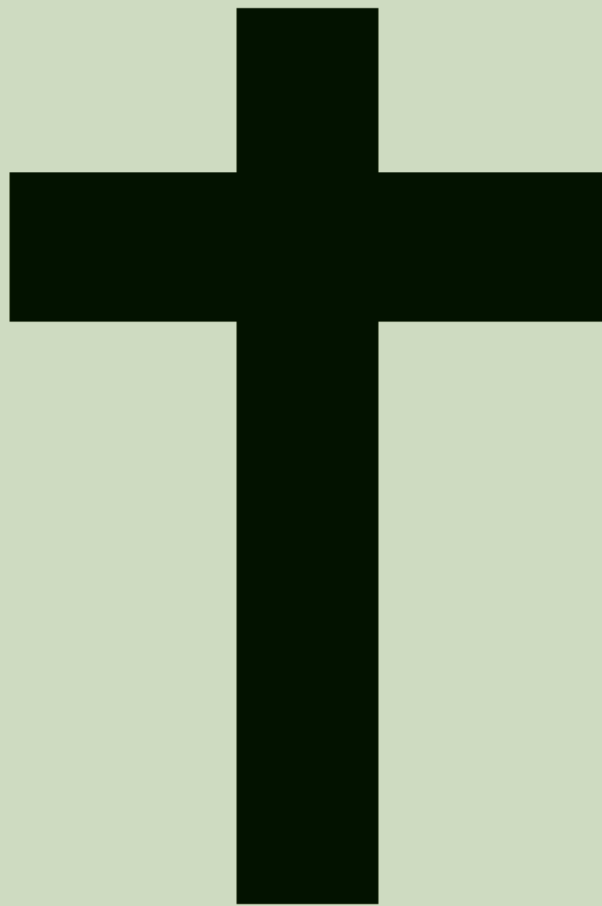

Aú-aaí símai
kááísamakain-aaí

The New Testament in the Awiyaana language of Papua New
Guinea

Aú-aai símai kááísamakain-aai
The New Testament in the Awiyaana language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Awiyaana

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 29 Nov 2017
0dda5aa4-c019-59cf-b9ee-e1fd4762d49c

Contents

FRT	1
Mátíyu	2
Mááka	57
Rúku	88
Yóni	141
Aantá-waasi	175
Rómu	224
1 Kórinti	249
2 Kórinti	274
Káresíya	291
Éfésási	300
Fírípái	308
Kórosi	314
1 Tésáróníka	320
2 Tésáróníka	325
1 Tímóti	328
2 Tímóti	335
Táitási	340
Fírímóni	343
Ípúru	345
Yémísi	366
1 Pítaa	373
2 Pítaa	380
1 Yóni	384
2 Yóni	390
3 Yóni	391
Yúti	392
Paápé uráin-aai	394
.	420
.	432

Aú-*aai símai kááísamakain-*aai**
 The New Testament in the Awiyaana language of Papua New
 Guinea
 Nupela Testamen long tokples Awiyaana

*Aú-*aai símai kááísamakain-*aai***

The New Testament in the Awiyaana language of Papua New Guinea

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 1984, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publication 1984 by Christian Communications Limited, Hong Kong

Print version ISBN 0 86893 137 3

<http://www.Wycliffe.org>

<http://pngscriptures.org>

<http://www.ScriptureEarth.org>

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- Attribution. You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- Noncommercial. You may not use this work for commercial purposes.
- No Derivative Works. You may not alter, transform, or build upon this work.
- In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem yu ken givim kopi long narepela manmeri. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. Yu mas givim nating. Na tu, yu no ken senisim Tok.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken askim mipela.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, plis askim mipela.

Mátíyu

Ísu wíyómpa'a iyówana Mátíyu siyáánkai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Ísun-aai agaimakáíye. Ísuni kísau-waasima sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Mátíyu moórá-awi'a Rifái wemá maanáúfái agaimakáíye. Maníkó séna sáwí'o úmáimo méraampinkemba faútíyukaiye siyóntemba ááéraan-aai símai kááísamakon-aufai-wandaafimba agáúmbe Ísuntafesa siyáawe. Yúndaa-waasi Ísuntafesa sésa Maníkómó iyáfasinankaiwai Mésíyaan-iyé síwae séna maanáúfáifímbá agaiyáíye. Ísu fasi'aémbá tokéna Maníkóni ámútankoni áwáuma simátimena Maníkó wení waási wégarawin-aai simátima'mae iyáíye. Mátíyu miyán-áái maanáúfáifímbá agaimakáíye.

Rúku 3:23-28

¹ Ísu Káráisitini akúní'o uráan-aai. Ísun-aíwá'ná Téfítin-iyé. Téfítin-aíwá'ná Émbaramun-iyé.

² Émbaramu Áísáakimba ma'ankówana
Áísáaki Yékopumba ma'ankówana
Yékopu Yúndaa-iyai afarawainonda matinkówana

³ Yúndaa Pérésinte Sáraante matínkaraimba
tinówa Témaan-iyé.

Péresi Éséronimba ma'ankówana
Éséroni Árámumba ma'ankówana
⁴ Árámu Ámínándapumba ma'ankówana

Ámínándapu Násonimba ma'ankówana
Násoni Sáómonimba ma'ankówana

⁵ Sáómoni Póásimba ma'ánkaraimba
anówa Ré'apimaniye.

Póási Ópétimba ma'ánkaraimba
anówa Rútimaniye.

Ópéti Yésimba ma'ankówana

⁶ Yési Téfítimba ma'ankówana
Téfítimo káráwiyaiwai Soromonimbá
ma'ánkaraimba anówani aifaráán-kwánkón-áwí'a
Yúrása úwana ánaaen-kwamba Téfítin-iyé.

⁷ Soromoní Ríyapoamumba ma'ankówana
Ríyapoamu Ápáísaamba ma'ankówana

Ápáísa Ésaamba ma'ankówana

⁸ Ésa Yíósafatimba ma'ankówana
Yíósafati Yórámumba ma'ankówana

Yórámu Ásáyaamba ma'ankówana
⁹ Ásáyaa Yótámumba ma'ankówana

Yótámu É'ásaamba ma'ankówana
É'ásaa Ésékaamba ma'ankówana

¹⁰ Ésékaaya Mánásaamba ma'ankówana

Mánásaa Émósimba ma'ankówana
Émósi Yósáyaamba ma'ankówana

¹¹ Yósáyaa Yékónaya-iyai afarawainonda matinkówasa

minkánááfímbá Pépíróni-naopakewi Ísareri-waasi tatí'maesa Pépírónifa'a ándáfa'a
mátínkaraawe.

¹² Pépírónifa'a mátinkon-kanaafimba

Yékónaya Síatiomba ma'ankówana

Síatio Sérápáperimba ma'ankówana

¹³ Sérápáperi Ápáyatimba ma'ankówana

Ápáyati Éráyakimumba ma'ankówana

Éráyakimu Ésomba ma'ankówana

¹⁴ Éso Sétókomba ma'ankówana

Sétóko Ékímumba ma'ankówana

Ékímu Éráyatimba ma'ankówana

¹⁵ Éráyati Éríesaamba ma'ankówana

Éríesaa Mátánaamba ma'ankówana

Mátánaa Yékopumba ma'ankówana

¹⁶ Yékopu Yósepimba ma'ankówana

Yósepi Máriaan-awaaikó úwana Máriaa

Ísun-anówan-iyé. Ísuntafesa Maníkó íyáfasinankaraiwaiye sésa Káraísitiye wésewe.

¹⁷ Émbaramumo méronka'a sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówasa Téfitimo paápé urénamo méronka'a sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówasa Pépírónifakewi tatí'maesa Pépírónifa'a ándáfa'a mátínkarowasa méron-kanaafimba sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówana minká'á Máriaa Ísu Káraísitimba ma'ánkaraiye.

Ísumbo ma'ánkarain-aii.

Rúku 2:1-7

¹⁸ Ísu Káraísitimba ma'ankómba maará uráiyé. Ísun-anówamba Yósepinka'a aái símakowana Yósepi ímba wesé'a kurónka'a ámú'a paápé uráiyé. Ufaen-ámútánkó Máriaan-arumpi túwana ámú'a paápé úwana ¹⁹ awaaikó kawé'á wéuwai séna waási túranka'a ai'máraanana Máriaa aigaesáféna

ifáímpó'a aúpa'á ai'mátuwanaumne-imayaa uráiyé.

²⁰ Miyá imáyáa wéena a ún-kwérowana Fasi'aénkó kísau-waasigo wiyómpakewi kaainampá'á simáména séna Yósepiyo Téfitin-andafaken-kwaasi óne. Máriaamo ámú'o káúfímba Ufaen-ámútánkó aantemba ámú'a kauwánkáimba po wembá úwoi máinompo ímba áá'a íno. ²¹ Iyámpóimo ma'ankáinda áwí'a Ísuwe simánkaao siyáiyé. Mináwíkóní áwáuma wení waási sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkainiye siyáiyé.

²² Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyán-tántáá'á paápé uráiyé. ²³ Wemá agaimaréna séna

moórá-inaamarugo waaí ímba maiyéna ámú'a

kaumái iyámpói ma'ankáinasa miníyámpóigón-

áwí'a Émániyueriye sénááwe

agaimaréna siyáimba mináwíkóní áwáuma Maníkó keséta méraiye siyáiyé.

²⁴ Yósepi aúfínkémbá íyáfasinena Fasi'aénkóní kísau-waasigo wiyómpakewi siyón-temba awaainínkómbá maiyéna ²⁵ ímba wesé'a kúmba úwoi ména kárawiyowana iyámpói ma'ankówana áwí'a Ísuwe simánkaraiye.

2

Aafáúmó íyáúsupaken-kwaasimo taawánaraan-aii.

¹ Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awí'a Éroti méron-kanaafimba Pétaemu-naopa'a Máriaa Ísumba ma'ánkarowasa némpakemba aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi kawé'-ímáyááwára'-wáásí témesa Yérúsaremu-naopa'a tésa ² sésa Yúndaa-waasiya'a kárawiiniye sénamo ma'ánkáin-iyampoi nááfara ánkaraao. Aafáúmó íyáúsipa'a méta awánáúndasa moórá-o'a paápé isatá awánéta séta iyámpói ma'ánkaraimba póta awánéta wenáwí'a mósá maránae séta téména túne siyááwe.

³ Suwaná marará-káwáágó Éroti mináái isówana arunkó sáwí'a úwasa Yérúsaremu-naopakewiwara'a isówana tirunkó sáwí'a úwana ⁴ Éroti óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé táántowasa túwaandu uwaná séna Maníkómó ai'maráíndaw-imba Káráisitimba ma'ankáínda nááfara ma'ankáíníyo súwasa ⁵ sésa Yúndiyaa-marafa'a Pétaremu-naopa'a ma'ankáíníye. Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

⁶ Yúndiyaa-marafa'a Pétaremu-naopaken-kwaasisono. Yúndiyaa-marafa'a káráwiyai-waifimba kentí naaópa'o káráwiyaiwai ímba tínaaempa'a méraawe. Kentí naaópakemba moóráwigo paápé uréna kesí waási Ísareri-waasiya'a kawé'á úmai káráwiyiniye

agaimaréna siyáíye suwaná ⁷ Éroti iséna aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi aúpá'á táántowasa tuwaná tísai ena séna nóran-kanaawa minó'á paápé isará awánaraao súwasa simámúwana ⁸ Éroti séna Pétaremufa'a miníyámpóí koayaafái úmai awáné'a tasímási miya'a kesé'a kuré'a wenáwí'a mósá máraano súwasa ⁹ iséna kumbá aafáúmó íyáúsupa'o mésamo awánaraan-o'a awánowana minókó aifa'á wéwena miníyámpóímó méronka'a kowáúwasa ¹⁰ áfááraumai aamoí ésa ¹¹ mindáúmpá'á iyésa anówane miníyámpóíyé tuwánésa kífaesa miníyámpóígón-áwí'a mósá marésa unáámbá óin-tokésa kawé-tántá'á kori-óntámbá fóimai amésa kawé'-úmúmbó í-tántá'á fóimai amésa asaa-wiyúm-básáwénkwará'á fóimai ámakaawe.

¹² Ámatuwesa tún-kwáúwana Maníkó kaainampá'á simátimena séna Érotimba ímba kosimáméro súwasa fí'on-ampakemba kentí naaópa'a kuráawe.

Ísumba áí'maesarai Ísípifa'o kurááyan-aai.

¹³ Kúwana wíyómpakemba Fasi'aénkóní kísau-waasigomba Yósepi kaainampákémbá awánówana séna Éroti miníyámpóí tufuwíndasafena wésaafa-ifo íyáfasine anówane miníyámpóíyé tí'mae Ísípi-marafa'a koména'a aáno'a simáme'a áí'mae tiyó sénaumne súwana ¹⁴ mindó'wáámbá íyáfasinena anówane miníyámpóíyé tí'maena Ísípi-marafa'a wéména ¹⁵ mifá'á komérowana Éroti pukáíye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyá uráíye. Wemá agaimaréna séna Fasi'aénkó séna

Ísípi-marafakemba kesáánimba
méraina'a áántaanana kouweráíníye

siyáíye agaimaréna siyónka'a póna miyá uráíye.

Iyámpóímo tínkankaan-aai.

¹⁶ Éroti awánómba aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi karo'á simánkesa kóuwana Érotin-arunko áyámba úwana aafáúmó íyáúsupaken-kwaasimo simámakon-aaisafenawe o'á paápé uráiyemo siyón-aaisafenawe imáyáa éna tuwímbai tí'maréna séna Pétaremu-nao'-aempa'-naopimpa'a kae'-áátáímó uwásúwén-iyampoiye ímbo kae'-áátáímó uwásúwén-iyampoiye saafá úmai tínkantuwaauro súwasa miyá uráawe.

¹⁷ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Yéremaya siyónka'a póna miyá uráíye. Wemá agaimaréna séna

¹⁸ Ráma-waasi áfááraumaimo ifi'ó taráamba ísaraawe. Réserin-aísaafitantamba uráan-kwaasi miwítí iyámpóísafesa ifi'á taawasá iyámpóímo

pukáantafesa timambá faráátamai tínkaraawasa úwoi ifi'á támaesa iyáawe
agaimaréna siyáíye.

Ísípifakembo tiyáan-aai.

¹⁹ Éroti puwúmba Yósepi Ísípi-marafa'a ména wíyómpakemba Fasi'aénkóní kísau-waasigomba kaainampákémbá awánówana séna ²⁰ miníyámpóígómbá tufuwónaemo sen-kwáási é'a puwófo íyáfasine anówane miníyámpóíyé tí'mae Ísareri-marafa'a waaó súwana ²¹ íyáfasinena awaainínkóné ááninkonte tí'maena Ísareri-marafa'a kúmba

²² Érotin-ááninkon-awi'a Ákéreasi afowán-ánóndáá Yúndiyaa-aempa'a kawáá-kísáú wé-mauwana Yósepi iséna mináémpá'ó wíndasafena inkaisúwana kaainampá'á Maníkó simámuwana Káríri-aempa'a ²³ Násareti-naopa'a tí'maena koméraiye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá Ísuntafena séna Násaretifaken-kwaasin-iye sénááwe agaimaréna siyónka'a póna miyá uráiyé.

3

Yónimo simátímakain-aai.

Mááka 1:2-8, Rúku 3:1-18, Yóni 1:19-28

¹ Minkánááfímbá moóráwígon-awi'a Yóni ména nombó maitinkówi póna Yúndiyaa-marafa'a kúmba máásai-marafa'a koména simátimena séna ² Maníkó wení waási kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró simátíma'maena iyáiyé. ³ Naaófá'á Yóni ímbo méronka'a Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya Yónimo paápé índasafena imáyáa éna agaimaréna séna moóráwigo máásai-marafa'a ména aaemáiyakemba séna Fasi'aénkóni aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse iyana minámpá'á wíno Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yóni paápé úwana mináái paápé uráiyé.

⁴ Yóni káameri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisamba á'wáánkau uréna fa'nóriné wantáámikóni aúwé mintón-aantemba wénena ⁵ aai simátíma'maena iyúwasa Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye Yúndiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáipákéné maanáipákén-kwáásíyé miyáumai-waasi tóso ésa ⁶ miwítí sáwí-awauma kufíyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiye.

⁷ Yóni nombá maitinkéna awánómbe amáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye sáwífa'a nombá maisinkáinkwae sésa wempá'á tóso uwaná simátimena séna iyánkó póigon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba timínífo nááwa simátímísara iséra inkaiséra wéteo. ⁸ Kentí sáwí-kisau tuwé'o Maníkómpá'ó té'o é'a kawé-kísáú maíya'a tuwánánaumne. ⁹ Émbaramu kentáa sáwá'ná imbá póta Maníkóni kawé'-wáásísá úne sé'a miyán-imáyáa ímbe oro. Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónááwe sénaraantaasi maanóntámpínkémbá kanaámpó'a waási úráaro sisa'á úráawaisino. Émbaramun-aísaafitantamba uráundawi póta kawé'-wáásísá úne sé'a miyán-imáyáa ímbe oro. ¹⁰ Ímbe kawé'-árámbá iyáín-taima áwáufimba wéyaisuwesamo iyafímbó agaisúwáantemba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba timíníye Yóni siyáiyé.

¹¹ Yóni simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'ó tewí nombá wé-maitinkaundanifo kesínaaembo tíndawi Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye. Iyamó agáentemba íníye. Wemá óraako kembá iyáákaraifo wemó aai síndara'o kemó sendá sáwí'an-iye. ¹² Aawinkwínaumo sipetífímbó mósá marésamo mentúwááwanamo anómbo marapá'ó kúmísanamo ásimo fiyúndá-gomo tiyútúwáísasamo kámakama'o índai-iyafimbo uwááígomo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'o mósá máráantemba waási miyaráámbá íníye Yóni siyáiyé.

Ísumba nombó maiyánkarain-aai.

Mááka 1:9-11, Rúku 3:21-22

¹³ Minkánáa Ísu Káríri-aempakemba Yóndani-nompa'a téna Yóni nombá maisinkáinkwae séna túwana ¹⁴ Yóni séna ímbanifo emó nombó maisinkénda kanaán-ifo kentáfémo sémo nombá maisinkaaómó séndawe súwana ¹⁵ Ísu séna ifátuwe súndantemba miyán-uwo. Miyámó ékaimo ékai Maníkó siyáini'a óyauye súwana ewé séna ¹⁶ nombá maiyankówana nompínkémbá iyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Yóni awánómbe Maníkóni ámútanko mááufu'-numaraamba úmaena

Ísu ane'á kumbérowana ¹⁷ aagíó aantemba wíyómpakemba séna maawá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wée'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáíye.

4

Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-aii.
Mááka 1:12-13, Rúku 4:1-13

¹ Súwana waántáwanko Ísumba áísai úmai isáíndasafena Maníkóní ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a ² koména tómbá ímba néna ayáátááka'a 40 no'waamba waúwana áfááran-aii tówana ³ waántáwanko Ísu sáwí'o índa awánánae séna Ísumpa'a téna séna emá Maníkón-ááninko úne wésempo maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó siyó súwana ⁴ Ísu séna Maníkón-aii aúfáífinkemba séna tómbó náiyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkó siyáintemba seyaafá'á íyana fasi'átinkainiye

siyáífo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁵ waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni amifa'á móankena ⁶ séna Maníkón-aii aúfáífinkemba séna

Maníkó wíyómpakemba wení kísau-waasisomba ti'maráínasa enká'á káráwiyesa pósa óntanka'a aísamai turaráanafo sésa tiyáántandesa faramónááwe

siyáíye. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne wésempo maankákémbá ásáfenasa wíyómpakewi farámbaesa marapá'á múankanaawe waántáwanko súwana ⁷ Ísu séna Maníkón-aii aúfáífinkemba

é'a miyá siyéna moóra'-aiiwara'a séna

kentí Fasi'aénkó Maníkómbá

áísai úmai isánae ímba seró

siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Maníkómbá áísai úmai isáúsino. Mindásafemo emó sénda ímba miyá ónaumne Ísu súwana ⁸ waántáwanko Ísumba áí'maena óraa'-omapa'a iyéna móankena seyaafá'-márafá'á káráwiyon-kwaasiye miwítí óraa-fasi'aene aráánamena ⁹ séna kenká'ó kífaemo ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kisau áména káráwiyinone waántáwanko súwana ¹⁰ Ísu séna waántáwanko kóuwo. Maníkón-aii aúfáífinkemba séna

kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáa é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a wení kísau aantemba máéro

siyáífo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ¹¹ waántáwanko auwéna kúwasa wíyómpakemba Maníkóní kísau-waasi kumésa Ísumba áwa'nai uráawe.

Ísu wení kísau mo ómbakain-aii.
Mááka 1:14-15, Rúku 4:14-15

¹² Yóni marará-káwáágón-áwí'a Érotintafena séna sáwí'a uráíye siyóntafena ándáfa'a máankowana méron-aii Ísu iséna Káríri-aempa'a wéna ¹³ Násareti-naopa'a ímba koména Kápaneamu-naopa'a koméraiye. Mindáópa'a Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'-naopa'a Sépiyuraaniye Náfataraiye tísaafitantambo uráawiti marará'ó wéron-daopa'aniye. ¹⁴ Ísu Kápaneamu-naopa'a koméromba naaófá'ó Maníkón-aiimo simátímakowin-awí'a Áísáya agaimaréna siyónka'a póna miyá uráíye. Wemá agaimaréna séna

¹⁵ Sépiyuraaninte Náfatarainte mindárai tísaafiti marafá'á nonkwaaúnkóní áwáífa'a Yóndani-nonkoni menáípa'-máragón-áwí'a Káríri-marafa'a méraawi fí'ofí'on-kwaasisafe'a súnda ¹⁶ minkwáásí túnáín-aempa'a mésa sámó kaipa'á awánánaáwe. Maníkóní némpa'o túnáín-aempa'o méraawi sán-kátinkainiye

agaimaréna siyónka'a póna Ísu paápé éna miyá uráíye. ¹⁷ Minkánáá Ísu simátimindasafena ómbarena simátimena séna Maníkó wení waási kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á

teró siyáíye.

Ísu éiyain-kwaasimo táántarain-aii.

Mááka 1:16-20

¹⁸ Ísu Káríri-waaunkoni áwáifakafamba kúmba kae'-wáásíyái méсарai awaaón-áwí'a Sáimoni moórá-awi'a Pítaa úwana áfákon-awi'a Énduruwe'a méсарai miwítí kísau pósarai mófáá'a to-tímapa'a wénesarai mare'mare'-únámbá nompí tukésarai méroyana

¹⁹ Ísu simátimena séna kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to'máímo tímapa'o wénoyantemba aú-kísau tíménakai wénekaí kesáái simátímapa'a wéniyasa kempá'á teró súwasarai

²⁰ mimbáré'maré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

²¹ Wesé'a kuyaná Ísu maréna kúmba kae'-wáásíyái méсарai Sépétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémisi úwana áfákon-awi'a Yóniye tifowámpín-kwimái nompín-táómpimba méresa mare'mare'-únámbá to'mayaa wéuwana Ísu minkáé'nárai táántowasarai

²² minúwóiyáámbá tifowámbá mindómpín-táómpimba auwésarai Ísuwe'a kurááye.

Ísu sáwífa'-waasifimba kisaumo maiyáin-aii.

Rúku 6:17-19

²³ Ísu Káríri-aempa'a naaó'-nao'a wénena ámáán-daumpimpa'a Maníkó wení waási kawáánin-aii minásé-áái kosimátímapa'a wénena fí'o-fi'on-ti'o

ún-kwaasi asófátinkafa'a kúwana ²⁴ wenááigo

Síríyaa-marafa'a naaó'-nao'a wété úwasa fí'o-

fi'on-ti'o ún-kwaasiye sáwí-amutanko tirumpimbó méron-kwaasiye tíyayaambo táúnkon-kwaasiye tíyayaambo pukón-kwaasiye miyámó un-kwáási taawiya'maésa Ísumpa'a mátínkówana asófátinkena ²⁵ aambó wénumba sáwífa'nanka Káríri-aempakene Tékapórisi-aempakene Yérúsaremu-naopakene Yúndiyaa-aempakene Yóndani-nonkoni menáípakén-kwáásíyé miyáumai-naopaken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

5

Ísu omápa'a iménamo simátímakain-aii.

Rúku 6:20-23

¹ Ísu mérowasa sáwífa'-waasimo tóso umbá tuwánéna omápa'a imérowasa wení waásisomba túwaandu uwaná ² simátimena séna ³ Maníkó súwa'nai ínkwae sewí Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena miwíyá'á wégawaaniye. ⁴ Miwífímbá sáwí-imayaa wéraisana tirunkó umbái wétaiwai Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena fetóí wéuwatinkaiye. ⁵ Kentúmo ímbo maimaésa wéiyowi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkaimba pósa siyáim-barama maénááwe. ⁶ Maníkó siyáintemba miyámó ónaemo wésewi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena kawé'ó úmáimo méraiyyantafena kawé'-í'a uwátinkainiye. ⁷ Tirumbó wéuwatinkaawi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena arumbá uwátinkainiye. ⁸ Tirumpinkémbó kawé'-áái aantemba wésewi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkaimba pósa Maníkómbá awánánááwe. ⁹ Waásifimbo farumó uwátinkaiyyantafesa kísau wémaewi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena kesí iyámpóín-owe síníye. ¹⁰ Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo arupíse úmáimo méraantafesa sáwí'a wéuwatinkaawe. Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena miwí wení waási-i'o ombá póna wégawaaniye. ¹¹ Kembiwímó kentáfé'o fasi'ámáimo méraantafesa mindásafesa sáwí-aii simátinkesa sáwí'a uwátinkesa fí'o-fi'on-karo'-aii simátínkáámba Maníkó kembiwí kawé'á wéuwatinkaiye. ¹² Naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowimo sáwí'o uwátínkaraantemba káfé'a sáwí'a wéuwatinkaamba tirunkó kawé'á wéina'a aamoí é'a wíyómpakemba kentí kawé'-méyámbá maénááwe Ísu siyáíye.

Ságon-aiiye uwígón-aiiyemo Ísu siyáin-aii.

Mááka 9:50, Rúku 14:34-35

¹³ Ísu simátimena séna marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a uwígómó ásémo intenkáámbá wéowe. Miyá wéombanifo uwímó sáwí'o énamo imbá ímba kawé'á úmai kéna ímba áséma éna sáwísankaamba isasá aampa'á tukésa wénowe.

¹⁴ Marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a sámó kaintenkáámbá wéowe. Omápa'o wérain-daopa'o mósá awánaantemba kembiwí méraawini áwáuma wéawanaawe. ¹⁵ Iyamá ómbá kúra'maresa ímba aúpá'á maráyamba afora'á makésa mindáópakenkwaasi awánánááwe. ¹⁶ Miyáumai sámó kaintembá waásifimba mé'a sán-kátinkaiyasa kentí kawe-kísáú tuwánésa kentifo wíyómpa'o méraiwain-awi'a mósá maránááwe Ísu siyáíye.

Ísu ámáámbo siyáin-aii.

¹⁷ Ísu mináái simátimena séna ímba kentáfé'a sé'a Mósese siyáin-aine Maníkón-aii simátímakaawi siyáan-aine ifá'á túwáíwaiye ímba seró. Maníkón-aii siyáan-aii ímba tuwánáúmpo siyáanteni'o úmaimo paapé índasafe'a kunkáumne. ¹⁸ Simátíménda ísáaro. Wíyómba maramá wéraisana póna Maníkón-aii waé'wae'a wéiye. Maníkón-aiigo seyaafá'á waé'wae'a wéimba póna minááígómó siyáinten-úmai seyaafá-tántáá'á paapé íníye. ¹⁹ Miyáumai Maníkón-aiifinkembo karo'-ááímó taraisésamo fí'owantafesamo sésamo wéundantemba miyá índa mindá kanaán-iyé síyanamo éna Maníkó séna kesí waási kawáánúnda-waasifinkemba ímba fasi'aén-kwáásín-owe sínífo Maníkón-aiimo taawiyafésamo simátimesamo sésa Maníkón-aii ísáaro wésewisafena Maníkó séna kesí waási kawáánúnda-waasifinkemba óraa'-waasin-owe síníye. ²⁰ Moórá-aii simátíménda ísáaro. Ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sen-kwáásíyé sésa Maníkómó siyáintemba úmai méraumnemo sembá karo'á wésewe. Miwímó ontembó kembiwímó é'a Maníkómó kawáánipa'a ímba mé'a Maníkómó siyáintemba érai'a miyámó é'o é'a Maníkómó kawáánipa'a ménaawe Ísu siyáíye.

Tínkamón-aiimo siyáin-aii.

Rúku 12:57-59

²¹ Ísu maarán-ááíwára'á siyáíye. Naaófá'á Mósese kentíwá'násafena simátímakain-aii ísaraamba maará siyáíye. Ímba tínkamiyasa púwóro. Miyámó íyasamo ésa aafimbá maitinkánááwe siyáimbanifo ²² simátime'a sune. Miwítí waásisafesa aaisambá wétiyiyawi aafimbá maitinkáiyamba mindá kanaán-iyé. Miwítí waásisafesa sáwí-aii simátínkááwi tí'maesa aaimó ísááwitopa'a tíyasa aafimbá maitinkáiyamba mindá kanaán-iyé. Miwítí waásisafesa uwó-wáásíyá'ó úwoi-waasiya'o sésa símai sáwí'a wéiyawi ónkaifa'o iyamó wégaipa'a méraiymba mindá kanaán-iyé. ²³ Miyán-áái imáyáa ombá Maníkóntáfé'o imáyáamo é'o moórá-tantaa'o aménae'o óraa'-amaan-daumpa'o komé'o é'a kentí waási aái ta'ótokaiya'o tááka'o maké'o é'a ²⁴ Maníkómbó amíyan-tantaa'a óntan-taaregoni ewaa'á mámare'a mináái koísamai arupise uwásuwe'a kouweré'a Maníkómbá áméro. ²⁵ Aaimó simátinkanae síyawimo tí'mae wíyasa aampa'á mósimai paapé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa i-wáási tímíyasa ánda-naumpa'a tinkánááwe. ²⁶ Ímbo miyámó íyasamo ésa ánda-naumpa'a mótkaiyasa ímba ááéma tai'ánaumne sésa seyaafá'-mékámbá tí-matuwaiyasa faútinkanaawe Ísu siyáíye.

Aarakwá'ó tasáén-aiimo siyáin-aii.

Mátíyu 19:9, Mááka 10:11-12, Rúku 16:18

²⁷ Ísu mináái simátimena séna naaófá'á Mósese simátímakain-aii ísaraamba maará siyáíye. Fí'owi tuwaainíntóné tuwaai'wainté ímba nóro siyáimbanifo ²⁸ simátime'a sune. Moóráwigo moórá-inimbo awánénamo tafisénae sénamo índa ímba afora'á ínífo imáyáa aantemba tafisínana Maníkó séna imáyáafinkemba é'a wétafisiye síníye. ²⁹ Túrankomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awané'o é'a ónkaifa'o wíyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'o uráinda maisuwé'o méraiymba mindá kawe'án-iyé. ³⁰ Tiyáánkomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tiyaamba arátúwáaro. Kae-tiyáámbó wéraina'o é'a sáwí-marupa'o iyamó wégaipa'a wíyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'o uráinda maisuwé'o méraiymba mindá kawe'án-iyé.

³¹ Naaófá'á Mósese maará siyáiyé. Moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwaingawí aúfáifimba agaimaréna séna kesuwaainímá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáimbanifo ³² simátimé'a súné. Awaainínkó ímba moórá-waasigoe wénisana awaaijó ai'mátuwaingawí minínínkó kówéna moórá-waasi komaiyéna minínínkó aú-waasigoe wénimba sáwí-anka'a wéniyé. Aifa'-áwááikómó ai'mátukaintafena miyá wéiyé. Moórá-waasigo ai'mátukain-inimbo wémaimba wewará'á umémbá wémaiyé Ísu siyáiyé.

Seyaafá-tántáápímá ímba matuwé'a seró-áái.

³³ Ísu maarán-ááiwará'á siyáiyé. Naaófá'á Mósese simátimákain-aai ísaraamba maará siyáiyé. Fasi'aénkómpátá miyá ónaumne síyamba karo'á sefáínifo érai'a sé'a miyán-oro siyáimbanifo ³⁴ simátimé'a súné. Kemó miyá ónaumnemo síyambo é'a érai'a miyán-oro. Kemó ímbo miyá ónaumnemo síyambo é'a érai'a ímba miyán-oro. Maníkó káráwiyaiwi wíyómpa'a méraifo Maníkón-áwíka'a ímba matuwé'a seró. ³⁵ Maníkó marapá'á káráwiyaiwa'an-ifo ímba marará'á matuwé'a seró. Yérúsaremu-naopa'a Maníkó káráwiyain-daopa'an-ifo ímba mindáópa'a matuwé'a seró. ³⁶ Fafután-á'nóntáúr'á kaantún-a'nontau ímba kanaán-ure'a kaantún-a'nontaura'a fafután-á'nóntáú ímba kanaán-uránááfo ti'nónká'á ímba matuwé'a seró. ³⁷ Kemó miyá ónaumnemo síyambo é'a maarán-áái aantemba seró. Ewé miyá ónaumne seró. Kemó ímbo miyá ónaumnemo síyambo é'a maarán-áái aantemba seró. A'áo ímba miyá ónaumne seró. Simátimunda-aai waántáwankon-imayaafinkeni'a wéowe Ísu siyáiyé.

Anondáámo ímbo tínkamiyan-aai.

Rúku 6:29-30

³⁸ Ísu mináái simátiména séna Mósese simátimákain-aai ísaraamba maará siyáiyé. Moóráwigomo moóráwigoni aúrambo fituwáinasamo ésa wen-ánóndáá wenaúramba fituwánááwe. Moóráwigomo moóráwigoni áwááyaamba pótuwainasamo ésa wen-ánóndáá wenáwááyaamba pótuwanaawe siyáimbanifo ³⁹ simátimé'a súné. Sáwí'ó uwátinkaiya'a ímba anondáá miwí sáwí'a uwátinkáaro. Táá'ó tuwaumíya'ó é'a ímba anondáá tínkame'a aneka'á waé-timiyasa tuwaumónááwe. ⁴⁰ Kentí unáánkwátóisafesamo maénae sésamo tí'maesamo aaimó ísáín-waasigompa'a kurésamo síya'ó é'a ímba a'áo síyamba paákákén-únánkwátóiwara'a tíméro. ⁴¹ Aampa'ó ta'ótoresamo sésa kentáási moparáwímá kárika'a súwa'nai orómó síya'ó é'a ímba a'áo síyamba úwoima ayáátááka'a túwa'nai oro. ⁴² Moórá-tantaa'a simiyó síya'ó é'a úwoi tíméro. Moórá-tantaa'a wááu simiyó síya'ó é'a miyán-oro Ísu siyáiyé.

Namuro-wáási kawé'á uwátinkáaro-aai.

Rúku 6:27-28,32-36

⁴³ Ísu mináái simátiména séna naaófá'á simátimákain-aai ísaraamba maará siyáiyé. Kentí waási-imayaan-oro. Kentí namuro-wáási títámá uwátinkáaro siyáimbanifo ⁴⁴ simátimé'a súné. Kentí namuro-wáási imáyáa tímé'a sáwí'ó uwátinkááwisafe'a túwa'nai úmai Maníkómpá'á inai seró. ⁴⁵ Miyámó ombá wíyómpa'ó kentí méraiwaingawí iyámpói-i'a wéowe. Maníkó miyáumai kawé'á uwátinkena aái sisaná aa'á kaisaná kawé'-wáásiyá'é sáwí-waasiya'e aa'á kaisaná Maníkó aái sisaná aa'á tisaná arupísemo on-kwáásiyá'é ímbo arupísemo on-kwáásiyá'é aa'á wétiyé. ⁴⁶ Seyaafá'nánká kentí waási-imayaamo wéowasamo ombá anondáá miwí-ímáyááwará'á wéowe. Taakisimó máén-umen-kwaasi ímba kawé'-wáási ombánifo miwítí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumaimo kentí waási-imayaa aantembo íyanamo éna Maníkó ímba kawé'-mévámá tímínífo kentí namuro-wáásíwará'á imáyáa tíméro. ⁴⁷ Seyaafá'nánká kentí waási-i'a úmai kawé'á wéuwatinkaawe. Maníkóní ambó ímbo wéaraaiwaewiwara'a miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kentí waási aantemba ímbanifo kentí namuro-wáásíwará'á kawé'á uwátinkáaro. ⁴⁸ Kentí wíyómpakewi kawé'-í'a úmai méraimba mindásafe'a imáyáa é'a kawé'-í'a úmai méraaro

Ísu siyáiyé.

6

Wétuwa'nai-on-aaí.

¹ Ísu mináái simátimena séna tuwímbaisafe'a tirumbá uwátinke'a túwa'nai íyamba ímba maarán-ímáyáá é'a waási méraiyanaka'a wétuwa'nai-onasa óraa'-waasin-iye síwae-imayaa ímba íyamba úwoi túwa'nai oro. Miyán-ímáyáámó wée'o túwa'nai íyanamo éna kentifo wíyómpakewi kawe'-mékámá ímba timíníye. ² Óntamo ímbo makáawimo túwa'nai íyamba waási aamoí uwásinkaiwae-imayaa ímba é'a ímba óraaka'-oraaka'a síyamba úwoi túwa'nai ónááwe. Kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí ámáán-daumpa'e aampa'é toruparésa óraaka'o sembá óntamo ímbo makáawimo tímémba ímba miwí-ímáyáá ombá wétimesa kesúwí'a mósá maráíwae sésa wétimewe. Érai'a simátimena sune. Mindámo tímén-anondaa miwí túwí'o mósá maráámba é'a mimbéyámbá wémaewe. ³⁻⁴ Óntamo ímbo makáawimo túwa'nai íyamba kesí waási suwánaafo sé'a waásimo ímbo méraiyanaka'a túwa'nai oro. Miyámó ombá kentifo aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna kawe'-mékámá timíníye Ísu siyáíye.

*Maníkómpá'á inaimó sen-áái.**Rúku 11:2-4*

⁵ Ísu mináái simátimena séna Maníkómpá'ó inaimó síyamba kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásímó sentembá ímba miyán-oro. Miwí sésa waási suwánésa aamoí uwásinkaiwae-imayaa ésa ámáán-daumpa'a mésa waásimo tóso on-áémpá'á mésa inái wésewe. Érai'a simátimena sune. Miwímó miyámó wéon-anondaa miwí túwí'o mósá wémaraamba mimbéyámbá wémaewe. ⁶ Miwí miyá wéfo Maníkómpá'á inái síyamba kentí naaúmpa'a kembiwí aantemba imé'a kentifombó ímbo ane'ó awánaawimpa'a inái síyana aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna iséna kawe'á úmai túwa'nai íníye. ⁷ Maníkómpá'á inái síyamba úwoi-aaiyaamba ímba símai tafisénááwe. Maníkóní aambó ímbo arááíwáéwi sésa tafisímai-aaisa senanasá súwa'nai íníye sésa úwoi-aaiyaamba símai wétafisefo ⁸ ímba miyán-oro. Kentifombó Maníkómpá'ó miyám-baaran-aaisafe'o wéaisai-e'o súwa'nai íníyemo síyamba é'a awánaraimba póna túwa'nai íníye. ⁹ Maníkómpá'ó aaimó síyamba maará seró.

Kentáásifowao wíyómpa'o méraandawi enáwí'a íyáákarain-awita mósá wémaraumne.

¹⁰ Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-waasi tirumpimbá kumíno. Wíyómpakewimo ení ámáámbo arááíwáéntemba marapátá méraundawisa miyáumai arááíwáéno. ¹¹ Káfé-kanaa-tomba kentáá simiyó. ¹² Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anondáá ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwáana miyáumaisa kentáásí aoisaambá maisiyuwaaó. ¹³ Sáwí-yantaakomo kentáá ma'máímo awánáíndasafenamo ínamo e wasiyuwaaó. Seyaafá'-má'ú-yántáákó kentááfímbá tifó sé maisiyuwaaó. [Ení waási kawáánúmae wéiyonana ení fasi'aémbá wae'wae'a úmae wéiyisana enáwí'a óraa'a úmae wéiyimba érai'-aainiye.] Miyán-áái Maníkómpá'á seró.

¹⁴ Sáwí'o uwátínkaraamba ímbo anondáámo sáwí'o é'o ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwímó sáwí'o wéomba túwa'nai ena maitiyuwáínífo ¹⁵ sáwí'o uwátínkaraamba úwoimo imáyáamo úmae iyé'o ímbo ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwímó sáwí'o wéomba ímba maitiyuwáíníye Ísu siyáíye.

Tómbó aawentamó on-áái.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna Maníkómpá'ó inái aantemba sé'a tómbá wéawentan-omba aasásó'-wáásímó ontembá ímba miyán-oro. Miwí sésa waási suwánésa sésa kawe'á ésa tómbá wéawentan-owe síwae sésa tómbó ímbo naanten-tóí'á matuwésa méraawe. Érai'a simátimena sune. Miwítí méyámbá miwí túwí'a mósá wémaraambeyamba é'a maiyáawe. ¹⁷ Miwí ésa miyá wéfo kembiwí tómbá wéawentan-omba tóí'a wisuké'a ti'nóntáu paasé'a túmai kawe'á úmaraiyasa ¹⁸ waási tuwánésa tómbá wéawentan-owe ímba síyana kentifo tuwánéna kawe'-mékámá timíníye. Kentifonane'ó ímbo awánaawi aúpá'ó ombá awánaiwai kawe'-mékámá timíníye Ísu siyáíye.

Wíyómpaken-kawe-tantaakon-aai.

Rúku 12:33-34

¹⁹ Ísu mináái simátimena séna marapá'ó méraamba sáwífa'-ontama ímba máráaro. Maráíyan-ontama ufóiyaraamba ínana waigo náinana táúkaa'a ínasa mindámbá sáwí'a uwásuwesa umémbá maenááfo sáwífa'-ontama ímba maré'a ²⁰ kawe-kísáú maíyana kentí kawe-tántáá'á wíyómpa'a wéiniye. Wíyómpa'a wérainba ufóiyaraamba ímba ínana waigo ímba náinana táúkaa'a ímba ínasa waási ímba umémbá maíyana úwoi wéiniye. ²¹ Marapá'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáínífo wíyómpa'o kentí óntamo wérainanamo éna wíyómpatafena tinkáíníye Ísu siyáíye.

Túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-áái.

Rúku 11:34-36

²² Ísu mináái simátimena séna túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-tántáá'án-iyé. Túrankomo kawé'ó úmáimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá sámá káínífo ²³ túrankomo ímbo kawé'ó úmáimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá tuwinkáíníye. Marapá-tántáá'-ímáyáá aantembo íyanamo éna kempímbó sámó kain-tántáá'ó ímbo wénamo éna kumeu'ó í-tántáákó óraa'a úmai wéiniye Ísu siyáíye.

Ótantafena Maníkóntáfénamo siyáin-aai.

Rúku 16:13

²⁴ Ísu mináái simátimena séna ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésamo ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésamo ésa moóráwigoni kísau kawé'á úmai maésa moóráwigoni kísau tuwesarái ónááwe. Miyáumai Maníkóní kisaumo maé'o é'a sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa ímba úmae iyónááwe. Sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaamo é'o é'a Maníkóní kísau ímba maenááwe Ísu siyáíye.

Méraantafe'a ímba óraa'-imayaa oró-áái.

Rúku 12:22-31

²⁵ Ísu mináái simátimena séna mináái imáyáa é'a simátimé'a súné. Méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'o unáánkwátóimo íyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. Tómbó náiyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa-tantaa'an-iyé. Unáánkwátóí iyamba úwoisambanifo waási túma óraa-tantaa'an-iyé. ²⁶ Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo kentífo wíyómpakewi miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a kemá waási numagómbá íyáákaraamba póna kentí tómbó éna timíníye. ²⁷ Kembiwímó óraa'-imayaamo

é'o é'a maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátáaka'a méranaawe.

²⁸ Unáánkwátóí íyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a waiwandáánk'á imáyáan-oro. Waiwandáánk'ó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátóí makáífo ²⁹ simátimé'a súné. Naaófá'á Yúndaa-waasiti óraakon-awi'a Soromoní sáwífa'-unankwatoíye ko'naariríyé makówi úwasa waási awánésa kawé'án-iyé sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawé'an-iyé wésewe. ³⁰ Ufál'á ko'naarirí-tántáá'é séna waiwandáámbá Maníkó makáíye. Umá ímba waé'wae'a ínífo káfé'a ínasa aafáyáa waási agaisuwáiyamba Maníkó mintántáá'á imáyáa éna ko'naarirí-tántáá'á makáíye. Miyáumai Maníkó waá-sisafena imáyáa éna kentí unáánkwátóí timínífo kembiwí Maníkóntáfé'a ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-iyé ímbo seráámbá wésewe. ³¹ Maníkó wétuwa'nai-ímba pó'a tóné nonémó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a unáánkwátóimo íyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ³² Maníkóní aambó ímbo arááíwáéwi tóné nonémó náiyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tómbó nombó ímbo wéne'o é'a púwófo séna kentífo imáyáa éna wétimífo imáyáa ímba óraa'-imayaa wé'e'a ³³ Maníkómó wení waásimo kawáánintafe'a aifa'á imáyáa é'a wembó arááímo tainí'o wéontafe'a imáyáa é'a miyámó owaná mintántáá'á wétimíye. ³⁴ Aúnkáwe aafáyáawe paápé índa-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaa

íyana tirunkó umbaí táino. Káfé'a wérain-tantaatafe'a imáyáa é'a aafáyáamo paápé índa-tantaa'a awáné'a imáyáa é'a moórá-kanaa moórá-kanaamo paápé índa-tantaa'o awánaantemba imáyáan-oro Ísu siyáiyé.

7

Ímba sáwí-aai simátíméro-aai.

Rúku 6:37-38,41-42

¹ Ísu mináái simátimena séna tuwáné'o é'a sáwí-waasiye siyanamó éna Maníkó kentáfénawara'a miyá sínífo tuwáné'o é'a sáwí-waasiye sefó. ² Kawe'-áái wésimatime'a sáwí-aai wésimatime'a íyantafena Maníkó kembá miyá íniye. Tíméntení'a úmai Maníkó miyáumai timíníye. ³ Kentúrampimba iya-arumbá wéraisá'o ombá ímba awánaamba kentí waási tuwáné'a enaurampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. ⁴ Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wésefo. ⁵ Kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásín-fo kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánaáwe Ísu siyáiyé.

⁶ Kawe-tántáá'ó iyánkómbó ímbo áméntemba Maníkón-aai taraisíyawí ímba simátíméro. Simátimiyasamo ésa karaánáa'a simátinkanaawe. Kawe-tántáá'ó póígombo ímbo áméntemba Maníkón-aai ímba sínkáíye wésewi ímba simátíméro. Simátimiyanamó éna minááígó fiyúndáraamba to'wíníye.

Maníkómpá'ó inaimó sen-áái.

Rúku 11:9-13

⁷ Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó wéseмба áísai úmae wéiyiyana timíníye. Áántamae'o wéiyiyana kentáái isáíniye. Wésaafa úmae iyíyana Maníkó aráátimíniye. ⁸ Áísai íyanamó éna Maníkó timíníye. Wéaantewanamó éna Maníkó kentáái isáíniye. Saafámo íyanamó éna Maníkó aráátimíniye. ⁹ Kemá iyámpóíwara'-waasi kentáánintombo kisaamá simiyómó síya'o é'a ímba óntamba timíyamba kisaamá timénááwe. ¹⁰ Mófáá'a simiyómó síya'o é'a ímba iyaankafayaambá timénááwe. ¹¹ Énifo sáwí-waasi ombánifo kentáánintomba kawé-tántáá'á wétiméfo wíyómpakemba kentáásifowa kawé'-aantemba iwáí póna áísai iyawimó éna kawé-tántáá'á timíníye.

¹² Kembó tiráái'mo táínda-i'o úmáimo wétuwa'nai-íya'a miwí miyáumai túwa'nai oro. Mináái'mo simátimunda Mósesé siyáin-aaiye Maníkón-aai simátímakowí siyáan-aaiye minkáé'-ááígóní áwáuma wésimatimune Ísu siyáiyé.

Kári'-ontagon-aai.

Rúku 13:24

¹³ Ísu séna kae'-óntámá wéraisá'a kári'-ontafimba íyáféraaro. Óraa'-ontama óraa'-ankoni ontamán-íye. Maníkóní némpa'o maé'mae'o íyan-aempa'a minóráá'-ámpá'á wéwesa sáwífa'-waasi minóntáfímbá wégowe. ¹⁴ Kári'-ontama umbai-ánkóní ontamán-íye. Aúí'o úmáimo maé'mae'o íyan-aempa'a minúmbái'-ámpá'á wéwesa sesimái'-waasi aantemba minóntámá saafá úmai awánésa wéiyaferaawe Ísu siyáiyé.

Karo'-áái'mo sen-kwáási táái.

Rúku 6:43-44, Rúku 13:25-27

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna tuwímbai karo'á simátimesa sésa Maníkón-aai simátimunda-waasi úne wésewi miwí káráwimai méraaro. Sipisípi-poigomó aáno úmáimo máintemba miwí karo'-ááwéyáá úmai wénombanifo kawé'-ímáyáá sáwí'a wéuwatinkaan-kwaasin-owe. ¹⁶ Miwítí áwáumo awánánae'o é'a miwítí kísau awáné'a miwímó méraawini áwáuma awánaaro. Fekómó éna ímba áwiyandarankaamba iyáínífo fe'-arambá iyáíníye. Antirígómá afo'afáá'-arankaamba ímba

iyáínífo antírí-aramba iyáíníye. ¹⁷ Miyáumai kawe-táíggó kawe'-árámbá íyáísana sáwí-taigo sáwí-aramba wéiyaiye. ¹⁸ Kawe-táíggó ímba sáwí-aramba íyáísana sáwí-taigo ímba kawe'-árámbá íyáísasa ¹⁹ kawe'-árámbó ímbo íyáín-taima ayáímai iyafímbá wéagaisuwaawe. ²⁰ Miyáumai minkáró'-wáásítí kísau awáné'a miwítí áwáuma miyáráán-úmai awánánááwe.

²¹ Kentáfésa kesí Fasi'aénkón-iye wésewiwara'a Maníkó ímba seyaafá'nánká káráwinda póna kesifo wíyómpakewimbo arááímo tainí'ó wéowi aantenka'a káráwiyiye. ²² Maníkó seyaafá'nánká méraawini áwáusafesa tísai índa-kanaa tíndara'a kentáfésa sáwífa'-waasi sésa Fasi'aénkóo ení fasi'aéntámbá Maníkón-aai simátímaukumne. Ení fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyukaumne. Ení fasi'aéntámbá fí'ó-fi'on-kawe-kísau ímbo awánaraan-kísau maiyáumne síyambanifo ²³ simátíme'a súné. Ímba kesí waási é'a sáwí-kísau wémaenkwaasin-ófo kóro kemá sénaumne Ísu siyáíye.

Naambó urááyawi-taai.

Rúku 6:47-49

²⁴ Ísu mináái simátímena séna kesáái isésa wéaraaiwaewi miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. Kawe'-ímáyááwará'-wáásí fasi'aén-dámbá ónae sésa mai'á u'maésa kumémesa óntanka'a naamayáámba múfaimai naambá úmaraiyana ²⁵ aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámbá ímba tawísínda fasi'ámai wéena óntanka'-namba póna úwoi wéiniye. ²⁶ Énifo kesááimo isésamo ímbo kawe'ó úmáimo wéisaiyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'á ukésa íyamba nonáámááíya'a paáká'á úmakaiyana ²⁷ óraa'-a'a téna nombá fiyéna mindámbá tawísísuwainana sáwí'a íniye Ísu siyáíye.

²⁸ Ísu mináái simátímuwasa túwaandu urón-kwaasi isésa ²⁹ áamáamba sen-kwáásímó sentembá ímba sífó óraa'-waasigoraamba siyé sésa táátafesa uráawe.

8

Ísu námombo kón-kwaasi kawe'ó uwánkarain-aai.

Máaka 1:40-44, Rúku 5:12-14

¹ Táátafesa uwaná Ísu minómápkémbá kumúwasa sáwífa'nanka ánaaemba arááiwaúwana ² moóráwigo námombo kón-kwaasi Ísumpa'a téna óraakon-iye séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aú'á uwásinkainone súwana ³ Ísu ayáámba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóiyáámbá kawáúguwana ⁴ Ísu séna enáúra'o uwánkaunda-aai simátímenafo enáúra'a kawáúwifo naaófá'ó Mósesemo siyáintemba áamáán-kísau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póima tímínasa Maníkóntáfésa isámai tufú'mai agaíyasa seyaafá'nánká awánésa áúrakemba kawáúwiye sénááwe Ísu siyáíye.

Rómu-i-waasigon-aai.

Rúku 7:1-10

⁵ Ísu mináái simásuwena Kápaneamu-naopa'a kúwana Rómu-i-waasiti kawáágó ména Ísumpa'a téna óraaka séna ⁶ óraakoo kesí kísau-waasi naaúmpa'a ména óraa'-ai'a isaná áúwawaako ímba úwauwa wéisana méraiye súwana ⁷ Ísu séna koasófankanaumne súwana ⁸ wemá séna kemá kári'-waasi úmpo emá óraa'-waasi ómpo kesí naaúmpa'a íyínda uwófi'a ínompó ifátuwe aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino. ⁹ Kewará'á kawáá-kísáúgóní áwáuma awánaraunda kesí kawáágó sisa'á wení kísau wémae'a kesí i-wáásísáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe'a sé'a waaó súnana wéwisa'a moóráwigontafe'a sé'a tiyó súnana wétisa'a kesí kísau-waasisafe'a miyá uwómó sündantemba miyá wéofó úwoi aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino súwana ¹⁰ Ísu mináái iséna áátafena éna wembó arááiwa'maesamo kun-kwáásísóntáféna séna simátíme'a súné. Minkwáásí Rómu-waasigo kentáféna súwa'nai í-fásí'áémbá tokáíye

wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fí'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe. ¹¹ Simátíménda ísáaro. Aafáúmó íyáúsipakene kúwáféráipakene fí'o-fi'on-aempakene sáwífa'nanka tóso ésa Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mésa kentíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe tómbá náiyambanifo ¹² mindárau tisaafitantambo uráawi miwí túma maimaé wéiyesa sésa Maníkó kawáánipata ménaumne wésewi tí'maena kumeu'ó in-áémpá'á tiyuwáínasa ifi'á wétesa sáwí'a úmai mésa túwááyaamba umpufuwónááwe Ísu simátimena ¹³ Rómu-i-waasiti kawáágóntáféna séna emó kentáfémo séndantemba miyá onaná asófainifo ení naaúmpa'a waaó súwana minkánáá wení kísau-waasi asófankaraiye.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinakarain-ai.

Máaka 1:29-34, Rúku 4:38-41

¹⁴ Ísu Pítaani naaúmpa'a iména awánómbe Pítaan-aráandaomba áuiya kówana mérowana ¹⁵ ayáánka'a ta'ótorowana mináúiyá tasí úwana íyáfasinkena tómbá kúfu'a uwátimakaiye.

¹⁶ Úwasa fenómpinka'a sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a túwana aaí séna sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa kóuwana tí'o ún-kwaasi asófatinakaraiye. ¹⁷ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowin-awi'a Áísáya agaimaréna Ísuntafena séna sí'o wéimba asófasinkena sí'o wéimba tasí uwásínkaraiye agaimaréna siyónka'a póna Ísu miyá uráiyé.

Ísumba arááíwaenaemo siyáan-ai.

Rúku 9:57-60

¹⁸ Moórá-kanaa sáwífa'nanka tóso ésa Ísun-amándára'a mérowana tuwánéna wení waásisafena séna nonkwaaúnkóní menáipátá kónae súwana ¹⁹ moóráwigo amáámba sún-kwaasigo téna séna seyaafá'-náópa'o nínrafa'a esé'a nónaumne súwana ²⁰ Ísu minkwáásígómbá áisai ena séna emó sénda sún-da-ai imáyáan-uwo. Waankó taaiyaifimbá wáísana numagó anáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko ímba naambá úmare'a wéwaumne súwana ²¹ moóráwigo wembó arááíwauwai séna óraakoo méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááíwaenaumne súwana ²² Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaamba owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá kembá sirááíwauwo Ísu siyáiyé.

Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-ai.

Máaka 4:36-41, Rúku 8:22-25

²³ Ísu mináái simáména wení kísau-waasiye nompín-táómpimba íyátesa nonkwaaúnkóní menáipá'á kumbá ²⁴ Ísu aún-kwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa ²⁵ inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa Fasi'aénkó puwúnafosa súwa'nai uwo suwaná ²⁶ nóintafera wéinkaisoo. Kentimankúnkúmba kári'an-iye séna íyáfasinena fiyúndágonde nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó kará'náguwana ²⁷ táá'a úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya'iyó. Fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaiyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

Sáwí-amutambo maitíyukain-ai.

Máaka 5:1-17, Rúku 8:26-37

²⁸ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káíriri-marama tínaaempa'a wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbárafá'á kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba kumúwasarai kae'nárai wempá'á tiyááye. Minkáé'nárai sáwí-amutamba tirumpimbá mérowasarai waásimo utátínkón-ontan-aifa'a mésarai túwáífiya wéuyasa

waási inkaisésa minkáé'nárimo méroyapa'a ímba kuwasarái minkáé'nárai Ísumpa'a tésarai ²⁹ óraaka sésarai Maníkón-ááninkoo sínkami-kanaa ímba tiyáisa sínkaminiyerai wétene suyasa ³⁰ ewaa'a sáwífa-poima mésa umá wénowasa ³¹ minkáé'nárai tirumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa sésa si'mátuwesaamo e mimpóí tirumpimbá si'maraaó suwaná ³² miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkáé'nárai tirumpinkémbá kárúwesa póí-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpimbá kúwáférómba putásowasa ³³ póíya'o tafíkówi awánésa minúwóiyáán-úmai naaópa'a wésa póígomo úne Ísumo minkáé'nárimo uwátinkone mósimatim-besimati uwasa ³⁴ isésa koawánánae sésa kumbá koawánésa Ísuntafesa sésa maambárafá'á ifá siyuwésa kóuwo siyáawe.

9

Ísu aísamaimo pukówimba kawé'ó uwánkarain-ai.

Mááka 2:1-12, Rúku 5:17-26

¹ Suwaná Ísu wení kísau-waasiye nompín-táómpimba íyátesa kumbá wení naaópa'a marapá'á kúmúwasa ² tuwímbai aísamaimo pukówimba wandaaifimbá marésa taawiya'-maésa tésa Ísumpa'a máánkówana Ísu tuwánéna taawiya'maésamo tun-kwáásímó érai'a kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ³ amáambo sun-kwáásí keáímbá sésa Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo minkwáásígó Maníkómbá karaánáá'a wéankaiye suwaná ⁴ Ísu miwítí imáyáa tuwánéna nóra séra miyá-sáwí-ímáyáá wéoo. ⁵ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáindawintafenamo séna íyáfasine eyááríka'a waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánááwe. ⁶ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna íyáfasinke ení wandaaímá maimaé ení naaópa'a waaó súwana ⁷ íyáfasinena wení naaópa'a kúwasa ⁸ mérowi Ísumo úmba awánésa táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa Maníkó minkwáásígómbá fasi'aémbá ámísana póna miyá uráiyé sésa táátafesa ésa tiyáamba tóipimba fáákaawe.

Ísu Mátíyumbo áántarain-ai.

Mááka 2:13-17, Rúku 5:27-32

⁹ Suwaná Ísu tuwéna wéna awánómba moóráwigo-awi'a Mátíyu taakisimó máúndaumpa'a mérowana awánéna séna íyáfasine kesé'a tiyó súwana íyáfasinena wembá arááiwa'maena kúwasa ¹⁰ Ísu wení kísau-waasiye Mátíyuni naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa sáwífa'nanka taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé mindáúmpá'á imésa nowasá ¹¹ amáán-kawaa-waasi awánéna Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa kentí óraako nóra sénawa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásisé'a tómbá wénaiyo suwaná ¹² Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawé'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-oyo tí'o in-kwáásí wétuwa'nai-owe. ¹³ Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáúmne. Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna póimo tufú'maimo agaimáimo símémba kanaán-ifo tirumbó wéuwatinkaamba óraa'-aamoi wéune siyáimba mindásafe'a imáyáa é'a miyá wéumpo minááígóní áwáuma isé'a miyán-oro Ísu siyáiyé.

Tómbó aawentamó on-áái.

Mááka 2:18-22, Rúku 5:33-39

¹⁴ Súwasa Yóni nombó maitínkáiwaini kísau-waasi Ísumpa'a tésa áisai esa sésa keséta ámáán-kawaa-waasiye moórá-mora-kanaa Maníkóntáféta imáyáa éta tómbá ímbo náúnda inai aantemba wésumpo ení kísau-waasi ímba miyá ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ¹⁵ Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómbo kautimínda miwisé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. Anaaemba minkwáásígómbá aí'mae kóiyasa minkánáa amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáiyé.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ¹⁷ Aú-anda-aran-domba ááéeraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawana minándá-árán-dóné misípísípí-asi-anafeune kawé'á úmai wéraiye Ísu siyáiyé.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mááka 5:22-43, Rúku 8:41-56

¹⁸ Ísu mináái wésimatimuwana moóráwigo ámáán-danka'o káráwiyowi téna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena séna kesiyáámúmba puwínena wéifo tiyé ane'á kota'ótorenana íyáfasinaino súwana ¹⁹ Ísu íyáfasinena wení kísau-waasiye miwá-íyáíse'a kumbá ²⁰ moórá-ininkomba ál'a ún-ininko sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai naaeyámba ankówana minínínkó Ísumba arááíwa'maena wéwena wení unáánkwátói áráíya'a kota'ótorena ²¹ imáyáa éna séna wení unáánkwátói áráíya'a kota'ótóráánanama sí'a ésinkainiye-imayaa éna kota'ótorowana ²² Ísu faé'mai awánéna séna kesímánaako áá'a ímba íno. Kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iye sénda póna ál'a é'ánkáiye súwana minkánáa kawé'á úmai méraiye.

²³ Kawé'á úmai mérowana Ísu wéna ámáán-danka'o káráwiyowini naambó wéronka'a wéna awánómba túwaandu úmimo méron-kwaasi uwiyemba wétufuwesa óraa'-ifi'a wétowana Ísu tuwánéna ²⁴ séna máápa'a kúmóro. Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúma wéraiye súwasa Ísun-awíyáái uwaná ²⁵ Ísu ti'mátuwowasa máápa'a kúwákárúwowana minárásígó pukópa'a iyéna ayáánka'a ta'ótorowana minárásígó íyáfasinowana ²⁶ Ísumo ún-aai wété uráiyé.

Ísu túramba kafkóndarai kawé'ó uwátínkarain-aii.

²⁷ Mináái wété úwana minkákémbá Ísu aampa'á kúmba kae'nárai túramba kafkóndarai wembá arááíwa'maesarai wésarai óraaka sésarai Téftini akún-ándáfakéwí ómpo arunkái uwásinkao suyaná ²⁸ maréna naaúmpa'a imérowasarai minkáé'nárai wesé'a iméroyana Ísu tísai ena séna kentáfékai sékai súramba kanaa'á kawé'á uwásinkainiyewa wéseyo Ísu súwasarai óraakoo kanaámpó miyá ínone suyaná ²⁹ kentáfékai miyásáfékai érai'e séyamba póna túramba kawé'á íno súwasarai ³⁰ túramba awánamai kawé'á uyaná Ísu óraaka simátimena séna kemó únda ímba simátímékaiyo súwasarai ³¹ ifátuwesarai wemó úmba mósimatim-besimatimba uyaná wété uráiyé.

Ísu amóikaratan-kwaasi kawé'ó uwánkarain-aii.

³² Minkáé'nárai kuyasá tuwímbai moóráwigomba a'í'maesa Ísumpa'a tuwaná wé-narumpimbá sáwí-amutamba mérontafena minkwáásígó ímba aái wésuwasa a'í'maesa

Ísumpa'a máánkówana ³³ Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aai súwasa sáwífa'-nanka awánésa táátafesa ésa sésa Ísareri-waasisa éta naaófá'á miyán-kísáú ímba awána-raundasa káfé'warata ímba wéawanaumne sumbánifo ³⁴ áamáán-kawaa-waasi sésa sáwí-amutantonti kawáágó fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye siyáawe.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aaí.

³⁵ Ísu naaó'-nao'a óraa'-naopa'e kári'-naopa'e wénena áamáán-daumpimpa'a iména Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí ásé-aaí simátíma'maena iyéna fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófatinke'aaí.

³⁶ Ísu miyá wéuwasa sáwífa'-nanka'o tóso umbá tuwánéna séna sipisípiya'o ímbo káráwiyaawimo ímbo méraisasamo sipisípimo sáwí'o úmáimo nóntemba miyá owasá ímba túwa'nai úmae wénowasa sáwí'a wéowe séna arumbá uwátínkena ³⁷ waásima Maníkómpá'á tíwae-imayaa éna wení kísau-waasisafena séna kisaufa'a sáwífa'-tomba áfu karáísasa mintómbá fakaráíyan-kwaasi sesimáí-waasi méraamba pó'a ³⁸ kisaugoni afowámpá'á inái síyana kísau-waasi ti'maráínasa mintómbá fakaránááwe Ísu siyáíye.

10

Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aaí.

Mááka 3:13-19, 6:7-13, Rúku 6:12-16, 9:1-5

¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae'a nóro-fasi'aemba tiména fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófatinke'aaí-fasi'aemba tímakaiye.

² Fasi'aémbá tiména wení kísaura'a ti'maréna séna kesí aantá-waasin-owe súwai túwí'a moóráwigo Sáímoniye séna aú-awí'a Pítaawe simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Sépétin-ááninko Yémísini moóráwigo Yémísini-áfáko Yónini moóráwigo ³ Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Mátíyu wemá taakísímó maúwaini moóráwigo Áráfíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini ⁴ moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwané siyáíwaini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátí-makawai miyáumai-waasi Ísuni kísau-waasin-owe.

⁵ Ísu minkwáásí sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi ti'maréna séna kosimátíma'-mae nóro. Fí'onkaa-waasiti naaópa'e Sámériyaa-waasiti naaópa'e ímba né'a ⁶ kentí waási Ísareri-waasiti naaópipa'a nóro. Sipisípiya'o ímbo káráwiyaiwaimo ímbo méraisasamo sipisípimo sáwí'o úmáimo nóntemba Ísareri-waasi miyámó wéomba ⁷ kosimátíma'a sé'a Maníkó wení waásimo kawáánimba wéombaraiye kosimátíma'mae'a nóro. ⁸ Tí'o inkwáásí asófatinke'a púwón-kwaasi íyáfasintinke'a námombo karáin-kwaasi túma kawé'á uwátinke'a sáwí-amutamba tirumpimbá méraan-kwaasi maitiyúwáanasa kónááwe. Minkísáúgóní fasi'aémbá úwoi timúna'a ímba óntamba méyámbakaafó úwoi kawé'á uwátínkáaro. ⁹ Aampa'ó wíyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé koró. Óntamba ímba unáámpímbá fáitumae'a wé'a ¹⁰ tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé wé'a táumba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae'a koró. Túwa'nai íyawi káráwiyonaafó tuwímbai-tantaa'a ímba maíyamba úwoi koró.

¹¹ Maníkón-aaímo simátimiyantafe'a moórá-naopa'o wíyamba kembiwímó naambó timíndawimba saafá é'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. ¹² Moórá-naumpa'o iyíyamba méraiyan-kwaasisafe'a sé'a kawé'á úmai méraaro síyasa ¹³ kembiwímó káráwiyianamo éna

Maníkó kawé'á uwátinkainifo ímbo káráwiyianamo éna Maníkó kembiwí aantemba kawé'á uwátinkainiye. ¹⁴ Moórá-naopa'o wíyambo naambá ímbo timésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aaraámbare'a aiyowáí'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntenkaani'a oro. Mindáúmpará'i mindáópara'iyó tuwé'a koró. ¹⁵ Simátíménda ísáaro. Maníkó waási méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaa tinda naaófá'ó Sónómu-naopa'e Kómóraa-naopa'e méraan-kwaasi sáwí'o uráantafena sáwí-meyamba timíníye. Kembiwímó tínaaembo uwátimiyan-kwaasi sáwí-meyamba timíníye. Minkwáásísóntí sáwí-meyanko Sónómu-naopakewiye Kómóraa-naopakewiyeti sáwí-meyankomba iyáákainiye Ísu siyáíye.

Sáwí'o uwátinkaiyan-aai.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna simátíménda ísáaro. Sipisípimo wisanamó áwáífiyaase'o in-íyánkómó intenkáámbó on-kwáásífímbá ti'maránaumne. Kawé'-ímáyááwárá'-wáásiyáámbá úmai mé'a sáwí'o uwátinkaiyambo é'a ímba anondáá sáwí'a iyamba aáno úmai méraaro. ¹⁷ Káráwiyoro. Óraa'-amaan-kisau-waasi kembiwí tí'maesa óraa'-waasifa'a mótkesa aafímbá maitinkésa ámáán-daumpa'a mótkesa túwiyonku'-nésa ¹⁸ kentáfé'o fasi'ámaimo méraantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-oraa'-waasifa'e kawáánon-kwaasifa'e mátinkesa aafímbá maitinkáíya'a miwí kesáái simátime'a fí'onkaa-waasisonte kesáái simátimenaawe. ¹⁹⁻²⁰ Aaimó simátínkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a é'a ímba kentí imáyáafinken-aai sénááfo kentifoní ámútanko

íyan-aai úwoi tááka tinkáína'a sénááwe.

²¹ Tuwímbai tífá'awaawi tí'mai fí'owiya'a tinkáiyasa tínkamiyasa puwónááwe. Tifoísáímo ésa tíráámarimba tí'mai fí'owiya'a tinkáiyasa tínkamiyasa puwónááwe. Iyámpóísombo ésa tinófoima tí'mai fí'owiya'a tinkáiyasa tínkamiyasa puwónááwe. ²² Kentáfé'o fasi'ámaimo méraantafesa tíyámba uwátinkesa miyámó wéomba ímbo ifátuwesamo kentáfésamo fasi'ámaimo méwi Maníkó kawepá'á métinkainiye.

²³ Moórá-naopa'o méwasamo sáwí'o uwátínkéwa'o é'a tiyuwé'a tuwaantanté'a fí'on-daopa'a koró. Simátíménda ísáaro. Ísareri-waasiti naaó'-nao'a simátíma'mae'a wényana minkísáú ímba tai'áraindara'a kemá waási úranko aneka'á kumónaumne. ²⁴ Ifó'-wáásígó uwáitái'-iwáímbá ímba wéiyaakaiye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasi ímba wéiyaakaiye. ²⁵ Ifó'-wáásígó uwáitái'-in-kwáásígómó índantemba íníye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasigomo índantemba íníye. Miyáumai kemá óraako únasa símai sáwí'a uwásinkesa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri iyémá wésewe. Miyá wésemba pósa kesí waási símai áfááraumai sáwí'a uwátinkanaawe Ísu siyáíye.

²⁶ Ísu simátimena séna mináái imáyáa é'a waási táároi ímba inkaisé'a méraaro. Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paápé ínasa awánánááwe. Kumeupá'á wérain-tantaa'a afora'á paápé ínasa awánánááwe. Mindásafe'a waási táároi ímba inkáísóro. ²⁷ Aúpá'ó simátíménda afora'á simátíméro. Kembiwímó simátíménda-aai sáwífa'-waasimo túwaandu íya'a simátíméro. ²⁸ Tínkamiya'o puwíyan-kwaasi táároi ímba inkáísóro. Miwí kentimambá ímba tínkambai tai'ánááfo Maníkón-áároi aantemba inkáísóro. Wemó éna ónkaifa'a túwara'e timankwárá'é tuwáínasa méranaawe. ²⁹ Maarán-áái imáyáan-oro. Kári'a téntempaaran-dumama kae'-númámá kári'-ontankakemba siyáánkai-toyaraamba wémeyanofo Maníkó kíyaan-dumama káráwiyena ímbo kanaán-iyemo sínanamo éna ímba puwéna marapá'á kumínífo ³⁰⁻³¹ sáwífa'-numama Maníkón-aúranka'a ímba óraa-tantaa'an-ifo waási óraa-tantaa'a owaná póna káráwiyena seyaafá-tántáá'á wéawanena kentí'nótáuwara'a wétoraumai wéawanaifo ímba táá'a íno Ísu siyáíye.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.
Rúku 12:8-9

³² Ísu mináái simátimena séna seyaafá'-wáásí túranka'a kentáfésa sésa kesí óraakon-iyé síyawisafé'a kesifo wíyómpakewin-aúranka'a sé'a kesí waásin-owe sénaumne.

³³ Énifo waási túranka'a kembá tínaaemba uwásiyawisafé'a kesifo wíyómpakewin-aúranka'a sínaaemba uwátinkanaumne Ísu siyáíye.

³⁴ Ísu mináái simátimena séna kentáfé'a maarán-ímáyáá ímba oro. Waási seyaafá'á aáno úmai méraantafena marapá'á kunkáíye. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-iyé. Waási tuwínkaa'-ésa tuwímbai kesáái isáiyasa tuwímbai aaisambá sénááwe.

³⁵ Káfé'wara aáno'wara'a kesááisafesa maará ónááwe. Afowá moórá-imayaa ínana ááninko fí'on-imayaa íníye. Anówa moórá-imayaa ínana ayáámúnko fí'on-imayaa íníye. Anááfúkowe fí'o-fi'on-imayaa óyááye. ³⁶ Moóráwigo wenamáárawi wení namuro-wáásíyáámbá úmai ónááwe. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáíye.

³⁷ Ísu mináái simátimena séna kesí waási-i'a ónae síyawi aifa'á tinófoiye táánine tiyáámúne tirumbá tímésa ánaaemba kembá tirumbá símémba uwóff'an-owe. ³⁸ Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae'o kondantembá kesí waási-i'a íyawi umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á ímba maimaésa kembó sirááiwaiyamba uwóff'a ónááwe.

³⁹ Tirááimo táinda-i'o ésa ímba kawé'á úmai méranaafo kentáfésa imáyáa ésamo tirááimo táinda-tantaa'a tuwésa puwésa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

⁴⁰ Ísu mináái simátimena séna ti'maráandawi kentáái isáiyawi kesááiwara'a isánááwe. Kesáái isáiyawi si'mákaiwain-aaiwara'a isánááwe. ⁴¹ Maníkón-aai simátimindawi tuwímbaifa'a wínasa sésa Maníkón-aai wésimatimendawi ónda pó'a enáái isánaumne síyawi wésimatimiwaimba Maníkó kawé'-mékámémbá aména wéisaiyawiwara'a miyám-béyámémbá timíníye. Arupíse úmai méraiwai tuwímbaifa'a wínasa sésa arupíse úmai méraandawi ónda pó'a enáái isánaumne síyawi arupíse úmai mérainda-waasigomba Maníkó kawé'-mékámémbá aména wéisaiyawiwara'a miyám-béyámémbá timíníye. ⁴² Kesí waási awánésa sésa úwoisan-kwaasi ímbánifo Ísuni waási-i'a uráamba pó'a áwa'nai ónae sésa káritantaa'a nombá amíyana Maníkó kawé'-mékámémbá timíníye Ísu siyáíye.

11

Yóni nombó maitínkáiwain-aai.

Rúku 7:18-35

¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi mináyáátáá'-áái simátimena mimbárafá'á tuwéna fí'o-fi'on-daopa'a wenáái kouwáítái'-úmae wénena wenáái simátímakaiye.

² Simátimuwana Yóni ándá-naumpa'a méronka'a Maníkómó íyáfasinankaiwai Káráísiti ún-aai iséna wení kísau-waasi ti'marówasarai Ísumpa'a tésarai ³ áísai esarai sésa kumínonemo siyáawiya'o. Fí'owawa ónómpo kumíndawinta amu'maránaumne suyaná ⁴ Ísu séna tauwerékai isááyane awánááyane Yónimba kosimámekai sékai ⁵ túrambo káfíkaiwai túramba awánaawana táá'o káúnkaiwai táá'a isááwana tísamaimo pukáiwai kawé'-úmai tín-taawaná námombo kaiwái kawé'á uwátinkena pukáan-kwaasi íyáfasintinkena úwoi-waasi ásé-aai simátimena séna ⁶ kentáféna ímba kae'-ímáyáá íyawi tirunkó kawé'á wéíye siyé Yónimba kosimámékaiyo Ísu súwasarai kurááye.

⁷ Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-aai seyaafá'-wáásí simátimena séna Yóni máásai-marafa'a méraisa'a koawáné'a nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Fiyúnda toréna umó móma'mema'o intenkáán-kwáásí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-iyé. ⁸ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Kawé'-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáásí kawé'-únánkwátóiwara'-waasi óraa'-waasiti naaúmpa'a méraawe. ⁹ Nóran-imayaawa

wéera koawánaraao. Maníkón-aaimo siwái Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaimo siwáin-iyé. Érai'a simátimé súné. Wemá Maníkón-aaimo siyáawai iyáákaraiye.

¹⁰ Maníkón-aai aúfáifimba Yónin-aai símai agaimaréna séna

Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á

wéna ení aambá wiyíniye siyáiyé gaimaréna siyáimba Yónintafena siyáiyé.

¹¹ Simátiménda ísáaro. Yóni nombó maitínkáiwaini kisaugo seyaafá'-wáásítí kisaugomba iyáákaisana Maníkó kawé'á uwánkaraifo Maníkó wení waásiya'o kawáánin-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye óraa-kawé'a uwátinkainiye.

¹² Yóni nombó maitínkáiwai Maníkón-aai simátimindasafena ómbakainkemba káfé'wara'a tuwímbai Maníkó kawáánipa'a iyófo sésa aambá faiyónae sésa óraa-kisau máéwasa tuwímbai aamoí ésa Maníkó kenká'á kawááninkwae wésewe.

¹³ Naaófá'á Maníkón-aai simátimakowiye Mósesewé Maníkó wení waásimo kawááninda paápé íniiye-aai suwaná ánaaemba Yóni paápé uráiyé. ¹⁴ Naaófá'á Íráiyaa maé'éiwai aneka'á paápé íniiye-aai suwa'á minááímó siyáan-aaisafe'a érai'e sewa'á kemá sé'a Íráiyaantafesamo siyáamba Yónintafesa siyáawe wésunda minááísáfé'a érai'e seró. ¹⁵ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáiyé.

¹⁶ Ísu mináái simátiména moórá-aaiwara'a simátiména séna káfé'o méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno. Miyán-kwáásiyáámbán-owe. Iyámpóisomba naaópa'a marupímbá mésa ááféma wétesa moórá-aempa'o méraan-iyampoí táántesa sésa tiyé'a imá seró. ¹⁷ Moórá-isa súna'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súna'a ímba ifi'á taráawe siyáawe. Énifo miníyámpóímó uráantemba maaméraan-kwaasi miyá wéowe.

¹⁸ Yóni nombó maitínkáiwai ména ándá-aran-domba ímba wénena Maníkóntáféna imáyáa éna tónkwará'á ímba wénaisasa wentáféna sésa sáwí-amutamba arumpimbó méraiwain-iyé wésewe. ¹⁹ Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwará'á náúnasa kentáféna sésa ándá-aran-done tónté'o naiwái póna taakisimó máén-umenkwaasiye sáwí'o on-kwáásítí waásin-iyé wésewe. Énifo Maníkó simátimakaintembo owí sésa Maníkó kawé'-ímáyááwáráwín-iyé wésewe Ísu siyáiyé.

Ímba aaimó ísaraan-aai.

Rúku 10:13-15

²⁰ Moórá-mora-kanaa Ísu naaó'-nao'a kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisau wémauwasa awánéna sáwí-awauma ímba tuwésa Maníkómpá'ó ímbo tuntáféna Ísu óraaka séna ²¹ kembiwí Kórasi-naopaken-kwaasiye Pétésáíta-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba kentópa'a tíniiye. Naaófá'ó Táya-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Maníkón-aaimo ímbo ísaraawifimbo kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-awauma tukáawisino. Sáwí-awaumo tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó a'makáankakaa Maníkó tuwánaraisino.

²² Mindásafe'o simátiménda ísáaro. Maarán-ímáyáá wée'a Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Maníkó Táya-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a timíniiye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko minkáé'-náópakewiti sáwí-meyankomba iyáákamai-sawí-meyamba timíniiye. ²³ Kápaneamu-naopaken-kwaasisono. Kentúwí'a mósá maré'a sé'a wiyómpa'a iyónaumno sembánifo púwón-aempa'a kónáawe. Naaófá'á Sónómu-naopaken-kwaasifimbo kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-awauma túwówana póna Maníkó mindáó'a ímba tai'ásuwowana káfé'a úwoi wéraisino. ²⁴ Mindásafe'o simátiménda ísáaro. Maarán-ímáyáán-oro. Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Maníkó Sónómu-naopaken-kwaasi sáwí-meyamba óraa'a timíniiye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko Sónómu-naopakewiti sáwí-meyankomba iyáákamai-sawí-meyamba timíniiye Ísu siyáiyé.

Kempá'á terómó siyáin-aai.

Rúku 10:21-22

²⁵ Minkánáá Ísu Maníkóntáféna séna kesifóo wíyómpa'wara marará'wará'ó káráwiyaandawi óne. Seyaafá-tántáá'á isáúmne sen-kwáásí ímba simátíme úwoi-waasi simátíme ²⁶ miyámó íyantafena ánkáisa'a pó'a enáwí'a mósá maráúmne Ísu Maníkóntáféna siyáíye.

²⁷ Ísu mináái simáména séna kesifo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo séna símakaiye. Seyaafá'nánká kesí áwáuma ímba suwánaraafo kemá kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáuma suwánaraiye. Seyaafá'nánká kesifoní áwáuma ímba awánaraafo kesifombá pó'a keyáá wení áwáuma awánaraumne. Kesifoní áwáuma simátímenae únda-waasi kanaa'á kesifoní áwáuma wéawanaawe.

²⁸ Kentí kísau umbai-kísáú wémaewana kentópa'a umbai-tántáá'á wéráiwai kesópa'a tíya'a kentí imáyáa aúí'a uwátínkáana'a faru úmai méranaawe. ²⁹ Kemá kesúma ímba maimaé iyé'a farumó uwátínkaundawi úna'a pó'a kesí aambá kawé'-úmai awáné'a kesáái taawiyafíya'a kentí imáyáa aúí'a uwátínkáana'a faru úmai méranaawe. ³⁰ Kesááimo taawiyafíyamba ímba umbai táinana tíménda-kísau kawé-kísáún-íye Ísu siyáíye.

12

Ísu sambaatisáfénamo siyáín-aai.

Mááka 2:23-28, Rúku 6:1-5

¹ Minkánááfímbá Yúndaa-waasimo saagaan-kánáárá'á Ísuwe wení kísau-waasiye kísau-ufa'a wíti-ton-kisau'fa'a wéguwana wení kísau-waasi táái tówasa wíti-aramba kútúmai ásima pítuwesa nowasá ² áamáán-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa tuwánaao. Saagaan-kánáa aambá fái'makaawasa miyá wéowe suwaná ³ Ísu séna naaófá'ó Téftímo uráimba aúfáífimbo agaimakáin-aaignoní áwáú ímba ísaraawe. Téftíye wení waásiye táái tówana ⁴ Téftí Maníkóní áamáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo áamáán-kísau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téftí mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráambá wésewe. ⁵ Naaófá'á Mósesé simátímakain-aai aúfáífinkemba awánaraawe. Maníkóntáfésamo ísáimaimo póimo tufú'maimo agáén-kwaasi óraa'-amaan-daumpa'a kísau wémaesa saagaan-kánááwará'á kísau máéwasa miyámó ontáfésa ímba aai simátinkesa sésa sáwí'a wéowe ímba wésewe. ⁶ Simátíme'a súné. Kempímbá wémaunda-kisau'go óraa'-amaan-daumpa'o wémaen-kisau'gomba iyáákarai'fo saagaan-kánáa áamáán-kísau-waasi kísau máéntafe'o ímba sáwí'a owémó senkákémbá kesí kísau-waasisafe'a sáwí'a wéowe ímba seró. ⁷ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna póimo tufú'maimo agaimáimo símémba kanaán-ifo tirumbó wéuwatinkaamba óraa'-aamoi wéune

siyáimba minááígóní áwáumo isé'o arááiwaekaa ímbo sáwí'o uráan-kwaasi aai'fimbá ímba maitínkááwaisino. ⁸ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáárá'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáárá'ó waásimo kísau máémba kendén-íye Ísu siyáíye.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aai.

Mááka 3:1-6, Rúku 6:6-11

⁹ Ísu mifá'á tuwéna áamáán-daumpa'o iyúwana ¹⁰ moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa aai'fimbá maenkánae sésa Ísumba áísai esa sésa saagaan-kánáa kísau aambá fái'makaan-kanaa póna áí'o in-kwáásí asófankai-kísau maínda áamáamba taraisíní ina taraisíníyo suwaná ¹¹ Ísu tísai ena séna kempínkémbá kentí sipisípi-poraa'o saagaan-kánáárá'ó maipímbó kúwáfekaina'o é'a ááéma mósá farántuwánaao. Ewé é'a miyá iyamba ¹² waásigo sipisípi-poigomba iyáákaraimba póna saagaan-kánáa áí'o índa-waasi asófankaiyamba kawé'á éna áamáamba ímba taraisíníye simátímena ¹³ ayáámbo

kemporarón-kwaasigontafena séna enayáamba fárútuwaaó súwana ayáamba fárútuwawana kawé'á uwánkowana fí'on-ayaankaamba úwasa ¹⁴ ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpakemba kumésa Ísumba tufuwíyanamo puwínda-aai siyáawe.

Ísu Maníkóní kísau-waasigon-aaí.

¹⁵ Tufuwíyanamo puwínda-aaimo sumbá Ísu iséna mimbárafá'á tuwówasa sáwífa'nanka wembá aráíwáúwana tí'o ún-kwaasi seyaafá'á asófatinkena ¹⁶ óraaka séna kemó uwátinkaunda-aai ímba simátíméro siyáíye. ¹⁷ Miyámó úmba naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowin-awí'a Áísaya siyónka'a póna Ísu miyá uráíye. Áísaya agaimaréna séna Maníkó séna

¹⁸ wembá íyáfasinankaraunana kesí kísau-waasi isa'á wen-ímáyáá wée'a aamoí wéuwanke'a aái senaná kesí ámútanko wesé'a mérainana fí'o-fi'on-kwaasi seyaafá'nánká kesí arupíse-aaí simátimena ¹⁹ ímba aaisambá tiyéna ímba óraaka séna naaópa'a wénena ímba óraaka séna ²⁰ Maníkómpá'ó ímbo fasi'ámáimo méraan-kwaasi ímba tiyuwéna kawé'á uwátinkainiye. Miyá úmae iyéna kísau maimaé iyéna ímba ifátuwainana kesí arupíse-aaigo íyáákéna wérainasa ²¹ fí'onkaa-waasi wenáwí'a isésa sésa

érai'a súwa'nai índawin-íye sénááwe

Maníkó siyáíye siyónka'a póna Ísu miyá uráíye.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Máaka 3:20-30, Rúku 11:14-23, 12:10, Rúku 6:43-45

²² Moóráwigomba wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna minkwáásígó ímba aái wésuwana aúramba kafíkówasa áí'maesa Ísumpa'a máánkówana Ísu maisuwéna minkwáásígómbá kawé'á uwánkowana wemá aái súwana aúramba awánówasa ²³ sáwífa'nanka táátafesa ésa sésa miwá Téfitin-andafakemba paápé ínáyemo siyáawiyá'í fí'owawa'íyo suwasá ²⁴ ámáán-kawaa-waasi mináái isésa karo'á sésa ímbanifo sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepurini fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye siyáawe.

²⁵ Suwaná Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-urésa mésa ímba fasi'ámai méranaawe. Moórá-naopara'í moórá-akuna'í aaimó tuwintáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁶ Waántáwankoni waásimo tiyésamo tuwínkaa'o ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'o sembá Píyésepurini fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiyemo sembá ²⁷ éniyo Píyésepurini fasi'aénká'ó sáwí-amutambo wémaitiyuwaundaraka kenti waásiwara'a Píyésepurini fasi'aénká'á sáwí-amutamba maitiyuwáísino. Miyán-ááímó síyasamo ésa kenti waási karo'á sewé sénááwe. ²⁸ Éniyo kemá Maníkóní ámútankoni fasi'aénká'á sáwí-amutambo maitiyuwáúndasafena Maníkóní fasi'aémbá kempímbá paápé isa'á wéawanaawe.

²⁹ Moórá-aaí imáyáan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwímó mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbo maíndasafenamo éna ímba úwoi íyáferainifo miwá mindánkóní afowámbá ándá kára'umankenamo éna kanaa'á íyáfekena wení moparáwímbá umémbo máíníye.

³⁰ Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásíyáámbán-owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba moórá-mora uwáguraawe.

³¹ Mindásafe'o simátíménda isáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwí'o uwátínkáamba mindá Maníkó maitiyuwáínífo Maníkóní ámútankontafesa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáíníye. ³² Kembá waási úrankomba símai sáwí'o uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáínífo Ufaen-ámútánkóntáfésa símai

sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwéna káfé'wara ánaenkwará'a ímba maitiyuwáínye.

³³ Kawe-táigó kawé'-árámbá íyáísana sáwí-taigo sáwí-aramba wéiyáifo taaéramba awánésa kawé-táigón-aramban-iyé. Sáwí-taigon-aramban-iyé wésewe. ³⁴ Iyánkó póígon-araa'an-owe. Sáwí'-aantembo

on-kwáásí mé'a pó'a ímba kanaa'á kawé'-áái wésewe. Tirumpimbá wérain-imayaasamba wésewe. ³⁵ Kawé'-wáásí kawé'-ímáyááfinkémbá kawé-kísáú máéwasa sáwí-waasi sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaefo sáwí-waasi é'a sáwí-aii wésewe.

³⁶ Simátíménda ísáaro. Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tinda úwoi-aaimo fí'o-fí'on-aaimo siyáantafena tísai ínyé. ³⁷ Kawé'-ááímó siyáan-kwaasisafenamo éna arupíse-waasin-owe Maníkó séna sáwí-aaimo siyáan-kwaasisafenamo éna sáwí-waasin-owe síníye Ísu siyáíye.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aii.

Máaka 8:12, Rúku 11:29-32

³⁸ Súwasa tuwímbai áamáan-kawaa-waasiye áamáamba sun-kwáásíyé Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa óraakoo éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaano suwaná ³⁹ Ísu séna káfé'o méraan-kwaasi sáwí-waasi é'a Maníkóntáfé'a ímba ímá'yáa é'a kentáfé'a wése'a Maníkómó ai'mákainamo e ímba awánáúnda-kisau máínata awánaanomó sembá naaófá'á Maníkó Yónaambo uráin-temba kembá miyá ínifo mináái ímá'yáan-oro. ⁴⁰ Naaófá'ó óraa'-mofaako Yónaambo nawíkwowanamo kaumbo-kánáámó arumpimbó méraintemba kemá waási úranko kaumbo-kánáa maipímbá ménaumne. ⁴¹ Yónaa kaumbo-kánáa óraa'-mofaako arumpimbá mérowana mín-kwituwówana minkákémbá Nínéfa-naopa'a Maníkón-aii kosimátimuwasa isésa sáwí-awauma tuwésa Maníkón-aii ísaraawe. Káfé'a Yónaambo íyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba wéisaamba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tinda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembiwí aaiimbá maitinkésa sésa Yónaan-aii iséta sáwí-awauma tukáundasaanifo Yónaamba íyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a wenáái ímba isé'a sáwí-awauma ímba tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe. ⁴² Naaófá'á kentíwá'nára'a káráwiyowin-awi'a Soromoní kawé'-ímáyááfinkémbá aai wésimatimuwana moóra-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái kóisánae séna wéména kuráíye. Káfé'a kemá Soromonimbá íyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba ísáamba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tinda minínínkó kembiwí aaiimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái taísaraumpo Soromonimbó íyáákaraiwai kempá'á mérowa'a wenáái ísómbe ímba ísámai kawé'á uráawe síníye Ísu siyáíye.

Sáwí-amutanko kouwékáin-aii.

Rúku 11:24-26

⁴³ Ísu mináái simátiména séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowénéna séna nááfara ménaumno séna saafá uwááena ⁴⁴ séna tauweré'a kesí naambá waásigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwéna téna taawánaimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawé'á uwásukaisana taawánéna ⁴⁵ tauweréna afakaeté-sawí-amutamba miwítí sáwí-kisau óraa'a uráawi tí'maena minkwáásigón-arumpimba taméraawana moóra-sawí-amutanko arumpimbá méraisana minkwáásigó sáwí'a úmai méraisasa ánaaemba sáwífa-sawí-amutamba méraawana wemá óraa-sawí'a úmai méraiye. Miyáumai káfé'o méraan-kwaasi sáwí-kisau wémaesa óraa-sawí'a úmaesa iyónááwe Ísu siyáíye.

Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.

Máaka 3:31-35, Rúku 8:19-21

⁴⁶ Ísu wésimatimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa aaimó simámíyantafesa máápa'a tamérowana ⁴⁷ moóráwigo Ísuntafena séna enanówe enáfárawaisaiye aai simámíyantaafesa máápa'a taméraawe súwana ⁴⁸ Ísu séna kesinó nááwa'iyó. Kesífárawaisai nááwiya'o séna ⁴⁹ ayáántamba wení kísau-waasi aráátimena séna kesinó kesífárawaawi méraawe. ⁵⁰ Kesifo wíyómpakewi siyáintemba wéowi kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáíye.

13

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aaí.

Mááka 4:1-20, Rúku 8:4-15

¹ Minkánáa Ísu naaúmpa'a tuwéna Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'a koména aaimó simátimindasafena kúwasa ² sáwífa'nanka tóso ésa ewaa'á tamérontafena nompín-táómpimba íyáténa imérowasa minkwáásísómbá nonkwaaúnkóní áwáífa'a mérowana fí'o-fí'on-aaí waé'mai simátímakaiye. ³ Moórá-aaí simátiména séna moóráwigo ánáuntumba maimaéna kísau'fa'a wéwéna ⁴ mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kuwéraisana numagó fáí'nasukaiye. ⁵ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kuwéna paáká'-márafímbá póna minúwóiyáán-úmai óraa'a isaná ⁶ aa'á kaisaná amímá yáátááka'a ímba kunkéna aáénkaguraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásukaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawé'-márafímbá kuwéna karuwéna óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai íyáákarain-aramba íyáísana tuwímbai imaimái-aramba iyáíye. ⁹ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'an-oro Ísu siyáíye.

¹⁰ Ísu súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa taáísai esa sésa wésimatiména nóra séwa waé'mai-aaí wésimatiméno suwaná ¹¹ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo simátimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafó miwí imáyáa ímba tímakaisasa wéisaantafe'a waé'mai-aaí wésimatiméne. ¹² Maníkón-aaímo ísámaimo kawé'ó iyawí Maníkó túwa'nai ínsa moórá-aaíwara'a isésa miyámó wéíyanamo éna Maníkó túwa'nai ínsa seyaafá'-ááíwára'á isanááwe. Maníkón-aaímo ímbo ísámaimo kawé'ó ésa karo'á sésa kawé'-úmai wéisaumne síyawí tirumpinkémbá mináái maimáinana ímba wérainiye. ¹³ Ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe. Miyámó ontáfé'a simátimunda waé'mai-aaí wésimatiméne. ¹⁴ Naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowin-awí'a Áísáya siyáimba miwí miyá wéowe. Áísáya séna

ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe. ¹⁵ Miwítí imáyáago umbaí wétaisana tááko aaimó isáísáféna awesaraí isaná túranko awánaisaféna awesaraí ifo ímbo miyámó ésamo ésa táá'o isésamo túrambo awánésamo kesááimo isésamo miwítí sáwí-imayaamo tuwésamo kempá'ó tenkaka sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawé'á uwátinkausino
Maníkó siyáíye Áísáya agaimaréna siyáimba Ísu siyáíye.

¹⁶ Ísu mináái simátiména séna simátiména'a sune. Kembiwí kawé'-úmaimo awánaamba Maníkó kawé'á wéuwatinkaiye. Kawé'ó úmaimo ísáámba Maníkó kawé'á wéuwatinkaiye. ¹⁷ Simátíménda ísáaro. Naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowiye arupíse úmai mérowiye sáwífa'-waasi kembiwímó wéunda-kísau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Miwí kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba ísaraawe Ísu siyáíye.

¹⁸ Ísu wení kísau-waasisaféna simátiména séna moóráwigo ánáuntumba tu'makáin-aaigoni áwáuma súnna ísáaro. ¹⁹ Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí isésa ímba ísámai kawé'á owaná waántáwanko téna tirumpinkémbá tamaimái úwoífa'a wétiyuwaiye.

Minkwáásí aampa'ó kuwérain-anauntunkaamba wéowe. ²⁰ Ánáuntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-ai isésa aamoí ombánifo ²¹ ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawé'á owasá Maníkón-aaisafesa umbaí tátínkáintafesa Maníkón-ai ifátukaawe. ²² Ánáuntumbo karaampimbó kúmimba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-ai isáámbanifo marapá'-úmbáí-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa miyán-ímáyáágó Maníkón-ai faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. ²³ Ánáuntumbo kawé'-márafimbó kúmimba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-ai isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawé'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbai íyáákamai-kísau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-ai.

²⁴ Ísu mináái simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-ai maarán-ááín-iyé. Moóráwigo wení kísau'fa'a kawé'-ánáúntúmbá áwí'a wítí u'makáisana ²⁵ moórá-no'waamba ánaoraawara'a

tún-kwaiguráawana namuro-wáásígó téna arambó ímbo íyáí-witiyaan-anauntumba sáwí-anauntumba afufumpimpá'á tu'makáisana ²⁶ wítí óraa'a éna arambá íyáísana witiyaan-damaiwara'a óraa'a isasá ²⁷ kísau-waasi awánésa kisaugoni afowámpá'á tésa sésa kawé'-ánáúntúmbá tu'makáandafimba witiyaan-damai nááfakena mimpimbá wéraiyo sewaná ²⁸ séna namuro-wáásígó mátu'makaiye sisasá áísai esa sésa káú-suwanaumne sewaná ²⁹ séna ímbanifo wítí káúsuwaafainifo ifátúwéwana ³⁰ wérainana ánaaemba wítí aumbákáína'a tómbó fakaráiyawisafe'a senasá misáwí-wítíyáán-damáí káúmai asááúmai iyamá wégaindafa'a tuwésa wítí úramba fáká'mai kesí

tón-dáúmpá'á maránááwe Ísu siyáiyé.

Taaérankon-ai.

Mááka 4:30-34, Rúku 13:18-21

³¹⁻³² Ísu maarán-ááíwárá'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-ai maarán-iyé. Moórá kári-taerankon-awí'a másítáti mintáígón-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba kísau'fa'a u'makáawana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráisana numagó mimpimpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáiyé.

³³ Ísu maarán-ááíwárá'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-ai maarán-ááín-iyé. Moórá-ininko péréti-tomba agaénae séna kanaráán-tántáákón-áwí'a páráwaa'a maéna intoráínda-tantaa'a kári-tantaa'a káúmaraisana wéna intoréna óraa'a wéiyé

Ísu siyáiyé.

³⁴ Ísu waásisomba aái simátimenae sénamo úmba ímba afora'á siyáífo waé'mai-ai aantemba simátímakaiye. ³⁵ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna Ísu miyá uráiyé.

Wemá agaimaréna séna simátíménda waé'mai-ai simátimenaumne. Maníkó maramá úmaronka'a aúpá'ó wéron-kisaugon-ai ímbo ísaraan-ai simátimenaumne siyáiyé

agaimaréna siyáimba Ísuntafena siyáiyé.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-aaigoni áwáu-ai.

³⁶ Ísu mináái simátimena tiyuwéna naaúmpa'a iyúwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa namuro-wáásígómó moóráwigoni kísau'fa'o sáwí-anauntumbo tu'maráiwaini áwáuma simásimiyo suwaná ³⁷ Ísu séna kawé'-ánáúntúmbó tu'makáiwaini áwáuma kemá waási úranko úne. ³⁸ Kisaugoni áwáuma maramán-iyé. Kawé'-ánáúntúnkóní áwáuma Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasin-owe. Sáwí-anauntunkoni áwáuma waántáwankoni waásin-owe. ³⁹ Namuro-wáásígó sáwí-anauntumba tu'makáiwaini

áwáuma waántáwankon-iyé. Tómbó fakaráíyan-kanaagoni áwáuma maramó tai'áínda-kanaan-iyé. Tómbó fakaráíyawaini áwáuma Maníkóni kísau-waasi wíyómpakewin-owe. ⁴⁰ Námáímo to'máímo iyafímbó agaisuwáiyantemba ánaaen- kanaamo tinda miyá ónááwe. ⁴¹ Waási úranko kumpaapé uráundawi kesí kísau-waasi wíyómpakemba ti'maráanasa kesí waásifinkemba sáwí-waasiye fí'owimo sáwí-imayaamo timíyasamo sáwí-ambo wéaraaiwaiwiye kuntí'mai ⁴² iyamó wégaipa'a tiyuwáiyasa mésa ifi'á tésa túwááyaamba umpufuwésa méraiyasa ⁴³ arupísemo úmaimo méraawi Maníkó kentifo kawáánipa'a mésa aa'ó wégaintemba miyá ónááwe. Ísáan-kwaasi ísámai kawé'an-oro Ísu siyáiyé.

Maníkó waásimo kawáánin-aii.

⁴⁴ Ísu maarán-ááíwará'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aii maarán-ááín-iyé. Fí'onka'ma'mai-ontamba marafímbá utámarena pukáisana moóráwigo téna taawánéna aamoí éna káátamarena mimbáramá méyámbá índasafena wení óntama maimái tímatuwena óntamba maiyéna mimbáramá koméyánéna mifí'ónká'má'mái-óntámbá kofasímbai maiyáiyé.

⁴⁵ Maníkó wení waásimo kawáánin-aii maarán-ááín-iyé. Moóráwigo akaaroróma méyáambaríndasafena naa'ó-nao'a wénena ⁴⁶ awánáínda moóráwigo fí'onka'ma'mai-akaaroroma makáinana awánéna wení óntama maiyéna wétimena óntamba maiyéna mifí'ónká'má'mái-ákáárórómá koméyánúmai wémaiye.

⁴⁷ Maníkó wení waásimo kawáánin-aii maarán-ááín-iyé. Mare'mare'-únánkáámbá moóráwigo nompímbá túwáísana fí'o-fi'om-bofaa'a ⁴⁸ minúnámpímbá ówitawisana fas-ínáíndasafena úmai wéawanaisasa tuwímbai áwa'nai úmai fasímbai áámááífa'a makésa kawé'-mófáá'á unáámpímbá fáitesa sáwí-mofaa'a ifá'á wétuwaawe. ⁴⁹ Ánaaen-kanaamo tinda miyá íníye. Wíyómpaken-kísau-waasi kawé'-wáásífínkémbá sáwí-waasisomba tí'mai ⁵⁰ iyamó wégaindafa'a tuwáiyasa ifi'á tésa tí'o índasafesa túwááyaamba umpufuwónááwe simásuwena ⁵¹ wení kísau-waasisafena tísai éna séna simátimunda-aigoni áwáuma éra isááo súwasa ewé suwaná ⁵² Ísu simátimena séna ísáámba simátimunda-aii simátíméro. Moóráwigo naankón-afowá wení naaúmpa'a ááéraan-tantaa'e aú-tantaa'e wéraisana tuwímbai wení waási wétimiye. Miwání afowámó wétimintemba miyáumai ááéraan-amaampinkene Maníkó wení waásimo kawáánin-aiifinkene simátíméro Ísu siyáiyé.

Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-aii.

Mááka 6:1-6, Rúku 4:16-30

⁵³ Ísu mináái simátimena mimbárafá'á tuwéna ⁵⁴ wenamáápa'a kúmba miwítí amáán-daumpa'a iyéna aai simátimuwasa táátafesa ésa sésa nááfakena kawé'-ímáyáá maiyé-nawa kawé'-áái wésimasimenasaawa nááwawa fasi'aémbá amísanawa kawé-kísáú ímbo awánáúnda-kísau wémaiyo. ⁵⁵ Kesáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbai-tantaa'o wéiwain-aaninkon-iyé. Máriyaan-áánimba éna Yémísiye Yósepiye Sáimoniye Yúndasi-iyai tuwaaón-iyé. ⁵⁶ Wenáúnafa'a maanká'á méraawe. ⁵⁷ Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifási'láémbá maiyéna wésiyo sésa kaorésa tí-naaemba uwámúwana Ísu simátimena séna Maníkón-aii simátímíwai fí'o-fi'on-daopa'a wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'o koméraitamba wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iyé

sésa wenáwí'a ímba mósá makáawe Ísu siyáiyé.

⁵⁸ Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwa'nai íníye suntáféna ímbo awánon-kísau moórá-mora-kísau aantemba maiyáiyé.

14

Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aaí.

Mááka 6:14-29, Rúku 3:19-20, Rúku 9:7-9

¹ Minkánáá Ísuni kísau-aaí símae íyúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái iséna ² wení kísau-waasisafena séna minkwáásígó Yóni nombó maitínkaraiwain-iyé. Pukáimpinkemba íyáfasinkena póna fasi'aémbá wempímbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye siyáíye. ³⁻⁴ Ááéma Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a Érotíyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá fáí'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti ti'marówasa Yónimba koái'maesa ándáfa'a máánkarwana ⁵ Éroti Yónimba tufuwónae súmba waási táaroí inkaiséna ímba tufukáíye. Waási Yónintafesa sésa Maníkón-aaí simátímíwain-iyé suwaná Éroti séna Yónimba tufuwónasa aaisambá siyónááwe séna ímba tufuwéna mérowana ⁶ wembó ma'ánkaron-kanaamo túwana óraa-tanomba kaumái sáwífa'-waasi tímúwasa nowaná Érotíyasin-ayaamunko téna túranka'a araimá marówana Éroti aamoí uwánkena ⁷ minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa wéankaiya simásímína'a áméno. Érai'a sumpo sísaí ina'á áméno súwana ⁸ anówamba koáisai ena súwana anówama aái súwana Érotimpa'a téna séna Yóni nombó maitínkáíwai anuwarambá kambísámai a'nómbá táúfapimba ma'mái simiyó súwana ⁹ iséna arumbá wéumbanifo aifa'á fasi'aén-áái siyáin-aaí imáyáa éna tómbó naan-kwáásíwará'á ísaraantafenawe séna ímba a'áo sénae séna ¹⁰ moóráwigomba ai-marówana ándáfakemba Yónimba anuwarambá kambísámai a'nómbá ¹¹ táúfapimba maimaéna minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa ¹² Yónini kísau-waasi iséna anómba komaimái utánkesa Ísumpa'a tésa tasimámakaawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kísau-aaí iséna séna minkwáásígó Yóni nombó maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba íyáfasinkena póna fasi'aémbá wempímbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye Éroti siyáíye.

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímákain-aaí.

Mááka 6:31-44, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13

¹³ Yóni puwúmba wení kísau-waasi Ísumba simámúwana iséna tuwéna wení kísau-waasiye nompín-táómpimba íyátena waásimo ímbo méraiypata kónae séna kúmba naaó'-naokewi mináái iséna marapá'á tóso uwaná nompín-táómpimba wéna ¹⁴ marapá'á kumúmba misáwífa'-wáásí tuwánéna arumbá uwátinkena tí'o ún-kwaasi asófatinkaraiye.

¹⁵ Ísu asófatinkowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa ímba sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndafinka'a ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tómbá méyámbaráaro suwaná ¹⁶ Ísu séna tóntáá'a ímba wíyamba tómbá tíméro súwasa ¹⁷ miwí sésa kári-tomba séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wára'á weraífo sáwífa'-waasifimba ímba kanaán-íníye suwaná ¹⁸ Ísu maimaé'a másíméro séna ¹⁹ sáwífa'-waasisafena mara'á méraaro séna séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wára'á maisoréna wíyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífa'-wáásí tímúwasa ²⁰⁻²¹ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waaima uwasá aarewé iyámpóíwara'e miyáumai-waasi nowaná tímú'a fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

Ísu non-afófora'o kuráin-aaí.

Mááka 6:45-52, Yóni 6:16-21

²² Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna kesí aifa'á nompín-táómpimba íyáte'a menáipá'-náópa'a koró. Misáwífa'-wáásí ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna ²³ misáwífa'-wáásí ti'marówasa miwítí

naaó'-nao'a kuwaná Maníkómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana nó'waamba túnkúwana Ísu weyáá mérowasa ²⁴ wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana óraa-fiyunda to'maé téna mintáómba tata'óto'-marowasa ímba kumbá ²⁵ siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a túwasa ²⁶ non-afófora'o wénumba awánésa táátafesa ésa tinekembá tata'á wéuwasa sésa waántágo wéniye suwaná ²⁷ Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne súwana ²⁸ Pítáa simáména séna emó Fasi'aénkó úrambo éma sina'á non-afófora'a emó méraandafa'a konó súwana ²⁹ Ísu séna kanaán-ifo tiyó súwana nompín-táómpinkemba ásáfena non-afófora'a Ísumo méropa'a kúmba ³⁰ kawe'á úmaena kúmba óraa-fiyundamo toróntafena imáyáa éna inkaisúmba nompimbá kúwáfekora'nara wéna óraaka'a séna Fasi'aénkóo kembá ta'ótoraao súwana ³¹ Ísu minúwóiyáán-úmai ayáámbe fárú'mai ta'ótorena séna óraa-fiyundamo tóráíntafe sáwí-imayaa e kesí fasi'aéntáfémo ímbo imáyáamo óndasafe kúwáferaane. Kesí fasi'aéntáfé ímba kae'-ímáyáán-uwo séna ³² mindárai nompín-táómpimba iyátoyana óraa-fiyundago mafaúwasa ³³ nompín-táómpimba mérowi Ísun-imayaa mósá marésa sésa érai'a Maníkón-ááninko óne siyáawe.

Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-ai.

Mááka 6:53-56

³⁴ Érai'a Maníkón-ááninko óne sésa waaúnkóní menáipá'á Kénésáréti-marafa'a kumbá marapá'á kúmúwasa ³⁵ mimbápákén-kwáásí Ísumba awíyésa Ísun-iyé sésa naaó'-nao'a simátimesa Ísumo tamaún-ai isésa tí'o ún-kwaasi tí'maesa tóso ésa ³⁶ sésa ení unáánkwtóigoni áráíya'a ta'ótoraiana tí'a étinkainkwae suwasá ta'ótórówana tí'a étínkaraiye.

15

Tíwá'náti áamáambo siyáan-ai.

Mááka 7:1-13

¹ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa sésa ² ení kísau-waasi nóra isasawá kentáá síwá'náti áamáamba ímba arááiwaesawa tiyáámbe ímba non-kwiyéswa tómbá wénaao suwaná ³ Ísu séna kentíwá'námo simátímakaan-amaamba arááiwae'a Maníkóní áamáamba wétaraisomba nóra séra miyá wéoo. ⁴ Maníkó séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo anófoimo sáwíkaambo simátinkaindawimba tufuwíyana puwíníye Maníkó siyáifo ⁵ kembiwímó siyáamba moóráwigo anófoisafena simátiména séna moórá-tantaa'a Maníkóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne siyéna anófoi ímba wétuwa'nai-iyé. Miyámó ontáfé'a kanaán-iyé wésewe. ⁶ Miyá-sáwí'ó ontáfé'a Maníkón-ai tuwé'a kentíwá'náti áamáamba wéaraaiwaewe. ⁷ Kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásín-owe. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya kembiwísáféna érai'-ai agaimaréna séna Maníkó séna

⁸ maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye.

⁹ Waásiti áamáamba símai paápé ombánifo Maníkóní áamáamban-iyé karo'ó sembá miyáráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe

Maníkómó siyáiyé Áísáya símai agaimakáiyé Ísu siyáiyé.

Waásimo sáwí'o uwátínkáín-tantaakon-ai.

Mááka 7:14-23

¹⁰ Ísu mináái simátiména waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátíménda isé'a kawe'án-oro. ¹¹ Máápakén-tantaa'o naawái ímba waási sáwí'a wéuwatinkaiwo tirumpinkén-ááígo aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye siyáiyé.

¹² Súwasa Ísuni kísau-waasi wempá'á tésa sésa áamáán-kawaa-waasi emó simátiménda-ai isésa aaisambá aéesa kaóráámbe ína isaánó suwaná ¹³ Ísu séna kesífo wíyómpakewi ímbo u'makáín-anauntumbo éna káúsuwainíye. ¹⁴ Ámáán-kawaa-waasi-taaisafe'a ímba

óraa'-imayaan-oro. Miwí ímbo aambó awánaankakemba tóikakemba karo'á simá-timesa sésa aambá aráátimenaumne wésewe. Moóra aúgafitawi moóra aúgafitaw-imba ayáán-to'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá kotanaa fáyááye súwana ¹⁵ Pítaa séna waé'mai-aaimo simátimenda-aaigni áwáuma simásimiyo súwana ¹⁶ Ísu séna kenkwára'á ímba táako péé wésisa'a isáámbanifo ímba isámai kawel'á uráawe. ¹⁷ Máápaken-tantaa'o naawí tindáámpá'á kúwátúsúwinifo ¹⁸ aaimó wésemba tirumpinkén-ímáyáágó éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁹ Tirumpin-ímáyááfinkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasamo puwíyasamo ésa aare-úmémhá ésa waai-úmémhá ésa seyaafá-tántáá'á umémhá ésa karo'-áái simátinkesa símai sáwí'a uwátinkesa ²⁰ miyá-sáwí'ó wéomba tirumpinkén-ímáyáágó waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáámbo ímbo non-kwiyésamo tómbó wénaamba miwá ímba waási sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáíye.

Kénaani-marafaken-ininkon-aii.

Máaka 7:24-30

²¹ Ísu mináái simátimena wení kísau-waasi tí'maena Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba ²² mináémpákén-ínínkó ímba Yúndaa-inimba póna Kénaani-ininko Ísumpa'a téna óraaka séna óraakoo Téftin-andafakewi arumbá uwásinkaa. Sáwí-amutamba kesiyáámúnkon-arumpimba méraisana sáwí'a úmai méraiye súwana ²³ Ísu iséna ímba aái súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa óraaka sésa ai'mátuwaa. Aasiyaási miyá sífáínifo suwaná ²⁴ Ísu séna Maníkó si'mákaisa'a Ísareri-waasi aantemba túwa'nai e'a Ísareri-waasimo sipisípi-poiyaan-úmaimo wété wéowi wétuwa'nai-une súwana ²⁵ minínínkó Ísun-amándára'a mara'á kumbaéna séna óraakoo súwa'nai uwo súwana ²⁶ Ísu séna iyámpóítí tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fi'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafo sune súwana ²⁷ minínínkó séna óraakoo érai'a sémpo iyánkón-afowá ewé sínana tón-ayai tawé-mandaiye. Miyáumai fi'onkaa-ininkon-iyé sínana kanaán-ína súwa'nai ínono súwana ²⁸ Ísu séna kentáfé fasi'ámai méraanda-ininko sénda pó'a miyá ónaumne séna minkánáá ayáámúnkomba asófankaraiye.

Ísu sáwífa'nanka asófatinakarain-aii.

²⁹ Asófankena kúmba Káríri-waaunkoni áwáífa'a kógáramai omápa'a mara'á imérowasa ³⁰ sáwífa'-waasi wemó méropa'a kumbá tísamaimo táúnkon-kwaasiye tiyáántámbo káénkuron-kwaasiye túrambo kafíkón-kwaasiye aaimó ímbo sun-kwáásíyé fi'o-fi'on-ti'o

ún-kwaasi tí'maesa wenaísamaifimba mótkowana asófatinowasa ³¹ tísamaimo táúnkon-kwaasi kawel'á uwasá tiyáántámbo káénkuron-kwaasi kawel'á uwasá túrambo kafíkón-kwaasi kawel'-úmai awánowasa aaimó ímbo sun-kwáási aái suwasá mis-áwífa'nánká awánésa áfááraumai táá'a úwasa Ísareri-waasiti Fasi'aénkón-áwí'a mósá makáawe.

Ísu aneka'á tómbó tímakain-aii.

Máaka 8:1-10

³² Maníkón-áwí'a mósá marówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná séna maankwáásísómbá kaumbo-kánáá kesé'a taméraawana tómbó maimaé tiyáamba tai'áísa'a sirumbá uwátinkaumne. Ti'maráanasa miwítí naaó'-nao'a kónááfo aampa'ó wiyamba táái táínasa púwófainiye súwasa ³³ wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'a sáwífa'-wasin-fo nááfaken-ona maimáíya timénaumno suwaná ³⁴ Ísu tísai éna séna nóraumai-ona wéraiyo súwasa afakaeté-tomba wéraisana sesimái-mofaa'wara'a wéraiye suwaná ³⁵ minkwáásísóntáféna séna mara'-méraaro séna ³⁶ afakaeté-tone mófáá'e maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi timúwasa minkwáásísómbá tímúwasa ³⁷⁻³⁸ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waaima uwasá aawéwé iyámpóíwara'e miyáumai-waasi nowaná

tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayaimo túwómbe afakaeté-unampimba fáituwana ówitowana ³⁹ Ísu misáwífá'-wáásí ti'maréna wení kísau-waasiye'a nompín-táómpimba íyátesa Mágátani-aempa'a kuráawe.

16

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aaí.

Mááka 8:11-13, Rúku 12:54-56

¹ Mifá'á Ísu mérowasa ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye Ísumo sáwí-aaímo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máinata awánaano suwaná ² Ísu séna fénáímpinka'o awánaamba aafáúmá naaerírí'a isa'á sé'a aafáyáa aa'á káíníye sé'a ³ aafáyáara'a awánaamba ainánkó aafáúmá káátasuwaísa'a sé'a káfé'a aa'á tíníye wésewe. Wíyómpa'o awáné'o ombá sé'a aa'á káíníye. Aa'á tíníye wésemba miyán-tántáákóní áwáuma awánaambanifo Maníkómó káfé'o wéin-tantaakoni áwáuma ímbo awánaraawe. ⁴ Káfé'o méraan-kwaasi sáwí-waasi é'a Maníkóntáfé'a ímbo imáyáa é'a kentáfé'a wése'a Maníkómó ai'mákainamo e ímbo awánáúnda-kisau máinata awánaanomó wésemba naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái imáyáan-oro. Naaófá'ó óraa'-mofaako Yónaambo nawíkowanamo kaumbo-kánáámó arumpimbó méraintemba kemá kaumbo-kánáa maipímbá ménaumne Ísu séna tiyuwéna kuráíye.

Ímbo kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí-i'a orómó siyáin-aaí.

Mááka 8:14-21

⁵ Tiyuwéna kúmba Ísu wení kísau-waasiye nonkwaaúnkóní menáípá'ó kumbá marapá'á kumésa wení kísau-waasi péréti-tomba ímbo máúmba tuwinkésa kuwaná ⁶ Ísu ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí owé-imáyáa éna wení kísau-waasi simátimena séna intóráin-tantaa'a kári-tantaa'a moórátónkon-awí'a péréti mimpímbá márááwanamo intóreña óraa'o intembá ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a kentúma káráwiyoro súwasa ⁷ keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímbo maimaéta túnanasa miyá wésiye suwaná ⁸ Ísu keáímbó wésun-aaí iséna nóra séra tómbá ímbo wéraiye-aaí wéseo. Kári-timankunkumban-ifo kentáfé'a timankúnkúmba oro. ⁹ Kanaa'á tómbá timénaumpo ááémo uráundawini áwáuma ímbo tááko péé wésiye. Séfataasetombo tafántafan-úmáimo sáwífa'a 5,000 waasi timéwánasa naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáitúraawara kemó uráundawini áwáuma ímbo awánaraawe. ¹⁰ Afakaeté-tombo tafántafan-úmáimo sáwífa'a 4,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáitúraawara kemó uráundawini áwáuma ímbo awánaraawe. ¹¹ Ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a péré-timo intóráin-tantaatafe'a kentúma káráwiyoro-aaímo súná ímbo péréti-tontafe'a wésumpo nóra séra ímbo ísarao súwana ¹² tááko péé súwasa minááígóní áwáuma ísówana péréti-tontafena ímbo siyáifo ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye tááisafena séna káráwiye'a méraaro siyáíye.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aaí.

Mááka 8:27-30, Rúku 9:18-21

¹³ Ísu Sísáaríya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba wení kísau-waasi tísai ena séna seyaafá'nánká kembá waási úrankontafesa nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa ¹⁴ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáandawí óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakaandawin-awí'a Iráiyaa óne sewasá tuwímbai naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakaandawin-awí'a Yéremaya óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaí simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ¹⁵ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana ¹⁶ Sáímoni Pítaa séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba Yúndaawá-waasisa wéamu'maraundawisa óne. Maníkó fasi'aénkwáráwín-ááninko óne Pítaa súwana ¹⁷ Ísu séna Sáímoni Yónaan-ááninko ónana

Maníkó kawé'á wéuwankaiye. Kesí ááinkoni áwáumo sénda waási ímba simáméfo kesifo wíyómpakewi mináái embá simámísa isáánda póna Maníkó embá kawé'á wéuwankaiye. ¹⁸ Simátíme'a sune. Enáwí'a Pítaawemo wésemba mináwíkóni áwáuma óntamban-iyé. Óraa'-ontanka'a kesí naankáámbá ondá mindánkáámbá kesí waási-i'a owaná púwó-fasi'aenko ímba íyáákainiye. ¹⁹ Maníkó wení waásimo wégarawi-fasi'aemba áména marapá'ó méraanda sáwí'o ombá aambó fasiyóndanten-úmai Maníkó wíyómpa'a ména é'a aambá fásí'makaiye. Kawé'ó ombá ímbo aambó fasiyóndanten-úmai Maníkó wíyómpa'a ména é'a miyá uráiyé simásuwena ²⁰ wení kísau-waasisafena óraaka séna Maníkómó íyáfasisinkaiwai Yúndaa-waasi wésimu'maraawi úne-aai ímba simátíméro Ísu siyáiyé.

Ísu puké'a íyáfasinanaumnemo siyáin-aai.

Mááka 8:31-9:1, Rúku 9:22-27

²¹ Minkánáá Ísu wemó puwínda-aai ómbarena wení kísau-waasi simátimena séna Yérúsaremu-naopa'a kondá Yúndaa-ora'-waasiye óraa'-amaan-kísau-waasiye áamáambo sen-kwáásiyé sí'o índa-i'a uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáá maisúwáanana Maníkó íyáfasisinkainiye súwana ²² Pítaa áí'maena weyááfa'a máankena séna Fasi'aénkóo miyán-áái sénafo Maníkó ímba ewé sínasa séndantemba ímba uwánkanaawe súwana ²³ Ísu waeréna Pítaantafena óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáafinkemba wésempo ímba Maníkóni imáyáafinkemba wésempo kesí aambá ímba faiyuwó Ísu siyáiyé.

²⁴ Ísu mináái simáména wení kísau-waasi simátimena séna kembó sirááiwaenae síyawi tirááiimo táinda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawi umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááiwaenaawe. ²⁵ Tirááiimo táinda-i'o ésa ímba kawé'-úmai méranaafo kentáfésa ísámaimo tirááiimo táinda-tantaa'o tuwésamo puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁶ Mararáké-séyááfá-tántáá'ó maésamo puwíyanamo éna mintántáákó ímba túwa'nai íniye. Puwíyamba marapá'ó makáan-tantaatamba ímba méyámbátuwesa aneka'a'á ayáátááka méranaawe. ²⁷ Kemá waási úranko kesí kísau-waasi wíyómpakewiye kesifóni fasi'aénkwárá'á kumé'a seyaafá'-wáásímó miyámó úmae wéiyomba imáyáa é'a miwítí méyámbá timénaumne. ²⁸ Érai'a simátíme sune. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímba aifa'á pukénka'a kemá waási úranko kesí waásimo kawáánúnda suwáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáiyé.

17

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáin-aai.

Mááka 9:2-13, Rúku 9:28-36

¹ Ísu mináái simátimena afa'móráe-no'waamba waéna Pítaane Yémísine wenáfáko Yónine tí'maena omápa'o iyúmba miwí aantemba imésa ² miwí túranka'a Ísu fí'on-auma faufúwana óipakemba aafáúgómó inten-úwana wení unáánkwátóiyakemba sán-kena waení'a kówasa ³ awánomba kae'-wáásiyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aai wésuyana ⁴ Pítaa Ísuntafena séna Fasi'aénkóo maanká'ó méraundasá kawé'á ímbá póta emó sinatáámó éta wááunamba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande éta miyásá onó siyáiyé.

⁵ Miyá wésunka'a ainánkó sán-kámaena waení'a kámae kuména kunkáátowana mináínámpínkémbá aagó aantemba séna miwá kesáanimba isa'á wen-ímáyáá wée'a óraa'-aamoi uwánkaumne. Wenáái isáaro súwasa ⁶ wení kísau-waasiyau mináái isésa táatáfesa ésa marapá'á kífaesa tinekembá tata'á úwana ⁷ Ísu miwímó méropa'a téna

tine'á ta'ótorena séna táá'a ifó íyáfasinaaro súwasa ⁸ awánomba mindárai wíyómpa'a íyúyana Ísu aantemba méraiye.

⁹ Úwasa omápakemba kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna awánaamba ímba simátíméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo íyáfasinaandara'a awánaamba kanaará'á simátíma'mae íyóro súwasa ¹⁰ wení kísau-waasiyau Ísumba áísai esa sésa ámáamba sen-kwáási Íráiyaa aifa'á paápé ínana Maníkó íyáfasinankaiwai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaaemba paápé ínáyemo sembá nóra sésawa mináái wéseo suwaná ¹¹ Ísu séna aifa'á Íráiyaa paápé éna to'mayaa íníye-aai érai'-aain-iye. ¹² Simátíme'a sune. Íráiyaa é'a paápé úwasa ímba Íráiyaan-iye sésa sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkesa miyá uráantemba kembá waási úrankomba sáwí'a uwásinkanaawe súwana ¹³ tááko péé súwasa Íráiyaa siyáimba Yóni nombó maitínkaraiwaintafena siyáíye siyáawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aai.

Mááka 9:14-29, Rúku 9:37-42

¹⁴ Simátimesa omápakembo kúmúmba sáwífa'-waasi túwaandu urówasa awánomba moóráwigo Ísumpa'a téna aísamaifimba kífaena séna ¹⁵ óraakoo kesáanimba arumbá uwánkaao. Sáwí'a uwáwéna ména tanaambá fágufagu isaná aigaregó nonkáání'a isaná aiyayaamba ku'wisana nompíné iyafíné tanaambá wéfamaena wénisa'a ¹⁶ ení kísau-waasi méraapa'a máankaunasa ímba kanaa'á kawé'a uwánkaraawe súwana ¹⁷ Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-imáyáa isa'á kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirunkó umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a ménaumno. Enáanimba áí'mae tiyó súwana áí'mae túwana ¹⁸ Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé kóuwo súwana arumpinkémbá auwéna kóuwana miníyámpói kawé'a uwánkowana kawé'a úmai méraiye.

¹⁹ Kawé'a uwánkowasa ánaaembo Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi tésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná ²⁰ Ísu séna Maníkóntáfé'o maiyauwáínáyemo sé'o timankúnkúmba onkakaa maiyáúwáísino. Érai'a simátíme'a sune. Moórá-taigon-awi'a másítati kári'-aramba íyáísana áruma wíkéna óraa-tainambo wéintemba kentáfé'a timankúnkúmba kárika'a uré'a ánaaemba óraaka'a timankúnkúmba é'a omátafe'o sé'o faiwí'mae fí'on-aempa'a kóuwomo síyanamo éna miyá íníye. ²¹ Maníkómpá'á inaí síyantafesa tómbá aawentamó ombá minánkó aantemba miyá-sáwí-ámútámbá maisuwáíníye siyáíye.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.

Mááka 9:30-32, Rúku 9:44-45

²² Ísu wení kísau-waasi Káíriri-aempa'a túwaandu uwaná Ísu simátimena séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa ²³ sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisúwáanana íyáfasininkainíye simátimuwana miwí tirunkó umbaí taráíye.

Taakisi-óntámbó tukáan-aai.

²⁴ Tirunkó umbaí tówasa Ísu wení kísau-waasiye Kápaneamu-naopa'a kumbá óraa'-amaan-dankontafesa taakisi-óntámbá wémauwai Pítaampa'a tésa sésa ení óraako óraa'-amaan-dankontafena taakisi-óntámbá wétuwai ina wétuwaiyo suwaná ²⁵ Pítaa séna wétuwaiye simátimena naaúmpa'a iyúwana taakisi-ááímó siyónka'a Ísu Pítaamba áísai ena séna Sáimoniyo marapákén-óráá'-wáási timááraawifakemba taakisi-óntámbá maésa fí'onkaafakemba maésawa wéompo nóran-imayaamo wéemo e simásimiyo súwana ²⁶ Pítaa séna taakisi-óntámbá fí'onkaafakemba wémaewe súwana Ísu séna miyáu-mai Maníkóní waásisa póta óraa'-amaan-dankoni taakisi-óntámbá ínta tuwánáúmbo ²⁷ aaisambá sefáímpóta úwoi tuwánáúmbo nonkwaaúmpá'á kuré ándá túwénana kumína aifa'ó tawáinda-mofaa'a maiyé óipimbo óntambo wéraina maimaé minóntántámbá esáféwe kendéwe taakisi máuwo Ísu súwana miyá uráíye.

18

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-aaí.

Mááka 9:33-37, Rúku 9:46-48

¹ Minkánáá Ísuni kísau-waasi wempá'á tésa taáisai esa sésa Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba nááwa íyáákesawa óraa'-waasi-i'a wéiyó suwaná ² Ísu moórá-iyampoi áántowana túwana afufumpimbá íyáfasinankena ³ séna érai'a simátimé'a sune. Sen-ímáyáámó ímbo tuwé'ó iyámpóimo ímbo íyáákanae-imayaamo ontembó kembiwí miyán-ímáyáámó ímbo íyanamo éna Maníkó kenká'á ímba kawááníníye. ⁴ Miníyámpóigómó tísamaifimbo máintemba miyámó wéowi Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba wéiyakaawe. ⁵ Kentáfésa imáyáa ésa iyámpóimo áwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe Ísu siyáíye.

Sáwí'ó on-aaí.

Mááka 9:42-48, Rúku 17:1-2

⁶ Ísu mináái simátimena séna iyámpóimo kesááisafesamo timankúnkúmbo onten-úmai tuwímbai timankúnkúmbe wéowe. Tuwímbai tésa kesááisafesamo érai'emo wésewi karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóiyasa Maníkó karo'ó síyawí sáwí-meyamba óraa'a timínífo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontambo fári'wimaresamo nompímbó túwááwasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátiméwasa sáwí-ampa'a ímba kowisinó. Mindá kanaán-íye. ⁷ Marapá'ó méraanka'a kesáái tuwésa sáwí-ampa'a wíyantafena fí'ó-fi'on-tantaako wétafisiye. Miyá-sáwí-tántáákó wae'wae'a wéimba pósa sáwí-ambo fí'owimo aráátiméwi sáwí-meyamba maenááwe. ⁸ Tiyáánkowa'i tísamaigowa'i sáwí'ó ina'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tiyaana'i moórá-tisamaiya'i kambísásúwáaro. Kae-tiyááná'i kae-tísámáiyá'i wéraina'ó é'a sáwí-marupa'ó iyamó wégaipa'ó wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'ó uráimbo maisuwé'ó méraiyamba mindá kawé'an-íye. ⁹ Túrankomo sáwí'ó ina'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'ó é'a ónkaifa'ó iyamó wégaipa'ó wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'ó uráimbo maisuwé'ó méraiyamba mindá kawé'an-íye Ísu siyáíye.

Sipisípi-poimo áwiyokain-aaí.

Rúku 15:3-7

¹⁰ Ísu séna úwoi-waasisafe'a sáwísamban-owe ímba síyamba káráwiyoro. Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi miwíyá'á káráwiyaawai kesifo wíyómpakewini ewaa'á mésa miwí táái wésimamefo káráwiyoro Ísu siyáíye.

¹¹ Ísu mináái simátimena séna kemá waási úranko Maníkóní aampa'ó ímbo wéaraaiwaen-kwaasisafe'a saafá úmai sáwí'ó úmimo méraampinkemba kawé-ámpá'á métínkáandasafe'a kunkáumne. ¹² Sipisípiya'a káráwiyowí on-áái ísáaro. Moóráwigo sáwífa'a 100 sipisípiya'a káráwiyaisana moórá-sipisípi áwiyó'wisana misáwífa-sípísípímó umó wénaamba tiyuwéna moórámo áwiyó'wimba kosaafá émena ¹³ awánénamo imbá aamoí éna séna kesí sipisípimo áwiyó'wimba áikaumne séna mimbóráwígóntáféna óraa'-aamoí éna sáwífa-sípísípimo ímbo áwiyókombo úwoimo méraawiti aamoí kárika'a wéíye. ¹⁴ Sipisípiya'ó káráwiyowimo áwiyó'wisípísipisafenamo arunkómó umbaimó taintembá kentifo wíyómpakewi wení aampa'ó ímbo wéaraaiwaen-kwaasisafena arunkó umbái wétaiye Ísu siyáíye.

Kentí waási sáwí'ó uwátínkáán-aaí.

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna ení waási Maníkóní waásigomo embó sáwí'ó uwánkainamo e wempá'á minááisáfé kosimámínana we aantemba méraindara'a kosimámínana enáái isénamo arupísemo uwánkainamo ékai wesé esé'a kawé'á úmai méraakaiyo. ¹⁶ Enáái ímbo isáinamo e moóráwígona'i kaekóná'i kotí'mai wesé'a

mé simámuwo. Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna moóráwigomba aafimbá maenkánae séna minááímó ísaraawi kaerá'i kaumbowá'i tí'maena mátinkena áísai úmai isáíníye siyáimba mindásafena ení waási enáái isáíndasafena moóráwigona'i kaekóná'i kotí'mai wenká'á mé'a simámíyana kentáái isáíno. ¹⁷ Énifo ímbo isáínamo e Maníkóní waási torupátinke enáái simátímínasa mésa simámíyana wemó miwí tááimo ímbo isáínamo e imáyáa e sé Maníkóní aambó ímbo arááíwáén-kwaasiyaamba éna taakisi-úmén-kwáásíyáámbá wéiye siyó Ísu siyáíye.

¹⁸ Ísu séna érai'a simátíme'a sune. Marapá'ó méraanka'a sáwí'o ombá aambó faíyónten-úmai Maníkó wíyómpa'a ména é'a aambá fái'makaiye. Kawe'ó ombá ímbo aambó faíyónten-úmai Maníkó wíyómpa'a ména é'a miyá uráíye Ísu siyáíye.

¹⁹ Ísu mináái simátimena séna moórá-ai simátíménda ísáaro. Marapá'ó méraanka'a kae'-wáásígóráímó moórá-aaisafesaraimo mimbórá-ímáyáámó ésaraimo kesifo wíyómpakewimo áísai íyanamo éna miyá uwátinkainiye. ²⁰ Kaumbo-kae'-wáásí kentáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá túwa'nai ondasáfé'a miwísé'a ménaumne Ísu siyáíye.

²¹ Ísu mináái súwana Pítaa Ísumpa'a téna séna Fasi'aénkóo kesí waásimo sáwí'o uwásínkáfa'o wéiyomba mindásafe'a nóraumai-kanaawa ímba aafimbá maenkéra ímba imáyáa éra ifátuwanaumno. Afakaeté-kanaa sáwí'a uwásínkáimba ímba aafimbá maenké'a ímba imáyáa é'a ifátuwaunda pó'a moórá-kanaamo sáwí'o uwásinkaindara'a aafimbá ína maenkéra ína imáyáa éra ifátuwanaumno súwana ²² Ísu séna ímba afakaeté-kanaa aantembanifo úwoi miyá úmae iyuwó Ísu siyáíye.

Óntambo ámakaintafena ímba ifátuwaaomo siyáin-ai.

²³ Ísu séna sáwí'o uwátínkáámba ímba imáyáa é'a ifátúwáaromo sunda maarásáfé'a sune. Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái maarán-ááin-iye. Moórá óraa'-waasigo wení kísau-waasi óntamba wááu tímakena ²⁴ tísai ónae wéimba óraa'-ontamba 10,000,000 ontamba wááumo ámakaiwaimba moóráwigo áí'maena móaminkwae séna íyísana ²⁵ ímba móamintafena óntan-anafo wení kísau-waasisafena séna wembá aiyé'a awaainínkómbá aiyé'a wení iyámpóíye wení póíye wení óntawe maimaé'a fí'on-kwaasiti kísau mo máíndasafe'a miwí wétime'a óntamba maimaé'a kemó tukáunda-ontankaamba úmai másíméro sisaná ²⁶ wení kísau-waasigo aísamaifimba kífaena séna arumbá uwásinkema simu'makéna'a óntamba saafá é'a seyaafá'á áméno sisaná ²⁷ wení óraa'-waasigo arumbá uwánkena séna kanaán-ifo wááumo ámakaunda-ontamba ímba imáyáa ónaumpo ifátuwaaomo sisaná ²⁸ kísau-waasigo máápa'a kuména moórá kísau-waasigomba awánéna kári'-ontamba 100 ontamba ámakaiwaimba awánéna amóísáúmba kuntaraména óraaka séna wááumo ámakaunda-ontamba minúwóiyáámbá simiyó sisaná ²⁹ wenaísamaifimba kífaena séna arumbá uwásinkema simu'makéna'a óntamba saafá é'a áméno sisaná ³⁰ ímba iséna áí'maena ándáfa'a móankena séna wááumo ámakaunda-ontamba símínasa faútúwáaro sisaná ³¹ kísau-waasisomba awánéna tirumbá uwánkesa miwítí óraa'-waasigomba kosimáméwana ³² óraa'-waasigo iséna wení kísau-waasigo sáwífa'-ontamba 10,000,000 ontamba maiyáiwaimba áántaisana tisaná séna sáwí-kísau-waasi óne. Kentáfé arumbá uwásinkaaomo séndasafe'a miyá é'a óraa'-ontamba wááu ámakaunda-ontamba ímba imáyáa ónaumpo ifátuwe ímba simiyó sé'a ³³ sirumbó uwánkaraundantemba moórá-kísau-waasigomba arumbá uwánkááraamba sáwí'a óne séna ³⁴ arumbá óraa-sawí'a uwánkena ándáfa'o káráwiyaiwaika'a móankena séna wááumo ámakaunda-ontamba seyaafá'á simína faú'auwaaomo sisaná ándáfa'a ánkariye ³⁵ Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna kentí waásimo sáwí'o uwátínkáámba ímbo ifátuwe'o imáyáamo úmae'o wéiyianamo éna kesifo wíyómpakewi kentí sáwí-imayaa ímba maitiyuwáíníye. Óntan-anafomo intembá kesifo miyá uwátinkainiye Ísu siyáíye.

19

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-aai.

Mááka 10:1-12, Rúku 16:18

¹ Ísu mináyáátáá'-áái simátimena Káríri-aempa'a tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáipá'-áémpá'á komérowasa ² sáwífa'-waasi tóso uwaná tí'o ún-kwaasi asófatin-karaiye.

³ Asófatin-kowasa ámáán-kawaa-waasi sésa Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo maanáásáfénawa'i fí'o-fí'on-aaisafenawa'i awaainínkómbá kanaará auwáíníyo. Miyámó énamo éna ámáán-aai taraisíni ína taraisíníyo suwaná ⁴ Ísu séna naaófá'ó Mósese agaimakáin-aai toráumai awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a aarewára waaiwára'á úmakaiye. ⁵ Úmarena séna aarewára waaiwára'á úmakaundasafesa tinófoi tiyuwésa awaai-kóe awaainínkóe'a tagááísamai mimbórá-túma ma'mái méranaawe Maníkó siyáíye. ⁶ Mindásafesa awaai-kóe awaainínkóe'a ímba kae'-wáásíyáámbá ésa mimbórá'í'a wéowe. Maníkó aare-waai mimbórá'í'a uwátínkaraintafesa ímba tuwínáaro Ísu súwasa ⁷ miwí sésa naaófá'á Mósese maará siyáíye. Moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwaindawi aúfáifimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáíye. Nóra sénawa miyán-áái siyáíyo suwaná ⁸ Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Maníkón-aai ímbo ísón tafena mindásafena Mósese minámáámbá siyáimbanifo Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáíye. ⁹ Simátíme'a sune. Moóráwigomo awaainínkó ímba moórá-waasigoe'a wénisana awaai-kó fí'on-aaisafena ai'mátuwenamo fí'on-inimbo wémaimba umémbá wémaiye Ísu siyáíye.

¹⁰ Ísu mináái simátimena mérowasa wení kísau-waasi sésa aaremó máémba sénda-aai wérainka'a pósa miyá wéofó ímbo aaremó maésamo úwoimo máémba kawé'á wéowe suwaná ¹¹ Ísu séna sen-áái seyaafá'nánká ímba kawé'á úmai ísááwasa aaremó ímbo maíyantafesa Maníkó fasi'aémbá tímakaiwai mináái wéisaawe. ¹² Tuwímbai moórá-mora-aaisafesa ímba aaré máéwasa tuwímbai tinófoi uwó-wáásí matínkaraawi aaré ímba máéwasa tuwímbai túmo sáwí'o uwátínkaraawi aaré ímba máéwasa tuwímbai Maníkó wení waásimo kawáánin-aai isésa Maníkóntáfesa imáyáa ésa aaré ímba wémaewe. Kanaa'á miyá ónaumnemo sewí mináái isánáawe

Ísu siyáíye.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-aai.

Mááka 10:13-16, Rúku 18:15-17

¹³ Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kawé'á uwátínkena Maníkómpá'á inái sínkwae sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná ¹⁴ Ísu simátimena séna ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpóimó kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpóimo kempá'ó tíyan-amba ímba aambá faíyóro séna ¹⁵ miníyámpói ta'ótókena ayááfúmbo tátínkena tíyukaiye.

Óntawara'-waasigon-aai.

Mááka 10:17-31, Rúku 18:18-30

¹⁶ Tiyuwówana moóráwigo ifó'-wáásígó Ísumpa'a téna séna óraakoo nóran-kawera éra aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁷ Ísu séna nóra séwa kawé-kísáúsáfé sísai ónó. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-íye. Aúí'a úmai maé'mae'a ónaemo sémo e Maníkóní ámáamba kawé'á úmai arááíwauwo súwana ¹⁸ miwá áisaj ena séna nóin-amaana arááíwaenaumno súwana Ísu séna ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-úmémbán-oro. Ímba umémbá máéro. Karó'-áái ímba simátínkáaro. ¹⁹ Kentínófoi-tuwi'a óraa'-í'an-oro. Kesáfé-ímáyáámó onten-úmai kentí waási-imayaawara'a oro. Miyáumai-amaamba arááíwauwo Ísu súwana ²⁰ miwá séna minámáámbá arááíwa'mae'a wéiyumpo nóran-amaankona ímba kawé'á wéuno súwana ²¹ Ísu séna seyaafá-tántáá'ó kanaa'ó émo

e ení moparawímbá fí'on-kwaasi wétíme óntamba maiyé ímbo makéwi tímínana ení kawé'-mékómbá Maníkó wíyómpa'a ankáíniye. Tímatuwemo e kembá sirááiwainone súwana ²² mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a úwana kuráíye.

²³ Kúwana Ísu wení kísau-waasisafena séna érai'a simátíme'a sune. Sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó wení waásimo kawáánipa'o wíyamba umbaí táíniye. ²⁴ Moórá-poigon-awí'a káámeri mimpóígó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféráínkakaá sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó Ísu súwasa ²⁵ wení kísau-waasi mináái iséna táátafesa ésa séna umbaí taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a ménaao suwaná ²⁶ Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbaresa kónááfo Maníkó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéíye súwana ²⁷ Pítáa séna isaaó. Kentáásí seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwaumpo

nóram-beyana maénaumno súwana ²⁸ Ísu séna érai'a simátíme sune. Maníkó seyaafá-tántáá'á aúí'a úmaraindara'a kemá waási úranko fasi'aénkwáráwí mé'a káráwiyona'a'a kembiwí sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi kembó wésiraiwaewi Ísareri-waasi méraan-aaisafe'a tísai ónááwe. Ísareri sísamaifakemba kae'á kumbaimái matínkaraiwain-andafakewi méraan-aaisafe'a tísai ónááwe. ²⁹ Kentáfésa imáyáa ésa Maníkón-aaí kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaisáíye tífá'e tímánaa'e tinófoiye táánine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anondaa túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a maésa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe. ³⁰ Ánaaemba aifarááwífínkémbá tuwímbai tínaaeni'a íyasa tínaaenkewifinkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe

Ísu siyáíye.

20

Ándá-aran-kisau'fa'o kísau mo máéwi-taai.

¹ Ísu mináái simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái maarán-iye. Moóráwigo ándá-aran-kisau'goni afowá kesí kísau máíwae séna ááema íyáfasinkena waási saafá úmai tuwánéna ² séna kesí kísau wémai'ya'a moórá-kanaa-kisau'goni óntamba tíméno sisasá ewé sewaná tí'maena wení ándá-aran-kisau'fa'a mótkaisasa kísau wémaewana ³ aafáyáara fí'onkwara'a kísau máíwae séna kísau mo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwánéna ⁴ séna kesí kísau wémai'ya'a kanaar'á-óntámbá tíméno sisasá ⁵ ewé séna minkísáú wémaewana wááwái miyáumai fí'onkwara'a wétiyena fénáímpinka'a fí'onkwara'a wétiyena ⁶ kísau tai'én-kanaa kárika'a tisaná kísau mo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwímbai tuwánéna séna nóra séra úwoi méra'o sisasá ⁷ séna ímba moóráwigo kesí kísau máéro siyáawata méraumne sewaná tiyé'a kesí ándá-aran-kisau'fa'a kísau máéro sisasá miyá uráawe.

⁸ Miyá owaná fénáímpinka'a kísau'gon-afowá kísau-waasiya'o káráwiyaiwaintafena séna kísau-waasi táántare miwítí méyámbá tímé ánaembo tiyáawi aifa'á tímé aifa'ó tiyáawi ánaemba timiyó sisaná ⁹ iséna miyá éna kísau tai'áíniye wéinka'o tiyáawi moórá-kanaa-kisau'goni óntamba tíména miyáumai tímatuwena ¹⁰ ááema aafáyáara'o tiyáawiti méyámbá tímíne wéisasa miwí imáyáa ésa kentáásí méyámbá óraa'an-iye wéséwana moórá-kanaa-kisau'goni óntamba tímísasa ¹¹ maimaésa kísau'goni afowámbá í'ai simánkesa ¹² séna ánaembo tiyáan-kwaasi kári-kisau maiyáafo kesáa aifa'ó tiyáundawisa óraa'-a'a wégaisata umu'náan-araa'a méta óraa-kisau maiyáundasa mimbóráí'a úmaisa méyámbá símakaandasa nóra séwa kentáámó siméndantem-beyamba miwí tímakaano sewaná ¹³ kísau'gon-afowá miwífínkémbá moóráwigontafena séna kesí waásiyo kemá sé'a kesí kísau wémaewa'a moórá-kanaa-kisau'goni óntamba tíméno sún'a'a ewé sé'a kísau maiyáawa'a mindásafe'a ímba sáwí-meyamba wétimumpo ¹⁴ kentí méyámbá maimaé'a

koró. Kembó timúndantem-beyamba ánaembo tiyáawi miyám-béyámbá timénae'a wéune. ¹⁵ Kesí óntambo tuwímbare'o timúnda mindá kendén-iyé. Kári-kisaumo maiyáawi óraa'-ontamba timúna'a ímbo kaóráraamba wégaoraawe kisaugon-afowá siyáiyé Ísu siyáiyé.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna miyaráán-úmai Maníkó wení waásimo kawáánipa'a aifa'ó kowí iyasa ánaembo kowisé'a mimbórái'a úmai aasiyaasí aú'a úmai maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aii.

Mááka 10:32-34, Rúku 18:31-33

¹⁷ Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna aampa'á wéwena wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moóra-aempa'a tínkarena ¹⁸ simátimena séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá moóráwigo kembá waási úrankomba óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sen-kwáásíyé aráátiminasa kembó sínkamiyan-aii símai kára'umaresa ¹⁹ sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa karaánáa'a sínkésa súwiyonku'-nésa aaraa-táiyá'á sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáa maisuwé'a íyáfasinanaumne Ísu siyáiyé.

Kae'nárai tinówamo Ísumbo áisai uráin-aii.

Mááka 10:35-45

²⁰ Minkánáa Sépétin-ááninkai tinówama tí'maena Ísumpa'a téna moóra-tantaatafenamo áisai índasafena óraakon-iyé séna takífauwana ²¹ Ísu séna nóintafewa síisai ínáyewa wéono súwana tinówa séna emó kawáánindafa'a kesááninkai íyáfasintinke séfasefa'-arausampa'a tinkáínone súwana ²² Ísu séna sénda-aagioni áwáuma ímba ísaraiye. Sáwí-nombo anaféúmpínkémbó naandantén-úmai sí'o índá-i'a uwásinkaiyantena kerái kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo súwasarai kerái kanaámpókai náyauye suyaná ²³ Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááfo kesí séfasefa'-sirausampa'a kemá ímba íyáfasintinkanaumpo Maníkó kae'nárai uwátínkaraimba póna íyáfasintinkainiye súwasa ²⁴ Ísuni kísau-waasi siyáánkai-waasi mináái isésa mináfáráwái aaisambá tíyúwana ²⁵ Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe. Marapá'-óráá'-wáásísómbá íyáákamai-fasi'aen-aii simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka uráawe. ²⁶ Óraa'-waasimo ontembá kembiwí ímba miyán-oro. Kempínkémbó íyáákanaemo síyawi fí'owiti wayó'á maénááwe. ²⁷ Kempínkémbó aifarí'a ónaemo síyawi seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. ²⁸ Kemá waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo faútínkáandasafe'a puwónaumne Ísu siyáiyé.

Ísu túrambo kafíkóndarai kawé'ó uwátínkarain-aii.

Mááka 10:46-52, Rúku 18:35-43

²⁹ Ísuwe wení kísau-waasiye Yéríko-naopakemba kumbá sáwífa'-waasi tínaemba kumbá ³⁰ kae'nárai túramba kafíkóndarai aanawáísára'a mésarai Ísu wétiye-aii isésarai óraaka sésarai Téfitin-andafakewi ómpo arunkái uwásinkaaó suyasá ³¹ misáwífá'-wáásí aaisambá tiyésa sésa aai séyafó suwasarái mináái ifátuwesarai aneka'á óraaka sésarai óraakoo Téfitin-andafakewi ómpo arunkái uwásinkaaó wésuyana ³² Ísu aampa'ó kúmba minká koména tíisai ena séna nóin-tantaara tirááimo táínda-tántaa'a uwátinkanaumno súwasarai ³³ óraakoo súramba kawé'á uwásinkaaó suyaná ³⁴ Ísu arumbá uwátinkena ayáámba túranka'a ta'ótorowesarai minúwóiyáámbá túramba kawé'á úmai awánésarai Ísumba arááíwa'mae kurááye.

Ísu Yérúsaremu'á kuráin-aii.

Mááka 11:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19

¹ Ísu wení kísau-waasise'o kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'a kumbá Órifi-omaka'-ewaa'-nao'-awi'a Pétífasi-nao'a ewaa'á wésa wení kísau-waasi kae'á máti'marena ² séna epín-dáópa'a kurékai awáneyamba moórá-poigon-awi'a tónki ándá fári'wimaraawana áráá'wara'a méraifo koawánékai ándáma faútuwekai áí'mae tekaiyó. ³ Moóráwigo tuwánénamo tísai ínakai óraako ayáá'mae kónae siyé kosimámiyana séna éniyo áí'maekai kokaiyó síníye

Ísu siyáíye.

⁴ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyáintemba Ísu miyá uráíye. Maníkón-aai simátímakowi séna

⁵ Sáiyóni-naopaken-kwaasisafe simátíme sé kentí kawáágó kentópa'a wempa'á témena tónki-poigo ayáá'maena téna tónki-poigon-araako ayáá'maena wétiye simátimíyo siyáíye

agaimaréna Sáiyóni-naopa'emo siyáimba Yérúsaremu-naopatafena siyáíye. Minááímó paápé índasafena Ísu kae'nárai ti'marówasarai ⁶ Ísumo súntemba miyá ésarai ⁷ tónki-poi áráá'wara'a áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósáaunka'a wandaaí uwi'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ⁸ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iye sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói faú'mai tuwímbai taaénáma ankáimai aampa'á uwi'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiyae mintáénarafane támae wéguwasa ⁹ aifa'ó tun-kwáásíyé Ísunánaembo tun-kwáásíyé óraaka'-oraaka'a sésa Téffitin-andafakewin-awi'a mósá wémaraumne. Fasi'aénkó ai'máráísana kunkáiwaimba Maníkó kawe'á uwánkáíye. Wíyómpakewin-awi'a mósá maráúmne óraaka'-oraaka'a suwaná ¹⁰ Ísu Yérúsaremu'fafa' kúwasa tuwaantantésa tóso wésa náawawa wétiyo suwasá ¹¹ tuwímbai sésa Ísu Maníkón-aaimo simátímíwai Káríri-aempakemba Násareti-naopakewin-iye siyáawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

Mááka 11:15-19, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

¹² Suwaná Ísu Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a Maníkóni naaúmpa'a iyéna ámáán-daumpa'o méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna iti'mátuwena óntambo wéwaeron-kwaasiti taaremá tawísísuwena Maníkóntáfésa imáyáa ésa mááufu'-numamo wéamun-dumama méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena ¹³ simátimena séna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpá'ó inaimó sendámbán-iye wésewe agaimaréna siyáíye. Éniyo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáíye.

¹⁴ Ísu mináái simátimena óraa'-amaan-daumpa'a mérowasa túrambo kafíkówiye tíyayaambo táúnkowiye wempá'á tuwaná asófatinkowasa ¹⁵ iyámpói mésa óraaka'-óraaka'a sésa Téffitin-andafakewin-awi'a mósá wémaraumne sumbá óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé isésa Ísumo fí'oran-kawe-kisaumo maúmba awánésa tirumbá sáwí'a uwánkesa ¹⁶ Ísuntafesa sésa iyámpóimo sáwí-aaimo wéseмба ína wéisaano suwaná Ísu séna é'a wéisaunda Maníkón-aai aúfáífimba agaimakáin-aai awánaraawe. Maarán-áái siyáíye. Túwa'nai óndasafesa pósa iyámpóíye umarané enáwí'a mósá wémaraawe agaimaréna siyáíye Ísu simátimena ¹⁷ tiyuwéna máápa'a kuména mindáópa'a tuwéna Pétáni-naopa'a wéna mindó'wáámbá kowaiyáíye.

Taaigómó aáénkarain-aai.

Mááka 11:12-14,20-24

¹⁸ Pétáni-naopa'a kowáúmba iyáfasinesa Yérúsaremu-naopa'a tumbá Ísumba áái tówana ¹⁹ moórá-taigon-awi'a fíkima aankón-awáísáfa'a wérowana mintáéramba nánae séna áwáufa'a wéna awánómbo ána aantemba wérowana mintáígóntáféna séna emá ímba arambá iyáínone súwana mintáímá aáénkaraiye. ²⁰ Mintái aáénkówasa Ísuni kísau-waasi awánésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba faafésa sésa fiki-tai ááéma aáénkaraiye

suwaná ²¹ Ísu séna érai'a simátíme sune. Maníkóntáfé'o ímbo kae'-ímáyáámó é'o fasi'aén-ímáyáámó é'o é'a fiki-taigontafe'o súnanamo aáenkaintemba kanaa'á miyá é'a ímba miyá aantemba é'a maanómátáfé'o sé'o faiwí'wé nompá'á kumuwómó síyanamo éna miyá íniye. ²² Maníkómpá'á inai sé'a fí'o-fi'on-tantaatafe'a áísai e'a timankúnkúmba ombá érai'a Maníkó kanaa'á súwa'nai uwásinkainiyemo sembá kanaa'á wétuwa'nai-iyé Ísu siyáiyé.

Nááwawa ai'maráísawa tiyáanomo siyáan-aaí.

Mááka 11:27-33, Rúku 20:1-8

²³ Ísu mináái simátimena óraa'-amaan-daumpa'a iména Maníkóní ásé-aaí simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye tésa sésa nááwawa ai'maráísawa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ²⁴ Ísu séna aifa'á moóra'-aaimo tísai ona'ó anondáámó síya'o é'a sísai on-áái simátimenaumne. ²⁵ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa miwí keáímbá sésa nórásaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. ²⁶ Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa Maníkón-aaimo simásimakaiwai uráiyé wéseмба pósa aaisantá siyónááwe miyá keáímbá sésa ²⁷ Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó maúnda-aaí ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

Moóráwigon-ááninkai-taai.

²⁸ Ísu mináái simátimena séna simátíménda-aaí imáyáan-oro. Moóráwigo kae'-íyámpóiwáráwí aifarááwintáféna séna kesááninkoo kesí ándá-aran-kisau'fa'a kísau komauwó sisaná ²⁹ aifarááwí séna ímba siráái taiyé séna ména moóra'-imayaa éna kísau komáísana ³⁰ áfákontafena séna kesí ándá-aran-kisau'fa'a kísau komauwó sisaná ewé símai ifátuwena ímba kísau maiyáiyé ³¹ Ísu simátimena tísai ena séna nááwa tifowán-áái wéisaiyo súwasa aifarááwí afowán-áái wéisaiye suwaná Ísu séna mináái imáyáa é'a simátíménda-aaí ísáaro. Taakisi-úmén-kwáásíyé sáwí-anka'o nón-inine sáwí'o on-kwáásín-owe sembánifo miwí Maníkó wení waásimo kawáánin-ampa'a ááéma wégofo kembiwíndo. ³² Yóni nombó maitínkaraiwai téna kawe'-ámbá aráátimuwa'a wenááísafe'a ímba érai'e siyáafo taakisi-úmén-kwáásíyé sáwí-anka'o nón-inine Yónin-aaisafesa érai'e suwa'á kembiwí miwí tuwáné'a Yónin-aaisafe'a ímba érai'e sé'a kentí sáwí-imayaa ímba tuwé'a Maníkómpá'á tiyáawe Ísu siyáiyé.

Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.

Mááka 12:1-12, Rúku 20:9-19

³³ Ísu mináái simátimena séna moóra' waé'mai-aaí simátíménda ísáaro. Moóráwigo óraa'-marawarawí ména óntan-kusai úmakena ándá-aran-kisau úmarena ándá-arankoni táúfa'a úmarena ándá-arambo mapamínanamo anombó kumínda-taufa'a úmarena óntan-damba kísaura'o káráwiyán-damba úmarena ayáátáaka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ³⁴ arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáéro séna wení kísau-waasi ti'maráísasa minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tewasá ³⁵ ta'óto'mai moóráwigomba tufuwésa moóráwigomba tufú'marááwana púwísasa moóráwigomba óntantamba tufuwésa ándá-aramba ímbo tímémba ti'mátuwaawasa kowaná ³⁶ aanáfó aifa'á wení kísau-waasi tuwímbai ti'maréna ánaaemba sáwífa'nanka ti'maráísasa tewasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai aifa'ó uráantemba miyá ésa sáwí'a uwátinkesa ándá-aramba ímba tímémba ti'mátuwaawasa kowaná ³⁷ aanáfó ména ánaaemba séna kesááninkomba ai'maráánana wínsa wenáái isánááwe séna ai'maráísana tisasá ³⁸ minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna

maankísáú ímba mainata kesáá maénae sésa ³⁹ ta'óto'mai ándá-aran-kisau fakemba famétuwesa tufúwówana pukáiyé. ⁴⁰ Ísu mináái simátimena séna minkísáúgóní aanáfó tínda kísaura'o káráwiyowi nóra síníyo súwasa ⁴¹ miwí sésa misáwí-wáásí tínkamínasa puwíyana fí'on-kwaasi kesí kísaura'a káráwiyoro sínasa minkísáúrá'á káráwiyesa arambó áfumo kain-kánáá tíndantemba aanáfómbá minárámbá aménááwe siyáawe.

⁴² Suwaná Ísu simátimena séna Maníkón-aai aúfáifimba awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiyé sésa maisukáawe. Ánaemba minóntánkó áfonkaaamba uráiyé. Mindá Fasi'aénkó isatá awánéta séta fí'oran-kawe'a uráiyé súné

agaimaréna siyáiyé. ⁴³ Mináái imáyáa é'a simátimé'a súné. Maníkó kembiwí Yúndaa-waasisafena maará siyé. Kenká'á ímba kawáánónaumne séna tiyuwéna fí'onkaa-waasisafena kenká'á kawáánónaumne sínasa wení kísau maénááwe. ⁴⁴ Minóntánká'á tanaambá kofésa sáwí'a úmai ménaafo minóntánkó tufú'mai sáwí'a uwásuwainiye Ísu séna wenááisafesamo ímbo érai'emo síyawi imáyáa éna mináái siyáiyé.

⁴⁵ Ísu súwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-kawaa-waasiye isésa táako péé súwasa sésa moóráwigo-ááninkai aaimó simbá kentáásáféna siyé sésa ándá-aran-kisaura'o káráwiyowisafenamo simbá kentáásáféna siyé sésa óntankowemo simbá kentáásáféna siyé sésa ⁴⁶ ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásí Ísuntafesa sésa Maníkón-aai simásímíwain-iyé sun-kwáásí táaroí inkaisésa Ísumba ímba ta'ótoresá ifátukaawe.

22

Óraa-tanombo kauráin-aai.

Rúku 14:16-24

¹ Aneka'á Ísu aai simátimindasafena waé'mai-aai simátimena séna ² Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-iyé. Moóráwigo káráwiyaiwain-ááninko aaré maindasafena óraa-tanomba kaufónae séna ³ sáwífa'-waasi táántena séna aáo úmai tanómba tamandaaró séna ména tanómba kaumaréna wení kísau-waasi ti'maréna séna taman-daaró kosimátiméro sisasá miyá owasá ifátuwesa ímba tewaná ⁴ aneka'á kísau-waasi ti'maréna séna táántaraundawi kosimátimé'a sé'a tómbó nembá wéto'mayaan-e'a purumakawé óraa-poiye tufú'mai wégaufumpo tamandaaró. Kesááninkomo aaremó maindara'a tamandaaró. Kosimátiméro séna ti'maráísasa miyá kosewasá ⁵ ifátuwesa ímba tembá moóráwigo wení kísau'fa'a kóísana moóráwigo óntambo maínda-kisau'fa'a kóísasa ⁶ tuwímbai káráwiyaiwaini kísau-waasisomba ta'óto'mai tínkamowasa púwówana ⁷ káráwiyaiwai aaisambá séna wení i-wáásí ti'maráísasa miwí tínkamowasa púwówana miwítí naampimpá'á iyamá agáéwana káwisana ⁸ káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena séna tanómba kaufé'a táántaraundawi kesááninkoni tanómba tamandáiyawi sáwí'an-owe. ⁹ Aampaká'ó waásimo túwaandu opa'á kosaafá úmai fí'o-fi'on-kwaasi tuwáné'a simátimiyasa tanómba tamandaaró sisasá ¹⁰ wení kísau-waasi isésa aampa'á wénesa waási saafá úmai tuwánésa sáwí-waasiye kawe'-wáásíyé torupátinkesa tí'maesa tésa tómbó

naan-dáúmpá'á sisipáá uráawe.

¹¹ Yúndaa-waasi aaremó máénka'o ombá tanómba nánaesamo ten-kwáásí ontará'ó tewasá kísau-waasi kawe'-únánkwátói tíméwasa urésa mindáúmpá'á imésa tómbá wénaafo minúnánkwátóimo ímbo urésamo ésa ímba tómbá imandánaáwe. Tómbó naan-dáúmpá'á sisipáá owaná káráwiyaiwai tuwánaimba moóráwigo ímba kawe'-únánkwátói uréna méraisana awánéna ¹² séna nóra séwa kawe'-únánkwátói ímba uréwa iyáano sisaná ímba aai sisaná ¹³ káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena simátimena séna aiyayaanka'a kára'umai máapa'a kumeu'ó in-áémpá'á aúwéwana ifi'á téna áí'o índasafena áwáayaamba umpufuwíniye siyáiyé Ísu siyáiyé.

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna Maníkó sáwífa'-waasi táántain-kwaasifinkemba tuwím-bai aantemba wení waási-i'a wéuwatinkaiye siyáiyé.

Taakisi-ááísáfésamo áísai uráan-ai.

Máaka 12:13-17, Rúku 20:20-26

¹⁵ Ísu súwasa áamáan-kawaa-waasi máápa'a kumbésa keáímbá sésa nóran-aaisaawa áísai onanasááwá sáwí-aaimo sínata aafintá maenkánaumno sésa ¹⁶ miwí tínaaenka'o tirááíwáún-kwaasiye Éroti amááraawe ti'márówasa Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po Maníkóní aambó arááíwáén-ai arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. Waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-ai ímbo sénda arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. ¹⁷ Simáménda-aaisa isaaó. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Tíménda Yúndaa-waasisa kentáásí amáámbe taraisónaum íntaawa taraisónaumno. Nóran-imayaamo émo e simásimiyo suwaná ¹⁸ Ísu miwítí sáwí-imayaa iséna séna kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí pó'a kentáfé'a sáwí-aaimo síndawe sé'a wésisai-owe. ¹⁹ Taakisi-óntámbá moórá maimaé máaraasimero súwasa maimaé máaraanamuwana ²⁰ séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa ²¹ miwí sésa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná Ísu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa ²² mináái ísówana táá'a úwasa ímba aai sésa

auwésa kuráawe.

Pukémpinkembo iyáfasinaiyan-ai.

Máaka 12:18-27, Rúku 20:27-40

²³ Kuwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe sun-kwáásí pósa minkánáa Ísumpa'a tésa ²⁴ sésa óraakoo naaófá'á Mósese séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáímba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anonndaa-ware'e séna iyámpói ma'ankáíniye siyáiyé. ²⁵ Moórá-ai isaaó. Moórá-kanaa maanká'á afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáímba púwísana ²⁶ wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáímba púwísana wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáímba púwísana miyá émesa afakaeté-waasi putásaawana ²⁷ minínínkó ánaaemba pukáiyé simámesa ²⁸ Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo iyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna nááwa máíniyo suwaná ²⁹ Ísu séna Maníkón-ai aúfáifimbo agaimakón-ai ímba kawé'-úmai isé'a Maníkóní fasi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-ai wésewe. ³⁰ Pukémpinkemba iyáfasinesa wíyómpa'o imaiyan-kanaa aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ésa Maníkóní kísau-waasimo wíyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwá'á miyáumai aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ónááwe. ³¹ Waási pukémpinkembo iyáfasinaiyamba simátíménda ísáaro. Maníkó simátimakomba aúfáifimba agaimakón-ai toráumai awánaraawe. ³² Maníkó Mósésentafena maarán-áái siyáiyé. Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramune Áísáakine Yékopune miwítí Maníkó úne siyáiyé. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe Ísu súwasa ³³ wesé'o méron-kwaasi iséna táátafesa ésa sésa aaigóní áwáuma wésimasimiye siyáawe.

Aifaráán-ámáánkón-ai.

Máaka 12:28-31, Rúku 10:25-28

³⁴ Suwaná Ísun-aaigo Sátúsi-amaan-kawaa-waasi-taai iyáákomba amáán-kawaa-waasi iséna túwaandu ésa ³⁵ miwífínkémbá moóráwigo amáámbo kawé'ó úmimo ísarowi Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae séna áísai ena séna ³⁶ óraakoo Maníkóní amáámpinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyo súwana ³⁷ Ísu séna Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna

Maníkómpá'á kentí Fasi'aénkómbá kentiruné
kentí imáyáawe kentimané áméro

agaimaréna siyáiyé. ³⁸ Minámáámbá aifaráán-ámáámbá isaná ³⁹ miwán-ánaenken-amaamba óraa'-amaamba maarán-ámáámbán-iyé. Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí

waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáiyé. ⁴⁰ Minkáé'-ámáánkó áfonkaamba uráísana Mósesemo fí'on-amaambo siyáine Maníkón-aaimo simátímakowi siyáan-amaane me'wi-me'wiyáámbá éna kae'-ámáánkó áfonkaamba uráinka'a tawéaraapaiye Ísu siyáiyé.

Maníkómó iyáfasinankarawai Káráísitin-aai.

Mááka 12:35-37, Rúku 20:41-44

⁴¹ Súwasa ámáán-kawaa-waasi túwaandu uwaná Ísu miwí tísai ena séna ⁴² Maníkómó iyáfasinankarawai Káráísiti nááwan-andafaken-kwaasiya'iyó súwasa kentáásíwá'ná Téffitin-andafaken-kwaasin-iyé suwaná ⁴³ Ísu séna naaófá'á Maníkóni ámútanko Téffitimba imáyáa amúwana Téffiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimba ⁴⁴ Imó agaimakón-aufaimimba Téffiti agaimaréna séna

kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-ména'a eni namuro-wáásí iyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Maníkómó siyáin-aai Téffiti siyáiyé. ⁴⁵ Miyáumai Téffiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téffitin-andafaken-kwaasin-iyó Ísu súmba ⁴⁶ Káráísiti Téffitini Fasi'aénkó éna Téffitin-andafaken-kwaasigon-iyé súmbanifo miwí ímba kanaa'á aai sésa táátafesa ésa minkákémbá ímba áísai úmaesa iyáawe.

23

Ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sen-kwáásíyé miwí táái.

Mááka 12:38-40, Rúku 11:39-44,47-52, Rúku 20:45-47

¹ Ísu túwaandu urón-kwaasiye wení kísau-waasiye simátimena séna ² Maníkó iyáfasintinkaraisasa ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye Mósesé agaimakáin-aai toráumaimo wésimatimemba ³ isé'a arááiwáéro. Mósesé siyáin-amaamba miwí tóikaken-aantemba sésa ímba wéaraaiwaefo miwímó ontembá ímba oró. ⁴ Umbaitántáá'ó asááúmakesamo túwaata'mae'a korómó sésamo ímbo túwa'nai ontembá miwí umbai-áái simátimesa ímba túwa'nai ombá úwoi arááiwáéro wésewe. ⁵ Miwí sésa waási suwánésa óraa'-waasin-owe síwae sésa Mósesé siyáin-amaamba agaimái anaféúmpímbá makésa túwayaanka'e tiyáánka'e kára'umaresa miwítí wátói-araiya'a ayáátááka'a tafétafe úmakesa naaópa'a afufumpa'á wénesa ⁶ tanómbo kaúfópa'o ombá kawe'-áémpá'á mésa ámáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a imésa ⁷ waási suwánésa sésa óraa'-waasi ámáán-aai simátíméwin-owe síwae sésa naaópa'a maru'-afufumpa'á wénesa miyámó ontáfésa aamoí wéowe.

⁸ Miwí miyá wéombanifo ímba miyán-oro. Kembiwísáfésa óraa'-waasi ámáán-aai simátíméwi owémó síyambo é'a kímborawigo óraa'-waasi isatá wení waásisa mimbórái'a úmaisa méraumne seró. ⁹ Kempínkémbá moóráwigontafe'a óraa'-waasi kesifón-iyé sefó. Kentifo wíyómpa'a méraiye. ¹⁰ Kempínkémbá moóráwigontafe'a kentáará'á káráwiyaiwain-iyé sefó. Maníkómó iyáfasisinkarawai keyáá kenká'á káráwiyaundawi kemá úne. ¹¹ Kempínkémbá iyáákanae síyawi kentí wayó'á máéro. ¹² Kentúwí'o mósá maráiyawi Maníkó úwoi kentúwí'a múratinkainifo kentúwí'o ímbo mósá maráiyawi Maníkó mósá tinkáiniye Ísu siyáiyé.

¹³ Ísu mináái simátimena séna ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye simátíménda ísáaro. Kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásímó é'a káráwiyoro. Maníkó wení waásimo kawáánin-amba wéfaitinkaawe. Maníkó wení waásimo kawáánin-ampa'a ímba kónae sembá kónaesamo owítí aambá wéfaitinkaawe.

¹⁴ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásí é'a keto'-ínintí óntawara naankwará'á umémbá wémae'a waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sé'a tafisímai-inai karo'á wésewe. Mindásafe'a káráwiyoro.

¹⁵ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásí é'a simátimunda ámáán-aai arááíwaiwae sé'a saafá úmae'a óraa'-nomba kofaté'a ném-pa'a wéne'a tuwáné'a kentí sáwí-kisau aráátíméwasa miwítí sáwí-kisaugo kentí sáwí-kisaugomba iyáákaraimba pó'a mindásafe'a káráwiyoro.

¹⁶ Aambó ímbo kawé'-úmaimo awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámá arááíwáéromo sewí káráwiyoro. Kembiwímó ámáán-aaimo sembá karo'á simátimé'a sé'a óraa'-amaan-dankon-aai tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna kanaa'á íníye. Énifo kawé'-óntánkón-áwí'a korí-óntánkón-aai tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna sáwí'a íníye wésewe.

¹⁷ Minkórí-óntánkó óraa'-amaan-dankomba ímbo iyáákaraifo mindáúmpá'ó wérainda mindá kawé'an-íye. Kembiwí ámáán-aaisafena tááko ímbo péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-imayaawara'-waasi simátímén-aai karo'-ááín-íye. ¹⁸ Kembiwímó

ámáán-aaimo sembá karo'á simátimé'a sé'a Maníkóntáfésamo póimo tufú'maimo agáén-taaregon-aai tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna kanaa'á íníye. Énifo mintáárérá'ó Maníkómbó wéamem-poigon-aai tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna sáwí'a íníye wésewe. ¹⁹ Maníkómbó ámém-poigo mintáárégómbá ímbo wéiyaakaifo mintáárégó iyáákarena ámém-poi kawé'á wéíye. Kembiwí ámáán-aaisafena tááko ímbo péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-imayaawara'-waasi simátíménaai karo'-ááín-íye.

²⁰ Fasi'aén-ááímó sembá Maníkóntáfésamo póimo tufú'maimo agáén-taaregon-aaimo tika'ó marésamo sésamo ésa mintáárégón-aaiwara'a Maníkómbó wéamem-poigon-aaiwara'a wésewe. ²¹ Fasi'aén-ááímó sembá óraa'-amaan-dankon-aaimo tika'-marésamo sésamo ésa mindánkón-ááíwara Maníkó mindáúmpá'á méraiwain-aaiwara'a wésewe.

²² Wíyómpa'e simásuwesamo tika'ó marésamo sésamo ésa Maníkó mifá'á káráwiyaiwain-aaiwara'a wésewe.

²³ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó é'a káráwiyoro. Naaófá'ó Mósesemo siyáintemba kentí kisaufakemba kári-tonkwara'a tuwínkaa'-úmai siyáánkai maké'a moórá Maníkómbá amé'a kawé'á wée'a miyán-ámáámá ísámae wéiyofó Mósesemo siyáín-amaamba óraa'-amaamba ifá'á tuwé'a pó'a waási ímbo arupíse uwátinke'a tirumbá ímbo uwátinke'a ímbo Maníkóntáfé'a timankúnkúmba é'a miyámó ontáfé'a pó'a minóráá'-ámáántómbá ifá'á tukáawe.

²⁴ Aambá ímbo kawé'-úmai awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámá arááíwáéro wésemba kári'-amaamba arááíwae'a óraa'-amaamba tukáawe. Miyámó ombá tóipinkaambo wénaawiyaan-kwaasin-owe.

²⁵ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó é'a káráwiyoro. Anaféúné táúfa'e paáká'-aantembo wénonkwiyofó andáámpá'á sáwí'a uráisa'a pó'a kempímbá sáwífa-tantaa'a óraa'a wéraiye. ²⁶ Ámáán-kawaa-waasiono. Ámáán-aaisafena tááko ímbo péé sisa'á wéisaawe. Anaféúné táúfa'e andáámpá'ó non-kwíyówanamo andáámpá'é paáká'é kawé'ó intembá kentí sáwí-imayaa tuwé'a kawé'-ímáyáá úmai méraaro.

²⁷⁻²⁸ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó é'a káráwiyoro. Waásimo maipímbó utámakaawanamo kawáá'isasamo waási ímbo awánaantemba kentirumpímbá miyá isa'á sáwí'a wéowasa waási ímbo wétuwanaawe. Waásimo maipímbó utámakesamo kawé-tó'wááímó owasamó awánésamo sésa kawé'á wéowemo sentembá kembiwí tuwánésa kawé'-wáásín-owe sembánifo kentirumpímbá miyá-sáwí-tántáá'á wéraisaa'á kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásín-owe.

²⁹ Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó é'a káráwiyoro. Kentíwá'ná Maníkón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Arupíse úmai méron-kwaasi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wée'a ³⁰ sé'a miwí tísaafitantambo uráawi sé'a minkánáámó mérekaa kentáá síwá'námo uráantemba ímba miyásá uráusino wésewe. ³¹ Miyámó sembá maarán-áái wése'a Maníkón-aai simátímakowi tínkamesa miyá-sáwí'á uráawi tírááta úne wése'a miwímó uráantemba miyá wéowe. ³² Kentíwá'námo uráantembo miyámó wée'a tai'ánááwe.

³³ Tai'áiyamba iyánkó póígon-araa'an-owe. Maníkó kembá aaifimbá matinkáína'a sáwí-meyambo maíyapa'a ónkaifa'a komésa wété íyan-amba ímba wéraiye. ³⁴ Miyáumai kesáái simátimiyawiye aráátimiyawiye kawe'-ímáyááwárá'-wáásíyé ti'maráanasa kempímbá wéniya'a tuwímbai tínkamiyasa puwíya'a tuwímbai aaraa-táiyá'á tínkamiyasa puwíya'a tuwímbai kentí ámáán-daumpimpa'a taántámbá tínkame'a moórá-mora-naopimpa'o wéniya'o é'a ti'mátu'mae'a nónááwe. ³⁵ Miyámó íyana arupíse-waasimo tínkamom-beyamba seyaafá'-wáásítí méyámbá kentópa'a tíniye. Aifa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-awi'a Éperi ánaaemba moóráwigo Pérékáíyaan-ááninkon-awi'a Sékáráíya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moórá-aempa'a Maníkóntáfésamo ísámaimo póimo tufú'maimo agáún-ontan-taaremo wérowana moórá-aempa'a aifa'-ámáán-káwáágó aantemba iyún-ontama wérowana afufumpimbá Sékáráíya imérowasa tufúwana pukáiyé. ³⁶ Minkáé'-wáásítí afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwara'a miwítí sáwí-meyamba káfé'o méraan-kwaasi maénááwe Ísu siyáiyé.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aai.

Rúku 13:34-35

³⁷ Ísu mináái simátimena Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátinkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo simátímakaawi tínkambae núwasa pukáawe. Maníkó ti'marówasa kuwáí óntantamba tínkambae núwasa pukáawe. Kokórigó aráátombo ayóífá'ó tínkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanifo tínaaemba wéuwasiwewe. ³⁸ Ísáaro. Maníkó tiyuwáína'a tu'nankáámbá ónááwe. ³⁹ Simátime'a súné. Ímba úwoi suwánánááfo ánaaembo sé'o Maníkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawe'á uwánkáíye síyanka'a aneka'á suwánánááwe Ísu siyáiyé.

24

Óraa'-amaan-dambo tawísínda-aaimo siyáin-aai.

Mááka 13:1-2, Rúku 21:5-6

¹ Ísu mináái simátimuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmúmba wení kísau-waasi sésa óraa'-amaan-damba kawe'-námán-ifo awánaao suwaná ² Ísu séna káfé'o awánaan-dantafe'a simátime'a súné. Ánaaemba waási tésa mindámbá seyaafá tawísíuwesa seyaafá'-óntánkwárá'é tawísíuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aai.

Mááka 13:3-13, Rúku 21:7-19

³ Ísu mináái simátimena Órífi-omapa'a imérowasa wení kísau-waasi weyáá méropa'a tésa áísai esa sésa emó sénda nóin-kanaawa paápé íníyo. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á emá kúmínana káfé'o wérain-tantaa'a tai'áíníyesa sénaumno suwaná ⁴ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. ⁵ Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a máwatesa sésa Maníkómó íyáfasisinkaraiwai úne síyasa sáwífa'nanka minkáró'-ááísáfésa érai'e sénááwe. ⁶ Tíyááwemo síyan-aai némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánáámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-íye. ⁷ Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasigomo éna moórá-kawaa-waasigoni

amáaraasafena iyáfasine tíyáaromo sínasa iyáfasinesa tiyánááwe. Fí'o-fi'om-barafa'a aawai táiniye. Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-mari táiniye. ⁸ Miyán-tántáá'ó paápé ina'a sé'a seyaafá-tántáá'ó tai'áinda-kanaa ímba tiyáifo iyámpóimo matinkánae owanamó óraa-ti'o intembá umbai-kánáámó tinda minkánáa paápé iye seró.

⁹ Miyán-ááímó síyasa minkákémbá kembiwí ta'óto'mai fí'owi timíyasa sáwí'a uwátinkesa tínkamiya'a puwónááwe. Kentáfésamo fasi'ámaimo méraiyan tafesa fí'o-fi'on-kwaasi seyaafá'nánká tíyamba uwátinkanaawe. ¹⁰ Kesááisafesa érai'emo wésiyaw-ifinkemba sáwífa'nanka kesáái tínaaemba uwámesa miwítí namuro-wáásí moórámorawigo aráátimesa tíyamba uwátinkanaawe. ¹¹ Sáwífa'nanka paápé ésa karo'á sésa Maníkón-aai simátimundawi úne sésa sáwífa'nanka karo'á simátimenaawe. ¹² Miyáumai sáwí-kisau go wété éna óraa'a ínasa fí'owi-imayaamo émémba ifátuwesa kentáfé-ímáyáa aantemba ónááfo ¹³ ímbo ifátuwesamo kentáfésamo fasi'ámaimo méraiyan tai'áinda-kanaara'a Maníkó tí'mai kawepá'á métinkainiye. ¹⁴ Seyaafá'-máráfákén-kwáásí isáiyantafe'a ásé-aai Maníkó wení waásimo kawáánin-aai simátíma'mae iyíyana ánaaemba seyaafá-tántáá'á tai'áinda-kanaa tíniye Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaagon-aai.

Máaka 13:14-23, Rúku 21:20-24

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna ánaaemba sáwí'a íyan-tantaako paápé íniye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Tánieri mintántáátáféna siyáiyé Ísu siyáiyé. Kemá Mátíyu sune. Maanáúfáímó torausiyawi táako péé sína'a isáaro wésune. Ísu séna Maníkóní kawé'-náopa'a misáwí-tántáá'á paápé ínasa awánáiyamba ¹⁶ Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷ Ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyíyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁸ Kísau'fa'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'o tíyamba unáánkwátói ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁹ Tímúka'nine káfé'-iyampoiwara'-inine minkánáa sáwí'a ónááwe. ²⁰ Tuwaantambó iyíyamba táwi'o índa-kanaa iyé'a saagaan-kánáa iyé'a únafo sé'a Maníkómpá'á inaí seró. ²¹ Minkánáámó tinda óraa'-umbai táiniye. Naaófá'á Maníkó maramó úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbái-tántáá'á ímba tiyáiyé. Ánaenkwar'a miyán-úmbái-tántáá'á ímba tíniye. ²² Miyán-úmbái-tántáá'ó wéin-kanaa Maníkó ampáásé úmakaiye. Miyán-úmbái-kánáámó ayáátáaka'o wérainkaka seyaafá'-wáásí ímba úwoi túnamai méraawisino. Maníkó wemparí'o úmakain-kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbái-tántáá'á ampáásé uráiyé.

²³ Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Maníkómó iyáfasinankarawai mifá'-maafa'a méraiye síya'o é'a ímba isáaro. ²⁴ Tuwímbai paápé ésa karo'á sésa Maníkómó iyáfasinankarawai úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Maníkón-aaimo simátimundawi úne simátíma'maesa níyamba ímbo awánen-kisau maésa Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi karo'á simátinkanae sésa miyán-óráá-kísáú maénááwe. ²⁵ Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímba

paápé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro.

²⁶ Sún-da-aai imáyáa é'a ánaaembo moóráwigomo kentáfénamo sénamo paápé uréna máásai-marafa'a méraiyan sína'o é'a ímba koró. Moóráwigomo kentáfénamo aúpá'á méraiyan sína'o é'a ímba

érai'e seró. ²⁷ Wíyómpa'o aafáyáumo tóráísasamo awánaantemba kemá waási úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. ²⁸ Póimo sawáímó kawáál'ipa'o náíndasafenamo embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Maníkó sínana sún-da-aai

paápé íniye Ísu siyáiyé.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Máaka 13:24-31, Rúku 21:25-33

²⁹ Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa tai'áínana aafáúgó kumeu'á ínana wíyónko ímba sán-káínana o'á wíyómpakemba kaisínana wíyónko

úwaaúwa ínasa ³⁰ seyaafá'-márafákén-kwáásí wíyómpa'a awánemba fí'onka'ma'mai-tantaa'a awánésa kentáfésa sésa kumínena to'mayaa wéiye sésa táatáfesa wéesa ifi'á wétesa suwánemba kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwará sáwara'a ainánká kúmóna'a suwánánaáwe. ³¹ Uwíyemba wétufuwe'a wíyómpaken-kisau-waasi ti'máráanasa Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi seyaafá'-márafákémbá tí'maesa moórafimba túwaandu ónááwe Ísu siyáíye.

³² Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táigón-áwí'a fíki-taigontafe'a imáyáa úmai ísáaro. Asáomó agaínda awáné sé'a áú'o sín-da-kanaa kárika'a tíníye sénááwe. ³³ Miyámó intembá kemó sún-da-tantaa'a ína'a awáné sé'a kárika'a kumíníye sénááwe. ³⁴ Érai'a simátíme súné. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó sún-da-tantaa'a paapé íníye. ³⁵ Wíyóne marawé tai'áínífo kesáái ímbo tai'áínda úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáíye.

Kúmón-da-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-aii.

Máaka 13:32-37, Rúku 17:26-30,34-36

³⁶ Ísu mináái simátimena séna kúmón-da-kanaa aafáúmá waási ímba ísááwasa wíyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba ísááwa'a kemá Maníkón-ááninko ímba wéisaumpo kesifo weyáá ísaraiye. ³⁷ Naaófá'á moóráwigon-awí'a Nówaa méronka'a waási ímbo Maníkón-imáyáá ésamo maé'óntemba ánaaemba kemá waási úranko kúmón-da miyá ónááwe. ³⁸ Piri'-nónkómó ímbo tínkankonka'a noné tóné wénesa tiyáámúm-ba wéto'waa-esa aaré máúwasa waái máúwasa wéuwana Nówaa nompín-táómpimba imérowasa ³⁹ piri'-nónkó táínda-ai ísaresa ímba imáyáa ésa mérowana óraa'-a'a téna piri'-nónkó seyaafá'-wáásí tínkamuwasa putásaraawe. Miyámó uráantemba kemá waási úranko aneká'ó kúmóndara'a kentáfésamo ímbo imáyáamo iyawi miyá ónááwe. ⁴⁰ Minkánáá maará ónááwe. Kae'-wáásí kisaufa'a méreyana Maníkó moóráwigomba auwéna moóráwigomba aiyáíníye. ⁴¹ Minkánáá kae'-ínínkáí tómbá wéto'mayaan-íyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíníye. ⁴² Kemá kentí Fasi'aénkómó kúmón-da-kanaa ímba ísaraafo káráwiyoro. ⁴³ Simátímenda-ai imáyáan-oro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tín-da-kanaamo ísarenaraa umén-kwáásímó timbá wéto'mayaan-ena awánéna watúwáísana wení naaúmpakemba umémbá ímba máísino. ⁴⁴ Miyáumai kemá waási úranko kafíímbá kumónaumpo kembíwí wéto'mayaan-e'a simu'máráaro Ísu siyáíye.

Sáwí'a owasá kawe'á owasamó on-áái.

Rúku 12:42-46

⁴⁵ Ísu mináái simátimena séna kawe-kísáúmó máéwi kawe'-ímáyááwárá'-wáásísáfé'a súné. Wení óraako séna kesí kísau-waasiya'a káráwiye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síníye. ⁴⁶ Wení óraako téna wení kísau kawe'-úmaimo maínda taawánáí-nana kísau mo maíndawi arunkó kawe'á ínana ⁴⁷ minóráákó séna kesí seyaafá'-mópáráwínká'á káráwiyuwo síníye. ⁴⁸ Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáamo énamo kesí óraako ayáátááka'a ímba tíníye sénamo ⁴⁹ kísau-waasi tínkamenamo tómbó nénamo uwóí'-nombo wénaan-kwaasiye uwóí'o énamo ⁵⁰ wení óraakomo tín-da-kanaa ímbo ísarainanamo kafíímbó téna ⁵¹ óraaka'a tatufú'mai ai'mátuwena séna kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó mésamo tí'o wéisasamo ifi'ó wétesamo túwáayaambo umpufuwésamo méraapa'a kóuwo síníye Ísu siyáíye.

25

Siyáánkai-inaamaru-taai.

¹ Ísu mináái simátimena aaremó máéwini áwáuma imáyáa éna séna ánaaen-kanaamo tín-da Maníkó wení waásimo kawáánin-ai maarán-íye. Aaremó maíndawi tómbá náíyanesa siyáánkai-inaamaru ómbá kúra'maesa aampakémbá

koálkaawe. ² Minárásísómbá séfataase sáwí-imayaawara'a owasá séfataase kawe'-ímáyááwárá'á owasá ³ sáwí-imayaawara'-arasi ómbá kurarésa fí'on-anafeumpimba iyamó káinda-nomba ímba fatiyowasa ⁴ kawe'-ímáyááwárá'-árásí ómbá kurarésa fí'on-anafeumpinkwara'a iyamó káinda-nomba fatiyésa ⁵ aaremó maíndawimba koamu'makáawana ímba ááéma tisasá tógáfaa'a isasá tún-kwaiguráawe.

⁶ Tún-kwéraawana nó'waan-afufuntamba moóráwigo táántena séna wétifo koaiyánái-saiye sisasá ⁷ misíyáánkái-árásí iyáfasinesa ómbá to'maésa kombá ⁸ sáwí-imayaawara'-arasi kawe'-ímáyááwárá'-árásísáfésa sésa kentáásí iyamá pisináínífo nombá fatísíméro sewasá ⁹ miwí sésa kesááwárá'á miyáumai wétai'aifo nombó fatiyón-daumpakemba koméyámbáráaro sewasá ¹⁰ wégowana aaremó maíndawi tisasá séfataase-arasi to'mayaa úmaimo méraawi wesé'o tómbó náíyanesa naaúmpa'a iyówana ¹¹ ontá wisúwáísasa miséfátáásé-árásí nombó fatiyónaesamo kówai tésa óraaka'a sésa óraakoo ontá tisinkaaó sewaná ¹² ímba awánáúnda-arasi ombá pó'a ímba ontá titinkánaumne siyáíye. ¹³ Ísu simátimena séna miyáumai kemó kúmónnda-kanaa ímba ísarenka'a kumónaumpo káráwiye'a méraaro Ísu siyáíye.

Kaumbo-kísáú-wáásí táái.

Rúku 19:11-27

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ánaaen-kanaamo tinda Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-íye. Moórá-oraako némpa'a wááu koménae séna wení kísau-waasi táántena séna kesí óntanka'a káráwiyoro séna ¹⁵ moóráwigo wení kísau kawe-kísáúmó máisanamo awánaiwaintafena séna kesí óntamba séfataase-unamba káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kísau kárika'o kawe-kísáúmó máiwaintafena séna kesí óntamba kae'-únámbá káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kísau kári-kisau máiwaintafena séna kesí óntamba moórá-unamba káráwiyuwo séna aména tiyuwéna némpa'-marafa'a kóísana ¹⁶ séfataase-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá kísau maimaéna wéwena fí'omba séfataase-unan-ontamba máisana ¹⁷ moóráwigo kae'-únán-óntámbó maiyáiwai minóntántámbá kísau wémaena fí'omba kae'-únámbá máisana ¹⁸ moóráwigo moórá-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá ímba kísau maéna úwoi maráfímbá utámakaiye.

¹⁹ Utámakaisasa miyá wéowana miwítí óraako ayáátáaka'a kuróm-bapa'a mifá'á ména ánaaemba téna wááumo tímakaunda-ontamba torupámai awánánae séna táántaisasa ²⁰ tésa séfataase-unan-ontambo maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna séfataase-unan-ontambo símakaandarakemba kísau wémae'a fí'omba séfataase-unan-ontamba maiyáumne sisaná ²¹ óraako séna kesí kísau-waasigo kawe'á óne. Kentáfémo imáyáamo émo kári-tantaaka'o kawe'ó úmaimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaaka'a káráwiyinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná ²² kae'-únán-óntámbó maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna kae'-únán-óntámbó símakaandarakemba kísau wémae'a fí'omba kae'-únán-óntámbó maiyáumne sisaná ²³ óraako séna kesí kísau-waasigo kawe'á óne. Kentáfémo imáyáamo émo kári-tantaaka'o kawe'ó úmaimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaaka'a káráwiyinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná ²⁴ moórá-unan-ontambo maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna emá fasi'aén-kwáásí éma fí'owiti kísaurakemba tómbá wéne fí'owiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaana'a ²⁵ enáároi inkaisé'a ení óntantamba kísau ímba maúnda úwoi aúpá'á makáumpo ení óntamba máínone sisaná ²⁶ óraako séna sáwí-kísau-waasigo kafóná-waasi po kentáfémo sémo fí'owiti kísaurakemba tómbá wéne fí'owiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaana'a óne sända po ²⁷ kesí óntambo seyaafá'-wáásítí óntambo máráán-daumpa'o makáandaraka té'a kesí óntankwara a'wáá-ontankwara'a máúsino séna ²⁸ wení kísau-waasisafena séna minóntámbá maiyé'a siyáánkai-unan-ontambo tokáiwaimba áméro. ²⁹ Sáwífa-tantaaka'o kawe'-úmaimo káráwisinkaiwaimba moórá-mora-tantaa'a áménana káráwisinkainifo ímbo kawe'-úmaimo káráwisinkaindawimpakemba makáimba

méraana'a ³⁰ misáwí-kísáú-wáásígómbá áí'mae'a máápa'a múra auwáiyana kumeu'-áémpá'á t'í'o wéisasamo ifi'ó wétesamo túwáayaambo umpufuwésamo méraapa'a wíniye siyáiyé Ísu siyáiyé.

Ísu méraawini áwáusafenamo tísai índa-aai.

³¹ Ísu mináái simátimena séna kemá waási úranko ánaaembo kúmóndara'a ságaenkware wíyómpaken-kisau-waasiwara'a káráwiyaundawi pó'a kúmónasa ³² seyaafá'-márafákén-kwáásí kesúranka'a túwaandu íya'a sipisípi-poiye méme-poiya'emo káráwiyaiwaimo tuwímbaraintemba minkwáásísómbá miyáumai tuwímbacke'a ³³ tuwímbari siyáánúrapa'a mótinke'a tuwímbari siyáánaepa'a métinke'a ³⁴ káráwiyaundawi siyáánúrapa'o méraiyan-kwaasisafe'a sé'a kesifo kawé'ó uwátinkáiwain-owe. Maníkó maramó úmakonka'a ken-ímáyáá éna kentí maru'á to'mayaa úmakaifo mifá'á taméarao. ³⁵ Kawé'á uwásinke'a kembó sááimo tówa'o méraawanda tómbá simé'a nombá simé'a f'om-bapaken-kwaasimo ówánda aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a mósá wésinke'a ³⁶ unáánkwátói-iyaimbo ówánda wésime'a sí'o úmba wégarawiye'a ándáfa'o maéwánda wésuwa'nai-e'a miyá uwásínkaraawe. Miyán-áái senasá ³⁷ arupíse úmaimo méraawi sí'ai esa sé'a Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méronda tóné noné amétaawa ³⁸ nóin-kanaawa f'om-bapaken-kwaasiyaambo undá aamoí uwánketa kentáásí naaúmpa'a mósá ankétaawa nó'waiya unáánkwátói-iyaimbo undá amétaawa ³⁹ nó'waiya áí'o úmba áwa'nai étaawa nó'waiya ándáfa'o maúnda áwa'nai uráumno síya'a ⁴⁰ káráwiyaundawi sé'a érai'a simátimé sune. Kesí waásimo úwoi-waasimo miyáumaimo túwa'nai uráamba mindá kembán-iyé simátimenaumne.

⁴¹ Miyá simátimé'a siyáánaepa'o méraiyan-kwaasisafe'a sé'a Maníkó sáwí'a uwátinkaindawin-ófo siyuwé'a kóro. Maníkó waántáwankone wení kísau-waasiye imáyáá éna óraa'-iyama to'mayaa uwátinkaraisana kámakama'a wéena ímba písínáípa'a mifá'á koméarao. ⁴² Kembó sááimo tówa'o méraawanda tóné noné ímba simé'a ⁴³ f'om-bapaken-kwaasimo ówánda ímba aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a ímba mósá sinké'a unáánkwátói-iyaimbo ówánda ímba simé'a sí'o úmba ímba súwa'nai e'a ándáfa'o maéwánda ímba súwa'nai e'a miyá uwásínkaraawe. Miyán-áái senasá ⁴⁴ sí'ai esa sé'a Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méronda tóné noné ímba amétaawa nó'waiya f'om-bapaken-kwaasiyaambo undá ímba aamoí uwánketa kentáásí naaúmpa'a ímba mósá ankétaawa nó'waiya unáánkwátói-iyaimbo undá ímba amétaawa nó'waiya áí'o úmba ímba áwa'nai étaawa nó'waiya ándáfa'o maúnda ímba áwa'nai uráumno síya'a ⁴⁵ kemá sé'a érai'a simátimé sune. Kesí waásimo úwoi-waasimo ímbo túwa'nai uráamba mindá kembán-iyé simátimenaumne.

⁴⁶ Miyán-áái simátimé'a aái senasá miwítí sáwí-meyambo ímbo tai'áinanamo waé'wae'o índa-aempa'a komaé'mae'a ónááfo arupíse úmaimo méraawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

26

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-aai.

Mááka 14:1-2, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

¹⁻² Ísu mifí'ó-fi'ón-áái wení kísau-waasisafena simátímakaiye. Naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá imáyáá éna séna kae'-nó'wáámbá waésa tíyótaimo í-tánón-kánáá tinda kembá ta'óto'mai aaraa-táiyá'á sínkamiya'a puwónaumne Ísu wení kísau-waasisafena simátímakaiye.

³ Simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Káyafaasini naaúmpa'a túwaandu urésa ⁴ sésa nóraumaisaawa aúpá'á

Ísumba ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. ⁵ Seyaafá'-wáásí tíyááfainifo tanómbo kaufíyan-kanaara'a ínta tufuwónaumne siyáawe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aii.

Mááka 14:3-9, Yóni 12:1-8

⁶ Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awi'a Sáímonini naaúmpa'a áúmo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana ⁷ moórá-ininko iyéna asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakemba méyámbakaim-basawemba maimaéna iyúmba Ísu a'nómpímbá fatímarowasa ⁸ wení kísau-waasi awánésa aaisambá sésa nóra sénawa mimbásáwémbá úwoi fatíyankaiyo. ⁹ Mimbásáwémbó fí'owi tíménamo óraa'-ontambo maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye suwaná ¹⁰ Ísu iséna séna ifátuwe'a ímba aaisambá aééro. Kawe'á asínkáíye. ¹¹ Ímbo óntamo máráán-kwaasi kesé'a maé'mae'a wéiya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne. ¹² Púwóndara'a masawémba asínkáesa utánaáfo minínínkó é'a masawémba asínkáíye. ¹³ Érai'a sumpo ísáaro. Kesí ásé-aii seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-aii simátimiyasa tááka'a maránaáwe Ísu siyáíye.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aii.

Mááka 14:10-11, Rúku 22:3-6

¹⁴ Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi moórá-awi'a Ísakerioti óraa'-amaan-kísau-waasifa'a wéna ¹⁵ séna Ísumbo ta'ótoraimo aráátíména'o é'a nóraumi-meyana siménaao súwasa moórá-waai úmai siyáánkai-ontamba 30 ontamba toráumi ámúwana Yúndasi maimaéna ¹⁶ wéna nóraumiya Ísumba aráátíménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráíye.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aii.

Mááka 14:12-21, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹⁷ Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aifa-kánaá túntemba wení kísau-waasi Ísumba taásai esa sésa nááfara tíyótaimo í-tánómbá kogaufónaumno suwaná ¹⁸ Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a wékai moórá-waasigontafe sékai kentáásí óraako séna kesí kanaamá tísatá kesí kísau-waasise'a ení naaúmpa'a tíyótaimo í-tánómbá nánaumne wésiye kosimámékaiyo súwasarai ¹⁹ Ísumo súntemba miyá ésarai minká'á tanómbo kauwánkaraaye.

²⁰ Tanómbo kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasi wésa mindáúmpá'á imésa ²¹ tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá moóráwigo kembá namuro-wáásí aráátiminiye súwana ²² tirunkó umbaí tówasa moórá-mora áísai esa sésa Fasi'aénkóo kewá'íyo símaesa kuwaná ²³ Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna kesé'o moórá-taufapimba tú'maimo náíndawi wemá kembó namuro-wáásímó aráátimindawin-íye. ²⁴ Naaófá'á Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna waási úranko puwíníye siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíníye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawe'á isinó Ísu súwana ²⁵ Yúndasi wembó aráátimindawi séna óraakoo kentáféwa sénó súwana Ísu séna é'a séne siyáíye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aii.

Mááka 14:22-26, Rúku 22:15-20, 1 Kórinti 11:23-25

²⁶ Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tafám-bai wení kísau-waasi tíména séna mindá kesún-ifo maimái naaró séna ²⁷ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tíména séna seyaafá'á naaró. ²⁸ Mindá kesí naaén-íye. Kesí naaemá sáwífa'-waasisafena kumínda póna Maníkó sáwí-imayaa maitiyuwéna séna kesé'a kááísamai méraiwe séna mináú-áái símai kááísamakaiye. ²⁹ Simátíme sune. Fí'onkwara'a ándá-aran-domba ímba nánaumpo

kesifo wení waásimo kawáánipa'a kesé'o méraiyaamba ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ³⁰ Maníkóntáfésa ísámai imá simásuwesa mindáúmpá'á tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-ai.

Mááka 14:27-31, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38

³¹ Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátimena séna Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna sipisípiya'o kawáániwaimba tufúwónasa sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáiyé

siyáimba póna káfé'-no'waamba táá'a ina'a siyuwé'a wété ónááwe. ³² Énifo púwónasa utámaraiya iyáfasine'a kentí aifa'á Káíriri-aempa kona'á kesínaaemba kónááwe Ísu súwana ³³ Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁴ Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'-no'waamba kokórigo ímba ááimo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena súwana ³⁵ Pítaa séna enté'o sínkamonaé íya'o é'a ímba auwé'a kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-ai.

Mááka 14:32-42, Rúku 22:39-46

³⁶ Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátimena séna maanká'-méraiya'a Maníkómpá inai kosenó séna ³⁷ Pítaane Sépétin-ááninkaiye tí'maena komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁸ simátimena séna kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a kesé'a káráwiyoro séna ³⁹ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inaiínkembá séna kesifóo emó kanaán-iyé sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé éniifo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááiwáéno Ísu siyáiyé.

⁴⁰ Ísu inai simásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna ímba kanaará'á kárika'a kesé'a káráwimai méraane. ⁴¹ Waántáwanko tísai úmai isánae-ai kempá'á sifáínifo Maníkómpá'á inai seró. Imáyáago ewé sisaná áúgo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéiyé simátimena ⁴² aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkómpá'á inaiínkembá séna minúmbái-tántáá'á empá'á úwoi tíníyemo sina'ó é'a emó sindantembá miyá ónaumne siyáiyé.

⁴³ Ísu inai kosimásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurésa tógáfaate'a wéuwana ⁴⁴ aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba aneka'á inai kosimásuwena kouweréna ⁴⁵ minkáúmbónárausafena séna tímó waiguré'o méraamba kembá waási úrankomba sáwí'o on-kwáási aráátiminasa ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴⁶ iyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-ai.

Mááka 14:43-50, Rúku 22:47-53, Yóni 18:3-12

⁴⁷ Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigo-awi'a Yúndasi túmba wesé'a sáwífa'-waasi taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé tumbá óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye miwí tí'márówasa tumbá ⁴⁸ ááéma Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátimena séna aaweyáámó uwánkáandawimba ta'ótóráaro siyónka'a ⁴⁹ póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowana ⁵⁰ Ísu séna kesí waásiyo emó ónaemo sinda-í'a uwó súwasa wesé'o tuwái Ísumba ta'ótórówana ⁵¹ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a awáúfinkembá mósá taútuwena aifa'-ámáán-káwáágóni kísau-waasigon-áa'a fagáúsuwowana ⁵² Ísu wentáféna séna ení paepáé'a awáúfá'á wiyuwó. Paepáétambo tínkamiyan-kwaasi anondáámo ésa paepáétamba tínkamiyasa puwónááwe. ⁵³ Maarásáfé'a imáyáan-oro. Kesifontáfé'o sé'o súwa'nai

uwómó senanamó éna wíyómpaken-kisau-waasisomba sáwífa'nanka ímbo kanaamó torausónááwi minúwóiyáámbá ti'maráínasa súwa'nai ónááwe. ⁵⁴ Miyámó súndarakaa Maníkón-aai aúfáifimba agaimakáin-umbai-tantaa'a kempá'á ímba tisinó. Énifo siyáin-temba miyáumai paápé íníye

Ísu siyáíye.

⁵⁵ Ísu mináái simátimena tun-kwáásísáféna séna kentáfé'a umén-kwáásín-íye sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa'a kesááimo wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. ⁵⁶ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowi aúfáifimbo agaimakáan-aai kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á inkaisésa auwésa wété uráawe.

Óraa'-waasi Ísumba aafimbó ánkaraan-aai.

Máaka 14:53-65, Rúku 22:54-55,63-71, Yóni 18:13-14,19-24

⁵⁷ Wení kísau-waasi inkaisésa auwésa kóuwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'maesa aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Káyafaasini naaúmpa'a móankesa mindáúmpá'á ámáámbo sun-kwáásíyé Yúndaa-ora'-waasiye túwaandu urón-daumpa'a móankowana ⁵⁸ Pítaa tí-naaemba nénka'o témomba aifa'-ámáán-káwáágóní máápa'-ontafinkemba iyéna naa-maáífa ména Ísun-ane'ó paápé índamo awánáíndasafena i-wáásísé méraiye.

⁵⁹ Pítaa mérowasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwíníye-aaigoni áwáuma saafá uwaná ⁶⁰ ímba wérowasa Ísuntafesa mósimesi-aai sésa ímba moórá-aai suwasá kae'-wáásígórái íyáfasinesarai ⁶¹ karo'á sésarai wemó sisatáámó isáúndasa óraa'-amaan-damba Maníkóní naambá kanaa tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a ónaumne siyáíye suyaná ⁶² aifa'-ámáán-káwáágó íyáfasinena Ísumba áisai ena séna mindárimo simánkaayan-aai anondáa ína sínono súwana ⁶³ Ísu iséna ímba aai súwana aifa'-ámáán-káwáágó séna Maníkó fasi'aénkwáráwín-aúranka'a emá méma áisai onda-áái érai'-aai aantemba simásimiyo. Maníkómó íyáfasinankarawai Kárásiti Maníkón-ááninkowa'onompo simásimiyo súwana ⁶⁴ Ísu séna é'a sémpo simátime'a sune. Ánaaemba suwánáíya'a kemá waasi úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá imé'a ainánk'á kumónaumne Ísu súwana ⁶⁵ aifa'-ámáán-káwáágón-arunko sáwí'a úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Maníkómbá karaánáa'á ankéna wesáféna sífó minááísáféta aafimbá maenkéta fí'on-aaimo simánkáámba saafá únda póta ifátá tuwéta Maníkómbó símaimo sáwí'o uwánkáíntafeta ⁶⁶ nórasaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa ⁶⁷ Ísumba tuwiyáái wi'ankésa tufuwésa tiyáántambo tufúwún-kwaasi ⁶⁸ karaánáa'á sésa esáfé sé Maníkó íyáfasisinkarawai únemo séndawi ómpo kemá náawa tufúnái simásimiyo siyáawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

Máaka 14:66-72, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-18,25-27

⁶⁹ Pítaa naamaáífa mérowana aifa'-ámáán-káwáágóní kísau mo maún-arasigo awánéna wempá'á téna séna Káríri-aempakewise'o maéndawi óne súwana ⁷⁰ Pítaa seyaafá'-wáásí túranka'a séna emó sénda-aai sááko ímba kawé'an-íye simásuwena ⁷¹ máápa'-ontafimba komérowana aneka'á moórá kísau mo maún-inaamarugo awánéna méron-kwaasisafena séna minkwáásígó Ísu Násareti-naopakewiye'o máíwain-íye súwana ⁷² Pítaa aika'á maréna séna ímbo awánáúnda-waasin-íye simásuwena mérowasa ⁷³ káríka'a mésa Pítaampa'a tésa sésa Ísuni kísau-waasi miyán-kwáásí méraawataamo awánemaundantenkaan-kwaasiyaamba éma mináémpákén-kwáásí tááíyaamba wésene suwaná ⁷⁴ Pítaa séna karo'-ááímó wésenanamo éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-íye súwana kokórigó áái súwana ⁷⁵ Pítaa Ísumo simámakon-aai ááka'-maréna miyá siyónka'a kokórigó ááimo ímbo siyáíndara'a emá kaumbo-íká'á

kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iye sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna máápa'a kuména áfááraumai ifi'á taráíye.

27

Ísumba Páíratimpa'o áí'mae kuráan-aaí.

Mááka 15:1, Rúku 23:1-2, Yóni 18:28-32

¹ Úwasa aafáúmó íyáúsunka'a óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal'-waasiye Ísumbo tufuwíyanamo puwínda-aaí símai tarímaresa ² Ísumba ayáánka'a kárá'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páíratimpa'a kuráawe.

Yúndasi pukáin-aaí.

Aantá-waasi 1:18-19

³ Páíratimpa'a kuwaná Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyówi Ísu puwíníyemo sun-áái iséna ímbo miyá oráámbá kemá sáwí'a uráumne séna pintaru'ó ésamo ámakon-ontamba 30 ontamba maimaéna óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal'-waasiye miwífá'á wéna séna ⁴ ímba sáwí'a uráin-kwaasi aráátimuna'a tufuwónae'a wéomba kemá mindá sáwí'a uráumne súwasa miwí sésa ímba kentáánén-ifo endén-iye suwaná ⁵ Yúndasi minóntámbá óraa'-amaan-daumpa'a metuwéna tiyuwéna ándá maimaéna waanda'á faráíye.

⁶ Yúndasi minóntámbá óraa'-amaan-daumpa'a metuwówasa óraa'-amaan-kisau-waasi maésa sésa maanóntámbá pintaru'-óntámbá póta seyaafá'-wáásímó Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo máráán-ontampimbo máráandasa kentáásí amáámba taraisónaumne simásuwesa ⁷ minóntánkón-aaí sésa mimbórá-áái sésa minóntántámbá moórámarama sawemó om-báramá méyámbakaanasasa mimbáráfímbá fí'om-barafaken-kwaasi puwíyan-kwaasi utánááwe siyáawe.

⁸ Miyá uráantafesa mimbárasáfésa sésa pintaru'-máramán-iye siyáawasa káfé'wara'a miyá wésewe.

⁹ Óraa'-amaan-kisau-waasi miyán-áái wésewa mimbáramá méyámbakaamba Maníkón-aaímo simátímakowin-awi'a Yéremayaamo siyáin-aaí paápé uráíye. Yéremaya séna

Ísarerin-aísaafitantambo uráawi tuwímbai mimbórá-áái sésa moóráwigombo pintaru'ó íyan-ontamba 30 ontamba maimaéna ¹⁰ sawemó wéom-barama méyámbakaamba

Fasi'aénkómó simásímakaintemba miyá ónááwe

Yéremayaamo siyáintemba pósa miyá uráawe.

Páíratí Ísumbo áísai uráin-aaí.

Mááka 15:2-5, Rúku 23:3-5, Yóni 18:33-38

¹¹ Ísu Rómu-kamani-kawaagon-aúranka'a mérowana áísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágówá ónó súwana Ísu séna é'a séne súwasa ¹² óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal'-waasiye fí'o-fi'on-aaisafesa aaifimbá maénkówana Ísu iséna ímba aaí súwana ¹³ Páíratí Ísumba áísai ena séna sáwífa'-aaí wésimankaafó ína wéisaano súwana ¹⁴ Ísu iséna seyaafá'-ááísáféna ímba anondáá súwana kámáni-kawaago Páíratí sáwífa'-imayaa uráimbaniye.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aaí.

Mááka 15:6-15, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39-19:16

¹⁵ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótai í-tánón-kánáa túntemba Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamoí ésa ándáfa'o mérain-kwaasigon-awi'a síya'a faútuwanaumne séna minkánáa miyáumai ándá-waasi faútínkáíye.

¹⁶ minkánáa moóráwigon-awi'a Párapási seyaafá'nánká wenáái ísarowi ándáfa'a mérowasa ¹⁷ sáwífa'-waasi túwaandu urówana Páíratí tísaí ena séna ándáfa'o méraan-kwaasifinkemba moóráwigon-awi'a síya'a faú'auwaano. Párapásiya'i Ísu Maníkómó

íyáfasinankaraiwaiye wésewina'iyo séna ¹⁸ Páírati imáyáa éna séna óraa'-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraa'-waasi-i'a ínkwaé sésa ta'óto'maesa ke maúndafa'a áí'maesa tiyáawe séna mináái tísai uráíye.

¹⁹ Páírati mináái tísai ena aaimó ísón-daumpa'a mérowana awaainínkó moóráwigomba ai'marówana wempá'á téna séna enawaainínkó séna nó'waamba kaaimbá awánáúnda minkwáásígó ímba sáwí'a uráísana sirunkó umbaí wétaifo ímba aafimbá maenkaaó enawaainínkó siyé kosimámakaiye.

²⁰ Awaainínkón-áái kosimámuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa sésa Páíratintafe'a sé'a Párápásimba faú'áúwénasa Ísumba tufiyana puwíno simáméro simátímúwana ²¹ Páírati aneka'á tísai ena séna minkáé'-wáásíffínkémbá nááwana faú'auwanaumno súwasa miwí sésa Párápásimba faú'auwao suwaná ²² Páírati séna Ísumba Maníkómó íyáfasinankaraiwainemo sewímbá nóra ónaumno súwasa seyaafá sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno suwaná ²³ Páírati séna nóra-sawira uráíyo súwasa óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno aantemba siyáawe.

²⁴ Miyá aantemba suwaná Páírati miwí táái ímba kanaa'á taraisónaumne-imayaa éna seyaafá'-wáásí tiyáafo séna táúfapimba nombá fatímarena seyaafá'-wáásí túranka'a aiyowá'la éna ayáamba non-kwiyéna séna miwámó puwínda-umbai-tantaako ke-siyáámpimba ímba weraifo kentiyáámpimba weraíye súwasa ²⁵ seyaafá sésa puwí-nata mimbéyámbá kentáásisaafitantambo iyawiseta maénaumne suwaná ²⁶ Páírati Párápásimba faú'auwena i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwiyandasamba áwiyonku'-nowana Páírati séna áí'mae aaraa-táiyá'á tufuwíyana puwíno séna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

I-wáásí Ísumba karaánáá'o ánkaraan-aaí.

Mááka 15:16-20, Yóni 19:2-3

²⁷ Páírati Ísumba wení i-wáásí tímúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-i-wáásí táántowasa tamésa ²⁸ wení unáánkwátói faútuwesa nae-únáánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-íye sésa Ísumba uwánkesa ²⁹ óraa'-waasiti kámo'an-íye sésa áwiyandama owepámai Ísu a'nómpímbá kufé'ankesa táúmba ayáánúrapa'a to'ankésa karaánáá'a ankésa moórá-mora kífaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa ³⁰ tuwiyáái wi'ankésa ayáámpimbo to'ánkón-taumba maiyésa a'nómbá wétufamesa ³¹ karaánáá'a ánkásuwesa nae-únáánkwátói faútuwesa wení unáánkwátói uwánkesa tufíyanamo puwíndafa'a áí'maesa kuráawe.

Ísumba tufúwanamo pukáin-aaí.

Mááka 15:21-32, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27

³² I-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáíríni-naopakewin-awi'la Sáímoni aampa'á túwasa i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa áwa'nai úmai tiyó suwaná miyá úwasa ³³ marésa moórá-maragon-awi'la Kórigótaafa'a wésa mináwíkóní áwáuma a'nónayaantapa'emo supa'á wésa ³⁴ ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áínkwae sésa ikamó

fain-tántáá'á mimpímbá marésa Ísumba ámúwana óika'a ma'mái awánéna ímba naráíye.

³⁵ Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táiyá'á aiyayaampimba tufúsúmaresa wení unáánkwátói maénae sésa ááfésa wétiyaananasa nááwa íyáákaindawiya máíníyo sésa miyá ésa ³⁶ mara'á mésa Ísunka'a káráwiyesa ³⁷ Ísumbo tufúwanamo puwún-aaigoni áwáuma aúfáifimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-íye agaimarésa a'nónká'-áaráá-táiyá'á mósá marésa ³⁸ uménté'o uyan-kwáásíyái tí'maesa Ísuni séfasefa'-aempa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmaresa mara'á mésa minkwáásíyá'á káráwiyowasa ³⁹ tuwímbai tésa tiyáámba tóipimba faafésa tímántákái fa'ankésa

karaanáá'a ankésa sésa ⁴⁰ úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a aneka'á ónaumne siyáampo Maníkón-ááninkomo émo e esáfé enáú áwa'nai ema eyááríka'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwó siyáawe.

⁴¹ Suwasá miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Yúndaa-óraa'-waasiye karaanáá'a ankésa ⁴² sésa fí'owi túwa'nai ena wesáféna wenáúma ímba kanaa áwa'nai iye. Ísareri-waasiti kawáágó únemo sémaímba póna érai'o sémaindamo éna weyááríka'a aaraa-táiyákémbá kumínata awánéta séta érai'a Maníkón-áánimban-iyesa sénaumne. ⁴³ Maníkóntáfé'a fasi'ámai méraunda Maníkón-áánimba úne sémaímba Maníkómó áwa'nai ónaemo sénaraa káfé'a áwa'nai isinó suwasá ⁴⁴ miwímó suntembá uménté'lo uyan-kwáásíyái séfasefa'-aempa-taiya'lo tufúsúmarowiyai

karaanáá'a Ísumba ánkaraaye.

Ísumo pukáin-aai.

Mááka 15:33-41, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

⁴⁵ Ísumba karaanáá'a ánkówana wáawái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a tunkúmba ⁴⁶ Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taifinkemba séna eri eri rama sapakataniyemo súmba maarán-iyé. Maníkó kesí Maníkóo nóra séwa siyuwááno súwasa ⁴⁷ minká'ó méron-kwaasi isésa tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aai simátímakaiwaimba Íráiyaamba wéaantaiye suwaná ⁴⁸ moóráwigo awaantanténa faru-táénama maimaéna ándá-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyen-táemopimba sinúfaimaena náínkwae séna Ísun-óika'a mósá marówasa ⁴⁹ tuwímbai sésa Íráiyaama kuména áwa'nai íni ína áwa'nai íníyo séta amu'maréta méraumne suwaná ⁵⁰ Ísu aneka'á óraaka séna afowan-ayáámpimba wení ámútamba to'maréna pukáiyé.

⁵¹ Ísu puwúwana óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba sanaan-áyáiyákémbá itafáá'maena marapá'á mútafaatena kaesé uwágúwana póna Maníkóm-pá'ó iyíyan-amba wi'marówana óraa'-marima tówana óraa'-ontantomba tufánkaa'a wéuwana ⁵² utámárón-ontan-aifimba awááúmaron-ontamba fawákúwasa Maníkóní waási sáwífa'nanka'lo pukómpinkemba iyáfasinesa ⁵³ utámakon-ontan-aifinkemba iyá-fasinesa mésa Ísu pukéna iyáfasinon-kanaa Yérúsaremu-naopa'a paápé úwasa sáwífa'-nanka awánaraawe.

⁵⁴ Ísu puwúmba i-wáásítí kawáágówé wení i-wáásíyé Ísunka'lo káráwisuwesamo mérowi marímo tówanamo seyaafá'-tántáá'ó paápé úmba awánésa áfááraumai táátafesa ésa sésa érai'a wemá Maníkón-ááninkon-iyé siyáawe.

⁵⁵ Minááímó sumbá sáwífa'-inimba awánánae sésa tumbá nénka'a tamésa awánaraawe. Miníníntómbá Káríri-aempakembo Ísumbo arááíwa'maesamo áwa'nai úmaesamo Yérúsaremufa'lo tiyáan-inintompinkemba ⁵⁶ moórá-inimba Mágátáara-naopaken-ininkon-awi'a Máriaa úwana moórá-inimba Yémísinte Yósepinte tinówan-awi'a Máriaa úwana moórá-inimba Sépétin-ááninkai tinówa úwasa tuwímbai-inintonkwara'a tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aai.

Mááka 15:42-47, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

⁵⁷ Miníníntómbá tamérowana fenómpinka'a moóráwigo óntawarawin-awi'a Yósepi Árimátíyaa-naopakewi Ísun-aaisafena érai'e súwai ⁵⁸ Páiratimpa'a téna séna Ísun-áúma utánáífo simiyó súwana wení

i-wáásísáféna séna Ísun-áúma mai-áméro súwasa miyá uwaná ⁵⁹ Yósepi Ísun-áúma tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena ⁶⁰ maimaéna kemó púwónasamo utáiyane sénamo aúsámakon-ontan-aifimba mámarena óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kóúwasa ⁶¹ Máriaa Mágátáara-naopaken-ininko úwana araámáóe'a mara'á mésarai Ísumbo utámárón-ontan-aifimba karátuwesarai méraaye.

Páirati utámáráapa káráwiyoromo siyáin-aaí.

⁶² Minínínkáí kará'matuwesarai méroyasa aafáyáara'a sambaatiyá'á óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-kawaa-waasiye Páiratimpa'a túwaandu ésa ⁶³ sésa óraakoo úwoimo aúmó arónka'a karo'-ááísé'o siwái séna kaumbo-kánáá maisuwé'a púwóndafinkemba íyáfasinanaumne súwataamo ísaraundasa saákata maráúmpo ⁶⁴ i-wáásí ti'márénasa kaumbo-kánáá utámáráán-ontan-aifimba kogáráwiyesa awánaaro. Wení kísau-waasi wenáuma fasimbaesa aúpa'á utámaresa sésa pukáimpinkemba íyáfasinkaiye sefáínifo. Miyán-ááímó síyanamo éna minkaró'-ááígó ááemo siyáin-karo'-aaigomba íyáákafainiye suwaná ⁶⁵ Páirati séna kentí i-wáásí ti'máréwasa sentembá minóntán-aifimba kawé'-úmai káráwiyoro súwasa ⁶⁶ wésa waási óntan-aifimba íyáféráfo sésa torú maimaésa mókaaisamaranae sésa kurésa miyá araenáemba úmaresa i-wáásí mátiyuwesa kóuraawe.

28

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aaí.

Mááka 16:1-10, Rúku 24:1-10, Yóni 20:1-18

¹ Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tai'ówasarai sondaará'á aafáyáara'a aafáúmó íyáúsunka'a Máriaa Mágátáara-naopaken-ininko úwana araámáó úwasarai Ísumbo utámakopa'a koawánánae sésarai kuyambá ²⁻³ óraa'-marima tówana Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakemba kuména wenóikakemba aafáúmó íyáúsenamo intembá wéuwana wení unáánkwátóiyakemba ainánkómó intembá waení'a kówana kuména óntambo óika'o makón-ontamba kufankwátuwena minóntánká'á mara'á mérowana ⁴ utámakopa'o káráwiyuwai áfááraumai táá'a úwasa tinekembá tata'á úwana tímááfomba waékuraiye.

⁵ Káráwiyuwai miyá úwasarai minkáé'-ínimbá kuyaná wíyómpakewi minínínkáí simátimena séna ímba táá'a íno Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúwówanamo pukáiwaimba taawánáyaé sékaimo téyamba ísaraumne. ⁶ Wemó siyáintemba pukáimpinkemba íyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utaráampimba iawánékai ⁷ tuwaantantékai wení kísau-waasi kosimátimekai

sékai Ísu pukáimpinkemba íyáfasinena kentí aifa'á Káíriri-aempa'a wína'a koawánánaáwe. Mináái kosimátímekaiyo siyáíye.

⁸ Súwasarai minínínkáí minúwóiyáámbá utarópa'a tuwésarai táátafesarai uyaná tirunkó aamoí úwasarai wení kísau-waasi kosimátimiyantafesarai aampa'á kuyambá ⁹ Ísu minínínkáí tuwánéna séna nááfara maémayaayana'o súwasarai óraako iyé-ímáyáá ésarai wenaísamaifimba tamésarai aísamaíya'a ta'ótoresarai wen-ímáyáá mósá máróyana ¹⁰ Ísu simátimena séna kesífá'awaawi kosimátimiyasa Káíriri-aempa'a komésa suwánaaro Ísu siyáíye.

Utámakopa'o káráwiyaawi-taai.

¹¹ Ísu mináái súwasarai wemó súntemba minínínkáí aampa'á kuyambá utámáropa'o káráwiyun-i-waasi tuwímbai Yérúsaremu-naopa'a wésa óraa'-amaan-kisau-waasi paápé ún-tantaa'a kosimátímúwasa ¹² óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye túwaandu urésa aaí símai mimbórá-áái tarímaresa utámáropa'o káráwiyun-i-waasi óraa'-ontamba tímésa ¹³ simátimesa sésa maarán-áái simátíméro. Nó'waamba súsá kwaiguráunasa Ísuni kísau-waasi tésa wenáuma umémbá maimaésa kóuraawe kosimátíma'mae'a nóro. ¹⁴ Páiratimo minááímó isáínataamo éta moórá-aiwara'a simáménanasa kembiwí ímba aaifimbá maitinkáíníye suwasá ¹⁵ miní-wáásí isésa óntamba maimaésa kurésa sunten-áái aantemba kosimátíma'maesa núwana minááígó wété úwasa ísaraamba káfé'wara'a Yúndaa-waasi wéisaawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-aaí.

Mááka 16:14-18, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

¹⁶ Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasi Káíriri-aempa'a Ísumo minómáká'ó koméararomo siyón-omaka'a komérowana ¹⁷ miwí túranka'a paápé

úwasa awánésa wen-ímáyáá mósá márówasa tuwímbai kae'-ímáyáá ésa sésa Ísu pukáimpinkemba íyáfasinkai fí'owawa'iyó suwaná ¹⁸ Ísu miwí timándára'a taména séna Maníkó fasi'aémbá siména séna wíyómpa'e marapá'é káráwiyuwo simbá ¹⁹ p'ó'a mindásafe'a seyaafá'-máráfá'á kesáái simátíma'mae'a níyasa kesí waási-i'a ésa kesifowé kemá wenááninkoe Ufaen-ámútánkóe'a kááísamai méraiya'a kentáásúwíka'a nombá maitinké'a ²⁰ simátímakaunda-aai arááiwaesa fasi'ámai ta'ótoraiwae sé'a simátíma'-mae'a íyóro. Maramá wéraindara'a kembiwisé'a mé'a káfé'o wérain-tantaa'o tai'áin-dara'a kembiwisé'a méraandasafe'a imáyáá úmae'a íyóro Ísu siyáiyé.

Kemá Mátíyu sún-da-aai tai'áiyé.

Mááka

Ísu wíyómpa'a iyówana Mááka moórá-waai úmai siyáánkai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Ísu Maníkón-ááninkon-aai agaimakáiyé. Mááka moórá-awi'a Yóni-Mááka Yérúsare-mufa'a wení naaópa'a ména óraa'a éna Pítaante Póronte'a kísau túwa'nai uráiyé. Rómu-waasi Ísun-aai isáíwae séna maanáúfái agaimakáiyé. Rómu-waasi fasi'aénkó tiráái tain-kwáásín-owe séna maarán-áái agaiyáiyé. Ísu fasi'aémbá tokéna tí'o ún-kwaasi asófatinkena waántáwambo tirunturómbo maitiyuwéna sáwí-imayaagomo ta'ótokompinkemba faútínkaraiye. Miyán-áái Mááka agaimakáiyé. Mááka agaiyáin-aaigoni ayáiyá'á maarán-táúntámpímbo wérain-aai moórá-waasigo agaimakáiyé.

*Yóni nombó maitinkówimo simátimakin-aai.
Mátíyu 3:1-12, Rúku 3:1-9, Yóni 1:19-28*

¹ Maníkón-ááninko Ísu Kárásiti wení ásé-aai maarán-iyé. ² Naaófá'á moóráwígon-awi'a Yóni ímbo méronka'a Maníkón-aaimo simátimakin-awi'a Áísáya Yónin-aai símai agaimaréna séna Maníkó séna isaaó. Moóráwígomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á wéna ení aambá wi'ankéna ³ máásai-marafa'a ména aemáiyakemba séna Fasi'aénkóni aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse úmai wi'ankáiyana minámpá'á wíno Maníkó siyáiyé Áísáya agaimaréna siyónka'a Yóni paápé úwana mináái paápé uráiyé.

⁴⁻⁵ Yóni nombó maitinkówi máásai-marafa'a komérowasa Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopaken-kwaasi seyaafá'á Yónimpa'a tuwaná simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíyana sáwí-imayaa maitiyuwáina'a nombá maitínkáano súwasa miwítí sáwí-awau kufíyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiye.

⁶ Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisandena á'wáánkau uréna fa'nóríné wantáámikóni aúwé mintón-aantemba wénena ⁷ simátimena séna moóráwigo kesínaaembo tíndawi wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aai síndara'o kemó sendá sáwí'an-iyé. ⁸ Kemá nombá maitinkánaumpo wemá Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye siyáiyé.

*Ísumba nombó maiyánkarain-aai.
Mátíyu 3:13-17, Rúku 3:21-22*

⁹ Minkánáa Káríri-aempa'a Násareti-naopakemba Ísu túwana Yóndani-nompimba Yóni wembá nombá maiyankówana ¹⁰ Ísu nompínkémbá íyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Yóni awánómbo Maníkóni ámútanko mááufu'-numaraamba úmaena Ísun-ane'á kumbaúwana ¹¹ wíyómpakemba aaigó aantemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá é'a óraa'-aamoi uwánkaumne siyáiyé.

*Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-aai.
Mátíyu 4:1-11, Rúku 4:1-13*

¹² Súwana Maníkóni ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a komérowana ¹³ ayáátáaka'a 40 no'waamba komérowana waántáwanko Ísu sáwí'o índá awánánae séna fí'o-fi'on-aai súwana Ísu ímba sáwí'o úmbo afáá'-wái-wáánkó íyáíse'a mérowasa wíyómpakemba Maníkóni kísau-waasisomba kumésa áwa'nai uwánkaraawe.

*Ísu éiyain-kwaasimo táántarain-aai.
Mátíyu 4:12-22, Rúku 4:14-15*

¹⁴ Ánaaemba Yóni Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Érotintafena séna sáwí'a uráiyé siyóntafena Yónimba ándáfa'a máankowana mérowana Ísu Káriri-aempa'a wéna Maníkóni áse-aai simátimena séna ¹⁵ miwání áwáu paapé isaná Maníkóni nombaragó ewaa'á tifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkóni áse-aaisafe'a timankúnkúmba oro siyáiyé.

¹⁶ Mináái simátimena Káriri-waaunkoni áwáífakafambo kúmba kae'-wáásiyái awaaón-áwí'a Sáimoni úwana áfákon-awi'a Énduruwe'a mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to'mái tímapa'a wénesarai mare'mare'-únámbá nompí tukésarai méroyana ¹⁷ Ísu simátimena séna kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to-tímapa'o nóyantemba aú-kísau tíménakai wénékai kesáái simátímapa'a wéniyasa kempá'á teró súwasarai ¹⁸ mimbáré'maré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

¹⁹ Wesé'a kuyaná Ísu kárika'a kúmba kae'-wáásiyái Sépétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémisi úwana áfákon-awi'a Yóniye'a nompín-táómpimba mésarai mare'mare'-únámbá to'mayaa wéuyana ²⁰ Ísu tuwánéna táántowasarai mindómpín-táómpimba tifowáné wení kísau-waasiye tiyuwésarai Ísuwe'a kurááye.

Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-aai.

Rúku 4:31-37

²¹ Kápaneamu-naopa'a komérowasa Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa túwana Ísu ámáán-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa ²² isésa óraaka súntafesa sésa ámáámbo sentenkáámhá ímba wésifo óraa'-waasigoraamba wésiye sésa táátafesa uráawe.

²³ Táátafesa uwaná minámáán-dáúmpá'á moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutambo méron-kwaasigo ména ²⁴ óraaka séna Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínawa tasínkambaisaawa tai'áínono. Embá awánáúndawi Maníkóni kawé-kísáú-wáásí óne súwana ²⁵ Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana ²⁶ misáwí-ámútánkó minkwáásí famétuwowana aiyayaanko

tata úwana wáá'a túmaena arumpinkémbá kóúwasa ²⁷ awánéna táátafe ésa keáímbá sésa mindórawa'iyó. Aúí'an-iyé. Wemá sáwí-amutantafena óraaka sisasá sintembá wéowe suwaná ²⁸ miyá úwasa Káriri-aempa'a Ísun-aai wété úwasa ísaraawe.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aai.

Mátíyu 8:14-17, Rúku 4:38-41

²⁹ Ísówasa ámáán-daumpa'a tuwésa Sáimoninte Éndurunteti naaúmpa'o íyúmba Yémisiye Yóniye Ísuwe úmai íyúmba ³⁰ Sáimonin-aráandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana ³¹ iséna wempá'á téna ayáánka'a ta'óto'mai íyáfasinankowana mináúiyá tai'ówana íyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

³² Úwasa fenómpinka'a tí'o ún-kwaasionkwara sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasionkwara'a tí'maesa Ísumpa'a tuwasá ³³ mindáópaken-kwaasisomba seyaafá ontará'á túwaandu uwaná ³⁴ Ísu fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasisomba asófatinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa misáwí-ámútántómbá Ísuntafesa Maníkón-ááninkon-iyé sésa wembá awánontafena aséráaro Ísu súwasa kóuraawe.

Ísu Káririfa'o simátímakain-aai.

Rúku 4:42-44

³⁵ Kóuwana siyataró'á Ísu íyáfasinena mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a koména inái wésena mérowana ³⁶ Sáimoni wení waásise'a Ísumba ayaafái úmai ³⁷ awánéna sésa seyaafá'-wáásí embá wéayaafai-owe suwaná ³⁸ Ísu séna fí'on-daopimpa'warata wéneta kesáái simátímapa'a kónaumne.

Miyámó ondasáfé'a túne séna ³⁹ Káríri-aempa'a áamáán-daumpimpa kosimátímapa'a wénena tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwówasa kóuraawe.

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-ai.
Mátíyu 8:1-4, Rúku 5:12-16

⁴⁰ Moórá-kanaa Ísumpa'a námombo kón-kwaasigo téna óraakon-iye séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainono súwana ⁴¹ Ísun-arumbá úwana ayáántamba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana ⁴² minúwóiyáámbá kawáúguwana ⁴³⁻⁴⁴ Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwimba po Mósesemo siyáintemba áamáán-kisau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póíma tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánésa áurakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-ai simátimunafo sé waaó Ísu súwana ⁴⁵ minkwáásígó ifátuwena kawé'ó uwánkon-ai simátíma'mae iyúwana minááígó wété úwasa sáwífa'nanka Ísu tíníye sésa kentí naaópimpa'a túwaandu urówana mindásafena Ísu ímba naaó'-nao'o kúmba waási ímbo méronkafamba mérowasa naaó'-naoken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

2

Ísu aísamaimo pukówimba kawé'ó uwánkarain-ai.
Mátíyu 9:1-8, Rúku 5:17-26

¹ Tuwímbai-no'waamba waéna Ísu Kápaneamu-naopa'o kúmba wení naaúmpa'a mérowasa sáwífa'-waasi isésa ² túwaandu ésa mindáúmpá sisipáá ésa pááimpa'wara'a sisipáá uwásowana Ísu wenáái wésimatimuwasa ³ éiyain-kwaasi aísamaimo pukówimba taawiya'maésa tumbá ⁴ mindáúmpá sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó íyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maésa imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótorena túwówana kuméména Ísumo méronka aúranka'a kumúwana ⁵ Ísu taawiya'maé

tun-kwáásímó érai'a kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ⁶ áamáambo sun-kwáásí mésa ⁷ imáyaa ésa sésa nóra sénawa miyá síyó. Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo waási ímba miyá ónááfo Maníkómbá karaánáa'á ánkáíye-imayaa ésa suwaná ⁸ Ísu minímáyáámó umbá iséna simátiména séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ⁹ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamai pukáindawintafenamo séna eyááríka'a íyáfasine ení wandaái maimaé waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánááwe. ¹⁰ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaamo maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna ¹¹ isaaó. Íyáfasinke ení wandaái maimaé naaópa'a waaó súwana ¹² seyaafá'-wáásí túranka'a íyáfasinkwena wení wandaái maimaéna kúwasa seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánaraunda-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáamba tóipimba fáákaawe.

Ísu Rífáimbo áántarain-ai.
Mátíyu 9:9-13, Rúku 5:27-32

¹³ Ísu tuwéna Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'a kúwasa sáwífa'-waasi wempá'á túwaandu uwaná wenáái simátiména ¹⁴ wéna awánómba Áráfíásin-ááninkon-awi'a Rífái taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna íyáfasine kesé'a tiyó súwana íyáfasinena wembá arááiwa'maena kuráíye.

¹⁵ Kúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye Rífáini naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé sáwífa'a Ísumba arááiwa'maesa Rífáini naaúmpa'a imésa wénowasa ¹⁶ áamáán-kawaa-waasifinkemba áamáambo sun-kwáásí Ísu

taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé tómbó wénomba tuwánésa Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa nóra sénawa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a Ísu tómbá wénaiyo suwaná ¹⁷ Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawé'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-owo tí'o

in-kwáási wétuwa'nai-owe. Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne Ísu siyáíye.

*Tómbó aawentamó on-áái.
Mátíyu 9:14-17, Rúku 5:33-39*

¹⁸ Moórá-kanaa Yóni nombó maitínkáiwaini kísau-waasiye áamáan-kawaa-waasiye Maníkóntáfésa imáyáa esa tómbá ímbo nombá inái aantemba wésuwasa tuwímbai Ísumba taáísai esa sésa Yónini kísau-waasiye áamáan-kawaa-waasiti kísau-waasiye moórá-mora-kanaa Maníkóntáfésa imáyáa esa tómbá ímbo naambá inái aantemba wésefo ení kísau-waasi ímba miyámó ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ¹⁹ Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómba kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí esa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ²⁰ Ánaaemba minkwáásígómbá aí'mae kóiyasa minkánáá amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáíye.

²¹ Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ²² Aú-anda-aran-domba ááéeraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe Ísu siyáíye.

*Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aai.
Mátíyu 12:1-8, Rúku 6:1-5*

²³ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye wítiton-kisau'fa'a wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai ásima pítuwesa nowasá ²⁴ áamáan-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa isaaó. Ení kísau-waasi saagaan-kánáámá aambá fáí'makaawasa miyá wéowe suwaná ²⁵⁻²⁶ Ísu séna naaófá'á Téftimo uráimba aúfáifimbo agaimakáin-aagioni áwáu ímba ísaraawe. Aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ápáyata méronka'a Téftiye wení waásiye táái tówana Téfti Maníkóni áamáan-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo áamáan-kisaumo máún-kwaasi aantembo né'ómbaniye. Téfti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. ²⁷ Maníkó waásisafena imáyáa éna túwa'nai índasafena saagaan-kánáá maréna waási aifa-tántáá'á maréna saagaan-kánáá ánaaen-tantaa'a póna túwa'nai índasafena makáíye. ²⁸ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáámó waási kisaumo máémba kendén-íye Ísu siyáíye.

3

*Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aai.
Mátíyu 12:9-14, Rúku 6:6-11*

¹ Moórá-kanaa Ísu áamáan-daumpa'o iyúmba moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa ² aafimbá maenkánae suwái mésa Ísuntafesa sésa saagaanká póna minkwáási kawé'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aafintá maenkánaumne sésa Ísumba awánomba ³ Ísu ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna kemó méraundara

tiyó súwana miyá úwana ⁴ Ísu miwísáféna séna kentáási áamáán-aaifimba nóin-aaíyo wéraiyo. Saagaan-kánáará póta kawé-kísáúsááwá máúm sáwí-kisauaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa ímba aai suwaná ⁵ Ísu mótuwana-metuwana éna aaisambá títuwena waásisafesa ímbo imáyáamo ontáféna arumbá úwana ayáámbo kemporarón-kwaasigontafena séna enayáámbo fárútuwaaó súwana ayáámbo fárútuwawana kawé'á uwáankowasa ⁶ áamáán-kawaa-waasi áamáán-daumpa'a tuwésa minúwóiyáán-úmai Érotini waási túwaandu ésa Ísumba nóraumaisaawa tufuwónaumno sésa tufuwíyanamo puwínda-aaí siyáawe.

Sáwífa'nanka nonkwaaúnkóní áwáífa'o kuráan-aaí.

⁷ Ísu tiyuwéna wení kísau-waasi tí'maena Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'o kúmba sáwífa'-waasisomba Kárírifaken-kwaasiye Yúndiyaafaken-kwaasiye ⁸ Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye Ítúmiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáipákén-kwáásíyé Táyyaa-nao'-aempaken-kwaasiye Sáíndóni-nao'-aempaken-kwaasiye miyáumaifaken-kwaasisomba Ísuni kísau-aaí isésa Ísumpa'a tóso uwaná ⁹⁻¹² sáwífa'-waasi asófátinkowasa mindásafesa tí'o ún-kwaasisomba asófásinkainkwae sésa Ísun-ane'ó ta'ótoraiyanesa famé'mae iyúwasa tirumpimbó sáwí-amutambo méron-kwaasi Ísumba awánésa mara'á kífaesa óraaka sésa emá Maníkón-ááninko óne suwaná Ísu óraaka séna Maníkón-ááninko óne sé'a ímba símai paápé oro séna wení kísau-waasi simátimena séna sáwífa'-waasi famé'maesa famésiyuwaafó nompín-táómbo maimae ewaa'á másínkáaro siyáíye.

*Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aaí.
Mátíyu 10:1-4, Rúku 6:12-16*

¹³ Ísu omápa'a iména tuwímбай iyáfasintinkanae séna táántowasa wempá'á iyúwana ¹⁴ minkwáásíínkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi iyáfasintinkena séna kesí aantá-waasi é'a mé'a kesáái kosimátímapa'o wíyantafe tí'maré'a ¹⁵ tirumpinkémbó sáwí-amutambo komaitiyuwáíya-fasi'aembo tímúnda miyásáfé'a iyáfasintinkaumne siyáíye.

¹⁶ Miwí túwí'a Sáímoniye séna aú-awí'a Pítaawe simánkena ¹⁷ Sépétin-ááninkorai túwí'a Yémísini Yóni aú-awí'a Póánésiye súwaiyai mináwíkoní áwáu wíyónaaimo síwáíní aráákoraiye súwaiyaisafena séna ¹⁸ moóráwigo Énduruni moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Áráfíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi tí'mátuwanaemo siyáiwaini ¹⁹ moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu iyáfas-intinkena naaópa'a kouwékáíye.

*Ísunte Píyésepurinte-taai.
Mátíyu 12:24-32, Rúku 11:14-23, 12:10*

²⁰ Ísu naaúmpa'o iyúmba aneká sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá untáfésa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá ímba kanaa'á naráátámbo uwasá ²¹ Ísun-amááraa isésa uwóí'a úmae wéniye sésa taaiyánae sésa tiyáawe. ²² Yérúsaremu-naopaken-kwaasi Maníkóní áamáambo sun-kwáásí tésa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámisana tokéna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwaná ²³ Ísu táántowasa tuwaná waé'mai-aaí simátimena séna waántáwankomo éna ímba waántáwamba maisuwáíníye. ²⁴ Moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'a urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁵ Moórá-akumba aaimó tuwíntáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁶ Waántáwankoni waási tiyésamo tuwínkaa'-ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe.

²⁷ Moórá-aaí imáyáan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwí mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbo maíndasafenamo éna ímba úwoi

íyáferainifo miwámá mindánkóní afowámbá ándá kárá'umakenamo éna kanaa'á íyáfekena wení moparáwímbá umémbá máíniye Ísu siyáiyé.

²⁸ Ísu simátimena séna ísáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwí'o uwátínkáamba mindá Maníkó maitiyuwáínífo ²⁹ Ufaen-ámútánkóntáfésa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáínana waé'wae'a íniye Ísu siyáiyé. ³⁰ Ísuntafesa séna sáwí-amutanko wenarumpimbá méraiyeemo suntáféna Ísu mináái simátimakaiye.

Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.

Mátíyu 12:46-50, Rúku 8:19-21

³¹ Mináái simátimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa máápa'a tamésa séna Ísuntafesa tiyó kosimáméro suwasá ³² naaúmpa'o méron-kwaasi séna enanówe enáfárawaisaiye máápa'a tamésa wéaantaawe suwaná ³³ Ísu séna kesinó nááwa'iyó. Kesífárawaisai nááwiya'o séna ³⁴ naaúmpa'o méron-kwaasi tuwánéna séna kesinó kesífárawaawi méraawe. ³⁵ Maníkómó sintembó owí kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáiyé.

4

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aaí.

Mátíyu 13:1-23, Rúku 8:4-15

¹ Aneka'á Ísu Kárirí-nonkwaaunkoni áwáífa'a koména aaí wésimatimuwasa sáwífa'nanka tóso ésa ewaa'á tamérontafena nompín-táómpimba íyátena mérowana nompín-táómba waaún-afofora'a wérowasa minkwáásísómbá nonkwaaúnkóní áwáífa'a mérowana ² fí'o-fi'on-aaí waé'mai simátimena séna ³ ísáaro. Moóráwigo ánáuntumba maimaéna kisaufa'a wéwena ⁴ mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kunkwéraisana numagó fáí'nasukaiye. ⁵ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kunkwéna paáká'-márafímbá éna minúwóiyáán-úmai óraa'a isaná ⁶ aa'á kaisaná ánú'a ayáátááka'a ímba kunkéna aáénkaguraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kunkwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásúwáísana ímba arambá wéiyaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawé'-márafímbá kunkwéna kárúrena óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai íyáákamai-aramba íyáísana tuwímbai imaimái-aramba wéiyaiye. ⁹ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáiyé.

¹⁰ Ísu súwasa ánaaemba wení kisaufá-waasiye tuwímbai-waasiye mésa Ísuntafesa séna minkwáé'mái-ááígóní áwáuma sinatá ísáano suwaná ¹¹ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo wésimatimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafó fí'on-kwaasi waé'mai-aaí aantemba wésimatimumpo

¹² ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe.

Awánaambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe.

Isékaa Maníkómpá'á tewaná Maníkó miwítí

sáwí-imayaa maitiyúwáísino.

Mindásafe'a waé'mai-aaí simátimune Ísu siyáiyé.

¹³ Ísu simátimena séna maankwáé'mái-ááímó simátimunda ímba ísáafo fí'o-fi'on-kwaamai-aaímo sendá ímba isanááwe. ¹⁴ Minááígóní áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigomo ánáuntumbo tu'márafínten-úmai Maníkón-aaí simátímísana ¹⁵ tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aaí ísááwana waántáwanko téna tirumpinkémbá maimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹⁶ Tuwímbai-anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba waási tirumpintá kúmísasa minúwóiyáámbá Maníkón-aaí isésa amoí ombánifo ¹⁷ ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawé'á owasá Maníkón-aaísafesa umbai-taiyé séna Maníkón-aaí ifá'á wétuwaawe.

¹⁸ Tuwímbai-anauntumbo karaampa'ó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai isáámbanifo ¹⁹ marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa fi'o-fi'on-tantaa'a maénae símae nésa miyán-ímáyáágó Maníkón-aai faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. ²⁰ Tuwímbai-anauntumbo kawel-maráfímbó kúmímba waási tirumpimbá kúmísasa Maníkón-aai isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawel'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbai iyáákamai-kísau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Ómbó kúrakain-aai.
Rúku 8:16-18

²¹ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a wémaraafo afora'á mósá wémaraawe. ²² Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá afora'á paapé ínasa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paapé ínasa awánánááwe. ²³ Ísáán-kwaasi ísámai kawel'án-oro. ²⁴ Tíménten-úmai Maníkó miyáumai tiména aneka'á timíníyé. Mindásafe'a ísáán-aai imáyáa úmai kawel'án-oro. ²⁵ Maníkón-aai ísámaimo kawel'ó owí Maníkó túwa'nai ínasa moóra-aaiwara'a isánááwe. Maníkón-aai ímbo ísámai kawel'ó owí tirumpinkémbá maimainana ímba wéiniyé. Mindásafe'a ísáán-aai imáyáa úmai kawel'án-oro Ísu siyáiyé.

Ánáuntumba tukáisana arambó iyáin-aai.

²⁶ Ísu simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-iyé. Moóráwigo ánáuntumba tu'maréna ²⁷ ímbo áwa'nai ímba waéna siyaréna wéisana ánáuntunko weyááríka'a wéanon-iyé. ²⁸ Maragó ánáuntunkomba áwa'nai isaná áruma wíkéna óraa'a éna arambá iyéna ²⁹ áfuma kaisaná fáká'naiyan-kanaa tisasá fáká'mai wénaawe Ísu siyáiyé.

Taaérankon-aai.
Mátíyu 13:31-35, Rúku 13:18-19

³⁰ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátiména'a isáaro. ³¹ Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-iyé. Kári-taerankon-awi'a másítáti mintáígón-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba marafímbá u'-makáawana mimpínkémbá wíkéna ³² óraa'a éna óraa'-amaima mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiyé Ísu siyáiyé.

³³⁻³⁴ Ísu waásisomba aai simátimenaé sénamo úmba ímba aforá siyáifo waé'mai-aai aantemba simátimuwasa tuwímbai súntemba móisasuwowana mináyáiyákémbá simátimuwasa móisowana miyáumai simátimena éniyo wení kísau-waasi wesé'ó méronka'a minááígóní áwáu simátíma'maena iyáiyé.

Óraa-fiyunda torówana Ísu mafaimakáin-aai.
Mátíyu 8:23-27, Rúku 8:22-25

³⁵ Minkánáá fenómpinka Ísu wení waásisafena séna nonkwaaúnkóní menáipátá kónae súwasa ³⁶ fi'on-kwaasi tiyuwésa Ísumba áí'maesa nompín-táómpimba iyáte kuwasá tuwímbai-nompin-taonkwara'o kumbá ³⁷⁻³⁸ Ísu mintáónkoni ayáífá'á aúnkwaigurówana óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo ken-ímáyáa ímba inatá puwúnafosa súwa'nai uwo suwaná ³⁹ iyáfasinena fiyúndágonte nonkón-tétafena óraaka'a séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe mafáúyana nonkó kará'náguwana ⁴⁰ Ísu simátimena séna nóintafera wéinkaisoo. Kentáfé nóra séra ímba timankúnkumba wéoo súwana ⁴¹ táá'a úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaíyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

5

Sáwí-amutamba arumpinkémbó maiyáúkain-aaí.

Mátíyu 8:28-34, Rúku 8:26-39

¹ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama tínaaempa wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbárafá'ó kumbá ²⁻⁴ Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbárafá'á kumúwana moóráwigo sáwí-amutamba arumpimbó méron-kwaasigo utátínkón-ontan-aifa'o maúmpakemba Ísumpa'a tiyái. Minkwáásí kárá'umarontemba tara'naara'ó úwaima éna ímba waási mésa ímba kárá'umakowana ⁵ wááwáíye nó'waane omápa'o utátínkón-ontan-aifa'a wénena wáá'a wétena óntantamba wenáúma wékambisena ⁶⁻⁸ nénkakemba Ísumba awánéna awaantanténa Ísun-amándára'a taména wen-ímáyáá éna áwí'a mósá marówana Ísu minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútánkóntáféna séna emá sáwí-amutamba ómpo minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana óraaka séna Ísuwo íyáákamai-Fasi'aenkon-ááninko ómpo Maníkóntáfé ísámai sínkamonaafainifo nóra uwásinkainono súwana ⁹ Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana séna sáwífa'a méraumpo kesúwí'a sáwí fakoma úne séna mérowasa ¹⁰⁻¹³ omápa'a sáwífa-poima mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa fí'opa'a ímba si'maraaó. Mimpóí tirumpintá si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba kárúwesa póí-tirumpimba koférowasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantanténa nonkwaaúmpintáámó kúwáféromba putásowasa ¹⁴ póíya'o tafíkówi miyámó úmba awánéna minúwóiyáámbá naaópa'a wésa kísaufimpa'o méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá isésa koawánánae sésamo kumbá ¹⁵ Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba sáwí-amutantombo arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwátói úmarena kawé'-úmai mérowasa koawánéna tááte'a úwasa ¹⁶ Ísu minkwáásígómbó kawé'ó uwánkawasamo awánon-aaíye póígomo ún-aaíye simátímúwasa ¹⁷ isésa Ísuntafesa sésa maambárafá'á ifá siyuwésa kóuwo suwaná ¹⁸ nompín-táómpimba íyátowana sáwí-amutambo maiyauwón-kwaasigo Ísuntafena óraaka'a séna esé'a kónae súwana ¹⁹ ímbanifo ení naaópa'a kuré Fasi'aénkómó arumbá uwánkenamo kawé'ó uwánkáín-aaí enamááraasomba kosimátimiyo súwana ²⁰ Tékaporisi-aempa'a mindáoopata Ísumo uwánkon-aaí simátíma'mae kúwasa seyaafá'-wáásí sáwífa'-imayaa uráawe.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mátíyu 9:18-26, Rúku 8:40-56

²¹ Ísu Káríri-waaunkoni menáípakémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba aneká waaúnkón-áwáífa'a mérowasa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná ²² moóráwigo ámáán-danka'o káráwiyowin-awi'a Yáírasi téna Ísumba taawánéna Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena ²³ óraaka séna kesiyáámúmba puwíndasafena wéífo tiyéma ane'á kota'ótořenana asóféna kawé'-úmai méraino súwana ²⁴ Ísu wesé'o kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúresa arááíwa'mae kuwaná ²⁵ moórá-ininkomba áí'o ún-ininkowara'a arááíwa'mae kúmba wembá naaeyámba ankówana sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisuwéna mináí'á ímba é'ankowasa ²⁶ sáwífa'-ika tíyofaan-kwaasi áwa'nai uwaná óntamba tíma'mai tai'ásuwowana mináí'á ímbo é'ankomba óraa'-ai'a uwágúwana ²⁷⁻²⁸ minínínkó Ísumo kawé'ó uwátínkaron-aaí iséna séna Ísuni unáánkwátóíya'a kota'ótóráánana sí'a ésinkainiye séna sáwífa'-waasimo arááíwa'-mae kumpimbá minínínkó maréna ánaaempakemba unáánkwátóíya'a ta'ótorowana ²⁹ mindááéyánko é'ankowana asófasinkaiye-imayaa úwana ³⁰ Ísu imáyáá éna séna kempínké-fásí'áénkó moóráwigomba kawé'á uwánkáíye séna waé'mai tuwánéna séna nááwawa kesí unáánkwátóíya'a ta'ótóráína'iyó súwasa ³¹ wení kísau-waasi Ísumba simámesa sésa úwé sáwífa'-waasimo famé'mae íyómpimba ta'ótokaafó nááwawa kesí unáánkwátóíya'a ta'ótóráína'iyó nóra séwa wéseno suwaná ³² ta'ótorowintafena móawana-meawana úwana ³³ minínínkó asófasinkaiye-imayaa úwana anekembá tata'á úwana Ísun-aísamaifimba kífaena asófankon-aaí simámuwana ³⁴ Ísu séna kesímánaako

kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iye sénda póna áí'a é'ánkáífo kawé'-úmai waaó Ísu siyáíye.

³⁵ Ísu mináái wésuwasa ámáán-danka'o káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírás-intafesa sésa enayáámúnko pukáífo óraakontafe ténafo siyó suwaná ³⁶ Ísu mináái iséna ifátuwena Yáírásintafena séna minááisáfé ímba áákauraumo indá kentáfé amankúnkúmba uwo séna ³⁷ arááiwa'mae kun-kwáásísóntáféna maanká'-méraaro séna Pítaane Yémísine wenáfákon-awi'a Yónine tí'maena kúmba ³⁸ sáwífa'-waasi ámáán-danka'o káráwiyowini naaúmpa'a túwaandu urésa óraa'-ifi'a wétowana Ísu iséna ³⁹ naaúmpa'a íyáferena séna ímba ifi'á taaró. Minárásígó ímba pukáífo úwoi aúmá wéraiye súwasa ⁴⁰ Ísun-awíyáái uwaná tí'mátuwowasa máápa'a kúwákárúwswana minárásígón-anófoiye wení kísau-waasiyauwe tí'maena minárásígó pukópa'a iyéna ⁴¹ ayáánka'a ta'ótorena wenááifinkemba simáména séna tarita kumi miyámó súmba waé'mai séna inamarúgóo íyáfasinao súwana ⁴² íyáfasinkwena sífákémba kae'á kumbaimái-aataimo maisukáin-inaamaru íyáfasinowasa awánésa táátafesa uwaná ⁴³ Ísu óraaka séna kemó únda-aaí ímba simátíméro séna minárásígómbá tómbá áméro siyáíye.

6

Násaretifakewi Ísumba tínaaeni'o uwánkaraan-aaí.

Mátíyu 13:53-58, Rúku 4:16-30

¹ Minkákémbá Ísu wenamáapa'a wéena wení kísau-waasise'o kúmba ² Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaara'a ámáán-daumpa'a iyéna aaí simátimuwasa sáwífa'-waasi iséna táátafesa ésa sésa nááfakena kawé'-ímáyáa maiyénawa kawé'-áái wésimasimenasaawa nááwawa fasi'aémbá ámísanawa kawé'-kísáú ímbo awánáúnda-kisau wémaíyo. ³ Wentáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbai-tantaa'o wéiwainiye. Máriyaan-ááninko éna Yémisiye Yósisíye Yúndasiye Sáimoni-iyai tuwaaón-iye. Wenáúnafaraawimba maanká'á méraawe. Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifási'áémbá maiyénawa wésiyo sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana ⁴ Ísu simátiména séna Maníkón-aaimo simátímíwai fí'o-fi'on-daopa'a

wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'o koméramba wenamáaraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iye sésa wenáwí'a ímba mósá makáawe Ísu siyáíye.

⁵ Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwa'nai ínáyemo suntáféna ímbo awánon-kisau moórá-mora-kisau aantemba maiyáíye. Moórá-mora tí'o ún-kwaasi tine'á ayáántamba ta'ótorena asófatinkena ⁶ wenamáapaken-kwaasi sésa ínta súwa'nai ínáyé

sun-ááisáféna ímáyaá uwáána naaó'-nao'a

Maníkón-aaí simátímapa'a kuráíye.

Ísu wení waási kísaura'o tí'mákain-aaí.

Mátíyu 10:5-15, Rúku 9:1-6

⁷ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae nóro-fasi'aemba tíména séna kaesá uwásuwe'a nóro séna ⁸ óraaka simátiména séna aampa'ó wíyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé'a koró. Tómbá ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé'a koró. Táumba faimaé'a ⁹ tísamai ánáamba wimaé'a moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae'a koró. ¹⁰ Maníkón-aaimo simátimiyantafe moórá-naopa'o wíyasamo naambó timíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. ¹¹ Moórá-naopa'o wíyambo naambá ímbo tímésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowái'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare koró Ísu simátimuwasa ¹² wení kísau-waasi iséna naaó'-nao'a wénesa kosimátimesa sésa sáwí-imayaa tínaaemba uwáme'a Maníkómpá teró sésa ¹³ sáwí-amutantomba waási tirumpinkémbá komaitiyuwésa tí'o ún-kwaasi taaéraampinken-domba atínkáfa'a kuwasá asófaraawe.

Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aaí.

Mátíyu 14:1-12, Rúku 3:19-20, 9:7-9

¹⁴ Ísuni kisaugon-aaí símae íyúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái ísaraiye. Ísuntafesa tuwímbai sésa Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba íyáfasinkena póna wempímbá fasi'aémbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye suwasá ¹⁵ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba íyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowiyaamba méraiye suwaná ¹⁶ Éroti iséna séna wemá Yóni nombó maitínkaraiwainiye. Kemó séwánasamo Yónin-anuwarambó kambísówanamo pukáimba íyáfasinankaraisana méraiye Éroti siyáiyé.

¹⁷⁻¹⁹ Ááéma Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a Érotíyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá fáí'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti tíl-marówasa Yónimba koái'maesa ándáfa'a máánkarowana Érotíyasi Yónin-aaisafena aaisambá séna tufuwónae súwana ²⁰ Éroti séna ímbaniye séna Yóni kawé'-ímáyááwára'-wáásí úntafena Éroti wenáároí inkaiséna wenká'á káráwiyena Érotíyasi tufífo séna wenká'á káráwiyena wenáái iséna sáwífa'-imayaa uwánkena aasiyaasí koísaraiye. ²¹ Énifo ánaaemba Érotíyasini kanaamó túmba Éroti óraa-tanomba kaumái wení kawáá-wáásiyé i-wáásiyé Káríri-aempaken-oraa'-waasiye tímúwasa nowaná ²² Érotíyasina ayaamunko téna araimá marówasa Érotiye tómbó non-kwáásiyé aamoí uwánkówana Éroti minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa aráái taiyó. Simásímína áméno. ²³ Érai'a sumpo sísai ina'á áméno. Kesí maragó aráái táinamo e sísai ina'á tuwín-ameno súwana ²⁴ anówamba koáisai ena séna nóin-tantaara komaénaumno súwana séna Yóni nombó maitínkaraiwaini a'nómbá koáisai e mauwó súwana ²⁵ minúwóiyáámbá Érotimpa'a téna taáisai ena séna káfé'a Yóni nombó maitínkaraiwai anuwarambá kambísámai a'nómbá táúfapimba ma'mái simiyó súwana ²⁶ iséna arumbá úmbanifo aifa'á fasi'aén-ááímó siyáin-aaí imáyaa éna tómbó non-kwáásíwára'á ísaraantafenawe séna ímba a'áo sénae séna ²⁷ moórá-i-waasi ai'marówana ándáfakemba Yónin-anuwarambá kambísámai a'nómbá ²⁸ táúfapimba maréna maimaéna minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa ²⁹ Yónini kísau-waasi iséna wenáúma komaimái utaráawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kisaugon-aaí iséna séna minkwáásí Yóni nombó maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba íyáfasinankaisana méraiye Éroti siyáiyé.

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 14:13-21, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13

³⁰ Ísu kísaura'o tí'mákain-kwaasi minkísáú maisuwésa Ísumpa'a tésa seyaafá-kísáúmó máún-aaíye aaimó sun-ááiyé simámúwasa ³¹ Ísumpa'a sáwífa'-waasi kuré-tiyesa untáféna tómbá ímba kawé'-úmai nowaná mindásafena wení kísau-waasisafena séna waásimo ímbo mérepata kométa saagaanó súwasa ³² nompín-táómpimba íyátesa waási ímbo mérepataawe sésa kuwasá ³³ sáwífa'-waasi tuwánéna embí miwín-owe sésa naaó'-naokembo marapá'á tóso uwasá Ísu-iyai nompín-táómpimbo kumbá ³⁴ marapá'á kuména misáwífá'-wáásí tuwánéna arumbá uwátinkena sipisípi-poimo miwímó káráyiyonkwaasi ímba mérowasa keyáá aantemba mérontafena Ísu arumbá uwátinkena ayáátáa'-aaí wésimatimuwasa ³⁵ fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa séna ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndara ³⁶ tí'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tómbá méyámbaráaro suwaná ³⁷ Ísu simátiména séna kemá tómbá tíméro súwasa sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa tímúsina. Óntamba ímba wéraiye suwaná ³⁸ nóraumai-tona makáawai koawánaaro súwasa koawáné tésa séna kári-tomba séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wára'á wéraiye suwaná ³⁹ Ísu wení kísau-waasisafena

séna unkwima'mái mara'á méraaro súwasa ⁴⁰ moóráfa'a 50 waasi máúwasa moóráfa'a 100 waasi máúwasa miyáumai-waasi túwaandu urówana ⁴¹ Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wára'á maisoréna wíyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwiyo simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa mófáá'a tafántafan-úmai tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa ⁴²⁻⁴⁴ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

Ísu non-afófora'o kuráin-aii.

Mátíyu 14:22-33, Yóni 6:16-21

⁴⁵ Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna aifa'á nompín-táómpimba íyáte'a menáipá'-náópa'a Pétésáitafa koró. Misáwífá'-wáásí ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna ⁴⁶ misáwífá'-wáásí ti'marówasa miwítí naaó'-nao'a kuwaná Maníkómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana ⁴⁷ nó'waamba túnkúwana Ísu weyáá marapá'á mérowasa wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana ⁴⁸ Ísu awánómba óraa-fiyunda to'maé téna mintáómba tata'óto'marowasa nombó tuwíntámae kun-táámbá nonkó maimaúwasa ímbo kumbá siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a táyáákaguwasa ⁴⁹⁻⁵⁰ awánésa táátafesa ésa tinekembá tata'á uwasá sésa waántágo wéniye suwaná Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne séna ⁵¹ nompín-táómpimba íyátena wewará'á imérowana óraa-fiyundago mafaúwasa áfááraumai táátafesa uráawe. ⁵² Kári-tombo sáwífa'-waasimo tafámbai tímúwasamo nowíní áwáu ímba mindásafesa imáyáa unkákémbá táátafesa uráawe.

Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinakarain-aii.

Mátíyu 14:34-36

⁵³ Táátafesa áfááraumai ésa waaúnkóní menáipá'á Kénésáréti-marafa'o kumbá nonáwáifa'a nompín-táómba ándá kára'umaresa ⁵⁴ marapátá kúmúwasa mimpápákén-kwáásí Ísumba awíyésa Ísun-iye sésa ⁵⁵ naaó'-nao'a simátimesa Ísumo tamaún-aii isésa tí'o ún-kwaasi taarerá'á taawiya'maé tóso uwaná ⁵⁶ Ísu kári'-nao'e óraa'-nao'e wénuwasa tí'o úwai tí'mai marupá'á marésa sésa ení unáánkwátói áráiya'a ta'ótoraiyana tí'a étinkainkwaé suwasá ta'ótorówana tí'a étínkaraiye.

7

Tíwá'náti áamáambo siyáan-aii.

Mátíyu 15:1-9

¹ Áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa ² tuwánomba Ísuni kísau-waasi tuwímbai tiyáámba ímba non-kwisuwésa tómbá nowasá ³ Yúndaa-waasi áamáán-kawaa-waasiye úwoi-waasiye tíwá'náti áamáambo arááiwaúntafesa tiyáámba non-kwisukésa tómbá nésa ⁴ maaketifákémbá naaópa'a iyésa tiyáámba non-kwisukésa tómbá nésa tíwá'náti áamáamba fí'o-fi'on-amaamba arááiwaesa táúfa'e nonánawé anaféúné non-kwiyáawe. ⁵ Áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Ísumpa'a túwaandu ésa sésa ení kísau-waasi nóra sésawa kentáá síwá'náti áamáamba ímba arááiwaesawa tiyáámba ímbo non-kwíyómba tómbá wénaao suwaná ⁶ Ísu séna kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-owe. Naaófá'á Maníkón-aiimo simátímakowin-awi'a Áísáya kembiwísáféna érai'-aii agaimaréna

séna Maníkó séna maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye.

⁷ Waásiti áamáamba símai paapé ombánifo Maníkóní áamáamban-iye karo'ó sembá miyaráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe

Maníkómó siyáimba aúfáífimba agaimakáiyé. ⁸ Maníkóní áamáamba tuwé'a tíwá'náti áamáamba wétoraawe. ⁹ Maníkón-aii túwáántafe'a miwán-ánóndáá kentááisafe'a aamoí wéowe. ¹⁰ Naaófá'á Mósesé séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo tinófoimo

sáwíkaambo simátinkaindawimba tufuwíyana puwíníye Mósesese siyáifo ¹¹ kembiwímó siyáamba tinófoisafesa simátimesa sésa moórá-tantaa'a Maníkóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne siyésa ¹² tinófoi ímba wétuwa'nai-owe. Miyámó ontáfé'a kanaán-iye wésewe. ¹³ Miyá-sáwí'ó ontáfé'a Maníkón-aii tuwé'a kentíwá'náti áamámba wéaraai-wae'a kentáái wésimatimewe. Miyaráámbá wéowe Ísu siyáíye.

*Waásimo sáwí'o uwátínkáín-tantaakon-aii.
Mátíyu 15:10-20*

¹⁴ Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátíménda isé'a kawé'án-oro. ¹⁵ Máápakén-tantaa'o naawí ímba waási sáwí'a wéuwatinkai fo tirumpinkén-ááígó aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁶ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáíye.

¹⁷ Ísu simásuwena minkwáásísómbá tiyuwéna naaúmpa'a imérowasa wení kísau-waasi sésa minááígóní áwáusa simásimiyo suwaná ¹⁸ Ísu séna kenkwará'á ímba táako péé wésisa'a ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á uráawe. Máápakén-tantaa'o naawí waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁹ Mindá ímba imáyáa kuwérainifo tindáámpá'á kúwátúsúwinifo ²⁰ aaimó wésemba tirumpinkén-ímáyáágó éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ²¹ Tirumpin-ímáyááfínkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasa puwíyasamo ésa aare-úméné waai-úméné ésa seyaafá-tántáá'á umémbá ésa ²² túraniyamba ésa miyá-miya- sawi'a ésa karo'-áái sésa aoisaambá wimaé nésa kawé-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a wéuwatinkesa tuwesarai-í'a ésa uwó-ímáyáá ésa ²³ miyá-sáwí'ó ombá tirumpinkén-ímáyáágó waási sáwí'a wéuwatinkai fo tiyáámbo ímbo non-kwíyómbo tómbó wénaamba miwá waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáíye. Énifo Ísu wemó siyáimba seyaafá-tómbá kawé'-úmai wénaawe siyáíye.

*Kénaani-marafaken-ininkon-aii.
Mátíyu 15:21-28*

²⁴ Ísu mináái simátimena wení kísau-waasise'a mifá'á tuwéna Táya-naopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba moórá-naumpa'a iména séna kemó tamaúnda ímba simátíméro súwasa éni fo tuwímbai-waasi tamaún-aii ísówana ²⁵ moórá-ininkon-ayáámúnko arumpimbá sáwí-amutamba mérowana minínínkó Ísumo tamaún-aii iséna minúwóiyáán-úmai wempá'á iyéna mara'á kífaena ²⁶ wemá ímba Yúnda-inimba póna Síriyaa-marafa'a Fínisiyaa-naopaken-ininko Ísumpa'a iyéna mara'á kífaena óraaka séna kesiyáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwaaó súwana ²⁷ Ísu simáména séna aifa'á iyámpói tómbá timénaumne. Iyámpóiti tómbá maimái iyámbá tímú-nafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá ff'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafó súwana ²⁸ minínínkó séna óraako érai'a sémpo iyámpóiti tón-ayai iyánkó tamandáíniye. Miyáumai ff'onkaa-ininkon-iye sinaná kanaán-ína súwa'nai ínono súwana ²⁹ Ísu séna kawé'-ááímó séndasafe'a enayáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwáúmpo ení naaópa'a waaó súwana ³⁰ wení naaópa'a wénamo koawánómbo sáwí-amutamba kóúrowana ayáámúnko kawé'-úmai taarerá'á méraiye.

Ísu sáwífa'nanka'o asófatinkarain-aii.

³¹ Ísu Táya-naopa'-aempakemba Sáíndóni-naopa'-aempa'a táyáákéna Tékaporisi-aempa'a táyáákéna Káíriri-nonkwaaumpa'o kúmba ³² tuwímbai uwó-wáásígómbá áí'-mae tésa sésa enayáántamba ta'óto'mai asófankaaó suwaná ³³ waásifinkemba áí'mai weyááfa'a ankéna ayáánaufitamba áápimba wimaréna awiyáái wi'maréna anááfíya'a ta'ótorena ³⁴ wíyómpa'a awánéna sirumbá iyé séna wenááifinkemba séna epaata mináái waé'mai séna áá'o káúnkaimba intísuwaumne súwana ³⁵ ááko kawé'á úwana anááfígo fetói úwana aái kawé'-úmai súwana ³⁶ Ísu óraaka séna ímba simátíméro súwasa ímbo

ísónkakemba simátímapa'a kuwasá ³⁷ ísówana áfááraumai táá'a úwasa sésa seyaafá-tántáá'á kawé'á úmai wéiyena táá'o káúnkain-kwaasi kawé'á wéuwatinkena aaimó ímbo kawé'-úmaimo sen-kwáásí kawé'á wéuwatinkaiye siyáawe.

8

Ísu aneka'á tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 15:32-39

¹ Moórá-kanaa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná miwítí tómbá tai'ówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná ² séna kaumbo-kánáá kesé'a taméraawana tómbó maimaé tiyáamba tai'áísa'a sirumbá uwátinkaumne. ³ Ti'maráanasa kentí naaó'-nao'a kónááfo némpaken-kwaasi aampa'ó wiyamba tááimo táínka'a pósa púwó-fainifo súwasa ⁴ wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'an-ifo nááfakentaawa tómbá maimáísaawa timénaumno suwaná ⁵ tísai ena séna nóraumai-tona makáao súwasa afakaeté-tomba makáawe suwaná ⁶ minkwáásísóntáféna séna mara'-méraaro séna afakaeté-tomba maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwana ⁷ sesimái-mofaa'a wérowana Ísu maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwasa ⁸⁻⁹ nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayaimo túwómba afakaeté-unampimba fáitumai ówitowana ¹⁰ Ísu misáwífá'-wáásí ti'maréna wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba íyátesa Tárímánúta-aempa'a kuráawe.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aaí.

Mátíyu 16:1-4, Rúku 12:54-56

¹¹ Mifá'á Ísu mérowasa amáán-kawaa-waasi sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaano suwaná ¹² Ísun-arunko umbaí wétopakemba séna káfé'o méraan-kwaasi nóra séra ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaano wéseo. Érai'a simátíme sune. Káfé'o méraan-kwaasi ímbo aráátimenaumne séna ¹³ ifátíyuwena nompín-táómpimba íyátena nonkwaaúnkóní menáípá'á kuráíye.

Ímbo kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí orómó siyáin-aaí.

Mátíyu 16:5-12

¹⁴ Ísu wení kísau-waasise'a nonkwaaúnkóní menáípá'ó kumbá wení waási péréti-tomba ímbo máúmba tuwinkésa kuwaná kimbora-tomba nompín-táómpimba wérowana ¹⁵ Ísu amáán-kawaa-waasiye Érotiye kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí owé-ímáyáá éna wení kísau-waasi simátímena séna intóráín-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpímbá marááwanamo intoréna óraa'o intembá amáán-kawaa-waasiye Érotiye miwí tááísafe'a kentúra'a káráwiyoro súwasa ¹⁶ keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímbo makáunanasa miyá wésiye suwaná ¹⁷ Ísu keáímbó wésun-aaí iséna nóra séra tómbá ímbo wéraiye-aaí wéseo. Kanaa'á tómbá timénaumpo ááémo uráundawini áwáuma ímbo tááko péé wésiye. Kentí imáyáagowe kentirunkówé faráátaraisa'a wéowe. ¹⁸ Túramba wéraitambanifo ímbo awánamai kawé'á wéowe. Táá'a wéraitambanifo ímbo ísámai kawé'á wéowe. ¹⁹ Séfataase-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 5,000 waasi tíméwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáíturao séna tísai úwasa sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampinta ówitaraumne suwaná ²⁰ afakaeté-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 4,000 waasi tíméwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáíturao séna tísai úwasa afakaeté-unampinta ówitaraumne suwaná ²¹ Ísu séna nóra sénawa ímbo tááko péé sisa'á ísarao Ísu siyáíye.

Ísu aúrambo kafikówimba kawé'ó uwánkarain-aaí.

²² Ísu simátimena wení kísau-waasise'a Pétésáíta-naopa'o kumbá tuwímbai aúrambo kafikówimba áí'maesa Ísumpa'a tésa sésa ta'óto'mai asófankao suwaná ²³ Ísu ayáán-to'maena mindáókoni ayáí'fá'á wéna aúrampimba awiyáái wi'ankéna aúranka'a ta'ótorena séna éra awánááno súwana ²⁴ awánéna séna wéawanaumne. Taaiyaán-kwáási marapá'á wénowa'a awánáúmne súwana ²⁵ aneká'á Ísu aúranka'a ta'ótorena kawé'á uwánkowana aúramba kararéna kawé'-úmai awánówana ²⁶ Ísu séna mindáópa'a kónafo ení naaópa'a tauweré waaó siyáíye.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáín-aai.

Mátíyu 16:13-20, Rúku 9:18-21

²⁷ Ísu simáména wení kísau-waasise'a Sísáaríya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba aampa'á wéwéna wení waási tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasin-iyewa wéseo súwasa ²⁸ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ²⁹ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Sáímoni Pítaa séna Maníkó íyáfasinankarawai Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana ³⁰ mináái ímba simátíméro Ísu óraaka siyáíye.

Ísu puké'a íyáfasinanaumnemo siyáín-aai.

Mátíyu 16:21-28, Rúku 9:22-27

³¹ Ísu wemó puwínda-aai ómbarena wení kísau-waasi simátiména séna sí'o índá-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo senkwáásiyé tínaaeni'a uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáá tai'áína'a púwóndafinkemba íyáfasinanaumne séna ³² miyáumai afora'á simátimuwana Pítaa Ísumba áí'maena weyááfa'a máankenéna séna miyán-áái sénafo súwana ³³ Ísu waeréna wení kísau-waasi tuwánéna Pítaantaféna óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáafinkemba wésempo ímba Maníkóní imáyáafinkemba wésene Ísu siyáíye.

³⁴ Ísu mináái simáména waásisone wení kísau-waasiye táánténa séna kembó sirááiwaenae síyawí tirááiimo táínda-tántaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemá púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááiwaenaawe. ³⁵ Tirááiimo táínda-i'o ésa ímba kawé'-úmai méranaafo kentáfésa ísámai Maníkóní ásé-aaisafesa ísámai tirááiimo táínda-tántaa'o tuwésa puwésa aú'í'á úmai maé'mae'a ónááwe. ³⁶ Mararáké-séyááfá-tántáá'ó maésamo puwíyambo éna mintántáákó ímba túwa'nai íníye. ³⁷ Puwíyamba marapá'ó makáan-tantaatamba ímba méyámbátuwesa aneká'á ayáátááka méranaawe. ³⁸ Káfé'a Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa méraanka'a kenkwára kesááiwará'o tigaemó uwásínkáamba pó'a ánaaemba kemó marapá'ó kúmóna miwí sigáé uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaaembo kesifoní sáwara wíyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'o marapá'ó kúmóna miwí sigáé uwátinkanaumne.

9

¹ Érai'a simátime sune. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímba aifa'á puwé'a Maníkó wení fasi'aéntámbó wégawaanimba awáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáíye.

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáín-aai.

Mátíyu 17:1-13, Rúku 9:28-36

² Ísu mináái simátiména afa'móráe-no'waamba waéna Pítaane Yémísine Yónine tí'maena óraa'-omapa'o iyúmba miwí aantemba imésa miwí túranka Ísu fí'oran-auma faufúwana ³ wení unáánkwátóiyakemba sán-kena aafáúmó íyáúsenamo intembá úwasa ⁴ awánomba kae'-wáásíyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Íráiyaae Mós-ese'e'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aái wésuyana ⁵ Pítaa Ísuntaféna séna óraakoo

maanká'ó méraundasa kawé'a ímbá póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande miyáumaisa onó súwana ⁶ áfááraumai táá'a úwana nóin-aaiya

sínenawa íyómpo miyán-áái Pítaa siyáiyé.

⁷ Miyá wésunka'a ainánkó kuména káátaguwana mináínámpínkémbá aaigó aantemba séna miwá kesáánimba isa'a wen-ímáyáá wéune. Wenáái ísáaro súwasa ⁸ wení kísau-waasiyau awánomba mindárai wíyómpa'a íyúyana Ísu aantemba méraiye.

⁹ Úwasa omápakembo kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna awánaamba ímba simátíméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo íyáfasiinaandara'a maami awíyaamba kanaará'á simátíma'mae íyóro súwasa ¹⁰ isésa ímba simátimesa mináái úwoi faráátesa keáímbá sésa púwóndafinkemba íyáfasinanaumne simbá nóran-aaiya'iyó siyáawe.

¹¹ Simásuwesa Ísumba áísai esa sésa áamáambo sen-kwáásí sésa Íráiyaa aifa'á paápé ínana Maníkó íyáfasinankarawai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaaemba paápé ínáyemo sembá nóra sésawa mináái wéseo suwaná ¹² Ísu séna aifa'á Íráiyaa paápé éna to'mayaa íníye-aai érai'-aain-iyé. Moórá-aai waási úranko kumpaapé uráiwaintafena agaimaréna séna wembá áí'o índá-i'a uwánkesa tínaaeni'a uwánkanaawe agaimaréna siyáiyé. ¹³ Simátíme'a sune. Íráiyaa é'a tiyáiyé. Agaimakóntemba úmai wembá sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkaraawe. Miyán-áái wentáfésa agaimakóntemba kemá waási úrankontafesa agaimakáawe Ísu siyáiyé.

Ísu sáwí-amutamba maiyáúkain-aai.

Mátíyu 17:14-21, Rúku 9:37-43

¹⁴ Ísu simátimena omápakembo kúmúmba wení kísau-waasifa'a kúmúwasa sáwífa'-waasi túwaandu ésa áamáambo sun-kwáásíyé Ísuni kísau-waasiye iyafákén-áái sésa ¹⁵ Ísu túntafesa ifátuwesa aaweyáá uwánkówana ¹⁶ Ísu séna nóintafera iyafákén-áái wéseo séna tísai úwana ¹⁷ miwífínkémbá moóráwigo séna óraakoo kesáánimba áí'mae túne. Wenarumpimbá sáwí-amutamba méraisana ímba aai wésisana ¹⁸ misáwí-ámútánkó ta'óto'mai fame'naame'-isaná tanaambá fágufagu wéena áwááyaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisana miyá úmae wéiyisa'a ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpinkémbá maiyaúwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana ¹⁹ Ísu séna kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirumbá umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a méranaumno simásuwena séna énifo enáánimba áí'mae tiyó súwasa ²⁰ áí'maesa tuwaná misáwí-ámútánkó Ísumba awánéna miníyámpóí famé'auwowana tanaambá féna wárere'-úwana aigaregó nonkáánúwana ²¹ Ísu afowántáféna séna nóin-kanaawa ánkaraíyo súwana umaranká'á ánkaraíye. ²² Tufuwíndasafena póna sáwífa'-i'a fame'mai iyafíné nompínémó túwáaraantamba wéiyé. Emó kanaamó e aruntá uwásinkesa súwa'nai uwo súwana ²³ Ísu séna nóra séwa emó kanaamó e súwa'nai uwo wéeno. Maníkómpá timankúnkúmbo íyawimo ésa seyaafá-tántáá'á kanaa'á ónááwe súwana ²⁴ miníyámpóígón-afowá minúwóiyáán-úmai óraaka séna kemá Maníkómpá'á simankúnkúmbe úmpo kemá Maníkómpá'á ímba fasi'aráumpe súwa'nai uwo súwana ²⁵ Ísu awánómbe sáwífa'-waasi sisipáá uwaná sáwí-amutankontafena séna uwó-sáwí-ámútánkóo auwé kóuwo. Ímbo kouwérénda éka'a kóuwo súwana ²⁶ wáá'a téna miníyámpóí famé'auwowana tanaambá fówana arumpinkémbá kóúwana miníyámpóí púwóraantan-éna mérowasa tuwímbai sésa é'a púwíye suwaná ²⁷ Ísu ayáánkwannda to'mái íyáfasinakowana koku'á méraiye.

²⁸ Koku'á mérowana Ísu naaúmpa'a imérowasa Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi imésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná ²⁹ séna inaigó aantemba miyáumai miyá-sáwí-ámútámbá maiyauwáínífo fí'on-tantaako ímba kanaa'á maiyauwáíníye Ísu siyáíye.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aaí.

Mátíyu 17:22-23, Rúku 9:43-45

³⁰⁻³¹ Ísu simátimena tuwéna Káríri-aempa'-aampa'a wéwena sáwífa'-waasi túwaandu ofó séna kesí kísau-waasi aantemba aaí simátimenae séna aampa'á wéwena séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa sínkamiya puwé'a kaumbo-kánaá maisuwé'a íyáfasinanaumne súwasa ³² wemó sún-aagoni áwáuma ímba isésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-aaí.

Mátíyu 18:1-5, Rúku 9:46-48

³³ Ímba áísai esa Kápaneamu-naopa'o kumbá naaúmpa'a imáúwana Ísu tísai ena séna aampa'-wéte'a nóin-aaíya siyáao súwasa ³⁴ aampa'-wéwesa sésa kentááfínkémbá nááwa íyáákaiyo sésa keáímbá símae wéwesa pósa ímba aaí suwaná ³⁵ Ísu mara'-maéna wení waási sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena séna isáaro. Íyáákanaemo síyawí tínaaeni'a ésa seyaafá'-wáásítí wayó'á máéro simásuwena ³⁶ moórá-iyampoi áí'mai afufumpimbá isáúwankená taparéna simátimena séna ³⁷ kentáfésa imáyáa wéesa iyámpóímo túwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó sí'mákaiwaimba wéawa'nai-owe Ísu siyáíye.

Kentí kisaugomba ímba sáwí'o on-aaí.

Rúku 9:49-50

³⁸ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfínkén-kwáásí ómpo ímba miyámó indá étuwaaosa siyáumne Yóni súwana ³⁹ Ísu séna ímba tufínankaaro. Ímbo awánaan-kisaumo wémaewi úwoi kesúwí'a ímba sáwí'a uwásinkanaawe. ⁴⁰ Kentáásí kisaugomba ímba sáwí'o owí úwoi wésuwa'nai-owe. ⁴¹ Érai'a simátíme sune. Kembiwí tuwánésa sésa Ísu Káráísitini waási ombá pósa túwa'nai ónae sésa kári-tantaa'a nombó timíyawí Maníkó kawé'-méyámbá timíníye Ísu siyáíye.

Sáwí'o on-aaí.

Mátíyu 18:6-9, Rúku 17:1-2

⁴² Ísu mináái simátimena séna iyámpóímo kesááisafesa timankúnkúmbo ontenkáán-úmai tuwímbai timankúnkúmbo wéowe. Tuwímbai tésa kesááisafesa timankúnkúmbo owímá karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóiyasa Maníkó karo'ó síyawí sáwí-meyamba óraa'a timínífo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fári'wimaresa nom-pímbó túwááwasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátíméwasa sáwí-ampa'a ímba kowisinó. Mindá kanaán-íye. ⁴³ Tiyáánkomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tiyaamba kambísásúwáaro. Kae-tíyáámbó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó kámakama'o wéipa'o wiyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba mindá kawé'án-íye. ⁴⁴ (-) ⁴⁵ Tísamaigomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tisamai kambísásúwáaro. Kae-tísámáímó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó kámakama'o wéipa'o wiyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba mindá kawé'án-íye. ⁴⁶ (-) ⁴⁷ Túrankomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'o é'a ónkaifa'o iyamó wégaipa'o wiyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba Maníkó wení waásimo kawáánipa'o méraiyaamba mindá kawé'án-íye. ⁴⁸ Ónkaifa'a marinkómó éna waé'wae'a wéinana iyamó éna ímbo pisínáimba kámakama'a wéíye Ísu siyáíye.

⁴⁹ Ísu simátimena séna uwímó tónká'ó to'marááwanamo kawé'ó intembá Maníkó waásiya'a iyamó kaintenkáán-úmai maráínasa kawé'-úmai méranaawe. ⁵⁰ Uwímá kawé-tántáá'án-ifo óraa'a tai'áísana ayáántamba wéraiifo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránááwe. Uwígó ásémo intenkáámbá wée'a aáno úmai méranaawe Ísu siyáiyé.

10

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-aai.

Mátíyu 19:1-12, Rúku 16:18

¹ Ísu minká'á tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáípa'á komérowasa aneka'á sáwífa'-waasi túwaandu úwana sún-aai wésimatimuwasa ² amáán-kawaa-waasi sésa sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moóra-waasigo awaainínkómbá kanaará auwáíníyo. Miyámó énamo éna amáán-aai taraisíni ína taraisíníyo suwaná ³ séna naaófá'á Mósesé nóra-amaana simátímakaiyo séna tísai úwasa ⁴ miwí sésa Mósesé maará siyáiyé. Moóráwigo awaainínkómbó ai'mátuwaindawi aúfáífimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáiyé suwaná ⁵ Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Maníkón-aai ímbo ísón tafena mindásafena Mósesé minámáámbá siyáimbanifo ⁶ Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáifo Maníkó aarewára'á waaiwára'á úmakaiye. ⁷ Miyámó uráintafesa tinófoi tiyuwésa awaaikóe awaainínkóe'a takááísamai ⁸ mimbórá-túmá ma'mái méraawe. Mindásafesa awaaikóe awaainínkóe'a ímba kae'-wáásíyáámbó ombá mimbóráí'a wéowe ⁹ Maníkó aare-waai moóra-i'o uwátínkaraintafesa ímba tuwínáaro Ísu siyáiyé.

¹⁰ Ísu simátimena naaúmpa'a imésa wení kísau-waasi Ísumo sún-aaisafesa áísai uwaná ¹¹ séna moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo wémaimba umémbá wéiyé. ¹² Moóra-ininko awaaikómbá auwénamo fí'onkwambo wémaimba umémbá wéiyé Ísu siyáiyé.

Ísu iyámpóimo ayááfúmba tátínkarain-aai.

Mátíyu 19:13-15, Rúku 18:15-17

¹³ Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena ayááfúmba tátínkainkwaé sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná ¹⁴ Ísu tuwánéna aaisambá tiyéna séna ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpói kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpói kempá'ó tíyan-amba ímba faitínkaaro. ¹⁵ Érai'a simátime sune. Maníkóntáfésamo sésa iyámpóiyaa-úmai kenkátá wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínífo ímbo miyámó síyawimo éna ímba kawááníníye Ísu séna ¹⁶ miníyámpóísómbá taparéna tine'á ta'ótorena ayááfúmba tátínkaraiye.

Óntawara'-waasigon-aai.

Mátíyu 19:16-30, Rúku 18:18-30

¹⁷ Ísu simátimena kúwana moóráwigo awaantanténa Ísu óraakon-iyé séna takífaena séna kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁸ Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-iyé. ¹⁹ Maníkóní amáámba é'a ísaraane. Minámáámbá aúfáífimba agaimaréna séna waási ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-úmémbán-oro. Ímba umémbá máéro. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Ímba karo'á sé'a fí'owiti moparawímbá máéro. Kentínófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro siyáiyé súwana ²⁰ miwá séna minámáámbá kemá iyámpóiyakemba ísare'a kawé'á úmae wéiyune súwana ²¹ Ísu awánéna aamoí éna séna kawé'á éna moóra-tantaa'a ímba kawé'á uráampo ení moparawímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tuwín-timinana ení kawé'-mékémbá Maníkó wíyómpa'a ankáíníye. Tuwín-timemo e kembá sirááíwainone súwana ²² mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena ai'á kaoréna óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a úwana kuráiyé.

²³ Kúwana Ísu waeréna wení kísau-waasisafena séna sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkó wení waásimo kawáánipa'o wíyamba umbái táíniye súwana ²⁴ wení kísau-waasi minááísáféna táá'a úwana séna kesí iyámpóisono. Ónta-imayaamo émaiyaawi Maníkómó kawáánipa'o wíyamba umbái táíniye. ²⁵ Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóígó waigóni afaapimbá ímba kanaa'á kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóni afaapimbó kóferáinkakaa sáwífa'-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó súwasa ²⁶ mináái isésa táátafesa ésa sésa umbái taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a méranao suwaná ²⁷ Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbaresa kónááfo Maníkó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéiye súwana ²⁸ Pítáa séna isaaó. Kentáási seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana ²⁹ Ísu séna érai'a simátíme sune. Kentáfésa imáyáa ésa Maníkóni ásé-aaimo kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaísáíye tífátone tímánaatone tinófoiye táánine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anonnda ³⁰ marapá'ó méraanka'o túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a maésa tuwaaísáí-i'a ésa tímánaari'a ésa tinóisai-i'a ésa kentí iyámpóí-i'a ésa naané marawémó maíyamba miwífimbá umbaimó tátinkaiyambo ésa ánaaen-kanaa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe. ³¹ Ánaaemba aifarááwífinkémbá tuwímbai tínaaeni'a íyasa tínaaenkewifinkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe

Ísu siyáíye.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aai.

Mátíyu 20:17-19, Rúku 18:31-34

³² Ísu simásuwena Yérúsaremu-naopa'a kónae sésa aampa'á wéwesa Ísu aifa'á kúwasa wení kísau-waasi táátafesa uwasá tínaaembo kun-kwáásíwára'á táátafesa uwaná Ísu wení waási sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena wempá'ó tinda-tantaakontafena mósimatimena ³³ séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá moóráwigo kembá waási úrankomba óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo senkwáásíyé aráátiminasa kembó sínkamiyan-aai símaresa sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa ³⁴ karaánáa'a sinkésa tuwiyáái wisinkésa súwiyonku'-wénesa sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáa maisuwé'a íyáfasinanaumne Ísu siyáíye.

Yémísiye Yóniye'a Ísumbo áísai urááyan-aai.

Mátíyu 20:20-28

³⁵ Minkánáa Sépétin-ááninkorai Yémísiye Yóniye'a Ísumpa'a tésarai sésa óraakoo áísai oyantembá uwásinkaaó suyaná ³⁶ nóintafenawa wétinkaina uwátinkanaumno súwasarai ³⁷ Sésarai ení sámó kaim-bárúpá'ó imómo e kenkáí íyáfasinike séfasefa'-arausampa'a sinkaaó suyaná ³⁸ Ísu séna séyan-aaigni áwáu ímba ísaraaye. Sáwí-nombo anaféúmpinkémbó naandantén-úmai sí'o índá-i'o uwásinkaiyambo kerái kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo. Sí'o índá-i'o uwásinkaiyantemba kanaará kenkáí miyá uwátinkanao súwasarai ³⁹ Sésarai kerái kanaa'á pókaí máéyauye suwaná Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááye. Sí'o índá-i'o uwásinkaiyantemba kenkáí miyá uwátinkanaafo ⁴⁰ kesí séfasefa-sirausampa'a kemá ímba íyáfasintinkanaumpo Maníkó kae'nárai uwátínkaraimba póna íyáfasintinkainiye súwasa ⁴¹ Ísuni kísau-waasi siyáánkainarau mináái isésa Yémísinte Yóninte aaisambá tíyúwana ⁴² Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe. Marapá'-óráá'-wáásísómbá íyáákamafasi'aen-aai simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka uráawe. ⁴³ Óraa'-waasimo ontembá kembiwíwára'á ímba miyán-oro. Kempínkémbó íyáákanaemo síyawi fí'owiti wayó'á ónááwe. ⁴⁴ Kempínkémbó aifarí'a ónaemo síyawi seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. ⁴⁵ Kemá waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo faútínkáandasafe puwónaumne Ísu siyáíye.

Ísu aúrambo kafikówimba kawé'ó uwánkarain-aai.

Mátíyu 20:29-34, Rúku 18:35-43

⁴⁶ Ísuwe wení kísau-waasiye Yéríko-naopa'o kumbá sáwífa'-waasiwara'a mindáópa tuwésa aampa'á kuwaná Tímiyasín-ááninkon-awi'a Páátímiyasi aúrambo kafíkówi óntamba inái símai maénae séna aanawáísára'a kumbéna wéinai súwasa ⁴⁷ tuwímbai sésa Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná iséna óraaka séna Ísuwo Téftín-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwasa ⁴⁸ sáwífa'nanka aaisambá aéésa sésa aseraaó suwaná mináái ifátuwena aneka'á óraaka séna Ísuwo Téftín-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwana ⁴⁹ Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'á koiyáfasinena séna áántaaro súwasa aúrambo kafíkówimba áántesa sésa enarunkó kawe'á íno. Wéaantaifo iyáfasinaao suwaná ⁵⁰ atuwénamo méron-ampanta faúmarena iyáfasinena Ísuni ewaa'á túwana ⁵¹ Ísu séna nóina embó arááimo táinda-i'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kawe'á uwásinkainkwae'a úne súwana ⁵² Ísu séna kentáfé kanaa'á súwa'nai índawiniye sémpo kawe'á uwánkaumpo waaó súwana minúwóiyáámbá aúramba awánéna Ísunánaemba kuráiyé.

11

Ísu Yérúsaremu'f'a'o kuráin-ai.

Mátíyu 21:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19

¹ Ísu wení kísau-waasise'o kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'o kumbá Órifi-omapa'-ewaa'-naokai moóra Pétéfasi-nao'a úwana moóra Pétáni-nao'a úwana minkáé'-nákoni ewaa'ó kumbá wení kísau-waasi kae'á máti'marena ² séna epín-dáópa'a kurékai moóra-poigon-awi'a tónki koawáneambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ánda faútuwekai áí'mae tekaiyó. ³ Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a konasá áí'maesa kouweránaáwe siyé simámékaiyo súwasarai ⁴ kuyaná mimpóí ontará'á ánda anuwarampimbá fári'wimarowana mérowasa koawánésarai minándá kofaútuwóyana ⁵ minká'ó méron-kwaasi sésa nóra sékaiya mimpóígóni ánda wéfautuwaayo suwasarai ⁶ Ísumo sún-ai simátímúyasa kanaán-ifo miyá okaiyó suwasarai ⁷ áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói fauí-mai mimpóígón-arósáaunka'a wandaai uwi'marówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ⁸ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iyé sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói fauí-mai tuwímbai taaénama ankáimai aampa'á uwi'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiyae mintáénarafane támae wéguwasa ⁹ aifa'ó tun-kwáásiyé Ísunánaembo

tun-kwáásiyé óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawe'á uwánkaiye. ¹⁰ Kentáá síwá'ná Téftimo kawáán-uráintemba miyaráámbá íniye. Wenáwí'a mósá maráúmne óraaka'-oraaka'a suwaná ¹¹ Ísu Yérúsaremu'f'a'o kúmba óraa'-amaan-daumpa'a iména seyaafá-tántáá'á awánéna fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena Pétáni-naopa'a kuráiyé.

Taaigón-ai.

Mátíyu 21:18-19

¹² Pétáni-naopa'a kowaiyómba aafáyáara'a mindáópa'a tuwésa aampa'ó kumbá Ísumba áái tówana ¹³ moóra-taigon-awi'a fíkima wérowana mintáéramba nánae séna áwáu'f'a wéna awánómba arambó iyái-kánaámó ímbo túmba ímba iyéna ána aantemba wérowana saafá uwáána ¹⁴ mintáígóntáféna séna emá arambá ímba iyáínone. Aneka'á waási ení arambá ímba nánááwe súwasa wení kísau-waasi mináái ísaraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-ai.

Mátíyu 21:12-17, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

¹⁵ Ísumo sún-ai iséna Yérúsaremu-naopa'o kumbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iyéna amáán-daumpa'o méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna iti'mátuwena amáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena Maníkóntáféna imáyáa ésa mááufu'-numamo wéamun-dumamo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena ¹⁶ simátiména séna aneka'á ímba amáán-daumpa'a miyán-tántáá'á maimaé'a iyé-kunke

oro. ¹⁷ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbá isasá fí'om-fi'om-barafaken-kwaasi tésa inai wésewe agaimaréna siyáiyé. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiyé.

¹⁸ Ísu súwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Ísumbo tufuwíyan-aai wésesa sáwífa'-waasi Ísun-aaimo ísámae wéiyun tafesa táátafe ésa Ísumbo tufíyan-amba wésaafa-uwasa ¹⁹ fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise'a Yérúsaremu-naopa'a tuwésa kuráawe.

Taaigómó aáénkarain-aai.

Mátíyu 21:20-22

²⁰ Ísu wení kísau-waasise'a kowaiyómba íyáfasinesa aampa'ó kumbá fíki-taimo awánomba ánúka to'mái seyaafá'á móaenkagurowana ²¹ Pítaa Ísumo séwiyon-aai ááka'a maréna séna awánaao. Aaimó séwiyaanda-taima é'a aáénkaraiye súwana ²² Ísu séna Maníkómpá'á timankúnkúmba oro. ²³ Érai'a simátíme sune. Maanómátáfé sé'o iyé faiwí'wé nompá'á kumuwómó síyawí ímbo kae'-ímáyáá tokésamo súndantemba érai'a íníye síyanamo éna érai'a miyá íníye. ²⁴ Mindásafe'a Maníkómpá'á inai sé'a fí'om-fi'on-tantaatafe'a áísai e'lo sembá érai'a Maníkó kanaa'á súwa'nai uwásínkáiyé sembá kanaa'á wétuwa'nai-iyé. ²⁵ Maníkómpá'á inaimó sembá sáwí'o uwátinkaiyamba anondáá sáwí'a ónaumne-imayaa ímbo íyamba ifátúwáaro. Miyámó íyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwí sáwí'o ombá maitiyuwáíníye. ²⁶ Énifo sáwí'o uwátinkaiyamba úwoimo imáyáamo úmae wéiyé'o ímbo ifátuwayanamo éna kentifo wíyómpakewi sáwí'o ombá ímba maitiyuwáíníye Ísu siyáiyé.

Nááwawa ai'maráísawa tiyáanomo siyáan-aai.

Mátíyu 21:23-27, Rúku 20:1-8

²⁷ Ísu wení kísau-waasise'a aneká'á Yérúsaremu-naopa'o kumbá óraa'-amaandaumpa'a wénuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Ísumpa'a tésa ²⁸ sésa nááwawa ai'maráísa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ²⁹ Ísu séna aifa'á moóra-aaimo tísai ona'ó anondáámo síya'lo é'a sísai on-áái simátimenaumne. ³⁰ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa ³¹ miwí keáímbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. ³² Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aai simásimakaiwai uráiyé wésemba pósa aaisantá siyónááwe miyá keáímbá sésa ³³ Ísun tafesa sésa emó sísai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó wémaunda-aai ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

12

Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.

Mátíyu 21:33-46, Rúku 20:9-19

¹ Ísu waé'mai-aai simátimena séna moóráwigo óntan-kusai úmakena ándá-aran-kisau úmarena ándá-arankoni táúfa'a úmarena ándá-arambo mapamínanamo anombó kumínda-taufa'a úmarena óntan-damba kísaura'o káráwiyiyan-damba úmarena ayáátáaka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ² arambó áfumo kain-kánaá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáero séna wení kísau-waasi ai'maráísana minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tisasá ³ ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóísana ⁴ aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai a'nómbá

tufámbai sáwí'a uwánkááwana kóísana ⁵ aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá ta'óto'mai tufú'marááwana púwísana aanáfó moórá-mora ti'maráintemba tewasá tínkamba tínkamba wéowasa tuwímbai púwówasa tuwímbai tauwérááwana ⁶ aanáfó kímborama wenááninkomba póna wen-ímáyáámó wéuwaimba ayáátááka'a imáyáa émena kesááninkon-aai isánááwe séna ai'maráísana ⁷ tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba maínata kesáa maénae sésa ⁸ ta'óto'mai tufúwówana púwísasa maimái aumépa'a métukaawe. ⁹ Ísu mináái simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íníye. Téna kísaura'o káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fí'onkaa-waasi kesí kísaura'a káráwiyoro síníye. ¹⁰ Maníkón-aai aúfái toráumai awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráíye. ¹¹ Mindá Fasi'aénkó isatá awánéta séta fí'oran-kawe'a uráíye sune

agaimaréna siyáíye Ísu súwasa ¹² Yúndaa-kawaa-waasi mináái isésa kentáásáféna siyé sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásísáféna táá'a úwasa ifátuwesa kuráawe.

Taakisi-ááísáfésamo áísai uráan-aai.

Mátíyu 22:15-22, Rúku 20:20-26

¹³ Óraa'-amaan-kisau-waasi wésa Ísumba áísai íyana sáwí-aaimo sínasa aafimbó maiyankáíyantafesa ámáán-kawaa-waasifinkemba tuwímbaiye Éroti amáaraawifinkemba tuwímbaiye ti'marówasa ¹⁴ Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aai ímbo sénda Maníkóní aambó arááíwáén-aai arupíse úmai simátimendasa wéisaumne. Emá nóra séwa wéisaano. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanísa tíménaum íntaawa tíménaumno. Tíméndasa Yúndaa-waasisa kentáásí ámáána țaraisónaum íntaawa taraisónaumno. ¹⁵ Tíménaum íntaawa tíménaumno suwaná Ísu miwítí imáyáa iséna kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásín-owe séna kentáfé'a sáwí-aaimo síndawe sé'a wéisisai-owe. Moórá-ontamba maimaé máaraasimero súwasa ¹⁶ maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa miwí sésa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ¹⁷ Ísu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa mináái ísówana táá'a úwasa ímba aaf siyáawe.

Pukémpinkembo íyáfasinaiyan-aai.

Mátíyu 22:23-33, Rúku 20:27-40

¹⁸ Suwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba íyáfasinanaawemo sunkwáásí pósa Ísumpa'a tésa sésa ¹⁹ óraakoo naaófál'á Mósese séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'e séna iyámpói ma'ánkáiínye siyáíye. ²⁰ Moórá-aai isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ²¹ wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa ²² afakaeté-waasi putásaawana minínínkó ánaaemba pukáíye simámesa ²³ Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo íyáfasinaiyan-kanaa minínínmbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna nááwa máíníyo suwaná ²⁴ Ísu séna Maníkón-aai aúfái-fimbo agaimakón-aai ímba kawe'-úmai isé'a Maníkóní fasi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-aai wésewe. ²⁵ Pukémpinkemba íyáfasinesa wíyómpa'o imaiyan-kanaa aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ésa Maníkóní kísau-waasimo wíyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwá'á miyáumai aaré ímba

maíyasa waaí ímba maíyamba ónááwe. ²⁶ Waási pukémpinkembo íyáfasinaiyamba Mósese minááísáféna agaimakáíye. Aúfáíimba agaimaréna séna kári-taiya'a iyamó kaimbá ímba mintái káwisana mintáífínkémbá Maníkó Mósesentafena séna Maníkó

úne. Enaíwá'ná Êmbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe miwítí Maníkó úne siyáíye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo ²⁷ mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Énifo kentáái sáwísáwí-aai siyáawe Ísu siyáíye.

Aifaráán-ámáánkón-aai.

Mátíyu 22:34-40

²⁸ Súwana áamáambo sún-kwaasigo ména seyaafá'-wáásímó sumbá iséna Ísuni íyáákamai-aai iséna Ísumba áísai ena séna Maníkóní áamáampinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyó súwana ²⁹ Ísu séna aifaráán-ámáámbá sénaumne. Maníkón-aai aúfáí-fimba agaimaréna séna

Ísareri-waasi ísáaro. Maníkó kentáásí Fasi'aénkó éna mimbórá-Fásí'áénkón-iyé.

³⁰ Maníkómpá'á

kentí Fasi'aénkómbá kentiruné kentí imáyáawe kentimané kentí fasi'aéné áméro

agaimaréna siyáíye. ³¹ Miwán-ánaenken-amaamba sénaumpo ísáaro. Maníkón-aai aúfáí-fimba agaimaréna séna

kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí

waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáíye. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá íyáákaraiye Ísu simá-muwana ³² minkwáásígó séna óraakoo érai'a sénda Maníkó weyáá Fasi'aénkón-ifo fí'o-fi'o-fasi'aemba ímba méraawe. ³³ Kesáámá Maníkómpátá kesiruné imáyáawe kesí fasi'aénésá wempá'á tuwéta miyásá onó. Kesáfé-ímáyáámó úndantenta kesí waási-imayaawarata onó. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá íyáákaraiye. Tóné sipisípiye iyáfímbá agaimái Maníkómbá amúndanifo mindáwara'a íyáákaraiye séna ³⁴ miwámó súmba kawe'-ímáyááfínkémbá súwana póna Ísu iséna séna Maníkómó kawáánimba wení ewaa'á méraane súwasa ísómbo Ísun-aaisafesa táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísitin-aai.

Mátíyu 22:41-46, Rúku 20:41-44

³⁵ Ímba áísai uwaná Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména simátimena séna áamáambo sen-kwáásí sésa Káráísiti Téfítin-andafaken-kwaasin-iyé wésefo ³⁶ naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó Téfítimba imáyáa amúwana Téfíti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimba imó agaimakón-aufaifimba Téfíti agaimaréna séna

kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-ména'a

ení namuro-wáásí íyáákaanasa miwí tai'ánááwe Maníkómó siyáin-aai Téfíti

siyáíye. ³⁷ Miyáumai Téfíti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimban-

ifo nóraumaiya wemá Téfítin-andafaken-kwaasin-iyé Ísu súmba Káráísiti Téfítini

Fasi'aénkó éna Téfítin-andafaken-kwaasigon-iyé. Úwoi-waasi seyaafá'á

Ísun-aai iséna aamoí uráawe.

Áamáambo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfomo siyáin-aai.

Mátíyu 23:1-36, Rúku 11:37-54, Rúku 20:45-47

³⁸ Úwoi-waasi seyaafá'á Ísun-aai iséna aamoí wéuwana Ísu simátimena séna tuwím-baimo áamáambo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfo. Minkwáásí ayáátáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á wénowasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe.

³⁹ Minkwáásí áamáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máén-aempa'a imésa tanómbo kaúfópa'o ombá kawe'-áémpá'á mésa kawe-tómbá wénaawe. ⁴⁰ Minkwáásí keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá wémaesa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sésa karo'-áái tafisímai inái wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maénááwe Ísu siyáíye.

Keto'-ínínkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aai.

Rúku 21:1-4

⁴¹ Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména óntambo túwón-anafeunkoni ewaa'á ména tuwánómba waásisomba tésa óntambo túwómba sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana ⁴² moórá-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámá tuwówana ⁴³ Ísu wení kísau-waasi táántena séna érai'a simátime sune. Minkétó'-ínínkómó túwáin-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba íyáákaiye. ⁴⁴ Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwímbai túwáafo wemá kári'-ontafinkemba mútú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méniye Ísu siyáiyé.

13

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aii.

Mátíyu 24:1-2, Rúku 21:5-6

¹ Ísu mináái simátimuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmúmbe wení kísau-waasifinkemba moóráwigo óraa'-amaan-dantafena séna úwé awánaao. Maanóntán-dámá kawe'á uráisana minóntámá óraa'-ontamba wéraiye súwana ² Ísu séna maanóráá'-námá awánaaro. Ánaaemba waási tésa mindámá seyaafá'á tawísíuwesa seyaafá'-óntánkwará'á tawísíuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tínyemo siyáin-aii.

Mátíyu 24:3-14, Rúku 21:7-19

³ Ísu mináái simátimena Órífi-omapa'a iména óraa'-amaan-damba awánómbe Pítaawe Yémísiye Yóniye Énduruwe miyáumai-waasi Ísumo weyáá mérompa'a tésa áisai esa sésa ⁴ emó sénda nóin-kanaawa paápé íniiyo. Nóran-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á Ísumo siyáimba miyá íniiyese sénaumno suwaná ⁵ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. ⁶ Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a másesa sésa Maníkómó íyáfasisinkaraiwai úne síyasa sáwífa'nanka minkáró'-ááisáfése érai'e sénááwe. ⁷ Tíyááwemo siyáan-aii némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánaámó tinda mindá ímba seyaafá'-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-iyé. ⁸ Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasimo ésa moórá-kawaa-waasi timááraasafesa íyáfasine tíyáaro síyasamo ésa íyáfasinesa tiyánááwe. Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-marima táíniye. Fí'o-fi'om-barafa'a aawai táíniye. Miyán-tántáá'ó paápé ina'a sé'a seyaafá'-tántáá'ó tai'áínda-kanaa ímba tiyáifo iyámpóimo matinkánae owanamó óraa-ti'o intembá umbai-kánaámó tinda minkánaa paápé iye seró.

⁹ Miyán-ááisáfé'a káráwiyoro. Kawáá-wáásí kembiwí tí'maesa óraa'-waasifa'a mótkesa aafimbá maitinkésa ámáán-daumpa'a mótkamesa kentáfésamo fasi'á-maimo méraiyantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-óraa'-waasifa'e kawáá-wáásífá'é mótkesa aái simátinkaiya'a minóráá'-wáásí kesáái simátimenaawe. ¹⁰ Aifa'á ásé-aii seyaafá'-márafákén-kwáásí simátímapa'a wéniiyana ánaaemba seyaafá'-tántáá'ó tai'áínda-kanaa tiiyiye. ¹¹ Ta'óto'mai aaimó simátínkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a é'a ímba kentí imáyáfinken-aii sénááfo Maníkóní Ufaen-ámútánkó síyan-aii tááka tinkáina'a mináái sénááwe.

¹² Tuwímbai tífárawaawi tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Tifoísáimo ésa tíráamarimba tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Iyámpóisombo ésa tinófoi tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. ¹³ Kentáfé'ó fasi'ámaimo méraiyantafesa seyaafá'nánká tíyámbe uwátinkanaawe. Ímbo ifátuwesamo kentáfése fasi'ámaimo méraiyawí tai'áínda-kanaara'a Maníkó tí'mai kawepá'á métkainiye.

Sáwí-kanaagon-aii.

Mátíyu 24:15-28, Rúku 21:20-24

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ánaaemba sáwí'o íyan-tantaako uwófi'a íyam-baruka'a paapé íniye Ísu siyáiyé. Kemá Máaka sune. Maanáúfáímó torausiyawi táako péé sína'a ísáaro sune. Ísu séna uwófi'o

í-márúkál'á paapé ínasa awánáiyamba Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁵ Ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyiyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁶ Kísaufo'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'o tíyamba unáánkwátói ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷ Tímúka'-inine umaran-íyámpóiwará'-íníné minkánáá sáwí'a ónááwe. ¹⁸ Tuwaantanté'o iyiyamba táwi'o índa-kanaa miyá únafo sé'a Maníkómpál'á inai seró. ¹⁹ Minkánáámó tinda óraa'-umbai táíniye. Naaófál'á Maníkó maramó úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbái-tántáá'á ímba tiyáiyé. Ánaenkwar'a miyán-úmbái-tántáá'á ímba tíniye. ²⁰ Miyán-úmbái-tántáá'ó índa-kanaa Fasi'aénkó ampáásé úmakaiye. Miyán-úmbái-kánáámó ayáátáaka'o ínínkaka seyaafá'-wáásí ímba úwoi túnamai méraawisino. Maníkó wemparí'o úmakain-kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbái-tántáá'á ampáásé uráiyé.

²¹ Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Maníkómó iyáfasinankarawai mifál'-maafa'a méraiye síya'o é'a ímba ísáaro. ²² Tuwímbai paapé ésa karo'á sésa Maníkómó iyáfasinankarawai úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Maníkón-aaimo simátimundawi úne simátíma'maesa níyamba ímbo awánen-kisau maésa Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi karo'á simátinkanae sésa miyán-óráá-kísáú maénááwe. ²³ Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímbo paapé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Mátíyu 24:29-35, Rúku 21:25-33

²⁴ Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa tai'áínana aafáúgó kumeu'á ínana wíyónko ímba sán-káínana ²⁵ o'á wíyómpakemba kuntínana wíyónko tora'náára'a ína'a ²⁶ kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwar'a sáwara'a ainánká kúmóna'a suwánanááwe. ²⁷ Wíyómpaken-kisau-waasi ti'maráanasa Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi seyaafá'-márafákémbá ti'maesa moórafimba túwaandu ónááwe Ísu siyáiyé.

²⁸ Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táígón-áwí'a fíki-taigontafe'a imáyáa úmai ísáaro. Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o sínda-kanaa kárika'a tíniye sénááwe. ²⁹ Miyámó intembá kemó súnnda-tantaa'a ína'a awáné sé'a kárika'a kumíniye sénááwe. ³⁰ Érai'a simátime sune. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó súnnda-tantaa'a paapé íniye. ³¹ Wíyóne marawé tai'áínana kesáái ímbo tai'áínda úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáiyé.

Kúmóna-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-aai.

Mátíyu 24:36-44, Rúku 17:26-30,34-36

³² Ísu mináái simátimena séna kúmóna-kanaa aafáúmá waási ímba ísááwasa wíyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba ísááwa'a kemá Maníkón-ááninko ímba ísáúnana kesifo weyáá ísaraiye. ³³ Kemó kúmóna-kanaa ímbo ísaraiyanka'a kumónaumpo káráwiyoro. ³⁴ Miyámó intenkáán-úmai maarán-ááín-íye. Moórá-oraako némpa'a wááu koméranáe séna wení kísau-waasisafena kísau máéro séna ti'má'mae wéwena ontará'ó kawáániwaintafena séna káráwiyuwo séna kóuraiye. ³⁵ Naankóní aanáfómó tinda-kanaa ímbo ísáántemba kemó kúmóna-kanaama ímba ísaraafo káráwiyoro. Siyatarórá'í wááwáiyá'i fenáíndarara'i nó'waana'i kumónaumno minkánáá ímba ísaraafo ³⁶ kentáfé'a ímba imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'a simu'maráaro. ³⁷ Kemó simátimunda seyaafá'-wáásísáfé'a sumpo káráwiyé'a méraaro

Ísu siyáiyé.

14

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-aaí.

Mátíyu 26:1-5, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

¹ Ísu mináái simátimena naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánómbá ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aúnkáraamba úwasa kae-kánáá úwoi mésa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé sésa nóraumaisaawa Ísumba aúpá'á ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. ² Seyaafá'-wáásí tíyááfainifo tanómbo kauffíyan-kanaarata ímbo tufuwónaumne siyáawe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aaí.

Mátíyu 26:6-13, Yóni 12:1-8

³ Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awi'a Sáímonini naaúmpa'a áúmo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana moóra-ininko iyéna asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakembo méyámbakaim-basawemba maimaéna iyúmbe minánáféúmbá tafántuwena Ísu a'nómpímbá fatímarowasa ⁴ tuwímbei keáímbá sésa aaisambá aéésa nóra sénawa mimbásáwémbá úwoi fatíyankaiyo. ⁵ Mimbásáwémbó fí'owi timénamo óraa'-ontamba maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye sésa minínínkómbá aaisambá áúwana ⁶ Ísu séna ifátuwe'a ímbe aaisambá aééro. Kawe'á asínkáíye. ⁷ Ímbo óntamo máráán-kwaasi kesé'a maé'mae'a íya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímbe maé'mae'a ónaumne. ⁸ Minínínkó wení imáyáfinkemba kawe'á asínkáíye. Púwóndara'a masawémbe asínkésa utánaáfo minínínkó é'a masawémbe asínkáíye. ⁹ Érai'a sumpo ísáaro. Kesí ásé-aaí seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-aaí simátimiyasa tááka'a maránááwe Ísu siyáíye.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aaí.

Mátíyu 26:14-16, Rúku 22:3-6

¹⁰ Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi moóra-awi'a Ísakerioti óraa'-amaan-kisau-waasifa'a wéna séna túwa'nai ona'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ¹¹ isésa aamoí ésa sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná nóraumaiya Ísumba aráátíménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráíye.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aaí.

Mátíyu 26:17-25, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹² Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'a tufú'mai káúfúnka'a wení kísau-waasi Ísumba taáisai esa sésa tíyótaimo í-tánómbá nááfataawa kaufónaumno suwaná ¹³ kae'á tí-maréna séna Yérúsaremu-naopa'a wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimbe arááíwáékaiyo. ¹⁴ Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o naankón-afowámó mérainakai kosimámekai óraako áisai ena séna kesí kísau-waasise'a náán-aempara tíyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámekaiyo. ¹⁵ Wemá afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o uwándáíyan-tantaa'a mimpímbá wéráíye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai ¹⁶ mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á tanómbe kauwánkaraaye.

¹⁷ Tanómbe kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise mindáúmpá'á imésa ¹⁸ tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá moóráwigo kesé'a tómbó wénaiwai kembá namuro-wáásí aráátiminiye súwana ¹⁹ tirunkó umbáí tówasa moóra-mora áisai esa sésa kewá'íyo símaesa kuwaná ²⁰ Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna kesé'o moóra-taufapimba tú'maimo náíndawi wemá kembó namuro-wáásímó aráátimindawiniye. ²¹ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna waási úranko puwíníye

siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíniye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawé'á isinó Ísu siyáiyé.

*Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aai.
Mátíyu 26:26-30, 1 Kórinti 11:23-25*

²² Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tafámbai tiména séna mindá kesún-ifo maimái naaró séna ²³ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna timúwasa seyaafá'á nowaná séna mindá kesí naaén-iyé. ²⁴ Kesí naaemá sáwí-waasisafena kumínda póna Maníkó kesé'a kááísamai méraiwaé séna mináú-áái símai kááísamakaiyé. ²⁵ Simátimé'a súné. Aneka'á ándá-aran-domba ímba nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mé'a ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ²⁶ Maníkóntáfésa ísámai imá simásuwesa mindáúmpá'á tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

*Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aai.
Mátíyu 26:31-35, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38*

²⁷ Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátiména séna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna sipisípiya'o kawáániwaimba tufúwónasa sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáiyé siyáimba póna táá'a ína'a siyuwé'a wété ónááwe. ²⁸ Énifo púwónasa utámaraiya iyáfásine'a kentí aifa'á Káíriri-aemapa kona'á kesínaaemba kónááwe Ísu súwana ²⁹ Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁰ Ísu séna érai'a simáme súné. Káfé'-no'waamba kokórigó ímba kae'-í'a ááimo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáunda-waasin-iyé sínone Ísu Pítaantafena súwana ³¹ Pítaa óraaka'a séna enté'o sínkamonae íya'o é'a ímba auwé'a kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

*Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aai.
Mátíyu 26:36-46, Rúku 22:39-46*

³² Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátiména séna maanká'-mérariya'a Maníkómpá inái kosenó séna ³³ Pítaane Yémísine Yónine tí'maena komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁴ simátiména séna kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a káráwiyoro séna ³⁵⁻³⁶ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inafínkémbá séna kesifóo seyaafá-tántáá'á kanaa'á wéonda po kanaán-iyé. Ewé sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé énifo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááiwáéno Ísu siyáiyé.

³⁷ Ísu inái simásuwéna wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómbo tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna Sáimoniyo aú-n-kwaiguré ímba kanaa kárika'a káráwiye méraane. ³⁸ Waántáwanko tísai úmai isánae-aai kempá'á sífónifo Maníkómpá'á inái seró. Imáyáago ewé sisaná áugo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéiye simátiména ³⁹ aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba Maníkómpá'á inái kosimásuwéna ⁴⁰ wení kísau-waasifa'a téna tatuwánómbo tún-kwaigurówana tatúsúwana tógáfaate'a úwasa nóran-aaiya anondáá ímba simámuwana ⁴¹ tiyuwéna inái kosimásuwéna kouweréna minkáúmbóráúsáféna séna tímó waiguráamba é'anifo kembá waási úrankomba sáwí'o on-kwáásí aráátiminasa ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴² iyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáiyé.

*Ísumbo ta'ótokaan-aai.
Mátíyu 26:47-56, Rúku 22:47-53, Yóni 18:2-12*

⁴³ Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi túmba wesé'a sáwífa'-waasi taánáinkwara

paepáénkwara'a maimaé tumbá óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Yúndaa-ora'-waasiye miwí ti'márówasa tumbá ⁴⁴ ááéma Yúndasi Ísumbo aráátimin-dasafena simátimena séna aaweyáámó uwánkándawimba ta'óto'mae'a káráwimae'a koró siyónka'a ⁴⁵ póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowasa ⁴⁶ wesé'o tuwái Ísumba ta'ótórówana ⁴⁷ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áá'a fagáúsu-wowana ⁴⁸ tun-kwáásísáféna séna kentáfé'a umén-kwáásín-iye sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. ⁴⁹ Sáwífa-kanaa óraa'-amaandaumpa kesé'a mé'a kesááimo wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimbo agaimakáan-aai kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa ⁵⁰ wení kísau-waasi seyaafá'á inkaiséa auwésa wété uwasá tun-kwáásí Ísumba áí'-maesa kuwaná ⁵¹ moórá-ifo'-waasigo ampanta aantemba kárá'umaena Ísun-ánaaemba wéguwasa wembá ta'ótórówana ⁵² ampantá awátuwena wátói-iyaimba kóuraiye.

Óraa'-waasi Ísumba aaiimbó ánkaraan-aai.

Mátíyu 26:57-68, Rúku 22:54-71, Yóni 18:13-24

⁵³ Kóúwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'-maesa aifa'-ámáán-káwáágóní naaúmpa'a móankesa mindáúmpá'á óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé túwaandu urón-daumpa'a móankowana ⁵⁴ Pítaa tínaaemba nénka'o témomba aifa'-ámáán-káwáágóní máápa'-ontafinkemba iyéna naamaáífa iména i-wáásísé iyará'á koména iyá wégaufiye.

⁵⁵ Pítaa iyá wégaufuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwínda-aigoni áwáu saafá uwaná ímba wérowasa ⁵⁶ Ísuntafesa mósimesi-aai sésa ímba moórá-aai suwasá ⁵⁷ tuwímbai iyáfasinesa karo'á sésa ⁵⁸ wemó sisatáámó isáúndasa óraa'-amaan-damba waásimo uráan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a waásimo ímbo íyan-damba ónaumne siyáíye suwasá ⁵⁹ minkwáásí ímba moórá-aai suwaná ⁶⁰ aifa'-ámáán-káwáágó iyáfasinena Ísumba áisai ena séna simánkáán-aai anondáá ína sínono súwana ⁶¹ Ísu iséna ímba aai súwana aifa'-ámáán-káwáágó áisai ena séna kesáámó áwí'o mósá maráúndawin-ááninko e Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísitiya'onai simásimiyo súwana ⁶² Ísu séna kemá úne. Suwánena'a kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá imé'a ainánká'á kumónaumne Ísu súwana ⁶³ aifa'-ámáán-káwáágón-arunko sáwí'a úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Maníkómbá karaánáá'a ankéna wesáféna simbá póta minááísáféta aaiimbá maenkéta fí'on-aaimo simánkáámba saafá únda póta ifátá tuwéta ⁶⁴ Maníkómbó símáimo sáwí'o uwánkáíntafeta nórasaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa ⁶⁵ Ísumba tuwiyáái wi'ankésa aúranka'a ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkó iyáfasinankaraiwai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo suwasá i-wáásí áí'mai tiyáántamba tufúkáawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:69-75, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-27

⁶⁶⁻⁶⁷ Pítaa naamaáífa ména iyá wégaufuwana aifa'-ámáán-káwáágóní kísau mo maún-arasigo téna Pítaamba taawánéna séna Ísu Násaretifakewiye'o maéndawi óne súwana ⁶⁸ emó sénda-aai sááko ímba kawé'an-iye simásuwena máápa'-ontafimba komérowana ⁶⁹ minárásígó aneka'á awánéna méron-kwaasisafena séna efiwáni waásifinkewin-iye súwana ⁷⁰ aneka'á Pítaa séna ímbaniye simásuwena mérowasa káríka'a maémómba Pí-taantafesa sésa éraitá sune. Kárírifakewi po wení kísau-waasifinkewi óne suwaná ⁷¹ Pítaa aika'-maréna séna karo'-ááímó wésenanamo éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-iyé súwana ⁷² kokórigó aneka'á áái súwana Pítaa Ísumo simámakon-aai ááka'-maréna miyá siyónka'a kokórigomo kae'-í'o ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iyé sínone siyónka'a mináái

ááka'-maréna áfááraumai ifi'á taráiyé.

15

Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-aai.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Rúku 23:1-5, Yóni 18:28-38

¹ Úwasa aafáúmó íyáúsunka'a óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé mimbórá-áái símai tarímaresa Ísumba ayáánka'a kárá'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páiratimpa'a kuwaná ² Páirati Ísumba áisai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágówá ónó súwana Ísu séna é'a séne súwasa ³ óraa'-amaan-kisau-waasi fí'o-fi'on-aaisafesa aafimbá maénkówana ⁴ Páirati Ísumba áisai ena séna sáwífa'-aai wésimankaafó anondáá ina moórá-aai sínono súwana ⁵ Ísu iséna ímba anondáá súwana Páirati sáwífa'-imayaa uráiyé.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aai.

Mátíyu 27:15-26, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39-19:16

⁶ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá túntemba Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamoí ésa ándáfa'o mérain-kwaasigon-awi'a síya'a faú'auwaano séna minkánáá miyáumai ándáfaken-kwaasi faútínkáiyé. ⁷ Minkánáá moóráwígon-awi'a Párapási ándáfa'o maúmba ááéma tuwímbai kámáni-waasise tíyónka'a wemá moóráwígomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkárowana mérowasa ⁸ sáwífa'-waasi túwaandu urésa Páiratintafesa sésa moóráwígomba faú'anakaao suwaná ⁹⁻¹⁰ Páirati imáyáa éna séna óraa'-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraa'-waasi-i'a ínkwae sésa ta'óto'maesa kempá'á tiyáawe séna tísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágóná faú'ankanaumno súwasa ¹¹ óraa'-amaan-kisau-waasi úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa sésa Ísumba ímba faú'ankainompo Párapásimba faú'anakaao simáméro suwasá isésa mináái simámúwana ¹² Páirati séna Ísumba Yúndaa-waasiti kawáágó iyémó sewímbá nóra ónaumno súwasa ¹³ óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná ¹⁴ Páirati séna nóra-sawira uráiyó súwasa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno aantemba suwaná ¹⁵ Páirati miwí táái ewé senasá aamoí uwásinkaiwae séna Párapásimba faú'ankena

i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwíyonku'-nowana Páirati séna áí'mae aaraa-táiyá'á mátufiyana puwíno séna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

I-wáásí Ísumba karaánáa'o ánkaraan-aai.

Mátíyu 27:27-31, Yóni 19:2-3

¹⁶ Ísumba i-wáásí tímúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-í-wáásí táántowasa tamésa ¹⁷ naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iye sésa Ísumba uwánkesa óraa'-waasiti kámo'an-iye sésa áwíyanda owepámai Ísu a'nómpímbá wiyankésa ¹⁸⁻¹⁹ karaánáa'a ankésa moórá-mora kífaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa táúntamba a'nómbá wétufamesa tuwiyáái wi'ankésa ²⁰ karaánáa'a ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwesa wení unáánkwátói uwánkesa tufíyanamo puwíndafa'a áí'maesa kuráawe.

Ísumba tufúwanamo pukáin-aai.

Mátíyu 27:32-44, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27

²¹ I-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwígo Sáíríni-naopakewin-awi'a Sáímoni wemá Árékísándaee Rúfaasinteti tifowá Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa

i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa áwa'nai úmae tíyó suwaná miyá úwasa ²² marésa moórá-maragon-awi'a Kórigótaafa'a wésa mináwíkoní áwáu a'nónayaantapa'emo supa'á wésa ²³ ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áínkwae sésa ikamó fain-tántáa'á mimpímbá marésa Ísumba ámúwana ímba naráiyé.

²⁴ Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táiyá'á aiyayaampimba mátufusumaresa weni unáánkwtóí maénae sésa ááfésa tíyáananasa nááwamo íyáákaindawi máíniye sésa miyá ésa ²⁵ aafáúgómó áyana'o kain-kánaárá'á tufúmba ²⁶ Ísumbo tufúwanamo puwún-aaigoni áwáu aúfáífimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé agaimarésa aaraa-táiyá'á mósá marésa ²⁷ uménté'o uyan-kwáásíyái tí'maesa Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmarowana ²⁸ naaófá'á Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna wemá sáwí'o on-kwáásímo máépa'a méraisasa awánaraawe agaimaréna siyónka pósa miyá uráawe. ²⁹ Aaraa-táiyá'á tufúsúmarowasa tuwímbai tésa tiyáamba tóipimba fáákesa timántákái fa'ankésa karaánáa'a ankésa sésa úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánaa maisuwé aneka'á ónaumne siyáampo ³⁰ esáfé enáú áwa'nai ema eyááríka'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwo suwasá ³¹ miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé sésa fí'owi túwa'nai ena wesáféna wenáú ímba kanaa'á áwa'nai íniye. ³² Maníkómó íyáfasisinkaraiwai é'a Ísareri-waasiti kawáágó únemo sé'éímba póna érai'o sé'éíndamo éna weyááríka'a taaiyakémbá kumínata awáné séta érai'a Maníkón-áánimban-iyé sénaumne suwasá miwímó suntembá uménté'o uyan-kwáásíyái séfasefa'-arausampa'o aaraa-táiyá'ó tufúsúmarowiyai Ísumba karaánáa'a ánkaraaye.

Ísumo pukáin-aii.

Mátíyu 27:45-56, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

³³ Ísumba karaánáa'a ánkówana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ³⁴ Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taaifinkemba séna eri eri rama sapakataniyemo súmba maará siyáiyé. Maníkó kesí Maníkóo nóra séwa siyuwááno súwasa ³⁵ minká'ó méron-kwaasi isésa tuwímbai sésa naaófá'ó Maníkón-aaimo simátí-makaiwaimba Íráiyaamba wéaantaiye suwaná ³⁶ moóráwigo awaantanténa farutáéná maimaéna ánda-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyen-táemopimba sinúfaimaena náínkwae séna Ísun-óika'a mósá maréna séna Íráiyaa kuména taaiyakémbá kutaútuwaini ina taútuwainiyo séta amu'maréta méraumne súwana ³⁷ Ísu óraaka séna puwúwana ³⁸ óraa'-amaan-daumpa'o ampanta-óntámó úmakomba sanaan-áyáiyákémbá itafé'maena marapá'á mútafetena kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'makáiyé. ³⁹ Ísu óraaka'o sénamo puwúmba i-wáásítí kawáágó awánéna séna érai'a wemá Maníkón-ááninkon-iyé siyáiyé.

⁴⁰ Minááímó súmba sáwífa'-inimba awánánae sésa tumbá némpa'a tamésa awánaraawe. Miníníntómpínkémbá moórá-inimba Mágátáraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriaa úwana moórá-inimba ifó'-Yémísinte Yósisinte tinówan-awi'a Máriaa úwana moórá-ininkon-awi'a Sárómi ⁴¹ miyáumai-inimba Ísumo Káríri-aempa'a núpa'o wembó arááiwa'maesamo áwa'nai úmae kuráan-inimba Ísu Yérúsaremufa'o túmba miníníntómbá tésa aaraa-táiyá'ó tufúsúmaronka némpa'a tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aii.

Mátíyu 27:57-61, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

⁴² Miníníntómbá tamérowana Yúndaa-waasi áamáan-aaimo ísón-kanaa aafáyáaraamba úwana káfékaamba fenómpinka'a moóráwígon-awi'a Yósepi Árímatíyaa-naopakewi ⁴³ wemá óraa'-waasi éna kawé'-wáásí éna Maníkó wení waási kawááníniye séna amu'makówi ímba áatafena úmba Páíratimpa'a téna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana ⁴⁴ Páírati imáyáa éna éra pukáiyó séna i-wáásítí kawáágómbá áántena séna Ísu éra pukáiyó súwana ⁴⁵ ewé é'a pukáiyé simámuwana Páírati séna kanaámpó Ísun-áuma máínone súwana ⁴⁶ Yósepi aú-ampanta komaimaé tiyéna Ísun-áuma aaraa-táiyákémbá

tataú'mai minámpántáámbá asááúmaena maimaéna aúsámakon-ontan-aifimba má-marena óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kúwana ⁴⁷ Máriyaa Mágátáara-naopaken-ininko úwana araamáó Yósisin-anówae'a méсарai Ísumbo utámaromba taawánésarai kurááye.

16

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-ai.

Mátíyu 28:1-8, Rúku 24:1-12, Yóni 20:1-10

¹ Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tai'ówasa kaumbo-ínimbá Máriyaa Mágátáara-naopaken-ininko úwana araamáó Yémisin-anówa úwana Sárómi úwasa miyáumai-inimba Ísun-áúra'a asaa-wiyúm-básáwémbá máa'ankanae sésa ² ááéma aafáúmó íyáúsunka'a mimbásáwémbá maimaéna Ísumbo utámakopa'a kumbá ³⁻⁴ aampa'á wéwesa sésa óika'o awááúwasukaan-ontamba óraa'-ontamba póna nááwa súwa'nai énasawa óikaken-ontamba waétuwainiyo sésa awánomba minóntámbá é'a fawátukowasa awánésa ⁵ minóntán-aifimbo íyúmba moóra'-ifo'-waasi waén-únánkwátóiwara'-waasigo minká'á mérowasa awánomba táá'a úwana ⁶ simátimena séna ímba táá'a íno. Ísumba Násaretifakewimba aaraa-táiyá'á tufúwówanamo pukáiwimba taawánánae sé'o wétemba pukáimpinkemba íyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utámakaampimba iawáné'a ⁷ wení kísau-waasiye Pítaane kosimátimé sé'a Ísu siyáintemba pukáimpinkemba íyáfasinena kentí aifa'á Káriri-aempa'a wína'a koawánánááwe. Mináái kosimátiméro súwasa ⁸ minóntán-aima tuwésa táá'a éna tinekembá tata'á úwasa tuwaantantésa wésa táá'a úntafesa mináái ímba kosimátimakaawe.

Máaka kemó sún-da-ai tai'áiyé.

Ísu paápé úwana Máriyaamo awánarain-ai.

Yóni 20:11-18

⁹ Sondaará'á ááéma Ísu pukáimpinkemba íyáfasinena aifa'á Máriyaa Mágátáara-naopaken-ininkon-aúranka'o paápé úmba ááéma Ísu minínínkón-arumpinkemba afakaeté-sawi-amutambo maiyáúkain-ininkon-aúranka'a paápé úwana ¹⁰ awánéna wení waási ifi'ó wétopa'a kosimátimuwasa ¹¹ Ísumo aúnarowana minínínkómó awánón-ai simátimumba isésa ímba ísámai kawé'á uráawe.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-ai.

Rúku 24:13-35

¹² Minkákémbá kae'-wáásí némpa'-ampa'a wéguyana Ísu fí'on-kwaasiyaamba úmaena minkáé'nárai túranka'a paápé úwasarai awánésarai ¹³ kouwerésarai Ísuni waási tasimátimúwasa ímba ísámai kawé'á uráawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-ai.

Mátíyu 28:16-20, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

¹⁴ Minkákémbá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moóra' kumbaimái-waasi tómbá wénowana Ísu paápé úwasa awánowana Ísu aaisambá tiyéna séna kemá pukáundafinkembo íyáfasinkaunda suwánaresa simátiméwa'a isé'a sirumbá wéfiyaraawe sé'a tuwarónaawaro wéowe. Simátimén-aaisafe'a érai'emo seráámbá ímba érai'e siyáawe simásuwena ¹⁵ séna kesí ásé-ai seyaafá'-márafá'á simátimapa'a koró. ¹⁶ Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba ésa nombó maíyana Maníkó miwí sáwí'o úmimo mérempinkemba faútinkainifo kesááisafesa ímba érai'e sésa timankúnkúmba íyawí Maníkó aifimbá maitinkáíniye. ¹⁷ Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba íyawí ímbo awánaan-kisau maésa kesí fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwésa fí'on-aiifinkemba sésa ¹⁸ waaifaimbó ta'ótoraiyana unkutíndamo ésa ímba puwésa puwíyan-dombo náiyambo ésa ímba puwésa tí'o índa-waasimo tiyáámbo ta'ótoraiyamba asófatinkanaawe Ísu siyáiyé.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-aaí.

Rúku 24:50-53, Aantá-waasi 1:9-11

¹⁹ Fasi'aénkó Ísu mináái simásuwowana Maníkó Ísumba áí'maena wiyómpa'a móankowana Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mérowasa ²⁰ Ísuni kísau-waasi seyaafá'-máráfá'á ásé-aaí simátímapa'a kuwaná Fasi'aénkó túwa'nai úwasa waási ímbo awánaraan-kisau maúwasa awánésa sésa maanááímó simásíménta érai'-aain-iye siyáawe.

Mináái taí'áíye.

Rúku

Ísu wiyómpa'a iyówana Rúku tuwímbai-aatai maisuwéna Ísun-aaí agaimakáíye. Rúku ímba Yúndaa-waasin-ifo fi'onkaa-waasigo éna tíyofaan-kisau maiyáíye. Kíríki-waasi Ísun-aaí isáíwae séna maanáúfái agaiyáíye. Kíríki-waasi arupíse úmáimo méraamba tiráái tain-kwáásín-owe séna maanáí agaiyáíye. Ísu érai'a arupíse-waasi póna arumbó wéuwatinkaiwain-íye. Maníkómpá'á inaimó sen-ááíyé Maníkóní ámútankon-aaíye sáwí'o um-béyámbá Maníkó maisíyúwáín-aaíye miyán-áái Rúku agaimakáíye.

¹⁻⁴ Óraako Tíófiráasiyo moórá-aaí sénaumpo isaaó. Maníkó kentááfímbá paápé uráimba aifa'ó awánaraan-kwaasi mintántáákón-aaí simátíma'maesa iyáamba isasá kentáá wésimasimewe. Sáwífa'nanka mináái érai'-aaí agaimakáamba minááígóní áwáu kawé'-úmai isé'a aifakén-ááíyé afufumpinkén-ááíyé ánaaenken-aaíye agai-amúne. Ísaraanda-aaí érai'-aaíya'i karo'-ááíyá'iyompo mindásafe'a maanáúfái agai-amúmpo toráumai isaaó.

Yónimbo ma'ankáínda-aaímo simámakain-aaí.

⁵ Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awí'a Éroti méron-kanaafimba moóráwígon-awí'a Sékáráíya Ápáisaani akún-ándáfákén-kwáásí ména Maníkóní amáán-daumpa'a kisaumo maúwai mérowana awaainínkón-áwí'a Írísápéti Éronini akún-ándáfákén-ínínkó Maníkóní amáán-daumpa'a kisaumo máún-kwaasiti akún-ándáfákén-ínínkó úwasarai ⁶ Maníkón-aúranka'a minákwá'á kawé'-úmai mésarai Fasi'aénkón-aráái waésarai wení amáámba kawé'-úmai isésarai ⁷ age-ínímbá ména iyámpóí-iyaimba mésarai wauránaráamba káguraaye.

⁸⁻⁹ Wauránaráamba káguyasa Sékáráíyaani akúmbá Maníkóní amáán-daumpa'a kisaumo maésa miyá úmae iyésa miwítí kisaumo tuwínkaa'-ésa Sékáráíyaamba iyáfasi-nankowana asaa-wiyúmbó índa-tantaa'o agáindasafena Fasi'aénkóní óraa'-amaandaumpa'a iyúwasa ¹⁰ asaa-wiyúmbó índa-tantaa'o agáí-kánaá seyaafá'á Yúndaa-waasi máapa'a mésa Maníkómpá'á inai wésuwana ¹¹ Sékáráíya Fasi'aénkóní óraa'-amaandaumpa'a iyúwana asaa-wiyúmbó í-tántáá'ó agáí-táárégóní ayáánúrapa'a wiyómpaken-kisau-waasigo paápé úwana ¹² Sékáráíya awánéna kantúmba maréna inkaisúwana ¹³ wiyómpakewi séna Sékáráíyaao ímba inkaisuwó. Maníkómpá'ó inaimó sénda isáíntafena enawaainínkó Írísápéti iyámpóí máínífo miníyámpóígón-áwí'a Yóniye siyó. ¹⁴ Ma'ankáínana enarunkó aamoí ínasa fi'on-kwaasiwara'a aamoí ónááwe. ¹⁵ Ma'ankáíndara'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó miníyámpóígón-arumpimba óraa'a ínana ándá-aran-done uwó'í'o on-dóné ímba náino. Maníkón-aúranka'a wenáwí'a óraa'a íniye. ¹⁶ Wemá óraa'a éna Ísareri-waasisomba tafisínasa miwítí Fasi'aénkó Maníkómpá'á aneka'á ténááwe. ¹⁷ Wemá Maníkón-aaímo simátímakowin-awí'a Íráiyaa uráintemba fasi'ámai ména Fasi'aénkóní aifa'á wéna tifoísáíye tíráámarine tafisínasa taankarotámai méranaawe. Aaimó ímbo isáíyan-kwaasi tafisínasa arupísemo on-kwáásímó íyantemba ésa kawé'-ímáyáá ónááwe. Miyáumai Fasi'aénkómó kumíndasafena wení waasi to'-mayaa uwátinkainiye wiyómpakewi súwana ¹⁸ Sékáráíya séna kesuwainínkóekai wauránaráamba káguraufó nóra séra minááísáfé'a érai'e sénaumno súwana ¹⁹ wiyómpakewi séna kemá Képarieri mé'a Maníkón-aúranka'a méraunana kawé'-áái siména si'maráísa'a músimamundasafe ²⁰ ímba érai'e sémpo emá ímba aaimó sindá mérenana ánaaenkanaa kemó súnda-tantaa'a paápé ína kawé'-úmai aái sínone súwasa ²¹ máapa'o méron-kwaasi Sékáráíyaamba amu'matuwé mésa sésa óraa'-amaandaumpa'a nóntafenawa ayáátáaka'a méraiyo wésuwana ²² máapa'a kuména ímba aái súwasa óraa'-amaandaumpa'a kaainkámbá awánaraiye suwaná ayáán-kwaame'naame'a wéena ímba aaimó súmba ména ²³ wení kisaumo-kanaa tai'ówana wení naaópa'a kuráíye.

²⁴ Komérowana awaainínkó Írísápéti á mú'a paápé éna aúpá'á séfataase-wiyomba maéna ²⁵ séna Fasi'aénkó kawé'á uwásinkena miyámó uráintafe'a aamoí é'a ayáátááka'a iyámpói ímbo matinkáúnda misígáémó ímbá tai'áiyé Írísápéti siyáiyé.

Ísumbo ma'ankáínda-aaimo simámakain-aai.

²⁶ Írísápéti á múka'a ména afa'móráe-wiyomba maisuwówana Maníkó wení kísau-waasigon-awi'a Képarierimba wiyómpakemba ai'marówana Kárirí-marafa'a Násareti-naopa'a kuména ²⁷ moórá-arasigon-awi'a Máriaambo simámindasafena kunkáiyé. Minárásígó ímba waaí maiyón-arasigo Téfitin-andafaken-kwaasiya'a áwí'a Yósepinka'a aai tarímarowana ²⁸ wiyómpakewi Máriaampa'a kuména séna méwa'ono. Maníkó aamoí uwánkena esé'a méraiye simámuwana ²⁹ óraa'-imayaa éna séna minááígóní áwáu nóran-aaisafenawa síyó súwana ³⁰ miwá séna Máriaao Maníkó aamoí uwánkáífo ímba áá'a íno. ³¹ Ámú'o kaumáimo iyámpóimo ma'anké áwí'a Ísuwe simánkainone. ³² Wemá óraa'a éna óraa'-waasi-i'a ínasa íyáákamai-Fasi'aenkon-ááninkon-iyé sénááwe. Aíwá'nágon-awi'a Téftimo kawáá-kísáúmó maiyáintemba Maníkó kawáá-kísáú amínana ³³ Yékopun-andafaken-kwaasi kawáá-kísáú waé'wae'a ínana minkáwáá-áwí'á ímbo tai'áínda waé'wae'a íniye Képarieri súwana ³⁴ Máriaa séna nóra séwa sénó. Kemá ímba waaí maiyé'a úwoi méraumne súwana ³⁵ wiyómpakewi séna Maníkóní Ufaen-ámútánkó esé'a mérainana íyáákamai-Fasi'aenkoni fasi'aémbá embá amína po ma'ánkénasa áfááran-iyampoí Maníkón-áánimban-iyé sénááwe. ³⁶ Enamááaraa-ininkon-awi'a Írísápéti áráamba kéna á mú'a kauráiyé. Age-ínímbán-iyé wésewana á mú'a kauréna afa'móráe-wiyomba maisúwáiyé. ³⁷ Maníkó seyaafá-tántáá'á fetói wéna wenkwará'á miyá wéuwankaiye súwana ³⁸ Máriaa séna Maníkóní kísau-arasi úmpo simásimendan-temba Maníkó kembá miyá íniye súwana Maníkó ai'mákowi auwéna iyáiyé.

Máriaa Írísápétini namu'ó kuráin-aai.

³⁹ Iyúwana kárika'a Máriaa ména íyáfasinena minúwóiyáán-úmai Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a moórá-naopa'a wéna ⁴⁰ Sékáraíyaani naaúmpa'a iyéna Írísápétin-awi'a mó tówana ⁴¹ Írísápéti Máriaa amóisáúmba isówana iyámpóigo anówan-arumpimba ména úwauwa úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó Írísápéti arumpimbá óraa'a úwana ⁴² óraaka séna Maníkó kawé'á uwánkena fí'on-inimba kárika kawé'á uwátinkena embá óraaka kawé'á uwánkaraiye. Ma'ánkénda-iyampoigonkwara'a kawé'á wéuwankaiye. ⁴³ Ímba súwí'wara'-inimba úndanifo kesí Fasi'aénkómbá ma'ánkénda-ininko éma kesí namu'á wétene. ⁴⁴ Enamóisáúmba isáúnana sirumpimbó mérain-iyampoigo aamoí éna úwauwa uráiyé. ⁴⁵ Maníkó simámakain-aai érai'a paápé íniye séndasafena Maníkó kawé'á uwánkáiyé Írísápéti siyáiyé.

Máriaa Maníkón-áámói éna imó siyáin-aai.

⁴⁶ Súwana Máriaa séna kesí imáyáago Fasi'aénkón-áwí'a mósá wémaraisa'a ⁴⁷⁻⁴⁹ Maníkóní kísau-arasi úwoi-arasi únana ken-ímáyáá isaná sirunkó kawé'á isa'á Maníkó kawé'-ámpá'ó mésínkáíwaimba aamoí uwánkaumne. Maníkó óraa-fasi'aenkwarawi óraa'a uwásínkáimba pósa kentáfésa sésa Maníkó kawé'á uwánkaraiye sénááwe. Káfé'o méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye mináái símaesa kónááwe. Maníkó áfáá'orawi éna ⁵⁰ wenáísamaifimbo méraan-kwaasisafena ááémo maé'ón-kwaasiye káfé'o méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye arumbá uwátínkámaena iyíniye. ⁵¹ Maníkó fasi'aréna fasi'aén-kísáú maéna kentúwí'o mósá máráán-kwaasi ti'mátu'makaiye. ⁵² Maníkó túwí'o wérain-kwaasi kárika'a múra tinkéna ímbo túwí'o wérain-kwaasi óraaka'a mósá wétinkaiye. ⁵³ Tááimo wétain-kwaasi kawé-tántáá'á tiména sáwífa-tantaa'o makáan-kwaasi ímba tiména ti'mátukaiye. ⁵⁴⁻⁵⁵ Maníkó kentáá síwá'náwara Émbaramuntafenawara'a óraaka séna enkwará enaísaafitantambo iyawiwara'a sirumbá uwátínkámae'a iyónaumne siyáin-aai ááka'a makéna kentáá Ísareri-waasisa wení kísau-waasisa wésuwa'nai-iyé Máriaa séna ⁵⁶ Írísápétiye ména kaumbo-wiyómbá maisuwéna wení naaópa'a kunkáiyé.

Írisápéti Yónimbo ma'ánkarain-aai.

⁵⁷ Kumúwana Írisápétini kanaa túwana iyámpói ma'ankówasa ⁵⁸ Fasi'aénkó arumbó uwánkarain-aai isésa wenamááraawe wení naaópakewiye isésa anówankwara'a aamoí uwánkaraawe.

⁵⁹ Aamoí uwaná miniyámpóigó afakaumboé-no'waamba waúwasa áuma kárámai araenáemba ónae sésa afowán-áwí'a Sékáráyaawe simánkanae uwaná ⁶⁰ anówa séna ímbanifo wenáwí'a Yóniye seró súwasa ⁶¹ miwí sésa ímba ení waásifa'a miyán-áwí'a wéraiye suwaná ⁶² afowámbá áá'a káúnkowasa tiyáán-kwaame'naame'-esa nóran-awira simánkainono suwaná ⁶³ afowá aúfái-wandaai síméro séna waamé'naame úwasa máamúwana agaimaréna wenáwí'a Yóniye séna timúwasa awánésa óraa'-imayaa uwaná ⁶⁴ Sékáráya agaimaréna ói'a fetói úwana aaí séna Maníkón-áwí'a mósá marówasa ⁶⁵ mindáópaken-kwaasi táá'a úwana Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a mináái wété úwasa ⁶⁶ ísówi óraa'-imayaa ésa sésa miniyámpóigó ánaemba nóran-kwaasiya mérainiyo sésa Fasi'aénkóní fasi'aémbá wesé'a méraiye siyáawe.

Sékáráyaamo siyáin-aai.

⁶⁷ Miniyámpóigó afowámbá Sékáráyaamba Maníkóní Ufaen-ámútánkó óraa'a uwánkowana Maníkón-aai simátimena séna ⁶⁸ Maníkó kentáásí Fasi'aénkó éna wení waásisa Ísareri-waasisa súwa'nai ena sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa wéimba póta wenáwíta mósá maránaumne. ⁶⁹ Maníkó wení kísau-waasi Téfitin-andafakewimba fasi'aén-kwáásí iyáfasinankaraimba póna sáwí'o úmaisaa méraundafinkemba kawe'-ámpátá mésinkainiye. ⁷⁰ Naaófá'á Maníkó mináái wení kawe'-wáásí simátimuwasa agaimakáawe. ⁷¹ Naaófá'á Maníkó kentáásáféna óraaka séna tiyámbo kembó uwátínkén-kwaasi namuro-wáásí ta'ótokempinkemba métiyanaumne siyáiyé. ⁷² Ááéma Maníkó kentáá síwá'násafena arumbó uwátinkainda-aai séna wení fasi'aén-áái ááka'o maráinda-aai siyáiyé. ⁷³⁻⁷⁴ Maníkó Émbaramu kentáá síwá'násafena kentáásí namuro-wáásífákémbá mésinkainata ímba sáá'a ínata wení kísau maéta ⁷⁵ wenaúranka'a kawe'-úmai arupíse úmai maé'mae'o onda-áásá óraaka'a siyáiyé. Sékáráya simásuwena séna ⁷⁶ kesááninkoo entáfésa iyáákarai-Fasi'aenkon-aaimo simátímíndawi óne sénáawe. Aifa'á emá Fasi'aénkóní aambá wiyínone. ⁷⁷ Fasi'aénkó wení waásiti sáwí-imayaa maitiyuwéna kawe'-ámpá'ó métinkainda-aai wésimatime Fasi'aénkóní aambá wiyínone. ⁷⁸ Kentáásí Fasi'aénkó áfááraumai arumbá uwásinkenasa aafáúmó iyáúsenamo sámo kaintembá kawe'-ámpátá mésinkenasa sása kásinkainiye. ⁷⁹ Kumeu'ó in-áémpá'ó méraawi puwíyantafena táá'o iwái sama kátinkena kawe'-ámpá'á métinkainiye Sékáráya siyáiyé.

⁸⁰ Súwana miniyámpóigó óraa'a éna kawe'-ímáyáá wéena máásai-marafa'a ména Ísareri-waasi túranka'a paápé índa-kanaa túwana máásai-marafa'a méraiye.

2

*Máryaa Ísumbo ma'ánkarain-aai.**Mátíyu 1:18-25*

¹ Minkánááfímbá Rómu-kamani-oraakon-awí'a Ógásitasi simátimena séna seyaafá'l-maráfákén-kwáásí túwí'a agaenáawe siyáiyé. ² Aifa'á túwí'o agáún-kanaafimba Sáiriniyasi Síriyaa-waasiti kawáágómó méron-kanaafimba ³ namupa'ó maifá'o kuráawi kouwerésa kentí akúmbó méropa'a túwí'o agáiyantafesa tiyáawe. ⁴ Yósepi Téfitin-andafaken-kwaasi póna Kárirí-marafa'a Násareti-naopa'a tuwéna Yúndiyaa-marafa'a Téfitini naaópa'a téna mindáópa'-awí'a Pétafumufa'a túwana ⁵ awaainín-árásigó Máryaa ámu'a kaufúwana áwí'o maíndasafena áí'maena túwana ⁶ mindáópa'a ména iyámpóimo ma'ankái-kánaá túwana ⁷ aifaráán-iyámpói ma'ankéna iyámpóigoni unáánkwtói úsúrena purumakagóní táúfapimba ánkariye. Túwí'a wéagauwasa

sáwífa'-waasi wíyómpimba waásimo wááumo wáén-daumpa'a ówi'a tarówana purumakagóni naaúmpa'a mérena ma'ánkaraiye.

Sipisípiya'o káráwiyowi simátímakain-aii.

⁸ Mináémpá'ó sipisípiya'o káráwiyowi nó'waamba ufá'á wégawaanuwana ⁹ Fasi'aénkó wení kísau-waasi wíyómpakemba ai'marówana sipisípiya'o káráwiyowifa'a paapé úwana Maníkóni sáma tuwówana kumúwasa awánésa áfááraumai táatafesa uwaná ¹⁰ wíyómpakewi séna ímba táá'a íno. Ásé-aii kusimátimunda pósa sáwífa'-waasi ísésa áfááraumai aamoí uwánkanaawe. ¹¹ Káfé'a Téfitini naaópa'a iyámpói ma'ánkáísana miniyámpóigóntáfésa Maníkó iyáfasinankaraiwai Fasi'aénkón-iyé sénááwe. Miniyámpóigó kenkwará'é fí'on-kwaasiye sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye. ¹² Miniyámpói ampantasámbá úsúmai purumakagóni táúfapimba máráísa'a koawáné sé'a simásímakain-aii érai'-aii kentáá kawé'-ámpá'á mésinkaindawimba ma'ánkaraiye sénááwe súwasa ¹³ minúwóiyáámbá wíyómpakewi sáwífa'a paapé ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ¹⁴ wíyómpa'a Maníkón-áwí'a mósá maráúmne. Marapá'á Maníkó aamoimó uwátínkáin-kwaasi aaweyáá úmai méraawe siyáawe.

Sipisípiya'o káráwiyowi Ísumbo koawánaraan-aii.

¹⁵ Wíyómpaken-kísau-waasi wíyómpa'a kunuwerésa íyúwasa sipisípiya'o káráwiyowi sésa Fasi'aénkómó simásímakain-aaisafeta Pétaaremufa'a koawánanaisaiye sésa ¹⁶ minúwóiyáán-úmai kumbá Máriaeae Yósepiye mésarai purumakagóni táúfapimba Ísumba ánkaroysa taawánésa ¹⁷ wíyómpakewimo siyón-aii miniyámpóigón-áái tasimatimesa ¹⁸⁻²⁰ kouwerésa simásímakain-aaisa érai'-aiiye sésa ísaron-aaisafesa koawánontafesa Maníkón-áwí'a mósá makáawe. Sipisípiya'o káráwiyowi simátimun-aii ísówi imáyáa uwaná Máriaeae mináái áákaraaka'a éna imáyáa uráiyé.

Ísun-awi'o simánkarain-aii.

²¹ Iyámpói ma'ankéna afakaumboé-no'waamba waúwasa miniyámpóigón-áúma kárámai araenáemba uwaná áwí'a simánkena anówamo ímbo ámu'o kaurónka'a wíyómpakewimo siyón-awi'a simánkena Ísuwe siyáiyé.

Símiyoniye Ánaae'a Ísumbo awánaraayan-aii.

²² Naaófá'ó Mósese aaremó iyámpóimo matinkésa nombó pétuwesa miwítí naaópa'o iyíyan-aaimo siyáin-kanaa túwasarai Yósepiye Máriaeae'a Ísumba áí'mesarai Fasi'aénkómó amíyanesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye. ²³ Fasi'aénkóni ámáámba Mósese agaimaréna séna Fasi'aénkó séna kentí iyámpói aifa'á waai-iyámpóisómbá tí'mae'a kempá'á mátinke'a ení iyámpóiyé sénááwe Fasi'aénkó siyáiyé Mósese agaimaréna siyáiyé. ²⁴ Moóráfa'a Fasi'aénkóni ámáámba agaimaréna séna Maníkóntáfékai ísámai mááufu'-numa kae'á fámai agáékaiyo. Ímbo mááufu'o makékai mááufukaan-dumagonaráá'a kae'á maimái agáékaiyo siyáiyé. Mináái miyá íyantafesarai Ísumba áí'mesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye.

²⁵ Kuyaná moóráwígon-awi'a Símiyoni Yérúsaremufa'a ména kawé'-wáásí éna Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména Ísareri-waasi kawé'ó uwátinkaindawimba amu'maréna mérowana Maníkóni Ufaen-ámútánkó wesé'a ména ²⁶ ááéma simáména séna ímba ááéma puwínompo Fasi'aénkóni Kárásitimba awáné puwínone simámakaimba ²⁷ Maníkóni ámútanko imáyáa amúwana óraa'-amaan-daumpa'a imérowasarai Ísun-anófoiyai ámáámba miyá siyóntafesarai Ísumba áí'mesarai óraa'-amaan-daumpa'a íyúyana ²⁸ Símiyoni miniyámpói tapéna Maníkóntáféna súwi simásuwéna séna ²⁹ Fasi'aénkóo simásímakanda-aii káfé'a paapé isaná sirunkó kawé'á wéimba pó'a úwoi puwónaumne. ³⁰⁻³¹ Seyaafá'-wáásísáféna ísámai kawé'-ámpá'ó métinkaindawimbo iyáfasinankaandawimba é'a awánáúmne. ³² Fí'onkaa-waasi sáma kátinkena kawé'-ámbá aráátiminana póna Ísareri-waasi súwíta sanaambá iyíníye Símiyoni siyáiyé.

³³ Símiyoni miniyámpóígóntáféna súwasarai anófoiyai isésarai óraa'-imayaa uyaná ³⁴ Símiyoni séna Maníkó kawé'á uwátinkainiye simásuwena miniyámpóígón-anówantafena séna Maníkó maaniyámpói iyáfasinankaiye. Wentáfésa Ísareri-waasi tuwímbai Maníkóntáfésa kawé'-úmai méwasa tuwímbai tínaeemba uwáménaawe. Maníkó wembá waamékaámbá uwánkáisasa sáwí-aaimo simánkaiyawiti ³⁵ sáwí-imayaa seyaafá'-wáásí túranka'a paápé íniye. Ááiwara-tantaako faiyaráisanamo áí'o intenkaámbá umbai-tántáákó enarumpimbá tíniye Símiyoni Máriaantafena siyáiyé.

³⁶⁻³⁷ Moórá-ininkon-awi'a Ánaa Maníkón-aaimo simátimun-ininko ména Ásan-andafaken-inimba Fániyuerin-ayáámúnko éna waai maiyéna afakaeté-aatai maisuwówana awaai kó puwúwana ayáátáaka'a ⁸⁴ aatai maisuwéna áráamba kéna aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'a iména aafáyáara'e fénáimpinka'e nó'wane Maníkón-áwí'a mósá wémarena inai aantembo síndasafena ímba tómbá wénena ³⁸ Símiyoni sún-kanaa wewará'á ewaa'á taména Maníkóntáféna súwi séna miniyámpóígón-aai simátiména Maníkó Yérúsaremufaken-kwaasi sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa siyáíndawimba wéamu'maraundawintafena miniyámpóígón-aai simátímakaiye.

Yósepiye Máriaae'a Násareti-naopa'o kurááyan-aai.

³⁹ Yósepiye Máriaae'a Fasi'aénkómó siyáin-amaamba tai'ásuwesarai Káriri-marafa'a mindáraití naaópa'a Násaretifa'a koméroyana ⁴⁰ mindáraití iyámpóígo óraa'a uwáwéna fasi'ámai ména kawé'-ímáyáá úwana Maníkó kawé'á uwánkaraiye.

Ísu iyámpóíya'a óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

⁴¹ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótáimo í-tánón-kánáá túntemba Ísun-anófoi Yérúsaremu-naopa'a kógo urááye. ⁴² Ísu sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisukónka'a Yúndaa-waasiti áwáu arááíwaesarai mintánómbó náiyantafesarai Ísumba áí'maesarai Yérúsaremufa'a koméroyana ⁴³ mintánón-kánáá tai'ówasa miwítí naaópa'a wété uwaná Ísu Yérúsaremufa'a mérowasarai anófoi ímba awánésarai ⁴⁴ imáyáa ésarai wenamááraase'a aampa'á wéwiye-imayaa ésarai aampa'á wéwesarai fenómpinka'a wé-toso uwasarái mindárai miwítí naaóraafine timááraafinemo tíndawe sésarai ayaafái uyambá ⁴⁵ ímba awánésarai ayaafái uwááesarai aneka'á tauwerésarai Yérúsaremufa'a koayaafái úmaesarai kuyambá ⁴⁶ kaumbo-kánáá maisúwóyana óraa'-amaan-daumpa'a mérowasarai anófoiyai awánaraaye. Yúndaa-waasi aaimó simátímún-kwaasiti afufumpimbá Ísu ména miwí táái wéisena minááísáféna tísai úwasa ⁴⁷ anondáa wembá áisai uwaná wení kawé'-ímáyááfínkémbá simátimuwasa iséna táátafesa uwasá ⁴⁸ anófoi taawánésarai táátafesarai ésarai tiyáámba píkinsarai anówa séna kesááninkoo enafoékai ayaafái úmaekai wénuyana sirunkó umbái wétaifo nóra séwa miyá wéono súwana ⁴⁹ Ísu séna nóra sékaiya siyaafái wéoyo. Kesifoní naaúmpa'a méraumpo nóra sékaiya ímba ísaraayo súwasarai ⁵⁰ minááígóní áwáu ímba kawé'-úmai ísaraaye.

⁵¹ Ímba ísóyana Ísu anófoise'a Yérúsaremufakemba Násareti-naopa'a téna miwí tááisafena ewé símaena wéiyena tamérowana anówa Ísumo urómbe imáyáa wéna mérowana ⁵² Ísu óraa'a uwáwéna kawé'-ímáyáá wéuwasa Maníkówé waásiye aamoí uwánkaraawe.

3

Yónimo simátímakain-aai.

Mátíyu 3:1-12, Máaka 1:2-8, Yóni 1:19-28

¹ Rómu-waasiti óraakon-awi'a Táípiriyasi ména kawáá-kísáú maiyéna sísamaifakemba séfataase-aatai maisuwónka'a Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Póntiyasi-Páírati maúwana Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti maúwana áfákon-awi'a Fírípi wema Ítúriya-marafa'e Térékónaitisi-marafa'e káráwiyuwana Ráiseniyaasi Ápírini-marafa'a

káráwiyuwasa ² miyáumai-waasi káráwiyonka'a Ánásiye Káyafaasiye aifa'-ámáán-káwáágórái méroyanka'a Sékáráiyaan-áaninkon-awi'a Yóni máásai-marafa'a mérowana Maníkó aai simámuwana ³ Yóni Yóndani-nonkoni arúfá'á wénena simátimena séna sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíya'a nombá maitínkáanana Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyuwáiniye Yóni siyáíye. ⁴ Miyá súntafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna

moóráwigo máásai-marafa'a ména aemáiyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse íyana minámpá'á wíno. ⁵ Omá'a kárámai ukwítu'mae koró. Kaentaén-ámbá arupíse oro. Kumpékaape'o uráin-amba maimái kawé'án-oro. ⁶ Maníkó sáwí'o úmáimo méraampinkemba

kawé'-ámpá'ó métinkaindawimba ai'maránana kumínda seyaafá'nánká awánánáawe Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yónintafena mináái siyáíye.

⁷ Súwasa Yóni nombá maisinkáinkwae sésa sáwífa'-waasi wempá'á tóso uwaná Yóni simátimena séna iyánkó póigon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba timínífo nááwa sisará iséra inkaisé wéteo. ⁸ Kentí sáwí-kisau tuwé'o Maníkómpá'ó té'o é'a kawé-kísáú maíya'a tuwánánaumne. Émbaramu kentáá síwá'ná ímbá póta Maníkóní kawé'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónááwemo sénaraa maanóntámpínkémbá kanaámpó'a waási úráaro sisa'á úráawisino. Émbaramun-aísaafitantambo uráundawi póta kawé'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. ⁹ Ímbo kawé'-árámbó íyáín-taimo áwáufimbo ayáímai iyafímbó agaisúwáán-temba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba timíníye Yóni siyáíye.

¹⁰ Súwasa isésa sésa simásimenda-aaisa nórasaawa ónaumno suwaná ¹¹ Yóni séna kae'-únánkwátóimo makéwi ímbo makéwi moórá-mora tíméro. Tómbá makéwi ímbo makéwi moórá-mora tíméro Yóni súwasa ¹² taakisi-óntámbó máún-umen-kwaasi Yóni nombá maisinkáinkwae sésa wempá'á tésa sésa óraako ómpo nórasaawa ónaumno suwaná ¹³ Yóni séna ímba karo'á símai óraa'-ontambo maíyamba taakisi-óntán-aantemba máéro súwasa ¹⁴ i-wáásí sésa kesáá nórasaawa ónaumno suwaná Yóni séna tínkantuke'a miwítí óntama maénae ímba seró. Karo'-áái simátíme'a miwítí óntama maénae ímba seró. Kentí kísaugoni méyántáfé'a ímbo kaórémba tirunkó kawé'á ina'a méraaro Yóni siyáíye.

¹⁵ Yúndaa-waasi Maníkómó íyáfasinankaraiwimba amu'marésa mésa Yónin-aai isésa óraa'-imayaa ésa sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai wemá Yóniya'i fi'owawa'iyó suwaná ¹⁶ Yóni séna kesínaaembo tındawi wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aai síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye. Kemá nombá maitínkánaumpo wemá Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá ai'maránana kuména kempímbá óraa'a uwátinkena iyamó agáéntemba íniye. ¹⁷ Aawinkwínaumo sipetífímbó mósá makésamo mentúwááwanamo anómbo marapá'ó kúmísanamo ásimo fiyúndágo aútúwáísasamo kámakama'o in-íyáfímbó wiyú'-máimo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'o mósá maráántemba waási miyaráámbá íniye Yóni séna ¹⁸ Maníkóní ásé-aai ísámai kawé'á íwae séna miyán-áái simátíma'maena iyáíye.

Ísumba nombó maiyánkarain-aii.

Mátíyu 3:13-17, Mááka 1:9-11

¹⁹⁻²² Yóni simátíma'mae wéiyena sáwífa'-waasi nombá maitínkéna ánaaemba Ísumba maiyankówana inái súwana kampuáran-tawaai tuwínkaa'-úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó mááufu'-numaraamba úmaena ane'á kumbérowana aaijó aantemba wiyóm-pakemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá wée'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáíye.

Yóni Maníkóní ásé-aai simátímumbanifo Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti áfákon-awaainínkón-áwí'a Érótiyasimba maiyówana mindásafena fí'o-fi'on-tantaa'o

sáwí'o úntafena Yóni séna sáwí'a óne súwana Éroti Yónimba áí'mai ándáfa'a ankéna mindásafena sáwí-kisau maimaéna iyáíye.

Ísun-aiwá'náti túwíkon-aaí.

Mátíyu 1:1-17

²³ Ísu marapá'á kumbéna moóra-waai úmai siyáánkai-aatai maisuwéna wénena Maníkón-aaimo simátiminda ómbarena úwasa waási imáyáa ésa sésa Yósepin-ááninkon-íye siyáawe.

Yósepi afowán-áwí'a Írai úwana

²⁴ Írai afowán-áwí'a Mátáti úwana

Mátáti afowán-áwí'a Rífái úwana

Rífái afowán-áwí'a Méríkai úwana

Méríkai afowán-áwí'a Yánai úwana

Yánai afowán-áwí'a Yósepi úwana

²⁵ Yósepi afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Émósi úwana

Émósi afowán-áwí'a Néamu úwana

Néamu afowán-áwí'a Ésírai úwana

Ésírai afowán-áwí'a Nágai úwana

²⁶ Nágai afowán-áwí'a Méati úwana

Méati afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Sémeni úwana

Sémeni afowán-áwí'a Yóséki úwana

Yóséki afowán-áwí'a Yónnda úwana

²⁷ Yónnda afowán-áwí'a Yóánani úwana

Yóánani afowán-áwí'a Résa úwana

Résa afowán-áwí'a Sérápáperi úwana

Sérápáperi afowán-áwí'a Síáritiyeri úwana

Síáritiyeri afowán-áwí'a Nérai úwana

²⁸ Nérai afowán-áwí'a Méríkai úwana

Méríkai afowán-áwí'a Éndai úwana

Éndai afowán-áwí'a Kósamu úwana

Kósamu afowán-áwí'a Érímendamu úwana

Érímendamu afowán-áwí'a Éya úwana

²⁹ Éya afowán-áwí'a Yósúwa úwana

Yósúwa afowán-áwí'a Éríyesa úwana

Éríyesa afowán-áwí'a Yórimu úwana

Yórimu afowán-áwí'a Mátáti úwana

Mátáti afowán-áwí'a Rífái úwana

³⁰ Rífái afowán-áwí'a Símiyoni úwana

Símiyoni afowán-áwí'a Yúndaa úwana

Yúndaa afowán-áwí'a Yósepi úwana

Yósepi afowán-áwí'a Yónamu úwana

Yónamu afowán-áwí'a Éráyakimu úwana

³¹ Éráyakimu afowán-áwí'a Mériya úwana

Mériya afowán-áwí'a Ména úwana

Ména afowán-áwí'a Mátáta úwana

Mátáta afowán-áwí'a Nétáani úwana

Nétáani afowán-áwí'a Téfti úwana

³² Téfti afowán-áwí'a Yési úwana

Yési afowán-áwí'a Ópéti úwana

Ópéti afowán-áwí'a Póási úwana

Póási afowán-áwí'a Sárimoni úwana

Sárimoni afowán-áwí'a Násoni úwana

³³ Násoni afowán-áwí'a Ámínándapu úwana

Ámínándapu afowán-áwí'a Ándimini úwana
 Ándimini afowán-áwí'a Ánái úwana
 Ánái afowán-áwí'a Ésíroni úwana
 Ésíroni afowán-áwí'a Pérési úwana
 Pérési afowán-áwí'a Yúndaa úwana
³⁴ Yúndaa afowán-áwí'a Yékopu úwana
 Yékopu afowán-áwí'a Áísáaki úwana
 Áísáaki afowán-áwí'a Émbaramu úwana
 Émbaramu afowán-áwí'a Téra úwana
 Téra afowán-áwí'a Né'o úwana
³⁵ Né'o afowán-áwí'a Séráki úwana
 Séráki afowán-áwí'a Ríyu úwana
 Ríyu afowán-áwí'a Péréki úwana
 Péréki afowán-áwí'a Ípa úwana
 Ípa afowán-áwí'a Síra úwana
³⁶ Síra afowán-áwí'a Kénaani úwana
 Kénaani afowán-áwí'a Áfákisati úwana
 Áfákisati afowán-áwí'a Sému úwana
 Sému afowán-áwí'a Nówaa úwana
 Nówaa afowán-áwí'a Rémeki úwana
³⁷ Rémeki afowán-áwí'a Métúsara úwana
 Métúsara afowán-áwí'a Ínóki úwana
 Ínóki afowán-áwí'a Yéréti úwana
 Yéréti afowán-áwí'a Má'árariri úwana
 Má'árariri afowán-áwí'a Kénaani úwana
³⁸ Kénaani afowán-áwí'a Ínosi úwana
 Ínosi afowán-áwí'a Sėti úwana
 Sėti afowán-áwí'a Ándámu wemá
 Maníkón-áánimban-íye.

Miwí Ísun-aíwá'ná owé-ímáyáá uráawe.

4

*Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-aai.
 Mátíyu 4:1-11, Mááka 1:12-13*

¹ Yóni Ísumba nombá maiyankónka'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó Ísumba óraa'a uwánkena simámuwana Ísu Yóndani-nomba tuwéna máásai-marafa'a komérowana
² waántáwanko Ísu sáwí'o índá awánánae súwana Ísu ímba tómbó nómba ména ayáátáaka'a 40 no'waamba waúwana áfááran-aai tówana ³ waántáwanko séna emá Maníkón-ááninko úne wésempo maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó siyó súwana
⁴ Ísu séna Maníkón-aai aúfáífkemba séna tómbó náiyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkómó siyáintemba seyaafá'á íyana fasi'átinkainiye
 siyáimba pó'a emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁵ waántáwanko Ísumba áí'maena iyéna minúwóiyáán-úmai seyaafá'-máráfá'ó káráwiyon-kwaasi aráánamena
⁶ séna seyaafá'-máráfá'á káráwiyuwo sénamo símakaimba moóráwigomba kesí imáyáafinkemba kanaa'á tíménda isa'á embá áménana enáwíko iyíníye. ⁷ Ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kisau áména káráwiyuwo waántáwanko súwana ⁸ Ísu séna Maníkón-aai aúfáífkemba séna kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáa é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a wení kísau aantemba máéro
 siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁹⁻¹¹ waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni amifa'á móankena séna Maníkón-aai aúfáífkemba séna Maníkó wíyómpakemba wení kísau-waasisomba ti'maráínasa enká'á káráwiyonaawe.

Moóráfimba séna
 óntanka'a aísamai turaráanafo
 sésa tiyáántandesa faramónááwe

siyáíye. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne wésembo maankákémbá ásáfenasa wíyómpakewi farámbaesa marapá'á múankaaro waántáwanko súwana ¹² Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba é'a miyá siyéna moóra-aaiwara'a séna

kentí Fasi'aénkó Maníkómbá
 áísai úmai isánae ímba seró

siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Maníkómbá
 áísai úmai isáúsino. Mindásafemo emó sénda ímba miyá ónaumne Ísu súwana
¹³ waántáwanko seyaafá-tántáátáféna Ísumba áísai uwásuwena séna kárika
 aneka'á taáísai ónaumne séna auwéna kóuraiye.

*Ísu wení kisaumo ómbakain-aai.
 Mátíyu 4:12-17, Mááka 1:14-15*

¹⁴ Kúwana Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkó Ísumpimba wérowana Ísu máásai-marafa'a tuwéna Kárirí-marafa'a komérowana wenááigo seyaafá'-márafá'á wété úwana
¹⁵ miwítí ámáán-daumpimpa'a

Ísu simátimuwasa seyaafá'nánká wenáwí'a mósá makáawe.

*Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-aai.
 Mátíyu 13:53-58, Mááka 6:1-6*

¹⁶ Minkákémbá Ísu kárikomo ma'ééún-daopa'a Násaretifa'a koména Yúndaa-waasi ámáán-aaimo isón-kanaa aasiyaasi-kánaá ámáán-daumpa'a imáéntemba miyáumai iména Maníkón-aai aúfáífinkembo simátimindasafena íyáfasinowasa ¹⁷ naaófá'á Maníkón-aaimo siyówi Áísáya agaimakón-kwandaai amúwana maiyéna fariyéna moóra-aai awánéna séna

¹⁸ Fasi'aénkóní ámútanko kesé'a méraiye. Úwoi-waasisafe kesí ásé-aai kosimátimiyo séna si'mákaifo Fasi'aénkóní ámútanko kesé'a méraiye. Ta'ótokaan-kwaasisafe'a kemá faútínkáana'a méraaro siyé-áái kosimátimiyo. Túrambo kafíkáin-kwaasisafe aneka'á túrambo awánáíyan-aai kosimátimiyo. Tirumbó umbaimó táinda-waasisafena minúmbái-tántáá'á tai'áíniye siyé-áái kosimátimiyo. ¹⁹ Fasi'aénkó wení waási

kawe'ó uwátinkainda-kanaagon-aai kosimátimiyo séna si'mákaiye

agaimaréna siyáíye Ísu simásuwena ²⁰ mináúfái-wándáái owepámai káráwiyow-imba aména aai simátimindasafena mara'á mérowasa mindáúmpá'ó méron-kwaasi aai sínena úwasa aúrampimba karákówana ²¹ Ísu séna minááímó súna'o isérón-aai afora'á paápé iye súwasa ²² isésa aifa'á kawe'-áái siyé sésa aamoí uwánkesa ánaaemba óraa'-imayaa ésa sésa Yósepin-ááninko éna maankákéwí éna kesáámó úndanten-kwaasin-ifo nóra sénawa miyán-áái síyó suwaná ²³ Ísu séna waási waé'mai-aai sésa emá tíyofaan-waasi ómpo enáúra'a eyáárika kawe'an-uwó wésewe. Mináái kentáfé'a simásuwe sé'a Kápaneamu-naopa'a kawe-kísáú maiyáanata ísaraumpo maanká'á ení naaópa'wara'a miyán-kísáú mauwó kentáfé'a síyambanifo ²⁴ érai'a simátime sune. Maníkón-aaimo simátímíwai wení waásifa'a Maníkón-aai kosimátiminenamo wimbá we-namááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iyé sésa wenáwí'a ímba mósá wémaraawe.

²⁵ Érai'-aai sénaumpo isáaro. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa méronka'a kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba maisuwéna ímba aa'á téna aawai tówana minkánáá Ísareri-waasiti marafá'á keto'-ínimbá sáwífa'a mérowana ²⁶ Maníkó ímba minkétó'-ínimbá kotúwa'nai ínone séna fí'om-barafaken-keto'-inimba Sáíndóni-marafa'a Sáréfati-naopaken-ininkomba koáwa'nai uwó séna Maníkó Íráiyaamba ai-marówana kuráíye. ²⁷ Naaófá'á moóráwigo Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráisa méronka'a Ísareri-waasiti marafá'á túmo námombo kón-kwaasi sáwífa'a mérowana

Maníkó minkwáásísómbá ímbo asófatinakaraimbanifo fí'om-barafa'a Síriyaa-marafakenkwaasi áúmo námombo kón-kwaasigon-awi'a Néamanimba asófankaraiye Ísu súwasa ²⁸ minámáán-dáúmpá'ó mérowi isésa imáyáa ésa kentáásáféna Maníkó ímba túwa'nai íníye Ísu wésiye sésa tirunkó ika fówasa ²⁹ íyáfasinesa Ísumba ta'ótokesa tafisímaesa máapa'a kúwákárúwesa miwítí naaó'-omapa ámémpa'a famétuwanaesa uwaná ³⁰ éniyo Ísu tufintuwena kóuraiye.

Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-aai.

Mááka 1:21-28

³¹ Ísu Kárirí-marafa'a Kápaneamu-naopa'a koména Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísónkanaara'a ámáán-daumpa'a iména aai simátimuwasa ³² isésa óraaka'o sún tafesa óraa'-waasigoraamba siyé sésa táatafesa uráawe.

³³ Táatafesa uwaná minámáán-dáúmpá'á moóráwigo sáwí-amutamba wenarumpimbó méron-kwaasigo óraaka séna ³⁴ Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínewa'ono tasínkambaisaawa tai'áínono. Embá awánáúndawi Maníkóní kawe-kísáú-wáásígó óne súwana ³⁵ Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáásí auwé kóuwo súwana misáwí-ámútánkó minkwáásí famé'auwowana túranka'a tanaa fówana ímba sáwí'o uwánkomba úwoi kóúwasa ³⁶ awánésa táatafesa ésa keáímbá sésa nóran-aaiya wésiyo. Fasi'aén-áái sáwí-amutantafena óraaka simátímísasa tirumpinkémbá wégowe suwaná ³⁷ miyán-áái Ísun-aai mináémpá'á wété úwasa ísaraawe.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinakarain-aai.

Mátíyu 8:14-17, Mááka 1:29-34

³⁸ Ísówana Ísu minámáán-dáúmpá'á tuwéna Sáímonini naaúmpa'o iyúmba Sáímonin-áraandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana ³⁹ iséna wempá'á téna áuiyagontafena séna tai'aaó súwana mináuíyá tai'ówana íyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

⁴⁰ Úwasa fenómpinka'a fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a tuwaná ayáamba ta'ótorowasa asófaraawe. ⁴¹ Miyá úwasa sáwí-amutantomba sáwífa'-waasi tirumpinkémbá tiyuwésa óraaka sésa Maníkón-ááninko óne simásuwesa kóuraawe. Sáwí-amutamba imáyáa ésa Ísuntafesa Maníkómó íyáfasinankaraiwai iyé-ímáyáá untáféna Ísu aséráaro súwasa tiyuwésa kóuraawe.

Yúndiyaa-aempa'o Ísu simátímakain-aai.

Mááka 1:35-39

⁴² Kóuwana aafáúmó íyáúsunka'a Ísu mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimo síndasafena ímba waásimo méropa'a komérowasa ayaafái úmai awánésa sésa kónafo keséta méraao suwaná ⁴³ Ísu séna fí'on-daopimpa'wara'a ásé-aai Maníkó wení waásimo kawáánin-aai kosimátimenaumne. Miyámó ondasáféna Maníkó si'mákaisa'a kunkáumne séna ⁴⁴ tiyuwéna Yúndiyaa-aempa'a koména ámáán-daumpimpa'a simátíma'maena iyáíye.

5

Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aai.

Mátíyu 4:18-22, Mááka 1:16-20

¹ Moórá-kanaa Ísu nonkwaaúnkóní áwáífa'-awi'a Kénésárétifa'a mérowasa Maníkón-aai isánae sésa tóso ésa famé'maesa tuwaná ²⁻³ kae'á kári'-nompin-taomba nonáámááífa'a wérowana moórá Sáímoninde wérowana awánówasa mófáá'o tóróyan-kwaasi mindómpín-táómba tuwésa mare'mare'-únámbá wénonkwiyuwana mintáómba úwoi wérowana awánéna Sáímonini nompín-táómpimba íyátena Sáímonintafena séna ewaa'á maimaé waaó súwana ewaa'á fafúsúmaena nonáwáífa'a kúwana Ísu mimpímbá mara'-ména seyaafá'-wáásí simátímakaiye.

⁴ Simátimena Sáimonintafena séna nompín-táómba fafúsúmae nonafufumpá'á kure ewé ení waásiye mare'mare'-únámbá túwéwana nompímbá kumína'a mófáá'a fasínáaro súwana ⁵ Sáimoni séna óraakoo káfé'-no'waamba miyámó úmae iyúndasa ínta mófááta toráúndasa úwoisa méraumpo emó séndantemba ónaumne séna ⁶ nonafufumpá'á wésa mare'mare'-únámbá túwówana nompímbá kumúwana sáwífa'-mofaa'a minúnám-pímbá ówitena tararáaráántamba úwasa ⁷ moórá-nompin-taompimba miwítí waási mérowasa awánésa tiyáán-tuwaa'a ésa tasúwa'nai oro suwasá tésa minkáé-táómpimba mófáá'a mósá márówana ówitena umbái téna nompímbó kúwáféráaraantamba úwana ⁸ Sáimoni Pítaa miyámó úmba awánéna Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó siyáíye. ⁹ Sáwífa'-mofaa'o tóróntafena Pítaawe wesé'o méron-kwaasiye táátafesa uwasá ¹⁰ Sáimoniye mófáá'o to'maésarai nuyawi Sépétin-ááninkai-tuwi'a moóráwigo Yémísi úwana moóráwigo Yóni mindáraiye táátafesarai uyaná Sáimoni Pítaa Ísuntafena séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó súwana Ísu séna ímba áá'a íno. Mófáá'o to'maé wénomba minkísáú ifátuwe'a káfé'a waási tafisíyasa kesiráái wáéro súwasa ¹¹ mindómpín-táómba tafisímaesa nonáámááífa'a mámaresa miwítí kísau ifátuwesa Ísumba arááíwakaawe.

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-aii.

Mátíyu 8:1-4, Máaka 1:40-45

¹² Moórá-kanaa Ísu moórá-naopa'a mérowana moóráwigo seyaafá'-áúfá'ó námombo kón-kwaasi Ísumba awánéna óraakon-iyé séna aísamaifimba takífaena séna kentáfé-namo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainone súwana ¹³ Ísu ayáámba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóiyáámbá kawáúguwana ¹⁴ Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwifo naaófá'ó Mósesemo siyáintemba ámáán-kisau-waasifa'a wéma enáú máaraatime póima tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agáiyasa seyaafá'nánká awánésa áurakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-aii simátimunafo sé waaó Ísu súwana ¹⁵ ifátuwená kawé'ó uwánkon-aii simátíma'maena iyúwana minááígó naaó'-nao'a wété úwasa sáwífa'nanka tóso ésa wenáái wéise'a onaná tí'o

in-kwáási asófatinkainkwae sésa tóso uwaná ¹⁶ énifo Ísu Maníkómpá'á inaimó sín-dasafena máásai-marafa'a kógo uráíye.

Ísu aísamaimo pukówaimba kawé'ó uwánkarain-aii.

Mátíyu 9:1-8, Máaka 2:1-12

¹⁷ Moórá-kanaa tuwímbai ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakene Káríri-aempakene Yúndiyaa-aempakene tóso ésa Ísu moórá-naumpa'a aaimó wésimatimumba táisaraawe. Maníkó Ísumba asófatinkainda-fasi'aemba amúwana mérowasa ¹⁸ tuwímbai aísamaimo pukówimba wandaaifimbá marésa taawiya'maé tésa Ísumpa'a máánkáananasa kawé'á ínkwaé sésa tumbá ¹⁹ mindáúmpá'á sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó íyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maé imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótorena túwówana kuméména waásifimbo Ísumo mérompimba aúranka'a kumúwana ²⁰ Ísu taawiya'maésamo tun-kwáásímó érai'a kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ²¹ ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásiyé keáímbá sésa Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo waási ímba miyá onááfo Maníkómbá karaánáá'a ánkáíye suwaná ²² Ísu minímáyáámó umbá iséna séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ²³ Moóráwigo aísamaimo pukáíndawintafena sénamo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáíndawintafena sénamo eyááríka'a íyáfasine waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó awánánááwe. ²⁴ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyúwáanda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna

aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna isaaó. Íyáfasine ení wandaaí maimaé ení naaópa'a waaó súwana ²⁵ túranka'a íyáfasinkwena wení wandaaí wémaena Maníkón-áwí'a mósá maréna wení naaópa'a kúwasa ²⁶ seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánáúnda-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

Ísu Rífáimbo áántarain-aii.
Mátíyu 9:9-13, Mááka 2:13-17

²⁷ Ánaaemba Ísu aampa'á wéwena awánómbo taakisi-kísáúmó maúwain-awi'a Rífái taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna íyáfasine kesé'a tiyó súwana ²⁸ íyáfasinena seyaafá-tántáá'á tuwéna wembá arááiwa'mae wéna ²⁹ Ísuwe'o náin-dasafena wení naaúmpa'a óraa-tomba agaúwasa taakisimó máún-kwaasiye fí'o-fi'on-kwaasiye Rífáini naaúmpa'a tamésa mindáraise'a tamésa tawémandowasa ³⁰ amáán-kawaa-waasiye miwítí amáámbo sun-kwáásíyé Ísuni kísau-waasisafesa aaisambá tiyésa tísai esa sésa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a tómbá wé-nao suwaná ³¹ Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawé'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-ófo tí'o in-kwáásí wétuwa'nai-owe. ³² Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne

Ísu siyáíye.

Tómbó aawentamó on-áái.
Mátíyu 9:14-17, Mááka 2:18-22

³³ Suwasá tuwímbai Ísuntafesa sésa Yóni nombó maitínkáíwaini kísau-waasi moórámora-kanaa Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímba wénesa inaí aantemba wésewasa amáán-kawaa-waasiti kísau-waasiwara'a miyá wéfo ení kísau-waasi ímba miyá ombá tóné noné úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ³⁴ Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómbo kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ³⁵ Ánaaemba minkwáásígómbá áí'mae kóiyana minkánáa amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáíye.

³⁶ Ísu mináái simátimena maarán-áái waé'mai-aii séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyana aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ³⁷ Aú-anda-aran-domba ááéraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. ³⁸ Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe. ³⁹ Ááéraan-anda-aran-dombo naawímó ombá sésa ááéraan-anda-aran-donko ásé wéíye sésa aú-anda-aran-domba ímba sínkáíye wésewe.

6

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aii.
Mátíyu 12:1-8, Mááka 2:23-28

¹ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye kísau-ufa'a wíti-ton-kisau'fa'a wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai ási pítuwesa nowasá ² amáán-kawaa-waasi tuwímbai tuwánéna sésa saagaan-kánáa aambá fái'l-makaawa'a nóra séra miyá wéoo suwaná ³ Ísu séna naaófá'á Téfitimo uráimba aúfáíimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba ísaraawe. Téfitiye wení waásiye táái tówana ⁴ Téfiti Maníkóni amáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo amáán-kisau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téfiti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó

ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe.
⁵ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáará'ó waásimo kísau máémba kendén-iye Ísu siyáíye.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aaí.

Mátíyu 12:9-14, Mááka 3:1-6

⁶ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísu ámáán-daumpa'a iyéna wésimatimuwana moóráwigo ayáánúrapa'-ayaambo kemporarón-kwaasi mérowasa
⁷ ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásiyé mésa Ísuntafesa saagáiyá póna minkwáásímó kawe'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aafintá maiyankánaumne sésa Ísumba awánomba ⁸ Ísu mínímáyáámó umbá iséna ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna íyáfasine kemó méraundara'a imauwó súwana íyáfasinena Ísumpa'a túranka imaúwana ⁹ Ísu miwísáféna séna moórá-aaisafe'a tísai ónae'a sune. Kentáásí ámáán-aafimba nóin-aaiya wéraiyo. Saagaan-kánáará póta kawe-kísáúsááwá máúm sáwí-kisusaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasásááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa ímba aai suwaná ¹⁰ Ísu mótuwana-metuwana éna ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna enayáámbo fárútuwaaó súwana ayáámbo fárútuwawana kawe'á uwánkowana ¹¹ miwí tirumbá áfááraumai sáwí'a úwasa nóra úmaisaaawa tufuwónaumno sésa kemó mérompimba keáimbá siyáawe.

Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aaí.

Mátíyu 10:1-4, Mááka 3:13-19

¹² Minkánáará'á Ísu fenómpinka omápa'a iména ímba aúma waéna Maníkómpá'á inai símae wéiyuwana ¹³ siyarówana Ísumbo arááíwa'mae kun-kwáásí táántowasa íyúwana minkwáásíffínkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi toráumai séna kesí aantá-waasin-owe séna túwí'a siyáíye.

¹⁴ Miwí túwí'a séna moóráwigo Sáímoniye séna

aú-awi'a Pítaawe simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Yémísini moóráwigo Yónini moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni ¹⁵ moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Áráfíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanáe siyáiwaini ¹⁶ moóráwigo Yémisin-ááninko Yúndasini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu táántaraiye.

Ísu sáwífa'-waasifimba kísau mo maiyáin-aaí.

Mátíyu 4:23-25

¹⁷ Omápakemba Ísu miwísé'a arufá'á kumbérowasa wembó arááíwáún-kwaasi sáwífa'-nanka Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopakene Táyaanaopa'e Sáíndóni-naopa'-non-awaifakene sáwífa'-waasisomba tamésa ¹⁸ Ísun-aaí isánae sésa tí'o ún-kwaasiwara'a asófatinkinkwae sésa tóso ésa sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasiwara'a tóso uwaná Ísu sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa ¹⁹ tí'o ún-kwaasi Ísun-ane'á ta'ótoraanana sí'a tai'áínkwae sésa miyá uwaná fasi'aémbá tokéna póna mintí'a asófatinkaraiye.

Tirunkó kawé'á éna sáwí'a énamo índa-aaí.

Mátíyu 5:1-12

²⁰ Ísu miyá uwátinkena wení kísau-waasi tuwánéna séna kembiwí Maníkó súwa'nai ínkwemo sewí Maníkó miwí kawé'á uwátinkena miwíyá'á wégawaaniye. ²¹ Káfé'a tááimo wétaiwai tirunkó fetóí ina'a méraaro. Maníkó kanaá uwátinkainiye. Káfé'a tirunkó sáwí'a isa'á ifi'ó wétaawi tirunkó fetóí ina'a méraaro. Tirunkó kawé'á ina'a wíyáái ónááwe. ²² Kembiwí kemá waási úranko kumpaapé uráundawintafe'a fasi'ámaimo méraawi waási tínaembo uwátinkesa tíyámbo uwátinkesa sáwí-aimo simátinkesa sáwí-waasin-owemo síyamba tirunkó fetóí ina'a méraaro. ²³ Miyá íya'a

tirunkó kawé'á ína'a imá wéte'a wíyómpakemba kentí kawé'-mékámá maénááwe. Naaófá'á miwí tíwá'ná miyá ésa Maníkón-aaimo simátímakaawi sáwí'a uwátínkaraawe. ²⁴ Énifo marapákén-tántáá'ó makáawi káráwiyoro. Tirunkó kawé'ó wéin-tantaa'a é'a makáamba pó'a ímba moóra kawé'-mékámá maénááwe. ²⁵ Káfé'a tímú'o faiwái káráwiyoro. Ánaaemba táái táíniye. Káfé'a wíyááimo owí káráwiyoro. Ánaaemba ifi'á tánááwe. ²⁶ Naaófá'á kentíwá'ná karo'-ááímó simátímakaawi-túwi'a mósá makáamba pósa miyámó sésamo kentúwí'o mósá máréwa'o é'a káráwiyoro Ísu siyáiyé.

*Namuro-wáásí kawé'á uwátínkáaro-aai.
Mátíyu 5:38-48*

²⁷ Ísu simátimena séna kemó simátíménda-aai ísáaro. Kesááimo isé'o é'a kentí namuro-wáásí tirumbá kawé'á uwátínke'a tíyámbo uwátínkéwi kawé'á uwátínkáaro. ²⁸ Sáwí-aaimo simátínkéwi kawé'á uwátínkáaro. Sáwí'o uwátínkéwimo é'a Maníkómpá'á inai símai miwí túwa'nai oro. ²⁹ Táá'o tuwaumiya'o é'a ímba anondáá tínkame'a aneká'á waé-tíméro. Kentí unáánkwátói maiyésa sésa aneká'á maénae síya'o é'a ímba a'áo seró. ³⁰ Moóra-tantaa'a simiyó síya'o é'a úwoi tíméro. Kendémó moóra-tantaa'o maíya'o é'a ímba fuwafí sé'a síméro seró. ³¹ Kembó tirááimo táinda-i'o úmáimo túwa'nai íya'a miwí miyáumai túwa'nai oro Ísu siyáiyé.

³² Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kentí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Sáwí'o on-kwáásí ímba kawé'-wáásí ombánifo miwítí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumaimo kentí waási-imayaa aantembo íyanamo éna Maníkó ímba kawé'-mékámá tímínifo kentí namuro-wáásíwára'á imáyáá tíméro. ³³ Seyaafá'nánká kawé'ó uwátínkáán-kwaasi kawé'á wéuwatinkaawe. Sáwí-waasiwara'a miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kawé'ó uwátínkáán-kwaasi aantembo kawé'ó uwátínkéwanamo éna Maníkó ímba kawé'án-owe síníye. Kentí namuro-wáásíwára kawé'á uwátínkáaro. ³⁴ Sáwí-waasi ánaaemba siménááwe-imayaa ésa wétimewe. Ánaaembo tímíyan-kwaasi aantembo tímíyanamo éna Maníkó ímba kawé'án-owe síníye. Ánaaemba siménááwe-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. ³⁵ Kentí namuro-wáásí kawé'á uwátínke'a imáyáá tíméro. Anondáá simíwae-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. Miyámó íyambo é'a Maníkómpákémbá kawé'-mékámá maénááwe. Maníkó wentáfésa ímba súwimo sen-kwáásí úwoi túwa'nai ena sáwí-waasiwara'a miyá isasá pósa waási kembiwí miyámó ombá tuwánésa sésa Maníkó wíyómpakewin-áánintomban-owe sénááwe. ³⁶ Kentifo arumbó uwátínkááintemba miyán-oro Ísu siyáiyé.

*Ímba sáwí-aai simátíméromo siyáin-aai.
Mátíyu 7:1-5*

³⁷ Tuwáné'o é'a sáwí-waasiye síyanamo éna Maníkó kentáfénawara'a miyá sínífo tuwáné'o é'a sáwí-waasiye sefó. Umbai-tántáá'ó tímíyanamo éna Maníkó kenkwára'á miyá ínifo umbai-tántáá'á tíméfo. Sáwí'o uwátínkaiya'o é'a mintántáá'á ímba imáyáamo íyamba ifátúwáaro. Miyámó íyanamo éna Maníkó kemó sáwí'o ombá maitiyuwáiniye. ³⁸ Timíyantemba Maníkó anondáá kembá tímíniye. Tómbó tíméwasamo nawááesa aráá'o máráántemba Maníkó miyá úmai sáwífa-tantaa'a tímíniye. Miyáumaimo tíméntemba Maníkó miyá íníye Ísu siyáiyé.

³⁹ Ísu simátimena waé'mai-aai séna moóra aúgafitawi moóra aúgafitawimba ayáánto'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímá tanaambá fáyááye. ⁴⁰ Iyámpóímo ésa uwáitái'-on-kwáásí ímba íyáákanaafo miwí táái ísámaesa íyantemba ónááwe Ísu siyáiyé.

⁴¹ Ísu simátimena séna kentúrampimba iya-arumbó wéraisalo ombá ímbo awánaamba kentí waási tuwáné'a enaurampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. ⁴² Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási

túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. Kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásín-
ofo kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba
tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánaáawe Ísu siyáíye.

Taaigó arambó iyáín-aaí.

Mátíyu 7:16-20, Mátíyu 12:33-35

⁴³ Ísu simátimena séna kawe-táigó ímba sáwí-aramba iyáísana sáwí-taigo ímba kawe'-
arámbá wéiyaifo ⁴⁴ mintáigón-aramba awánésa sáwí-taiye

kawe-táiyé wésewe. Fekómó éna ímba áwiyanda-arankaamba iyáínífo fe'-arambá
iyáíníye. Antirígó afo'afáá'-arankaamba ímba iyáínífo antirí-aramba iyáíníye.

⁴⁵ Miyáumai kawe'-wáásí kawe'-ímáyááfínkémbá kawe-kísáú máéwasa sáwí-waasi

sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaewe. Tirumpin-ímáyááfínkémbá wésewe Ísu
siyáíye.

Naambó urááyawi-taai.

Mátíyu 7:24-27

⁴⁶ Ísu simátimena séna kentáfésa óraako óne sembánifo kemó simátimunda-aaí ímba
arááíwa'mai kawe'á wéowe. ⁴⁷ Kempá'ó tésa kesáái isésa

kawe'-úmaimo arááíwaiyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. ⁴⁸ Naambá
ónae sésa marafímbá mai'á u'maé kumémesa óntamba kusaafá ésa minká'á naa-
mayáamba múfaimai naambá úmaraiyana aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámbá
ímbo tawísínda fasi'ámai wéena óntanka'-namba póna úwoi wéíniye. Miyaráán-úmai
waásimo kempá'ó tésa kesáái isésa kawe'-úmaimo arááíwáéwi fasi'ámai ménaawe.

⁴⁹ Énifo kesáái isésamo ímbo kawe'-úmaimo isáiyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a
isáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'ó ukésamo iyamba paáká'á úmakaiyana óraa'-a'a
téna nombá fiyéna mindámbá tawísísuwainana sáwí'a íníye. Miyaráán-úmai ímbo kesáái
isámaimo kawe'ó iyawi ímba fasi'ámai ménaawe Ísu siyáíye.

7

Rómu-i-waasigon-aaí.

Mátíyu 8:5-13

¹ Ísu mináyáátáá'-ááí simátimena Kápaneamu-naopa'a kúwana ² Rómu-i-waasiti
kawáágó wení kísau-waasi aráái tówimba ál'a úwana puwíndasafena wéuwana
³ minkáwáágó Ísumo taméron-aaí iséna Yúndaa-ora'-waasisafena séna Ísumba koáí'-
mae tíyana taasófankaino séna ti'marówasa ⁴⁻⁵ Ísumpa'a óraaka kosésa minkáwáágó
Yúndaa-waasisa súwa'nai ena kentáásí amáán-damba úmakaifo kawe'-wáásí po kawe'-
úmai koáwa'nai ínóne suwaná ⁶ Ísu iséna miwísé'a wéna minkáwáágóní naambá ewaa'ó
wéronka'a kúwana minkáwáágó wení waási simátimena séna Ísumba kosimáme'a maará
seró. Óraakoo kentáásí kawáágó séna kemá kári'-waasi úmpo emá óraa'-waasi ómpo
ifátuwe kesí naaúmpa'a ímba iyínóne. ⁷ Mindásafe'a ímba empá'á kosimámakaumpo
ímba kesí naaúmpa'o iyínda úwoi aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáíno.
⁸ Kewará'á kawáá-kísáúgóní áwáuma awánáúnda kesí kawáágó sisa'á wení kísau maé'a
kesí i-wáásísáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe sé'a waaó súnana wisa'á
moóráwigontafe sé'a tiyó súnana tisa'á kesí kísau-waasisafe'a miyá uwómó súndan-
temba miyá wéiye siyé. Ísumba kosimáméro súwasa ti'marówi tésa tasimámúwana ⁹ Ísu
mináái iséna áatafena éna kowaeréna wembó arááíwa'mae kun-kwáásísóntáféna séna
simátimé sé'a minkwáásí Rómu-waasigo kentáféna súwa'nai índa-fasi'aemba tokáíye
wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fí'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe
Ísu súwasa ¹⁰ ti'marón-kwaasi kouweré tésa taawánomba kísau-waasigo kawe'-úmái
mérowasa taawánaraawe.

Ísu moóráwigombo iyáfasinankarain-aaí.

¹¹ Ísu káríka'a ména tiyuwéna wení kísau-waasiye sáwífa'-waasiye kúmba Néni-naopa'a wéna ¹² mindáókoni óntan-kusaigoni ontará'ó kúnka'a moórá-keto'-ininkon-ááninko puwúwasa taawiya'maésa sáwífa'-waasi anówae wétuwana ¹³ Fasi'aénkó anówambo awánómba arumbá uwánkena séna ímba ifi'á taaó séna ¹⁴ makón-taarera'a kota'ótorowasa taawiya'maé tun-kwáásí tamáúwana Ísu séna ifó'-wáásígóo íyáfasinaao súwana ¹⁵ pukómpinkemba íyáfasinena aái súwana Ísu anówantafena á'ímae waaó súwasa ¹⁶ seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa káfé'a Maníkón-aaimo sin-kwáásí óraa'-waasi kentááfímbá paápé iye. Maníkó ai'maráísana wení waásisaamo súwa'nai índa-waasisa kúmíye suwaná ¹⁷ mináái Ísuntafesamo sun-ááígó Yúndiyaa-aempa'a seyaafá'-áémpá wété uráíye.

Yóni nombó maitínkáiwain-aii.

Mátíyu 11:2-19

¹⁸ Minááígó wété úwasa Yónini kísau-waasi isésa Yónimba kosimámúwana wení kísau-waasiyai táántowasarai tuyaná ¹⁹ simátimena séna Ísumba maanáái koáisai okaiyó. Emá kumínonemo siyáawiya'o fí'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé. Kosekaiyó Yóni súwasarai isésarai ²⁰ Ísumpa'a tasimámesarai Yóni nombó maitínkáiwai si'maráísakai empá'á túye. Yónimo simbá kumínonemo siyáawiya'o fí'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé. Ísumba tasimámúyana ²¹ minkánaáfímbá Ísu sáwífa'-waasi fí'o-fi'on-ti'a ún-kwaasi kawé'á uwátinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá wémaitiyuwena túrambo kafíkón-kwaasi túramba awána-mai kawé'á uwaná ²² Ísu Yónimo ti'marón-kwaasisafena séna tauwerékai awánaáyane isááyane Yónimba kosimáme sékai túrambo kafíkáiwai túramba awánamai kawé'á owaná táá'o káúnkaiwai táá'a isááwana tísaimo pukáiwai kawé'-úmai tín-taawaná námombo kaiwái kawé'á uwátinkena pukáan-kwaasi íyáfasintinkena úwoi-waasi ásé-ai simátimena séna ²³ kentáfésa ímba kae'-ímáyáá íyawi tirunkó kawé'á wéíye siyé. Yónimba kosimámékaiyo Ísu súwasarai kurááye.

²⁴ Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-aii seyaafá'-wáásí simátimena séna Yóni máásai-marafa'a méraisa'a koawáné nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Fiyúndá toréna umó móma'mema'o intenkáán-kwáásí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-íye. ²⁵ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Kawé'-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáásí kawé'-únánkwátóiwara óntawara'-waasi óraa'-waasiti naaúmpa'a méraawe. ²⁶ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Maníkón-aaimo siwái Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaimo siwáín-íye. Érai'a simátime sune. Wemá Maníkón-aaimo siyáawi íyáákaraiye. ²⁷ Maníkón-aii aúfáífimba Yónin-aii símai agaimaréna séna

Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á wéna ení aambá wiyíníye siyáíye

agaimaréna siyáimba Yónintafena siyáíye. ²⁸ Simátime sé'a Yónini kísaugo seyaafá'-wáásítí kísaugomba íyáákaisana Maníkó kawé'á uwánkaraifo Maníkó wení waásiya'o kawáánin-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye óraa-kawé'a uwátinkainíye Ísu siyáíye.

²⁹ Taakisimó máún-kwaasiye úwoi-waasiye mináái isésa Maníkómó siyáin-aii érai'-aii póta konanasá nombá maisinkáínkwae sésa Yónimpa'a kuráawe. ³⁰ Énifo Yóni Maníkóní aambó aráátímakaimba áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé minámbá tí-naaemba uwámesa ímba nombó máúmba kóuraawe.

³¹ Ísu moórá-aiiwarera'a simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno. ³² Miyán-kwáásíyáámbán-owe. Iyámpóisomba naaópa'a marupímbá mésa ááféma wétesa moórá-aempa'o méraan-iyampoi táántesa sésa tiyé'a imá seró.

Moórá-isa súna'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súna'a ímba ifi'á taráawe siyáawe. Énifo miniyámpóimó uráantemba maaméeraan-kwaasi miyá wéowe. ³³ Yóni nombó maitínkáíwai ména ándá-aran-domba ímba wénena Maníkóntáféna imáyáa éna tónkwará'á ímba wénaisa'a wentáfé sé'a sáwí-amutamba arumpimbó méraiwain-iyé wésewe. ³⁴ Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwará'á náúna'a kentáfé sé'a ándá-aran-done tónté'o námae iyíwai póna taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásítí waásin-iyé wésewe. ³⁵ Énifo Maníkó simátímakaintembo owí sésa Maníkó kawe'-ímáyááwáráwín-iyé wésewe Ísu siyáíye.

Ísun-aísamaiya'a masawémbo fatiyain-aai.

³⁶ Moórá-kanaa áamáán-kawaa-waasigon-awi'a Sáímoni Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá tamandaaó súwana wení naaúmpa'a iyéna tómbá iwénowana ³⁷ mindáópaken-aankaro'-ininko Ísu áamáán-kawaa-waasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénaiye-aai minínínkó iséna óntan-anafeumpimba asaa-wiyúmbó úm-basawembo wéromba maimaéna ³⁸ mindáúmpá'á iyéna Ísun-ánaempa'a aísamaifimba iména ifi'á wétowana a'ní ka'maéna Ísun-aísamaiya'a kumúwana minínínkó ayáátáá'-a'nontausamba aísamaiyakemba wéuwaena aísamai wéamo'nena asaa-wiyúmbó úm-basawemba aísamaiya'a fatímarowana ³⁹ áamáán-kawaa-waasigo Ísumbo áántowi awánéna imáyáa éna séna minkwáásígó Maníkón-aaimo siwáímó inkakaa aísamaiya'o ita'ótokain-ininko aankaró'-ínínkó

iyé-ímáyáá isinó séna miyán-ímáyáá úwana ⁴⁰ Ísu minkwáásígóntáféna séna Sáímoniyo moórá-aai simámenae súwana minkwáásígó séna óraako siyó súwana ⁴¹ Ísu séna moóráwigo óntambo tímiwai ména moóráwigomba sáwífa'-ontamba siyáánkai-taemo'-ontamba aména moóráwigomba kári'-ontamba moórá-taemo'-ontamba ámisana ⁴² aanáfómbó amí-kánáá tisasarái óntamba ímba wéraisasarai saafá uwááesarai wempá'á tíyana séna kanaán-ifo ímba méyámbá maénaumpo kenkáítí méyán-túwí'a tuwígafatuwaumpo kokaiyó siyáíye-aai Ísu Sáímonimba simámena séna mindásafena miyámó sintáféna minkáé'-wáásígórái tirunkó aamoí wéuwankaaye. Moóráwigo áfááraumai aamoí wéuwankaimba nááwa'iyo Ísu áísai ena súwana ⁴³ Sáímoni séna sáwífa'-ontambo maiyénamo aanáfómbó ímbo máamisanamo méyán-áwí'a tuwígáúfatuwaiwai óraa'-aamoí wéuwankaiye Sáímoni súwana Ísu séna mindásafe'o súná é'a séne simásuwena ⁴⁴ koutauséna minínínkómbá awánéna Sáímonintafena séna minínínkómbá awánaao. Ení naaúmpa'o iyúnda kentáásí áwáu sísamaimo non-kwiýí-nómbá ímba siménana minínínkó ifi'á tisaná a'nimá sísamaiya'a kúmísana wení a'nóntausamba uwákáíye. ⁴⁵ Ímba aaweyáá uwásinkaanana minínínkó sísamai taamó'na-amó'na uráíye. ⁴⁶ Kentáásí áwáu ímba si'nómpá'á masawémba asinkáánana minínínkó sísamaiya'a asaa-wiyúmbó im-básawémbá fatímai asínkáíye. ⁴⁷ Mináái simáme sune. Minínínkóní seyaafá-sáwí-ímáyáá maisuwáúnda póna kembá óraa'-aamoí uwásinkena miyán-tántáá'á kawe'á uwásínkáíye. Énifo moóráwigombo kári-sawi-tantaa'o maisuwáúnda kári'-aamoí uwásínkáíye Ísu Sáímonintafena simásuwena ⁴⁸ minínínkóntáféna séna ení sáwí-imayaa maisuwáúmne súwasa ⁴⁹ wesé'o tómbó wénon-kwaasi keáímbá sésa waásiti sáwí-imayaa wémaitiyuwaiwai mindá nóran-kwaasiya'iyo suwaná ⁵⁰ Ísu minínínkóntáféna séna kentáfé amankúnkúmba óna'a ení sáwí-imayaa maisuwé'a kawe'á uwánkaumpo aáno úmai enarunkó kawe'á ina waaó Ísu siyáíye.

8

Tuwímbai-inimba Ísumbo arááiwakaan-aai.

¹ Minkákémbá Ísu naaó'-nao'a óraa'-naopimpa'e kári'-naopimpa'e wénena Maníkó wení waásimo kawáánin-aai ásé-aai simátíma'maena iyáíye. Ísuwe wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi wénuwasa ² tuwímbai-ininte wénesa minínínkómbá tuwímbai tí'a úwana Ísu kawe'ó uwátínkaron-inimba uwasá tuwímbai

tirumpinkémbá sáwí-amutambo maitíyukain-inimba uwaná moórá-inimba Mágátáraa-naopakemba áwí'a Máriaa Ísu wenarumpinkémbá afakaeté-sawi-amutambo maiyáúkon-ininko úwana ³ moórá-ininkon-awi'a Yóána awaaikón-áwí'a Súsá wemá Érotini naanka'ó káráwiyowi úwana moórá-ininkon-awi'a Súsána úwasa tuwímbai-ininkwara'a uwasá miyáumai-inimba ésa kentí moparáwímpínkémbá Ísune weni kísau-waasiye túwa'nai úmaesa kuráawe.

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aai.

Mátíyu 13:1-23, Mááka 4:1-20

⁴ Naaó'-naoken-kwaasi sáwífa'a Ísumpa'a tóso uwaná Ísu simátimena séna ⁵ moóráwigo ánáuntumba maimaéna kísaufa'a wéwena mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kuwéraisasa waási tasasámpasukaawana numagó fái'nasukaiye. ⁶ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kuwéna karuwéna anoníyaimbarafa'a póna aáénkaraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásukaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawe'-máráfimbá kuwéna karuwéna óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyáiyé. Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáiyé.

⁹ Súwasa Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa minkwáé'mái-ááígóní áwáu sinatá ísáano suwaná ¹⁰ Ísu séna Maníkó weni waásimo kawáánin-aaigni áwáumo simátimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisafo fí'on-kwaasi waé'mai-aai aantemba wésimatimumpo ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamái kawe'á wéowe Ísu siyáiyé.

¹¹ Ísu simátimena séna minááígóní áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigo ánáuntumbo tu'maráinten-úmai Maníkón-aai simátímísana ¹² tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai ísááwana waántáwanko imáyáa éna Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba iyana sáwí-ampakemba kawe'-ámpá'á métínkáifo séna tirumpinkémbá tamaimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹³ Tuwímbai-anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai isésa aamoí ombánifo ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á ontáfésa kárika'a timankúnkúmba owaná fí'o-fi'on-tantaako tisasá miwán-imáyáa ésa Maníkón-aai ifátukaawe. ¹⁴ Tuwímbai-anauntumbo karaampimbó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai ísáámbanifo marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa fí'o-fi'on-tantaa'a maénae símae nésa miyán-imáyáágó Maníkón-aai faráátasuwasasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. ¹⁵ Tuwímbai-anauntumbo kawe'-máráfimbó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai isésa kawe'-ímáyááwára'-wáási isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa fí'owi wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Ómbó kúrakain-aai.

Mááka 4:21-25

¹⁶ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a maránááfo afora'á mósá makéwasa seyaafá'nánká naaúmpa'o iyíyamba awánánááwe. ¹⁷ Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á aforá paápé ínasa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a aforá paápé ínasa awánánááwe. ¹⁸ Ísáán-aai imáyáa úmai kawe'án-oro. Maníkón-aaimo ísámaimo kawe'ó owí Maníkó túwa'nai ínasa moórá-aaiwara'a isánááwe. Maníkón-aaimo ímbo ísámai kawe'ó ésa karo'á sésa kawe'-úmai wéisaumne sewí tirumpinkémbá maimaínana ímba wéiniye. Mindásafe'a ísáán-aai imáyáa úmai kawe'án-oro Ísu siyáiyé.

Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.

Mátíyu 12:46-50, Mááka 3:31-35

¹⁹ Súwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa sáwífa'-waasi Ísuwe mésa sisipáá uróntafesa ímba naaúmpa'o íyúmba máápata tamérowasa ²⁰ mindáúmpá'ó méron-kwaasi Ísuntafesa sésa enanówe enáfárawaisaiye embá awánánae sésa máápa'a taméraawe suwaná ²¹ Ísu seyaafá'-wáásísáféna séna Maníkón-aaimo isésa kawé'ó íyawi kesinówe kesífárawaawin-owe Ísu siyáiyé.

Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-aaí.

Mátíyu 8:23-27, Mááka 4:35-41

²² Moórá-kanaa Ísu wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba íyátena nonkwaaúnkóní menáipá'á kónae séna miwísé'a kúmba ²³ Ísu a ún-kwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa ²⁴ inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo puwúnafosaawe suwaná Ísu íyáfasi-nena fiyúndágonde nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó étuwowana ²⁵ Ísu simátimena séna kentáfé'a nóra séra ímba timankúnkúmbo onkákéná wéseo súwasa táátafesa ésa keáímbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaiyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

Sáwí-amutamba arumpinkémbó maisukáin-aaí.

Mátíyu 8:28-34, Mááka 5:1-20

²⁶ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama tínaaempa'a wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa ²⁷ mimbárafá'ó kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbárafá'á kumúwana moóráwigo mindáópakewi Ísumpa'a téna wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna ayáátáaka'a unáánkwtóí-iyaimba ména ímba wení naaúmpa'o maúmba waásimo utátínkón-ontan-aifa'a mérowana ²⁸⁻²⁹ sáwífa-kanaa misáwí-ámútánkó sáwí'a uwánkowasa waási káráwiyesa aiyayaanka'a kárá'umarowana minándá tarátuwena misáwí-ámútánkó áí'maena máásai-marafa'a máánkarowana Ísumo túmba awánéna wáá'a túwana Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé kóuwo súwana Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena óraaka séna Ísuwo íyáákamai-Fasi'aenkon-ááninko ómpo sínkamonafonifo nóra uwásinkainono súwana ³⁰ Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana minkwáásígó sáwífa-sawí-amutamba wenarumpimbó mérontafena séna kesúwí'a sáwífa'nanka úne séna mérowasa ³¹⁻³² omápa'a sáwífa-poi mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa waántáfa'a ímba si'maraaó. Mimpóí tirumpintá si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa ³³ sáwí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba kárúwesa póí-tirumpimba koférowasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpimbó kúwáféromba putásowasa ³⁴ póíya'o káráwiyowi awánéna minúwóiyáán-úmai naaópa'a wésa kísaufaka'o méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá ³⁵ isésa koawánánae sésamo kumbá Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba sáwí-amutamba arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwtóí úmarena Ísun-aísamaifimba kawé'-úmai mérowasa koawánéna táátafesa uwasá ³⁶ Ísu minkwáásígómbó kawé'ó uwánkwasamo awánon-aaí simátímúwasa ³⁷ isésa áfááraumai táátafesa ésa pósa Kégésaa-marafaken-kwaasi seyaafá'nánká Ísuntafesa sésa maambárafá'á ifá siyuwésa kóuwo suwaná nompín-táómpimba íyátowana ³⁸ sáwí-amutambo maisuwón-kwaasigo Ísuntafena óraaka séna esé'a kónae súwana ímbanifo ³⁹ ení naaópa'a kuré Maníkómó embó kawé'ó uwánkáin-aaí kosimátimiyo súwana Ísumo uwánkon-aaí mindáópa'a simátíma'maena kuráiyé.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mátíyu 9:18-26, Mááka 5:21-43

⁴⁰ Ísu Káríri-waawunkoni menáipákémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba sáwífa'-waasi amu'makówana túwasa aamoí uwaná ⁴¹⁻⁴² moóráwigo amáán-danka'o káráwiyowin-awi'a Yáírasi téna Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena óraaka

séna kimbora kesiyáámúmba puwíndasafena wéifo tiyé ane'á kota'ótorena asófáino súwana minínáámárúgó sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisukáin-arasigontafena afowá tasúwana Ísu wesé'o kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúresa arááiwa'mae kuwaná ⁴³ moórá-ininkomba áí'a ún-ininko sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai naaeyámba ankówasa ímba kanaa'á asófankowana mináí'á úwoi wérowana ⁴⁴ minínínkó sáwífa'-waasifimba Ísumba arááiwa'mae wéwena wení unáánkwátói-araiya'a kota'ótorowana mindááéyánko é'ankowana ⁴⁵ Ísu séna náawawa kesí unáánkwátóiyá'a ta'ótóráina'iyo súwasa seyaafá'nánká sésa ímbaniye suwaná Pítaa séna óraakoo sáwífa'-waasi famé'maesamo íyómpimba ta'ótokaawe súwana ⁴⁶ Ísu séna kempínké-fásí'áénkó moóráwigomba kawé'ó uwánkáimba awáné'a sé'a moóráwigo kesí unáánkwátóiyá'a ta'ótokaiye sune súwana ⁴⁷ minínínkó imáyáa éna ímba aúpá'á úmpo é'a suwánaraiye-imayaa éna anekembá tata'á úwana Ísun-aísamaifimba kífaena seyaafá'-wáásí túranka'a wení unáánkwátóiyá'o ta'ótorowanamo asófankon-aai simátimuwana ⁴⁸ Ísu séna kesímánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iye sénda póna áí'a é'ánkái'fo kawé'-úmai waaó Ísu siyáíye.

⁴⁹ Ísu mináái wésuwasa amáán-danka'o káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírás-intafesa sésa enayáámúnko pukái'fo óraakontafe ténafo simámuwo suwaná ⁵⁰ Ísu mináái iséna Yáírásintafena séna minááisáfé ímba áákauraumo indá kentáfé amankúnkúmba inaná enayáámúnko kawé'-úmai méiniye Ísu séna kúmba ⁵¹ Yáírásini naankóní ewaa'á wéna arááiwa'mae kun-kwáásísontáféna maanká'-méwaro séna Pítaane Yónine Yémí-sine minárásígón-anófoiye tí'maena naaúmpa'o iyúmba ⁵² mindáúmpá'ó méron-kwaasi óraa'-ifi'a wétowana Ísu séna ímba ifi'á taaró. Minárásígó ímba pukái'fo úwoi aúma wéraiye súwasa ⁵³ minkwáásísómbá é'a pukuráíye-imayaa ésa Ísun-awiyáái uwaná ⁵⁴ Ísu minárásígón-ayáánka'a ta'ótorena séna inaamarúgóo íyáfasinaao súwana ⁵⁵ minárásígón-amanko arupimbá túwana minúwóiyáámbá íyáfasinowana Ísu séna tómbá amiyana náino súwasarai ⁵⁶ anófoi táátafesarai uyaná Ísu óraaka séna kemó únda-aai ímba simátímekaiyo siyáíye.

9

*Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aai.
Mátíyu 10:5-15, Mááka 6:7-13*

¹ Ánaaemba Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae'a nóro-fasi'aemba tiména tí'o índawaasi asófatinkei-fasi'aemba tiména ² séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai kowésimatime'a tí'o índawaasi wéasofatinke'a oro séna ³ aampa'ó wiyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé koró. Táúmba ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tómbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae koró. ⁴ Maníkón-aaimo simátimiyantafe'a moórá-naopa'o wiyamba naambó timíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. ⁵ Moórá-naopa'o wiyasamo ímbo naambó timíyana Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowái'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare'a koró Ísu simátimuwasa ⁶ wení kísau-waasi tuwésa naaó'-nao'a wénesa Maníkóní áse-aai simátíma'mae wéwesa tí'o ún-kwaasi asófatinke'a kuráawe.

*Éroti Ísun-aaimo ísarain-aai.
Mátíyu 14:1-2, Mááka 6:14-16*

⁷ Ísuni kísaugon-aai símae íyúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái iséna óraa'-imayaa uráíye. Ísuntafesa tuwímbai sésa wemá Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba íyáfasinkaiye suwasá ⁸ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaimo simátímakaiwain-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba íyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawifinkemba moóráwigo pukáimpinkemba íyáfasinkaiye suwaná ⁹ Éroti miséyááfá'-áái iséna séna kemá

séwánasamo Yónimba anuwarambá kambísówanamo pukáimbanifo minááímó wésemba nááwa'iyompo awánánaumne Éroti símae iyáíye.

Sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aai.

Mátíyu 14:13-21, Mááka 6:30-44, Yóni 6:1-13

¹⁰ Ísuni aantá-waasi Ísumo timún-kisau maisuwésa wempá'á tésa seyaafá-kísáúmó máún-aai simámúwana Ísu miwí antemba tí'maena Pétésáíta-naopa'a komérowasa ¹¹ éniyo sáwífa'-waasi isésa arááíwa'mae kuwaná Ísu tuwánéna aamoí éna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai simátimena tí'o ún-kwaasi asófatinkaraiye.

¹² Asófatinkowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi Ísumpa'a tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáindara'a tí'maré-nasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tóné naané saafá oro suwaná ¹³ Ísu simátimena séna kemá tómbá tíméro súwasa miwí sésa kári-tomba séfataasewara kae'-mófáá'wará'á wéraifo sáwífa'-waasifimba ímbo kanaan-ínifo tómbá koméyanorowa wéseno áísai esa suwasá ¹⁴ sáwífa'-waasi 5,000 waai uwasá aarewé iyámpóíye mérowana Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwima'mái tuwínkaa tuwinkaa'-úmai 50 50 mara'á méraaro simátíméro súwasa ¹⁵ isésa miyá uwátinkówana ¹⁶ Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á maisoréna wiyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa ¹⁷ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aai.

Mátíyu 16:13-19, Mááka 8:27-29

¹⁸ Moórá-kanaa Ísuwe wení kísau-waasiye mérowana Ísu antemba Maníkómpá'á inái simásuwena tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa ¹⁹ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawi pukáandafinkembo iyáfasinkaandawi óne wésewe suwaná ²⁰ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Pítaa séna Maníkó iyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana mináái ímbo simátíméro Ísu óraaka siyáíye.

Ísu puké'a iyáfasinanaumnemo siyáin-aai.

Mátíyu 16:21-28, Mááka 8:31-9:1

²¹ Ísu séna mináái ímbo simátíméro simásuwena ²² séna kembá waási úrankomba sí'o índa-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo senkwáásíyé tínaemba uwásimesa sínkamiya'a púwóndanifo kaumbo-kánáá maisuwéna Maníkó iyáfasisinkainiye Ísu siyáíye.

²³ Ísu seyaafá'nánká simátimena séna kembó sirááíwaenae síyawi tirááímo táínda-tantaa'a ímbo ta'ótóráaro. Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae'o kondantembá kembó sirááíwaiyawi umbai-tántáá'á aasiyaasi-kánáá tímíyasa minúmbái-tántáá'á úwai maimaésa sirááíwaenaawe. ²⁴ Tirááímo táínda-i'o ésa ímbo kawé'-úmai ménaafo kentáfésa ísámai tirááímo táínda-tantaa'o tuwésamo puwésa aú'á úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁵ Mararáké-séyááfá-tántáá'ó wémaesamo puwíyambo éna mintántáákó ímbo túwa'nai íniye. ²⁶ Kesááíwara kenkwárá'ó tigaemó uwásínkáámbo pó'a ánaaemba kemó marapá'ó kúmóna miwí sigae uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaaembo kesí sáwara kesifoní sáwara wiyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'o marapá'ó kúmóna miwí sigae uwátinkanaumne. ²⁷ Érai'a simátime'a sune. Tuwímbai maanká'ó

méraan-kwaasi ímbo pukénka'a Maníkó wení waásimo kawáánimba awáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáíye.

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáin-aai.

Mátíyu 17:1-13, Mááka 9:2-13

²⁸ Ísu simátimena afakaumboé-no'waana'i miyáumai waéna Pítaane Yónine Yémísine tí'maena inaimó síndasafena omápa'a iména ²⁹ inai wésuwana ói'a fí'on-oi'a faufúwana wení unáánkwtóiyakemba waení'a kéna tógáyáagaya úwasa ³⁰⁻³¹ awánomba kae'-wáásíyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaa'e'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aai wésuyana wíyómpake-sawara'a wérowarasarai naaófá'á Maníkó Ísuntafena séna Yérúsaremufa'a puwíníye siyáimba ampáánk'á miyá íníye-aai wésuyasa ³² Pítaae'o méroyan-kwaasi tún-kwaémomba íyáfasinesa Ísuni sámo kaimbá Ísuwe'a méroyan-kwaasi tuwánomba ³³ mindárai Ísumba ímba auwésarai iyóyanka'a Pítaa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawé'á ímbá póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande éta miyásá ónaumne Pítaa ímba imáyáamo úmba úwoi siyáíye.

³⁴ Miyá wésunka'a ainánkó kuména káátaguwasa táátafesa uwaná ³⁵ ainámpínkémbá aagó aantemba séna miwá kesáánimba éna kemó íyáfasinankaundawin-ifo wenáái ísáaro ³⁶ súwasa awánomba mindárai wíyómpa'a íyúyana Ísu aantemba mérowasa awánomba minkánáá ímba simátimesa mináái úwoi ta'ótokaawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aai.

Mátíyu 17:14-21, Mááka 9:14-29

³⁷ Aafáyáaraamba omápakembo kúmúmba Ísumpa'a sáwífa'nanka tóso uwaná ³⁸ miwífínkémbá moóráwigo óraaka séna óraakoo maawá kimbora kesáánimban-ifo arumbá uwánkaao. ³⁹ Sáwí-amutanko arumpimbá taména wáá'a téna fame'naame'á isaná tanaambá fágufagu wéna áwáayaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisáná miyá úmae wéiyena sáwí'a wéuwankaisa'a ⁴⁰ ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpínkémbá maiyáúwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana ⁴¹ Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-ímáyáa isa'á kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirunkó umbái wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a ménaumno simátimena miníyámpóígón-afowantafena séna enáánimba áí'mae tiyó Ísu súwana ⁴² áí'mae túwana misáwí-ámútánkó miníyámpói famé'auwowana tanaambá fówana aiyayaamba ku'wisáná aigaregó nonkáánúwana Ísu awánéna misáwí-ámútánkóntáféna séna auwé kóuwo séna miníyámpói kawé'á uwánkena afowántáféna séna áí'mae waaó súwasa ⁴³ Ísumo miyámó úmba Maníkóní óraa-fasi'aemba awánésa seyaafá'nánká táátafesa ésa tiyáamba tóipimba fáákaawe.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.

Mátíyu 17:22-23, Mááka 9:30-32

⁴⁴ Ísu seyaafá-kísáúmó maúmba awánésa táátafesa uwaná wení kísau-waasisafena séna simátiménda tááka'a máraáro. Kembá waasi úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa sínkamiya puwónaumne súwasa ⁴⁵ wemó sún-aaigni áwáu ímba isésa miwítí imáyáa umbái tówana minááígóní áwáu aúpá'á wérowasa ímba ísámai kawé'á ésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-aai.

Mátíyu 18:1-5, Mááka 9:33-37

⁴⁶ Ísuni kísau-waasi mósimesi-aai sésa kentááfínkémbá nááwa íyáákaiyo sésa keáímbá símae kuwaná ⁴⁷ Ísu miwítí imáyáa iséna moórá-iyampoi áí'mai amándára'a ankéna ⁴⁸ simátimena séna kentáfésa imáyáa ésa iyámpóimo áwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe. Kempínkémbá tuwímbai sé'a kemá kári'-waasi únemo síyawí Maníkó minkwáásísáféna wéiyakaawe wésiye Ísu siyáíye.

Kentí kisaugomba ímba sáwí'o on-aaí.

Mááka 9:38-40

⁴⁹ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfínkén-kwáásín-ifo ímba miyámó indá étuwaosa siyáumne Yóni súwana ⁵⁰ Ísu séna ímba tufínankaaro. Kentáási kisaugomba ímba sáwí'o owí úwoisa wésuwa'nai-owe Ísu siyáíye.

Sámériyaa-waasi Ísumba ímba naambó ámakaan-aaí.

⁵¹ Maníkó Ísumba aiyáínana wíyómpa'o iyínda-kanaa ampáánká tínena úwana Ísu wenarumpin-ímáyáá éna óraaka séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna wéna ⁵² wení waásisafena kowáíyan-damba kosaafá wéiyaro séna ti'marówasa aifa'á Sámériyaa-waasiti naaópa'a kuwasá ⁵³ Ísu Yérúsaremu-naopa'o wínda-aaí isésa tirunkó sáwí'a úwasa ímba naambá tímúwasarai ⁵⁴ wení kísau-waasifinkemba kae'-wáásíyái Yémísiye Yóniye'a mináái isésarai sésarai Fasi'aénkóo Maníkó wíyómpakemba iyamá tuwáínana kuména minkwáási kafúkoro-aaímo suyambá wéankaiyo suyaná ⁵⁵ Ísu méfaerena óraaka séna ímba miyá sekaiyó súwasa ⁵⁶ mindáópa'a tuwésa fí'on-daopa'a kuráawe.

Ísumba arááiwaenaemo siyáan-aaí.

Mátíyu 8:19-22

⁵⁷ Aampa'á wéguwana moóráwigo Ísuntafena séna seyaafá'-náópa'o níndafa'a esé'a nónaumne súwana ⁵⁸ Ísu minkwáásígómbá simáména séna waankó taaiyaifimbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko kumpaápé uráundawi ímba naambá úmake'a wéwaumne séna ⁵⁹ minkákémbá moóráwigontafena séna sirááiwa'mae tiyó súwana séna óraakoo kemá méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááiwaenaumne súwana ⁶⁰ Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaambo owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá Maníkómó wení waásimo kawáánin-aaí simátíma'-mae wínone súwana ⁶¹ moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo embá arááiwaenaumpo aifa'á kesimáára siyáámba timé'a embó taarááiwaenda kanaawá'íyo súwana ⁶² Ísu séna Maníkóní kísau moómbaresa maiyésamo ifátuwesa fí'on-ímayaamo owí Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ímba kanaa'á kísau maénááwe Ísu siyáíye.

10

Ísu 70 waasi kísau mo tímakain-aaí.

¹ Ánaaemba Fasi'aénkó sáwífa'-waasi 70 waasi íyáfasintinkena kaekae'á uwásuwe wemó wínda-naopimpa'a aifa'á kónááwe séna ² Maníkómpá'ó tíyantafesa wenáái kosimátíma'mae koró-áái simátiména séna kísau'fa'a sáwífa-tomba áfu karáísasa mintómbó fakaráíyan-kwaasi sesimáí-waasi méraafo kisaugoni afowámpá'á inaí síyana kísau-waasi ti'maráínasa mintómbá fakaránáofo koró. ³ Sipisípi-araa'a wínana áwáífiyaamo in-íyánkómó intenkáámbó on-kwáásífá'á ti'maránaumne. ⁴ Óntambo inai-inaimó sí-únámbá ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé wé'a aampa'ó wéwe'a ayáátááka'a ímba úwoi-aaí símae wé'a ⁵ moóránaumpa'o iyé sé'a faru úmai méraiyataao seró. ⁶ Síyana faru úmáimo méraíndawimo éna mifáru-áái wempímbá wéínifo ímba faru úmai méraíndawimo éna mifáru-ááígó kowéeréna kembiwífá'á tınıye. ⁷ Kísau mo máiyawi méyámbó máéntafe'a tímínda-naumpa'a imé'a tímíyan-tomba nánááwe. Ímba fí'on-daumpimpa'o níyamba tímíyan-daumpa'-aantemba iméraaro. ⁸ Moóránaopa'o wíyamba naambá tímésa tómbá tímésa íya'o wéne'a ⁹ mindáópa'o tí'o índa-waasi asófatinke'a simátimé sé'a Maníkó wení waásimo kawáánínda-kanaa kempá'á kárika'a tınıye simátiméro. ¹⁰ Moóránaopa'o wíyambo naambá ímbo tímíya'a aampa'á wéwe'a afora'á simátimé sé'a ¹¹ kentí naaópakem-bara sísamaifakenta uwátuwaundasa Maníkó kembiwí ímba aamoí uwátínkáíntafeta aiyowá'á úmai aráátimune. Ísáaro. Maníkó wení waási kawáámó índa-kanaa ampáánká'á

tínaena isa'á tínaaemba uwámewe simátíméro. ¹² Simátíme sune. Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tinda naaófá'á Sónómu-naopa'o méron-kwaasi sáwí-waasi sáwí-meyamba timínífo kembiwímó tínaaembo uwátimiyán-kwaasi sáwí-meyamba áfááraumai timíníye Ísu siyáíye.

Ímba aaimó ísaraan-ai.
Mátíyu 11:20-24

¹³ Ísu simátimena séna Kórásí-naopaken-kwaasiye Pétésáíta-naopaken-kwaasiye káráwiyoro. Naaófá'á Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáindóni-naopaken-kwaasiye Maníkón-aaimo ímbo ísaraawifimbo fi'o-fi'on-kisau ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa kentí sáwí-awau tukáawisino. Sáwí-awau tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó a'makáankakaa Maníkó tuwánaraisino. ¹⁴ Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáá wée'a Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Maníkó Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáindóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a timíníye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko minkáé'-náópakewiti sáwí-meyankomba íyáákamai-sawí-meyamba timíníye. ¹⁵ Kápaneamu-naopaken-kwaasiono. Kentúwí'a mósá maré sé'a wíyómpa'a iyónaumne sembánifo púwón-aempa'a kónááwe Ísu simásuwena ¹⁶ wení kísau-waasisafena simátimena séna kentáái ísámai kawé'ó owí miyámó ombá kesáái ísámai kawé'á wéfo tínaaembo uwátínkááwi kenkwará'á miyá wéowe. Tínaaembo uwásínkááwi miyámó ombá sí'mákaiwainkwara'a miyá wéowe Ísu siyáíye.

70 waasimo kouwékáan-ai.

¹⁷ Ísu súwasa minkwáásí 70 waasi isésa wété urésa Ísumpa'a tóso ésa aamoí tauwánkesa sésa Fasi'aénkóo sáwí-amutantontafe séta Ísun-awika'a sumpo tiyuwé kóro súnasasa isésa kóuraawe suwaná ¹⁸ Ísu séna miyá owaná wíyómpakembo aafáyáumo tóráintemba wíyómpakemba waántáwankombo maisukáimba awánaraumne. ¹⁹ Simátíménda ísáaro. Fasi'aémbá timúna pó'a waaifainkómó fáindamo é'a ímba puwíyana áwáífiyaamo índa-ufonkwankomo fáindamo é'a ímba puwónááwe. Tímakaunda-fasi'aenka waántáwankoni fasi'aénkómbá íyáákaimba póna ímba seyaafá-tántáákó sáwí'a uwátinkainiye. ²⁰ Sáwí-amutantomba kentáái isésa kóuraantafe'a ímba aamoín-oro Maníkó wíyómpa'a aúfáifimba kentúwí'o agaimakáintafe'a aamoín-oro Ísu siyáíye.

Ísu Maníkón-áwí'o mósá makáin-ai.
Mátíyu 11:25-27, Mátíyu 13:16-17

²¹ Minkánáá Maníkóní Ufaen-ámútánkó Ísumba imáyáa amúwana arunkó kawé'á úwana séna kesifóo wíyómpa'wara marará'wará'ó káráwiyaandawi óne. Seyaafá-tántáá'á isáúmne sen-kwáásí ímba simátíme úwoi-waasi simátíme miyámó íyantafena ánkáísa'a pó'a enáwí'a mósá maráúmne Ísu Maníkóntáféna simásuwena ²² simátimena séna kesifo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo séna símakaiye. Seyaafá'nánká kesí áwáu ímba suwánaraafo kemá kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáu suwánaraiye. Seyaafá'nánká kesifoní áwáu ímba awánaraafo kesifombá pó'a keyáá wení áwáu awánaraumne. Kesifoní áwáumo aráátimundawi wéawanaawe Ísu siyáíye.

²³ Ísu simátimena méwaerena wení kísau-waasisafena aantemba séna awánaafo tirunkó kawé'á ina'a méraaro. ²⁴ Simátíme sune. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátí-makowiye óraa'-waasiye kembiwímó wéunda-kisau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Miwí kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba ísaraawe Ísu wení kísau-waasisafena siyáíye.

Sámériyaafakewi namuro-wáásímó áwa'nai uráin-ai.

²⁵ Moórá-kanaa Ísu wenáái wésimatimuwana moóráwigo amáámbo kawé'-úmimo isówi Ísumpa'a téna áisai úmai Ísumba isánae séna óraakoo nóra úmaiya aúí'a úmai

wiyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ²⁶ Ísu séna Maníkón-aaí aúfáifimbo awánáanda mináásáfé nórán-imayaawa óno súwana ²⁷ minkwáásígó séna Maníkón-aaí aúfáifinken-aaigo séna kentiruné kentí imáyáawe kentí fasi'aéné Maníkómpá'á kentí Fasi'aénkómbá áméro séna kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro siyáíye súwana ²⁸ Ísu séna érai'a sémpo miyámó é aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ínone Ísu siyáíye.

²⁹ Súwana minkwáásígó imáyáa éna fí'on-kwaasi suwánésa kawe'-wáásín-íye síwae séna Ísuntafena séna kesí waási nááwa'iyó súwana ³⁰ Ísu séna simátíménda isaaó. Moóráwigo Yúndaa-waasi Yérúsaremu-naopakemba Yériko-naopa'a kónae séna aampa'ó wimbá umén-kwáásí ta'ótokesa wení unáánkwtóí awá'maesa tufú'marááwana puwíndasafena aampa'á méraisana ³¹ moóráwigo Maníkóntáfénamo ísámai póímo tufú'mai agáíwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana kóawanena moórá-aanawaisafa'a kóyáákaisana ³² moóráwigo Rífáin-anaankakewi ámáán-daumpa'a kísau mo máíwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana wení ewaa'á wéna kóawanena moórá-aanawaisafa'a úwoi kóyáákaisana ³³ moóráwigo Sámériyaafakenkwaasi miwí Yúndaa-waasiti namuro-wáásífínkémbá moóráwigo minámpá'ó wimbá koawánéna arumbá uwánkena ³⁴ wení ewaa'á koména masawémba ánda-aran-donkwara úmai afifimbá a'ankéna asáá uwánkena mósá farámbai wení tónki-poifimba ankéna áí'maena wááumo ten-kwáásímó wáén-daumpa'a móankarena káráwiyena ³⁵ íyáfasinena aafáyáara'a mindánkón-afowámbá kae-kánaá-kísáúgóní óntamba aména séna kawe'-úmai káráwiye wenane'ó túwénda-ontambo é'a ke té'a anondáá embá mááméno simásuwena kóuraiye Ísu simásuwena ³⁶⁻³⁷ nóra úmaisaawa aúí'a úmaisa maé'mae'a ónaumno súwaintafena Ísu áísai ena séna umén-kwáásímó tufúkáan-kwaasigoni waási minkáúmbó-wáásífínkémbá nááwa'iyó Ísu súwana minkwáásígó séna arumbá uwánkena áwa'nai uráiwai wení waásín-íye súwana Ísu séna wemó intembá komé miyá ínone Ísu siyáíye.

Máátaante Máriaante-taai.

³⁸ Ísu wení kísau-waasise'a aampa'ó kúmba moórá-ininkon-awi'a Máátaamo méron-daopa'a kúwana Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana ³⁹ iména aaí wésuwana minínínkón-áúnkon-awi'a Máriaa Ísuntafena óraa'-waasin-íye-imayaa éna aísamaifimba taména wenáái wéisowana ⁴⁰ Mááta seyaafá-tómbá wéagaena óraa-kisau wémaena óraa'-imayaa éna Ísumpa'a téna séna Fasi'aénkó kesúnko ímba súwa'nai isa'á keyáá óraa-kisau wémaumpo kentáfé ína imáyáa óno. Simámínana tasúwa'nai íno súwana ⁴¹ Ísu arumbá uwánkena séna Máátao sáwífa-tantaa'a óraa'-imayaa ónana enarunkó umbaí wétaifo ⁴² kesááimo ísáamba mindá óraa-tantaa'a póna mindásafena Máriaa méraifo ímba ifátuwe'a ai'maráanana wíniye Ísu siyáíye.

11

Maníkómpá'ó inaimó sen-áái.

Mátíyu 6:9-15, Mátíyu 7:7-11

¹ Ísu moórá-kanaa Maníkómpá'á inái wésuwasa wení kísau-waasi mérowana Ísu simásuwowana wení waásífinkemba moóráwigo séna Fasi'aénkó Yóni nombó maitínkáíwai wení kísau-waasi simátímísasa Maníkómpá'ó inaimó sentembá kentáá simásímínata Maníkómpátá inái senó súwana ² Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó síyamba maará seró.

Kentáásifowao enáwí'o íyáákarain-awita mósá maráúmne. Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-waasi tirumpimbá kumíno. ³ Káfé-kanaa-tomba kentáá simiyó.

⁴ Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anondáá ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwána miyáumaisa kentáásí aoisaambá maisiyuwaaó.

Sáwí-yantaapinkembo kentáá ma'máímo awánáíndasafenamo ínamo e wasiyuwaaó.

Miyán-áái Maníkómpá'á seró Ísu siyáíye.

⁵⁻⁶ Ísu simásuwena simátimena séna moórá ení waásigo némpakemba nó'waan-afufumba tína ímba tómbá maké ení waásigoni ontafá'á wée áisai e sé kesí waásigo némpakembo timbá ímba tómbá makáunana úwoi méraifo tómbá símína'a mááméno sínana ⁷ wení naaúmpakemba séna ontá wisuwéta kesí aare-iyámpóíseta súsá waig-uráumpo ímba íyáfasine'a aménaumpo kóuwo síníye. ⁸ Kesí waási pó'a aménaumne-imayaamo ímbo ínanamo éna ayáátááka'a mináái wésinana ímba aigaé ínana mináái wésindasafena íyáfasinena amíníye. ⁹ Miyaráán-úmai simátime sune. Maníkómpá'ó inaimó sembá áisai úmae iyíyana timíníye. Áántamae iyíyana kentáái isáíníye. Saafá úmae iyíyana Maníkó aráátiminiye. ¹⁰ Áisai íyanamo éna Maníkó timíníye. Áán-tewanamo éna Maníkó kentáái isáíníye. Saafá íyanamo éna Maníkó aráátiminiye. ¹¹ Kembiwí iyámpóíwara'-waasi kentáánintombo mófáá'a simiyómó síya'o é'a ímba iyaankafayaambá timénááwe. ¹² Kokóri-auma simiyómó síya'o é'a ímba íyoiyoimba timénááwe. ¹³ Énifo sáwí-waasin-oyo kentáánintomba kawé-tántáá'á wétiméfo wíyómpakemba kentáásifowa kawé'-aantembo iwáí póna ení Ufaen-ámútámbá simiyómó síyawí Maníkó wení Ufaen-ámútámbá timíníye Ísu siyáíye.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Mátíyu 12:22-30, Mááka 3:20-27

¹⁴ Moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna minkwáásígó ímba aái wésuwana Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aái súwasa sáwífa'nanka awánésa táátafesa uwasá ¹⁵ tuwímbai sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwasá ¹⁶ tuwímbai Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau maínata awánaano suwaná ¹⁷ Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. Moórá-akumba aaimó tuwíntáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ¹⁸ Waántáwankoni waásimo tiyésamo tuwínkaa'-ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'ó sembá Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiyemo sembá ¹⁹ énifo Píyésepurini fasi'aénká'ó sáwí-amutambo wémaitiyuwaundaraka kenti waásiwara'a Píyésepurini fasi'aénká'á sáwí-amutamba maitiyúwáísino. Miyán-ááímó síyasamo ésa kenti waási karo'á sewé sénááwe. ²⁰ Énifo kemá Maníkóní fasi'aénká'á sáwí-amutambo maitiyuwáúndasafena Maníkóní fasi'aémbá kempímbá paápé isa'á wéawanaawe.

²¹ Moórá-aai imáyáan-oro. Fasi'aén-kwáásígó

parói tokéna wení naaka'á káráwiyaisana wení moparáwímbá kawé'-úmai wéraifo ²² moóráwigo wení fasi'aémbó íyáákaraiwai téna tatufú'mai wení parói fasi'ámaimo ta'ótokaim-paroi tatafiyéna wení moparáwímbá tatafiyéna tuwín-timakaiye.

²³ Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásíyáámbá owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba wété uwáguraawe

Ísu siyáíye.

Sáwí-amutanko kouwékáin-aai.

Mátíyu 12:43-45

²⁴ Ísu simátimena moórá-aai séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowénena séna nááfara ménaumno séna saafá uwááena séna tauweré'a kesí naambá waásigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwena ²⁵ téna taawánaimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawé'á uwásukaisana taawánéna ²⁶ tauweréna afakaeté-sawi-amutamba miwítí sáwí-kisau óraa'o uráawi tí'maena minkwáásígón-arumpimba taméraawana moórá-sawi-amutanko arumpimbá méraisana minkwáásígó sáwí'a úmai méraisasa ánaaemba sáwífa-sawi-amutamba méraawana wemá óraa-sawi'a úmai méraiye Ísu siyáíye.

Érai'a tirunkó kawé'á wéin-aaí.

²⁷ Ísu mináái simátimuwana sáwífa'-waasifinkemba moórá-ininko Ísuntafena óraaka séna enanó embá ma'ánkarena náambo ámakaiwaimba Maníkó kawé'á uwánkaraiye súwana ²⁸ Ísu séna érai'a sémpo Maníkó wenáái ísámai kawé'ó owímá óraa-kawé'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiyé.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwó siyáan-aaí.

Mátíyu 12:38-42, Mááka 8:12

²⁹ Súwasa sáwífa'-waasi Ísumpa'a tóso uwaná simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi sáwí-waasin-owe kentáfé'a wésemba Maníkómó ai'mákainamo e ímbo awánáúnda-kisau mainata awánaanomo sembá naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái imáyáan-oro. ³⁰ Naaófá'á Nínéfa-naopaken-kwaasi Yónaa uráintafesa Maníkó ai'mákaiyemo siyáantemba kemó ondá awané'a Maníkó ai'mákaiye sénááwe. ³¹ Naaófá'á Yúndaa-waasiya'a káráwiyowin-awi'a Soromoní kawé'-ímáyááfínkémbá aái wésimatimuwana moórá-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái kóisánae séna wémena kuráiyé. Káfé'a kemá Soromonimbó iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba ísáamba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tinda minínínkó kembiwí aafimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái taísaraumpo Soromonimbó iyáákaraiwai kempá'á mérowa'a wenááimo ísááraamba ímba ísaraawe síníye. ³² Naaófá'á Yónaa Nínéfa-naopa'a Maníkón-aaí kosimátimuwasa isésa sáwí-awau tuwésa Maníkón-aaí ísaraawe. Káfé'a Yónaambo iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba ísáamba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembiwí aafimbá maitinkésa sésa Yónaa-aaí iséta sáwí-awausa tukáundasaanifo Yónaambo iyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a wenáái isé'o sáwí-awau túwáaraamba ímba tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe Ísu siyáiyé.

Túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-áái.

Mátíyu 5:15, Mátíyu 6:22-23

³³ Ómbó kúra'maresa ímba aúpá'ó maráiyamba afora'á makéwasa naaúmpa'o iyíyawí awánánááwe. ³⁴ Miyáumai túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-tántáá'án-iyé. Túrankomo kawé'-úmáimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá sámá káínifo túrankomo ímbo kawé'-úmáimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá tuwinkáíníye. ³⁵ Kentí sámó kain-tántáá'á túnkwifainifo kentúra'a káráwimai kawé'án-oro. ³⁶ Kentí imáyáago ímba kumeu'ó índa seyaafá'á sámó wégaimba ónkómó sámó kátínkáintemba póna kentí imáyáago kentúra'a sámá kátinkainíye

Ísu siyáiyé.

Ámáán-kawaa-waasi sáwí'a owémó siyáin-aaí.

Mátíyu 23:1-36, Mááka 12:38-40, Rúku 20:45-47

³⁷ Ísu mináái simátimuwana moóráwigo amáán-kawaa-waasigo Ísumpa'a téna séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana tómbó náíndasafena iména ³⁸ ímba ayáamba non-kwiyéna tómbá nówana minkwáásigó awánéna áatafena éna imáyáa úwana ³⁹ Fasi'aénkó awánéna simámena séna kemá amáán-kawaa-waasi anaféúné táúfa'e paáká'-aantemba wénon-kwiyofó andáámpá'á sáwí'a uráisa'a túraníyamba é'a sáwí'a wéowe. ⁴⁰ Sáwí-imayaawara'-waasi méraawe. Maníkó paáká'-tántáá'á éna andáámpá'-tántáá'é imáyáawe mindáwara'a uráiyé. ⁴¹ Kentí imáyáamo arupíse é'o kemó makéntantaa'o ímbo makén-kwaasi timé'o é'a kentí imáyáago kawé'á íníye.

⁴² Kemá amáán-kawaa-waasi kentí kisaufakemba kári-tonkwara'a tuwínkaa'-úmáí siyáánkai maké'a moórá Maníkómbá amé'a kawé'á é'a miyán-amáámbá ísámae wéiyofó óraa'-amaamba ifá'á tuwé pó'a Maníkómbá ímba imáyáa wéame'a óntan-iyain-kwaasi sáwí'o uwátínkáantafe'a káráwiyoro. ⁴³ Kemá amáán-kawaa-waasi amáán-daumpa'a

imé'a kawe'-áémpá'á waási túranka'o iméraamba tiráái wétaiye. Marupá'ó iméraawasa waási tuwánésa kawe'-ááímó sembá tiráái wétaifo kentúra'a káráwiyoro. ⁴⁴ Waásimo maipímbó utámakaawanamo kawáá'isasamo waási ímbo awánaantemba kentirumpimbá miyá isa'á sáwí'a owasá waási ímbo wétuwanaafo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

⁴⁵ Ísu simátimuwana moóráwigo áamáambo sún-kwaasigo Ísuntafena séna miyámó sända kentááwará'á símai sáwíta uwásinkaane súwana ⁴⁶ Ísu séna kemá áamáambo sen-kwáásí kemó áamáambo simátímén-aaigo umbái tíyáísa'a mináái ímbo wétuwa'nai-oyo káráwiyoro. ⁴⁷⁻⁴⁸ Kentíwá'ná Maníkón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Naaófá'á kentíwá'námo uráantafe'a kawe'á uráawe sé'a utámakaapa'a to'waaí wéoyo káráwiyoro. ⁴⁹ Naaófá'á Maníkó kawe'-ímáyááffnkémbá séna kesááimo simátimiyawiye aráátimiyawiye ti'maráanasa miwífímbá wényasa tuwímbai sáwí'a uwátinkesa tuwímbai tínkamiyasa puwónááwe Maníkómó siyáimba mináái paápé uráiyé. ⁵⁰ Naaófá'wára afufumpinkwára ánaaenkwar'a Maníkón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa pukáantafena póna misáwí'ó uráawin-anondaa-meyamba káfé'o méraan-kwaasifa'a tíníye. ⁵¹ Aifa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-awi'a Éperi ánaaemba moóráwigo-awi'a Sékáráíya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moóra-aempa'a Maníkóntáfésa ísáimamo póí tufú'maimo agáún-ontan-taare wérowana moóra-aempa'a aifa'-ámáán-káwáágó aantembo iyún-onta wérowana afufumpimbá Sékáráíya imérowasa tufúwana pukáiyé. Minkáé'-wáásítí afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwara'a miwítí sáwí-meyamba káfé'o méraan-kwaasi maénááwe. ⁵² Kemó áamáambo sen-kwáásí érai'-aai ímbo aúpá'ó tukáankakaa mináái ísámai kawe'á owisinó. Kemá ímbo ísámai kawe'á ombá fí'on-kwaasiti aambá fáíkkaafo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

⁵³ Ísu mináái simátimena máapa'a kumúwasa áamáambo sun-kwáásíyé áamáán-kawaa-waasiye tirumpimbá aaisambá aéésa fí'o-fi'on-tantaatafesa áísai úmai ísáananamo ⁵⁴ aaimó kaentaén-ááímó sína'o é'a aafimbá maenkánae sésa áísai uráawe.

12

Ímbo kaumbo-kae'-áái serómó siyáin-aai.

Mátíyu 10:26-27

¹ Minkánáá áfááraumai sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá uwaná Ísu wení kísau-waasi simátimena séna áamáán-kawaa-waasi kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásíyáámbá ofó ímbo miyáumai méraaro. Intóráin-tantaa'a kári-tantaa'a moóra-tonkon-awi'a péréti mimpímbá márááwana intoréna óraa'o intembá áamáán-kawaa-waasiti sáwí-aai miyá wéifo kempímbá misáwí-ááígó óraa'a tifáínifo kentúra'a káráwiyoro. ² Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paápé ínasa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paápé ínasa awánánááwe. ³ Nó'waambo siyáan-aai sán-káíndara'a síyasa isánááwe. Aúpá'ó siyáan-aai seyaafá'-wáásí túranka'a síyasa isánááwe Ísu siyáiyé.

Moóráwigo-aaroi inkáísóromo siyáin-aai.

Mátíyu 10:28-31

⁴ Ísu simátimena séna kesí waási simátíménda ísáaro. Tuwímbai tínkamiya'a puwónááfo moóra sáwí'o uwátinkai-tantaa'a ímbo wéraifo ímbo miwísáfé'a inkáísóro. ⁵ Kemá simátime sune. Maníkó méraifo wenáároi inkáísóro. Wemó tínkamina'o puwíyambo éna kanaa'á ónkaifa'a mátiyuwainiye. Mináái Maníkóntáfé'a inkáísóro-aai sune Ísu siyáiyé.

⁶ Ísu simátimena séna kári'a téntémpaaran-dumama séfataase-numama kári'-ontankakemba kae-tóyaráán-óntánkákémbá wémeyanofó Maníkó kíyaan-dumama

ímbo awinkaiwái póna awánaraiye. ⁷ Numamá kári-tantaa'o awánaiwai póna waási óraa-tantaa'an-oyo ímba táá'a íno. Kenti'nóntáu toráúsíwain-ifo ímba táá'a íno Ísu siyáiyé.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.

Mátíyu 10:32-33, Mátíyu 12:32, Mátíyu 10:19-20

⁸ Ísu simátimena séna simátíme sune. Seyaafá'-wáási túranka'a kentáfésa séna Maníkó ai'maráisana kunkáiwai kesí óraakon-iyé síyawisafe'a kemá waási úranko Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi túranka sé'a kesí waásin-owe sénaumne. ⁹ Énifo waási túranka'a kembá tínaaembo uwásimiyawisafe'a kemá Maníkóní kísau-waasi túranka'a sínaaemba uwátimenaumne. ¹⁰ Kembá waási úrankomba símai sáwí'o uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáínifo Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáínana miwísé'a waé'wae'a íníye. ¹¹ Kesí waási-i'o ontáfésa ta'óto'mai tí'maesamo óraa'-waasiye ámáán-kawaa-waasiye túranka'o mátínkaesamo aafimbá maitínkéwa'o é'a nóran-aaimo síyamba ímba táá'a ínana ¹² Maníkóní ámútanko síyan-aai úwoi tááka tinkáina'a sénááwe Ísu siyáiyé.

Óntawara'-waasigo sáwí-imayaamo uráin-aai.

¹³ Súwana sáwífa'-waasifinkemba moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo kesifo púwísana kesuwaá seyaafá-tántáá'á maiyéna ímba tuwímbai wésimifo emá sinaná tuwímbai násimino súwana ¹⁴ Ísu séna kesí waásiyo mináái ímba kosénaumpo keáfáráwáiti moparáwímbá ímba tuwín-timenaumne simáména ¹⁵ seyaafá'-wáásísáféna séna waási kawé'-úmaimo méraawiti áwáu ímba sáwífa'-moparawimba makáafo moparáwímbá maénae séme'a máéfainifo kentúra'a káráwiyoro Ísu siyáiyé.

¹⁶ Simásuwena moóra'-aai simátimena séna moóráwigo sáwífa'-moparawimbo makáindawi wení kísau'fa'a sáwífa-tomba wéraisana ¹⁷ wenarumpin-ímáyáá éna sáwífa-tombo fáká'maimo máráanda-namba ímba wéraifo nóra ónaumno. ¹⁸ Miyámó é'a tómbó makáunda-namba tawísíye'a óraa'-namba úmare'a mimpímbá seyaafá-tómbá fáká'mare'a kesí moparáwínkwará'á maránaumne. ¹⁹ Miyámó é'o é'a kesáfé sé'a seyaafá-tántáá'á ímbo aafáán-túwáanda tóné noné námae iyé'a ayáátááka'a úwoi mé'a onaná sirunkó kawé'á ina'a ménaumne sisaná ²⁰ Maníkó simáména séna sáwí'o úmaemo iyónda-waasigo óne. Káfé'-no'waamba puwéma esáfémo makáanda-moparawimba túwénana náawa máíníyo Maníkó siyáiyé. ²¹ Marapá'á kesáfé-mópáráwín-aantembo makáiyawi miyán-kwáásín-oyo marapá-tántáá'-aantemba marésa Maníkómpákén-tántáá'á ímba makáawe Ísu siyáiyé.

Maníkómpá'á imáyáa améron-aai.

Mátíyu 6:25-34

²² Ísu mináái simátimena wení kísau-waasisafena séna simátíme'a sune. Miyaráán-úmai méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'o unáánkwátóimo iyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ²³ Tómbó náiyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa-tantaa'an-iyé. Unáánkwátóimo iyamba úwoisambanifo waási túma óraa-tantaa'an-iyé. ²⁴ Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo Maníkó miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a numamá kári-tantaa'an-ifo waási óraa-tantaa'a póna kentí tómbó éna timíníye. ²⁵ Kembiwímó óraa'-imayaamo é'o é'a kemó maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátááka'a méranaawe. ²⁶ Mindá kári-tantaa'a isa'á ímba kanaa'ó iyamba pó'a fí'o-fí'on-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ²⁷ Waiwandáánká'á imáyáan-oro. Waiwandáánkó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátói makáifo simátíme'a sune. Naaófá'á Yúndaa-waasiti óraakon-awi'a Soromoní sáwífa'-unankwatoiyé ko'naaririyé makówi úwasa waási awánésa kawé'an-iyé sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawé'an-iyé wéséwe. ²⁸ Ufá'á ko'naarirí-tántáá'é séna waiwandáámbá Maníkó makáiyé. Umá ímba waé'wae'a ínifo káfé'a ínasa aafáyáa waási agaisuwáiyamba

Maníkó mintántáá'á imáyáa éna ko'naariri-tántáá'á makáiyé. Miyáumai Maníkó waasisafena imáyáa éna kentí unáánkwátói timínífo kembiwí maarán-áái ímbo seráámbá Maníkó ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-iyé wésewe. ²⁹ Maníkó wétuwa'nai-ímba pó'a tóné nonémó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ³⁰ Moóra-mora-marafaken-kwaasi Maníkón-aai ímbo ísáán-kwaasi tóné nonémó náiyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tóné nonémó ímbo né'o é'a púwófo séna kentifo imáyáa éna wétimifo ímba óraa'-imayaa é'a ³¹ Maníkó wení waásimo kawáánintafe'a imáyáa íyana mintántáá'á timíníye Ísu siyáiyé.

Wiyómpaken-kawe-tantaakon-aai.

Mátíyu 6:19-21

³² Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna kembó sirááiwáéwi káráwiyaumne. Kentáásifowamo simbá kesí waásimo kawáánonda kembiwíwára'á kawáánónááwe. Miyá íyana kesirunkó kawé'á íníye simbá póna ímba táá'a íno. ³³ Kentí moparáwímbá wétimé'a méyámbá maiyé'a ímbo makén-kwaasi tíméro. Miyámó íyana kentí kawé'-méyámbá wiyómpa'a wérainasa waási ímba umémbá íyana ímba ufóiyaraamba ínana kawé'-úmai aasiyaasí waé'wae'a ína'a minkáwé'-méyantáfé'a imáyáa é'a ³⁴ marapá'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáínífo wiyómpa'o kentí óntamo wérainanamo éna wiyómpatafena tinkáíníye Ísu siyáiyé.

Kísau-waasimo to'mayaa on-áái.

³⁵⁻³⁶ Ísu simátimena séna óraa'-waasigo aaremó to'waaí on-tánómbá komandánae séna wínasa wení kísau-waasi unáánkwátói úmaresa ómbá kúra'makesa amu'matuwé mérewana téna táántainasa minúwóiyáámbá ontá tiyankánaáwe. Miwí to'mayaambó ontémbá kembiwíwára'á to'mayaa é'a amu'maré'a méraaro. ³⁷ Minóráá'-wáásígómó tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tínasa aamoí ónááwe. Érai'a simátimé'a sune. Minóráá'-wáásígó kísau mo maíndasafena unáánkwátói faú'mai múra maréna minkwáásísóntáféna maanká'-méwa'a tómbá tíméro síníye. ³⁸ Minóráá'-wáásígó nó'waan-afufuna'i siyatarórá'íyo tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tínana tirunkó kawé'á íníye. ³⁹ Simátiménda-aai imáyáan-oro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tinda-kanaamo isénaraa umén-kwáásímó timbá wétó'mayaan-ena awánéna watúwáísana wení naaúmpakemba umémbá ímba máísino. ⁴⁰ Miyáumai kemá waási úranko kúmóndasafe'a kembiwíwára'á ímba imáyáa íyanka'a kumúnafainifo wétó'mayaan-e'a simu'maré méraaro Ísu siyáiyé.

Sáwí'a owasá kawé'á owasamó on-áái.

Mátíyu 24:45-51

⁴¹ Súwana Pítaa séna Fasi'aénkó emó sénda-aai kentáásáfé aantena wése seyaafá'-wáásísáféwarara wéseno súwana ⁴² Fasi'aénkó séna kawé-kísáúmó máéwi kawé'-ímáyááwára'-wáásísáfé'a sune. Wení óraako séna kesí kísau-waasiya'a káráwiye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síníye. ⁴³ Wení óraako téna kísau mo kawé'-úmaimo maínda taawánáínana kísau mo maíndawi arunkó kawé'á ínana ⁴⁴ minóráákó séna kesí moparáwíné seyaafá-tántááká'é káráwiyuwo síníye. ⁴⁵ Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáa énamo kesí óraako ayáátááka'a ímba tíniye sénamo kísau-ininakwa'o tinka-menamo tóné uwóí'-none wénenamo uwóí'o énamo ⁴⁶ wení óraakomo tinda-kanaa ímbo ísarenamo ímbo imáyáa wéindara'a téna óraaka'a tatufú'mai Maníkón-aai ímbo wéisaan-kwaasimo méraapa'a móankainíye Ísu siyáiyé.

⁴⁷ Ísu simátimena séna kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aai isésa wemó síndan-temba ímbo íyamba mérewana óraa'-waasigo téna óraaka'a tatínkaminiye. ⁴⁸ Énifo kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aai ímba isésamo ombá sáwí'a ésa méraawana óraa'-waasigo téna kárika'a tatínkaminiye. Maníkó kawé'-ímáyáá óraa'o tímakaiyawí óraa-kísau máéro. Kawé'-ímáyáá óraa'o tokáiyawí waási túwa'nai oro Ísu siyáiyé.

Ísu waásimo tuwináinda-aai.

Mátíyu 10:34-36

⁴⁹ Ísu simátimena séna iyamó kaintembá kisaumo máéndasafe'a marapá'á kumbéraunda minkísáú tai'áinana kawe'á íniye-imayaa wéune. ⁵⁰ Kárika'a kembá sí'o índai'a íyantafena sirunkó umbaí taisaná sí'o índai'o íyamba tai'áinana sirunkó kawe'á íniye. ⁵¹ Kentáfé'a maarán-ímáyáá ímba oro. Waási seyaafá'á aáno úmai méraantafena marapá'á kunkáiyé. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-iye. Waási tuwínkaa'ésa tuwímbai kesáái isáiyasa tuwímbai ímba isánááwe. ⁵² Káfé'wara ánaenkwarara'a moórá-naumpa'a séfataase-waasi mésa kesááisafesa miwítí imáyáa tuwínkaa'-urésa kaumbonárau moórá-imayaa íyasa kae'nárai fí'on-imayaa óyááye. ⁵³ Afowá moórá-imayaa ínana ááninko fí'on-imayaa íniye. Anówa moórá-imayaa ínana ayáámúnko fí'on-imayaa íniye. Anááfúkowe fí'o-fí'on-imayaa óyááye. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Tuwímbai-tantaakoni áwáumo isáán-aai.
Mátíyu 16:2-3, Mááka 8:11-13

⁵⁴ Ísu sáwífa'-waasisafena séna ainámbó wéraina'o é'a sé'a aa'á tíniye síyana aa'á tíniye. ⁵⁵ Fiyúndá to'mái tai'áina'o é'a sé'a aa'á káiniye síyana aa'á káiniye. ⁵⁶ Wíyómpa'o awáné'o ombá sé'a aa'á káiniye. Aa'á tíniyemo sembá mintántáá'á awánaraawe. Kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí pó'a miyán-tántáákóní áwáu awánaambanifo Maníkó káfé'o wéin-tantaakoni áwáu ímba awánaraawe Ísu siyáiyé.

Aaimó arupísemo íyan-aai.
Mátíyu 5:25-26

⁵⁷ Ísu séna simátíménda-aai isásuwe'a minkáé'-ámpá'á tuwínkaa'a uré'a moórá-ampa'-aantemba koró. ⁵⁸ Moórá-aai isáaro. Aaimó simátinkanæ síyawimo tí'mæ wíyasa aampa'á mósimai paapé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa i-wáásí timíyasa ánda-naumpa'a tinkánááwe. ⁵⁹ Ímbo miyá íyasamo ésa ánda-naumpa'a mótinkaiyasa ímba ááéma tai'ánaumne sésa seyaafá'-mékámá tí-matuwaiyasa faútinkanaawe Ísu siyáiyé.

13

Sáwí-imayaa ímbo tuwáiyawimo puwíyan-aai.

¹ Ísu wésimatimuwasa tuwímbai tasímámesa sésa Kárirí-marafaken-kwaasi tuwímbai Maníkóntáfésa isámai póimo tufú'maimo agáémba kámáni-waasiti óraakon-awi'a Páirati tuwímbai ti'maráísasa tínkamisasa pukáawe suwaná ² Ísu séna minKárirífákémbá pukáan-kwaasisafe'o sembá miwítí sáwí-awaugo Kárirífakemba seyaafá'-wáásítí sáwí-awaugomba íyáákarintafesa pukáawewa wéseo. ³ Ímba miyá wéofó simátimé'a súné. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'o Maníkómpá té'o é'a kembiwíwára'á puwónááwe. ⁴ Imáyáan-oro. Síróámufa'a ayáátáá'-namba tawiséna sáwífa'-waasi 18 waasi tínkamisasa pukáawe. Mindásafe'o sembá miwítí sáwí-awaugo Yérúsaremufakemba seyaafá'-wáásítí sáwí-awaugomba íyáákarintafena pukáawewa wéseo. ⁵ Ímba miyá wéofó simátimé'a súné. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'o Maníkómpá té'o é'a kembiwíwára'á puwónááwe Ísu siyáiyé.

Taaigó ímba arambó iyáin-aai.

⁶ Ísu waé'mai-aai simátimena séna moóráwigo wení ánda-aran-kisaufa'a arambó naan-táimá áwí'a figi u'makáísana áruma wikáísana arambá komaénae séna koawánaimba ímba iyáísana ⁷ minkísáúrá'ó

káráwiyain-kwaasisafena séna kaumborá'á áú'o simbá mintáéramba komaénae'a koawánáúnda ímba arambá iyáísa'a úmpo mintái ayáísuwao. Maragóní anombá nasúwáifainifo ayáísuwao sisaná ⁸ miwá séna

óraakoo ímbanifo mintái áwáufa'a ó'á túmake'a
agamo'á maké'a ⁹ moórá-au'o sínda awánaanana arambó iyéna kawé'á ínifo miyámó ímbo ina'a ayáísuwanaumne siyáiyé Ísu siyáiyé.

Ísu sambaatiyá'á moórá-inimbo asófamankarain-aai.

¹⁰ Moórá-kanaa Yúndaa-waasi áamáan-aaimo

ísón-kanaara'a Ísu áamáan-daumpa'a iména aái wésimatimuwana ¹¹ moórá-ininko sáwí-amutamba arumpimbó méron-ininko ayáátáaka'a sáwí'a úmai ména 18 aatai maisuwéna miyáumai sáwí'a úmai mérowana arósááumba kaénkówana ímba kanaa'á koku'á mérowana ¹² Ísu minínínkómbá awánéna séna enáí'a tai'áino séna ¹³ ane'á ta'ótorowana minúwóiyáámbá arósááumba arupíse úwana koku'á iyáfasinena Maníkón-áwí'a mósá marówana ¹⁴ Ísu saagon-kánáará'á minínínkómbá asófankontafena áamáan-danka'o káráwiyowin-arunko sáwí'a úwana sáwífa'-waasisafena séna afa'mórée-kanaa kísau mo máénka'a sí'a asófasininkawae sé'o é'a té'a saagaan-kánáámó é'a ímba teró súwana ¹⁵ Fasi'aénkó séna kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásín-owe. Saagaan-kánáará'á kentí purumakawára'á tónki-poiwara'a naaúmpakemba faú'anke'a áí'mae nompá'á kowaná nombá wénaiye. ¹⁶ Minínínkó Émbaramun-aísaafitantambo uráin-inimba isaná waántáwanko ayáátáaka'a 18 aatai ta'ótokaisa'a saagaan-kánáará'á faú'anakauna'a sáwí'a óne wésewe Ísu súwasa ¹⁷ símáimo sáwí'o uwánkówi mináái isésa tigaemá uwaná kawe-kísáú wémaunafesa úwoi-waasi aamoí uráawe.

Taaérankon-aai.

Mátíyu 13:31-33, Mááka 4:30-32

¹⁸ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátíména'a ísáaro. ¹⁹ Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-iye. Kári-taerankon-awi'a másítáti mintáéramba moóráwigo kísau'fa'a u'makáisana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráísana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáíye.

²⁰ Simátiména séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátíména'a ísáaro. ²¹ Moórá-ininko péréti-tomba agaénae séna kanaráántántáákón-áwí'a páráwaa'a maimaéna intoráinda-tantaa'a kári-tantaa'a káúmaraisana wéna intoréna óraa'a wéiye Ísu siyáíye.

Kári'-ontagon-aai.

Mátíyu 7:13-14, Mátíyu 7:21-23

²² Ísu mináái simátiména Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba naaó'-nao'a wenáái simátí-ma'mae kúwana ²³ moóráwigo séna óraakoo Maníkó moórá-mora-waasi aantena kawe'-ámpá'á métinkainiyo súwana Ísu séna ²⁴ tiyáántán-kwiyé'a kári'-ontafimba iyáféraaro. Simátíme'a sune. Sáwífa'nanka iyáferanae séna iyambanifo ímba kanaa'á iyáferanaawe. ²⁵ Naankón-afowá iyáfasinena ontá úmaraina'a ontará'á imé'a áánte sé'a óraakoo ontasá tisinkaaó síyana séna ímbo tuwánáúnda-waasi nááfakewiya'o sína'a ²⁶ kentáásí naaópa'a té enáái tasimásimenata eséta tóné nonésá naráumne síyana ²⁷ wemá séna nááfakewiya'o. Ímbo tuwánáúnda-waasin-ófo kóro naankón-afowá síníye Ísu simásuwena séna ²⁸ Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ti'maráína'a máápakembo awánáiyamba kentíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe Maníkón-aaimo simátímakaawiye Maníkómó kawáánipa'a méwa'a tuwáné tiyántafe'a é'a ifi'á tánááwe. ²⁹ Seyaafá'-áémpákén-kwáásí Maníkómó kawáánipa'a tésa tamésa tómbá nánááwe. ³⁰ Minkánáará'á ánaemba aifarááwí tínaaeni'a

íyasa tínaaenkewi aifarí'a ónááwe Ísu Maníkómó kawáánintafena mináái siyáíye.

Ísumo arumbó uwátinkarain-aai.

Mátíyu 23:37-39

³¹ Minkánáá áamáan-kawaa-waasi tuwímbai Ísumpa'a tésa sésa óraa'-waasigon-awi'a Éroti séna Ísumba tufúwónana puwíníye wésifo maanká'á tuwé fí'on-daopa'a kóuwo suwaná ³² Ísu séna Érotimba áwáfiyaamo in-áfá'-iyánkáán-kwáásí kosímáme sé'a sáwí-amutamba waási tirumpinkémbá wémaitiyuwe'a tí'a on-wáásí asófatinikaunda-kisau

káfé'e aafáyáawe maé'a aúnká kesí kísau tai'ánaumne. ³³ Maníkón-aaimo simátí-makaawi Yérúsaremu-naopa'-aantemba tínkamowasa wépuwontafe'a káfé'e aafáyáawe aúnkáwe aampa'á wéwe'a kísau maifá kónaumne siyé Érotimba kosimáméro Ísu simásuwena ³⁴ Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátinkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo simátímakaawi tínkambae íyúwasa pukáawe. Maníkó ti'marówasa kuwái óntantamba tínkambae íyúwasa pukáawe. Kokórigó áráátombo ayóífá'ó tínkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanifo tínaaemba wéuwasiwewe. ³⁵ Ísáaro. Maníkó tiyuwáina'a tu'nankáámbá ónááwe. Simátíme'a sune. Ímba úwoi suwánánááfo ánaaembo sé'o Maníkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáíye síyanka'a aneka'á suwánánááwe Ísu siyáíye.

14

Ísu aiyayaambo intorón-kwaasimo asófankarain-aii.

¹ Moórá-kanaa saagon-kánáará'á Ísu ámáán-kawaa-waasi óraa'-waasigoni naaúmpa'a tómbó náíndasafena imérowasa saagaan-kánáará'ó Ísu nóramo índa awánánae sésa imésa awánowana ² moóráwigo aiyayaambo intorón-kwaasigo wení ewaa'á mérowana ³ Ísu minkwáásígómbá awánéna ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé tísai ena séna saagaan-kánáará'á kanaará á'í'o in-kwáásí asófankanaumno súwasa ⁴ isésa ímba aai suwaná minkwáásígómbá áíkена kawé'á uwánkena séna éniyo waaó súwana kóúwana ⁵ tísai ena séna kempínkémbá kentí iyámpóíya'i kentí póráára'iyo maipímbó kúwáfekaina'o é'a saagaan-kánáará'á ááéwa mósá fasinánááo Ísu súwasa ⁶ mináái ímba kanaa'á anondáá siyáawe.

Waási ímba kentúmo maimaé iyíyan-aii.

⁷ Aai ímba anondáá suwasá tómbó nánaesamo tun-kwáásí aifa'á iménaemo sumbá Ísu tuwánéna waé'mai-aii séna ⁸ moóráwigo séna aaremó to'waaí on-tánómbá tamandaaó sína ímba aifa'á imauwó. Aifa'ó iménanamo enáwí'o iyáákaraindawimo títanamó éna ⁹ táántaindawi entáféna séna iyáfasinenana maankwáásígó maanká'á tamáíno sínana aigaé uwásuwe tínaaempa'a kumbéínone. ¹⁰ Éniyo táántainamo tínaaempa'o iménanamo táántainda-waasigomo weyááríka'o entáféna séna kesí waásiyo iyáfasine aifa'á imauwó sínamo iménasa awánéna enáwí'a mósá maránááwe. ¹¹ Óraa'-waasi úne síyawí Maníkó miwí túwí'a múra tiyuwáínífo kári'-waasi únemo síyawí Maníkó miwí túwí'a maimaé iyíníye Ísu siyáíye.

¹² Ísu simátímena áántarowaisafena séna óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa óntawara'-waasiye enamááraawe ení akúné ení waási aantemba ímba táántao. Miyámó inasamó ésa ánaaemba áántewa tómbó komandendá mindá ení tónkóní anondáán-íye. ¹³ Éniyo óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa ímbo óntamo makén-kwaasiye tíyayaamba sáwí'o urén-kwaasiye túgafitan-kwaasiye táántenasa tamandáiyambanifo ¹⁴ ení tónkón-ánóndáá ímba amíyambanifo enarunkó kawé'á ínana Maníkó ení tónkón-ánóndáá amíníye. Ánaaemba arupíse úmai mén-kwaasi pukémpinkembo iyáfasinaiyan-kanaa Maníkó amíníye Ísu siyáíye.

Óraa-tanombo kauráin-aii. Mátíyu 22:1-10

¹⁵ Mináái súwasa Ísuwe tómbó wénowi isésa uwaná moóráwigo séna Maníkó wení waásimo kawáánipa'a tómbó náíyawí tirunkó aamoí íníye súwana ¹⁶ Ísu séna érai'a simbánifo simátíménda imáyáan-oro. Moóráwigo óraa-tanomba kaufónae séna sáwífa'-waasi táántarena méraisana ¹⁷ mintánómbó náíyan-kanaa kárika'a títana wení kísau-waasigomba ai'maráísana táántaraiwaisafena séna tómbó nembá wéto'mayaan-ifo teró sisasá ¹⁸ miwí ímbo tíyan-aii sewaná moóráwigo séna maramá méyánure'a koawá-nanaumpo ímba tanómbo kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ¹⁹ moóráwigo

séna siyáánkai-poima méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbo kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ²⁰ moóráwigo séna káfé'a aaré maiyáunda pó'a tanómbo kaúfópa'a ímba kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ²¹ minkísáú-wáásígó wení óraakompa'a téna miyá sewé tasimámísana arunkó sáwí'a isaná séna minúwóiyáámbá naaó'-nao'a wéne tíyayaamba sáwí'o uráinda-waasiye túrambo kaffkáinda-waasiye óntama ímbo makén-kwaasiye tiyaafái úmai tí'mae tiyó séna ai'maráísana ²² minkísáú-wáásígó miyá kosímai kouweréna taséna simásimendantemba kosímai tí'mae'o túnda ení naaúmpa'a paai tu'ma'á wéraiye sisaná ²³ wení óraako séna seyaafá'-wáási kesí naaúmpata sisipáá oro. Seyaafá'-ámpá'á wéne waásimo tiyaafái e óraaka'a símai tí'mae tiyó siyáiyé. ²⁴ Ísu séna simátíme sé'a aifa'ó táántaraiwai ímba tésa wení tómbá ímba tamandánááwe Ísu mináái waé'mai-aai siyáiyé.

Imáyáa kawé'á urésa Ísu-ánaaembo arááiwaiyan-aai.
Mátíyu 10:37-38

²⁵ Súwasa Ísuwe aampa'á kuwaná méwaerena simátimena séna ²⁶ kembó sirááíwae-nae síyawi aifa'á kembá imáyáa simésa ánaaemba tinófoiye tuwaaininé iyámpóiyé tífárawaawiye túnafaraawine kesáfésawe imáyáan-oro. Ímbo miyámó iyamba uwófi'a ónááfo miyámó ésamo ésa kembá sirááíwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. ²⁷ Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááíwaiyawi umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'ó ímbo maimaésamo sirááíwáemba uwófi'a ombá pósa ímba kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. ²⁸ Moórá-aai ísáaro. Ayáátáá'-nambo ónae síyawi aifa'á óntambo tuwésamo íyan-imayaa ésa óntamba toráumai awánáiyambo kanaamó ínasamo ésa mináyáátáá'-námbá ónááwe. ²⁹⁻³⁰ Ímbo toráumai awánaresamo mindámbó iyamba minóntámbá tai'áwinana mindámbá úwoi wérainasa waási awánésa ímba ásawimai uwásukaawe sésa tuwíyáái ónááwe. ³¹ Moórá-aai ísáaro. Moórá tiyáífin-óráá'-wáásígó tiyánae séna aifa'á wení i-wáásímó torausínda sáwífa'-waasi 10,000 waasi ínana fí'on-i-waasiti óraako wení i-wáásímó torausínda áfááraumai sáwífa'-waasi 20,000 waasi ínana imáyáa éna kembá iyáákanaa ina iyáákanaao séna ³² ímba kanaa'á iyáákanaumne-imayaa énamo éna óraa'-waasi némpa'a mérainana aantá-waasi tí'maréna séna mintíyáísá ifátá tuwánae siyé kosimáméro síníye. ³³ Ísu mináái simásuwena séna aifa'á íyan-imayaa urésa ánaaemba síyantemba ónááwe. Miyáumai kembá sirááíwaenaé síyawi aifa'á makáan-tantaatafesa imáyáa urésa ímba mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá ímba sirááíwaenaafó mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá sirááíwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Uwígón-áái.
Mátíyu 5:13, Mááka 9:50

³⁴ Ísu simátimena séna uwímá kawé-tántáá'an-ifo óraa'a tai'áísana ayáántámba wéraifo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránááwe. ³⁵ Ayáántámba ímba agamopá'a maráiyana kawé'á ínifo úwoifa'a tuwánááwe. Ísáán-kwaasi ísámai kawé'an-oro Ísu siyáiyé.

15

Sipisípi-poimo áwiyokain-aai.
Mátíyu 18:12-14

¹ Taakisi-óntámbó máún-umen-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé Ísumpa'a wenáái isánae sésa tuwasá ² ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa sáwí-waasise'a tómbá wénena aaimó simbá sáwí'a wéiye suwaná ³ Ísu mináái iséna waé'mai-aai séna ⁴ sipisípiya'o káráwiyowimo on-áái ísáaro. Moóráwigo sáwífa'a 100 sipisípiya'a káráwiyaisana moórá-sipisípi áwiyo'wisasa misáwífa-sípísípí ufá'á méraawana moórámo áwiyo'wimba kosaafá émena awánéna ⁵ aamoí éna áúwaata'maena ⁶ naaópá'a téna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye

táántaisasa túwaandu owaná séna kesí sipisípi áwiyo'wisa'a kosaafá éme'a áí'mae túmpo aamoisá ónae sisasá aamoí uráawe. ⁷ Simátíme sune. Miyáumai wíyómpa'o méraawi marapá'ó tuwánaamba arupíse úmimo méraan-kwaasi kawé'-úmimo méraamba tuwánésa aamoí owasá sáwí'a úmimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á tíyasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpa'o méraawi óraa'-aamoí wéowe Ísu siyáíye.

Óntambo áwi yokain-ai.

⁸ Ísu séna moórá-ai imáyáan-oro. Moórá-ininko siyáánkai-ontan-arumba makáísana moórá

áwi yowisana ómbá kúra'makena wení naaúmpa'a kankambá wéwi yufena kawé'á uwámai saafá éna ⁹ awánéna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye táántaisasa túwaandu owaná simátimena séna kesí óntamba áwi yowisa'a saafá éme'a maiyáumpo aamoí íyataao sisasá aamoí uráawe. ¹⁰ Simátíme'a sune. Miyáumai sáwí'o úmimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á tíyasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpa'o méraawi óraa'-aamoí wéowe Ísu siyáíye.

Moórá-ifoko afowámbá auwénamo kóurain-ai.

¹¹ Ísu séna moórá-ai imáyáan-oro. Moóráwigo kae'-íyámpóiwáráwí méraisana ¹² ánaenkewi afowántáféna séna ení seyaafá-tántáá'á ímbo pukéndara káfé'a tuwí-simiyo sisaná tuwímbai ááninkai tímísana ¹³ ánaenkewi káríka'a ména wembó ámakaim-boparawimba tíména óntan-aantemba maimaéna némpa'-marafa'a koména sáwí'a úmaena wéiyena wení óntamba tu'mái ¹⁴ tai'ásuwaisana

óraa'-aawaima taisaná tóntáféna saafá uwáéna ¹⁵ mimbárafákén-kwáásígómpá'á wéna kísau maénae kosimámísana kesí marafá'á komé kesí póíya'a káráwiyuwo sisaná ¹⁶ póíya'a káráwiyuwo ááísaféna úmae wéiyena póíti tómpínkémbá nánae séna sisasá ímba áméwana ¹⁷ ánaemba kawé'-ímáyáá éna séna kesifoní kísau-waasi sáwífa-tomba wénesa tímú'a faisasá aráá'wara'a wémaraafo maanká'á mé'a sáái táina'a puwúnafaimpo'a ¹⁸ maanká'á tuwé'a kesifompá'á wé'a sé'a kesifóo Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a úmpo ¹⁹ kentáfé kesááninkowe sénda uwófi'a ómpo kesí kísau-waasiye siyó kosénaumne séna ²⁰ mifá'á tuwéna témena aampa'á tisaná némpakemba afowá awánéna aruntaféna uwánkena ainténa kotaparéna ifi'á wétaisana ²¹ ááninko séna kesifóo Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a uráumpo kentáfé kesááninkowe sénda uwófi'a óne sisaná ²² afowá mináái ifátuwena wení kísau-waasi táántaisasa tewaná séna minúwóiyáámbá kawé'-únánkwátói maimaé máuwanke'a kesáánimba intáfé'a waiyambá wéuwanke'a aísamai ánáamba wéuwanke'a ²³ ánóiwara-purumakaraa'a maimaé'a mátufu'mai aamoí-tánómbá kauffiyata wéneta aamoisá uwánkáano. ²⁴ Kesááninko áwi yokurai pukurái súnana úwoi ména timbá póta aamoisá ónaumne sisasá aamoí uráawe.

²⁵ Aamoí owaná aifakéwí kisaufakembo timbá naankóní ewaa'á téna aamoimó on-áái taiséna ²⁶ kísau-waasigomba áántena séna nóinka'-aamoíya wéoo sisaná ²⁷ enáfá'a kawé'-úmai tiyáísana enafo séna ánóiwara-purumakaraa'a tufú'mai kaufóro sisasá miyá wéesa méraawe sisaná ²⁸ mináái ísáísana arunkó sáwí'a isaná kaoréna ímba naaúmpa'a íyísana afowá máápa'a kuména aifakéwín-arumbá kusímai íyáísana ²⁹ afowántáféna séna ayáátááka'a esé mé'a sáwífa'-aatai wémaisuwe'a enáái ímbo taraisúnda emó séndantemba miyá wéuna óraa-poiye kári-poiye méme-araa'e ímba tufú-siména'a kesí waásise'a naráumne. ³⁰ Enááninko ení óraa'-ontamba maimaé koména aare tine'á minóntámbá mátu'mai tai'ásuwéna tisá ánóiwara-purumakaraa'a tufú'mai kau-améne sisaná ³¹ afowá séna ayáátááka'a kesé'o méraanda kesí seyaafá-tántáá'á endén-íye. ³² Enáfáko áwi yokurai pukurái súnana úwoi ména tintáféta aamoisá uwánkaumne siyáíye Ísu siyáíye.

16

Moóráwigo kísau sáwí'o uráin-aaí.

¹ Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-aaí ísáaro. Moóráwigo moparáwínkwára'-wáásígó kísau-waasisafena séna kesí moparáwínká'á káráwiyuwo sisaná miyá isasá tuwímbai tésa sésa ení moparáwínká'á ímba kawé'-úmai káráwiyaisana ení óntamba áwiyokaiye sewaná ² miwá iséna káráwiyaiwaimba áántaisana tisaná séna enáái sewa'á isáúmpo kesí moparáwínká'á ímba káráwinompo kesí moparáwínká'á káráwinda-aufai agai-símína'a ení kísaugoni áwáu awánaano sisaná ³ wéwena imáyáa éna kesí óraakomo si'mátuwaina'a nóra ónaumno. Kemá ímba fasi'aénkó pó'a maramó ufí-kísáú ímba kanaa'á maénaumpo inaimó sísáféna sigae ínifo ⁴ miyá é'a aasásóí'á úmae wénonana si'mátuwainasa miwítí naaúmpa'a sínkaresa tómbá siménááwe-imayaa uwásuwena ⁵ wení óraakompakembo ánaaemba méyanónaumne sésa úwoimo maiyáan-kwaasi táántaisana moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná ⁶ séna sáwífa'-masawemba 100 masawemba ówitamai aménaumne sisaná miwá séna ení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 50 iye símai agai-simiyó sisaná miyá isaná ⁷ moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná séna sáwífa-ton-unamba 100 unamba aménaumne sisaná miwá séna ení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 80 iye símai agauwó sisaná ⁸ minááímó simbá óraakomba simáméwana iséna wení moparáwínká sáwí'a úmai káráwiyaiwaintafena séna kawé'-ímáyááwára'-wáásímó ontembá miyá óne siyáíye. Marapá'-wáásí kentí imáyáarakemba ásawimai miyámó ondawí kawé'á íníye símai wémaefó sámó kain-áémpá'ó méraan-kwaasi ímba miyá wéowe. Miyáumai óraako wení moparáwínká'ó káráwiyaiwaintafena séna kawé'-ímáyááwára'-wáásímó ontembá miyá óne siyáíye Ísu siyáíye.

⁹ Ísu simásuwena minááísáféna séna ísáaro. Marapá'á kentí óntantamba túwa'nai iyasa kentí waási-i'a íya'a kentí óntambo tai'áíndara'a wiyómpa'o ésa iyíyan-kanaa wiyómpa'a minkwáásí tuwánésa aamoí uwátinkanaawe. ¹⁰ Kári-tantaaka'a kawé'-úmaimo káráwiyowi óraa-tantaaka'wara'a kawé'-úmai káráwiyonaawe. Kári-tantaaka'a sáwí'a úmaimo káráwiyowi óraa-tantaaka'a sáwí'a úmai káráwiyonaawe. ¹¹ Marapá-tántáák'ó ímbo kawé'-úmaimo káráwiyaiyawimo éna Maníkó wiyómpaken-tantaa'a ímba tiména káráwiyoro síníye. ¹² Marapá'ó Maníkómpákén-tántáák'ó ímbo kawé'-úmaimo káráwiyaiyawimo éna Maníkó wiyómpaken-tantaa'a ímba tiména kendén-íye síníye. ¹³ Ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésamo ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésamo ésa moóráwígoni kísau kawé'-úmai maéna moóráwígoni kísau tuwesaraí ónááwe. Miyáumai Maníkóní kísau mo maé'ó é'a sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa ímba úmae iyónááwe. Sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaamo é'ó é'a Maníkóní kísau ímba maénááwe Ísu siyáíye.

¹⁴ Ísu minááí súwasa amáán-kawaa-waasi iséna óntantafesa aamoí wéesa pósa Ísunawiyáái uwaná ¹⁵ Ísu simátimena séna kembiwí waási túranka'a kawé-kísáú wémaewasa tuwánésa sésa kawé'-wáásín-owe wésefo Maníkó kentí imáyáa wétuwanaiye. Seyaafá-tántáákón-áúmo mósá máráán-tantaatafena Maníkó sáwísamban-íye wésiye Ísu siyáíye.

¹⁶ Ísu simátimena séna Mósesé Maníkóní amáámbo simátímakain-aiye Maníkón-aaímo simátímakaawimo agaimakáan-aiye mindá aambó usukáín-ááímó éna Yónimo nombó maitínkarainka'a minááí tiyáíye. Káfé'a ásé-aaí Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí wésimatimemba pósa waási Maníkómó kawáánipa'a tiyáántamba fasi'á-maesa wéiyaferaawe. ¹⁷ Marawé wiyóne tai'áínifo Maníkóní amáámbo kári'-amaane óraa'-amaane ímbo tai'áínda aasiyaasi waé'wae'a íníye.

¹⁸ Moóráwigo awaainímbá ai'mátuwenamo fi'on-inimbo máimba umémbá wémaiye. Moórá-waasigo ai'mátukain-inimbo máimba wewará'á umémbá wémaiye Ísu siyáiyé.

Óntawara'-waasigoe Rásarasite-taai.

¹⁹ Ísu séna moórá-ai ísáaro. Óntawara'-waasigo ména kawé'-únánkwátói sáwífa'a makéna kawé-tómbá náma'nama'-isaná ²⁰⁻²¹ moóráwigo-awi'a Rásarasi ímba óntamo makáiwai óraa'-namomba kaisaná méraisasa ayái-tómbá amínana nániye sésa óntawara'-waasigoni ontará'á móankaraawana méraisana iyánkó téna mindámómbá tauwá'naraiye. ²² Ánaaemba ímbo óntamo makáin-kwaasigo púwísasa Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi kunáí'maesa Émbaramumo kawé'-mápá'ó méraipa'a móankaraawana óntawara'-waasigo púwísasa utámakaawana ²³ púwón-aempa'o iyamó wégaipa'a óraa'-ai'a isaná ména mósá awánaimba némpa'a Émbaramuwe Rásarasiye'a méraayana tuwánéna ²⁴ aaemáífinkemba séna kesifóo Émbaramuwo iyamó wégaipa'a óraa-si'a isa'á méraumpo arumbá uwásinke Rásarasimba ai'márénana kunkéna ayáamba nompí támai sinááfiya'a maráinana tasiyasi íno sisaná ²⁵ Émbaramu séna kesááninko marapá'ó méraandara'a seyaafá-káwé-tántáá'á makáampo Rásarasi sáwí'a úmai méraifo mindásafe imáyáan-uwo. Káfé'a wemá kawé'-úmai méraifo embá áí'o ipa'á méraane. ²⁶ Senda-ááíwárá'á imáyáan-uwo. Afufumpimbá óraa-tunai wéraifo ímba wété ónááfo sisaná ²⁷ óntawara'-waasigo séna kesifó Émbaramuwo emó sénda-aaisafe'a simáme'úne. Rásarasimba ai'márénana kesifoní naaópa'a ²⁸ séfataase kesifárawaisai méraafo kusimátimena sáwí-marupa'o iyamó kaipa'á tefó simátimino sisaná ²⁹ Émbaramu séna Mósesemo siyáin-aaiye Maníkón-aaimo simátímakaawi siyáan-aaiye aúfáifimbo agaimakáamba pósa toráumai isanááwe sisaná ³⁰ kesifó Émbaramuwo ímbanifo moóráwigo pukáimpinkemba iyáfasinena kusimátiminasa sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á kónááwe sisaná ³¹ Émbaramu séna Mósesemo siyáin-aaiye Maníkón-aaimo simátímakaawi siyáan-aaiye ímbo ísésamo ésa pukáimpinkembo iyáfasinkaiwain-ai ímba isanááwe Émbaramu siyáiyé Ísu siyáiyé.

17

Sáwí'o on-aii.

Mátíyu 18:6-7, Mátíyu 18:21-22, Mááka 9:42-48

¹ Ísu wení kísau-waasisafena séna fi'o-fi'on-tantaa'a waásifa'a tínasa kesáái tuwánááwe. Tuwímbai tésa kesááimo wéisaawi karo'-áái tasimátimiyasa kesáái tuwésa kóiyasa karo'ó síyawifa'a sáwí-meyamba tíniye. ² Miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fári'wimaresamo nompímbó túwáawasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátíméwasa kesááimo ísaraan-iyampoi kesáái ímba tuwésa sáwí'a owisinó. ³ Mindásafe'a kentúra'a káráwiyoro.

Kentí waásimo kembó sáwí'o uwátinkaiya'o é'a kembiwífá'á mindásafe simátimiyasa sáwí'a únemo síya'o é'a ímba aneka'á imáyáa é'a ifá'á túwáaro. ⁴ Kentí waásigomo kembó sáwí'o uwántínkafa'o iyésamo kempá'ó tésamo sáwí'a únemo símae iyíya'o é'a ímba aneka'á imáyáa é'a ifá'á túwáaro. Mimbórá-kánáámó afakaetéra'o miyámó íya'o é'a ímba imáyáa é'a ifá'á túwáaro Ísu siyáiyé.

Ísumpa'o timankúnkúmbo on-áái.

⁵ Suwasá Fasi'aénkóní aantá-waasi wentáfésa sésa entáféta simankúnkúntaamo ún-dasa súwa'nai inatá entáféta simankúnkúntaamo ún-dasa fasi'ámaisa méraano suwaná ⁶ Fasi'aénkó séna moórá-taigon-awi'a másítáti kári'-aramba tu'makáawana áruma wíkéna óraa-tainambo intembá miyáumai kentáfé'a timankúnkúmbo iyambo é'a óraa-taisafe sé'o taawí'wé óraa'-nompimba kunkaruwuwó síyanamo éna miyá íniye Ísu siyáiyé.

Kísau-waasiti kísaugon-aii.

⁷ Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-ai ísáaro. Kísau-waasigomba ai'márááwana kísau wémaena kisaufakena'i póíya'o káráwiyaindafakena'i timbá ení tómbá emá agaimái naao ímbo síyamba ⁸ kafegafé úmai kawé'-únánkwátói uré tómbá agai-símína'a nasúwáana ánaaemba ení tómbá agaimái nánnone miyán-áái wésewe. ⁹ Sintembá kísau-waasi miyá ésa úwoi miwítí kísau isasá miyá ombá pósa ímba túwí'a mósá wémaraawe. ¹⁰ Miyáumai kembiwí miyá é'a simátíméndantemba é'a tai'áiyanka'a sé'a úwoi wení kísau-waasisa úndasa póta úwoi kentáási kísausa maiyáumne sé'a ímba kentú maimaé'a íyóro Ísu siyáiyé.

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwátínkarain-ai.

¹¹ Ísu Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba Sámériyaa-marawe Káríri-marawe afufumpin-ámpá'á wéna ¹² moórá-naopa'a kúwasa námombo kón-kwaasi siyáánkai-waasi wétesa némpa'o Ísumo túmba awánésa ¹³ aaemái sésa óraako Ísuwo kentáá arumbá uwásinkaa suwaná ¹⁴ Ísu tuwánéna séna ámáán-kísau-waasifa'a wé'a kentú máaraatimiyasa tuwánésa námomba kawáúwiye sénááwe súwasa aampa'ó kumbá túma kawé'á uwátinkowana ¹⁵ miwífínkémbá moóráwigo áuma kawé'ó uwánkomba awánéna kouweréna óraaka tasiyéna Maníkón-áwí'a mósá maréna ¹⁶ Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba takífaena súwi séna minkwáási ímba Yúndaa-waasin-ifo Sámériyaa-marafaken-kwaasigo súwi súwana ¹⁷ Ísu séna siyáánkai-waasi túma kawé'ó uwátinkaunda afa'éiyain-kwaasi ímba kouwérááwana ¹⁸ kímborawigo fí'om-barafaken-kwaasigo kouweréna Maníkón-áwí'a mósá máráiye simásuwena ¹⁹ minkwáásígóntáféna séna kentáfé súwa'nai índawin-iye sénda póna enáú kawé'an-ifo waaó Ísu siyáiyé.

Maníkó wení waásimo kawáánin-ai.

Mátíyu 24:23-28, Mátíyu 24:37-41

²⁰ Súwasa ámáán-kawaa-waasi Ísumba áisai esa sésa Maníkó wení waásimo kawáánin-kanaa nóin-kanaawa tniyo suwaná Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba ímba kanaa'á túrantamba awánánááfo ²¹ Maníkó wení waásimo kawáánimba waasi túra'a ómbaraimba pósa mifará'i maafá káráwiyaiye ímba kanaa'á sénááwe Ísu siyáiyé.

²² Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna ánaaemba kemá waási úranko kúmóna-kanaa awánánae síyambanifo ímba miyán-kánáá suwánánááwe. ²³ Tuwímbai sésa maafá'á méraifo taawánaaromo síyasa fí'owi sésa maafá'á méraifo taawánaaromo síya'o é'a ímba érai'e sé'a wété oro. ²⁴ Wiyómpa'o aafáyáumo tóráísasamo awánaantemba kemá waási úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. ²⁵ Misúnda-ai ímba paapé uráinasa aifa'á káfé'o méraan-kwaasi tínaaemba uwásinkesa sí'o índá-i'a uwásinkanaawe. ²⁶ Naaófá'á moóráwígon-awí'a Nówaamo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba ánaaemba kemá waási úranko kúmóna miyá ónááwe. ²⁷ Nówaamo méronka'a noné tóné wénesa tiyáámúmba wéto'wai-esa aaré máúwasa waaí máúwasa wéuwana Nówaa nompín-táómpimba imérowana piri'-nónkó seyaafá'-wáási tínkamuwasa putásaraawe. ²⁸ Naaófá'á moóráwígon-awí'a Rótimo méronka'a ímba Maníkón-ímáyáá ésa noné tóné wénesa méyánúmae wénesa kísauwe naané úmae né'ómba ²⁹ Róti Sónómu-naopa'o tiyuwónka'a Maníkó óntankwara iyaronkwará'á wiyómpakemba tuwówana kuména tínkamuwasa putásaraawe. ³⁰ Rótimo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba kemá waási úranko aneka'ó kumpaapé ondará'á miyá ónááwe.

³¹ Aneka'ó kúmónara'a ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyiyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o tiyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. ³² Róti awaainínkón-áái imáyáan-oro. Wení moparáwímbó tuwón-imayaa éna mówaerowana óntankwara iyaronkwará'á kuména tufúwana pukáiyé. ³³ Tirááiimo táinda-i'o ésa ímba kawé'-úmai ménaafo kentáfésa imáyáa ésa tirááiimo táinda-tantaa'o tuwésamo puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ³⁴ Simátimé'a sune. Aneka'ó kúmónara'a mindó'wáámbá kae'-wáási mimbórafá'á

túmá wéreyana Maníkó moóráwigomba auwéna moóráwigomba aiyáíniye. ³⁵ Minkánáá kae'-ínínkáí tómbó wéto'mayaan-íyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíniye. ³⁶ Kae'-wáásí kisaufa'o méreyana Maníkó moóráwigomba auwéna moóráwigomba aiyáíniye Ísu súwasa ³⁷ wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkóo emó sénda-aai nááfatafewa sénó suwaná póíye sawaíyémó kawáá'ipa'o náíndasafenamo embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Maníkó sínana súnda-aai

paápé íníye Ísu siyáíye.

18

Moóráwigo keto'-ínínkón-aaimo ísarain-aai.

¹ Ísu séna aasiyaasí Maníkómpá'á inai wésesa túwáafo séna waé'mai-aai simátimena séna ² moórá-naopa'a aaimó ísáín-kwaasigo ména ímba Maníkón-áároi inkaiséna ímba waási-imayaa éna méraisana ³ mindáópa'a keto'-ínínkó ména aasiyaasí aaimó ísáín-kwaasigompa'a tóso éna séna sáwí'a uwásinkanaesa wéfo aai súwa'nai uwásinkao sisaná ⁴ ayáátááka'a wenáái ímba ísarena ánaaemba imáyáa éna séna Maníkón-áároi ímba inkaisé'a waási-imayaa ímba é'a wéumpo ⁵ minínínkó kempá'ó timbá suwesaraí ifáímpo'a áwa'nai ónaumne siyáíye. ⁶ Fasi'aénkó simásuwena séna aaimó ísáí-sawí-waasigon-aai imáyáan-oro. ⁷ Maníkóní waási wempá'ó inaimó símae íyómba túwáafo séna ímba ayáátááka'a úwoi ména miwí táái iséna ⁸ sáwí'o uwátínkénka'a ááema túwa'nai íníye. Ánaaemba kemá waási úranko aneká'ó kúmóndara'a méraiyán-kwaasifinkemba kesááisafesa timankúnkumba ónaa ína ónaao tuwánánaumne Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó símae íyómba túwáafo séna mináái siyáíye.

Ámáán-kawaa-waasigonte taakisimó maún-kwaasigonte-taai.

⁹ Tuwímbai kawé'-wáásí úne sésa kentúma maimaé iyésa fí'on-kwaasi túma símai sáwí'o uwátínkén-kwaasisafena waé'mai-aai Ísu simátimena séna ¹⁰ kae'-wáásígóráí moóráwigo ámáán-kawaa-waasigon-ifo moóráwigo taakisi-óntámbó máín-kwaasigo ésarai óraa'-amaan-daumpa'a inai séyae sésarai iyóyamba ¹¹ ámáán-kawaa-waasigo koku'á ména wenáú maimaé iyéna séna Maníkóo kemá tuwímbaimo ontembá ímba wéumpo entáfé'a súwi sune. Umémbó maésamo karo'ó sésamo aare-úmémbá ésamo ontembá kemá ímba miyá wéune. Maaméraiwai taakisimó máín-umen-kwaasigomo intembá kemá ímba miyá wéune. ¹² Aasiyaasi-sóndáárá'á kae-kae-kánáá ámáántafe'a imáyáa é'a ímba tómbá wénaumne. Aasiyaasi-kísáúgóní sondaará'ó maúnda-tantaa'a tuwínke'a kemá afa'éiyaimba maé'a moórá embá áma'mae'a wéiyune sisaná ¹³ taakisimó máín-kwaasigo moóráfa koku'á ména aigaé éna kifaena séna Maníkóo kempímbá sáwí-imayaa weraifo arumbá uwásinkao siyáíye. ¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ísáaro. Maníkó taakisimó máíwaini sáwí-imayaa maiyaúwáísana Maníkóe taankarotámai maéna wení naaópa'a wisaná ámáán-kawaa-waasigo wempímbá sáwí-imayaa úwoi weraisana wení naaópa'a kuráíye. Óraa'-waasi únemo síyawí Maníkó túwí'a múra tuwáínífo Maníkón-aísamaifimbo méraawi Maníkó túwí'a maimaé iyíníye Ísu siyáíye.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-aai.

Mátíyu 19:13-15, Mááka 10:13-16

¹⁵ Simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kawé'á uwátínkainkwae sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi tuwánésa kóro suwaná ¹⁶ Ísu miníyámpóisáféna táántena séna teró. Ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpóimó kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpóimo kempá'ó tíyan-amba ímba aambá faíyóro. ¹⁷ Érai'a simátime sune. Maníkón-táfésa sésamo iyámpóíyaan-úmai kenká'á wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínífo ímbo miyá síyawimo éna ímba kawááníníye Ísu siyáíye.

Óntawara'-waasigon-aai.

Mátíyu 19:16-30, Mááka 10:17-31

¹⁸ Súwana moóráwigo Yúndaa-waasiti óraako Ísumpa'a téna séna óraakoo kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁹ Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-iyé. ²⁰ Maníkóní amáámba é'a ísaraane. Minamáámba aúfáifimba agaimaréna séna ímba aare-úmémbán-oro. Ímba waási tínkamiyasa púwóro. Ímba umémhá máéro. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Kentínófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro siyáiyé súwana ²¹ miwá séna minamáámba kemá iyámpóiyakemba ísare'a kawé'á úmae wéiyune súwana ²² Ísu iséna séna kawé'á éma moóra-tantaa'a ímba kawé'á uráampo ení moparáwímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tímínana ení kawé'-mékámbá Maníkó wíyómpa'a ankáíniye. Tímatuwemo e kembá sirááiwainone súwana ²³ mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a uráiyé.

²⁴ Arunkó sáwí'a úwana Ísu awánéna séna sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó wení waásimo kawáánipa'o wíyamba umbái táiniye. ²⁵ Moóra-poigon-awi'a káámeri mimpóígó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféraínkaka sáwífa'-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kow-isinó súwasa ²⁶ mináái iséna áisai esa séna umbái taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a méranao suwaná ²⁷ Ísu séna waási miwítí kísausamba ímba méyám-baresa kónááfo Maníkó úwoi kanaa'á wéiyé súwana ²⁸ Pítáa séna isaaó. Kentáási naaópa'a tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana ²⁹ Ísu séna érai'a simátime sune. Maníkó wení waásimo kawáánintafesa imáyáa ombá naaópa'a tuwésa tuwaaininé tuwaaisáiyé tinófoiye táanine tiyáámúne tiyuwésa miyáumaimo túwááwin-anonnda ³⁰ marapá'ó méraanka'o túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a mémaesa ánaaen-kanaa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aai.

Mátíyu 20:17-19, Mááka 10:32-34

³¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moóra-aempa'a tínkarena simátimena séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowimo waási úrankon-aai agaimakáan-aai paápé íniye. ³² Kembá sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa karaánáá'a sinkésa símai sáwí'a uwásinkesa tuwiyáái wisinkésa ³³ súwiyonku'-nésa sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne Ísu súwasa ³⁴ wení kísau-waasi nóin-aaisafenawa síyó séna minááígóní áwáumo aúpá'ó wérontafesa ímba ísámai kawé'á ésa Yérúsaremu-nao'-ampa'a kuráawe.

Ísu aúrambo kafíkówimba kawé'ó uwánkarain-aai.

Mátíyu 20:29-34, Mááka 10:46-52

³⁵ Ísu aampa'ó kúmba Yéríko-nao'-ewaa'a kúwana moóráwigo aúrambo kafíkówi óntamba inái símai maénae séna aanawáísára'a kumbéna wéinai séna ³⁶ sáwífa'-waasimo té samo kínkimbo sumbá iséna nááwiya'o súwasa ³⁷ Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná ³⁸ óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwasa ³⁹ aifa'ó tun-kwáási aaisambá aeésa séna aseraaó suwaná mináái ifátuwena aneka'á óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwana ⁴⁰ Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'á koíyáfasinena séna áí'mae teró súwasa áí'maesa ewaa'á tuwaná Ísu áisai ena séna ⁴¹ nóin-tantaara embá arááímo táinda-tantaa'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kawé'á uwásinkaaó súwana ⁴² Ísu séna kentáfé kanaa'á súwa'nai índawin-iyé sémpo aúramba kawé'á íno súwana ⁴³ minúwóiyáámbá aúramba kawé'-úmai awánéna Ísumba arááíwa'mae wéwena Maníkón-áwí'a mósá marówasa sáwífa'-waasi awánéna Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

19

Sákíyasin-aii.

¹ Maníkón-áwí'a mósá márówana Ísu Yéríko-naopa'a kóyáákanae séna kúmba ² moóráwígon-awí'a Sákíyasi taakisi-óntámbó máún-kwaasiti óraa'-waasigo éna sáwífa'-ontamba makéna ³ Ísumba awánánae séna úmba sáwífa'-waasi fáítukowana ampáán-kwáásígó éna ímba kanaa'á awánéna ⁴ maanámpá'á tíníye séna minkwáásí tínaaem-pakemba aifa'á íyáákéna moórá-taifa'a íyáténa mérowana ⁵ Ísu mintáigóní áwáufa'a wéna mósá awánéna séna Sákíyasiyo ení naaúmpa'a kónaumpo minúwóiyáámbá marapá'á kumuwo súwana ⁶ aamoí uwásuwena minúwóiyáámbá marapá'á múra tuwéna kúwáái'maena wení naaúmpa'a kúwasa ⁷ minkwáásísómbá awánéna tirunkó sáwí'a úwasa sésa sáwí'o in-kwáásígóní naaúmpa'a wéwiye suwaná ⁸ Sákíyasi wení naaúmpa'a mósá ankéna Fasi'aénkóntáféna séna óraakoo kesí ónta afufuntambá tuwínke'a tuwímbai ímbo makén-kwaasi timé'a tuwímbai karo'á simátinke'a óntamba umémbó maiyáunda pó'a éiyain-eiyain-úmai tíma'mae'a kónaumne súwana ⁹ Ísu séna káfé'a maandáúmpá'ó méraan-kwaasi kawé'-ámpá'á métinkaumne. Émbaramun-aísaafitantambo uráandasafe'a miyá úne. ¹⁰ Kemá waási úranko kumpaapé uráundawi enkáán-kwáásí saafá úmai sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métínkáandasafe'a kunkáumne Ísu siyáíye.

Siyáánkai-waasi-taai.

¹¹ Mináái ísówana Ísu Yérúsaremu-naokoni ewaa'á kúwasa wesé'o kun-kwáásí imáyáa ésa sésa Maníkó wení waásimo kawáánimba kárika'a paapé íníye suntáféna waé'mai-aii simátiména ¹² séna moórá-oraakon-aii ísáaro. Kámáni-waasi némpa'-marafa'a méraawana kotísai onasamó kanaán-iyemo síya'o é'a kesí waásiya'a takáráwiyonae séna ¹³ wení kísau-waasi siyáánkai-waasi táántaisasa tewaná óntamba kae-táémo kae-táémo'a tiména séna koméraana'a minóntánkákémbá kísau wémaiya'a té'a tuwímbai-ontankwara'a tamáéno séna kóísasa ¹⁴ wenamááraa tíyántafesa uwánkesa kámáni-waasi kosimátimé sé'a kentáará'á ímba takáráwiyiniye kosimátiméro sewasá kuráawe. ¹⁵ Énifo minóráákómbá káráwiyi-kísau améwana kouweré téna ááémo óntambo tímakaínkwaasi táántaisasa tewaná séna tímakaunda-ontankakemba nóraumi-ontana maiyáao sisaná ¹⁶ aifa'ó ámakaiwai téna séna óraakoo símakaanda-ontankakemba kísau wémae'a moórá kae-táémo'a maiyáumne sisaná ¹⁷ óraako séna kesí kísau-waasigo kawé'á óne. Kári-tantaaka'a kawé'-úmai káráwiyaampo siyáánkai-naoraara'a káráwiyuwo sisaná ¹⁸ moórá-kísau-waasigo téna séna óraakoo símakaanda-ontankakemba kísau wémae'a siyáánkai-taemo'-ontamba maiyáumne sisaná ¹⁹ éniifo séfataase-naoraara'a káráwiyuwo sisaná ²⁰ moórá-kísau-waasigo téna séna óraakoo símakaanda-ontamba ampantafímbá mú'múmai aúpá'á makáumpo máínone. ²¹ Emá fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fí'owiti kísaufaken-tomba wénaana pó'a enáároi inkaisé'a úwoi aúpá'á makáumpo máínone sisaná ²² óraako séna sáwí-kísau-waasigo ónda pó'a kentáfémo séndantemba aái simánkanaumne. Kentáfé sé fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fí'owiti kísaufaken-tomba wénaane sémpo ²³ kesí óntamba seyaafá'-wáásítí óntambo máráán-daumpa'o makáandarakaa tiyé'a kesí óntankwara a'wáá-ontankwara'a máúsino séna ²⁴ méraan-kwaasisaféna séna maanóntámbá maiyé'a kae-táémo'-ontambo tokáiwaimba améro sisasá ²⁵ miwí sésa ímbanifo kae-táémo'-ontamba é'a tokáíye sewaná ²⁶ óraako séna simátimé sune. Sáwífa-tantaaka'o kawé'-úmaimo káráwisinkaawi moórá-mora-tantaa'a tíménaa káráwisinkanaafo ímbo kawé'-úmaimo káráwisinkaawifinkemba makáan-tantaa'a máéna'a ²⁷ kesí namuro-wáásí kentáará'á ímba káráwinone siyáawi tí'mae'a kempá'á tiyé'a tínkamiyasa

púwóro siyáíye Ísu siyáíye.

Ísu Yérúsaremu'a kuráin-aii.

Mátíyu 21:1-11, Mááka 11:1-11, Yóni 12:12-19

²⁸ Ísu mináái simátimena aifa'á Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba ²⁹ Órífi-omapa'-ewaa'-naokai moórá Pétífasi-nao'a úwana moórá Pétáni-nao'a úwana minkáé'-náó'-ewaa'a wéna wení kísau-waasiyai kae'á máti'marena séna ³⁰ epín-dáópa'a kurékai moórá-poigon-awi'a tónki koawáneyambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ándá awá-tuwekai áí'mae tekaiyó. ³¹ Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a kónae siyé simámékaiyo súwasarai ³² kuyaná súntemba mimpóí mérowasarai koawánésarai ³³ ándá koawátúwóyana mimpóígón-afowá awánéna séna nóra sékaiya mimpóígóní ándá wéwaaeyo súwasarai ³⁴ mindárai sésarai óraako ayáá'maena wínkwae simásuwesarai ³⁵ áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósáaunka'a wandaaí uwi'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ³⁶ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iye sésa paákákén-únánkwátói faú'mai aampa'á uwi'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiya'a auwéta-maena wéwena ³⁷ Órífi-omapaken-ampa'o kumúmba Yérúsaremu-nao'-ewaa'a kúwasa Ísumba sáwífa'-waasi arááíwa'mae wéwesa aamoí ésa fí'o-fi'on-kisau kawé-kísáú maúmba awánontafesa Maníkón-áwi'a mósá marésa óraaka'-oraaka'a sésa ³⁸ Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó minkáwáágómbá kawé'á wéuwankaiye. Maníkó kentáásáféna séna aáno úmai méraaro wésimba póna wenáwí'a óraa'a wéiye óraaka'a suwasá ³⁹ misáwífa'-wáásífinkémbá tuwímbai ámáán-kawaa-waasi sésa óraakoo embó arááíwa'mae wénon-kwaasisafe sé aséráaro siyó suwaná ⁴⁰ Ísu séna simátime sune. Miwí ímba aaimó senkaka maanóntánkó kentáfénawe séna aaí sisinó Ísu siyáiyé.

Ísun-arumbó uwátínkarain-aii.

⁴¹ Ísu Yérúsaremu-nao'-ewaa'a wéna awánéna waási tífi'a téna séna ⁴² aáno úmaimo máéwini áwáu ímba ísámai kawé'á uráawe. Isékaa aáno úmai méraawisino. Káfé'a ímba kanaa'á wéisaawe. ⁴³ Kentí namuro-wáásí tésa kentí naaópa'a taúkúresa maramá u'mái ontafímbá agari'á tásuwesa ⁴⁴ kentí aare-iyámpóíwara'a tínkamesa kentí naambá tawísí-suwanaawe. Maníkó kawé'-ámpá'á métinkanéna séna tisa'á tínaaemba uwánkáámba pósa kentí namuro-wáásí tésa miyá ónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aii.

Mátíyu 21:12-17, Mááka 11:15-19, Yóni 2:13-22

⁴⁵ Ísu mináái simásuwena Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a iyéna ámáán-daumpa'o méyámbó un-kwáásí iti'mátuvena ⁴⁶ simátimena séna Maníkón-aii aúfáí-fimba agaimaréna séna mindá kesí naambá Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbán-iye agaimaréna siyáiyé. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiyé.

⁴⁷ Aasiyaasí óraa'-amaan-daumpa'a Ísu simátíma'maena iyúwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé óraa'-waasiye Ísumbo tufíyan-aii suwasá ⁴⁸ úwoi-waasi sáwífa'a Ísun-aii ísámae wéiyuwasa tufuwíyan-amba ímba kanaa'á saafá uráawe.

20

Nááwawa ai'maráísawa tiyáanomo siyáan-aii.

Mátíyu 21:23-27, Mááka 11:27-33

¹ Moórá-kanaa Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména Maníkóní ásé-aii simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé Yúndaa-oraal-waasiye tésa ² sésa nááwawa ai'maráísawa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ³ Ísu séna aifa'á moórá-aii tísai ona'á simásíméro. ⁴ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa ⁵ miwí keáímbá sésa nórasaawa sé-naumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. ⁶ Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa

sésa Maníkón-aaimo simásímakaiwai uráiyé wésemba pósa óntamba maiyésa sínkamonaawe. ⁷ Ísuntafesa sésa emó síesai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná ⁸ Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó maúnda-aai ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.

Mátíyu 21:33-46, Mááka 12:1-12

⁹ Ísu waé'mai-aai simátimena séna moóráwigo ándá-aran-kisau úmarena ayáátáaka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ¹⁰ arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí

ándá-aramba komauwó séna wení kísau-waasigomba ai'maráísana minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tisasá ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóísana ¹¹ aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai tufú'maresa sáwí'a uwánkesa ándá-aramba ímba ámémba ai'mátuwaawana kóísana ¹² aanáfó moóráwigomba ai'maráísana tisasá ta'óto'mai tufú'marááwana naaemá kúmísasa famétuwaawana kóísana ¹³ aanáfó séna nóra ónaumno. Kesááninko imáyáamo ámaakawimba ai'maráánana wínasa wenáái isánááwe séna ai'maráísana tisasá ¹⁴ minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáimbá sésa aanáfón-ááninko tifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba mainata kesáá maénae sésa ¹⁵ ta'óto'mai ándá-aran-kisauwakemba famétuwesa tufúwówana pukáiyé. Ísu mináái simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íniye. ¹⁶ Téna kísaura'o káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fí'onkaa-waasi kesí kísaura'a káráwiyoro síníye Ísu súwasa mináái isésa sésa ímba miyán-oro suwaná ¹⁷ Ísu árimba tuwánéna tísai úmai isánae séna imáyáan-oro séna Maníkón-aai aúfáifimba maarán-áái agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiyé sésa maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé

agaimaréna siyáimba minááisáfé'a imáyáan-oro. ¹⁸ Wíyamba minóntánká'á tanaambá kofésa sáwí'a ónááfo minóntánkó tufú'mai sáwí'a uwásuwainiye Ísu súwasa ¹⁹ óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé simbá kentáásáféna siyé sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásísáféna táá'a úwasa ifátukaawe.

Taakisi-ááisáfésamo áisai uráan-aai.

Mátíyu 22:13-22, Mááka 12:13-17

²⁰ Ifátuwesa ta'ótoraiyan-kanaa káráwiyesa tuwímbai ti'marésa sésa Ísun-aaimo isáán-kwaasimo ontembá té'a áisai íyana sáwí-aaimo sínata ta'óto'mai kámánikawaagompa'a móankanaumne sésa ti'marówasa Ísumpa'a tésa ²¹ sésa óraakoo érai'-aai wése waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aai ímbo sénda Maníkóní aambó arááíwáén-aai arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. ²² Emá nóran-imayaawa ónó. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Tíméndasa Yúndaa-waasisa kentáásí áamáana taraisónaum íntaawa taraisónaumno. Timénaum íntaawa timénaumno suwaná ²³ Ísu miwítí imáyáa iséna séna ²⁴ moórá-ontamba maimaé máaraasimero súwasa maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ²⁵ Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa ²⁶ mináái isówana táá'a úwasa ímba aai siyáawe. Ísu waási túranka'a ména ímba sáwí-aai súwasa pósa ímba aai sésa ta'ótokaawe.

Pukémpinkembo iyáfasinaiyan-aai.

Mátíyu 22:23-33, Mááka 12:18-27

²⁷ Ímba ta'ótórówasa Sátúsi-amaan-kawaa-waasi puwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe sun-kwáásí pósa Ísumpa'a tésa ²⁸ sésa óraakoo naaófá'á Mósese séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáimba puwínana áfáko

maimakéna awaaón-anondaa-ware'e séna iyámpói ma'ankáíniye siyáíye. ²⁹ Moórá-
 aai isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna
 iyámpói ímbo ma'ánkáímba púwísana ³⁰ wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói
 ímbo ma'ánkáímba púwísana ³¹ wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo
 ma'ánkáímba púwísana miyá émesa afakaeté-waasi putásaawana ³² minínínkó
 ánaaemba pukáíye simámesa ³³ Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási
 puwíyampinkembo íyáfasinaiyan-kanaa minínínimbá afakaeté-waasi tuwaainimbá éna
 nááwa máíniyo suwaná ³⁴ Ísu séna marapá'ó méraan-kwaasi aaré maíyasa waaí maíyasa
 tiyáámumba to'waaí ésa wéowe. ³⁵ Maníkó táántena séna pukémpinkemba íyáfasine'a
 wiyómpa'a iménaawe siyáimba minínínákwá'á wiyómpa'o iméraiyaamba aaré ímbo
 maíyasa waaí ímbo maíyamba ónááwe. ³⁶ Maníkóní kísau-waasimo wiyómpa'o mésamo
 ímbo púwóntemba minkwáásí miyá ésa ímbo aneka'á puwónááwe. Pukémpinkembo
 íyáfasinaiyamba Maníkóní waásin-owe. ³⁷ Waási pukémpinkembo íyáfasinaiyamba
 Mósesé minááísáféna agaimakáíye. Aúfáífimba agaimaréna séna áru-taiya'a iyamó
 kaimbá ímbo mintái káwisana mintáífínkémhá Maníkó Mósesentafena séna Maníkó
 úne. Enaíwá'ná Émbaramune Áísákine Yékopune miwítí Maníkó úne siyáíye. Maníkó
 minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo ³⁸ mináái siyáimba
 pósa miwí úwoi méraawe. Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánká méraawe Ísu súwasa
³⁹ amáámbo sun-kwáásí sésa óraakoo kawé'-áái simásímakaane suwaná ⁴⁰ Ísun-aaigo
 táá'a úntafesa ímbo áísai uráawe.

Maníkómó íyáfasinankarawai Káráísitin-aaí.

Mátíyu 22:41-46, Mááka 12:35-37

⁴¹ Ímbo áísai uwaná Ísu séna Káráísiti Téffitin-andafaken-kwaasin-iyé wésefo
⁴² naaófá'á Téffiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimba imó agaimakón-
 aufaifimba Téffiti agaimaréna séna
 kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á ⁴³ mara'-ména'a
 ení namuro-wáásí íyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Maníkómó siyáin-aaí Téffiti siyáíye. ⁴⁴ Miyáumai Téffiti Káráísitintafena séna kesí
 Fasi'aénkón-iyé siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téffitin-andafaken-kwaasin-iyé Ísu
 súmba Káráísiti Téffitini Fasi'aénkó éna Téffitin-andafaken-kwaasigon-iyé.

Ámáámbo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfomo siyáin-aaí.

Mátíyu 23:1-36, Mááka 12:38-40, Rúku 11:37-54

⁴⁵ Sáwífa'-waasi mináái ísówana Ísu wení kísau-waasisafena séna ⁴⁶ amáámbo sen-
 kwáásítí aambá arááíwáéfo. Minkwáásí ayáátáa-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á
 nówasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. Minkwáásí amáán-
 daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a imésa tanómbo kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á
 mésa kawé-tómbá wénaawe. ⁴⁷ Minkwáásí keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá
 maésa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sésa karokómbá tafisímai inai wésewe.
 Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maénááwe Ísu siyáíye.

21

Keto'-ínínkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aaí.

Mááka 12:41-44

¹ Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména tuwánómbo óntambo túwón-
 anafeumpimba sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana ² moórá-keto'-
 ininko ímbo óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámbá tuwómbo Ísu
 awánéna ³ wení kísau-waasisafena séna érai'a simátimé sune. Minkétó'-ínínkómó
 túwáin-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba íyáákaiye. ⁴ Miwí sáwífa'-
 ontafinkemba tuwímbai túwááfo wemá kári'-ontafinkemba mútú'a túwáimba póna
 ónta-iyaimba méíniye Ísu siyáíye.

Óraa'-amaan-dambo tawísínda-aaimo siyáin-aai.

Mátíyu 24:1-2, Mááka 13:1-2

⁵ Súwasa tuwímbai óraa'-amaan-dantafesa sésa kawe'-óntánkákémbá úmakaawe. Maníkómbá ámakaan-tantaa'a ko'naarirí úmakaawata awánéta aamoisá úne suwaná ⁶ Ísu séna ánaaemba waási tésa awánaan-tantaa'a seyaafá tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwará'é tawísísuwanaawe Ísu siyáíye.

Sáwí-kanaa tínyemo siyáin-aai.

Mátíyu 24:3-14, Mááka 13:3-13

⁷ Ísu mináái súwasa áisai esa sésa óraakoo emó sénda nóin-kanaawa paápé ínío. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánk'á Ísumo siyáimba miyá íníyesa sénaumno suwaná ⁸ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a máwatesa sésa Maníkómó iyáfasisinkaraiwai únda póna minkánáá ampáánk'á tíniye sénááwe. Miyán-áái síyawí ímba tirááiwáéro. ⁹ Tíyááwemo síyan-aai némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánáámó tínda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-íye. ¹⁰ Fí'lo-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasigomo éna moórá-kawaa-waasigoni amááraasafena iyáfasine tíyáaromo sínasa iyáfasinesa tiyánááwe. ¹¹ Fí'lo-fi'om-barafa'a óraa'-mari táíniye. Fí'lo-fi'om-barafa'a aawai táíniye. Sáwífa'-waasi tí'a íníye. Wíyómpa'a fí'lo-fi'on-tantaa'a paápé ína'a awáné táátafe'a ónááwe. ¹² Mintántáá'ó ímbo paápé ínasa kembiwí ta'ó-to'mai sáwí'a uwátinkesa amáán-daumpa'a kawáá-wáásí aafimbá maitinkésa ándáfa'a mótinkanaawe. Kentáfé'o fasi'ámaimo méraiyantafesa ta'óto'mai óraa'-waasifa'e kámáni-kawaa-waasifa'e mótinkesa aai simátinkaiya'a ¹³ minóráá'-wáásí kesáái simátimenaawe. ¹⁴ Aaimó simátínkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a íyana tirunkó umbái táíno. ¹⁵ Minkánáá kawe'-ímáyáá timé'a aai tááka tínkáana'a síyasa kentí namuro-wáásí ímba kanaa'á kentáái taraisésa iyáákanaawe.

¹⁶ Kentínófoiye kentífá'awaawiye kentimááraawe kentí waásiye tí'maesa óraa'-waasiya'a iyésa aai simátinkaiyasa kempínkémbá tuwímbai tínkamiya'a puwónááwe. ¹⁷ Kentáfé fasi'ámaimo méraiyantafesa seyaafá'nánká tíyámba uwátinkanaawe. ¹⁸ Miyá ésa ímba tímambá tínkambai tai'ánááwe. ¹⁹ Fasi'ámaimo mé'o é'a kawe'-úmai méranaawe Ísu siyáíye.

Sáwí-kanaagon-aai.

Mátíyu 24:15-21, Mááka 13:14-19

²⁰ Ísu mináái simátimena séna Yérúsaremu-naopa'a namuro-wáásí taúkúmaraiya sé'a seyaafá-tántáá'á tawísísuwaiyan-kanaa tiyé sénááwe. ²¹ Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. Naaópa'o méraiyan-kwaasi mindáópa'a tuwésa wété ónááwe. Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'a iyónááwe. ²² Minkánáá Maníkó sáwí-meyamba tímínana Maníkón-aai aúfáífinken-aai paápé ínío. ²³ Tímúka'-inine káfé'-iyampoiwara'-inine minkánáá sáwí'a ónááwe. Maníkó maankwáásísáféna aaisambá tiyínana óraa'-umbai táíniye. ²⁴ Fí'om-barafakewi tuwímbai paepáétamba tínkamesa tuwímbai tí'maesa fí'lo-fi'on-kwaasiti marafá'á mótinkesa fí'onkaa-waasi Yérúsaremu-naopa'a káráwiyesa sáwí'a íyana Maníkó séna kentí kanaa tai'áiye síníye Ísu siyáíye.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Mátíyu 24:29-35, Mááka 13:24-31

²⁵ Ísu mináái simátimena séna aafáúr'á'é wíyónka'e oká'é fí'lo-fi'on-tantaa'a paápé ínío. Marapá'á fí'lo-fi'om-barafaken-kwaasi tirunkó umbái táíniye. Uwí-nónkó óraaka'a áái wésena tufántááfan-ínasa waási inkaisónááwe. ²⁶ Wíyónko tora'náára'a ínasa waási sésa nórawa'íyo sésa tinekembá tata'á ínasa táátafesa ésa óraa'-imayaa ónááwe. ²⁷ Kemá waási úranko óraa-fasi'aenkware sámó kainkwará'á ainánká kúmóna'a suwánánááwe.

²⁸ Kemó sún-da-tantaa'a áwáú ómbarena paápé ína'a mósá awánánááwe. Maníkó kawe'-ámpá'á métinkainda-kanaa kárika'o tinda p'ó'a to'mayaa é'a mósá awánaaro Ísu siyáíye.

²⁹ Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táigón-áwí'a fíki mindáwara fí'on-taiwara'a imáyáan-oro. ³⁰ Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o sínda-kanaa kárika'a tíníye sénááwe. ³¹ Miyámó intembá kemó sún-da-tantaa'a ína'a awáné sé'a Maníkó wení waási kawáánimba kárika'a tíníye sénááwe. ³² Érai'a simátime sune. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó sún-da-tantaa'a paápé íníye. ³³ Wíyóne marawé tai'áínífo kesáái ímbo tai'áínda úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáíye.

³⁴ Ísu simátimena séna kentúra'a káráwiyoro. Uwóí'o on-dómbá né'a kafóná mé'a marapá-tántáá'á óraa'-imayaa ofáínífo. Miyá é'o é'a ímbo imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainífo káráwiyoro. ³⁵ Kífo'o aumakáawanamo waígo ímbo imáyáa ímbó tafááínítemba fí'o-fí'om-barafaken-kwaasi ímbo wéisenka'a kumúnafainífo ³⁶ káráwiyoro. Inaí símae wéiyiyana kemó sún-da-tantaa'a kempá'ó tina'o é'a fasi'ámai mé'a waási úranko súranka'a méranaawe Ísu siyáíye.

³⁷ Minkánááímbá aasiyaasi-kánáá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátíma'mae wéiyena fenómpinka máápa'a kumbéna Órífi-omapa'a nó'waamba imaé'mae úwasa ³⁸ sáwífa'-waasi aafáyáara'a ááéma Ísun-aai isánae sésa óraa'-amaan-daumpa'a imaé'mae'a úmae iyáawe.

22

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aai.

Mátíyu 26:1-5,14-16, Mááka 14:1-2,10-11, Yóni 11:45-53

¹ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo

í-tánómbá ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa kárika'a túwasa ² óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé Ísumbo tufíyan-aai suwaná úwoi waasisafena táá'a úwasa ímbo aforatá ta'ótoranaumne siyáawe.

³ Suwaná Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yúndasi moórá-awí'a Ísakerioti éna waántáwanko wenarumpimbá koména imáyáa amúwana ⁴ óraa'-amaan-kisau-waasifa'e ámáán-daka'o káráwirowifa'e wéna séna túwa'nai ona'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ⁵ isésa aamoí ésa sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná ⁶ Yúndasi ewé séna ímbo waásimo mépa'o é'a nóraumaiya Ísumba aráátíménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmae kuráíye.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aai.

Mátíyu 26:17-25, Mááka 14:12-21, Yóni 13:21-30

⁷ Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'a tufú'mai káúfúnka'a ⁸ Ísu Pítaante Yóninte'a ti'maréna séna tíyótaimo í-tánómbá kowégaufiyata komandaanó súwasarai ⁹ mindárai sésarai nááfara kogaufóyauyo suyaná ¹⁰ Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba arááíwáékaiyo. Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o ¹¹ naankón-afowámó mérainakai kosimámekai óraako áísai éna séna kesí kísau-waasise'a náán-aempara tíyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámekaiyo. ¹² Wemá afófumayaa'-nankoni óraa'-aempara aráátiminiye. Kúfu'o uwándáíyan-tantaa'a mimpímbá wéraiye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai ¹³ mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

*Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aaí.
Mátíyu 26:26-30, Mááka 14:22-26, 1 Kórinti 11:23-25*

¹⁴ Tanómbó náíyan-kanaa túwasa Ísuwe wení aantá-waasiye tómbó náiyapa'a komérowana ¹⁵ Ísu simátimena séna kárika'a sí'o índá-i'a uwásinkaiyan-kanaa ímbo tiyáina'a ááéma tíyótáimo í-tánómbá kembiwísé'a nánaumne-imayaa úmae iyáunda káfé'a minkánáá paápé ímbá póta nánaumne. ¹⁶ Simátimé súné. Marapá'á maantánómbá ímba aneka'á nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a maantánónkóní áwáuma afora'á wéraina'a nánaumne séna ¹⁷ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá súwiyo séna maimái moórá-mora úmai naaró. ¹⁸ Simátimé súné. Ándá-aran-dombo ímba nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mé'a aneka'á nánaumne séna ¹⁹ péréti maisoréna Maníkómpá súwiyo séna tafánkena tiména séna mindá kesúnifo kembiwísáfé'a ísámai kesú tuwánáumne. Miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro súwasa ²⁰ tómbá násúwówana ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna pérétimo timúntemba miyáumai ándá-aran-dombo tiména séna mindá kesí naaén-iyé kesí naaemá kembiwísáféna kumínda póna Maníkó séna kesé'a káásamai méraiwaé séna mináú-áái símai káásamakaisa'a miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro.

²¹ Kembá namuro-wáásímó aráátimindawi keséta ména tómbá wénaiye. ²² Naaófá'á Maníkó séna waási úranko puwínnyemo siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máiniye Ísu súwasa ²³ wení kísau-waasi keáimbá sésa nááwa miyá ínisanawa síyó siyáawe.

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-aaí.

²⁴ Ísuni kísau-waasi mósimesi-aaí sésa kentááfínkémbá nááwa wéiyakaiyo suwaná ²⁵ Ísu séna marapá'-óráá'-wáásísómbá íyáákamai fasi'aén-áái simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka ésa sésa kentáási óraa'-waasi kawé'á wéowe siyáawe. ²⁶ Kembiwí miyáumaimo óraa'-waasimo ontémhá ímba miyán-oro. Kempínkémbá óraa'o ménae síyawí seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. Íyáákanaemo síyawí fí'owiti wayó'á maénááwe. ²⁷ Marapá'-wáásíffínkémbá tómbó ménamo wénaiwai óraa'-waasin-ifo kúfu'o uwámíwai kári'-waasi ímbánifo kemá kentí óraako ímba miyá é'a kentí wayókoráámba wéune.

²⁸ Miyá úna'a kembó sáwí'o uwásínkáanka kesé'a mé'a ímba síyukaawe. ²⁹ Kesífo kentáféna séna waási kawáánuwo siyáintemba kembiwísáfé'a miyán-áái simátimenaumne. ³⁰ Waási kawáámó ondará'á mé'a tómbá wéne'a kawáámó ondará'á mé'a Ísarerin-áánintomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aanintonti minándáfákén-kwáásí-taai isé'a

tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáiyé.

*Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aaí.
Mátíyu 26:31-35, Mááka 14:27-31, Yóni 13:36-38*

³¹ Ísu Sáímonimba arumbá uwánkena séna Sáímoniyo isaaó. Owáí to'máímo tufimpí owanamó arú'ó marapá kúmísasamo anónka'o mósá máéntemba kawé-tántáá'á mósá maé'a sáwí-tantaa'a úwoimo wéraindasafena waántáwanko tísai úmai isánae sína'a ³² mindásafe Maníkómpá'á inái sé'a kesé'o káásaimaimo méraanda siyuwáánafo sé'a inái siyáumne. Emá siyuwé kouweré kesí waási fasi'átinkao Ísu súwana ³³ Pítaa séna Fasi'aénkóo ándáfa'o áí'mae wíya'o é'a kesé'a kóyauye. Tufuwíyamo puwína'o é'a kesé'a puwóyauye Pítaa súwana ³⁴ Ísu séna Pítao simáme súné. Káfé'a kokórigó ímbo áái siyáindara'a emá kaumbo-íkál'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena siyáiyé.

³⁵ Ísu simásuwena wení kísau-waasisafena séna ááéma ti'maré sé'a óntambo inainaimó sí-únámbá ímba maé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánámba ímba maimaé koró. Mináái ááéma sé'a ti'mákaunda moórá-tantaatafe'a aáfáán-tukána'iyo súwasa miwí sésa ímbaniye suwaná ³⁶ Ísu séna káfé'a óntan-unambo makáiyawi

minúnámbá maimaésa koró. Tón-únámbó makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Paepáé'a ímbo makáiyawi miwítí paákákén-únánkwátói fí'owi timésa óntamba maiyésa paepáé'a méyánuresa koró. ³⁷ Simátíme súné. Naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba Áísáya agaimaréna séna

ái'maesa sáwí'la uráan-kwaasimo

mépa'a móankaraawe agaimaréna siyáimba kentáfénamo siyáimba póna paápé íniye Ísu súwasa ³⁸ wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkóo kae-páépáé'a makáumne suwaná wemó sún-aigoni áwáu ímba ísöntafena séna é'aniye

Ísu siyáiyé.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aai.

Mátíyu 26:36-46, Mááka 14:32-42

³⁹ Ísu simátimena máapa'a kuména Órífi-omapa'a imaé'mae úntemba iyúwasa wení kísau-waasi arááíwa'maesa ⁴⁰ iyúwana Ísu simátimena séna waántáwanko tí-sai úmai isánae-aai kempá'á sífáínifo Maníkómpá inái seró séna ⁴¹ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iye séna mara'á kumbéna inaifínkémbá ⁴² séna kesifóo emó kanaán-iye sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tínda maisiyuwé éniyo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááíwáéno súwana ⁴³ Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi paápé éna fasi'ánkowana ⁴⁴ arunkó óraa'-umbai tówana Maníkómpá'á inái fasi'ámai súwana umu'náamba naaeráámbá marapá'á kumúwana ⁴⁵ inái simásuwena íyáfasinena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tirunkó umbái tówasa tún-kwaigurówana ⁴⁶ tatúséna tasimátimena séna túmó wéraamba íyáfasine'a inái seró. Waántáwanko tí-sai úmai isánae-aai kempá'á sífáínifo Maníkómpá'á inái seró Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-aai.

Mátíyu 26:47-56, Mááka 14:43-50, Yóni 18:3-12

⁴⁷ Ísu mináái wésuwana sáwífa'-waasi wétuwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigo-awi'a Yúndasi misáwífá'-wáásífimbá aifa'á téna Ísumba aaweyáámó uwánkaindasafena Ísuni ewaa'á téna ⁴⁸ aasásó'á úntafena Ísu séna Yúndasiyo kemá waási úrankomba kesí namuro-wáásímó aráátímíndasafe aaweyáá uwásinkaane súwasa ⁴⁹ Ísuwe'o mérowi moóra-tantaa'o paápé índa-imayaa ésa sésa Fasi'aénkóo paepáétanta karánaumno suwaná ⁵⁰ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwowa ⁵¹ Ísu étuwaaó séna minkwáásígón-ááka'a ta'ótorena áá'a kawé'á uwánkaraiye.

⁵² Kawé'á uwánkowasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-danka-kawaa-waasiye óraa'-waasiye Ísumbo ta'ótoraiyanesa tamérowana Ísu simátimena séna kentáfé'a uménkwáásín-iye sé'a pó'a taánáínkwara paepáé'wara'a maimaé kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. ⁵³ Sáwífa'-kanaa óraa'-amaan-daumpa'a kesé'o méraundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Káfé'a kentí kanaamá isa'á kumeukóní fasi'aémbá íyáákaisa'a kembá ta'ótóraáwe Ísu siyáiyé.

Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:57-58,69-75, Mááka 14:53-54,66-72, Yóni 18:12-18,25-27

⁵⁴ Súwasa Ísumba ta'óto'maesa aifa'-ámáán-káwáágóní naaúmpa'a móankowana Pítaa tínaaemba nénka'o témomba ⁵⁵ mindánkóní naamaáífa iyamá agaimaréna mérowana Pítaa miwísé mara'á tamérowana ⁵⁶ iyamó wégonka'a moóra-kisau-arasigo téna Pítaamba takarákéna séna minkwáásígó wesé'o máiwain-iye súwana ⁵⁷ Pítaa séna ímbanifo kemá ímbo awánáúnda-waasin-iye súwana ⁵⁸ kárika'a moóráwigo Pítaamba taawánéna séna wení waásifinkewi óne súwana Pítaa séna kemá ímbaniye súwana ⁵⁹ kárika'a moóráwigo Pítaantafena óraaka séna érai'a súné. Káririfakewi éna wení kísau-waasifinkewin-iye súwana ⁶⁰ Pítaa séna emó sénda-aai ímba isáúmne súwana kokórigó áái súwana

⁶¹ Fasi'aénkó waeréna Pítaamba awánówana Pítaa Fasi'aénkó simámakon-aai ááka'-maréna miyá siyónka'a káfé'o kokórigó ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iye sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna ⁶² máápa'a kuména áfááraumai ifi'á taráiyé.

Ísumba karaánáá'o ánkaraan-aai.
Mátíyu 26:67-68, Mááka 14:65

⁶³ Pítaa ifi'á tówasa Ísunka'o káráwirowi karaánáá'a ankésa tufuwésa ⁶⁴ aúrampa'a ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkómó íyáfasisinkaraiwai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo wésesa ⁶⁵ fí'o-fi'on-aai símai sáwí'a uwánkaraawe.

Ámáán-ora'a'-waasifa'a Ísumbo áí'mae kuráan-aai.
Mátíyu 26:59-66, Mááka 14:55-64, Yóni 18:19-24

⁶⁶ Aafáúmó íyáúsunka'a Yúndaa-waasiti óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé túwaandu urówasa Ísumba áí'maesa íyúwasa ⁶⁷ sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísitiya'onai simásimiyo suwaná séna simátíména'o é'a ímba kawé'-úmai isánááwe. ⁶⁸ Moóra'-aaimo tísai ona'ó é'a ímba simásimenaawe. ⁶⁹ Kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á iménaumne súwasa ⁷⁰ seyaafá'nánká sésa ewá séwa Maníkón-ááninko úne sénó suwaná Ísu séna é'a sewé súwasa ⁷¹ miwí sésa wesáféna sífó minááísáféta aafintá maenkéta fí'on-aaimo simánkáamba saafá únda póta ifátá tuwánáúmne siyáawe.

23

Ísumba Páíratimpa'o áí'mae kuráan-aai.
Mátíyu 27:1-2,11-14, Mááka 15:1-5, Yóni 18:28-38

¹ Minááísáfésa misáwífá'á íyáfasinesa Ísumba áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páíratimpa'a wésa ² aai simánkesa sésa minkwáásígó Yúndaa-waasi karo'-áái simátiména miwítí imáyáa símai sáwí'a éna séna Rómu-kamani-aifa-kawaagomba taakisi-óntámbá ímba áméro séna wesáféna séna Yúndaa-waasiti kawáágó é'a Maníkómó íyáfasisinkaraiwai úne siyáiyé suwaná ³ Páíratí Ísumba áisai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágówa ónó súwana Ísu séna é'a séne súwana ⁴ Páíratí óraa'-amaan-kisau-waasisafenawe úwoi-waasisafenawe séna minkwáásígó ímba sáwí'a uráisa'a awánáúmne súwasa ⁵ óraaka sésa Káríri-aempaken-kwaasi tirumbá totuwéna minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a taména miyá wéiyé siyáawe.

Ísumba Érotimpa'a áí'mae kuráan-aai.

⁶ Suwaná Páíratí mináái iséna séna Káríri-aempakewiya'iyo súwasa ⁷ ewé mináémpákéwín-iye suwaná imáyáa éna séna Éroti mináémpákén-káwáágó káfé'a maanká'á Yérúsaremu-naopa'a taméraifo ai'maráanana wempá'á wínana wemá isáíníye Páíratí simásuwena ai'marówasa áí'maesa Érotimpa'a kuráawe. ⁸ Ayáátááka'a Éroti Ísuntafesamo sun-áái iséna Ísumba awánaanana ímbo awánáúnda-kisau maína'a awánánae súwasa Ísumba Érotimpa'a kuwaná awánéna aamoí éna ⁹ fí'o-fi'on-tantaatafena áisai úwana Ísu iséna ímba aaimó súmbe úwoi mérowasa ¹⁰ óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé mésa Ísumbo simánkón-aai óraaka suwasá ¹¹ Érotiye wení i-wáásiyé Ísumba símai sáwí'a uwánkesa karaánáá'a ankésa óraa'-waasiti unáánkwátóí uwánkesa áí'maesa Páíratimpa'a aneká kuráawe. ¹² Ááéma Érotiye Páíratíye aaisambó siyááyamba pósarai minkánáá kawé'-úmai méroyasa Ísumba áí'maesa aneká Páíratimpa'a kuráawe.

Ísumba tufiyana puwínomo siyáin-aai.
Mátíyu 27:15-26, Mááka 15:6-15, Yóni 18:39-19:16

¹³ Kuwaná Páirati óraa'-amaan-kisau-waasiye óraa'-waasiye úwoi-waasiye táántena ¹⁴ séna minkwáásí kempá'á té'a sé'a waásiti imáyáa símai sáwí'a wéiye wésewe. Kentúranka'a áisai únana simánkáán-aaigoni áwáu ímba wérais'a awánáúmne. ¹⁵ Érotiye áisai úyamba minááígóní áwáu saafá uwááekai úyana ai'maráísasa áí'maesa kempá'á tiyáawe. Tufíyanamo puwínda-i'a ímba uráifo ¹⁶ i-wáásí senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ¹⁷ Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tóso úntemba moórá-waasi táántowana Páirati minkwáásí faú'ankowana miwífá'á kúwana Páirati séna Ísumba faú'ankanae súwasa ¹⁸ seyaafá'-wáásí óraaka sésa ímbanifo tufíyana puwínifo Párápásimba faú'anakaao siyáawe. ¹⁹ Ááema tuwímbai kámáni-waasiye tíyómba moóráwigo-awi'a Párápási moóráwigomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkawasa sésa Párápásimba faú'anakaao suwaná ²⁰ Páirati Ísumba faú'ankanae-imayaa éna simá-timuwasanifo ²¹ óraaka'-oraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná ²² Páirati aneka'á séna nóra-sawira uráiyó. Tufíyanamo puwínda-i'a ímba uráifo i-wáásí senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ²³ óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno símae íyún-aaigo Páiratín-aaigomba íyáákowana ²⁴ Páirati miwí táái iséna ewé séna kemó sentembá oro séna ²⁵ moóráwigomba faú'ankena kámáni-waasi tíyómba moóráwigomba tufuwúwana puwúwasa ándáfa'o ánkawaimba táántowaimba Páirati faú'ankena aaraa-táiyá'á tufíyana puwíníye-imayaa untáféna Ísumba i-wáásí tímakiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-ai.

Mátíyu 27:32-44, Mááka 15:21-32, Yóni 19:17-27

²⁶ Timúwasa i-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáiríni-naopakewin-awi'a Sáimoni Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa i-wáásí ta'ótoresa Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa Ísun-ánaaemba tiyó suwaná miyá úwasa ²⁷ sáwífa'-waasi Ísumba arááíwa'mae wéguwasa aaresómbá tirumbá uwánkesa imá siyésa ifi'á támaesa arááíwa'-mae kuwaná ²⁸ Ísu waeréna séna Yérúsaremu-naopaken-inintono. Ímba kesífi'o tembá kentí iyámpóisafe'e kesáfé-ífi'á taaró. ²⁹ Yérúsaremu-naopa'a sáwí-kanaamo tinda age-íniné ímbo iyámpóimo matinkésamo náambo tímakaan-inine aamoí ésa iyámpóí-íyaimba pó'a inkaisé'a kónaumne sésa aamoí wéowe sénáawe. ³⁰ Minkánáámó tinda kári'-omakowe óraa'-omakontafesawe sésa ááema pukónáifo faiwí'mae kufaráátao sénáawe. ³¹ Kemá aú-taiyaamba únda pósa sáwí'a wéuwasinkaafó kembiwí aáénkaen-taiyaamba ombá pósa óraa-sawí'a uwátinkanaawe Ísu siyáiyé.

³² Ísu súwasa kae'-wáásí sáwí'o urááyan-kwaasiwara'a tí'maesa Ísunkwara'-úmai tínkamonaé sésa tí'maesa ³³ mimbárágón-áwí'a a'nónayaantapa'emo supá'á kurésa Ísumba aaraa-táiyá'á tufusésa séfasefa'-arausampa'a kae'-wáásí aaraa-táiyá'á tufúsú-marowana ³⁴ Ísu séna kesifóo maami owíní áwáu ímba awánaresa kembá sáwí'o uwásínkáamba ímba imáyáa e sáwí-meyamba ímbo tímínda sáwí-imayaa maitiyuwaaó súwasa i-wáásí sésa wení unáánkwátói maénae sésa ááfé tíyáananasa nááwamo íyáákain-dawi máíniye sésa miyá uwasá ³⁵ waásisomba káá'a karátuwesa mésa Yúndaa-óraa'-waasi karaánáá'a ankésa sésa fí'owi túwa'nai ena Maníkómó íyáfasinankaraiwaimo énamo éna wesáféna wenáú áwa'nai íníye suwasá ³⁶ i-wáásíyé karaánáá'a ankésa ikamó fón-domba maimaésa wempá'á tésa sésa naaó. ³⁷ Yúndaa-waasiti kawáágómó émo e

esáfé enáuma áwa'nai uwo suwasá ³⁸ ááema aúfái agaimakésa sésa Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé sésa agaimái Ísun-a'nónká-táiyá'á mósá makáawe.

³⁹ Mósá márówana sáwí'o uyan-kwáásímó tufúsúmaroyan-kwaasigori moóráwigo Ísumba karaánáá'a ankéna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimo émo e enáú áwa'nai e kenkáíwará'á súwa'nai uwo súwana ⁴⁰ moóráwigo

séna ímba miyá siyó. Maníkón-áaroimo inkaiséra

miyá ímba sésino. Wembó sáwí-meyambo ámentemba kenkáíwará'á miyá wéowe.

⁴¹ Wemá ímba sáwí'o uráiwaimba sáwí-meyamba wéamefo kerái sáwí'o uráuyawinkai

sáwí-meyamba uwásínkááwe séna ⁴² Ísuntafena séna Ísuwo ení waásimo kawáá indará'á ken-ímáyááwará'á uwo súwana ⁴³ Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'a kesé'a kawé'-mápá'á iméínone Ísu siyáíye.

Ísumo pukáin-aai.

Mátíyu 27:45-56, Mááka 15:33-41, Yóni 19:28-30

⁴⁴ Súwana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ⁴⁵ óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba tafááténa kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'marówana ⁴⁶ Ísu óraaka séna kesifóo kesimambá enayáámpimba to'maráúmne simásuwena puwúwana ⁴⁷ i-wáásítí kawáágó Ísumo puwúmba awánéna Maníkón-áwí'a mósá maréna séna érai'a arupíse-waasin-iye súwasa ⁴⁸ sáwífa'-waasi koawánanaumne sésa túwaandu urón-kwaasi Ísumo puwúmba awánéna tirunkó umbaí tówasa miwítí naaópa'a wété uwasá ⁴⁹ Ísuwe'o nún-kwaasiye Káríri-aemapakemba Ísumba arááíwa'maesa Yérúsaremufa'o tiyón-inine nénka'a tamésa seyaafá-tántáá'á awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aai.

Mátíyu 27:57-61, Mááka 15:42-47, Yóni 19:38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Awánowana moóráwigon-awi'a Yósepi Yúndiyaa-marafa'a Árímatíyaa-naopakewi kawé'-wáásí arupíse úmaimo mérowi Maníkó wení waási kawááníníye séna amu'maréna póna Ísumbo tufuwónae sun-kwáásí tááisafena ímba ewé siyáíwai wemá ⁵² Páíratimpa'a téna Ísun-áuma utánáífo simiyó súwana ewé súwana ⁵³ Ísun-áuma aaraa-táiyákémbá tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena maimaéna waásimo aúsámakon-ontan-aifimba mámarena waási ímbo makón-aifimba mámarena ⁵⁴ tómbó fáká'maimo to'mayaa un-kánáá Yúndaa-waasi saagon-kánáá kárika'a tíne úntafesa Ísumba utámarowasa ⁵⁵ Kárírifakembo Ísumbo arááíwa'mae tiyón-inimba Yósepimba arááíwa'mae tésa Ísumbo utámárómbo taawánéna ⁵⁶ tauwerésa áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa unká'á saagon-kánáá túwana áamáambo sunten-úmai úwoi méraawe.

24

Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkain-aai.

Mátíyu 28:1-10, Mááka 16:1-8, Yóni 20:1-10

¹ Saagon-kánáá úwoi mérowana tai'ówasa aafáúmó iyáúsunka'a áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa úmakom-basawemba maimaéna Ísumbo utámaropa'a wésa ² awánomba óraa'-ontamba óikakemba é'a fawátukowasa awánéna ³ minóntán-aifa'o iyúmba Fasi'aénkó Ísun-áuma ímba wérowasa awánéna ⁴ óraa'-imayaa ésa awánomba kae'-wáásiyái tógáyagayaamo ún-unankwatoi urésarai ewaa'á méroyasa tuwánéna ⁵⁻⁶ táátafesa ésa kífaiyowasarai sésarai púwísa'o máánkaraan-ontan-aifimba ímba méraífo iyáfasinena kóuráifo ímba maampímbá ayaafái oro. Wemá Kárírifá'a úwoimo méronka'a simátímakain-aai imáyáan-oro. ⁷ Maará siyáíye. Kembá waási úrankomba sáwí-waasi timíyasa sínkamiya'a puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne siyáíye suyasá ⁸ isésa simátímakain-aai tááka'a maréna ⁹ minóntán-aima tuwésa wésa Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasiye fí'onkwaasiye mináái kosimatimesa ¹⁰ minínímbá moórá Mágátáaraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriaa úwana moórá araámáó Yémísin-anówa úwana moórá Yóána úwasa miwísé'o méron-inimba Ísuni aantá-waasi mináái kosimatímúwasa ¹¹ isésa sésa úwoi karo'-áái sewé simásuwesa úwoi mérowananifo ¹² Pítaa iyáfasinena awaantanténa utámakon-ontan-aifimba kogífaena awánómbo ampantasámbó kára'umae máutamankon-ampanta aantemba wérowana awánéna kouweréna mindásafena óraa'-imayaa uráíye.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-aai.

Mááka 16:12-13

¹³ Minkánáá Ísuni waásifinkemba kae'nárai Éméyási-naopa'a kóyae siyááye. Mindáópa Yérúsaremufa'a ayáátáákakaamba wérowasarai Éméyási-naopa'a kóyae sésarai Yérúsaremufa'a tuwésarai aampa'á wéwesarai ¹⁴ Ísumbo éwiyon-aai símaesarai wéguyana ¹⁵ Ísu ewaa'á téna minkáé'náraise'a kúwasarai ¹⁶ awánoyana Maníkó túramba kumeu'á uwátinkowasarai ímba awíyéraaseraamba uyaná ¹⁷ Ísu séna nóin-aaiya aampa'á símae wégoyo súwasarai minká'á komésarai tirunkó sáwí'a úwasarai ¹⁸ moóráwígon-awi'a Kíríyópási séna káfé-kanaa Yérúsaremu-naopa'a tóso ésa paápé uráin-tantaa'a awánaraafo eyáá ina awánaraano áisai ena súwana ¹⁹ Ísu séna nóina'iyo súwasarai mindárai sésarai Ísu Násaretifakewintafekai súye. Maníkón-aai siyáiwai Maníkón-aúranka'a fasi'aén-kísáú maéna fasi'aén-áái simásímísata ísaraumne. ²⁰ Kentáásí óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye Ísumba tufuwíyanesa Rómu-kamani-waasigomba améwana ewé sisasá aaraa-táiyá'á tufúwówana pukáiyé. ²¹ Kesáá Ísareri-waasisa séta kentáásí kawáá-í'a éna Rómu-kamani-waasi iyáákainiye siyáundasa tufúwówana pukáiyé. Moórá-aaiwara'a wéraiye. Tufúwówana pukáimba kaumbo-kánáá maisukáiyé. ²² Tuwímbai-inimbo simásímén-aaisa sáatafeta úne. Káfé'-aafayaara'a ááéma utarápa'o kombá ²³ wenáú ímba wéraisasa koawánésa kouweré tésa sésa wíyómpakendarai tuwánáúnasarai sésarai pukáimpinkemba iyáfasinkaiye séye tasewatá ²⁴ kentááfínkémbá tuwímbai utámakaapa koawánaawana minínímbó sentembá miyá éna ímba wéraisasa awánaawe suyaná ²⁵ Ísu séna sáwí-imayaawara'a óye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawi agaimarésa siyáan-aaisafekai ímba ááéma érai'e séye. ²⁶ Maníkó iyáfasinankaraiwaimba áí'lo índa-i'a uwánkaiyambanifo sámó kain-áémpá'á iméniye miyám-biyan-aai Maníkó siyáiyé. ²⁷ Maníkón-aai aúfáífinkemba wentáfésa siyáan-aaiyoni áwáu simátímakaiye. Mináái Mósesé agaimaréna siyáin-aaiwara minkákémbá Maníkón-aaimo siyón-kwaasi agaimarésa siyáan-aaiwara'a simátímakaiye.

²⁸ Simátimuwasarai kuyan-dáókoni ewaa'á kuyaná Ísu kóyáákwowasarai ²⁹ mindárai ta'ótoresarai óraaka sésarai kumeupá nó'waamban-ifo kesékai méraao suyaná mindáraise'a naaúmpa'a iména ³⁰ tómbá náiyanesa uwaná tómbá maisoréna Maníkómpá súwi séna tafámbai timúwasarai ³¹ awánésarai Ísumba awíyéraase uyaná áwiyokuwasarai ³² sésarai aampa'ó túyanamo Maníkón-aai aúfáífinkemba simásímísanarai sirunkó óraa'-aamoin-iyé siyááye.

³³ Mináái simásuwasarai iyáfasinesarai kouwerésarai Yérúsaremu-naopa'o tuyambá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasiye fí'on-kwaasiye túwaandu urómbe tuwánoyasa ³⁴ miwí sésa érai'a Fasi'aénkó pukáimpinkemba iyáfasinena Sáimonimpa'a paápé isaná awánaraiye suwasarái ³⁵ mindárai aampa'ó kuyan-áái simátimesarai sésarai tómbá tafámbai símísakai Fasi'aénkómbá awíyéraase uráuye siyááye.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.

Mátíyu 28:16-20, Mááka 16:14-18, Yóni 20:19-23

³⁶ Mináái suyaná Ísu paápé éna miwítí afufumpimbá ména aáno úmai méraaro súwasa ³⁷ inkaisésa waántá sewé sésa táatafesa uwaná ³⁸ Ísu séna ímba táá'a íno. Ímba kae'-ímáyáámó iyamba ³⁹ siyáánarumpin-afiye sísamaifin-afiye awáné'a kentáfé'a wén-iyé seró. Waántá-waasi ama'wára ayáántánkwara'a ímba wéraifo kembá úwoi wéraifo suwáné'a sine'á ta'ótóráaro ⁴⁰ Ísu simásuwena ayáánarumpin-afiye aísamaifin-afiye aráátimuwasa ⁴¹ óraa'-aamoi ésa táatafesa ésa óraa'-imayaa uwaná waántán-iyé sefó séna Ísu náiyán-tomba makáao tísai ena súwasa ⁴² agaimakóm-bofaa'a amúwana ⁴³ maimái túranka'a naráiyé.

⁴⁴ Násuwena simátiména séna kesé'lo úwoimo maéwándara'a maará siyáumne. Kentáféna Mósesé agaimaréna siyáin-aaiye Maníkón-aaimo siyón-kwaasi agaimarésa siyáan-aaiye imá agaimarésa siyáan-aaiye érai'a paápé íniye simátímakaumne. ⁴⁵ Maníkón-aai aúfáífinkemba kawe'-úmimo isáiyantafena miwítí imáyaa kawe'á uwátínkaraiye. ⁴⁶ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó

íyáfasinankaraiwaimba áí'ò índa-i'a uwánkaiyana puwíndanifo kaumbo-kánáá maisuwéna íyáfasinainasa ⁴⁷ wení fasi'aénkwárá'á mésa aifa'á Yérúsaremu-naopa'a simátimesa minkákémbá fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi mósimatim-besimatin-esa sésa kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá tíyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíniye agaimaréna siyáíye. ⁴⁸ Awánaan-aai simátíma'mae koró. ⁴⁹ Kesifo óraaka'a séna tíméndawimba ai'maráanana kembiwísé'a kumbéiniye. Yérúsaremu-naopa'a méraiya kempímbá kumbéna wíyómpake-fasi'aemba timína'a awánaan-aai simátíma'mae koró Ísu siyáíye.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-aai.

Mááka 16:19-20, Aantá-waasi 1:9-12

⁵⁰ Simásuwena Ísu tí'maena Yérúsaremufa'a tuwéna Pétáni-nao'-ewaa'a koména ayáántamba aasumí'a uwátínkaraiye. ⁵¹ Uwátinkowana Maníkó aiyówana wíyómpa'a iyúwasa ⁵² Ísun-imayaa ésa áwí'a mósá marésa tirunkó óraa'-aamoi úwasa kouwerésa Yérúsaremu-naopa'a tésa ⁵³ aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'a iyésa Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

Rúku kemó súnnda-aai taí'áíye.

Yóni

Ísu wiyómpa'a iyówana kaumbo-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna Yóni Ísun-aa agaimakái. Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yóni séna Ísun-aaisafesa érai'e síwae séna maarán-áái agaimakáiyé. Maníkón-ímáyáamá aráátimindawi marapá'á ma'ánkaraimba wemá Ísun-iyé. Yóni séna wemá Maníkón-aaigon-iyé siyáí. Ísu Maníkón-ááninko sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba awásiyukaiwain-iyé síyantafena Ísu kawé-kísáú ímbo awánaron-kísau maiyáí. Tuwímbai wenááisafesa érai'e sésa wení aampa'á arááíwáéwasa tuwímbai karo'é sésa símai sáwí'a uwánkaraawe. Ísu Maníkómpá'ó iyíyan-amba éna éraikoni áwáuma éna maé'mae'o iyawini áwáuman-iyé-aaisafesa érai'e sewí Ísu aúí'a úmai maé'mae'a iyani'a wéuwatinkaiye. Aúí'a úmai maé'mae'o wéowini áwáuma ísáaro. Miyán-áái Yóni agaimakáiyé.

¹ Áwáura'a maramá ímbo wéronka'a Maníkóní imáyáama aráátímíwaima wenáwí'a Maníkón-aaigon-iyé. Maníkón-aaigo aasiyaasí ména Maníkóe ména wemá Maníkó póna ² áwáura'a Maníkón-aaigo Maníkóe ména ³ seyaafá-tántáá'á úmarowana Maníkó imáyáa amúwana seyaafá-tántáá'á minkánáa paápé uráin-tantaa'a úmakaiye.

⁴ Maníkón-aaigo waásimo maé'mae'o iyawini áwáuman-iyé. Miyáumai wemá waási-fimba sáma kátinkena ⁵ kumeu'ó in-áémpá'á sáma kaisaná kumeu'ó í-tántáákómá sámo kain-tántáákómbá ímbo iyáákéna kumeu'á uwánkaraiye. ⁶ Moóráwígon-awí'a Yóni mérowana Maníkó ai'maréna ⁷ sámo kain-áái maimaé seyaafá'-wáásífá'á winasá mináái isésa sésa érai'á Ísu Káráísitima waási sáma kátínkáíwain-iyé síwae súwana ⁸ Yóni wemá ímbo sámo kátínkáíwai póna sámo kátínkaindawin-aaí maimaéna kuráiyé. ⁹ Maníkón-aaigoma seyaafá'-wáásífímbá sáma kátínkáíwain-iyé. Yóni simátímakonka'a Maníkón-aaigo marapá'-wáásífímbá kumpaapé uráiyé.

¹⁰ Maníkón-aaigo maramá úmákéna marapá'á kumbérowasa marapá'-wáásí wení áwáuma ímbo kawé'-úmai awánaraawe. ¹¹ Wenamáápa'a kumbérowasa wenamááraa ímbo aawayáá uwánkówasa ¹² tuwímbai aawayáá uwánkesa wenááisafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiyé suwaná póna miwísáféna séna Maníkóní iyámpóisomban-owe siyáiyé. ¹³ Waási kentí imáyáafinkeni'a úmai wématinkaafo Maníkóní iyámpói ímbo miyáumai Maníkóní iyámpóíyaani'a wéowe. Maníkó wení imáyáafinkembo uwátínkáímba pósa Maníkóní iyámpóíyaani'a wéowe.

¹⁴ Maníkón-aaigo waási úkéna marapá'á ména kentááfímbá mérowata awánaraumne. Farumó

í-tántáá'wára arupísemo í-tántáá'wára'á wempímbá sáwífa'a wéron-kwaasi póna sámo kainkwára'-wáásí úwata awánaraumne. Afowámá ááninkomba kímborawígomba póna sáma amúwana misáwára'á mérowata awánaraumne.

¹⁵ Yóni wentáféna seyaafá'-wáásí simátiména séna kembá ímbo masínkaronka'a kesí-naaembo tíndawi wenónkáámbá paápé uréna ména póna kembá iyáákaraiye siyáunda-aaí minkwáásísáfé'a siyáumne siyáiyé.

¹⁶ Farumó í-tántáá'á wempímbá sáwífa'o wéráiwai póna kentáá kawé'á wéuwasínka-maena wéwiye. ¹⁷ Naaófá'á Maníkó Mósesemba ai'maréna séna kesí áamámba simátimiyo siyéna ánaaemba Ísu Káráísitimba ai'maréna séna farumó í-tántáá'á arupísemo í-tántáá'á mútimiyo siyáiyé. ¹⁸ Naaófá'-naofa'e káfé'e marapá'-wáásí Maníkón-ane'á ímbo awánaraambanifo kímborawígo ááninkoma wesé'a ména mimbóráí'a úmai ména póna kentáá wéaraasimiye.

Yóni nombó maitínkaraiwain-aaí.

Mátíyu 3:1-12, Mááka 1:7-9, Rúku 3:15-17

¹⁹ Yérúsaremu-naopakemba Yúndaa-kawaa-waasi áamáán-kisau-waasiye Rífáin-andafaken-kwaasiye ti'márówasa Yónimpa'a tésa áísai esa sésa emá nááwa'ono suwaná ²⁰ Yóni ímba umémpa'a tuwómbe afora'á séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísiti ímba kemá úne súwasa ²¹ sésa emá nááwa'o. Íráiyaa naaófá'á Maníkón-aimo simátímakaiwaiya'ono suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa miwí sésa naaófá'á Maníkó séna kesáái simátimindawi Móseseraan-kwaasi ai'maráanana kumíníyemo siyáimba wemá ewá'ónó suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa ²² miwí sésa nááwa'ono simásimiyo. Simásímínda-aaí si'mákaawisa kosimátimeno suwaná ²³ Yóni simátimena séna Maníkón-aaí simátímakowin-awi'a Áísáya naaófá'á agaimaréna séna máásai-marafa'a moóráwigo ména aaemáiyakemba séna Fasi'aénkóni aambá wi'ankáiyamba wení aambá arupíse íyana minámpá'á wíno

siyáimba mindá kemá úne Yóni súwasa ²⁴ taáísai-un-kwaasifinkemba tuwímbai áamáán-kawaa-waasi miwí ²⁵ Yónimba áísai esa sésa emó sémo Maníkómó íyáfasinankaraiwai ímba kemá úne. Ímba kemá Íráiyaa úne. Maníkón-aimo simátimindawi Móseseraan-kwaasi ímba kemá úne. Emó siyáandanifo nóintafewa nombá wémaitinkaano suwaná ²⁶ Yóni séna kemá non-aantemba wémaitinkaunana kentí afufumpimbó moóráwigomo méraimba ímba wéawanaamba póna ²⁷ ánaembo kesí-naaenka'o tíndawi wemó aaimó síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye. Wení kísau mo wémaundasafe'a kemá úwoi-waasi úne Yóni siyáíye. ²⁸ Yóndani-nonkoni menáipá'á Pétáni-naopa'a Yóni nombá wémaitinkowasa áísai uwaná Yóni mináái simátímakaiye.

Ísun-aaí Yóni simátímakain-aaí.

²⁹ Simátimena aafáyáaraamba Ísumo túmba Yóni awánéna simátimena séna kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sipisípi-araa'o tufú'maimo Maníkómbó ámentemba wétin-kwaasi seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai maitiyuwáíndasafena póna puwíníye. Mindásafena Maníkó ai'maráísana kúmimba póna puwíníye. ³⁰ Kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tíndawi wendónkáámba ména kembá íyáákaraiyemo siyáunda-aaí minkwáásísáfé'a siyáumne. ³¹ Maníkómó íyáfasinankaraiwain-aaí isé'a nááwantafesawa séo siyáunda isa'á nombá wémaitinkaunda pósa Ísareri-waasi wembá kawé'-úmai awánánááwe Yóni siyáíye.

³²⁻³⁴ Yóni awánaron-aaí simátimena séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaintafe'a sé'a nááwa'iyomo siyáunda wíyómpakemba Maníkóni ámutanko mááufu'-numagoraamba úmaena wenanel'á kumbérais'a awáné'a sááka'a makáunda póna Maníkó si'mákaiwai séna nombá wémaitinkenana kesí ámutanko moórá-waasigon-anel'á kumbaína emá awáné sé Ufaen-ámútánkó tirumpimbá óraa'o uwátinkaindawin-íye siyáin-aaí sááka'o makáundara'a póna miyámó

imbá awáné'a simátimé'a sune. Wemá Maníkón-ááninkon-íye Yóni siyáíye.

Énduruwe Pítaae'a Ísumbo arááiwakaayan-aaí.

³⁵ Simátimena aafáyáaraamba Yóniye wení kísau-waasiyaiye méresa ³⁶ Ísumo kúmba awánéna uwaná Yóni séna minkwáásí Maníkó ai'mákain-kwaasi póna seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai puwíníye. Kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sipisípi-araa'o tufú'maimo Maníkómbó ámentemba seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai puwíníye súwasarai ³⁷ mindárai isésarai Ísun-ánaaemba arááiwáúyana ³⁸ Ísu faé'mai mé-tuwanena séna nóintafekaiya'oyo súwasarai miwí tááifinkemba sésarai Raapaiyo nááfara méraano waé'mai sésarai óraakoo nááfara méraano suyaná ³⁹ Ísu séna taawánaakaiyo súwasarai wesé'a kuyambá mindáúmpá'á koméresa aafáúmó taenónka'a koméraawe.

⁴⁰ Yónimo siyáin-aai iséna Ísumbo arááiwakon-kwaasi moóráwígon-awi'a Énduru wemá Sáímoni Pítaan-áfáko ⁴¹ aifa'á awaaó ayaafái úmai awánéna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai Mésíyaa méraisa'a awánaraumne siyáíye. Mésíyaawe-awi'a waé'-mai Kíríki-waasi-taafinkemba Káráísitiye sembá mináwíkóní áwáuma Maníkómó íyáfasinankaraiwain-iye wésewe. ⁴² Sáímonimba áí'maena Ísumpa'a tuyaná Ísu awánéna séna Yónin-ááninko óne. Enáwí'a Sáímoniye. Moórá-awi'a Pítaawe simánkaumne Ísu siyáíye. Miwí tááifinkemba Pítaawemo sembá óraa'-ontankowe wésewe.

Fírípiye Nátániyeriye Ísumbo arááiwakaayan-aai.

⁴³ Aafáyaraamba Ísu séna Káríri-aempa'a kónae séna Fírípimba ayaafái úmai awánéna séna kembá sirááiwauwo siyáíye. ⁴⁴ Wemá Pétésáítafakemba Éndurunte Pítaan-teti naaópaken-kwaasin-iye. ⁴⁵ Fírípi Nátániyerimba ayaafái éna séna Mósese Maníkón-aai aúfáifimba agaimarówasa Maníkón-aai simátímakowiye aúfáifimba agaimarésamo siyáan-kwaasigonta awánaraumne. Wemá Násareti-naopakemba Yósepin-ááninkon-awi'a Ísun-iye súwana ⁴⁶ Nátániyeri séna kesáámó súndasa Násareti-naopakemba ímba kawé'-wáásín-iye wésune súwana Fírípi séna taawánaao súwasarai ⁴⁷ kuyambá Ísu Nátániyerimba awánéna séna maandá érai'a Ísareri-waasigo éna ímbo karo'-ímáyáámó wéráiwai wétiye súwana ⁴⁸ Nátániyeri áísai ena séna nóra úmaiya kesí imáyáa suwánéwa sénó súwana Ísu séna Fírípi ímbo áantarainka'a ení naaópa'a piyáí-áwáura'a méraana'a kesí imáyáafinkemba awánaraumne súwana ⁴⁹ Nátániyeri séna óraakoo emá Maníkón-ááninko e Ísareri-waasi kentáásí kawáágó óne súwana ⁵⁰ Ísu séna piyáí-áwáura'a méraana'a kesí imáyáafinkemba awánaraumne súndasafe kentáfé sé érai'e Maníkón-ááninko óne wésene. Ení naaópa'a méraana'a imáyáafinkembo awánaraundasafe sénda po mintántáákómbó iyáákainda-tantaa'a ánaaemba awánáínone. ⁵¹ Érai'a simátítime'a sune. Wíyómpa'a kampúaran-tawaai tuwínkaa'a ínasa wíyómpakemba waási úranko kumpaapé uráundawifa'a wíyómpaken-kisau-waasi iyé-kunke íya'a tuwánánááwe Ísu siyáíye.

2

Ísu non-úramba wáíni-nombo waé'makain-aai.

¹ Aúnkáraamba Káríri-aempa'a Kéna-naopa'a túwaandu urésa aaré wéto'waai-esa Ísun-anówa komérowasa ² Ísune wení kísau-waasiye táántowasa komérowasa ³ ándá-aran-domba nowaná tai'ówana Ísun-anówa Ísuntafena séna ándá-aran-domba tai'áíye súwana ⁴ Ísu séna kesí kísausafe ímba simásimiyo. Seyaafá'nánká'ó kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáíye súwana ⁵ Ísun-anówa kísau-waasisafena séna simátimindantemban-oro siyáíye. ⁶ Yúndaa-waasi tiyáámbo non-kwíyúmba mindásafena afa'mórée óraa-sawema wérowana ⁷ Ísu kísau-waasisafena séna mis-áwéfímbá nombá fatímai ówitaaro súwasa fatímai ówitamarowana ⁸ Ísu séna tuwímbai-nomba umaé'a tónká'ó káráwiyaiwimba mááméro súwasa miyá uwaná ⁹ mindómbá ándá-aran-domba urówana tónká'ó káráwiyowi néna séna nááfaken-dona'iyomo súmba kísau-waasi Ísun-aai iséna awánaraawe. Nááfaken-dona'iyó séna aaremó maún-kwaasigomba áántowana túwana séna ¹⁰ seyaafá'-wáásí aifa'á kawé'-ándá-árán-dómbá tíméwasa násúwááwasa úwoi-anda-aran-domba wétimewe. Emá ímba miyá óndarakemba ánaaemba kawé'-ándá-árán-dómbá wésimene siyáíye. ¹¹ Káríri-aempa'a Kéna-naopa'a Ísu minkísáú-wáámé'á úmba wení fasi'aémbá aráátimuwasa wení kísau-waasi awánéna timankúnkúmba ésa séna Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe. ¹² Minkákémbá Ísuwe anówawe mináfáráwáínónndaawe wení kísau-waasiye miyáumai-waasi Kápaneamu-naopa'a kárika'a kumbéraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

Mátíyu 21:12-13, Mááka 11:15-19, Rúku 19:45-46

¹³ Naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tóso ún-kanaama ampáambá wéunka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a wéna ¹⁴ óraa'-amaan-daumpa'a iyúmba mifá'á waásisomba mésa Maníkómbó amíyantafesa purumakawé sipisípiye mááufu'-numawe wémeyambaresa ámáán-dankoni óntamba wémeyanesa mérowana Ísu tuwánéna ¹⁵ ándásamba ufántuwena mindásamba purumakawé sipisípiye tusú uwásuwena ámáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísíuwena ¹⁶ mááufu'-numamo méyámbárón-kwaasisafena séna maimaé'a kóro. Kesifoní naaúmpa'a ímba maaketí márémba maimaé'a kóro Ísu súwasa ¹⁷ wení kísau-waasi awánésa sésa naaófá'á Maníkón-aai aúfáfimba agaimaréna séna Maníkóo ení naambá sáwí'a ofó sé'a óraa'-imayaa wéune agaimaréna siyónka'a pósa mináái wení kísau-waasi táaka'a makáawe.

¹⁸ Yúndaa-kawaa-waasi Ísuntafesa sésa nóin-kwaamera inataáwá awánéta séta Maníkó fasi'aémbá ámakaintafema óraa'-amaan-daumpa'a miyá ónesa sénaumne suwaná ¹⁹ Ísu séna maanámbáán-dámbá tawísíuwewa'a kaumbo-kánáará'á úmaranaumne súwasa ²⁰ sésa maanámbáán-dámbá ayáátáaka'a 46 aatai maisuwésa úmakaan-damba isamá emá sé kaumbo-kánáá úmaranaumne wésene sumbánifo ²¹ mindá ámáán-dantafenamo siyáimba wení áusafena siyáiyé. ²² Ánaaemba pukáimpinkemba Maníkó Ísumba íyáfasinankonka'a wení kísau-waasi mináái táaka'a marésa sésa Ísu siyáin-aai érai'-aai siyáimbaniye sésa Maníkón-aai aúfáfinken-aai érai'-aain-iyé siyáawe.

²³ Naaófá'ó Maníkómó Yúndaa-waasi tíyótaimo

í-tánón-kánáará'á Yérúsaremufa'a Ísu fí'o-fi'on-kisau kawé-kísáú maúwasa waásisomba awánésa Ísuntafesa sésa érai'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sumbánifo ²⁴ Ísu waási tirumpimbá awánéna séna mináái kentáfésa ímba tirumpinkémbá wésefo tuwesarái kembá uwásinkanaawe séna ²⁵ waási ímba simámun-aafinkenban-ifo wemá waási tirumpimbá awánarontafena Ísu mináái siyáiyé.

3

Níkótímási Ísumbo áisai uráin-aai.

¹ Moóráwigo ámáán-kawaa-waasi Yúndaa-waasiti kawáágón-áwí'a Níkótímási ² moórá-no'waamba Ísumpa'a téna séna óraakoo Maníkón-aai simásímíndasafena embá ai'maráisama taméeraanata awánaraumne. Maníkómó embó fasi'aémbó ímbo ámakainkakaáa fí'o-fi'on-kawé-kisau ímba kanaa'á maésino súwana ³ Ísu séna érai'a simáme'a sune. Ímbo aneka'ó aúraan-úmaimo matinkáiyawimo ésa Maníkóní nombara ímba maénááwe súwana ⁴ Níkótímási séna óraa'a uwáguraafó nóraumaiya

aúí'a ónaao séna tinóisai tirumpimbá ímba aneká komaiyasa matinkánááwe súwana ⁵⁻⁶ Ísu séna érai'a simáme'a sune. Waásimo matinkáámba mindá waásin-ofó Maníkóní ámútankomo uwátinkáimba mindá Maníkóní ámútankowara'a aúí'a wéowe. Ímbo nonkwára Maníkóní ámútankowara'o aúraani'o úmaimo méraiyaní'o uwátinkááwi Maníkómó kawáánipa'a ímba méranaawe. ⁷ Aneka'á aúraan-úmai matinkáíníyemo súnnda-aaisafena ímba áá'a íno. ⁸ Maarán-áái imáyáan-uwo. Fiyúndágo wení imáyáafinkemba wéwisasa ane'á ímba wéawanesa sésa nááfakena nááfara wéwiyo wésewe. Miyámó intembá Maníkóní ámútanko miyaráán-úmai waási wéuwatinkaiye súwana ⁹ Níkótímási séna nóra énwawa miyá íníyo súwana ¹⁰ Ísu séna Ísareri-waasifimba aai wésimatimendawi óndanifo mináái ímba isááne. ¹¹ Érai'a simáme'a sune. Kesáámó awánaraunda-tantaa'e ísaraunda-tantaatafeta wésimatimunda isa'á ímba wéisaawe. ¹² Miyá wéon-tantaa'e marapá'ó wéon-tantaatafe'o wésimamunda ímba érai'e séndanifo wíyómpaken-tantaatafe'o simáméndamo e nóra séwa érai'e sínono. ¹³ Ímba wíyómpa'a iyésa kunkáafo keyáá wíyómpakemba kunké'a kumpaapé uráundawi wíyómpaken-tantaa'a kanaa'á aráátimune. ¹⁴ Naaófá'á Mósese óntamba iyaankafayaambá úmai taaiya'ó mósá marówasa puwónaesamo un-kwáásí awánésa ímba pukáawe. Miyámó

uráintemba kembá waási úranko kumpaapé uráundawimba sínkambai aaraa-táiyá'á mósá maráiyamba pósa ¹⁵ kesáaisafesamo timankúnkúmbo íyawimo ésa aú'a úmai aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

¹⁶ Maníkó marapá'ó méraan-kwaasisafena áfááraumai arun taféna éna póna wenáanimba kímborawigomba ai'marówana kunkáimba pósa wenáaisafesamo timankúnkúmbo íyawi waásimo méraawini áwáuma Maníkóni némpa'a ímba maé'mae'a ónááfo wení ewaa'á aú'a úmai maé'mae'a ónááwe. ¹⁷ Marapá'-wáásí aafimbá maitinkaaó séna Maníkó ááninkomba ímba ai'marówana kunkáifo marapá'-wáásí sáwí-imayaafimbo méraawi kuntí'mai kawé'-ámpá'á métinkaaó séna Maníkó ááninkomba ai'marówana kunkáiyé. ¹⁸ Maníkó ááninkon-aaisafesa timankúnkúmbo íyawi ímba aafimbá maitinkáínifo ímbo timankúnkúmbo íyawi é'a aafimbá maitínkaraiye. Maníkóni kímbara-aaninkon-aaisafesa ímbo timankúnkúmbo wéiyawisafena é'a aafimbá maitínkaraiye. ¹⁹ Sámo kátínkáíwai marapá'á kunkáimbanifo waási sáwí'a wéesa pósa kumeu'ó

in-áémpátáfésa imáyáa ésa sámo kátínkáíwaifa'o ímbo tentáféna aafimbá maitinkáíníye. ²⁰ Sáwí'o wéowi sámo kátínkáíwaintafesa ímba wétinkaisasa kesí kísau paapé ifo sésa ímba sámo kátínkáíwaifa'a tawémaewe. Sáwí'o owí miyá wéofó ²¹ arupísemo owí sámo kátínkáíwaifa'a taméraamba pósa Maníkómó sintembó ombá wétuwanaawe.

Yóni Ísun-aaimo simátímakain-ai.

²² Minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a Ísuwe wení

kísau-waasiye komésa nombá wémaitinkowana ²³⁻²⁴ minkánáará'á Yónimba ándáfa'a ímba máánkaronka'a Ínóni-aempa'a Sérími-naokoni ewaa'-nónaumpa'a Yóni ména sáwífa'-nomba wéropa'a mérowasa waásisomba tóso uwaná Yóni nombá wémaitinkowasa ²⁵ Yónini kísau-waasisonte moórá Yúndaa-waasigo-iyaise mésa nombó maitínkón-aaisafesa wesimán-kwesiman-esa ²⁶ Yónini kísau-waasisomba wembá tasímámesa sésa óraakoo Yóndani-nonkoni menáípa'ó esé'o máíwaimba wenáwí'o mósá maráándawimba wemá nombá wémaitinkaisasa sáwífa'-waasi wétoso owe suwaná ²⁷ Yóni séna Maníkómó tímísasamo ombá mindá miwínén-íye. ²⁸ Kemó siyáunda Maníkómó íyáfasinankaraiwai ímba kemá úmpo si'marówa'a wení aifa'á tiyáumnemo siyáunda-ai ísaraawe. ²⁹ Maarán-áái imáyáan-oro. Aú-ininkomo awaaikómpá'ó tisanamá awaaikó amááraasombo aamoimó onten-úmai Ísumpa'a tewa'á aamoí wéune. ³⁰ Wemá óraa'-waasi ímba póna wenáwíko íyáákainifo kemá kári'-waasi únda póna kesúwíko kumíníye Yóni siyáiyé.

³¹ Wíyómpakewi seyaafá'nánká íyáákaraiye. Maankákén-kwáásí marapá'-wáásí pósa marapá'ó wéon-tantaatafesa wésefo wíyómpaken-kwaasi íyáákarain-kwaasi póna ³² awánarain-tantaa ísarain-tantaatafena sisasá ímba ísáámbanifo ³³ wenááisafesa érai'e sewí sésa Maníkó érai'-aigoni áwáun-íye sisasá tuwánésa sésa Maníkó érai'-aigoni áwáun-íye wésewe. ³⁴ Maníkó ai'mákaiwaimba wení ámútamba ámakaimba póna Maníkón-ai wésisasa minááísáfésamo érai'emo sewí sésa Maníkó érai'-aigoni áwáun-íye wésewe. ³⁵ Maníkó afowámá éna ááninkomba arumbá aména séna seyaafá-tántáá'á kawáánúmai káráwiyuwo siyáiyé. ³⁶ Ááninkon-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo wesé'o kááísamaimo méraiyaíwí aú'a úmai maé'mae'a ónááfo wenááimo ímbo ísámimo kawé'ó íyawi ímba aú'a úmai mérewana Maníkóni áyánko miwísé'a aasiyaasí waé'wae'a ísasá méraawe.

4

Sámériyaafaken-ininkon-ai.

¹⁻³ Yóni nombó maitínkáín-kwaasi Ísumo maitínkáíwai kóyáákaraiye. Énifo Ísu ímba maitínkaraiwo wení kísau-waasi maitínkaraawe. Yónimo maitínkáín-kwaasi Ísumo

maitínkáimba kóyáákamai-waasi maitínkáin-aai ámáán-kawaa-waasimo ísón-aai Ísu iséna Yúndiyaa-aempa'a tuwéna aneka'á Káríri-aempa'a kónae séna ⁴ Sámériyaa-ampa'a kónae séna ⁵ kúmba Sámériyaa-aempa'a Sáíkaa-naopa'a naaófá'ó Yékopumo ááninko Yósepimbo ámakom-barama ewaa'á wéron-daopa'a kúmba ⁶ Yékopu nombó uwínenamo u'makóm-bai'a wérowana aampa'á kúwana Ísumba awesaraí úwana mimbáiká'á wááwái komérowasa ⁷⁻⁸ wení kísau-waasi tómbá méyánónae sésa naaópa'a kuwaná Sámériyaa-ininko nombá uwínená túwana Ísu séna nombá usimiyó súwana ⁹ minínínkó séna emá Yúndaa-waasi ómpo kemá Sámériyaa-inimba úmpo ímba nombá usimiyó siyó siyáiyé. Yúndaa-waasiye Sámériyaa-waasiye ímba moórá-anafinkemba wénaafo ímba nombá usimiyó siyó súwana ¹⁰ Ísu séna Maníkómó kanaán-úmaimo amínda-tantaa'a ímba awánaraane. Nombá usimiyómó súnnda-waasigosi áwáuma ímba suwánáánda-waasi úne. Kesí áwáumo suwánáánda-wiyaantasi aasiyaasimó maé'mae'o on-dómbá simiyó séna'a amúsino súwana ¹¹ minínínkó séna maandómbá káúnkáúmpá'ó kunkwéraimba náán-anafina aasiyaasimó maé'mae'o on-dómbá uwínono. ¹² Kentáá síwá'nágo Yékopu maandóm-báí'á u'maréna wení sipisípiye wení akúnté'o tímakaimba isasá maandómbá wénaawe. Kemó súnnda emá tímínda-nonko Yékopumo tímakain-donkomba ímba íyáákainiye wésune súwana ¹³ Ísu séna maandómbó wénaiyawimo éna aneka'á nontáféna tinkáínifo ¹⁴ kemó tíménda-nombo náiyawimo éna ímba aneka'á nontáféna tinkáíníye. Kemó tíménda-nombo náiyawimo éna tirumpimbá nonaumpinkémbó íyáúsenamo intenkáámbá ínasa pósa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwana ¹⁵ minínínkó séna emó sénda-nomba símína'a naananá nontáféna ímba sinkáína'a ímba maampinkémbá tauwóno súwana ¹⁶ Ísu séna enawaaikómbá koáántamae tiyó súwana ¹⁷ séna kesuwaai'íyaimba úne súwana Ísu séna emá érai'a séndamanifo ¹⁸ séfataase-wamba maiyé miwísé'o maénda isamá káfé'o minkwáásígóe'o emó méraanda ímba enawaai'á isamá pó érai'-aai simásimene súwana ¹⁹ minínínkó séna kemó imáyáamo únda Maníkón-aai simátimendawi óne. ²⁰ Sámériyaa-waasi kentáá síwá'ná sésa maanómáká'á Maníkón-ímáyáá mósá máráaro siyáawa'a kembiwí Yúndaa-waasi sé'a Yérúsaremu-naopa'a Maníkón-ímáyáá mósá máráaro wésewe súwana ²¹ Ísu séna kemó sendamá érai'e siyó. Moórá-kanaamo tinda ímba maanómáká'wárá Yérúsaremu-naopa'wara'-aantembanifo seyaafá'-náópá'wárá'á kesifon-ímáyáá mósá maránááwe. ²² Kembiwí Sámériyaa-waasi wen-ímáyáá máráámbanifo wení áwáuma ímba awánare'a wéowe. Yúndaa-waasisa wen-ímáyáá mósá maréta wení áwáusa awánaraumne. Maníkó séna moóráwigo sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkanæe síndawi Yúndaa-waasifinkemba paápé íníye siyáiyé. ²³ Kesifo séna ken-ímáyáámó mósá maráyamba ímba tóikakemba sé'a érai'a tirumpinkémbá ken-ímáyáá mósá máráaro siyáimba miyáumai moórá-kanaa wétisasamo érai'o kesifon-ímáyáámó mósá wémaraiyawí tirumpinkémbá arupíse úmai kesifon-ímáyáá mósá maránááwe. ²⁴ Maníkómbá áuma ímba wéraisana ámú-tanko méraisasa pósa ímba túrantamba ane'á wéawanaafo miyáráán-úmai Maníkón-ímáyáámó mósá máráámbo ombá wení ámútanko túwa'nai isasá tirumpinkémbá wen-ímáyáá mósá máráaro súwana ²⁵ minínínkó séna Maníkómó íyáfasinankarawai Káráísitiyemo sewí kumíníye. Kumíndara'a seyaafá-tántáátáféna simátiminiye sewa'á ísaraumne súwana ²⁶ Ísu séna minááímó séndawi maandá kemá úne Ísu siyáiyé.

²⁷ Ísu mináái wésuwasa wení kísau-waasi kouwerésa Ísumo Sámériyaa-ininkontafenamo súmba Yúndaa-waasiti namuro-ínínkóntáféna wésuwana póna táá'a úwasa tirumpin-ímáyáá ésa minínínkóntáféna nóintafenawa wéankaisanawa íyó-imagaa ésa Ísuntafesa nóra sénawa minínínkóe'a wésiyo-imagaa ésa ímba taáísai uwaná ²⁸ minínínkó wení sawe-kúrámá tuwéna naaópa'a wéna simátimena séna ²⁹ seyaafá'ó uráunda-tantaa'a wépaape in-kwaasi méraiye. Maníkómó íyáfasinankaiwaiya'iyó taawánaaro súwasa ³⁰ naaópa'a tuwésa Ísumpa'a tumbá ³¹ Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa sésa óraakoo tómbá naaó suwaná ³² Ísu séna kemá ímbo awánaan-tomba makáumne súwasa ³³ wení kísau-waasi keáímbá sésa nááwa tómbá maimaénawa máamakaiyo

suwaná ³⁴ Ísu séna tóntáfénamo tááimo taintembá si'mákaiwain-aai is'éla wení kísau maimaé wéwe'a tai'áandasafena wésinkaiye. ³⁵ Kísau'fa'a wérain-tontafe'a éiyain-kwiyomba kóinana áfuma káinata fáká'mai túwaandu ónaumne wésefo kemá sune. Awánaaro. Káfé'a maankánaá tómbó áfumo kaintembá miyaráán-úmai waásisomba tí'mai Maníkómpá'á túwaandu ónááwe. ³⁶⁻³⁷ Waásisombo tí'mai Maníkómpá'ó túwaandu uwátinkaiyan-kwaasimo ésa miwí kawe'-mévámbá maíyasa Maníkómpá'ó tíyan-kwaasi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe sune. Tuwímbai kísau úmaraiyasa fí'owi fakaránááwe wésewe. Miyáumai kísau iyawiwara'e fakaráiyawiwara'e aamoí ónááwe. ³⁸ Fí'owi kísau úmakaamba isa'á kemá ti'maráúna'a fí'owiti kisaufaken-tomba wéfakaraawe Ísu waé'mai-aai simátímakaiye.

³⁹ Énifo minínínkó séna seyaafá'ó uráunda-tantaa'a paapé uráiyé siyáin-aai isésa pósa Sámériyaa-waasi mindáópaken-kwaasi Ísuntafesa sésa érai'a Maníkómó iyáfasinankaraiwain-iyé sésa ⁴⁰ Ísumpa'a tésa sésa kentáásí naaópa'a taméraao suwaná Ísu kae-kánaá koména ⁴¹ aai simátímuwasa isésa sáwífa'-waasiwara'a sésa érai'a sáwí'o úmáimo méraundafinkenta kawe'-ámpátáámó mésinkaindawin-iyé sésa ⁴² minínínkómbá simámesa sésa ímba enáásifeta aantembanifo wenááimo ísaraundasafeta séta marapá'-wáásí sáwí'o úmáimo méraundafinkemba kawe'-ámpátá mésinkaindawin-iyé siyáawe.

Ísu moórá-iyampoimo asófankarain-aai.

⁴³ Ísu kae'-nó'wáámbá waéna mindáópa'a tuwéna Káríri-aempa'a kónae séna wéna ⁴⁴ séna Maníkón-aai simátímiwain-awi'a wenamááraa ímba mósá máraáfo fí'on-daopaken-kwaasi wenáwí'a mósá wémaraawe súwana ⁴⁵ miyáumai Káríri-aempa'a kúwasa mináémpákén-kwáásí aamoí uwánkaraawe. Ááema tíyótáimo í-tánón-kánaárá'á miwí Yérúsaremu-naopa'a komésa Ísumo kísau mo maiyáimba awánaraamba pósa aamoí uwánkaraawe.

⁴⁶ Aamoí uwánkówana Ísu Káríri-aempa'a wénena Kéna-naopa'a non-úrango ándá-aran-dombo úkain-daopa'o kúmba kámáni-waasi Kápaneamu-naopaken-kwaasigo ááninkomba áí'a wéuwana ⁴⁷ Ísu Yúndiyaa-aempakemba Káríri-aempa'a tiyáin-aai iséna Ísumpa'a téna séna kesááninko puwíndasafena wéisa'a úmpo kesí naaópa'a kuré koasófankainono súwana ⁴⁸ Ísu séna ímbo fí'o-fi'on-kisau-waame'o awáné'o é'a ímba kesáásifé'a timankúnkúmba ónááwe súwana ⁴⁹ óraakoo kesáánimba puwíndasafena wéimba minúwóiyáán-úmai tiyó súwana ⁵⁰ Ísu séna enáánimba asófawifo waaó súwana Ísun-aaisafena érai'e séna kúmba ⁵¹ aampa'á kúmba wení kísau-waasi tésa sésa enáánimba áí'a é'ánkaraiye suwaná ⁵² tísai ena séna kesáánimba nóin-kanaarara áí'a é'ánkaraiyo súwasa miwí sésa fénáimba wááwái áúiyamo kaimbá é'ánkaraiye suwaná ⁵³ afowámá imáyáa éna séna minkánaá enáánimba asófawiyemo siyáimba érai'a siyáiyé súwasa wení akúmpákén-kwáásí seyaafá'á Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawe. ⁵⁴ Yúndiyaa-aempakemba Káríri-aempa'a koména moóráma kawe-kísáú-wáámé'á uréna minká'á miníyámpóígómbá asófankowasa wení akúmbá timankúnkúmba uráawe.

5

Nonkwaaúmpá'á Ísu moóráwigombo asófankarain-aai.

¹ Ánaaemba Yúndaa-waasi ámáántafesa tanómba kaumakónka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a kurái. ² Yérúsaremu-naokoni óntan-kusaifa'a ontamá wéromba áwí'a sipisípigoni ontamá miwání ewaa'á nonkwaaúnkón-áwí'a Pétésíta-nonkwaaumba wérowana ³ mindónkón-áwáifa'a wááu-namba séfataase-namba wérowasa mindáúmpátá tí'o ún-kwaasisomba tuwímbai túgafitan-kwaasisone tíyayaambo kararón-kwaasisone mésa nonkómó úwaaúwaaúmo índa amu'makówana ⁴ moórá-morakanaa wíyómpakewi nompímbá kumúwana nonkó úwaaúwa úwana aifa'ó nompímbó kumúwaimba áí'a é'ánkaraiye. ⁵ Tí'o ún-kwaasisompimba moóráwigo ména ayáátááka'a 38 aatai áí'a ún-kwaasi mérowana ⁶ Ísu awánéna ayáátááka'a áí'a wéiyé-imayaa éna áísai

ena séna embá asófendasafena wéankaiyo súwana ⁷ we séna nonkómó úwaaúwaamo índara'o sí'maenamó nompímbó sinkáíndawí ímba méraiye. Kemá kumónae'o úndanifo moóráwigo kembá kúwáákéna nompímbá aifa'á kúmísana kesí'a úwoi wéraiye súwana ⁸ Ísu séna íyáfasinao. Ení tuwaai'á maimaé waaó súwana ⁹ minúwóiyáán-úmai áí'a é'ankowana wení tuwaai'á maimaéna kuráiyé.

Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaara'a miyá úwasa ¹⁰ Yúndaa-kawaa-waasi asófankon-kwaasisafesa sésa káfé'a saagaan-kánaá isa ení tuwaai'á maimaé wégonda aaramá makáawe suwaná ¹¹ we séna asófankaraiwai séna ení tuwaai'á maimaé waaó siyáiyé súwasa ¹² miwí áísai esa sésa ení tuwaai'á maimaé waaómó siyáiyé nááwa'iyó suwaná ¹³ sáwífa'-waasifimba Ísu áwiyokuwana póna asófankowí séna áwí'a ímbo isáúnda-waasin-iyé siyáiyé.

¹⁴ Simásuwéna ánaaemba óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana Ísu ayaafái úmai awánéna séna áí'a é'ánkaraimba po sáwíyamba sínkáífo sé sáwí-imayaa aneká'á ímba uwó súwana ¹⁵ iséna Yúndaa-kawaa-waasi kosimátiména séna asófankaraiwai Ísun-iyé súwasa ¹⁶ Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaara'a Ísu asófankarontafesa Yúndaa-kawaa-waasi Ísúmba sáwí'a uwánkámae iyúwana ¹⁷ Ísu séna kesifo aasiyaasi-kánaá kísau wémáimba pó'a miyaráán-úmai kísau maénaumne súwasa ¹⁸ saagon-kánaará'á asófankarontafenawara Maníkó kesifomán-iyémo siyóntafenawara'a pósa Yúndaa-kawaa-waasi sésa tufuwónae símasima'a umbá Maníkó kesifomán-iyémo siyónten-úmai Maníkóe kesé'a mimbóráí'a úmai mérauye siyóntafesa Yúndaa-kawaa-waasi sésa tufuwónae siyáawe.

Afowán-ááimo Ísumo siyáin-ai.

¹⁹ Suwaná Ísu simátiména séna érai'a simátimé'a sune. Ááninko pó'a ímba kesí imáyáafinkemba únda kesifomó ímba awáné'a miyá wéune. Kesifomó intembá ááninko wéune. ²⁰ Kesifo ááninkomba arumbá siména seyaafá-tántá'ó wéimba wéaraasimiye. Íyáákáinda-kisaumo aráásimína'a minkísáú máéna'a táátáfe'a ónááwe. ²¹ Kesifomá pukáampinkembo íyáfasintinkaintemba ááninko kesí imáyáafinkemba íyáfasintinkanae'a wéune. ²² Kesifo séna ímba aafimbá maitinkánaumpo aafimbó maitinkáinda-kisau kesááninkomba ámakáumne siyáiyé. ²³ Aafimbó maitinkáanda-kisau símakaimba pósa kesifon-áwí'o mósá maráántemba ááninko súwí'a mósá maránááwe. Kesúwí'o ímbo mósá maráiyawimo ésa kesifo si'mákaiwain-awí'wara'a ímba mósá maránááwe.

²⁴ Érai'a simátimé'a sune. Kesááimo isésamo érai'a ai'mákaiwai Maníkómá iyémó síyawi é'a áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a owe. Waási méraawini áwáuma Maníkóní némpa'o maé'ómbanifo Maníkóní ewaa'á taméraamba pó'a ímba aafimbá maitinkánaumne. ²⁵ Érai'a simátimé'a sune. Moóra-kanaa tínsa pukáiyán-kwaasi Maníkón-ááninko-saai isánááwe. Isáiyawi íyáfasinesa maé'mae'a ónááwe. ²⁶ Kesifomá waásimo méraawini áwáun-iyé. Fasi'aémbá siména séna miyámó úndantemba waásimo méraawini áwáuma óne siyáiyé. ²⁷ Kemá wíyómpakemba waási úranko kumpaapé uráundawí únana póna kesifo kentáféna séna aafimbó maitinkénda-kisau amúne siyáiyé. ²⁸ Mináásáféna ímba táá'a íno. Moóra-kanaamo tinda utaráan-kwaasi seyaafá'á kesáái isésa ²⁹ utarémpinkemba íyáfasinanaawe. Kawe'ó uréwimo íyáfasinesa aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo sáwí'o uréwimo íyáfasinaiya'a aafimbá maitinkánaumne. Mináásáféna ímba táá'a íno Ísu siyáiyé.

Ísu wení áwáumo siyáin-ai.

³⁰ Ísu simátiména séna ímba kesí imáyáafinkemba wéumpo si'mákaiwai simásí-makaintemba miyá wéune. Ímba kesí imáyáafinkembo ondasáfé'a arupíse úmai aafimbá maitinkánaumpo kesifo simásímakainten-úmai aafimbá maitinkánaumne. ³¹ Kemó

kesáfé'o súnarakaa karo'é sewaisinó. ³² Moóráwigowara'o kentáfénamo simbá érai'a wésiye. ³³ Kembiwí tuwímbai ti'márówasa Yóni nombó maitínkáiwaimba koáísai uwaná Yóni kentáféna séna érai'-waasin-iyé. Kosimátíméro siyáiyé. ³⁴ Kesí áwáumo síyantafe'a ímba óraa'-imayaa úndanifo Yóni kentáfénamo siyáin-aaisafe'a érai'e síya'a sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkanae-imayaa wée'a mináái simá-timune. ³⁵ Ómbó aampa'ó kúra'mae konten-úmai Yóni kentí aampa'ó kúratinkowa'a kárika'a aamoí uráawe. ³⁶ Moórá-tantaako Yóni kentáféna siyáin-aagomba íyáákaraiye. Kesifomó simásímakain-kisau wémaunana minkísáúgó kesí áwáuma wépaape-iyé. Kesifomó siménamo si'mákain-kisau wémaunasa kesí áwáuma wéawanaawe. Mintán-táákó Yóni kentáfénamo siyáin-aagomba íyáákaraiye. ³⁷ Kesifo si'mákaiwai wewará'á kentáféna simbánifo wenáái ísámai ímba kawé'á é'a wenane'á ímba awánaraawe. ³⁸ Si'marówa'o kunkáundasafe'a ímba timankúnkúmba ombá póna Maníkón-aaí ímba tirumpimbá wéraiye. ³⁹ Kembiwí sé'a aúí'a úmai maé'mae'a ónaumne sé'a Maníkón-aaí aúfáífimba toráumai awána-awana wéowe. Mináúfáífimbá kesí áwáuma agaimarówa'an-ifo ímba kawé'-úmai ísaraawe. ⁴⁰ Kawé'ó úmáimo isé'o kempá'ó tenkaka aúí'a úmai maé'mae'a owaisinó.

⁴¹ Waási kesúwí'a óraa'a uwásinkanaawe-imayaa ímba wéune. ⁴² Maníkómbó ímbo tirumbó áménka'a wétuwanumne. ⁴³ Kesifomá simásímakaintafe'a kunkáundanifo ímba kawé'á wéuwasinkaawe. Énifo moóráwigombo kesifomó ímbo simámakaindawi-imo tína'o é'a kawé'á uwánkanaawe. ⁴⁴ Kembiwí sé'a waási kentáá súwí'a óraa'a uwásinkanaawe sé'a pó'a kesáái ímba érai'e wésewe. Maníkómá kentáá súwí'a óraa'a uwásinkainiye senkaka kentáfé'a érai'e sewaisinó. ⁴⁵ Kesifon-aúranka'a ímba aafimbá maitinkánaumpo Mósesé naaófá'ó amáán-aaimo agaimakáiwai aafimbá maitinkáíniye. Mósesé súwa'nai iyémó sewímó éna wemá aafimbá maitinkáíniye. ⁴⁶ Mósesé kesáái agaimakáimba pó'a Mósesen-aaisafe'o timankúnkúmba onkaka kesááisafe'a timankúnkúmba owisinó. ⁴⁷ Mósesemo agaimakáin-aaisafe'a ímba érai'e sembá pó'a kesááisafe'a ímba érai'e sewé Ísu siyáiyé.

6

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 14:13-21, Mááka 6:30-44, Rúku 9:10-17

¹⁻⁴ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótáimo

í-tánón-kánáá ampáámbá úwana Kárirí-waaunkoni menáipá'á Ísu nompín-táómpimba wéna minkwaaúnkóní moórá-awi'a Táipíriyasi nompá'á kúmba tí'o ún-kwaasisomba asófatinowasa awánésa pósa wenánaemba arááiwaúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye nompín-táómpinkemba marapá'á kumésa omápa'a imérowasa ⁵⁻⁶ sáwífa'-waasi Ísumpa'a íyúwana tuwánéna imáyáa éna séna ánaaemba miyá ónaumpo aifa'á Fírípimba áísai úmai isánae séna áísai ena séna nááfakena tómbá méyámba'maiya tíménara nánaao súwana ⁷ Fírípi séna sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa tímúnasasa naawaisinó súwana ⁸ moórá-kisau-waasigo Sáimoni Pítaan-áfákon-awi'a Énduru ⁹ séna moórá-iyampoigo séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á makáifo sáwífa'-waasi méraawe súwana ¹⁰ Ísu wení kísau-waasisafena séna mara'á méraaro simátíméro súwasa simátímúwasa mara'á mérowana minkwáásísómbá sáwífa'a 5,000 waaima mérowana ¹¹ Ísu mintómbá maisoréna Maníkóntáféna súwiyo simásuwena tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa miwí tímúwana tómbó nontenkáán-úmai mófáá'a miyáumai nowaná tímú'a fówasa miwítí imáyáagomo úni'a uwaná ¹² wení kísau-waasisafena séna mintón-ayai ímba úwoifa'a túwáaro súwasa ¹³ séfataase-tompinkemba nésamo túwón-ayaisomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitowasa ¹⁴ Ísumo úmba awánésa sésa Maníkón-aaimo simátímíwai íntaamo awánáúnda-waame'a isatá awánáúmne sésa amu'maráúndawin-iyé sésa ¹⁵ kentáásí kawáá-íta íniyemo sumbá Ísu miwí tirumpimbó un-ímáyáá iséna ímba miyá ónaunasa sewé séna tiyuwéna omápa'a iyáiyé.

Ísu non-afófora'o kuráin-aai.

Mátíyu 14:22-23, Mááka 6:45-52

¹⁶ Ísu omápa'a imérowasa fenómpinka'a wení

kísau-waasi nonkwaauńkóni áwáífa'a kumésa ¹⁷ Kápaneamufa'a kónae sésa nompín-táómpimba íyátesa kuwaná Ísu ímba túwana nó'waamba fénkúwana ¹⁸ óraa-fiyunda toréna nonkó tufántááfan-úwasa ¹⁹ taántámbá nombá tuwíntámaesa ayáátááka'a kuwaná Ísu non-afófora'a maréna nompín-táónkoni ewaa'á túwasa awánésa táátafesa uwaná ²⁰ Ísu séna kemá úmpo ímba táátafe oro. Aáno'a méraaro súwasa ²¹ aamoí ésa sésa nompín-táómpimba íyátaao suwaná minúwóiyáámbá nompín-táónko nonáwáífa'a kúpa'a kuráiyé.

Ísumba ayaafái uráan-aai.

²² Aafáyáama menáipá'ó koméron-kwaasi sésa fénáimba nompín-táómba kimbora wéraisana Ísu ímba mimpímbá wisasá wení kísau-waasi miwí aantemba kuráafo Ísu nááfara méraiyo siyáawe. ²³ Tuwímbai-waasi nompín-táómpimba Táípíriyasifakemba tóso ésa fénáinkaambo Ísumo Maníkóntáfénamo súwiyo súwasamo waásisombo tómbó néwiyopa'a tésa ²⁴ Ísuwe wení kísau-waasiye ímba mérontafesa

tiyaafái ónae sésa mindómpín-táómpimba íyátesa Kápaneamufa'a kuráawe.

Ísu maé'mae'o íyan-tomba únemo siyáin-aai.

²⁵ Kápaneamu-naopa'o kumbá Ísumba awánésa sésa kesí óraakoo emá nóin-kanaawa maafá'á tiyáano suwaná ²⁶ Ísu séna ísáaro. Ímba kawé'-wáámé'ó aráátimundasafe'a wésiyaafai-oyo tómbó naráantafe'a wésiyaafai-owe. ²⁷ Tómbó ímbo aasiyaasimó waé'wae'o índa-tontafe'o é'a ímba kísau maé'a waásimo aasiyaasimó maé'mae'o íyan-tontafe'o é'a kísau máéro. Mintómbó tíménda kemá waási úranko mintómbá tíménaumne. Maníkó kesifomá kentáféna séna aamoí uwánkaumne. Kesí kísau mauwó simbá pó'a mintómbá tíménaumne súwasa ²⁸ áisai esa sésa nóraumaisaawa Maníkóni kísau maénaumno suwaná ²⁹ Ísu séna kentáfé'o sé'o érai'a Maníkó ai'mákaisana kunkáiwai iyémó sembá mindá Maníkóni kísau maé'a sewé súwasa ³⁰ nóran-kwaamera'ini ímbo awánáúnda-waame'o inatáámó éta awánéta séta érai'a Maníkó embá ai'maráísama kunkáandawí ónesa sénaumne. Nóin-kisau-waamera ínono sésa ³¹ kentáá síwá'ná máásai-marafa'a mésa wiyómpaken-tonkon-awi'a máána-tomba né'ómbanifo emó uráandawimo éna ímba mindá iyáákaraiye. Naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna wiyómpaken-tomba tímúwasa naráawe agaimaréna siyáiyé suwaná ³² Ísu séna ísáaro. Mósesemo tímakain-tomba ímba wiyómpaken-tomban-ifo kesifomá wiyómpaken-tomba kawé-tómbá wétimiye. ³³ Wiyómpakembo marapá'ó kunkáiwai wemá Maníkómó tímín-tomban-iyé. Wentáfé'o wée'a maé'mae'a ónááwe súwasa ³⁴ miwí sésa sénda-tomba aasiyaasi-kánáá simiyó suwaná ³⁵ Ísu séna kemá aasiyaasi maé'mae'o íyan-tomba úne. Kempá'ó wétiyawi ímba tááima táíníye. Kenká'ó timankúnkúmbo wéiyawi ímba nontáféna tinkáíníye. ³⁶ É'a simátímakaumne. Kesí kísau-waame'a awánaambanifo kesááisafe'a ímba érai'e sésa ímba kenká'á timankúnkúmbo wéowe. ³⁷ Énifo kesifomó símín-kwaasimo é'a kempá'á ténááwe. Kempá'ó tíyan-kwaasisafe'o é'a ímba kóro sénaumne. ³⁸ Kesí imáyáamo arááíwáéndasafe'a wiyómpakemba ímba kunkáumpo si'mákaiwaini imáyáamo arááíwáéndasafe'a kunkáumne. ³⁹ Si'mákaiwai simásiména séna amúnda-waasi sáwí-ampa'a arááíwáéfo sé kawáánuwo. Ánaaen-kanaa pukémpinkemba íyáfasintinkaano. ⁴⁰ Kesifomá simásiména séna kesááninkoo embá awánésa sésa Maníkón-ááninkoman-iyemo síyawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáiyé. Ánaaen-kanaama pukémpinkemba íyáfasintinkanaumne Ísu siyáiyé.

⁴¹ Kemá wiyómpaken-tomba úne Ísu súntafesa Yúndaa-oraal-waasi tirunkó sáwí'a úwasa ⁴² miwí sésa wemá Ísuma Yósepin-ááninkoman-iyé. Anófoi étaamo tuwánáúndanifo nóra sénawa wiyómpakemba kunkáumne wésiyo suwaná ⁴³ Ísu simátiména

séna ímba miyá mósimesin-oro séna ⁴⁴ kesópa'a ímba úwoima ténááfo kesifo kembá si'mákaiwaima táántaina'a kesópa'a tíya'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba íyáfas-intinkanaumne. ⁴⁵ Mindásafesa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimarésa sésa Maníkó seyaafá'-wáásí símai aráátiminiye siyáawe. Kesifon-aaimo ísámai kawé'ó íyawi kesópa'a ténááwe. ⁴⁶ Kesifombá ímba awánaraafo kemá Maníkónópakemba kunkáundawí keyááma kesifombá awánaraumpo kesifon-aaimo ísámai kawé'ó íyawi kesópa'a ténááwe. ⁴⁷ Érai'a simátíme'a sune. Kesáásisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkumbo íyawi áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a wéowe. ⁴⁸ Kemá maé'mae'o íyan-tomba úne. ⁴⁹ Kentíwá'náma máásai-marafa'a mésa máána-tomba némesa úwoi putaráawe. ⁵⁰ Énifo wíyómpaken-tomba miyán-tómbó náíyawima úwoi maé'mae'a ónááwe. ⁵¹ Kemá wíyómpaken-tomba maé'mae'o íyan-tomba úne. Mintómbó nésamo ésa aasiyaasí maé'mae'a ónááwe. Kesúma timúna'o naantafé'a pó'a aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

⁵² Ísu súwasa Yúndaa-oraa'-waasi tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa nóra sénawa miwá wenáúma simínataawa nánaumno suwaná ⁵³ Ísu simátímena séna érai'a sune. Kemá waási úranko pó'a kesúmo ímbo né'o kesí naaemó ímbo né'o é'a ímba maé'mae'a ónááwe. ⁵⁴ Énifo kesúwe kesí naaewémó naawí áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a ombá pó'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba íyáfasintinkanaumne. ⁵⁵ Kesúma kawetómbán-íye. Kesí naaemá kawé'-nómbán-íye. ⁵⁶ Kesúwe kesí naaewémó naawí kesé'a káásisamai méraawa'a kemá miwísé'a káásisamai méraumne. ⁵⁷ Kesifo si'mákaiwai aasiyaasí maé'mae'a iwái isa'á pó'a kewará'á aasiyaasí maé'mae'a wéune. Kemá maé'mae'a úndasafe'a pó'a kesúmo newí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe. ⁵⁸ Kentíwá'ná tómbá némesa úwoi putaráawe. Kemó sún-da-tomba wíyómpaken-tomba ímba miyán-tómbán-íye. Kemó sún-da-tomba mintómbó newí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu miyámá ⁵⁹ Kápaneamu-naopa'a ámáán-daumpa'a simátímakaiye.

⁶⁰⁻⁶¹ Ísu simátímuwasa wembó arááíwáún-kwaasi tirunkó sáwí'a úwasa imáyáa ésa sésa wemó sin-ááígó ínta sínkáín-aaí póna umbaí wétaiye suwaná Ísu arumpin-ímáyáa éna simátímena séna minááísáfé'a wégaoraawe. ⁶² Kemó wíyómpaken-waasi úrankomo kumpaapé uráundawimo kunuweré'o íyóna'o suwáné'o é'a nóran-imayaawa ónaao. ⁶³ Waásiti fasi'aénkó ímba túwa'nai ínifo Maníkóní ámútankoni fasi'aénkó túwa'nai ína'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. Miyámó intembá kemó sún-da-aaí mindá ámútankon-aaí aúí'a úmai maé'mae'o íyan-aaín-ifo ⁶⁴ tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu súbma Ísu karo'á siyé mó sun-kwáásíyé wení pintaru'ó índawiwara'a naaófá'á ísaronka'a póna séna tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu simátímena ⁶⁵ séna mindásafe'a é'a simátíme'a sune. Kempá'á ímba úwoi ténááfo kesifomó táántaina'o é'a ténááwe simátímakaiye.

⁶⁶ Ísu simátímuwasa wembó arááíwáún-kwaasisomba Ísumba ifá'auwesa wesé'a ímba wénuwana ⁶⁷ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena tísai ena séna kewará'á kembá siyuwaaó séna tísai úwana ⁶⁸ Sáímoni Pítaa séna óraakoo kesáá nááfataawa kónaunawa sénó. Enááígo aúí'a uwátinkainasa aasiyaasí maé'mae'a ónááwe wésendawí óne. ⁶⁹ Káfé'a entáféta simankúnkumba éta séta Maníkómpákémbá kawekó ónesa wésune súwana ⁷⁰ Ísu simátímena séna kemá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasimo kemparí'a uráundanifo kempínkémbá moórá sáwí-waasigo paapé íníye súbma ⁷¹ Sáímoni-Ísakeriotin-ááninkon-awí'a Yúndasintafena séna Yúndasi wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba Ísuni pintaru'á maíndawin-íye. Wentáféna mináái siyáíye.

¹ Minkákémbá Yúndiyaa-aempaken-kwaasi Ísumba tufuwónae suntáféna Ísu Yúndiyaa-aempa'a ímba númba Káriri-aempa'a wénuwana ² Yúndaa-waasimo wááunambo ésamo tanómbo kaúfún-kanaa ampáámbá úwasa ³ Ísun-áfárawaisai karaánáa'a ankésa sésa maanáémpá'á tuwéma Yúndiyaa-aempa'a waásimo túwaandu íyapa'a ení kísau komáinasa pósa ení waási ení kawe-kísáú awánaaro. ⁴ Seyaafá'-wáási suwánáíwae síyawí ímba aúpá'á kísau maenááfo seyaafá'-wáási túranka'a kísau komauwó sésa ⁵ Ísun-áfárawaisai wentáfésa ímba imáyáa ésa sésa Maníkómpákémbá kunkáiye sumbá mináái simámúwana ⁶ Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáifo kembiwí úwoi wíyasa tuwánésa ⁷ marapá'-wáási kembá ímba aaisambá tíkaafo miwímó on-áwáúsáfé'o súndasafesa kembá aaisambá síkaawe. ⁸ Tanómbo opa'á ke koró. Seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáifo káfé'a ímba tanómbo opa'á kúmbo kemá koró séna ⁹ Káriri-aempa'a méraiye.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-ai.

¹⁰ Ísu mérowasa áfárawaisai tanómbo upa'á kuwaná ánaaemba wemá aúpá'á kúwasa ¹¹ Yúndaa-oraa'-waasi Ísumba ayaafái ésa sésa nááfara méraiyo sésa tísai uwasá ¹² Ísuntafesa úwoi-waasi sáwífa'-aai sésa tuwímbai sésa kawe'-wáásín-iyé suwasá tuwímbai sésa ímbanifo karo'-wáásín-iyé sésa ¹³ Yúndaa-oraa'-waasi sáwí'a uwásínkáafo sésa ímba afora'á sumbá umémpa'a tukáawe.

¹⁴ Yúndaa-waasimo wááunambo úmakesamo tanómbo kaúfún-kanaa séfasefa úwana afufuntan-kánáa Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa ¹⁵ Yúndaa-oraa'-waasi isésa táatafesa ésa tóipimba tiyáamba faafésa sésa ámáán-aaimo uwáitái'-opa'á ímba koména ísaraimbanifo nááfakena ísaraiyo suwaná ¹⁶ Ísu minímáyáámó umbá iséna séna kesí imáyáafinkemba ímba simátimumpo Maníkó si'mákaiwaini imáyáafinkemba simátimune. ¹⁷ Kembiwí imáyáama é'a sé'a nááfaken-aaiya simásí-makaiyo. Wení imáyáafinkena'i Maníkóní imáyáafinkena'iyó-imayaa wéowe. Maníkómó siyáintemba ónaemo síyawí miwímó ésa simátimunda-aaigoni áwáuma isánááwe. ¹⁸ Kentí imáyáafinken-aaimo síyawí kesúwí'a mósá maráíwae sésa kentí imáyáafinkemba wésefo ti'mákaiwain-awi'a mósá maránae síyawí ímba

karo'á sembá érai'-aai wésewe. ¹⁹ Mósese ámáamba simátímakombanifo ímba ísá-mai kawe'á uré'e sembá sínkamonae wésewe súwasa ²⁰ úwoi-waasisomba sésa ímba tufuwónae-imayaasa wéumpo enarumpimbá sáwí-amutamba méraisa miyán-áái séne suwaná ²¹ Ísu séna ámáán-aai ísáán-kanaara'a ímba awánaraan-kwaame'a uráunda pó'a kemá sáwífa'-imayaan-owe. ²² Kentíwá'nárakemba sésa iyámpói matínkaraawasa afakaumboé-no'waamba waésa túma kárámai araenáémba ónááwe suwaná ánaaemba Mósese mináái agaimakómbo pósa tuwímbai-kanaa ámáán-aai ísáán-kanaara'a miyá wéowe. ²³ Mósese ímba taráíyaamba pó'a saagaan-kánáará'á miyán-kísáú iyámpói túra'a wéowe. Énifo saagaan-kánáará'á moóráwigomba asófankaraunda pó'a kísau maénafo sé'a aaisambá wésiyowe. ²⁴ Ímba awánéraase aaisáfé'a ímba simátínkáaro. Érai'a awánáíyan-aaisafe'a simátínkáaro Ísu siyáíye.

²⁵ Ísu simátimuwasa tuwímbai Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sésa minkwáásísáfé-sawa tufuwónae wéseo sésa ²⁶ wemá afora'á wenáái simátímísa'anifo ímba aaiyámba miyánkaraawe. Óraa'-waasisomba sésawa wemá Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísitin-iyé miyáwá wése ína wéseo. ²⁷ Maankwáásígóní naaópa'a awánáúndanifo Maníkómó iyáfasinankaraiwaini naaópa'a ímbo awánáúndafakemba tíniye siyáawe.

²⁸ Minkákémbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a simátimena séna kembá éra suwánéra kesi máapa'a éra awánéra miyáwá uráao. Ímba kesí imáyáafinkemba kunkáumpo moóráwigo si'maráisa'a kunkáumne. Wemá éraite'o siwáín-iyé. Wembá ímba awánaraafo ²⁹ kemá é'a awánáúndawi si'mákaisa'a wempákémbá kunkáumne súwasa ³⁰ minááímó

súnkakemba wembá ta'ótoranae sésa umbánifo wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótorowasa

³¹ úwoi-waasifinkemba tuwímbai sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwaimo tíndara'a wení kísau-waameko seyaafá-kísáúgómá íyáákainiye-imayaa wéeta Ísuni kísau go miyán-kísáúgó póna Ísu Maníkómó íyáfasinankaraiwain-iyé wésune siyáawe.

Ísumba kota'ótoraaro sé samo ti'mákaan-aaí.

³² Úwoi-waasisomba mináái sumbá á máán-kawaa-waasi isé sa miwíyé óraa'-amaan-kisau-waasiye

i-wáásísáfésa sé sa Ísumba kota'ótoraaro sé sa ti'márówasa kuwaná ³³ Ísu sé na kárika'a kembiwísé'a mé'a si'mákaiwaimpa'a íyóna'a ³⁴ siyaafái uwááe'a ímba suwáné'a iméraandafa'a ímba kanaa'á iyónááwe súwasa ³⁵ Yúndaa-oraal-waasi keáímbá sé sa nááfara wíndasafenawa síyómpo ayaafái uwááeta ínta awánánaumne. Kíríki-aempara Yúndaa-waasimo méraapara wénawa wenáái simátiminiyo sé sa ³⁶ wemá sé na siyaafái uwááe'o é'a ímba suwáné'a iméraandafa'a ímba iyónááwemo simbá minááígóni áwáuma ínta ísaraumne siyáawe.

Maé'mae'o íyan-donkon-aaí.

³⁷ Yúndaa-waasi wááu-nambo úmakesamo tanómbó kaúfún-kanaara'a tai'ón-kanaa óraa-kanaa úwana minkánáará'á Ísu íyáfasinena óraaka sé na nontáfénamo tinkáin-dawi kempákémbá tamandaaró. ³⁸ Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna siyáintemba nonaumpinkémbó íyáúsenamo intenkáámbá kesááisafesa timankúnkúmbo íyawi tirumpinkémbá nonaumpinkémbó intembá íniye Ísu súmba ³⁹ Maníkóni ámú-tankontafena siyáiyé. Ísu ímba wíyómpa'o kunuwékáintafena Maníkóni ámútanko ímba kunkáiyé. Ísu imáyáa éna sé na kemá púwóndafinkemba íyáfasine'o kesifompá'ó iyé'a Maníkóni ámútankomba ai'maráanana kuména kesááisafesa timankúnkúmbo íyawi tirumpimbá kumbéiniye-imayaa éna Ísu mináái simátimakaiye.

Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'o uráan-aaí.

⁴⁰ Ísumo simátimumba waásisomba isé sa tuwímbai sé sa érai'a wemá Maníkón-aaímo simátimíwain-iyé suwasá ⁴¹ tuwímbai sé sa wemá Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawin-iyé suwasá tuwímbai sé sa Maníkómó íyáfasinankaraiwai ímba Kárírifakemba paápé íniye. ⁴² Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna sé na Maníkómó íyáfasinankaraiwai Téfitin-andafakemba Téfitini naaópa'a Pétaemufa'a ma'ankáiniye agaimaréna siyáiyé sé sa umbá ⁴³ Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'a é sa ⁴⁴ tuwímbai sé sa ta'ótoranae sumbánifo ímba Ísumba ta'ótokaawe.

⁴⁵ Ímba ta'ótoresá i-wáásí óraa'-amaan-kisau-waasifa'e á máán-kawaa-waasifa'e kouwérowasa nóra sé ra ímba ta'óto'mai áí'mae'a téo suwasá ⁴⁶ i-wáásí sé sa wenááigo seyaafá'-wáásí tááigomba íyáákaraiye suwasá ⁴⁷ á máán-kawaa-waasi tí sai esa sé sa kenkwárárá karo'á simátínkáísara wéseo. ⁴⁸ Óraa'-waasiye kesáá á máán-kawaa-waasisaawe ímba érai'a wíyómpakemba kunkáiyesa wésumpo kewará'á miyá seró. ⁴⁹ Úwoi-waasi aantemba érai'e wésewe. Miwí Móseseni á máámba ímba wéisaamba póna Maníkó tínkaminiye suwaná ⁵⁰ á máán-kawaa-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Níkótímási ááéma Ísumpa'a iyáiwai simátiména sé na ⁵¹ kentáásí á máánko sé na ímba úwoi sé'a sáwí'a uráiyé síyamba wenáái ísare'a wení kísau awáné'a aaiwimbá maénkáaro kentáásí á máánko siyáiyé súwasa ⁵² Níkótímásimba karaanáa'a anké sa sé sa Kárírifakewimba arááiwaino. Maníkón-aaí aúfáífimba toráumai awánamai kawé'á uréo. Maníkón-aaí simátimíwai ímba Kárírifakewin-ifo wemá ímba Maníkón-aaí simátimíwain-iyé sé sa ⁵³ kentí naaó'-nao'a wété uwaná Ísu Órífi-ompa'a iyáiyé.

¹ Órifi-omapa'a Ísu iména ² aafáyáara'a kuména óraa'-amaan-daumpa'a imérowasa waásisomba wempá'á túwaandu uwaná mara'á ména wenáái simátimuwasa ³ amáámbo sun-kwáásiyé amáán-kawaa-waasiye aaregombá áí'maesa minínínkó fí'on-kwaasise'o nímba pósa áí'mai seyaafá'-wáásítí túranka'a ankésa ⁴ Ísuntafesa sésa óraakoo minínimbá fí'on-kwaasise'a nísata awánéta ta'óto'maeta áí'maeta túne. ⁵ Amáán-aufaifimba Mósesé agaimaréna séna miyámó índawimba óntantamba tufúwónanasa puwíníye agaimaréna siyáíye. Nóran-imayaawa óno sésa ⁶ Ísumba ma'mái awánánae sésa miyá senanasá paapé ínata wembá aaifimbá maiyankánae sésa suwaná Ísu kífaena ayáánaufitamba marará'á aúfái agaimarówasa ⁷ áísai aisai uwaná iyáfasinena simátimena séna ímbo aoisaambó uráindawi aifarí'ena óntamba maiyé tufuwó simátimena ⁸ aneka'á kífaena ayáánaufitamba marará'á aúfái agaimarówasa ⁹ isésa moórá-mora-waasi kúwákárúwasowana óraa'-waasi aifa'á kumúwasa miwán-ánaeemba arááiwa'-maesa kúmúwana minínínkó aantemba Ísuwe'a mérowana ¹⁰ iyáfasinena áísai ena séna nááfara seyaafá'á méraao. Seyaafá'nánká ina aaifimbá maenkánaao súwana ¹¹ séna ewé ímba aaifimbá maisinkánaáwe súwana we séna kewará'á ímba aaifimbá maiyankáúna kómbo aneka'á ímba aoisaambá

uwó Ísu siyáíye.

Waási sama kátínkáandawi únemo Ísu siyáin-aaí.

¹² Aneka'á Ísu wenáái simátimena séna waási sámó kátínkáandawi úne. Kembó sirááiwayiawi ímba kumeu'á ínifo sama kátínkaina'a maé'mae'a ónááwe súwasa ¹³ amáán-kawaa-waasi sésa eyáárika'a ení áwáuma séndamanifo ímba érai'a wésene suwaná ¹⁴ Ísu séna ímbanifo kesáágoni áwáuma érai'a sune. É'a awánáundafakemba kunkáundasafe'a é'a awánáundafa'a iyónnda pó'a kemó súnnda-aaí érai'a sune. Kesí áwáuma ímba suwánaraawe. ¹⁵ Marapá'-wáásí kentí imáyáfinkemba aaimá maisínkááfo kemá ímba aaimá wémaitinkaumne. ¹⁶ Kemó aaimó maitínkáúndaraka arupíse úsino. Ímba ke aantemba aaifimbá maitínkánaumpo kesé kesifoé'a aaifínkáí maitínkáyauye. Miyáumai kemó aaimó maitínkáúndaraka arupíse úsino. ¹⁷ Kentí amáán-aufaifimba agaimaréna séna kae'-wáásiyái moórá-aaimo séyambo ékai mináái érai'a wésese agaimaréna siyáíye. ¹⁸ Miyáumai kemá kesáfé'a simátimunana kesifoé kesé'a mimbórá-áái wésimatimuyamba póna érai'-aain-iye súwasa ¹⁹ enafomá nááfara méraiyo áísai esa suwaná séna kesí áwáumo ímbo suwánaantafe'a kesífombá ímba awánaraawe. Kesí áwáumo suwánaankakaa kesífombá awánaawaisino Ísu súmba ²⁰ óraa'-amaan-daumpa'a óntambo túwón-daumpa'a mináái simátimuwasa ta'ótoranae sésa uwááesa wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótokaawe.

²¹ Minkákembá Ísu simátimena séna tiyuwé'o iyóna'a siyaafái uwááe'a ímba suwánánaáwe. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Íyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe súwasa ²² Yúndaa-oraal'-waasi sésa wemó séna iyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe simbá póna weyáárikara puwíndasafenawa síyo suwaná ²³ Ísu séna kembiwí maankákén-kwáásín-fo kemá sanaankéwí úne. Kembiwí marapákén-kwáásín-fo kemá wíyómpakewi úne. ²⁴ Simátimé'a sune. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Kemá wíyómpakewi úmpo kentáfé'o ímbo timánkúnkúmbo é'o é'a kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe súwasa ²⁵ minááígóní áwáuma ímba isésa sésa emá nááwawa óno suwaná Ísu séna aasiyaasi-kánaa é'a simátímakaumne. ²⁶ Kembiwísáfé'a sáwífa'-aai kanaa'á sé'a aaifimbá maitínkáandanifo si'mákaiwain-aaí aantemba seyaafá'-wáásísáfé'a wésimatimune. Wemó arupísemo iwáín-áái wésimatimune súwasa ²⁷ Maníkón-aaí súmbanifo ímba ísówana ²⁸ mindásafena Ísu séna kemá waási úranko kumpaapé uráundawimba sí'mae'a aaraa-táyá'á mósínkamiyamba suwáné sé'a wemó siwái wení imáyáfinkemba ímba sífo afowamá simámakain-aaifinkemba siyáíye miyá sénááwe. ²⁹ Si'mákaiwai aamoí ínkwae-i'a úmae'a wéiyunda

póna ímba siyuwéna kesé'a mérainiye súwasa ³⁰ sáwífa'-waasi isésa wentáfésa timankúnkúmba ésa wíyómpakewin-iye siyáawe.

Ta'ótokaawanamo Ísu awátínkáin-aii.

³¹ Ísu Yúndaa-oraa'-waasi wentáfésa timankúnkúmba ésa wíyómpakewi iyémó siyówisafena séna kesááimo ísámaimo kawé'ó é'o é'a kesí waási-i'a úmai méranaawe. ³² Érai'-aii ísévana ta'ótokaiyampinkemba minéráí'-ááígó awátinkainasa méranaawe súwasa ³³ Émbaramun-andafaken-kwaasi únda póta ímba fí'on-kwaasi ta'ótokaawe. Nóra séwa awátinkainiye sénó suwaná ³⁴ Ísu séna érai'a simátimuna'a sune. Aoisaambó owí mináóísáámbó owí kembá wéta'otoraiye. Kesí kísau úwoi máíwae sésa méyám-ba'mai tíkaantenkaan-kwaasin-owe. ³⁵ Miyán-kwáásí kawáágóní naaúmpa'a ímba maé'mae'a ónááfo wenáánintomba maé'mae'a ónááwe. ³⁶ Kemó Maníkón-ááninkomo awátínkáana'o é'a awátuwe'a méranaawe. ³⁷ Émbaramun-andafaken-kwaasi ombánifo kesáái ímba tirumpimbá wéraintafe'a tufuwónae wésewe. ³⁸ Kesifomó aráásímín-aii wésumpo kentifomó simátímín-aii wésewe súwasa ³⁹ Émbaramu kentáásifowan-iye suwaná Émbaramun-andafakewimo ékaa Émbaramumo uráintemba miyá owaisinó. ⁴⁰ Maníkó érai'-aaimo simásímakaimba simátimuna'a tufuwónae wésewe. Émbaramu ímba miyá uráifo ⁴¹ kentifomó uráintemba miyá wéowe súwasa miwí sésa ímba kesinó aankaró'ó únkakemba kentáá masínkaraiye. Kentáásifowa mimbóráwígó Maníkón-iye suwaná Ísu séna ⁴² Maníkómpákémbá kunkáunda pó'a Maníkón-aráá'o ékaa kentirumbá síméwaisino. Ímba kesí imáyáfinkemba kunkáumpo Maníkó si'maráísa'a kunkáumne. ⁴³ Kemó súnna nóra séra ímba wéisao. Kesááigo umbái wétiyaiye. ⁴⁴ Kemá waántáwankon-araa'a pó'a wenarááíma waénae wésewe. Wemá áwáurakemba tínkamisasa waási puwé'ówin-iye. Érai'o sí-tántáá'á ímba wempímbá wéraisana karokaro'-ááígóní afowáí'a wéiwain-iye. ⁴⁵ Miyáumai érai'-aaimo simátimundasafe'a érai'-aain-iye ímba wésewe. ⁴⁶ Kemá ímba sáwí'a uráunda wéisaaawe. Arupíse-aii simátimuna'a ímba érai'e wésewe. ⁴⁷ Maníkón-aráá'a pósa wenáái isésa méraafo kembiwí ímba Maníkón-aráá'maarini'a uré'a pó'a wenáái ímba ísaraawe Ísu siyáíye.

⁴⁸ Ísu simátimuwasa Yúndaa-oraa'-waasi karaánáá'a ankésa sésa éraitá sune. Sámériyaa-waasi ónana sáwí-amutanko enarumpimbá méraisampo mináái siyáane suwaná ⁴⁹ Ísu séna sáwí-amutanko ímba kesirumpimbá mérariye. Kesifon-áwí'a óraa'a úndanifo kesúwí'a sáwí'a uwásínkááwe. ⁵⁰ Kesúwí'a ímba óraa'-i'a ónae. Maníkó kentáféna séna kawé-kísáú máénda pó'a enáwí'a mósá óraa'a uwánkanaumne siyáíye. ⁵¹ Érai'o senda-áái kesáái ísámai kawé'ó íyawí ímba puwónááwe súwasa ⁵² Yúndaa-oraa'-waasi sésa sénda-aii sáwí-amutambo enarumpimbó méraimba éta ísaraumne. Émbaramu puwúwasa Maníkón-aii simátímakowi púwúmbanifo emá sé kesáái ísámai kawé'á íyawí ímba puwónááwe wésene. ⁵³ Kentáásifowa Émbaramu puwúwasa Maníkón-aii simátímakowi pukáambanifo miwí íyáákainono. Emó sénda nááfakewiya'ono suwaná ⁵⁴ Ísu séna kesúwí'o mósá maráúndarakaa úwoisambanifo kesúwí'o mósá maráínda kesifomán-iye. Wentáfé'a sé'a kentáásí Fasi'aénkón-iye wésewe. ⁵⁵ Kemá wembá wéawanaumpo kembiwí ímba wéawanaawe. Kemó sé'o ímba wéawanaumnemo sún-darakaa kembiwímó ontembá karo'-wáásí mérausino. É'a wéawane'a pó'a wenáái mósá wémaraumne. ⁵⁶ Kentifo Émbaramu kemó marapá'ó kúmónnda-aii iséna aamoí éna kembá suwánéna wenarunkó kawé'á uráíye súwasa ⁵⁷ Yúndaa-oraa'-waasi sésa emá ifó'-wáásígó éma ímba kae'-wáái úmai siyáánkai-aatai maisukáampo emá séma Émbaramumba awánaraumne wésene suwaná ⁵⁸ Ísu séna érai'a simátimuna'a sune. Émbaramumbo ímbo ma'ánkaronka'a kemá maé'éúndaniye súwasa ⁵⁹ minááísáfésa tufuwónae sésa óntamba máúwana Ísu aúpá'á óraa'-amaan-daumpakemba kárúwaguraiye.

¹ Ísu kúmba moóráwigomba anówama aúgafitamba ma'ánkarowimba awánésa ² wení kísau-waasi áísai esa sésa óraakoo nááwani aoisaankóní anondááwa aúramba kafíkáiyo. Wendégówá'í anófoinegowa'iyo suwaná ³ Ísu séna ímba wení aoisaankówé anófoiti aoisaankówén-ifo Maníkóní kawe-kísáú wenane'á paápé ínasa awánáiyantafena aúramba kafíkáiye. ⁴ Si'mákaiwaini kísausa máéno. Sámo kainká'ó kísau mo wémaewanamo nó'waambo isanamó kísau mo máén-kanaamo tai'áintemba miyáumai kísau maúnda-kanaa tai'áinda póta káfé'a Maníkóní kísausa maénaumne. ⁵ Marapá'ó méraunda waási sáma kátinkaundawi úne séna ⁶ marará'á awiyááima wi'maréna mindásamba toiyaambá úmarena aúranka'a a'maréna ⁷ simáména séna nonkwaaúnkón-áwí'a Síróámu-waaumpimba máperaao súwana miyá uráíye. Síróámuwemo súmba wenááifinkemba waé'mai séna ai'maráín-kwaune súwana mápetuwena aúramba awána-mai kawe'á éna túwasa ⁸ wení naaópaken-kwaasiye fí'on-kwaasiye awánésa sésa wemá aampa'ó ménamo óntantafenamo inaimó símasima'o iwáiyá'iyo suwasá ⁹ tuwímbai sésa ewé wemán-iyé suwasá tuwímbai sésa ímbanifo wen-ói'maisan-kwaasin-iyé suwaná wemá séna ímbanifo kemá úne súwasa ¹⁰ áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawe'á uráíyo suwaná ¹¹ moóráwigon-awi'a Ísu wemá awiyáái wi'maréna mindásamba toiyaan-úmarena súranka'a a'maréna simásiména séna Síróámu-waaumpimba máperaao sísá'á isé'a koperáúnana súramba kawe'án-iyé súwasa ¹² áísai esa sésa nááfara kuráíyo suwaná ímba awánaraumne siyáíye.

¹³⁻¹⁴ Simátimuwasa áí'maesa ámáán-kawaa-waasifa'a máánkówana Ísu toimá aúranka'a a'maréna aúrambo kawe'ó uwánkon-kanaa Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa kísau aaraamó makón-kanaa úwasa aúramba kawe'ó uwánkarowimba áí'maesa ámáán-kawaa-waasifa'a máánkówana ¹⁵ áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawe'á uráíyo suwaná séna toimá súranka'a asínkáisa'a máperaunana súramba kawe'á uwásínkaraiye súwasa ¹⁶ ámáán-kawaa-waasi tuwímbai sésa saagaan-kánáará'ó miyámó uráimba ímba Maníkómpákémbá kunkáiye suwasá tuwímbai sésa sáwí-imayaawara'-waasigomo énaraantasi ímba kanaa'á kawe-kísáú-wáámé'á isinó suwasá imáyáa tuwínkaa'a ésa ¹⁷ sésa enaúramba kawe'á uwánkaraifo wentáfé nóin-imayaawa óno áísai esa suwaná Maníkón-ai simátímíwain-iyé súwasa ¹⁸ éniyo minYúndaa-óráá'-wáásí aúrambo kawe'ó uwánkontafesa ímba imáyáa umbá anófoi táántowasa ¹⁹ tuyasá tísai esa sésa kenkáítí táánina'iyo. Éniyo aúgafitana ma'ánkaraayana'iyo. Nóra énwawa aúramba wéawanaíyo suwasarái ²⁰ sésarai kesáánimban-iyé. Ma'ánkáawayamba aúgafitamban-iyé. ²¹ Éniyo káfé'a nóra isanawá aúramba kawe'-úmai awánáiyómpo wemá óraakon-ifo áísai íyana weyáárika'a simátimino siyááye. ²² Ááéma Yúndaa-oraa'-waasi sésa Ísuntafesa Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawin-iyé síyawí ámáán-daumpa'a ímba iyónááwe sumbá póna minánófóí Yúndaa-oraa'-waasisafena táá'a úwasarai ²³ sésarai óraakon-ifo wembá áísai oro siyááye.

²⁴ Simátímúyasa aneka'á aúramba kawe'ó uwánkarowimba áántowana túwasa sésa minkwáásigó sáwí-imayaa wéíye sewatá ísaraunda po Maníkón-aúranka'a arupíse úmáisa simásimiyo suwaná ²⁵ séna sáwí-waasiya'i kawe'-wáásíyá'íyo kemá ímba isáúmne. Moórá-tantaatafe'a isáúnda súramba kafíkuraimbanifo káfé'a súramba wéawanaumne súwasa ²⁶ nóraumaiya aúramba kawe'á uwánkaraiyo áísai esa suwaná ²⁷ séna é'a simátímakaumpo ímba ísaraawe. Anekará simátimenara isánááo. Wenaráái waénaemo sé'a wení kísau-waasi-i'a ónááwe súwasa ²⁸ karaánáá'a ankésa sésa emá wenaráái wéwaempo kesáá Mósesé arááísa wéwaraumne. ²⁹ Maníkó Mósesemba aái simámakaifo minkwáásí nááfaken-kwaasiya'iyo suwaná ³⁰ miwá séna fí'onka'ma'mai-tantaa'an-iyé. Súramba kawe'á uwásínkaraifo kembiwí sé'a nááfaken-kwaasiya'iyo wésewe. Mindá fí'onka'ma'mai-tantaa'an-iyé wésune. ³¹⁻³³ Wemó ímbo Maníkómpákémbó kunkénaraa ímba miyá uráísino. Maníkó sáwí-imayaamo owí táái ímba wéisaiyo wení kísau mo wémaewi-taai wéisaiye. Maníkón-áwí'o mósá márááwi-taai wéisaiye. Maambáramó úmaronkakemba ímba moórá aúgafitan-kwaasi méraisana kawe'á

uwánkaraiye sewa'á ísaraumne súwasa ³⁴ enanó aampa'á ma'ánkaraisa po úwoifakenkwaasi éma enáái kentáá kawé'-wáásísá wésimasimendasaanifo ámáán-daumpakemba kárúwaaó suwaná kárúwaguraiye.

³⁵ Minkákémbá ai'mátukon-aai Ísu iséna ayaafái úmai awánéna áisai ena séna wíyóm-pakemba waási úrankonka'a amankúnkúmba wéono súwana ³⁶ Ísuntafena séna óraakoo emó sénda náawawa'iyó. Simásímína'a simankúnkúmba onó súwana ³⁷ Ísu séna é'ó suwánáánda kemá úne súwana we séna ³⁸ Fasi'aénkóo enká'á simankúnkúmba úne séna kífaena wen-ímáyáá mósá makáiyé.

³⁹ Wen-ímáyáá mósá marówana Ísu séna marapá'á kunkáunda pósa waási afufuntambá tuwínkaa'a ónááwe. Túrambo kafíkáindawi túramba kawé'-úmai awánáiyasa túrambo awánaawi túramba kafiyíniye súwasa ⁴⁰ ámáán-kawaa-waasi tuwímbaimo mérowi iséna áisai esa séna ewá kentáásáféwa túramba kafíkáiwai owéwá wéseno suwaná ⁴¹ Ísu séna túrambo kafíkáiwaimo méraankakaa kentí sáwí-imayaagoni méyámbá ímba máéwaisino. Éta awánáúmnemo sentáféna kentí sáwí-imayaagoni méyámbá wéráiyé Ísu siyáiyé.

10

Sipisípigoni kusaifá'ó káráwiyaan-aai.

¹ Ísu séna érai'a simátíme'a sumpo ísáaro. Sipisípi kusaifá'ó kónae síyawí ímbo sipisípigoni ontafímbó íyáférémbó kusaiyákémbó íyámaatesamo ésa miwí umén-kwáásíyé sénááwe. ² Sipisípiya'o káráwiyaiwai ontafímbá wéiyaféraiye. ³ Miyáumai ontarákénkáváágó ontá tiyánkáísana íyáferena wení sipisípi túwí'a itáántaisasa wenáái iséna wempá'á kowaná ⁴ sipisípi kusaifákémbá tí'maena aifa'á wisasá wenáái iséna wéaraaiwaewe. ⁵ Énifo fí'on-kwaasi-taai ímba iséna arááíwaiyamba inkaiséna wété wéowe ⁶ Ísu miyá simátimuwasa minááígóní áwáuma ímba ísaraawe.

Ísu sipisípiya'o káráwiyaan-aai.

⁷ Minááígóní áwáuma ímba ísántafena Ísu séna érai'a simátíme'a sune. Sipisípigoni ontamá kemá úne. ⁸ Ímbo kunkáundara'o tuwímbaimo tiyáawi umén-kwáásín-owe. Miwí táái sipisípiisonko ímba ísaraawe. ⁹ Kemá ontamá úne. Kempá'ó tíya'o é'a íyáféáaro senasá íyáferaiya'a káráwiyonaumne. Tómbó náíyantafesamo ésa kúwákárúwaresa násuwesa aneka'á íyáferanaawe. ¹⁰ Umén-kwáásímó tíyawimo ésa waási tínkambai sáwí'a uwátinkaiyambanifo kemá kunkáunda pósa fí'onka'ma'mai kawé'á úmai maé'-mae'a ónááwe. ¹¹ Sipisípiya'a kawé'-úmaimo káráwiyaundawi úne. Sipisípiya'o kawé'-úmaimo káráwiyaiwai séna kesí sipisípi túwa'nai ónaumne séna puwíníye. ¹² Énifo óntantafesawe sésa sipisípiya'a káráwiyaawi áwáfíyaa in-íyánkómbá awánéna sipisípi ifátíyuwesa kówana sipisípisomba fámai watúwáísasa kóítawaa'a uwáguraawe. ¹³ Miwí sipisípiya'o káráwiya-imayaa tuwésa óntamo maíyan-imayaa wéowe. ¹⁴⁻¹⁵ Sipisípiya'a kawé'-úmaimo káráwiyaundawi úne. Kesifo kembá suwíyaisa'a kemá kesifombá awíyáúnana miyámó úndantemba kesí sipisípi seyaafá'á tuwíyáúnasa kembá wésuwíyaawe. Kesí sipisípi túwa'nai ondasáfé'a pó'a kemá puwónaumne. ¹⁶ Kesí sipisípi tuwímbai fí'on-kusaifa'a méraamba pó'a kotíyáanasa kesáái iséna tésa mimbóráí'a úmai méraiya'a seyaafá-sípísípiyá'á káráwiyonaumne. ¹⁷⁻¹⁸ Púwóndafinkemba íyáfasinaanda-imayaa kesifomá símísa'a kemá ewé súndasafena wenarumbá wésimiye. Kemó ímbo ewémó súndaraka'a ímba kanaa'á sínkamowisino. Kesí imáyáafinkemba pó'a kanaa'á puwónaumne. Púwóndafinkemba kanaa'á íyáfasinanaumne. Kesifomá simásimena séna miyán-uwo séna miyámó onda-fásí'áémbá símakaiye Ísu siyáiyé.

¹⁹ Ísu minááímó súntafesa Yúndaa-oraa'-waasi imáyáa ésa tuwínkaa'-uwasá ²⁰ tuwímbai sésa sáwí-amutamba arumpimbá méraintafena uwó-í'a wéena siyé. Ke nóra

séra wenáái wéisaaó suwasá ²¹ tuwímbai sésa sáwí-amutambo arumpimbó mérainkakaa ímba miyán-áái sisinó. Sáwí-amutambo arumpimbó mérainkakaa ímba aúgafitan-kwaasi aúramba
kawe'-úmai awánéna méraisino siyáawe.

Yúndaa-oraa'-waasi tínaembo uwánkaraan-aii.

²² Yúndaa-waasi óraa'-amaan-dambo uráan-kanaamo túntemba Yérúsaremu-naopa'a tanómba kaúfúnka'a minkánáá táwi-kanaa póna túwana ²³ Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména Soromoní áúwimai úmakopa'a kúwasa ²⁴ Yúndaa-oraa'-waasi túwaandu ésa taúkúmaresa áisai esa sésa entáféta sáwífa'-imayaasa wéune. Maníkómó íyáfasi-nankarawai wéamu'maraundawisaama ewá ónómpo arupíse úmai sinatá ísáano suwaná ²⁵ Ísu séna simátimuna'anifo ímba ísaraawe. Kesifo simásímakain-kisau wémaunda póna kesí áwáuma afora'á wépaa'iyé. ²⁶ Kembiwí ímba kesí sipisípisomba pó'a kesááisafe'a ímba timankúnkúmba wéowe. ²⁷ Kesí sipisípi tuwíyáúnasa kesáái ísésa wésiraiwaewa'a ²⁸ imáyáa timúnasa aú'í'a úmai maé'mae'a ombá pósa ímba tai'ánááwe. Kawáánúndafinkemba ímba kanaa'á tatafisénááwe. ²⁹ Kesifomá símakaimba wení fasi'aénkó seyaafá-fásí'aénkómbá íyáákaisasa kesifomá kawáánimpakemba ímba kanaa'á tatafisénááwe. ³⁰ Kesé kesifoé'a mimbórá'í'a wéuye Ísu siyáíye.

³¹ Súwasa Ísumo sún-aaisafesa Yúndaa-oraa'-waasi aneka'á tufuwónae sésa óntamba máúwana ³² Ísu simátimena séna kesifomá simásímakain-kisau kawe-kísáú wémauna'a wéawanaafo nóin-kisauwa maúndasafera sínkamonao súwasa ³³ ímba kawe-kísáúsáféta tufumónaeta wéumpo Maníkómbá karaánáá'ó ankáándasafeta tufuwónaumne. Marapá'-wáásígó séma Maníkó únemo séndasafeta tufuwónaumne suwaná ³⁴⁻³⁵ Ísu séna Maníkón-aii aúfáífimba ímbo karo'-ááímó wérain-aufai agaimaréna séna Maníkó séna kembiwí maníkón-owe siyáíye moóráwigo agaimaréna siyáíye. Maníkón-aii simátímakowisafena séna maníkón-owe siyáíye. ³⁶ Kesifomá simásinkena si'mákaisa'a marapá'á kunkáumpo Maníkón-ááninko úne súndasafe'a Maníkómbá ímba karaánáá'a wéankaumne. ³⁷ Kesifoní kisaumo ímbo wémaundarakaa kentáfé'a wíyómpakemba ímba kunkáíye sewaisinó. ³⁸ Kesifoní kísau wémaumpo kentáfé'a wíyómpakemba ímba kunkáíye sé'a ímba timankúnkúmba ombánifo kesí kísausafe'a Maníkóní kísau wémaíye sé'o é'a mindásafe'a sé'a wesé afowáe'a mimbórá'í'a wéoye sénááwe Ísu súwasa ³⁹ aneka'á ta'ótoranae sésa umbá ta'óto'mai tofíyántuwowana kóuraiye.

⁴⁰ Ísu miwí tiyuwéna Yóndani-nomba kofaténa ááéma Yónimo nombó maitínkaropa'a komérowasa ⁴¹ waásisomba túwaandu ésa sésa Yóni ímbo awánáúnda-kisau maiyáimbanifo minkwáásísáféna simásímakain-aii érai'-aii siyáíye suwasá

⁴² sáwífa'-waasi Ísuntafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe.

11

Rásarasimo pukáin-aii.

¹ Moóráwigo-awi'a Rásarasi Pétáni-naopa'a mérowana áí'a úwasarai ámánaakai túwí'a Máriaae Máátaae'a mimbóráfá'á mésa ² Máriaa ááéma ásé-wiyumbo úmbasawemba Ísun-aísamaiya'a fatíyena wena'nóntáusamba uwátukain-ininko éna tuwaawisáwágómbá áí'a wéuwasarai ³ minámánáákái moóráwigontafesarai sésarai Ísumba kosímáme sé óraakoo emó arumbó ámakaandawimba áí'a wéíye kosímámuwo suyaná kosímámuwana ⁴ Ísu iséna séna Rásarasimbo áí'o wéimba ímba éka'a puwíndasafena áí'a wéifo Maníkón-áwí'wara ááninko súwí'wara'o mósá maráyantafena áí'a wéíye Ísu súmba ⁵ Máátaane Máriaane Rásarasine wenarumbá tímakomba póna ⁶ áí'o wéun-aii iséna kae-kánáá aáno'a maéna ⁷ minká'á wení kísau-waasisafena séna aneka'á Yúndiyaa-aempata kónaumne súwasa ⁸ sésa óraakoo Yúndaa-oraa'-waasi óntantamba tufuwónae sésa wéopa'a isa aneka'á mináémpá'á kónae wésene suwaná ⁹⁻¹⁰ Ísu miwí simátimena séna kumeu'ó isasamó kombá ímba sáma kaisasá pósa tanaambá wéfaafo sámo kaisasamó kombá ímba tanaambá wéfaawe. Miyámó

ontembá isa'á káfé-kanaa kawé'-úmai kísau maénaumne Ísu simátimena séna ¹¹ kentáásí waásigo Rásarasi aúma wéraimba pó'a íyáfasinankaandasafe'a kónaumne súmba ¹²⁻¹³ Rásarasi pukóntafena Ísu súmbanifo wení kísau-waasi imáyáa ésa aú-kwéraimba póna íyáfasinainiye-imayaa ésa sésa óraakoo kawé'á imbá póna áí'a é'ankainiye suwaná ¹⁴ Ísu afora'á séna Rásarasi pukáíye. ¹⁵ Áí'o ipa'á ímba wesé'o méraunda kawé'á imbá póta wempátáámó kondá suwáné'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáíye simásinkanaawe súwana ¹⁶ wení kísau-waasifinkemba moóráwígón-awí'a Tómaasi moórá-awí'a Títímási mináwíkóní áwáuma amáántágae'a wemá simátimena séna Yúndaa-oraa'-waasi Ísumba tufuwónáamba póta weséta puwónaeta mifátá kónaumne Tómaasi siyáíye.

Ísu puwíyampinkemba íyáfasinaiyawini áwáuma únemo siyáin-ai.

¹⁷ Súwana Ísu Pétáni-naopa'o kúmba Rásarasi puwúwasa utámárówana éiyaimba waúnka'a Ísu koísaraiye. ¹⁸ Pétáni-nao'a Yérúsaremufa'a ewaa'á pósa ¹⁹ Máátaante Máriaante tuwaawisáwágó pukóntafesa Yúndaa-waasisomba ifi'á kowétesa mérowana ²⁰ Ísu wétiyemo sumbá Mááta iséna wétupa'a kúwana Máriaa naaúmpa'a mérowana ²¹ Mááta Ísuntafena koséna óraakoo emó maanká'ó méraandaraka kesuwaawisáwágó ímba púwísino. ²² Káfé'o Maníkómpá'ó inaimó sinanamó éna miyá íníye-imayaa wéune súwana ²³ Ísu séna enawaawisáwágó pukáimpinkemba íyáfasinainiye súwana ²⁴ Mááta séna ánaaen-kanaa tinda pukáindafinkemba íyáfasinainiye-imayaa wéune súwana ²⁵ Ísu séna puwíyampinkembo wéiyafasinaawemo sewíní áwáuma kemá úne. Aúí'a úmai maé'mae'o íyawini áwáuma kemá úne. Kesááisafesamo érai'emo sésa kenká'á timankúnkúmba íyawimo ésa puwíyambanifo íyáfasinanaawe. ²⁶ Mésa kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba íyawimo ésa ímba puwónáawe. Mindásafe emá érai'ewa wéseno Ísu Máátaantafena súwana ²⁷ séna Fasi'aénkóo emá Maníkómó íyáfasinankarawai wéamu'maraundawi óne. Maníkón-ááninko óne. Marapá'á kúmíndawi emá óne Mááta siyáíye.

²⁸ Mááta simásuwena wéna áúnkontafena ukutóipínkémbá simámena séna óraako wétena wéaantaiye súwana ²⁹ Máriaa iséna minúwóiyáán-úmai íyáfasinena wétupa'a kúmba ³⁰ Ísu Máátaamo taawánónka'a ména ímba naaópa'o túmba ³¹ Máriaa íyáfasinename kúmba Yúndaa-waasi ifi'ó wéton-kwaasi awánésa imáyáa ésa sésa Rásarasimbo utámakaapa'o ifi'ó táíndasafena wiyé sésa arááiwa'maesa kumbá ³² Ísumo méronka'a Máriaa wéna óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena séna Fasi'aénkóo emó maanká'ó méraandaraka kesuwaawisáwágó ímba púwísino súwasa ³³ Máriaawe wenánaenka'o arááiwaún-kwaasiye ifi'ó tombá Ísu tuwánówana arumbá éna umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁴ tísai ena séna náánkara utámakaaó súwasa óraakoo taawánaao suwaná ³⁵ Ísu ifi'á tówasa ³⁶ Yúndaa-waasi awánésa sésa pukáiwaimba aruntaféna uwánkáíye suwasá ³⁷ tuwímbai sésa aúgafitan-kwaasi aúramba kawé'ó uwánkaraimbanifo nóra sénawa ímba asófankaisanawa pukáíyo siyáawe.

Ísu Rásarasimbo pukómpinkembo íyáfasinankarain-ai.

³⁸ Suwaná Ísu áfááraumai arumbá úwana utánkaropa'a kúmba óntan-aifimba má-makesa óika'a óntantamba awáá uwásukowana Ísu koawánéna ³⁹ séna óntamba maisúwáaro súwana Mááta pukówin-ámánaako séna Fasi'aénkóo éiyain-kanaara'o wáimba póna ánkúte'a íníye súwana ⁴⁰ Ísu séna é'a simámakaumne. Kesááisafemo érai'emo sémo kenká'ó amankúnkúmba émo e Maníkóní kawé-kísáú awánáinone súwasa ⁴¹ óntamba maisúwówana Ísu wiyómpa'a awánéna séna kesifóo kesáái isáándasafe'a súwiyo súne. ⁴² Kesáái isáámpo maanáái súnnda pósa maanká'ó méraan-kwaasi kentáfésa érai'a Maníkó ai'mákaisana kunkáíye sénáawe simásuwena ⁴³ óraaka'a séna Rásarasiyo tiyó súwana ⁴⁴ pukówi íyáfasinename túmba ampantasámbá úsúmai ánáan-kwisuwesa aiyayaanka'a kará'umaresa óika'a káátamaresa miyá úmakon-ampantawara'a túwana

Ísu séna awátúwéwana méraino siyáíye.

Óraa'-waasi Ísumba tufuwíyan-aaimo siyáan-ai.
Mátíyu 26:1-5, Mááka 14:1-2, Rúku 22:1-2

⁴⁵ Yúndaa-waasisomba Máríyaampa'o kun-kwáásí Ísumo úmba awánésa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye suwasá ⁴⁶ tuwímbai ímbaniye sésa áamáán-kawaa-waasifa'a kosésa Ísumo ún-ai simátímúwasa ⁴⁷ mináái isésa áamáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye aaimó isón-kwaasi táántesa sésa ímbo awánáúnda-kisau wémaimba póta nórasaawa ónaumno. ⁴⁸ Úwoimo túwáananaasamo éna miyán-kísáú wémainasa pósa seyaafá'nánká wenááisafesa timankúnkúmba ónááwe. Minká'á Rómu-kamani-waasi tésa óraa'-amaan-damba tatawísísuwesa kentáá seyaafá'nánká sáwí'a uwásínkáafonifo nórasaawa ónaumno suwaná ⁴⁹ moóráwígon-awí'a Káyafaasi minkánáá aifa'-ámáán-káwáágó póna wemá séna ímba kawé'-úmai wéisaawe. ⁵⁰ Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye

Káyafaasi siyáíye.

⁵¹ Minááímó sumba ímba wení imáyáafinkemba siyáífo minkánáá aifa'-ámáán-káwáágó mérontafena póna Maníkó imáyáa amúwana paápé úmai séna Yúndaa-waasi seyaafá'-wáásísáféna ísámai Ísu puwíníye. ⁵² Ímba Yúndaa-waasi aantemba Maníkón-aráá'an-oto fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi mimbóráí'a úmai méraiwaé séna Ísu puwíníye. ⁵³ Káyafaasi mináái súwasa minkákémbá Yúndaa-oraal-waasi Ísumbo tufuwíyan-ai suwaná ⁵⁴ mindásafena Ísu ímba Yúndaa-oraal-waasi túranka'o númba tiyuwéna máásai-maragoni awáífá'á Éfáráímu-naopa'a kúmba wení kísau-waasise'a koméraawe.

⁵⁵ Komérowana tíyótai mo í-tánón-kánáá ampáámbá úwasa pósa tirumbó kawé'ó iyanesa naaó'-naokemba Yérúsaremu-naopa'a kotúwaandu ésa ⁵⁶ Ísuntafesa móawana-meawana ésa óraa'-amaan-daumpa'a túwaandu ésa sésa tanómbo opa'á tání ina táníyo siyáawe. ⁵⁷ Óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáán-kawaa-waasiye sésa Ísumbo awánésamo ésa simásimiyata ta'ótóráano sumbá mindásafesa úwoi-waasi sésa tanómbo opa'á tání ina táníyo siyáawe.

12

Máríyaa Ísun-aísamaiya'a asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-ai.
Mátíyu 26:6-13, Mááka 14:3-9

¹ Tíyótai mo í-tánón-kánáá kárika'a túwana afa'móráe-kanaa úwoi wérowana Ísu Pétáni-naopa'a wéna pukómpinkemba íyáfasinankaraiwain-awí'a Rásarasini naaópa'a kúwasa ² Ísuni tómbá kúfu'umarowana Ísuwe Rásarasiye'a tómbó náiyapa'a méroyana Mááta mintómbá maimái tíma'maena kúwana ³ Máríyaa asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakemba méyámbakena Ísun-aísamaiya'a sáwífa'a fatímarena wena'nón-táusamba uwátuwowana mimbásáwén-kwíyúnkó óraa'-wiyumba naaúmpa'a iyúwana ⁴⁻⁵ moóráwígon-awí'a Yúndasi-Ísakerioti séna nóra sénawa mimbásáwémbá tíménamo óraa'-ontamba 300 kina maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tuwín-timeraane séna minááímó siyáimba Ísuni pintaru'ó maíndawi siyáíye. ⁶ Ímba ónta-iyain-kwaasi-imayaa éna siyáífo wemá Ísuni waásiti óntanka'a káráwiyowi uménté'o úwai póna minóntámpínkémbá maénae séna mináái súwana ⁷ Ísu séna minínínkómbá étúwéwana úwoi miyá íno. Púwónanamo asínkáíndasafena miyá wéíye. ⁸ Ímbo óntamo makáan-kwaasi kesé'a aasiyaasí maé'mae'a íya'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne Ísu siyáíye.

Rásarasimba tufuwíyan-aaimo siyáan-ai.

⁹ Súwasa Pétáni-naopa'a Ísu méraiye sumbá sáwífa'-waasi Yúndaa-waasi isésa Rásarasi pukówana íyáfasinankarowinte'a kotuwánánae sésa kuráa. ¹⁰⁻¹¹ Rásarasimba

íyáfasinankarontafesa pósa Yúndaa-waasi miwítí óraa'-waasi tiyuwésa Maníkóm-pákémbá kunkáiwaimpata kónae sésa suntáfésa óraa'-amaan-kisau-waasi Rásarasimba tufuwíyan-aaiwara'a siyáawe.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aai.

Mátíyu 21:1-11, Mááka 11:1-11, Rúku 19:28-40

¹² Fénáikaamba ásé-masawemba a'ánkaraifo káfékaamba Yérúsaremufa'a Ísu tíniye sumbá waásisomba mináái isésa ¹³ taaénama tará'maesa aampakémbá koaiyésa óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawelá wéuwankaiye. Wení Ísareri-waasiti kawáágón-iye wenáwíta mósá maráúmne suwaná ¹⁴ moórá-poigon-awi'a tónkigo Ísumba ayáá'maena túmba ¹⁵ naaófálá Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Sáiyóni-naopaken-kwaasi táá'a ifó
kentí kawáágó wétiye. Tónki-araako
ayáá'maena wétiye

agaimarénamo siyóntemba miyáumai Ísu tiyáiyé. ¹⁶ Minkánáá wení kísau-waasi ímba imáyáa úmai tááka'a makónka'a pósa Ísu pukómpinkemba wíyómpa'o iyúnka'a tááka'a marésa sésa aúfáífimba wérainka'a póna miyán-iye siyáawe. ¹⁷ Ísuma Rásarasi pukómpinkembo íyáfasinankemba awánésa tuwímbai-waasi simátímúwasa ¹⁸ isésa mindásafesa pósa aampakémbá koaiyówasa ¹⁹ óraa'-amaan-kisau-waasi keáímbá sésa seyaafá'nánká kentáá siyuwésa wenaráái-aantemba wéwaefo nórasaawa ónaumno siyáawe.

Kíríki-aempaken-kwaasi Ísumba awánánaemo siyáan-aai.

²⁰ Yérúsaremu-naopa'a amáán-aai isánae sésa Yúndaa-waasi kuwasá Kíríki-waasise'a wésa ²¹ Fírípi Káríri-aempa'a Pétésáíta-naopaken-kwaasigompa'a tésa sésa Ísumba awánánaeta wétune suwaná ²² Fírípi Éndurumba kosimáména áí'maesarai Ísumba kosimámúyana ²³ Ísu séna kemá waási úrankomba kesúwíko óraa'o índasafena káfé'a wépaa'iye. ²⁴ Érai'a simátíme'a sune. Ánáuntumbo úwoimo wérenamo éna ímba arambá iyáínífo ánáuntumba u'marááwana aáénkarena áruma wiyéna sáwífa'-aramba imái áfu káíniye. ²⁵ Miyámó ontembá tirááímo táínda-i'o ésa ímba kawel-úmai méranaafo maambárárákén-imáyáámó tuwáiyawi aú'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁶ Kentáfésa ení kisaumo maénae síyawi kembá sirááíwáéro. Miyámó iyawi kesé'a méranaawe. Kesí kisaumo maíyawi kesifo kentúwí'a mósá maráíniye

Ísu siyáiyé.

Ísu wemó puwíndasafena siyáin-aai.

²⁷ Ísu simátiména séna kesirunkó umbaisé'a wétaimba pó'a nóra sénaumno. Kesifóo maanúbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwaaó ímba miyá sénaumpo kemá mindásafe'a kunkáumne. ²⁸ Kesifóo enáwíko óraa'a íniye súwana wíyómpakemba aái séna é'a kesúwí'a óraa'a uráunda pó'a aneka'á ónaumne súwasa ²⁹ méron-kwaasisomba isésa tuwímbai sésa wíyónaai siyé suwasá tuwímbai sésa Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi aái wésimamiye suwaná ³⁰ Ísu simátiména séna minááímó isáámbe ímba kembó súwa'nai índanifo kembó túwa'nai índaniye. ³¹ Marapá'-wáásímó aaifimbó maitinkáínda-kanaa wétiye. Marapá'-wáásítí sáwí-kawaagombo watiyuwáínda-kanaa wétiye. ³² Aaraa-táiyá'ó mó tufusíyan-kanaa seyaafá'á imáyáa tíménasa kempátá ténááwe Ísu siyáiyé. ³³ Miyámó siyáimba aaraa-táiyá'á tufíyana puwíndasafena súwasa ³⁴ waásisomba isésa sésa Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó íyáfasinankarawai aasiyaasí maé'mae'a íniye siyáifo emó sénda kemá waási úrankomba aaraa-táiyá'á mó tufusíya'a puwónaumne wésempe emá nááwawa sé ewá sénó suwaná ³⁵ Ísu séna waási sáma kátinkaundawi úndanifo kárika'a kesé'a méranaumne. Waásimo

kumeu'ó in-áémpá'ó kombá nááfara'i wégowasa pósa ímba wéawanaawe. Kumeu'ó in-tántáákó kempá'á tifó sé'a sámó kátínkáipa'a méraaro. ³⁶ Sáma kaimbá pó'a kentáfé'a sé'a kentáásí ságoma óne sembá pó'a ságoni áráá'marimba ú'mai méranaawe Ísu siyáíye.

Yúndaa-oraa'-waasi Ísuntafesa ímba timankúnkúmbo uráan-aai.

Ísu simátimena tiyuwéna aúpá'á méraiye. ³⁷ Túranka'a kawe-kísáú ímba awánaraan-kwaame'o uráimbanifo wentáfésa ímba timankúnkúmbo ésa Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe. ³⁸ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowin-awi'a Áísáya siyáin-aai érai'a siyáíye.

Fasi'aénkóo kawe'-áái kosimátimunasa minááísáfésa ímba érai'e wésewe. Ení fasi'aémbá aráátimendanifo ímba awánaraawe

Áísáya agaimaréna siyáíye. ³⁹ Ísun-aaisafesa ímba timankúnkúmbo untáféna naaófá'á Áísáya agaimaréna séna

⁴⁰ Maníkó túramba kafítúwáísasa pósa túramba ímba awánaraawe. Maníkó táá'a káuntuwaisasa pósa ímba ísaraawe. Maníkómó simbá miyá uráunda pósa kempá'á ímba tíya'a sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawe'á uwátinkanaumne

Maníkó siyáíye Áísáya agaimaréna séna ⁴¹ Ísuni sáma awánaraimba póna mináái agaimaréna siyáíye.

⁴² Yúndaa-oraa'-waasi tuwímbai Ísuntafesa timankúnkúmbo ésa Maníkómpákémbá kunkáíye sésa ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpa'a íyófo sésa aambá fáí'maraafoniye sésa ímba afora'á sumbá ⁴³ Maníkó kesúwí'a mósá maráínkwae-imayaa ímbanofó waási tuwímbai kesúwíta mósá maráíwae-imayaa ésa miyán-ímáyáá umbá pósa Ísuntafesa érai'e ímba afora'á siyáawe.

Ísu simátimuwasa tuwínkaa'o uráan-aai.

⁴⁴ Ímba afora'á suwaná Ísu óraaka séna kesááísafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbo iyawi ímba kentáfésa aantemba ofo si'mákaiwaintafesawara'a timankúnkúmbo wéowe. ⁴⁵ Kesí áwáumo suwánaawimo ombá ímba ken-aantemba wésuwanaafó si'mákaiwainkwara'a wéawanaawe. ⁴⁶ Marapá'ó kumúnda waási sáma kátinkaundawi únda pósa kenká'á timankúnkúmbo iyawi ímba kumeu'ó in-áémpá'á méranaawe. ⁴⁷ Kesááimo ímbo ísámai kawe'ó owí aaifimbó maitinkái ímba kemá úne. Marapá'-wáási ímba aaifimbó maitínkáandasafe'a kumúndanifo sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkanae'a kunkáumne. ⁴⁸ Ánaaen-kanaara'a kesáái isésa tínaembo uwásinkaiyawí sésa kawe'-áái sínaaemba uwámakaundaniye sénááwe. ⁴⁹ Ímba kesí imáyáafinkemba sumpo kesifo si'mákaiwai simásímakain-aai súnnda pó'a ánaaen-kanaa tínasa sésa kawe'-áái sínaaemba uwámakaunda ímbo oráámbá uráundaniye sénááwe. ⁵⁰ Kesifon-aai aúí'a úmai maé'mae'o íyan-aain-iye. Súnnda-aai kesifo simásímakain-aai simátimune Ísu siyáíye.

13

Ísu wení waási tísamaimo non-kwitínkarain-aai.

¹ Tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwana káfékaamba Ísu imáyáa éna séna marapá'á tuwé'a kesifompá'ó kunuweré'o íyónnda-kanaa tiyé séna marapá'-wáási wenááimo ísón-kwaasi áfááraumai imáyáa tiména miwísáfénawe séna puwíníye súwana ² waántáwanko Sáímonin-ááninkomba áwí'a Yúndasi-Ísakeriotimba Ísuni pintaru'á uwó-ímáyáá ámakowasa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá wénowana ³ afowámá seyaafá-fásí'áémbá ámakowana póna Maníkómpákémbá kunkáunda pó'a kunuweré'a iyónaumne-imayaa Ísu éna póna ⁴ tómbá wénowana íyáfasinena paákákén-únánkwátói faú'marena táúri kárá'umaena ⁵ táúfapimba nombá fatímarena wení kísau-waasi tísamai non-kwitínkéna táúrisamba uwátuwena ⁶ Ísuma Sáímoni Pítaampa'a túwana séna Fasi'aénkóo ímba kesísamai non-kwisinkaaó súwana ⁷ Ísu séna kemó úndama

káfé'a ímba wéisaanda po ánaaemba isáínone súwana ⁸ Pítaa séna kesísamaimo non-kwisínkéndasafe'a a'áo símasima'a ónaumne súwana Ísu séna enaísamaimo ímbo non-kwiyánkáanamó éma kesí waási-i'a ímba ínone súwana ⁹ Pítaa séna Fasi'aénkóo ení waási-i'a ónae súmpo ímbo sísamai aantemba non-kwínda síyayaankwara si'nónkwará'á non-kwiyuwó súwana ¹⁰ Ísu séna nombó pékáawimo ésa ímba seyaafá-túfá'á non-kwiyónááfo tísamai aantemba non-kwiyónááwe. Kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáiyemo súmba ¹¹ Ísu wení pintaru'-wáásígómbá ísarontafena séna kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáiyé siyáiyé.

¹² Ísu simátimena tísamai non-kwitiyuwéna paákákén-únánkwátóimo faú'maromba maimái úmaena ménamo tómbó némopa'a wéna tísai ena séna kemó úndawini áwáuma éra isaaó. ¹³ Kentáfé'a sé'a uwáítái'-iwái Fasi'aénkó ónemo sembá érai'a miyánkwáásí úne. ¹⁴ Kemá kembó uwáítái'-úndawi kentí Fasi'aénkó pó'a tísamaimo non-kwitinkáúndasafe'a kemá moórá-mora non-kwitínkáaro. ¹⁵ Kemó kembó aráátimundantemba kembiwíwará'á miyán-oro. ¹⁶ Érai'a simátimé'a sune. Kísau-waasimo ésa miwítí óraa'-waasigomba ímba íyáákanaawe. Ti'mákaiwain-aai maimaésa kosimátímakaawimo ésa ti'mákaiwaimba ímba íyáákanaawe. ¹⁷ Miyáumai kemó únda é'a awánaafo miyámó íyambo íyana tirunkó kawé'á ínkiye. ¹⁸ Kempínkémbá ímba seyaafátáfé'a súmpo kendé-í'o uwátinkaunda-waasi é'a tuwánaraumne. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesé'a moóráfinkembo tómbó naráiwai kesí pintaru'-wáásín-iyé agaimarénamo siyáimba érai'a siyáiyé. ¹⁹ Ímba paapé uráisa'a simátimunda póna ánaaemba paapé ína'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sénááwe. ²⁰ Érai'a simátimé'a sune. Ti'maráanasa wíyawi-taai ísámai kawé'ó íyantén-úmai kesáái ísámai kawé'á ónááwe. Kesááimo isáiyantén-úmai si'mákaiwain-aai isánááwe Ísu siyáiyé.

Moóráwigo kesí pintaru'á máíníyemo Ísu siyáin-aai.

Mátíyu 26:20-25, Mááka 14:17-21, Rúku 22:21-23

²¹ Ísu simátimena wenarunkó umbaí tówana séna érai'a simátimé'a sune. Kempínkémbá moóráwigo kembá namuro-wáásímá aráátiminiye súwata ²² wení kísau-waasi moórá-mora wenaúfínayaafimba éta nááwantafenawa síyó séta ²³ wení kísau-waasigo Ísu kembá arumbá símakowi Ísuni ewaa'á méraawanana ²⁴ Sáímoni Pítaa kentáféna aúwá'náán-kwaame'a éna séna nááwantafewa sénó sé áísai uwo súwa'a ²⁵ wení ewaa'á kífáe'a áísai e'a sé'a Fasi'aénkóo emó sénda nááwa'iyó séwánana ²⁶ Ísu séna kemó tómbó nompín-tu'maimo áménda-waasi wemán-iyé séna tómbá maimaéna nompín-tu'mai miwámbá Sáímoni-Ísakeriotin-ááninkon-awi'a Yúndasimba amúwana ²⁷ mintómbá maúwana waántáwanko wenarumpimbá iyúwana Ísu simáména séna emó ónae sinda-í'a maaránka'a uwó Ísu súwasa ²⁸ tómbó wénesamo méron-kwaasi Ísumo sún-aagioni áwáuma ímba ísámai kawé'á umbá ²⁹ sésa Yúndasi óntanka'o káráwiyowintafena Ísu séna ímbo óntamo makáan-kwaasi tuwímbai timiyó Ísu siyé má sésa tanómbo káúfónkanaaratafesa sésa tómbá méyánuwo Ísu siyé má suwaná ³⁰ Yúndasi Ísumo amún-tomba maimaéna minúwóiyáán-úmai máápa'a kumúwana kumeu'á uráiyé.

Aú-amaambo simátímakain-aai.

³¹ Yúndasi máápa'a kumúwana Ísu séna káfé'a waási úranko súwí'a óraa'a isaná kesí kísau Maníkón-áwí'a óraa'a ínkiye. ³² Kesí kísau Maníkón-áwí'a óraa'o intembá káfé'a Maníkó kesúwí'a óraa'a uwásinkainiyé. ³³ Kesí iyámpóisono. Kárika'a kesé'a mé'a tiyúwáana'a siyaafái ónááwe. Yúndaa-waasisafe'o é'o simátimé'o súndantemba kentáfé'a sé'a íyóndara'a ímba kanaa'á iyónááwe. ³⁴ Aú-amaambo simátíména'a kesirumbó timúndantén-úmai moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro. ³⁵ Moórá-mora kentirumbó timíyasamo ésa tuwánésa sésa Ísuni kísau-waasin-owe sénááwe Ísu siyáiyé.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:31-35, Mááka 14:27-31, Rúku 22:31-34

³⁶ Ísu simátimuwana Sáimoni Pítaa áisai ena séna Fasi'aénkóo nááfara iyínono súwana séna iyóndara'a káfé'a ímba sirááiwainompo ánaaemba sirááiwainone súwana ³⁷ Pítaa séna Fasi'aénkóo nóra séra káfé'a ímba embá arááiwaenaumno. Ímba pó'a áwa'nai e'a puwónana kawel'á íníye súwana ³⁸ Ísu séna áwa'nai e'a puwónaumnemo sénda kemá érai'a simáme'a sune. Kokórigomo ímbo ááimo siyáindara'a kaumbo-íká'á kentáfé séma ímba awánáúnda-waasin-íye
sínone Ísu siyáíye.

14

Maníkómpá'ó íyan-amba kemá únemo Ísu siyáin-ai.

¹ Ísu simátimena séna kentirunkó ímba sáwí'a ína'a ímba óraa'-imayaan-oro. Maníkómbá timankúnkúmba é'a kenkwará'á miyán-oro. ² Kesifoní naaópa'a sáwífa'-maru'a wéraiye. Ímbo miyámó uráinkakaa ímba simátimusino. ³ Kemó iyúnda kentí maru'á ito'mayaa uwátinkanae'a iyúne. Iyuweré'o kuntí'mae'o iyónda kemó méraundara'a iméranaawe. Miyá ona'á kesé'a méranaawe. ⁴ Kemó iyúnda-amba é'a awánaraawe súwana ⁵ Tómaasi simáména séna óraakoo emó iyónda-naopa'a ínta awánaraumne. Nóraumaisaawa aantá awíyánaumno súwana ⁶ Ísu séna Maníkómpá'ó iyíyan-amba kemá úne. Kemá éraikoni áwáuma úne. Kemá maé'mae'o iyawini áwáuma úne. Kesifoní naaópa'a ímba úwoi iyónááfo kemá minámbá únda pósa iyónááwe. ⁷ Kesí áwáumo suwánékaa kesifombá awíyaawisino. Káfé'a wéawanaawe súwana ⁸ Fírípi séna óraakoo enafombá aráásímínanasa kentáá kanaa'á íno súwana ⁹ Ísu séna ayáátááka'a kesé'a méraundanifo emá kesí áwáuma ímba suwánaraane. Kesí áwáumo suwánaawi kesifombá é'a wéawanaafo nóra isawá enafombá aráásimiyo wéseno. ¹⁰ Kemá kesifoé'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a kááísamai méraiye. Minááísáfé'a érai'e seró. Ímba kesí imáyáafinkemba súmpo kesifomá kesé'a ména wení kísau isa'á sune. ¹¹ Kemá kesifoé'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a kááísamai méraimba pó'a minááísáfé'a érai'e seró. Ímbo miyámó sé'o é'a kesí kísau awáné'a sé'a érai'a wíyómpakemba Maníkómpákémbá kunkáíye seró. ¹² Érai'a simátimé'a sune. Kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáíye síyawí kemó úndanten-kísau miwíwará'á maénááwe. Kesifompá'á iyé'a Maníkóní ámútankomba ai'maráandasafena miwítí kísaugo kesí kísaugomba iyáákainiye. ¹³ Ken-ímáyáámó é'o sísai íya'o é'a miyá ónaumpo kentáfé'a ísámai kesifon-áwí'a mósá maránááwe. ¹⁴ Ken-ímáyáámó é'o sísai íya'o é'a kemá miyá ónaumne Ísu siyáíye.

Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá ai'maráanana kumíníyemo siyáin-ai.

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna kentirumbó simé'o é'a kesáái ísámai kawel'á ónááwe. ¹⁶ Kesifombá áisai onaná kará'á tutinkáíndawimba ai'maráánana kumbéna kesé'a aasiyaasí maé'mae'a íníye. Wemá éraikoni áwáun-íye. ¹⁷ Marapá'-wáásí wembá ímba awánésa wenáái ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á sésa kesé'a tamauwó wésefo kesé'a ména kentirumpimbá maé'mae'a ímbá pó'a wembá wéawanaawe. ¹⁸ Kárika'a tiyúwáandanifo ímba áwíyaraa'-iyampoimo ontembá ónááfo iyuweránaumne. ¹⁹ Kárikanaa marapá'-wáásí kembá ímba suwánánááfo kembiwí aneka'á suwánánááwe. Kesé'a méraunda pó'a kemá aúí'a úmai méranaawe. ²⁰ Minkánáá tína'a sé'a érai'a afowáe'a ména keséta méraisata weséta méraumne miyá sénááwe. ²¹ Kesááimo taawiyafésamo kawel'ó owí tirumbá siménááwe. Tirumbó simíyawí kesifoé kesé'a sirunkái timéyauye. Kesirumbó timúndawisafe'a símai afora'á paápé úmai méranaumne súwana ²² Yúndasi-Ísakerioti araámáón-awí'a Yúndasi séna Fasi'aénkóo nóntafewe séwa úwoi-waasisafemase símai ímba afora'á paápé úmai méranaumnéwa sénó. Kentáásáfémase símai afora'á paápé úmai méranaumnéwa sénó súwana ²³ Ísu séna tirumbá simíyawí kesáái ísámai kawel'á íyana kesifomá arumbá miwí timínakai kewé kesifoé miwísé'a kumbéyauye. ²⁴ Kesáái ísámai ímba kawel'ó owí tirumbá ímba símakaawe. Súnda-ai ímba kesí imáyáafinken-aain-ifo kesifo si'mákaiwaini imáyáafinken-aain-íye.

²⁵ Kesé'o méraundara'a mináái simátimune. ²⁶ Énifo kesifomá wení Ufaen-ámútánkómbá kentí karáákómbá ai'maráínana kumbéna ken-ánóndáá éna seyaafá-tántáá'á aráátimena súnda-ai timína'a tááka'a maránááwe. ²⁷ Tiyuwé'a faru uwátinke'a kentirumbó aáno'o uwátínkáandate úmai méraaro. Marapá'-wáásí ímba miyá wéuwatinkaafu kesirumbó aáno'o maráúndantemba miyáumai timúne. Mindásafena kentirunkó ímba sáwí'a éna ímba táá'a íno. ²⁸ Tiyúwáandanifo kentópa'a iyuwera-naumnemo súnda é'a wéisaawe. Kentirumbó simé'o é'a kesifompá'á íyóndasafe'a aamoí ónááwe. Kesifomá kembá íyáákaraintafe'a símai aamoí ónááwe. ²⁹ Ímba paápé uráisa'a simátimunda póna paápé ína'a kentáfé'a sé'a érai'a siyáiyé sénéááwe. ³⁰ Waántáwanko maambáraraké-sáwí-káwáágó wétimba pó'a ímba aaimá ayáátááka'a simátimumpo wení fasi'aénkó ímba kembá ta'ótorainiye. ³¹ Kesifomó simásímakaimba miyámó únda suwánésa sésa afowámbá arumbá ámakaiye sénéááwe. Íyáfasinaiyata konó Ísu siyáiyé.

15

Érai'a ándáma kemá únemo Ísu siyáin-aii.

¹⁻⁵ Ísu simátimena séna érai'a ándáma kemá úne. Kesifomá minándará'ó káráwiyaiwain-iye. Ándáma kemá úne. Ándágoni amaimá kemán-owe. Ímbo arambó iyáínda-amaimo éna ayááisuwainiye. Arambó iyáínda-amaimo éna ayááimarainana arágásáó agaimái arambá iyáíniye. Ayááimaráintemba simátímakaunda-aigo miyá éna tirunkó arupíse wéiye. Kesé'a kááísamai méraiya'a kemá kempá'á kááísamai méraano. Amái aantenkomo éna ímba arambá iyáíniye. Miyámó intembá kesé'o ímbo kááísamaimo méraiyanamo éna ímba arambá iyáíniye. Kemá kesé'a kááísamai méwa'a pó'a kesé'o kááísamaimo mérai yawimo é'a sáwífa'-aramba imái méranaawe. Kembó ifá'ó siyuwésamo ésa ímba arambá imái méranaawe. ⁶ Amaimó ayááisuwainda-amaimo aáénkáíndamo éna ayáímai agaisuwáíniye. Kesé'o ímbo kááísaiyawí miyá íniye. ⁷ Kesé'o kááísamaimo mérai yawi kesááimo kentirumpimbó ta'óto'marai yawi áisai íyana póna miyá uwátinkainiye. ⁸ Sáwífa'-arambo imáímo méraiyan-kwaasimo tuwánésamo ésa sésa Ísumbo arááíwáén-kwaasin-owe síyana kesifon-áwíkomo éna óraa'a íniye. ⁹ Kesifomó arumbó símakainten-úmai kesirumbá kembá timúne. Kemó é'a misírúntáfé'e símai méraaro. ¹⁰ Kesifoní amáámbo ísámai wenaruntafé'o símaimo méraundantemba kesí amáámbo isé'o é'a kesiruntafé'a símai méranaawe. ¹¹ Mináái simátímakaunda pó'a kesí aamoigó kentirumpimbá óraa'a wéraina'a aamoí é'a méraaro. ¹² Kesirumbó timúndantemba moórá-mora-waasi tirumbá tíméro. Mindá kesí amáámbo timúne. ¹³ Kentí waásisafesawe símai wétuwa'nai-e'o puwónae sésamo puwíyamba ímba moórá-ai símai íyáákamai tirumbá timénááwe. ¹⁴ Kesááimo isémai yawimo é'a kesí waási-i'a ónááwe. ¹⁵ Óraa'-waasigoni kísau-waasi óraakoni kísau ímba awánaraambanifo wenáfárawaisai wení kísau wéawanaraawe. Miyámó ontáfé'a pó'a kesifomó seyaafá'-ááímó simásímakaimba simátimunda pó'a ímba kesí kísau-waasiye sendá kesífárawaisaiye sénaumne. ¹⁶ Kembiwí ímba kembá kendé-í'a uwásínkááwa'a kemá kembiwí kendé-í'a uwátinkaunda pó'a wé'a fasi'aén-arámbá koimái sáwífase úmai méraaro. Ken-ímáyáámó é'o kesifompá'ó áisai íyanamo éna miyá uwátinkainiye. ¹⁷ Moórá-mora-waasi tirumbá tíméro sé'a miyán-amáámbo simátimune Ísu siyáiyé.

Marapá'-wáásí tíyámbo uwátinkaraan-aii.

¹⁸ Ísu mináái simátimena séna marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo tíyámbo uwátinkaiya'o é'a tááka'a maré'a sé'a aifa'á kentáásí Fasi'aénkómbá tíyámbo uwánkaraawe sénéááwe. ¹⁹ Kemá marapá'-wáásífínkémbá kembá kendé-í'a uwátinkaunda pósa marapá'-wáásí tíyámbo wéuwatinkaawe. Kembó úwoimo marapá'-wáásímó onkaka kentáfésa sésa kenkáán-kwáásín-owe sésa tirumbá tíméwisino. ²⁰ Kísau-waasi miwítí óraa'-waasigomba ímba íyáákaraawemo súnda imáyáan-oro. Kentí óraako únasa pósa marapá'-wáásí karaánáa'a sinkésa sáwí'o uwásínkáanten-úmai kembiwí karaánáa'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaafu kesááimo ísáimaimo kawé'o íyawí kentáái isánááwe. ²¹ Kembiwí kesí waási-i'a ombá pósa marapá'-wáásí karaánáa'a

tinkésa sáwí'a uwátinkanaawe. Si'mákaiwaimba ímba awánaraamba pósa sáwí'a ésa miyá ónááwe. ²² Kemó ímbo kusimátimundaraka marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kusimátimunasa miwítí sáwí-imayaa ifá'ó túwááraamba ímba ifá'á túwááwana úwoi wéraiye. ²³ Tíyámbo uwásinkewi kesifonkwará'á tíyámbo wéuwankaawe. ²⁴ Kemó fí'owimo íyáákamaimo ímbo fí'o-fi'on-kisaumo maúndaraka marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kesí kísau awánésa kené kesifoné tíyánkai wéuwasinkaawe. ²⁵ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna úwoisafesa kembá tíyámbo wéuwasinkaawe siyáinka'a póna mináái káfé'a wépaape-iyé. ²⁶ Kesifompá'á iyé'a kentí karáá'ó tutinkáíndawimba ai'maráanana kesifompákémbá wenámútanko kembiwísé'a kumbéna wemá éraikoni áwáugo póna kentáféna seyaafá-tántáá'á kusimátiminiye. ²⁷ Kemó kisaumo ómbaraawandarakemba é'a suwánaraamba pó'a kentáfé'wara kesí kisausafe'wara'a simátímapa'a kónááwe.

16

¹ Ánaaemba kesáísafe'a ímba fasi'ámai mé'a siyúwáafo sé'a mináái simátimunda imáyáan-oro. ² Ánaaemba marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo ámáán-daumpakemba watuwánaemo síyamba mindásafesa sésa Ísuni kísau-waasi tínkamiyawí Maníkóní kísau wémaewe karo'á sénááwe. ³ Kenté kesifonté'a ímba suwánaraamba pósa miyáumai sáwí'a uwátinkanaawe. ⁴ Káfé'a mináái simátimunda póna mindá paápé ína'a imáyáa é'a sé'a simásímakaimba wépaape-iyé sénááwe. Mindásafe'a simátimune Ísu siyáiyé.

Maníkóní Ufaen-ámútánkó kisaumo wémmain-aai.

Ísu simátimena séna kesé'a méraunda pó'a mináái ímba simátímake'a ⁵ si'mákaiwaimpa'o iyóndasafe'a káfé'a simátímakaana'a nááfara iyónó sé'a ímba síesai owe. ⁶ Iyónaumne sún-da-aai ísááwana tirunkó umbaí taisa'á pó'a nááfara iyónó sé'a ímba síesai owe. ⁷ Érai'a simátimé'a sune. Ímbo iyúndaraka kentí karáá'ó tutinkáíndawi ímba kúmísino. Iyé'a wembá ai'maráanana kembiwísé'a kumbéna kawé'á uwátinkainiye. ⁸ Kumbéna marapá'ó méraan-kwaasi kentí sáwí-imayaagoni áwáuma aráátiminiye. Arupísemo úmaimo mérai yawini áwáuma aráátiminiye. Maníkómó aafimbó maitinkáíndawini áwáuma aráátiminiye. ⁹ Kesáísafesamo ímbo timankúnkúmbo iyawisafena simátimena séna kentí sáwí-imayaa úwoi wéraiye síníye. ¹⁰ Kesifompá'ó iyúnda ímba suwánánááfo kentí karáá'ó tutinkáíndawi arupíse úmaimo mérai yamba kunaráátiminiye. ¹¹ Maambáráraké-sáwí-káwáágómbá é'a aafimbá maiyánkaraimba póna Maníkó aafimbá maitinkáíníyema simátiminiye. ¹² Sáwífa'-aai simátimusina umbai-áái pó'a káfé'a ímba kanaa'á isánááfo ánaaemba isánááwe. ¹³ Maníkóní ámútanko kumbéna érai'-amba kawé'-ámbá aráátiminiye. Ímba wení imáyáafinkemba simátiminifo simámakain-aai simátimena aáno'o paápé índa-tantaa'a simátiminiye. ¹⁴ Sún-da-aai simátiminana kesúwíko óraa'a íníye. ¹⁵ Seyaafá'-ááísómbá kesifondé mindá kendén-iyé. Miyáumai sé'a simámakaunda-aai Maníkóní ámútanko simátiminiye Ísu siyáiyé.

Tirunkó umbaí taréna ánaaemba kawé'á íníyemo siyáin-aai.

¹⁶ Ísu simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawe súwasa ¹⁷ wení kísau-waasifinkemba tuwímbai sésa kesifompá'á iyúnda pó'a kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo simbá nóintafenawa síyó. ¹⁸ Kárika'emo simbá minááígóní áwáuma ínta isáúmne. Nóintafenawa síyó suwaná ¹⁹ Ísu áísai ónaesamo umbá iséna simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo sún-da-aaisafe'a kembiwí áfááraumai kemó sún-da-aaisafe'a símae wénowe. ²⁰ Érai'a simátimé'a sune. Kembiwí ifi'á táiyasa marapá'-wáásí aamoí iyambanifo kentirunkó umbaí taréna ánaaemba kentirunkó fetóí íníye. ²¹ Moórá-ininkomo iyámpóimo ma'ankáíndakanaa tíanamo éna áí'a ínana arunkó umbaí táinana ánaaemba miníyámpóí ma'ankéna

áikomba ímba imáyáa éna aamoí íníye. ²² Miyámó ontembá kentirunkó umbaí táina'a ánaaemba suwáné'a aamoí ónááwe. Aamoimó í-tántáá'a ímba maitiyuwánááwe. ²³ Minkánáámó tína'a ímba sísaí ónááfo kesifompá'ó inaimó síyamba kentáfé'a ísámai áísai íyantafena póna miyá uwátinkainiye. ²⁴ Kesifompá'á ímba inai síyááfo káfé'a kentáfé'a ísámai inaimó síyamba miyá uwátinkainana kentirunkó óraa'-aamoí ína'a méraaro Ísu siyáíye.

Marapá-tántáá'á Ísu íyáákaraiyemo siyáin-aai.

²⁵ Ísu simátimena séna waé'mai-aai simátimunda pó'a ánaaen-kanaa tína'a kesifon-aai afora'á simátimenaumne. ²⁶ Minkánáámó tína'a ken-ímáyáámó ontáfé'a kesifompá'á inai síya'a kemá ímba inai senaná ²⁷ wemá úwoi tiména wenarumbó tímakaintafena póna úwoi timíniye. Kentáfé'a

sé'a Maníkómpákémbá kunkáíye sé'a tirumbá símakaantafena kesifomá arumbá tímakaiye. ²⁸ Kesifompákémbá marapá'á kumbéaunda pó'a káfé'a marapá'á tuwé'a kesifompá'á iyónaumne Ísu súwasa ²⁹ wení kísau-waasi sésa káfé'a ímba waé'mai-aai finkemba sémpo aforatá simásimene. ³⁰ Kesáá séta áísai ónáísaiye ímba súnasaama emá ísaraandawi po afora'á wésene. Miyásá séta Maníkómpákémbá kunkáanesa sune suwaná ³¹ Ísu séna kentáfé'a Maníkómpákémbá kunkáíye sembánifo ³² kárika'a siyuwé'a kentí naaó'-nao'a wété owa'á keyáá mérausina kesifomá kesé'a méraiye. ³³ Mináái simátimunda pó'a kesé'a kááísamai mé'a aáno úmai wempa'á méraaro. Marapá'-wáásí karaáná'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaafo marapá-tántáá'wára waásiwara'a íyááka-raunda pó'a kentirunkó aamoí ína'a méranaawe Ísu siyáíye.

17

Ísu wení waásisafena ísámai Maníkómpá'á inaimó siyáin-aai.

¹ Ísu simátimena wíyómpa'a awánéna séna kesifóo minkánáa wétiye. Kesúwí'a óraa'a ina'á enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ² Seyaafá'-wáásí káráwiyaundasafe fasi'aémbá símakaanda pó'a símakaanda-waasi aúí'a úmai maé'mae'a uwátinkaunda mindásafe kesúwí'a óraa'-i'a ina'á enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ³ Eyáá érai-Fasi'aenko óne. Kembá si'mákaandawi úne. Empá'é kempá'é tésa kenkáísááimo ísááwi aúí'a úmai maé'mae'a wéowe. ⁴ Marapá'á enáwí'a óraa'a úmai símakaanda-kisau tai'áúmne. ⁵ Kesifóo maramó ímbo úmakondara'a esé'a méraawanana kesúwíko óraa'-i'o uráinka'a po aneka'á miyá ínkwa'e'a sune. ⁶ Marapá'-wáásí fínkémbá ení waási-i'a uwátinke símakaana'a entáfé'a miyámó iwáí méraiye símai paápé uwátinkaunasa enáái wéisaawe. ⁷ Símaandasafesa sésa mintántáá'á Maníkómó ámakain-tantaa'e wésewe. ⁸ Símaanda-aaimo simátimunda wéisaawe. Empákémbá kunkáunda-aai isésa sésa Maníkó ai'mákaisana kunkáíye wésewe. ⁹ Miwísáfé'a ísámai inai sune. Marapákén-úwóí-wáásísáfé'a ímba inai sumpo símakaanda-waasi ení waásisafe'a ísámai inai sune. ¹⁰ Ení waási kesí waásin-owe. Kesí waási ení waási ésa kesúwí'a óraa'-i'a wéowe. ¹¹ Marapá'ó ímbo méraanda empá'á iyónaumpo miwí marapá'á méranaawe. Kawe-késífóo miwíyá'á emá káráwiyinasa pósa Maníkómbó áántaan-kwaasi-i'a úmai méranaawe. Esé kesé'o kááísamaimo mérauyantemba miwí kááísamai méranaawe. ¹² Miwísé'a mé'a káráwiyaunasa Maníkómbó áántaan-kwaasi-i'a úmai mésa ímba sáwí-amba arááiwakaawe. Énifo moóráwigo sáwí-amba arááiwainda póna mináái Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna siyáin-aai paápé íniye. ¹³ Empá'á ímbo iyúnda marapá'á mé'a miwí tirumpimbá kesí aamoigó óraa'o intáfé'a mináái simátimune. ¹⁴ Enáái simátímakaumne. Kemó ímbo érai'o marapá'-wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáásí ombá pósa marapá'-wáásí úwoi-waasi tíyamba wéuwatinkaawe. ¹⁵ Ímba sé'a miwí marapákémbá kuntiyaaó sumpo waántáwanko sáwí'a uwátinkáífo séma káráwiyuwo sune. ¹⁶ Kemó ímbo érai'o marapá'-wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáásín-owe. ¹⁷ Enáái érai'-aai póna tirumpimbá wérainasa ení waási-i'a úmai méranaawe. ¹⁸ Kembó si'maróna'o marapá'ó

kunkáundantemba miwí ti'maráanasana marapá'-wáásífímbá méranaawe. ¹⁹ Miwísáfé'e sé'a enaráái aantemba wáúnda pósa enaráái aantemba waránáawe.

²⁰ Ímba maankwáásísáfé'-aantemba inái sumpo miwí táái isesa kentáfésa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiyé siyawisafe'wara'a inái sune. ²¹ Kesifóo inái sé'a esé kesé'o kááísamaimo mérauyantemba miwí enté kenká'é kááísamai méranaawe. Miwí kááísamai méraamba pósa marapá'-wáásí tuwánésa sésa érai'a Maníkó Ísumba ai'mákaisana kunkáiyé sénááwe. Mindásafe'a inañfínkémbá simámune. ²² Esé kesé'o mimbórái'o úmaimo mérauyantemba símakaanda-fasi'aemba tímakaunda pósa mimbórái'a úmai méranaawe. ²³ Emá kesé'a kááísamai méraana'a kemá miwísé'a kááísamai méraunda pósa miwí kááísamai méranaawe. Marapá'-wáásí mindá tuwánésa sésa Maníkó Ísumba ai'mákaisana kunkáiyé sénááwe. Enarumbó símakaandantemba miwíwára'á tímakaunda pósa marapá'-wáásí tuwánésa sésa érai'e sénááwe. ²⁴ Kesifóo maramó ímbo úmakondara'a enarumbá siméma fasi'aémbá símakaane. Símakaanda-waasi kesé'a méraiwe sé'a súnnda pósa kesí fasi'aémbá awánánááwe. ²⁵ Kesifóo usukáéwi óne. Marapá'-wáásí embá ímba wéawanaafo kemó awánáúnda símakaanda-waasi kentáfésa sésa Maníkó ai'mákaisana kunkáiyé wésewe. ²⁶ Entáfé'a miyámó iwái méraiye símai paapé uwátimunasa enarumbó símakaandantemba miwí tirumbá simíya'a miwísé'a méraunumne. Entáfé'a miyámó iwái méraiye símai paapé uwátinkare'a paapé úmai kónaumne Ísu inañfínkémbá miyá siyáiyé.

18

Ísumbo ta'ótokaan-aii.

Mátíyu 26:47-56, Mááka 14:43-50, Rúku 22:47-53

¹ Ísu simátimena wení kísau-waasise'a Kíndaróni-nomba kofatésa taikanáágúnéfímbá komérowana ² Ísu wení kísau-waasise'a mintái-kánáágúnéfá'á kógo upa'á Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásígó mintái-kánáágúnéfá'á awánópa'a ³ mifá'á kúmba ámáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kísau-waasiye i-wáásíwára'á ámáán-danka'-i-waasiwara'a ti'márówana Yúndasi tí'maena taánáínkwara paepáé'wara'a maimaésa ómbá to'maésa mintái-kánáágúnéfá'á kumbá ⁴ Ísu wempá'ó tinda-tantaakomba iséna wení waásifinkemba iyáfasinena miwí túranka'a koména tísai ena séna nááwani ayaafáiya wéoo súwasa sésa ⁵ Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná séna miwántáfé'o sembá kemá úne súwasa Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásígó póna miwísé'a méraiye. ⁶ Kemá úne Ísu súwasa miwí tauwéropa'a tanaambá fowaná ⁷ Ísu aneká'á tísai ena séna nááwani ayaafáiya wéoo súwasa Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná ⁸ Ísu séna é'a simátimakaumne. Maandá kemá úne. Kembó siyaafái ontáfé'a maankwáásí étinkaiyasa koró Ísu súbba ⁹ Maníkóntáféna siyáimba símakaanda-waasi ímba sáwí-amba arááiwakaawe siyónka'a póna paapé úmai mináái súwana ¹⁰ Sáimoni Pítaa paepáé'a awáúfínkémbá taútuwena aifa'-ámáán-káwáágóni kísau-waasigon-áa'a fagáúsuwomba minkísáú-wáásígón-áwí'a Máraákáasi wenáa'a fagáúsuwowa ¹¹ Ísu Pítaantafena séna ení paepáé'a awáúfímbá wiyuwó. Sí'o índá-i'a uwásinkaiyambanifo kesifoní kísau ímba tuwánáumpo miyá ónaumne Ísu siyáiyé.

Ísumba áí'maesa Ánásimpa'o kuráan-aii.

¹² Ísu súwasa i-wáásíyé miwítí óraa'-waasiye

ámáán-danka'-i-waasiye Ísumba ta'óto'mai ayáánka'a kára'umaesa ¹³ áí'maesa aifa'á moórá-kawaagon-awi'a Ánásimpa'a tuwaná wemá Káyafaasin-ásáánko éna minkánáá Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágó póna ¹⁴ ááéma simátimena séna Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye siyáiwain-ásáánkompa'a kuráawe.

Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aii.

¹⁵ Kuwasarái Ísuni kísau-waasiyai moóráwigo Sáímoni Pítaae moóráwigoe'a Ísumba arááiwa'maesarai kuyambá aifa'-ámáán-káwáágó moóráwigomba awáanasuwowana aaimó ísópa'a Ísumbo máánkaropa'a imérowana ¹⁶ Pítaa máápa'-ontafimba mérowana aifa'-ámáán-káwáágó awánówi iyuweréna ontará'ó káráwiyon-arasigomba simámuwana ontá tiyankówana Pítaamba áí'maena íyáferowana ¹⁷ minárásígó Pítaamba awánéna áísai ena séna minkwáásígóni kísau-waasiya'ono súwana Pítaa séna ímbanifo kemá fí'on-kwaasi úne súwasa ¹⁸ táwitafesa ésa kísau-waasiye i-wáásiyé iyamá agaimakésa tiyáamba wégaufuwana Pítaa mináái simásuwena iyará'á koména ayáámba kauráiyé.

Aifa'-ámáán-káwáágó Ísumbo áísai uráin-aai.

Mátíyu 26:59-66, Mááka 14:55-64, Rúku 22:66-71

¹⁹ Pítaa iyamá wégaufuwana aifa'-ámáán-káwáágó Ísuntafena séna simátímakaanda-aai simásimiyo. Ení kísau-waasisafewara'a simásimiyo súwana ²⁰ Ísu séna Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'e kári'-amaan-daumpa'e simáti-simatimbo émaunda afora'ó sémaunda ímba aúpá'á simátímakaumpo ²¹ nóntafewa wésisai-ono. Kesááimo ísaraawi tísai inasá simátímakaunda-aai ísaraamba pósa sénááwe súwana ²² ámáán-danka'-i-waasigo Ísumba tufuwéna séna aifa'-ámáán-káwáágómó sinká'á ímba miyá siyó súwana ²³ Ísu séna sáwí-aaimo súndarakaa misáwí-áái ááéma afora'á isinó. Kawe'-ááímó súndasafe nóntafewa sínkamono súwana ²⁴ Ánási ai'marówasa ayáámpinken-anda ímba awátuwesa minándáwárá'á áí'maesa Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágómpá'á kuráawe.

Pítaa ímbo awánáunda-waasin-iyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:71-75, Mááka 14:69-72, Rúku 22:58-62

²⁵ Aifa'-ámáán-káwáágómpá'á Ísumba kuwaná Pítaa iyará'á ména ayáámba wégau-fuwasa iyará'ó máún-kwaasi áísai esa sésa ewárará minkwáásígóni kísau-waasiya'ono suwaná mináái umémpa'a tuwéna séna ken-ímbaniye súwana ²⁶ aifa'-ámáán-káwáágóni kísau-waasigo Pítaantafena séna emá minkwáásígóe'a taai-kanáágúnéfá'á méraaya'a tuwánérúnda éraira súno séna Pítaamo áá'ó fagáúsuwowini akún-ándáfákéwí súwana ²⁷ Pítaa aneka'á séna ken-ímbaniye súwana kokórigó áái siyáiyé.

Ísumba Páíratimpa'o áí'mae kuráan-aai.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Mááka 15:1-5, Rúku 23:1-5

²⁸ Kokórigó áái súwasa siyarónka'a Káyafaasini naaúmpakemba Ísumba áí'maesa kámáni-oraakoni pááimpa'a máankesa sésa ímba Yúndaa-waasiti naaúmpa'an-ifo fí'on-kwaasiti naaúmpa'a iyéta tíyótaimo í-tánómbá ínta náúnafo sésa ímba íyúwana ²⁹ Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páírati kúwákárúwena kuntísai ena séna minkwáásí nóra inkak-ena aafimbá maenkánaera séo súwasa ³⁰ sésa ímbo sáwí'lo uráinkakaa ínta áí'maeta túsino suwaná ³¹ Páírati séna keyááríka'a áí'mae'a kentí ámáámbo makénten-úmai simánkáaro súwasa minYúndáá-óráá'-wáásí sésa Rómu-kamani-waasi moóráwigombo tufú'maimo utáiyantafesa aambá fáí'makaawe sumbá ³² ááéma Ísu simátiména séna aaraa-táiyá'á sínkamiya'a uwónaumne siyáin-aai paápé úwasa áí'maesamo kumbá minááísáfésa uwaná ³³ Páírati naaúmpa'a kunuweréna iyéna Ísumba áántena séna emá Yúndaa-waasiti kawáágówá óno súwana ³⁴ Ísu séna ení imáyáafinkena síisai ó waásiya simámakaawawa síisai óno súwana ³⁵ Páírati séna kemá ímba Yúndaa-waasi úne. Ení waásiye óraa'-amaan-kisau-waasiye áí'maesa kempá'á tiyáafo nóra ónasawa'iyó súwana ³⁶ Ísu séna kemó kawáá-í'lo úndama ímba marapá'á wéraiye. Kemó kawáá-í'lo úndamo marapá'ó wérainkakaa kesí kísau-waasi tíyááwaisino. Yúndaa-waasi kembá ta'ótoraafó sésa tíyááwaisino sésa ta'ótokaawe. Kemó kawáá-í'lo úndama ímba marapá'á wéraiye súwana ³⁷ Páírati áísai ena séna kawáágówá óno súwana Ísu séna é'a séne. Mindásafe'a marapá'á kumúnana masínkaraimba pó'a arupíse-aai wésimatimune.

Arupíse-aaisafesamo aamoimó owí kesááima wéisaawe súwana ³⁸ Páírati séna nóin-aaiye arupíse-aain-iyo siyáíye.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aai.

Mátíyu 27:15-31, Mááka 15:6-20, Rúku 23:13-25

Páírati simásuwena kúwákárúwena Yúndaa-waasisafena séna wemó sáwí'o uráimbo simásímakaamba saafá únana ímbanifo ³⁹ tíyótaimo

í-tánón-kánáá tintembá moórá-waasi áántaawa'a ándáfakembo awá'anikaundan-temba minkánáámó tinká'á Yúndaa-waasiti kawáágóná awá'ankanaumno tísai ena súwasa ⁴⁰ óraaka sésa ímbanifo wembá ímba awá'ánkenda Párápásimba awá'anakaao suwaná Párápási tiyéna uménté'a in-kwáásín-iye sésa

wembá awá'anakaao siyáawe.

19

¹ Suwaná Páírati i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonku'-nésa ² óraa'-waasiti kámo'an-iye sésa áwíyandama owepámai Ísu a'nómpímbá kufé'ankesa naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iye sésa uwánkesa ³ karaánáá'a ankésa moórá-mora wempá'á tésa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa tiyáántamba tufúto'naamai uráawe.

⁴ Tufúto'naamai uwaná aneka'á Páírati kúwákárúwena seyaafá'-wáásísáféna séna isáaro. Ímba sáwí'o uráintafe'a áí'mae'a túranka'a máánkaraana'a awánaaro. Ímba sáwí'a uráíye súwana ⁵ Ísu kúwákárúwena a'nómpímbá áwíyandawara naae-únánkwátóiwara'a kúwákárúwowana Páírati simátimena séna minkwáásígómbá awánaaro súwasa ⁶ óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-danka'-i-waasiye awánésa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná Páírati séna wemá ímba sáwí'a uráimba pó'a kemá ímba tufuwónaumpo kembiwí áí'mae'a aaraa-táiyá'á mátufuworo súwasa ⁷ Yúndaa-waasi sésa wemá séna Maníkón-áánimba úne sémáyáímbanifo kentáásí ámáánko séna miyámó síndawimba tufuwíyana puwíno símakaampimba póta tufuwónaumne suwaná ⁸ Maníkón-ááninko úne siyáin-aai Páírati isówana áfááraumai áá'a úwana ⁹ naaúmpa'a kunuweréna imaéna Ísumba áísai ena séna nááfakewiya'ono súwana Ísu iséna ímba aai súwana ¹⁰ Páírati séna kemó áísai únda nóra séwa ímba aai wéseno. Kemó aaimó senasamó ésa awá'ankanaawe. Kemó senasamó ésa aaraa-táiyá'á tufuwíyama puwínone. Mifásí'áémbá tokáumne súwana ¹¹ Ísu séna Maníkómó mifásí'áémbó ímbo ámakainkaka ímba toráásino. Maníkó ámakai fo sí'maenamo enká'ó másinkaiwaini sáwí-kisau go ení sáwí-kisau gomba íyáákaraiye siyáíye.

¹² Ísu súwana Páírati mináái iséna séna nóra'iyo ke minkwáásí awá'ankanae'a wéune súwasa Yúndaa-waasi óraaka sésa emó awá'ankemo éma ímba Rómu-kamani-aifa-kawaagoni waási-i'a wéone. Ísu séna kemá kawáágó úne siyáintafena Rómu-kamani-aifa-kawaagomba íyáákanaemo siyáintafe mindásafewe séma ímba awá'anakaao suwaná ¹³⁻¹⁴ Páírati mináái iséna Ísumba áí'maena máápa'a óntan-arumbo akwítukom-barupa'a Yúndaa-waasi-taafinken-awi'a Kápata-marupa'a kumbéna aaifimbó maitínkáám-barupa'a kumbéna Yúndaa-waasisafena séna kentí kawáágón-iye súwana tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwana káfékaamba wááwái kárika'a ténena úwana Páírati Yúndaa-waasisafena séna kentí kawáágón-iye súwasa ¹⁵ ímbaniye sésa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufuwíyana puwíno suwaná Páírati tísai ena séna kentí kawáágómbá aaraa-táiyá'á tufuwónaumno. Mindá tirááíya táiyó súwasa óraa'-amaan-kisau-waasi sésa Rómu-kamani-aifa-kawaago weyáá kentáásí kawáágón-iye suwaná ¹⁶ Yúndaa-waasi-taai go íyáákontafena Páírati séna Ísumba aaraa-táiyá'á tufúworo séna tímakaiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-aai.

Mátíyu 27:32-44, Mááka 15:21-32, Rúku 23:26-43

¹⁷ Páirati timúwasa i-wáásí Ísumba áí'maesa tufuwíyan-aaraa-taima wembá ámúwana áúwaata'maena tufuwíyan-aempa'o kúmba mináémpá'-áwí'a a'nónayaantapa Yúndaa-waasi-taaifinkemba Kórígótaafa mináémpá'á kuwasá ¹⁸ aaraa-táiyá'á aiyayaanka'a tufúsúmaresa kae'-wáásiyáí Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmaresa Ísumba afufumpimbá tufúsúmarowana ¹⁹ Páirati wení kísau-waasisafena séna Ísu Násaretifakewi Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé sé'a agaimái a'nónká-táiyá'á máráaro súwasa ²⁰ kaumbo-wáásí tááifinkemba Yúndaa-waasi-taaifinkene Rómu-waasi-taaifinkene Kíríki-waasi-taaifinkene agaimárówasa sáwífa'-waasi awánomba tufúwún-aempa'a óraa'-naopa'a ewaa'á wérowasa sáwífa'-waasi mináúfáímá awánésa toráumai ísówasa ²¹ Yúndaa-ora'-amaan-kisau-waasi Páiratintafesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé

ímba miyá símai agáinda wemá séna Yúndaa-waasiti kawáágó úne miyá símai agauwó suwaná ²² Páirati séna é'a agaimakáumne siyáiyé.

²³ I-wáásí Ísumba aaraa-táiyá'á aiyayaanka'a tufúsúmaresa wení unáánkwátói maimaésa éiyainka'a tuwímbarésa moórá-mora-i-waasi éiyain-kwaasi minúnánkwátói maimaésa moórá-ampanta paákákén-únánkwátói ímbo farúmakon-ampanta maimaésa sésa ²⁴ ínta tafeónaumpo sésa ááfésa tíyáananasa nááwa iyáákenawa máiniyo sumbá Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

kesí unáánkwátói tuwímbaréna maimaésa moórá kesí ampantarátáfésa ááféma tiyaráawe

siyónka'a pósa i-wáásí miyá uráawe.

²⁵ I-wáásí miyá uwasá Ísuni waási aaraa-táiyá'ó tufún-taigoni áwáufimba mésa Ísun-anówa úwana wenáúnko Kórópasi awaainínkón-áwí'a Máriyaa úwana Mágátáara-naopaken-ininkon-awi'a Máriyaa úwasa miyáumai-inimba aaraa-táigóní áwáufimba mérowana ²⁶ Ísu wenanówamba awánéna kembá Yónimba suwánéna anówantafena séna miwá enáánimban-iyé séna ²⁷ kentáféna séna miwá enanón-iyé súwa'a

isé'a kesí naaúmpa'a móankare'a káráwiyaumne.

Ísumo pukáin-aai.

Mátíyu 27:45-56, Mááka 15:33-41, Rúku 23:44-49

²⁸ Minkákémbá Ísu imáyáa éna séna seyaafá-kísáú tai'áúmne súmba sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba awátinkaunda-kisau seyaafá-kísáú tai'ásuwaumne séna Ísun-aai Maníkóní aúfáifinkemba paápé índasafena Ísu séna nontáféna sínkáiyé súwana ²⁹ ándá-aran-domba ika-nómbá anaféúmpimbá wérowasa faru-táénama mindóm-pimbá tu'maésa ofiyen-táemopimba sinúfaimaesa náínkwae sésa Ísun-óika'a mósá márówana ³⁰ Ísu néna séna seyaafá-kísáú tai'ásuwaumne séna a'nómbá kífaena afowan-ayáámpimba wenámútamba to'maréna pukáiyé.

Ísuni awáúfimbá waantáámbó faiyáin-aai.

³¹ Ísu weyááríka'a puwúwasa Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwasa pósa sésa saagaan-kánáará'á puwíyan-kwaasi aaraa-táiyá'á máéfo sésa Páiratimpa'a tésa sésa puwíyan-kwaasi ímba úwoi tiyúwéwasa aaraa-táiyá'á méraaro. Tísamai ankaisíyasa ááéma puwíyasa taaiyakémbá marapá'á múratuwaaro suwaná ³² Páirati ewé súwasa i-wáásí Ísuni séfasefa'-arausampa'o tufúsúmaron-kwaasi tísamai koankaisésa ³³ Ísumba taawánomba é'a pukóntafesa wenaísamai ímba ankáísúwana ³⁴ moórá-i-waasigo Ísuni awáúfimbá waantáántámbá faúwana naawará nonkwará'á kunkáiyé.

³⁵ Mindámo awánáúndawi simátímakaumne. Awáné'a érai'-aai súnnda pó'a isé'a sé'a érai'e sénááwe. ³⁶ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna wenayáátámba ímba ankaisónááwe agaimaréna siyónka'a pósa i-wáásí miyá uráawe. ³⁷ Moóráfa'a agaimaréna séna waantáántámbó fáiyamba afuwónááwe agaimaréna siyónka'a póna paápé uráiyé.

Ísumbo utaráan-ai.

Mátíyu 27:57-61, Mááka 15:42-47, Rúku 23:50-56

³⁸ Yósepi Árimátíyaa-naopakewi Ísun-ai isówi éna Yúndaa-oraa'-waasi táároi inkaiséna wenáwí'a áwiyotuwena Ísumo puwúnka'a Páiratimpa'a téna séna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana Páirati séna kanaámpó máínone súwana Yósepi Ísun-áuma komaúwana ³⁹ Níkótímási ááéma Ísumpa'o nó'waambo tiyáiwai asaa-wiyúmbó um-basawemba óraa'-masawemba kae'á maimaéna Yósepimba kóái'maesarai ⁴⁰ Ísun-áuma komaimaésarai ampantafimbá minásáá-wiyúm-básáwénkwará'á kará'umaesarai tésarai Yúndaa-waasi miyáumaimo utaantembá pósarai miyáumai utarááye. ⁴¹ Ísumbo tufúkáan-aempa'a taai-kisáú wérowana utaráan-ontan-aima ímbo waási utarón-ontan-aima wérowasarai ⁴² saagaan-kánáámá ampáámbán-iye sésarai minóntán-aima ewaa'á wérontafesarai Ísumba mimpímbá máutaraaye.

20

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-ai.

Mátíyu 28:1-8, Mááka 16:1-8, Rúku 24:1-12

¹ Sondaará'á siyarónka'a ímba sán-karowana Máriyaa Mágátáara-naopaken-ininko utámakopa'a wéna koawánómbo óntan-aigoni óikaken-ontamba maisukówana koawánéna ² awaantanténa Sáimoni Pítaante kenté'a tasimásimena séna kentáásí óraakon-áuma óntan-aifinkemba maimaéna nááfara makáao súwakai ³ Pítaae kesé'a utámakon-ontan-aifa'a kónae sékai ⁴ suwaantantékai kówayamba kemá Pítaamba kóyááke'a aifa'á óntan-aifimba kówánda ⁵ kífae'a ampanta aantemba wéromba awáné'a ímba óntan-aifimba íyáferaawanana ⁶ Sáimoni Pítaa téna óntan-aifimba íyáferena awánómbo ampanta aantemba wérowana ⁷ Ísun-a'nónkákén-ámpántá moórá-aempa'a wérowana awánówa'a ⁸ óntan-aifimba aifa'ó kówándawi íyáferé'a awáné'a sé'a érai'a pukáimpinkemba íyáfasinkaiye séwándanifo ⁹ Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna pukáindafinkemba íyáfasinainiye siyáimba ímba ísámai kawé'á ówayamba ¹⁰ kenkáísí naaópakai kuráuye.

Ísu paápé úwana Máriyaamo awánarain-ai.

Mááka 16:9-11

¹¹ Naaópa'a kówayana Máriyaa óntan-aigoni óika'a ména ifi'á wétena kífaena óntan-aifimba awánómbo ¹² kae'-wáásí waén-únánkwátóiwara'a Ísumbo utámakombarupimba mésarai moóráwigo a'nómpá'á maúwana moóráwigo aísamaifa'a méroyana Máriyaa tuwánówasarai ¹³ sésarai menínínkóo nóntafewa ifi'á wétaano suyaná Máriyaa séna kesí Fasi'aénkómbá maimaéna nááfara makáao sé'a ímba wérais'a wéwanaumne ¹⁴ simásuwena waeréna awánómbo Ísu úmbanifo ímba awánéraase úwana ¹⁵ Ísu séna menínínkóo nóin-ifira wétewa nááwan-ayaafaawa wéono súwana Máriyaa séna taai-kisáúrá'ó káráwiyaiwai iyé-ímáyáá éna séna emó maimaémo náafa'o maké simásimiyo. Komaénae súwana ¹⁶ Ísu séna Máriyao súwana méwaerena wenááifinkemba séna Raaponai súmba maanááifínkémbá waé'mai séna kesí Fasi'aénkóo súwana ¹⁷ Ísu séna kesifompá'ó iyóndasafe'a úmpo ímba ta'ótoraao. Kesífárawaisai kosimátíme sé kesifoné kentifompá'á iyúne. Kesí Maníkóné kentí Maníkómpá'á iyúne súwana ¹⁸ Máriyaa Mágátáara-naopaken-ininko Ísuni kísau-waasi kosimátimena séna Fasi'aénkómbá awánáumne séna Fasi'aénkómó sún-ai simátímakaiye.

Ísuni waási wembó awánaraan-ai.

Mááka 16:14-18, Rúku 24:36-49

¹⁹ Misóndáágóní fenómpinka'a Ísuni kísau-waasi Yúndaa-oraa'-waasisafena táá'a úwasa naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáo úmai méraaro séna ²⁰ ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfiwará'á aráátimuwasa miwítí Fasi'aénkómbá awánéna pósa áfááran-aamoi uwánkówana ²¹ Ísu aneká'á séna aáo úmai méraaro. Kesifomó si'mákaintemba miyáumai kembiwí ti'maráana'a kesí kísau

komáero séna ²² wenááma áútimenta séna Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá tíménana kesé'a mérainiye. ²³ Sáwí-imayaamo maitiyuwáyanamo éna misáwí-ímáyáá tai'áiniye. Ímbo maitiyuwáyanamo éna misáwí-ímáyáá úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáiyé.

Tómaasi Ísumbo awánarain-aai.

²⁴ Ísu paápé úwasa wení kísau-waasi awánasuwonka'a Tómaasi moórá-awi'a Títímási mináwíkóní áwáuma amáántágae'a wemá fí'opa'o maémomba ²⁵ túwasa simámesa sésa Fasi'aénkó paápé isatá awánáúmne suwaná Tómaasi séna ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfíwará'ó awáné'lo ta'ótorekaa sé'a pukáimpinkemba íyáfasinkaiye súsino súwasa ²⁶ afakaeté-no'waamba maisuwésa Tómaasiwara'-úmai aneka'á wení kísau-waasiye naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna ²⁷ Tómaasintafena séna siyáánarumpimba ta'óto'mai awáné suwáúfimbá ta'óto'mai awáné sé kentáfé karo'é sénafainifo érai'e siyó súwana ²⁸ Tómaasi séna kesí Fasi'aénkó emá kesí Maníkó óne súwana ²⁹ Ísu séna ááema ímba suwánarempo karo'é siyáandaniye. Káfé'a suwánaánda po érai'e wésene. Ímbo suwánaawimo ésa érai'emo sésamo timankúnkúmbo ésa aamoí isaná tirunkó kawé'á íniye Ísu siyáiyé.

³⁰ Ísu wení kísau-waasi súrankata fí'o-fi'on-kisau-waame'a aráásimuwata tuwímbai maankwándááífimbá ímba agaimakáundanifo tuwímbai agaimakáumne. ³¹ Ísu Maníkón-ááninko póna wemó íyáfasinankaraiwain-iye sé'a maanáúfái agaimakáumpo Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo ónááwe. Miyámó timankúnkúmbo ésa Ísuwe'a kááísamai maé'mae'a ónááwe sé'a maanáúfái agaimaráúmne.

21

Afakaeté-waasi Ísumbo awánaraan-aai.

¹ Ánaaemba Táipíriyasi-waaukoni áwáífa'a Ísu miyáumai paápé úwasa wení kísau-waasi awánaraawe. ² Wení kísau-waasi túwaandu uwái miwí túwí'a Sáímoni Pítaawe Tómaasi moórá-awi'a Títímásiye moóráwigo Káriri-aempakemba Kéna-naopakemkwaasigon-awi'a Nátániyeriye Sépétin-ááninkaiye fí'on-kae'-waasiye miyáumai-waasi túwaandu uwaná ³ Sáímoni Pítaa simátimenta séna mófáá'a kotoránae'a kúne súwasa kesááwará'á montá kónáisiye sésa nompín-táómpimba íyátesa kumbá nó'waamba mófáá'amai wima'wima'-umbá ímba mófáá'a torówana ⁴ siyarónka'a Ísu nonáwáífa'a mérowasa ímba awánérase uwaná ⁵ Ísu séna iyámpóisono. Mófáá'a tokáao súwasa ímbaniye suwaná ⁶ Ísu séna mare'mare'-únámbá tiyáánúrapa'-aempa'a nompímbá túwéwana kumína'a mófáá'a tóráaro súwasa wemó súnten-umba sáwífa'-mofaa'a tórówana mindómpín-táómpimba ímba kanaa'á marááraantamba éna ówitowa'a ⁷ kemá Pítaantafe'a sé'a epínda Fasi'aénkón-iye séwánana Pítaa mináái iséna kisaumo maíndasafena paákákén-únánkwátóimo faú'maromba minúnánkwátói maimái úmaena nompín-táómba tuwéna nompímbá ásáfena nonáwáífa'a kúwana ⁸ nonáwái ewaa'á wérowata fí'on-kwaasisa mindómpín-táómba maimaéta mare'mare'-únámbá tafisímaeta kówándasa ⁹ nonáwáífa'o ásáfaawandasa iyamá wégowana mófáá'wara tónkwará'á wéagauwata awánááwananasa ¹⁰ Ísu séna tóráám-bofaa'a tuwímbai maimaé'a teró súwana ¹¹ Sáímoni Pítaa nompín-táómpimba íyátena mare'mare'-únámbá tafisímaena nonáwáífa'a mámarowana óraa'-mofaa'a 153 mofaa'a wéna sáwífa'-mofaa'a wérombanifo mare'mare'-únámbá ímba tararówana tafisímaena nonáwáífa'a mámarowana ¹² Ísu simásimenasa séna tamandaaró súwata nááwa'ono séta áísai ónae séta ówándasa ímba áísai eta Fasi'aénkó iyé-ímáyáá ówánanasa ¹³ Ísu mófáá'wara tónkwará'á maimáisa símakaiye. ¹⁴ Ísu pukáimpinkemba íyáfasinkena kae'-í'a paápé uréna kaumbogóntá aneká awánaraumne.

Ísu Pítaantafena kesí waásiya'a káráwiyuwomo siyáin-aai.

¹⁵ Tómbá násúwówana Ísuma Sáímoni Pítaantafena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo. Miwí íyáákewa enarumbá wésimeno súwana séna ewé Fasi'aénkó en-ímáyáámó únda

é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípi-araaka'a káráwiyuwo séna ¹⁶ aneka'á Ísu áísai ena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana séna ewé Fasi'aénkóo en-ímáyáámó únda é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo séna ¹⁷ kaumbo-í'a Ísu

áísai ena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana kaumbo-í'a áísai ena súntafena Pítaan-arunko umbaí tówana séna Fasi'aénkóo seyaafá-tántáá'á é'a awánaraandasafe en-ímáyáámó úndawara'a é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo. ¹⁸ Érai'a simáme'a sune. Emá aú-waasi méraanda po ení unáánkwátói ane'maké ení imáyáfinkemba úwoi wénompo waurámbó kéma enayáamba fárútuwenasa ímbo embó arááímo táíndafa'a máankanaawe Ísu séna ¹⁹ minááímó súmba Pítaamo miyáumai puwéna mindá Maníkón-áwí'a mósá maráínone séna Pítaantafena séna kesirááíma wauwó siyáíye.

Ísunte Yóninte-taai.

²⁰ Ísu Pítaantafena súwana Pítáa kowaeréna moóráwigomba awánarai. Ááéma tómbó nopa'á Ísuni ewaa'á ména séna Fasi'aénkóo nááwa ení pintaru'-wáásí íníyo siyáiwaimba ²¹ Pítáa kowaeréna awánéna Ísumba áísai ena séna Fasi'aénkóo minkwáásíndó súwana ²² Ísu séna kemó sé'o wemá úwoi maambárará'á méraina'a kemá kumónaumnemo sendamá ímba endén-ifo kendén-íye. Emá kesirááíma wauwó Ísu súwasa ²³ wení kísau-waasi ímba kawé'-úmai ísónkakemba sésa wemá ímba puwíníye sésa simátíma'mae kuwaná Ísu miyán-áái ímba siyáimbanifo wemá úwoi méraina'a kemó kumónaumnemo sendamá ímba endén-íye Ísu siyáíye.

²⁴ Ímba puwíníyemo siyáan-kwaasi kemá Yóni úne. Mináái simátíme'a aúfáífimba agaisuwaúnda mináái érai'-aain-íye. ²⁵ Ísumo maiyáin-kisau tuwímbai agaé'a tuwímbai ímba agaiyáúnda pó'a seyaafá'ó agaisuwé'o é'a seyaafá'-márámá faráátasuwaunafo sé'a sune.

Kemá Yóni súnda-aai tai'áíye.

Aantá-waasi

Ísu wíyómpa'a iyówana Rúku kae'-wáái-áátáyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimakáíye. Maníkómpá'ó iyíyan-amba Yúndaa-waasiti áamáán-aai isaná Ísuma marapá'ó kunkáinka'a wenáísafesa timankúnkúmba ésa wenká'á kááísamai méraan-amban-iyé. Maníkóní ámutanko Ísuni kísau-waasiye wení aampa'ó kun-kwáásiyé fasi'aémbá timúwasa Ísun-aai aifa'á Yúndaa-waasi Yérúsaremufa'o mérowi simátímúwasa minááísáfesa timankúnkúmba ésa wenká'á kááísamai mérowi Yúndaa-waasiti marafá'á fi'on-daopimpa'a kosimátímakaawe. Minkákémbá tuwímbai fi'om-barafaka'a Yúndaa-waasiye fi'o-fi'on-kwaasiye kosimátin-tasimatin-uraawe. Rúku miyán-áái agaimakáíye.

Aantá-waasiti kísau mo máiyáan-aai.

¹ Tíófírásíyo maankwándááífímbá moórá-aai sénaumpo isaaó. Aifa'-wándááífímbá Maníkó Ísumba ai'marówana marapá'ó kunkáin-aaiwara kísau kumbaiyáin-aaiwara aaimó siyáin-aaiwara afufumpimbá seyaafá-kísáúmó máiyáinkwara'a komaé tamae úmai wení kísau marapá'á tai'ówana ² Maníkó kunaiyówana wíyómpa'o iyáin-aaiwara'a aifa'-wándááífímbó agaimakáunda isa'á maankwándááífínkwará'a agaimaráúmpo isaaó. Ísu kesí aantá-waasiye séna wemparí'a úmakaiye. Ísu ímba wíyómpa'o iyónka'a Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkwará'á ména aantá-waasi wení áamámba simátímakaiye. ³ Ísu pukómpinkemba íyáfasinena kae'-wáái-kánáá 40 kanaa moórá-mora-kanaa paápé uréna wenáúma kawé'-úmai aráátimuwasa awánésa sésa érai'a Ísu pukáimpinkemba íyáfasinena méraiye suwaná paápé urónka'a Maníkó wení waásimo kawáánin-aai simátíma'maena iyáíye. ⁴ Moórá-kanaa túwaandu uréna tómbá wénowana Ísu paápé éna séna maanká'á Yérúsaremufa'a ímbo túwémba aáno mé'a kesífo kesí ámutamba tíménaumnemo óraaka siyáimba wéamu'mare'o méraanana úwoi tímíno. Mináái é'a simátíme'a sune. ⁵ Yóni nombá maitínkaraimbanifo kárika'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó kumbéna óraa'a uwátinkainifo amu'maré'a méraaro Ísu siyáíye.

Maníkó Ísumba kunaiyówana iyáin-aai.

⁶ Órífi-omapa'a Ísuwe aantá-waasiye túwaandu ésa Ísumba áísai esa sésa Fasi'aénkóo káféra Rómu-kamani-waasi ti'mátuwewa Ísareri-waasisa kawááninono suwaná ⁷ Ísu séna moórá-kanaamo tinda káféra'i aánora'iyó Maníkó wení imáyáafinkemba miyá íníye. Kawé-kánááwé sáwí-kanaawemo paápé índa Maníkó wení imáyáafinkemba miyá íníye. Miyán-kánáámó tinda kári'-aain-ifo ⁸ kemó sendá óraa'-aain-ifo ísáaro. Maníkóní Ufaen-ámútánkó kempá'ó kumínda wení fasi'aénkó tirumpimbá óraa'a uwátinkaina'a kesáái-wara kentáfé'wara'a simátíme'a Yérúsaremu-naopa'e Yúndiyaa-aempa'e Sámériyaa-aempa'e seyaafá'-áémpá'á kosimátíma'mae'a nóro

⁹ Ísu simásuwowasa awánomba Maníkó Ísumba kunaiyówana ainánkó Ísumba káátaguwasa ímba awánowana ¹⁰ Ísumo iyúmba wíyómpa'a karátuwesa mérowasa minúwóiyáán-úmai kae'-wáásí waén-únánkwátói úmaesarai ewaa'á mésarai ¹¹ sésa Káíriri-aempaken-kwaasisono. Ímba wíyómpa'a karátuwe'a méraaro. Awánaawanamo Maníkó kunáiyáísanamo wíyómpa'o iyínten-úmai aneka'á miyáumai kumíníye siyááye.

Yúndasini kísaura'o íyámaiyaain-aai.

¹² Mindárai simásúwóyasa aantá-waasi Órífi-omapa Yérúsaremu-nao'-ewaa'-omapa'a tuwésa Yérúsaremu-naopa'a kouwerésa ¹³ méron-daumpa'a afófumayaataanandaumpa'a imésa miwí Ísuni aantá-waasi moórá-mora-waasi-tuwi'a Pítaawe Yóníye Yémísiye Énduruwe Fírípiye Tómaasiye Pátóromiyuwe Mátíyuwe Árífíásin-ááninkon-awi'a Yémísiye moóráwigo wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanae siyáiwain-awi'a Sáímoniye moóráwigo fi'on-Yemisin-aaninkon-awi'a Yúndasiye miyáumai-aanta-waasi

¹⁴ tatúwaandu untembá inai sé'ómbani. Minkwáásísóné tuwímbai-inintone Ísun-ánówawe Ísun-áfá'awaawiye tatúwaandu urésa inai sé'ómbani.

¹⁵ Inai símasima'a wéesa moórá-kanaa sáwífa'-waasi 120 waasi Ísuni waási tatúwaandu urówana Pítáa íyáfasinena simátimena séna ¹⁶⁻¹⁷ kesí waásisono. Naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáa síwá'nágon-awi'a Téftimba simáména Yúndasi-aaí súwana agaimakáimba póna mináái paapé íniye. Ááéma kentáásáfénawe Yúndasintafenawe Ísu kesí kísau máéro séna sáántowata aantá-kisaua maiyáumne. Ánaaemba Yúndasi tí'maena túwasa Ísumba ta'óto'maesa ándáfa'a ánkaraawe. ¹⁸ Yúndasi misáwí-kísáúgóní méyámbá óntamba maiyéna maramá méyánuwasuwena mimbárafá'á ándáma maiyéna weyááríka'a waanda'á faréna ámu'a tufánuwana ayánaruntomba marapátá kunturáiyé. ¹⁹ Yérúsaremufaken-kwaasi isésa miwí tááifinkemba mimbáragón-áwí'a Akendamafa'an-iyé sésa waé'mai-awi'a naae-márafá'an-iyé siyáawe. ²⁰ Énifo imó agaimakón-aufaiimba Téfti agaimaréna séna
wení naambá tu'nambá ínasa
mimpímbá ímba waási wéwaewe

agaimaréna séna moóráfa'a agaimaréna séna
wení kísaura'a moóráwigo íyámáníye

agaimaréna siyónka'a póta ²¹⁻²² moóráwigo Yúndasini kísaura'o íyámaindawimba saafá úmaisa aiyánaumne. Ísu Káráísiti pukáimpinkembo íyáfasinkain-aaí weséta táásái úmai simátíma'maeta kondasá póta Yóni nombá wémaitinkowana Ísu kísau moóbarena maiyówata kuré-tiyeta úmae wénowananasa Maníkó Ísumba kunaiyówana wiyómpa'a iyúwasa awánaraawifinkemba moóráwigomba aiyáananasa wemá Yúndasimo tukáin-kisau íyámáníye Pítáa simásuwowasa ²³ isésa kae'-wáásí túwí'a tésa moóráwigo kaumbo-áwí'ó simánkaraawi moórá-awi'a Yósepini moórá-awi'a Pásapasini moórá-awi'a Yásítasi úwana moóráwígon-awi'a Mátáyáasi mindárai-tuwi'a tásuwesa ²⁴ inai sésa Fasi'aénkóo seyaafá'-wáásítí imáyáa awáné tirumbá tuwáné minkáé'-wáásífinkémbá nááwa Yúndasini kísau aantá-kisau íyámáníyo aráásímínata awánaano. ²⁵ Yúndasi wení kísau ifátuwena puwéna wení kísaugoni méyámbá sáwí-marupa'a kunkáiyé sésa ²⁶ inai simásuwesa kae'-wáásí túwí'a kae'-wándááfímbá agaimái anaféúmpímbá ufé'márowana moóráwigo moórá-wandaai mósá maiyéna awánómba Mátáyáasiye sésa agaimárowana aantá-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasifimba kogísau maiyáiyé.

2

Maníkóní Ufaen-ámútánkó kunkáin-aaí.

¹ Ánaaemba tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu un-kánáa túwasa Ísun-aaísafesa timankúnkumbo uwái seyaafá'á mimbórá-náúmpá'á túwaandu urówana ² minúwóiyáán-úwana wiyómpakemba óraa-fiyundaraamba torówasa wéisowana méron-daumpa'a kuména ówitowana ³ iyaronkáán-tántáa'á paapé uréna tafántafan-ena moórá-mora-waasi tinepimpá'á wété úwana ⁴ Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá óraa'a uwátinkowasa mérowana Maníkóní ámútanko fasi'aémbá timúwasa fí'o-fi'on-kwaasi-taaifinkemba siyáawe.

⁵ Tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu un-kánáa túntafesa Yúndaa-waasi Maníkón-ímáyáa mósá márówi fí'o-fi'om-barafakemba Yérúsaremu-naopa'a tatúwaandu urówana ⁶ fiyúndáraambo torónka'a isésa mindámbó wéropa'a tatúwaandu uwasá miwí tááifinkemba wésuwasa isésa táátafesa ésa ⁷ áfááraumai imáyáa ésa sésa wésewi seyaafá'á Kárírifakewi mináái wésewin-owe sésa ⁸ moórá-mora-waasi sésa kesááfinken-aaíye simásaraawe. ⁹ Kesáámá tuwímbai Páátiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Míndiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Írámu-marafakewisa únasa tuwímbai Másépotemiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai

Yúndiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Kápándósiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Póntási-marafakewisa únasa tuwímbai Ésiyaa-marafakewisa únasa ¹⁰ tuwímbai Fírísiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Pámpíríyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Ísípi-marafakewisa únasa tuwímbai Rípiyaa-marafakewisa Sáíríni-maragoni ewaakéwísá únasa tuwímbai Rómu-naopakewisa miyáumai-naopakemba tatúwaandu éta ¹¹ Rómu-naopakewisa tuwímbai Yúndaa-waasisa únasa tuwímbai fí'on-ampa'a tuwéta Yúndaa-amaan-ampata wéaraaiwaeta énifo tuwímbai Kíríti-marafakewisa únasa tuwímbai Árèpiyaa-marafakewisa tatúwaandu uráunasasa Maníkó kawé-kísáú maiyáin-aai wésesa moórá-mora-waasi kesááifinkenta sewatá wéisaumne sésa ¹² táátafesa ésa áfááran-imayaa ésa isaisa ésa sésa mintántáákóní áwáuma nóra íníyo suwasá ¹³ tuwímbai wiyáái ésa sésa miwí uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a ésa fí'o-fi'on-kwaasi-taaifinkemba wésewe siyáawe.

Pítaamo simátimakain-aai.

¹⁴ Simásúwówana aantá-waasi 11 waasi íyáfasinompimba Pítaa íyáfasinena túwaandu urón-kwaasisafena óraaka'a simátimena séna kesí Yúndaa-waasisono. Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye fí'om-barafaken-Yúndaa-waasiye ísáaro. Kárírifakewi fí'o-fi'on-kwaasi-taaifinkembo wésewini áwáuma simátimumpo ísáaro. ¹⁵ Uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a owémó sembá minkwáásí ímba uwóí'a wéowe. Waási nó'waamba uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a wéofó káfé'a aafáyáara'-aantembanifo minkwáásí ímba uwóí'a wéowe. Mintántáákóní áwáu maarán-íye. ¹⁶ Naaófá'á Maníkón-aai simátimakowin-awí'a Yóweri agaimaréna siyáin-aai wépaape-íye. Maarán-áái agaimaréna séna

¹⁷ Maníkó séna ánaaen-kanaa maará ónaumne. Kesí ámútambo seyaafá'-wáásímó tíménda kentáánintone kentiyáámúntone kesáái afora'á simátimenaawe. Kentí ifó'-wáásíyé waurán-kwáásíyé kaaimbá awánanááwe. ¹⁸ Érai'a minkánáará'á kesí ámútamba kesí kísau-ininakwa'o tíménda kesáái afora'á simátimenaawe. ¹⁹ Wiyómpa'e marapá'é fí'o-fi'on-kisau-waame'o ondá naaewará iyawará óraa'-umunkwara'a paapé íníye. ²⁰ Aafáúgó kumeu'á ínana wiyónko naaerírí'a ína'a miyámó ondá kesí fí'o-fi'on-kanaa sámó kain-kánáámó paapé índa ²¹ kentáfésamo Fasi'aénkówémó síyawí sáwí'o úmáimo mérempinkemba kawé'-ámpá'á

métinkanaumne Maníkó siyáíye

Yóweri agaimaréna siyáíye Pítaa mináái simátimena ²² séna Ísareri-waasisono. Senda-áái ísáaro. Maníkó Ísumba Násaretifakewimba fasi'aémbá amúwana simámakain-kisau maéna kawé-kísáú fí'o-fi'on-kisau-waame'o uráimba kempímbó úmba awánaraawe. ²³ Naaófá'á Maníkó imáyáamo éna miyám-biya ónaumnemo siyáinka'a pósa tuwímbai Ísumba áí'mai kembiwí tímúwa'a tufuwónae sé'a sáwí-waasi tímúwasa áí'maesa aaraa-táiyá'á tufúwana puwúmbanifo ²⁴ Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankariye. Pukéna puwí-áwáúgómá ímba kanaa'á ta'ótorowana Maníkó Ísumba faú'ankowana pukómpinkemba íyáfasinkaiye. ²⁵ Mindásafena naaófá'á kentáá síwá'nágon-awí'a Téfíti Ísun-aai agaimaréna séna

aasiyaasí Fasi'aénkó kesé'a méraisa'a awánaraumne. Wemá áfomba faiyáisa'a pó'a ímba sáwí-imayaa wéune. ²⁶⁻²⁷ Mindásafe'a kesirumbá kawé'á uré'a Maníkón-áwí'a mósá wémaraumne. Púwón-aempa'a kesimambá ímba mósíyuwainone. Kesirumbá ámakaundawi ení kísau-waasi únda po pukémpa'a ímba másiyuwenana súma kawáá'a íníye. Mindásafe'a méraunda pó'a imáyáa é'a púwóndafinkemba íyáfasisinkainiye. ²⁸ Púwíndafinkemba íyáfasine maé'mae'a ínone séma kesé'a méraanda póna kesirunkó kawé'-úmai óraa'a ína'a ménaumne

Téfíti agaimaréna siyáíye Pítaa mináái simátimena séna ²⁹ kesí waásisono. Kentáá síwá'nágon-awí'a Téfítin-aai afora'ó simátimunda wemó agaimakáimba ímba wesáféna siyáíye. Wemá puwúwasa utámakowa'a wení mararaambá é'a awánaraamba póna agaimakáimba ímba wesáféna siyáíye. ³⁰ Naaófá'á Maníkó séna Téfítimo kawáá ménamo uráintemba moóráwigo minákúmpákéwí anondáara'a kawáámá méiniye Maníkó

siyáimba Téffiti Maníkón-ai simátímakaiwai póna wemá séna Maníkómó siyáin-ai érai'a paápé ínaye Téffiti siyáiyé. ³¹ Téffiti Maníkómó ánaaembo índa-imayaa éna séna Maníkómó íyáfasinankaiwai Kárásiti puwíndafinkemba íyáfasinainiye súntafena séna pukén-aempa'a ímba móauwainana áúma kawáá'a ínáyemo

Téffiti súmba ³² mindá Ísuntafena siyáiyé. Énifo Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankowata éta awánaraumne. ³³ Maníkó kunáí'maena óraa'-waasi póna ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankena wení Ufaen-ámútámbá ámakaiye. Afowámó séna érai'a kesí ámútamba aménaumnemo siyáintemba ámakaisana wení ámútamba kembá símakaimba wéise'a suwáné'a wéowe Pítaa mináái simátimena séna ³⁴ Téffiti ímba wíyómpa'o iyáiwai séna

kesí Fasi'aénkóntáféna séna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á ména'a ³⁵ ení namuro-wáási íyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Téffiti siyáiyé. Wemá ímba wíyómpa'o iyáiwai póna wesáféna ímba siyáiyé.

³⁶ Énifo kembiwí aaraa-táiyá'á tufúkáawintafena Maníkó séna kemá íyáfasinankaundawí Kárásiti éna Fasi'aénkón-iyemo Maníkó siyáimba pósa Ísareri-waasi kawé'-úmai ísáaro Pítaa simátimuwasa ³⁷ ísómba tirunkó umbaí tówasa Pítaane aantá-waasisafesawe sésa sáwíta uráumpo nóra ondasáfénawa síyó suwaná ³⁸ Pítaa séna kembiwí misáwí-ímáyáá tínaaemba uwáme'a Maníkómpá'á té'a Ísu Kárásitintafe'a ísámai nombá máéro. Mindásafena kentí sáwí-imayaa maitiyuwéna Maníkóní Ufaen-ámútámbá úwoi timíníye. ³⁹ Maníkó kempá'á terómó sindawí kesí ámútamba timénaumne Maníkó siyáimba pósa kembiwíyé kentíráátone fí'o-fi'om-barafakewiye fasi'aén-áái

siyáiyé Pítaa siyáiyé.

⁴⁰ Pítaa simátimena fí'o-fi'on-aii kawé'-áái'wárá'á simátimena óraaka'a séna káfé'o sáwí-waasi méraawimo é'a sáwí-meyamba maénááwe. Kemá káfé'a sáwí-ampa'a tuwé'o é'a ímba sáwí-meyamba maénááwe Pítaa súwasa ⁴¹ sáwífa'-waasi isésa wenááisafesa érai'e sésa nombá wémaesa minkánáá sáwífa'-waasi 3,000 waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá Ísuni waási sáwífa'-waasi-i'a ésa ⁴² túwaandu uwáfa'a iyésa aantá-waasi Ísun-aii simátíma'maesa waafán-kwáási wéiyesa moórá-mora-waasi wétuwa'nai-esa Ísuntafesa ísámai aráá-tomba wénesa inái símae iyáawe.

⁴³ Inái símaesa wéiyesa miyámó umbá aantá-waasi kawé-kísáú fí'o-fi'on-kisau máúwasa pósa seyaafá'nánká táátafesa uwasá ⁴⁴ Ísun-aaisafesa timankúnkúmbu uwáí mimbórá-ímáyáá wéesa túwaandu wéesa imáyáá ésa kentáási moparáwímbá waafáni'an-iyé sésa ⁴⁵ miwítí marawé miwítí moparáwíné fí'on-kwaasi tímésa óntamba maiyésa tuwínkaa'-úmai ímbo makón-kwaasi tímésa ⁴⁶ aasiyaasi-kánáá Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'a Maníkóntáfésa ísámai túwaandu wéesa fí'owiti naaúmpimpa'a komésa Ísuntafesa ísámai aráá-tomba wénesa tirumbá kawé'-úmai mésa tómbá tuwínkaa'-úmai tíma'mai wénesa ⁴⁷ Maníkón-áwí'a mósá márówasa seyaafá'nánká tuwánésa miwísáfésa kawé'á wéowe suwaná sáwí'o urómpinkemba aasiyaasi-kánáá Fasi'aénkó tuwímbai kawé'-ámpá'á métinkowasa Ísun-aaisafesa timankúnkúmbu uwáiyé túwaandu uráawe.

3

Pítaa aísamai kawé'ó uwánkarain-ai.

¹⁻² Moórá-waasi anówa ma'ánkarompinkemba aísamai pukón-kwaasigo mérowasa aasiyaasi-kánáá áí'maesa óraa'-amaan-dankoni ontará'á áwí'a sásá'óntará'á móankarowana ména óraa'-amaan-daumpa'o íyún-kwaasisafena óntantafena inaimó

sún-kwaasi méronka'a óraa'-amaan-daumpa'a Pítaae Yóniye'a íyúyana aafáúmó an-deiyónka'a Maníkómpá'á inaimó sen-kánáará'á íyúyana ³ tuwánéna séna óntamba símekaiyo súwasarai ⁴ túramba afuwésarai Pítaa séna kenkáí suwánaao suyaná ⁵ siméyááye-imayaa éna tuwánówana ⁶ Pítaa séna óntamba ímba tokáumpo Ísuni

fasi'aéntámbá kawé'á uwánkanaumne. Ísu Káráísiti Násaretifakewin-awika'a sune. Íyáfasine aintaao sune Pítaa simásuwena ⁷ ayáánúrapa'a ta'óto'mai íyáfasinankowana aísauone aísarune kawé'á úwana ⁸ íyáfasinkwena ásáfaraa táúfaraa'á éna aamoí éna Maníkón-áwí'a mósá wémarena mindáraise'a óraa'-amaan-daumpa'a ⁹ weyááríka'a marapá'á iyéna Maníkón-áwí'a mósá marówasa seyaafá'-wáásí awánésa ¹⁰ sésa miwá aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-dankoni sásá'-óntará'á ména óntan-inai símasima'o iwáín-iyé sésa táátafesa ésa weyááríka'a marapá'ó iyúntafesa tiyáámba píkinsa táátafesa uráawe.

Pítaa simátímakain-aaí.

¹¹ Weyááríka'a iyéna aamoí éna Pítaante Yóninte tine'á ta'ótorowasa seyaafá'-wáásí táátafesa ésa miwífá'á tóso ésa óraa'-amaan-daumpa'a Soromoní áúwimaimo úmakopa'a tóso uwaná ¹² Pítaa tuwánéna séna Ísareri-waasisono. Mintántáátáféna ímba táá'á íno. Ímba kenkáí káá'a súffáero. Ímba kenkáísí fasi'aénkó kawé'-úmai arupíse úmai mékai wéúfo ¹³ Maníkóní fasi'aénkó miyá wéisana minkwáásígó weyááríka'a wéniye. Miyá uráintafena Maníkó Ísun-awí'a mósá maréna kentáá síwá'ná Émbaramuwe Áísákiye Yékopuwe miwítí Fasi'aénkó wení kísau-waasigon-awí'a Ísumba póna mósá makáiyé. Énifo Ísumba áí'mae'a Rómu-kamani-kawaagon-awí'a Páíratimpa'a kuwaná Páírati séna faú'ankanae súwa'a a'áo siyáawe. ¹⁴ Kawé'-wáásí arupíse úmai méron-kwaasigontafe'a a'áo sé'a moórá-waasi tufúwana puwúwasa ándáfa'a áúkon-kwaasigontafe'a faú'ankao siyáawe. ¹⁵ Miyá uráantafe'a aúí'a úmai maé'mae'o íyawini áwáu-waasi kemá tufúwana pukáimpinkemba Maníkó íyáfasinankowakai awánarauye. ¹⁶ Awánarauyawi Ísun-awikoni fasi'aénkó aísamaimo pukáin-kwaasi fasi'ánkáisa'a wéwaraawe. Ísu kenkáísí simankúnkúmba wéuwasinkaisana minkwáásí kawé'-úmai wénisa'a wéwanaawe Pítaa siyáiyé.

¹⁷ Pítaa mináái simátimena séna kembiwíyé kentí kawáá-wáásísé ímba awánamai Ísumba kawé'á uré'a tufúkáawe. ¹⁸ Naaófá'á Maníkó wenáái simátímakowisafena séna simátíme'a sune. Kemó íyáfasinankaandawimba sáwí'a uwánkanaawe Maníkó siyónka'a póna kembiwí Ísumbo uráamba mináái paápé uráiyé. ¹⁹ Mindásafe'a kentí sáwí-imayaa tínaaemba uwáme'a Maníkómpá'á tíyana Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye. ²⁰ Moórá-mora-kanaa Fasi'aénkó wení fasi'aémbá tímína'a wesé'o méraiýantafe'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a

Maníkómpá'á teró. Maníkó túwa'nai ínkwae séna íyáfasinankaraiwaimba Ísumba ai'maránana kumíndasafe'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró. ²¹ Ísu wíyómpa'a iméraitimba póna ánaaen-kanaamo éna seyaafá'-tántáá'á aúí'o índa-kanaa aneká'á marapá'á kumíníye. Naaófá'á Maníkó mináái simátímuwasa Maníkón-aaímo ísón-kwaasi kawé'-wáásí iséna simátímakaawe. ²² Maníkón-aaí simátímakowin-awí'a Mósesé séna Maníkó kentí Fasi'aénkó kembá kesí kísau mauwó séna sí'mákainten-úmai Maníkón-aaímo simátímindawimba keándáfakemba moóráwigomba ai'maránana wenáái simátíminasa isánáawe. ²³ Ímbo isáiyawimo éna Maníkó wení waásifinkemba tí'mátuwena tínkaminasa puwónáawe Mósesé siyáiyé. ²⁴ Maníkón-aaí simátímakowin-awí'a Sámúwéri simátímakonka'a ánaaen-kwaasi simátíme'ontemba maami kífé-kanaa wépaape-iyé. ²⁵ Naaófá'á Maníkó kentáá síwá'nán-awí'a Émbaramun tafena séna enándáfákén-kwáásísáféna seyaafá'-márafákén-kwáásí kawé'á uwátinkanaumne Maníkó óraaka siyáiyé. Émbaramun-andafaken-kwaasi owaná póna kembiwísáféna Maníkó mináái óraaka siyáiyé. ²⁶ Miyáumai Maníkó Ísuntafena kesí kísau mauwó séna ai'marówana kempímbá kunkáiyé. Seyaafá'á kentí sáwí-imayaa tínaaemba uwámíyana aifa'á kembiwí kawé'á uwátinkaindasafena kempímbá kunkáiyé Pítaa Ísareri-waasisafena siyáiyé.

¹ Óraa'-amaan-daumpa'a Pítaae Yóniye wésimatimuyasa áamáan-kisau-waasiye áamáan-danka'o káráwiyowiye Sátúsi-amaan-aaimo sun-kwáásiyé tóso ésa ² miwí táái taisésa aaisambá suwasarái mindárai Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai simátímúyasa úwoi-waasi isésa sésa Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkaintafesa seyaafá'-wáásí pukémpinkemba íyáfasinanaawe suwasá mináái isésa karo'é sésa aaisambá sésa ³ mindárai ta'ótoresa sésa fénáimba póta aafáyáarata aafintá maitinkánaumne sésa kawáá-wáásí ándáfa'a tínkómbanifo ⁴ úwoi-waasi sáwífa'a 5,000 waasi mindárai-taisafesa timankúnkúmba uráawe.

⁵ Aafáyáara'a aafimbá maitinkánaumne sésa waiyómba aafáyáara'a Yérúsaremu-naopa'a Yúndaa-kawaa-waasiye óraa'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé miyáumai-waasi miwí táái isánae sésa túwaandu ésa ⁶ aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ánásiye wení akún-ándá-wáásiyé Káyafaasiye Yóniye Árékísandaawe túwaandu ésa ⁷ Pítaante Yóninte táántowasarai tuyasá tísai esa sésa aísamaimo pukáin-kwaasi nóra urááyo. Nááwani fasi'aéná kenkáifimbá wéraisakaiya kawé'á uwánkaraayo. Nááwan-awira sékaiya kawé'á uwánkaraayo suwaná ⁸ Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Pítaa séna Ísareri-kawaa-waasiye óraa'-waasiye ísáaro. ⁹ Aísamaimo pukáin-kwaasi kawé'ó uwánkaraundasafe'a wésisai-owe. Nóra séra kawé'ó uwánkaraundasafe'a wésisai-o. ¹⁰ Afora'ó simátíménda kembiwíyé seyaafá'-Ísaréri-wáásiyé ísáaro. Ísu Káráisiti Násaretifakewimba

aaraa-táiyá'á tufúwówana Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankaraiwaimba wenáwíka'a súyana wení fasi'aénkó minkwáásí kawé'á uwánkáísana kempímbá kawé'-úmai méraisa'a wéawanaawe. ¹¹ Maníkón-aai aúfáifimba Ísun-aai agaimaréna séna óntan-dambo on-kwáásí moóra-ontantafesa sáwí'an-iye sésa maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé

mináái Ísuntafena agaimaréna siyáiyé. ¹² We aantemba sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpátá méwésinkaiye. Maníkó séna wenáwíka'-aantemba wení fasi'aénkó aantemba waási sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye

Pítaa siyáiyé.

¹³ Pítaa mináái simátimena mindárai ímba táá'a úwasarai óraaka simátímúyasa minkáwáá-wáásí tuwánésa táátafesa ésa mindárai úwoi-waasiyai ímbo uwáitáí'-urááyan-kwaasin-oye sésa táátafesa ésa sésa Ísuwe'o núyantafesarai miyá wéoye sésa ¹⁴ awánomba Pítaante Yónintepa'a aísamai kawé'ó uwánkaroyan-kwaasi mérowasa awánésa mindáraimo simátimiyan-aaisafesa saafá uwááesa ifátuwesa ¹⁵ sésa máápa'a kúmókaiyo suwasarái kúmúyasa minkáwáá-wáásí keáímbá sésa ¹⁶ mindárai nórasaawa ónaumno.

Fí'on-kisau kawé-kísáú maiyááyamba pósa Yérúsaremufaken-kwaasi seyaafá'á isáámba póta ímba karo'ésá sénaumpo ¹⁷ fí'o-fi'on-daopaken-kwaasi ímba isáiyantafeta mindáraisafeta simátimeta séta Ísun-awika'a ímba simátímékaiyosa sénaumne sésa ¹⁸ táántowasarai iyúyasa sésa Ísun-aai ímba simátímékaiyo. Ísun-awi'a ímba sekaiyó suwasarái ¹⁹ Pítaae Yóniye sésarai kemó miyá simásinkaiyakaimo Maníkón-aaimo tuwékai Maníkón-aúranka'a kawerá ínáyai ke mináái aneka'á ísáaro. ²⁰ Keráímó awánarauyan-tantaa'e ísarauyan-tantaa'e ímba tuwáyaufó úwoi simátimeyauye suyasá ²¹⁻²² kawáá-wáásí aneka'á óraaka simátimesa sésa éniyo úwoi kárúwaakaiyo siyáawe. Aísamai kawé'ó uwánkaron-kwaasi kae'-wáái-áátáiyá'á ímba weyáaríka'a wénuwasarai kawé'á uwánkóyasa úwoi-waasi isésa Maníkón-áwí'a mósá maróntafesa mindárai ímbo tínkamuyamba úwoi kárúwaakaiyo siyáawe.

Fasi'ámai ménaumne sésa inaimó siyáan-aai.

²³ Kárúwaakaiyo suwasarái Pítaae Yóniye kentí waásifa'a tésarai óraa'-amaan-kisau-waasiye

óraa'-waasiyemo sun-áái másimátímúyasa ²⁴ isésa Maníkómpá'á inai sésa Fasi'aénkóo wíyóne marawé uwí-nóné úmare miwán-arumpimbo úmakaanda-tantaa'waraka'a wé-gawaanone. ²⁵ Naaófá'á emá sunaná ení Ufaen-ámútánkó ení kísau-waasi kentáa síwá'nágomba Téfitimba kusimámuwana agaimaréna séna

nóintafesawa fí'om-barafakewi aaisambá sésawa nóintafesawa tufuwíyan-ai siyááesa áúkaawe. ²⁶ Fí'om-barafaken-kawaa-waasi to'mayaa úmae tatúwaandu ésa Fasi'aénkónté wemó íyáfasinankaiwainte tiyátinkanae siyáawe

mináái Téfiti agaimaréna siyáaye. ²⁷ Mináái paápé úwasa Yérúsaremu-naopa'a Érotiye Póntiyasi-Páiratiye fí'onkaa-waasiye Ísareri-waasiye túwaandu ésa Ísumbo tufuwíyan-ai sésa emó íyáfasinankaandawimba ení kawe-kísáú-wáásí Ísuntafesa tufuwíyan-ai siyáawe. ²⁸ Naaófá'ó emó miyá ónááwemo siyáanda pósa túwaandu ésa miyá uráawe. Emó ímba miyá ónááwemo siyáandaraka ímba Ísumba tufúkáawisino. ²⁹ Fasi'aénkóo óraa'-amaan-kísau-waasi tááimo símáimo taráíyaamba ísaraanda po súwa'nai ínonda póta ímba inkaiséta enáái úwoi óraakata simátimenaumne. ³⁰ Ení fasi'aémbá símínata tí'o índa-waasisa asófatin kafata konó. Ení kawe-kísáú-wáásígón-áwí'a Ísuwe súnanasa wení fasi'aénkó fí'o-fi'on-kísau kawe-kísáú paápé íníye ³¹ inai simásúwówana túwaandu urón-daumpa'a tora'náára'a úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífímbá óraa'a uwátinkowasa Maníkón-ai óraaka simátíma'mae kuráawe.

Moparáwimbó moórá-mora uwátímakaan-ai.

³² Ísumpa'a timankúnkumbo uwáí mimbórá-ímáyáá wéesa mésa kentí moparáwín-táfésa ímba kendé aantembaniye wésesa úwoi moórá-mora tíma'maesa kuwasá ³³ aantá-waasi áfááraumai fasi'aénkwará'á mésa Ísu pukómpinkembo íyáfasinkain-ai óraaka simátíma'mae wéwesa Maníkó aantá-waasi túwa'nai úntafesa kawe-kísáú maimaé wéguwasa ³⁴⁻³⁵ Ísuni aampa'ó kuwáí marawé naanémó makówi fí'on-kwaasi tímésa óntamba maiyésa aantá-waasi tímúwasa tuwínkaa'-úmai ímbo makón-kwaasi tímakaafó Ísuni aampa'ó kuwáí seyaafá-tántáá'á ímba aafáán-túwówana ³⁶⁻³⁷ moóráwigon-awí'a Yósepiwara'a miyá éna moórá-marama fí'on-kwaasigomba aména óntamba maiyéna aantá-waasi tíména wemá Rífáin-andafakewi Sáíparasi-aempakemba tamérowasa aantá-waasi moórá-awí'a simánkesa Kíríki-taaifinkemba Páánápáasiye sésa waé'mai-awí'a tiráfaiyaiwain-iyemo suwáí minóntámbá tímakaiye.

5

Ánánáyasinte Sáfáiraante-taai.

¹ Páánápáasi minóntámbá tímúwasarai moóráwigon-awí'a Ánánáyasi úwana awaainínkón-áwí'a Sáfáíraae'a mésarai moórá-marama fí'on-kwaasi tímésarai óntamba maiyésarai ² tuwináyauyo awaainínkómbá simámuwana miyá ínone súwana minóntámbá tuwínkaa'-uréna tuwímbai wesáféna maéna tuwímbai maimaéna aantá-waasi mótimena karo'á séna seyaafá'á tímúne súwana ³ Pítáa séna Ánánáyasiyo waántáwanko áisai úmai isánae sintáfé ewé sé mararákén-óntámbá seyaafá'á tímúnemo sénda Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá karo'á simánkaane. ⁴ Mimbáramá ení maramá isa tuwé óntamba maiyé ení óntamba isa tuwímbai tímé ímba sáwí'a éma mararákén-óntámbá tuwímbai tímúne ímbo sénda seyaafá'á tímúne séndama sáwí'a ómpo ímba waási aantemba karo'á simátinkaampo Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá karo'á simánkaane Pítáa súwana ⁵ Ánánáyasi iséna pu'maéna kuntúwasa minááímó ísón-kwaasi áfááraumai táatáfesa uwasá ⁶ ifó'-wáásí tésa puwúmba taasáúmaesa maimaéna máutaraawe.

⁷ Máwautowana awaainínkó kárika'a ména awaikómó puwún-ai ímba ísarena Pítáa-iyai'fa'a túwana ⁸ Pítáa séna kenkáítí mararákén-óntámbá seyaafá'á símakaayo súwana minínkó séna ewé seyaafá'án-iyé karo'á súwana ⁹ Pítáa séna enawaaikóe esé'a mimbórá-ímáyáá ékai Fasi'aénkóní ámútankomba karo'á simánkámai awánáyae

siyááye. Enawaai'ó máwautaan-kwaasi tésa embá tamaimaésa máutanaawe Pí-taa súwana ¹⁰ pu'maéna Pítaan-aísamaifimba kuntúwasa ifó'-wáásí tésa puwúmba taawánésa maimaésa awaai'kómbó utopa'á máutowasa ¹¹ Fasi'aénkóní waásiye fí'on-kwaasiye isésa

táatafesa uráawe.

Fí'o-fi'on-kisau kawé-kísáúgón-aai.

¹² Aantá-waasi waási túranka'a fí'o-fi'on-kisau

kawé-kísáú maimaésa íyúwasa Ísumpa'a timankúnkúmbo uwáí óraa'-amaan-damba Soromoní áuwimai úmakopa'a aasiyaasí túwaandu uwasá ¹³⁻¹⁴ fí'o-fi'on-akwa'a sáwífa'a Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmbe ésa miwísé'a túwaandu é'ómbanifo fí'on-kwaasi tuwánésa sésa kawé'-wáásín-owe sésa táatafesa ésa ímba miwísé'a túwaandu uwasá ¹⁵ aantá-waasimo uráamba isésa tí'o ún-kwaasi taawiya'maésa marupá'á mátinkesa sésa Pítaa wéninana amankókonko taauwétáinasa asófáiwae suwasá ¹⁶ fí'o-fi'on-daopakemba tí'o ún-kwaasiwara tirumpimbá sáwí-amutambo méron-kwaasiwara'a tí'-maesa Yérúsaremu-naopa'a mátinkówana Maníkó Pítaamba áwa'nai úwasa seyaafá'á asófasaraawe.

Kawáá-wáásí aantá-waasi sáwí'o uwátínkaraan-aai.

¹⁷ Miyá wéuwana aifa'-ámáán-káwáágóe wení waási Sátúsi-amaan-aaimo sun-kwáásíyé sésa seyaafá'á ímba kentáásiraaima wáéfo aantá-waasi tirááima wáéwe sésa tíyántafesa ésa ¹⁸ ta'óto'mai ándáfa'a tiyúwówana ¹⁹ mindó'wáámbó waúnka'a Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakewi ontamá tisuwéna tí'maena máápa'a mútinkena séna ²⁰ óraa'-amaan-daumpa'a imé'a

aú-amba waási kawé'-úmai maé'mae'o íyan-ankoni áwáuma isimátíméro súwasa ²¹ isésa siyarónka'a

óraa'-amaan-daumpa'a imésa mináái simátímakaawe.

Óraa'-amaan-daumpa'a moóráfa'a wésimatimuwasa moóráfa'a aifa'-ámáán-káwáágówe wení waásiye tésa ándá-waasi-taai isánae sésa Ísareri-óraa'-waasi táántowasa tésa ámáán-danka'-i-waasisafesa sésa aantá-waasi ándáfa'a méraafo kotí'mae'a teró suwasá ²² kumbá ímba mérowasa kouwerésa tésa sésa ²³ ándá-namba ontamá wisuwésa i-wáásí ontará'á méraawata ontá tisuwéta awánáúndasa ímba méraawata úne suwasá ²⁴ ámáán-kawaa-waasiye ámáán-danka'o káráwiyowiye isésa táatafesa ésa sésa mindá nórasaawa ónaumno simásuwesa sáwífa'-imayaa wéuwana ²⁵ moóráwigo téna séna ándáfa'o mátíyukaan-kwaasi óraa'-amaan-daumpa'a mésa wésimatimewa'a tuwánáúmne súwasa ²⁶ ámáán-danka'o káráwiyowiye wembó áwa'nai un-kwáásíyé kotí'maesa aáno úmai tésa sésa úwoi-waasi miwí táái isésa sínkamofó sésa aáno úmai ²⁷ tí'maesa aaimó isái-wáásífa'á mátinkówana aifa'-ámáán-káwáágó ²⁸ séna é'a simátíme séta minkwáásígón-aai wenáwíka'a ímba simátíma'mae'a korósá siyáundasa isa'á é'a simátíméwasa Yérúsaremu-faken-kwaasi seyaafá'á isásaraawa'a ke karo-súfimbá sinkéta minkwáásí tufúkáawe sewé aifa'-ámáán-káwáágó súwasa ²⁹ Pítaawe aantá-waasiye sésa Maníkón-aai aifaráán-ááígó póna waási-taigomba íyáákaraimba póta kentááisa ínta iséta Maníkón-aaisa iséta miyásá ónaumne. ³⁰ Kembiwí Ísumba aaraa-táiyá'á tufúwana puwúwana kentáá síwá'náti Maníkó Ísumba pukáimpinkemba íyáfasinankena ³¹ séna óraa'-waasi póna sáwí'o úmimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye séna ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankena Ísareri-waasi kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye séna Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankena ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankariye. ³² Mináái iséta kawé'-úmaisá simátimunanasá Maníkóní Ufaen-ámútánkó mináái kawé'-úmai wésimatimiye. Maníkó wenáái isámai kawé'ó owí wení ámútamba wétimisana Maníkóní Ufaen-ámútánkó mináái wésimatimiye aantá-waasi siyáawe.

³³ Simásúwówasa aaimó isáán-kwaasi isésa

tirunkó sáwíte'a úwasa tínkamona-e-imayaa uwaná ³⁴ miwífinkémbá moóráwigo íyáfasinena ámáán-kawaa-waasigon-awi'a Kámérieri íyáfasinena miwí táái taráisuwena wemá Maníkón-aai aúfáífinkemba aasiyaasí simátimuwasa wenáwí'a mósá wémarowi íyáfasinena aantá-waasisafena séna káríka'a máápa'a kumónááwe súwasa máápa'a kúmúwana ³⁵ séna Ísareri-waasiono. Maaminkwáásísáfé'a miyá ónaemo síyamba éka'a imáyáa uré'a miyán-oro. ³⁶ Ááema moóráwigo-awi'a Tíútasi íyáfasinena séna óraa'-waasi únda pó'a kesiráái aantemba waenááwe súwasa sáwífa'-waasi 400 waasi arááíwáúwana moóráwigo Tíútasimba tufúwana puwúwasa wembó arááíwa'maesamo nún-kwaasi wété ésa wení kísau ifátukaawe. ³⁷ Minkákémbá túwí'o fariyón-kanáa moóráwigo Kárírifakewin-awi'a Yúndasi íyáfasinena táántowasa sáwífa'-waasi wenarááíma wa'maésa wéguwana moóráwigo tufúwana puwúwasa wembó arááíwa'maesamo nún-kwaasi wété uwáguraawe. ³⁸ Mindásafe'a imáyáa é'a maaminkwáásísómbá ímba ándáfa'a mátiyuwe'a ifátúwéwasa méraaro. Miwítí kísaugoni áwáumo marará'-wáásítí imáyáafinkembo énamo éna tai'áíniye. ³⁹ Miwítí kísaugoni áwáumo Maníkóní imáyáafinkembo ína'o é'a ímba kanáa'á taraisónááfo úwoi waé'wae'a íniye. Maníkómpákémbó ína'o é'a minkwáásí sáwí'o uwátinke'o é'a Maníkónkwará'á sáwí'a uwánkanaawe Kámérieri súwasa aaimó ísáán-kwaasi isésa wenááisafesa ewé sésa ⁴⁰ aantá-waasi táántowasa íyúwasa túwiyonku'-nésa óraaka sésa Ísun-aai wení fasi'aémbá ímba simátíméro sésa ti'mákaawe.

⁴¹ Ti'márówasa wéesa tigesáfésa uráawisina Maníkó imáyáa timúwana tirunkó kawé'á úwasa sésa Maníkó fasi'aémbá símakaisata Ísuntafeta fasi'ámaisa méraundasa pósa sí'o índa-i'o uwásínkèntaanifo sirunkó kawé'á ínata méranaumne aantá-waasi simásuwesa ⁴² aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'e waásiti naúmpimpa'e Ísuni ásé-aai simátíma'mae wénesa Maníkómó íyáfasinankaraiwai Yúndaa-waasisa wéamu'ma-oundawisa wemá Ísun-iyé sésa simátíma'maesa kuráawe.

6

Afakaeté-waasimo túwa'nai uráan-aai.

¹ Simátíma'mae kuwasá Ísun-aai isésa sáwífa'-waasi wení aampa'á wéwesa méronka'a Yúndaa-waasi fí'om-barafaken-kwaasi Kíríki-taaifinken-aaimo sun-kwáásí Yérúsaremu-u'a méron-Yúndaa-waasisafesa í'ai tinkésa óntamba tuwínkesa Kíríki-keto'-inimba ímbo tímúnkakemba í'ai tínkówasa ² mindásafesa aantá-waasi Ísuni aampa'ó kuwái seyaafá'nánká táántowasa tuwasá sésa Maníkón-aaimo simátimunda-kisau tuwéta óntamba tuwínkaa'-úmai timúnda-kisau maúnafo sésa ³ kempínkémbá afakaeté-waasi túwí'o síyata óntambo tuwináí-kísáú timénaumne. Miwí kawé'-ímáyááwará'-wáásí Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífímbá óraa'o uwátínkáín-kwaasi túwí'a síyata óntambo tuwináí-kísáúsá timéta ⁴ kesáá Maníkómpátá inái wéseta Maníkón-aai simátíma'maeta konó aantá-waasi suwasá ⁵ ísówana tirunkó kawé'á úwasa afakaeté-waasi túwí'o sumbá moóráwigo-awi'a Sítífeni wemá Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Ísuntafena imáyáa éna fasi'ówi úwana moóráwigo Fírípi úwana moóráwigo Pórókórasi úwana moóráwigo Náíkéna úwana moóráwigo Táímóni úwana moóráwigo Páménasi úwana moóráwigo Níkóráasi wemá Ántíoku-naopaken-kwaasi éna fí'on-ampakemba Yúndaa-amaan-ampa'a kuréna minkákémbá Ísuni aampa'ó túwai úwasa ⁶ miyáumai-waasi tí'maesa aantá-waasifa'a tuwasá Fasi'aénkóní kísau mo máiyantafesa tine'á ta'ótokesa Maníkómpá'á

inaí siyáawe.

⁷ Maníkón-aai simátíma'mae kuwasá Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sáwífa'a Ísuni aampa'á kuwasá Maníkóní ámáán-daumpa'a kísau mo máún-kwaasi sáwífa'a Ísun-aai isésa wení aampa'á kuwasá

miyá úmae wéwesa sáwífa'-waasi-i'a uráawe.

Sítífenimbo ta'ótokaan-aai.

⁸ Fasi'aénkó Sítífenimba áwa'nai úwana fasi'aénkwárá'á ména seyaafá'-wáásí túranka'a fí'o-fi'on-kisau kawé-kísáú wémauwasa ⁹ moórá-kanaa tuwímbai Sítífenimpa'a tésa karo'-ááiyé-ímáyáá ésa wesimán-kwesiman-esa miwí Yúndaa-waasi ésa tuwímbai Sáírini-marafakewi uwasá tuwímbai Árékísándiriyaa-marafakewi uwasá tuwímbai Sírisiyaa-marafakewi uwasá tuwímbai Ésiyaa-marafakewi miyáumai-marafakenkwaasi mimbórá-ámáán-dáúmpá'á ména Sítífenimpa'a tésa karo'-ááiyé-ímáyáá ésa wesimán-kwesiman-umbanifo ¹⁰ Maníkóni ámútanko Sítífenimba kawé-ímáyáá amúwana póna Sítífenin-aaigo miwí táái iyáákowasa ¹¹ ifátuwesa wésa aúpá'á óntamba túwaandu úmai tuwímbai-waasi tímésa sésa Sítífeni Mósesemba símai sáwí'a uwánkena Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraisata ísaraumne. Kosimátíméro suwasá ¹² minkáró'-áái tasimátímúwasa úwoi-waasiye óraa'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé ísówana tirunkó sáwí'a úwasa Sítífenimo úpa'a tésa tata'óto'mai áí'maesa áamáán-óraa'-waasifa'a máankesa ¹³ karo'-ááímó sun-kwáási kotí'maesa mátínkówasa karo'á sésa minkwáásígó óraa'-amaan-damba símai sáwí'a úmae iyéna Móseseni áamáamba símai sáwí'a úmae iyéna ¹⁴ séna naaófá'á Mósesemo áamáambo simátímakain-amaamba Ísu Násaretifakewi ifátuwena fí'on-amaamba wésena Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-damba tawísíuwainiye Sítífeni siyáiyé. Miyán-káró'-áái suwasá ¹⁵ seyaafá'-wáásí Sítífenimbo awánomba wiyómpakemba Maníkóni kísau-waasi tóikaamba úkówasa awánaraawe.

7

Sítífeni áamáán-óraa'-waasimo simátímakain-aaí.

¹ Miyá simásúwówana aifa'-ámáán-káwáágó Sítífenimba áísai ena séna sen-áái érai'-aaiya'i karo'-ááiyá'iyó súwana ² Sítífeni séna kesifoísái kesuwaaísáiyó simátíménda ísáaro. Naaófá'á kentáá síwá'nágo Émbaramu ímba Éraanifa'a koméronka'a Mésópótemiyaa-marafa'o méronka'a Maníkó fasi'aénkwáráwí kuména ³ Émbaramuntafena séna ení marawárá enamááraawara'a tiyuwé wina'á moórá-maramo aráánáménda'fa'a koméínone súwana ⁴ íséna mimbáramá Káringiyaa-waasiti marafá'á tuwéna téména Éraanifa'a tamérowana afowá puwúwana Maníkó ai'marówana téména maafá'ó méraundafa'a túwana ⁵ minkánáá Maníkó ímba maramó amúmba óraaka séna ánaaemba maambáramá enkwárá enaísaa'fitantambo iyawiwara'a tíménaumne. Maníkómó súmba Émbaramu iyámpói ímbo ma'ánkaronka'a mináái simáména ⁶ moórá-aaíwara'a séna enaísaa'fitantambo iyawí fí'on-kwaasiti marafá'á koméwasa umbai-kísáú tímésa sáwí'a uwátínkéwana sáwífa'-aatai 400 aatai tai'áína'a ⁷ sáwí'o uwátinkaiyawí sáwí-meyamba tíménda pósa enaísaa'fitantambo iyawí mimbáramá tuwésa maafá'á tésa ken-ímáyáá mósá maránááwe séna ⁸ mináái naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena séna ánaaemba maambáramá enkwárá enaísaa'fitantambo iyawiwara'a tíménaumne siyáimba mináái símai kááísamarena póna túma kárámai araenáemba uwo Maníkó siyáiyé.

Súwana Émbaramu ména Áísáakimba ma'ankéna afakaumboé-kanaa maisuwéna áúma kárámai araenáemba uwánkowana Áísáaki óraa'a éna Yékopumba ma'ankéna áúma kárámai araenáemba uwánkowana Yékopu óraa'a éna sísamaifakemba kae'á kumbaimái-iyampoi matínkéna túma kárámai araenáemba uwátínkáfa'a kuráiyé.

⁹ Miyá uwátínkáfa'a kúwasa mináfáráwáínónnda tífákon-awi'a Yósepintafesa sésa sínaaenkewi ímba kentáará'á káráwiniye sésa tirumbá sáwí'a uwánkesa áí'maesa fí'on-kwaasiya'a mátínkesa óntamba máúwasa miwí Yósepimba áí'maesa wéména Ísípi-marafa'a máánkówana Maníkó wesé'a mérowasa ¹⁰ umbai-kísáú amésa sáwí'o uwánkómbanifo Maníkó wesé'a ména áwa'nai ena kawé-ímáyáá uwánkena wení umbai-tántáá'á tai'ánkowana mimbáramá Ísípi-marafaken-kawaago Yósepini kawé-ímáyáá awánéna séna Ísípi-marafa'a seyaafá'-wáásiyá'á kawé'-úmai káráwiye kesí moparáwínká'á miyán-uwo súwana wemó súntemba úwana ¹¹ ánaaemba aawaimá téna Ísípi-marafa'e Kénaanimarafa'e seyaafá'-áémpá'á aawaimá tówasa tááísafe uwaná kentáá síwá'násomba

tómbá ímba miwífímbá wérowana ¹² Yékopu séna Ísípi-marafa'a tómbá wéraiye-aai isáúmpo koméyánoro séna áánintomba ti'marówasa koméyánúmaesa ¹³ tifowámpá'á tamérowana mintómbá tai'ówasa aneka'á kuwaná Yósepi miwísé'a tamaéna séna kemá Yósepi kentífáko úne súwasa pukáanesa siyáumne suwaná Ísípi-marafaken-kawaago Yósepini áwáuma iséna awaaísái tuwánówana ¹⁴⁻¹⁵ Yósepi awaaísái simátimena séna kesifombá kosimámiyana wení akúmbá tí'maena Ísípifa'a tiyó Yósepi siyé. Kosimáméro Yósepi súwana afowámá iséna wení akúmbá 75 waasi tí'maena Ísípifa'a kawe'-úmai komésa púwúwasa ¹⁶ ánaaemba miwí tísaafitomba tiyáántamba maimaésa témesa Síké-mufa'o máutomba naaófá'ó Émbaramu Émon-anaankaken-kwaasi óntambo tímakom-barafa'a máutaraawe.

¹⁷ Énifo kentáá síwá'násomba Ísípi-marafa'a komésa sáwífa'-waasi agaiyáawe. Maníkó Émbaramuntafena fasi'aén-áái séna Kénaani-marama enaísaafitantambo íyawi timé-naumne siyóntemba tímínda-kanaa ampáámbo únka'a ¹⁸ moóráwigo Ísípi-marafaken-kawaago Yósepimo naaófá'ó pukóntafena wení kísau-aai ímba ísarowi póna ¹⁹ kentáá síwá'nása umbai-kísáú tiména maimái sáwí'a wéuwatinkowasa iyámpói máápa'a tiyúwówasa pukáawe.

²⁰ Iyámpóisomba púwúwana minkánááfímbá Mósesemba kawe'-óí'wará'-iyámpói ma'ánkarena anówama aúpá'á naaúmpa'a ánkarrowana kaumbo-wiyómbá maisuwéna ²¹ máápa'a áí'maena múankarrowana Ísípifaken-kawaagon-ayáámúnko awánómba aráái tówana kesáánine séna káráwiyowana óraa'a úwasa ²² Ísípifaken-kwaasi

miwítí áwáuma simáma'maesa iyúwana Mósesé wéisena óraa'a éna wení kísaugowe wenááigowe kawe'á uráiyé.

²³ Mósesé miyá éna kae'-wáái-áátái maisuwéna kesí waási Ísareri-waasi kotuwánánae séna kúmba ²⁴ Ísípi-waasigo Ísareri-waasigomba sáwí'a uwánkowana Mósesé tuwánéna Ísareri-waasi áwa'nai ena Ísípi-waasigomba tufúwana puwúwana ²⁵ Mósesé imáyáa éna séna Maníkó minkísáúrátáféna iyáfasisinkaraimba pó'a Ísípifakemba Ísareri-waasi tí'mae'o kondá minkísáúsáfésa ewé sénááwe siyáimbanifo Ísareri-waasi ímba miyán-imáyáa uwaná ²⁶ Mósesé kowaiyómba iyáfasinena kúmba Ísareri-waasi kaekó tíyóyana tuwánéna tíyótainda-imayaa éna séna kae'náraiyo mimbórá-náóraan-oto tiyááyafo súwana ²⁷ aifa'ó ómbarenamo tiyón-kwaasigo Mósesemba famétuwena séna nááwa embá iyáfasinankaraisawa kentáásí kawáái'a éwa aaisá wésimasimeno. ²⁸ Fénáímbo Ísípi-waasimo tufuwónanamo puwéwiyaintena kembá miyáwá ínono súwana ²⁹ Mósesé iséna inkaiséna wéme wémena Míndiyaani-marafa'a ff'on-kwaasiti marafá'á koména

kae'-iyámpói matínkaraiye.

³⁰ Mósesé koména kae'-iyámpói matinkéna ména kae'-wáái-áátái maisuwéna moórá-kanaa máásai-marafa'a wéwena Sáínai-omapa'a ewaa'ó wéronka'a kúwana káritaiyakemba iyá kéna ímba mintái kówana Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi mimpímbá mérowana mintái ímba kówana ³¹⁻³² Mósesé awánéna óraa'-imayaa éna ewaa'á koména awánówana Maníkó séna enaíwá'ná Émbaramune Áísáakine Yékopune miwítí Maníkó úne súwana Mósesé mináái iséna aiyayaankakemba tata'á úwana úwoifa'a kararówana ³³ Fasi'aénkó séna méraandafa'a ufaem-bárámá wéraipa'an-ifo kawe'-máráfá'ó méraapa'an-ifo maambárámá sáwí'a ónafainifo aísamai ánáamba faútuwaa. ³⁴ Ísípifa'a kesí waási sáwí'o wéuwatinkaawasamo ifi'ó wétaamba tuwánáunda pó'a túwa'nai ónaumpo iyáfasinena'a ai'maráana wéme wéme Ísípifa'a kuré kesí waási Ísareri-waasi kótí'mae Kénaani-marafa'a waaó Maníkó Mósesentafena siyáiyé.

³⁵ Wembá Mósesemba Ísareri-waasi tínaaemba uwámesa sésa nááwa embá iyáfasinankaraisawa kentáásí kawáái'a éwa aaisá wésimasimeno siyáawe. Siyáan-kwaasisafena Maníkó mináái siyáiyé. Wembá Mósesentafena Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi

kári-taiyakemba aai simámakaiye. Wembá Mósesemba Maníkó kawáá-kísáú aména ai'marówana Ísípifakemba Ísareri-waasi kótí'maena Kénaani-marafa'a kuráiyé. ³⁶ Wemá Mósesema Ísípifa'a ímbo awánon-kisau fí'on-kisau maúwasa sésa úwoi tí'mae kóuwo suwaná tí'maena kúmba nonkón-áwí'a naae-nóné supa'á wéna ímbo awánon-kisau kawé-kísáú komaéna tí'maena kúmba máasai-marafa'a kae'-wáái-áátái komérowana ímbo awánon-kisau kawé-kísáú maimaéna iyáiyé. ³⁷ Wemá Mósesema simátimena séna Maníkó kembó iyáfasisinkarainten-úmai ánaaemba moóráwigomba kentísaafitambó iyawifinkemba iyáfasinankainiye. Maníkón-aaimo simátimindawimba iyáfasinankainiye. ³⁸ Wemá Mósesema máasai-marafa'o Maníkóní waasi Ísareri-waasimo méropa'a miwísé'a maéna kentáá síwá'násonte'a maéna Maníkóní kísau-waasi wiyóm-pakewi wesé'a maéna Sáínai-omapa'a imérowana Maníkóní kísau-waasigo wiyóm-pakewi Maníkóní áamámba simámuwana ímbo tai'áín-aai simámuwasa simátíma'maesa kuráanta wéisaumne.

³⁹ Mósesé aaimó simátimumba kentáá síwá'ná ímba isésa tínaaemba uwámesa Ísípifa'a tauweránae-imayaa uwaná ⁴⁰ ánaaemba Maníkó Mósesemba áántowana omápa'a imérowasa Mósesé awaaón-áwí'a Éronintafesa sésa Mósesé Ísípifakembo síkaiwaisa nááfara kóuraiyo. Ímbo awánáundafata kóuraifo moóra-manikomba uwámakewata wé-narááísa wáéno sésa ⁴¹ óntantamba purumaka-aráákaamba úmaresa minkáro'-máníkóní aamoimá uwánkesa póima tufú'mai wénesa úmáron-tantaatafesa aamoí ésa tóní'a úmai wénowana ⁴² mindásafena Maníkó ánaaemba uwátíuwowasa wiyóne aafáúwé otáfésa kesí

maníkón-iyé siyáawe. Mindásafena naaófá'á

Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

Ísareri-waasisono. Máasai-marafa'a kae'-wáái-áátái mé'a póima tufú'mai wéne'a ímba kentáfé'a ísámae wé'ómbanifo ⁴³ kentí karo'-máníkóntáfé'a ísámai wení ampanta-námbá maimaé'a wénowe. Minkáro'-máníkón-áwí'a Mórókiye siyáawe. Okáán-tántáá'á úmake'a áwí'a Réfáániye wése'a to'maé'a wénowe. Minkáro'-káé'-máníkái úmare'a kesí maníkówé karo'á sé'a áwí'a maimaé wéiyowe. Miyámó uráantafe'a kentí marafákémbá ti'maráana'a wéme'a moóra-marafa'a áwí'a Pépíróni-marafa'a koméranaawe

Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna siyáiyé.

⁴⁴ Naaófá'á máasai-marafa'a Maníkó Mósesemba aráanaména Maníkóní naambó ampantasámbó iyamba maará ónááwe séna aráanamuwasa Maníkómó súntemba miyándámbá úmai maimaésa máasai-marafa'a né'ómbaniye. ⁴⁵ Ánaaemba miwí táánintomba kentáá síwá'násomba mindámbá taawiyáfúwana Yósúwa tí'maena Kénaani-marafa'o kúmba Maníkó túwa'nai ena mimbárafá'ó méron-kwaasi watuwówasa kóuwasa kotafiyesa mindámbá minká'á mámaresa mérowana ánaaemba Téfíti Ísareri-waasiti kawáámó mérompimba mindámbá úwoi wérowana ⁴⁶ Téfíti kawé'-úmai mérowana Maníkó aamoí uwánkowana Téfíti Maníkómbá áisai ena séna ení naambá ónaum ína ónaumno. Emá Yékopuni Maníkómá po ewé sina'ó é'a ení naambá ónaumne súwana ⁴⁷ Maníkó séna emá ímba ínompó enááninko Soromoní kesí naambá íníye siyáimbanifo ⁴⁸ Maníkó wiyóm-pa'o méraimba waásimo úmakaan-daumpa'a ímba méraiye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

⁴⁹ Fasi'aénkó séna wiyóm-pa'a káráwiye'a marará'á káráwiyumpo úmárénda-naumpa'a ímba úwoi marapá'á kumbénaumne.

⁵⁰ Kesáfé'a mintántáá'á seyaafá'á

úmakaumne Fasi'aénkó siyáiyé

agaimaréna siyáiyé Sítífeni siyáiyé.

Sítífeni mináái simátimena aaimó ísón-kwaasisafena simátimena séna ⁵¹ kembiwí tirunté'a wémare'a pó'a Maníkóní aampa'ó ímbo arááiwaén-kwaasiyaamba é'a Maníkón-aai ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. Kentíwá'násomba Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá tínaaembo uwáme'ontemba kemá miyá wéowe. ⁵² Kentíwá'násomba Maníkón-aai simátíma'maesa wéguwai seyaafá'-wáásí sáwí'a uwátinkesa Maníkóní kawé-kísáú-wáásí kumíníye-aaimo simátímakowi tínkamuwasa pukáawe. Ánaaemba wemá kumúwa'a pintaru'á úmai tufúwana pukáíye. ⁵³ Énifo wíyómpakewi Maníkóní ámáamba simátímakowa'a kembiwí ísaraambanifo ímba ísámai kawé'á uráawe Sítífeni siyáíye.

Sítífenimba óntantambo tufúkáan-aai.

⁵⁴ Sítífeni minááimó simátimumba aaimó ísón-kwaasi áfááraumai tirunkó kásí'a úwasa tíyántafesa uwaná ⁵⁵ Sítífenimba Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana wíyómpa'o awánómba Maníkóní sámó kaimbá wérowana Ísu Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mérowana Sítífeni awánéna ⁵⁶ séna awánaaro. Wíyómba tuwínkaa'-isaná Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á Ísu waási úranko méraimba wéawiyaumne súwasa ⁵⁷ miwí wenáái ímba ísánae sésa tááka'a awááesa óraaka'a aai sésa Sítífenimba tuwaantantésa ⁵⁸ ta'ótokesa taawiya'maésa naaókoni awáífa'á mátuwesa óntamba maiyésa tufúkáawe. Sítífenintafesa karo'-ááimó siyáawi paákákén-únánkwátói faútúwówana ifó'-wáásígón-áwí'a Sóro minúnánkwátói káráwiyowasa ⁵⁹ Sítífenimba óntantamba tufúwana Fasi'aénkónká'á inaifínkémbá séna Ísu Fasi'aénkóo kesimambá kumbáína'a púwóno séna ⁶⁰ arauntaumbá faiyéna óraaka'a séna Fasi'aénkóo sáwí'a wéuwasinkaafó miwí ímba anondáa sáwí'a uwátinkaa'o Sítífeni simásuwena pukáíye.

8

Sóro Ísuni waási sáwí'o uwátínkarain-aai.

¹⁻³ Sítífenimbo tufúmba Sóron-arunko aamoí uráífo tuwímbaj Maníkón-aaisafesa fasi'owí Sítífenin-áúma maimaésa máutesa óraa'-ifi'a towaná Sóro Ísuni aampa'ó kuwái tínkantanae séna kúmba naaúmpimpakemba aarakwá'á kotafisímai ándáfa'a tíyupa'a kúwasa Yérúsaremufa'a Ísuni aampa'ó kuwái aifarí'ena sáwí'a uwátinkowasa wété uwasá aantá-waasi aantemba Yérúsaremufa'a mérowasa fí'on-kwaasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásí Yúndiyaa-aempa'e Sámériyaa-aempa'e wété uráawe.

Sámériyaafa'a ásé-aaimo kosimátímakaan-aai.

⁴ Ísuni aampa'ó kuwái wété ésa Ísuni ásé-aai kosimátíma'maesa kuráawe. ⁵ Fírípi Sámériyaa-naopa'o kúmba kosimátimena séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai amu-maráúndawisaamo é'o kunkáimba wemá Ísun-íye ⁶ Fírípi simátimuwasa

kawé'-úmai ísówana ímbo awánaron-kisau maúwasa awánowana ⁷ sáwí-amutamba tirumpimbó mérowisafena aai súwasa sáwí-amutamba wá'a túmaesa kúwasa waási kawé'-úmai mérowana tíyayaambo pukón-kwaasi asófatinowasa kawé'-úmai mérowana ⁸ Sámériyaafaken-kwaasi áfááraumai tirunkó

kawé'á uráíye.

⁹ Sámériyaa-naopa'a moóráwigon-awi'a Sáímoni óraa'-waasi úne séna aitambá éna fintó úmaena wéiyuwasa táátafesa ésa ¹⁰ óraa'-waasiye úwoi-waasiye wemó úmba awánéna wenaráái waésa sésa Maníkóní fasi'aénkóe wení fasi'aénkóe'a awaiyarí'a uráíye karo'á suwaná ¹¹ ayáátáaka'a aitambá éna fintó úmaena wéguwasa wenaráái waésa táátafesa urááfo ¹² ánaaemba Fírípi Maníkóní ásé-aai kosimátimena Maníkó wení waásimo kawáánin-kanaa kosimátimena Ísu Káráisitín-aai kosimátimuwasa isésa érai'e sésa timankúnkúmba uwaná Fírípi minákwá'á nombá maitinkówana ¹³ Sáímoniwara'a amankúnkúmba úntafena Fírípi nombá maiyankówana Fírípiye wénuwana ímbo awánón-kisau maúwana awánéna áátafena uráíye.

¹⁴ Miyámó Sámériyaafa'o úmba Yérúsaremufa'a aantá-waasi mésa Sámériyaafaken-kwaasi Maníkóní ásé-ai isésa minááímó méta'otokaan-ai isésa Pítaante Yóninte ti'márówasarai wémesarai ¹⁵ Sámériyaafa'a komésarai Ísuni aampa'ó kuwáísáfésarai inaiífinkémbá sésarai Maníkóní

Ufaen-ámútámbá maenááwe siyááye. ¹⁶ Fírípi nombó maitinkónka'a Fasi'aénkó Ísuntafena ísámai nombá maitinkówana Maníkóní Ufaen-ámútámbá ímbo maiyónka'a pósarai Pítaae Yóniye inaiífinkémbá sésarai ¹⁷ tiyáámba ta'ótóróyana Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumúwasa maiyáawe.

¹⁸ Aantá-waasiyai tiyáámba ta'ótóróyana Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumbaúwasa máúmba Sáímoni awánéna fasi'aémbá méyáambaranae séna Pítaante Yónintetafena séna óntamba maékai ¹⁹ mifási'áémbá símékaiyo. Kemá fí'on-kwaasi siyáámba ta'ótóróanana Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumbaínkwae súwana ²⁰ Pítaa séna Maníkó úwoimo wétimin-tantaatafe óntantamba méyánónae sénda po ení óntankwara ewará'á iyafímbá tai'áyááye. ²¹ Maníkón-áuranka'a ení imáyáa ímba arupíse ímbá pó maankísáú kenkáísí kísau ímba súwa'nai ínone. ²² Ení sáwí-imayaagomba ánaemba uwáme Fasi'aénkómbá áísai inaná ení sáwí-imayaagon-anondaa maiyauwáíniye. ²³ Maníkó ímba fasi'aémbá ámakaintafe enarumbá sáwí'a uwásinkanana ení sáwí-imayaago óraa'a éna embá ta'ótokaiye Pítaa súwana ²⁴ Sáímoni Pítaante Yónintetafena séna súwa'nai ekai Fasi'aénkómbá inaiífinkémbá áísai íyana emó sénda misáwí-tántáákó ímba kempá'á tíno Sáímoni siyááye.

²⁵ Súwasarai Pítaae Yóniye Fasi'aénkón-ai simátimesarai Ísuwe'o né'óyan-ai simátimesarai Yérúsaremufa'a kónae sésarai aampa'á wéwesarai Sámériyaa-aempa'a naaó'nao'a Maníkóní ásé-ai simátíma'maesarai kurááye.

Fírípinte Ítíópíyaafaken-kwaasigonte-taai.

²⁶⁻²⁸ Mindárai Yérúsaremufa'a kuyaná Fírípi Sámériyaafa'a mérowana óraa'-waasigo Ítíópíyaa-marafakewi éna Ítíópíyaa-waasiti kawáá-ínínkón-áwí'a Káándésini óntanka'o káráwiyowi Maníkón-ímáyáa éna Yérúsaremufa'a wéména Maníkón-áwí'a mósá maréna kouweréna wení táómpimba óraa-poigo tafísímaena nún-taompimba kúmba Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakewi Fírípintafena séna íyáfasine Yérúsaremufakemba Késaafa'o kon-ámpá'á waaó súwana iséna íyáfasinena minámpá'á wéména máásai-marafa'o kúmba Ítíópíyaa-marafaken-ora'-waasi wení táómpimba wéwéna aúfáífimba toráumai awánéna naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awí'a Áísáya agaimakón-ai toráumai awánómba ²⁹ Maníkóní Ufaen-ámútánkó Fírípintafena séna wení táónkoni ewaa'á waaó súwana ³⁰ awaantanténa kúmba Áísáya agaimakón-ai toráumai wéawanowana Fírípi iséna áísai ena séna minááígóní áwáuma ísaraano súwana ³¹ séna é'a moóráwigo simásimina'a isánaumpo kesí táómpimba íyátaao súwana Fírípi mintáómpimba íyátena imaúwana ³² mináúfáífinkén-áái torauséna séna sipisípi áyáumo karánae owanamó ímbo wáá'o tintembá minkwáásígó ímba aai siyááye.

Sipisípi tufuwónae owanamó ímbo wáá'o tintembá minkwáásígó ímba aai siyááye.

³³ Wenáwí'a múra tuwésa sáwí'a úmai aafimbá maiyánkaraawe. Wení waási sáwí-kísau maiyésa tufúwówana marapá'ó mérain-kanaa tai'áraiye. Mindásafesa miwítí sáwí-kísau ímba kanaa'á aforá simátimenaawe

agaimaréna siyááye. ³⁴ Ítíópíyaafaken-kwaasigo mináái toráusuwéna Fírípimba áísai ena séna Maníkón-aaimo simátímakowi náawantafenawa mináái siyááyo. Wesáfénawa siyái fí'owantafenawa siyááyo súwana ³⁵ Fírípi Maníkón-ai aúfáífinkembo toráumaimo simámakainten-úmai Ísuni ásé-ai wésimaména ³⁶ aampa'á kuyambá nombó wéroka'a wésarai uyaná Ítíópíyaafaken-kwaasigo séna nombó wérainka'a maisinkáínkwae sé'a únana nóinkowa aambá fasiyíyo súwana ³⁷ Fírípi séna Ísumpa'o arumbó amé wenááisafe amankúnkúmbo ina'ó é'a nombá maiyánkáano súwana séna Ísu Káráisitintafe'a érai'a

Maníkón-áanimban-iyé sune séna ³⁸ táombo to'maé kúwaintafena séna táomba ta'ótoraao súwana ta'ótorowasarai Fírípiye Ítíópíyaafaken-kwaasigoe nompimbá kunkésarai Fírípi nombá maiyankéna ³⁹ íyúyana Fasi'aénkóní ámútanko Fírípimba kunáí'maena kóúwana Ítíópíyaafaken-kwaasigo awánómba ímba mérowana wení naaópa'a wéna aamoí uráiyé. ⁴⁰ Fasi'aénkóní ámútanko Fírípimba kunáí'maena Ásítóti-naopa'a máankowana Fírípi mináémpá'-naópa'a Maníkóní áse-aai simátíma'maena Sísáaríyaa-naopa'a kuráiyé.

9

Sóro Ísun-aisafena amankúnkumbo uráin-aai.

¹ Minkánáá Sóro Fasi'aénkóní aampa'ó kuwáísáféna arumbá sáwí'a éna tínkamonaé símasima'a éna aifa'-ámáán-káwáágómpá'á ² koáísai ena séna aúfái agai-símína'a maimaé'a Támásikasi-naopa'o Yúndaa-amaan-daumpimpa'o méraan-kwaasiti óraa'-waasi mátimeno súwana ewé séna mináái agaimaréna séna Sóro Ísuni aampa'ó wíyawi saafá éna ta'óto'maena témena Yérúsaremufa'a ándáfa'a mátiyuwainiyé séna agaimaréna súwana ³ Sóro mináúfái maimaé wémena Támásikasi-naopa'a ewaa'ó kúmba wíyómpakemba sámó kaimbá aafáyáuraan-tantaa'a tuwówana kuména aúgáyáagaya úwana ⁴ tanaa fówana aagó aantemba séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a wéono súwana ⁵ séna emá nááwa sénó súwana kemá Ísu sumpo kembá sáwí'a uwásinkaampo ⁶ íyáfasine Támásikasi-naopa'a koménana moóráwigomo síndantemba miyán-uwo súwasa ⁷ Sóro'e'o kun-kwáásí ímba aai sumbá mésa ímba waási ane'á awánésa aaimó sún-aantemba ísówana ⁸ Sóro íyáfasinomba aúramba ímba kawé'-úmai awánówasa waási ayáán-to'maesa Támásikasi-naopa'a máánkarowana ⁹ kaumbo-nó'wáámbá waéna ímba aúramba awánéna tóné noné ímba naráiyé.

¹⁰ Sóro kaumbo waúwana moóráwigo Támásikasifa'a ména Ísuni aampa'ó kúwainawi'a Ánánáyasi aúramba aréna kaainkáámbá awánómba Fasi'aénkó simáména séna Ánánáyasiyo súwana oó Fasi'aénkóo kemá úne súwana ¹¹ íyáfasinema aampa'á waaó. Minánkón-áwí'a arupísemo uráin-ampa'a kuré Yúndasini naaúmpa'a wée moóráwigo Táásási-naopakewin-awi'a Sóromba koawánaao. We inai wésiye. ¹² Kaainkáámbá awánarainka'a moóráwigo-awi'a Ánánáyasi téna ane'á ta'ótóráisana aúramba kawé'-úmai awánaraiye Fasi'aénkó súwana ¹³ Ánánáyasi séna Fasi'aénkóo sáwífa'-waasi wenáái simásímakaawe. Yérúsaremufa'a ení waási sáwí'o uwátínkarain-aai simásímakaawe. ¹⁴ Aifa'-ámáán-káwáágó aúfái agaimái ámisana en-ímáyáámó mósá máráán-kwaasi ándáfa'o tiyuwáíndasafena Támásikasifa'a tiyáiyé súwana ¹⁵ Fasi'aénkó séna kesí kísau áménana kesáái kosimátin-tasimatimba fi'on-daopaken-kwaasiye kawáá-wáásíyé kesí waási Ísareri-waasiye kosimátin-tasimatimba ínifo íyáfasine wempá'á winaná ¹⁶ kesí kísau Sóro wémainasa waási sáwí'a uwánkanaawe. Mindásafe'a ke aráanamenaumne Fasi'aénkó siyáiyé.

¹⁷ Súwana Ánánáyasi iséna wéna sún-daumpa'a iyéna Sóro ane'á ayáámba ta'ótorena séna Sóroo kesí waásiyo. Aampa'á wéte Fasi'aénkó Ísumba awánaraandawi si'maráísa'a túne. Aúramba kawé'-úmai awánenana Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumpimbá óraa'o uwánkaindasafena si'maráísa'a túne súwana ¹⁸ Sóron-aúrampinkemba aerambá tákúwana aúramba kawé'-úmai awánéna íyáfasinowana Ánánáyasi nombá maiyankówana ¹⁹ tómbá násuwena áúgoma kawé'á uráiyé.

Sóro Támásikasifa'o simátímakain-aai.

Sóro Támásikasifa'a tuwímbai-no'waamba waéna Ísuni aampa'ó kuwáísé'a ména ²⁰ minúwóiyáán-úwana ámáán-daumpa'a iména Ísun-aai simátiména séna érai'a Ísu Maníkón-áanimban-iyé súwasa ²¹ wenáái ísón-kwaasi táátafesa ésa moórá-mora-waasi

tísai-isai esa sésa Yérúsaremufa'a Ísun-imayaamo mósá máraán-kwaasi tínkamemayain-kwaasin-iyé. Ísun-imayaamo mósá máraán-kwaasi tí'mae ándáfa'a ámáán-kawaa-waasiya'o mátinkanae séna maanká'ó tiyáin-kwaasin-iyé. Ísumpa'a téna méraiye sésa táátafesa uráawe.

²² Suwaná Sóro óraaka simátíma'mae iyéna séna érai'a Maníkómó íyáfasinankarai-waimba amu'maráúndawisa Ísun-iyé séna wenááigo iyúwasa Támásikasifaken-Yundaa-waasi isésa wembá ímba anondáá simámakaawe.

²³ Ímba anondáá sumbá sáwífa'-no'waamba waésa túwaandu ésa Sóromba tufuwónae sésa ²⁴ tufuwíyanesa nó'waane wááwáiyé Támásikasi-naokoni óntan-kusaigoni aumépa'a mésa ontará'á takaráwi-karawi wéuwana moóráwigo iséna tufuwónae-aaimo sumbá kosimámuwasa ²⁵ moóra-no'waamba Ísuni aampa'ó kuwáí Sóromba áí'maesa pofafimbá fáitumaresa óntan-kusaigoni afaapimbá túsúsuwesa ándára'a ta'ótoresá túwówana kuméména marapá'á múra tuwéna kóuraiye.

Sóro Yérúsaremufa'o komérain-ai.

²⁶ Sóro Yérúsaremu-naopa'a wéména wéna séna Ísuni aampa'ó kowísé'a méranae'a túne súwasa miwí sésa Ísun-ai ímba ísaraiwai karo'á siyé sésa wenáároi inkáísúwana ²⁷ moóráwigo-awi'a Páánápáasi Sóron-ai iséna kawé'á úwana áí'maena aantá-waasifa'a wéna Sóron-ai kosimátiména séna Sóro Támásikasi-ampa'o wéwenamo Fasi'aénkómbó awánówana aaimó simámakain-ai simátiména Sóro Támásikasi-naopa'o Ísun-aaimo óraaka'o simátíma'maenamó kuráin-ai simátimuwasa ²⁸ isésa érai'e suwaná Sóro miwísé'a ména Ísuni fasi'aémbá wérowana Yérúsaremu-naopa'o Ísun-ai óraaka kosimátin-tasimatin-ena ²⁹ fi'on-Yundaa-waasi Kíríki-waasi-taaifinkembo sun-kwáásí simátimuwasa aái wesimán-kwesiman-esa tufuwónae sésa ³⁰ sumbá Ísuni aampa'ó kuwáí isésa Sóromba áí'maesa wéména Sísááriyaa-naopa'a máankesa sésa Táásási-naopa'a waaó sésa ai'márówana mindáópa'a kóuraiye.

³¹ Kóúwasa Ísuni aampa'ó kun-kwáásímó tínkamumba étínkówasa aáno úmai wempa'á mésa Yúndiyaa-aempa'e Káríri-aempa'e Sámériyaa-aempa'e Ísuni aampa'ó kuwáí aáno úmai wempa'á mérowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó túwa'nai úwasa fasi'ámai mésa Ísun-ai simátímúwasa isésa érai'e sésa sáwífa'-waasi-i'a ésa Fasi'aénkón-áwí'a mósá marésa wenaísamaifimba méraawe.

Pítaa Ríndaa-naopa'o kuráin-ai.

³² Pítaa naaó'-nao'a wénéna Maníkóní waási tuwánáindasaféna Ríndaa-naopa'o kúmba ³³ moóráwigo-awi'a Íniyasi ímba aintamai wénéna afakaumboé-aatai naaúmpa'-aantemba maé'mae'a wéuwana ³⁴ Pítaa awánéna séna Íniyasiyo Ísu Kárásiti asófankaiфо íyáfasinke ení wandaái fawasaaó súwana íyáfasinkwéna kúwasa ³⁵ Ríndaa-naopakén-kwaasiye Séróni-naopakén-kwaasiye seyaafá'á awánéna Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

Pítaa Yópaa-naopa'o kuráin-ai.

³⁶ Yópaa-naopa'a moóra-ininkon-awi'a Tápítaa Kíríki-waasi-taaifinkemba mináwí'á Tókáasiye wésewe. Wemá Ísuni aampa'ó kún-inimba aasiyaasí kawé-kísáú wémaena moparáwimbá ímbo makón-kwaasi túwa'nai úwaimba ³⁷ áí'a úwana puwúwasa wenáúma nombá pé'ankesa maimaésa afófumayaataan-daumpa'a móankaraawe. ³⁸ Yópaa-naopakemba Ríndaa-naopa'a ewaa'á pósa Yópaaafaken-kwaasi Ísuni waási Pítaa Ríndaafa'o taméron-ai isésa kae'-wáásí tí'márówasarai Pítaamba kosimámesarai sésa awaantanté kempátá tiyó sésa si'marááwakai túye suyaná ³⁹ Pítaa íyáfasinena mindáraise kúwasa áí'maesa minínimbá puwúwasa matuwé méron-daumpa'a afófumayaataan-daumpa'a iyúwasa Pítaampa'a keto'-ínintómbá tatúwaandu urésa ifi'á tésa sésa Tókáasi ímba pukáinka'o farú-simakain-unankwatoiyé sésa aráánámúwana ⁴⁰ awánéna séna

máapa kárúwaaro súwasa kúmúwana Pítaa kífaena Fasi'aénkómpá'á inai simásuwena méwae'mai minínimbá awánéna séna Tápítao íyáfasinaao súwana aúramba éna Pítaamba awánéna íyáfasinena mérowana ⁴¹ Pítaa koisáúwankena Ísuni aampa'ó kun-kwáásíyé keto'-íniné táántowasa aúmó arómba iawánéna ⁴² Yópaa-naopa'a kosimátíma'-maesa kuwasá isésa sáwífa'-waasi Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba uwaná ⁴³ Pítaa Yópaa-naopa'a sáwífa'-no'waamba waéna moóráwígon-awi'a Sáímoni wení naaúmpa'a mérowana minkwáásígó waan-ásisambo wení kisaumo maún-kwaasigoni naaúmpa'a méraiye.

10

Pítaa Kóníríyasini naaúmpa'o iyáin-aii.

¹ Sísááriyaa-naopa'a moóráwígon-awi'a Kóníríyasi ména Rómufakemba sáwífa'a 100 i-waasiya'o káráwiyowi mérowasa miní-wáásí túwí'a Ítáari-i-waasiye sésa uwaná ² Kóníríyasi Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména wení akúnté'a Maníkón-ímáyáá éna áwí'a mósá maréna Yúndaa-waasimo ímbo moparáwímbó makón-kwaasi túwa'nai ena Maníkómpá'á inai símaena iyúmba ³ moórá-kanaa fenómpinka'a inai wésuwana Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi aúranka'a paapé úwana kawe'-úmai awánówana séna Kóníríyasiyo súwana ⁴ áá'a úwana aúramba afuwéna séna Fasi'aénkóo nóran-aaiya simásiminewa sénó súwana emó inaimó séndawiye waásimo túwa'nai óndawiye Maníkón-aúranka'a kawe'ó óndasafena Maníkó en-ímáyáá imbá pó ⁵ ení waási ti'márénasa Yópaa-naopa'a moóráwígon-awi'a Sáímoni Pítaamba koaiyáaro. ⁶ Wení araámáó Sáímonini naaúmpa'a ména minkwáásígó waan-ási-kisaumo máín-kwaasigoni naaúmpa'a uwí-nónkóní áwáífa'-naumpakemba koaiyáaro ⁷ simásuwena áwiyokuwana Kóníríyasi wení kisaumo máún-kwaasifinkemba kae'-wáásíyáiyé moórá-i-waasi Maníkón-ímáyáá mósá marówinte'a miyáumai-waasiyau táántowasa ⁸ tuwaná wíyómpakewimo simámakon-aii simátimena séna miyáumai Yópaa-naopakemba koaiyáaro séna ti'mákaiye.

⁹ Ti'marówasa aampa'á kówaesa wémesa Yópaa-naopa'a ewaa'ó kumbá wááwái Pítaa naan-afófora'a iména Maníkómpá'á inai wésuwana ¹⁰ áái tówana tómbá nánae súwasa tómbá wéagauwana kaainkáámbá awánómba ¹¹ wíyómba tuwínkaa'-úwana mimpínkémbá óraa'-ampanta éiyain-araiya'a ta'ótoresá túwówana kuménama marapá'á kúmúwana awánómba ¹² minámpántáímbá wái-waane póíye iyaankafayaané numawé fi'o-fi'on-kwai-waane mérowana ¹³ aagó aantemba séna Pítao íyáfasinke tufú'mai agandaaó súwana ¹⁴ Pítaa séna Fasi'aénkóo ímbanifo kentáásí ámáámba Yúndaa-waasisa miyán-tántáá'á aambá fáí'makaawata póta ínta wénaumne súwana ¹⁵ minááígó aantemba aneka'á séna Maníkó kawe-tántáá'émó siyáin-tantaatafe ímba aambá fáí'-makaawe siyó súwana ¹⁶ kaumbo-í'a kaainkáámbá awánówana wíyómpa'a minámpántá iyáiyé.

¹⁷ Iyúwana Pítaa minkááinkáán-ááígóní áwáuma nórawa'liyo súmba Kóníríyasimo ti'marón-kwaasi Sáímonini naambá taawánéna ontará'á tamésa ¹⁸ táántesa sésa Sáímoni Pítaa maandáúmpará méraiyo suwaná ¹⁹ Pítaa minkááinkáán-ááígóní áwáuma saafá úwana Maníkóní ámútanko séna kaumbo-wáásí embá ayaafái úmaesa tefo ²⁰ íyáfasine kumuwo. Kemá ti'maráúnasa tefo ímba kae'-ímáyáán-uwo. Úwoi miwísé'a waaó súwana ²¹ Pítaa kuména minkwáásísáféna séna wésiyaafaa-on-kwaasi úmpo nóntafera wésiyaafaaó súwasa ²² kentáásí kawáágón-áwí'a Kóníríyasi si'maráísata empátá túne. Wemá kawe'-wáásí Maníkón-ímáyáá éna áwí'a mósá márásasa pósa Yúndaa-waasi seyaafá'á wentáfésa kawe'-wáásíyé wésewe. Moóráwigo Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi kusimáména séna ti'márénasa Pítaamba Yópaa-naopakemba koaiyéwana empá'á téna aai tasína isaaó sisatá túne suwaná ²³ Pítaa ti'maena naaúmpa'a tinkówasa wáúmba aafáyáara'a Pítaa íyáfasinena miwísé'a kuráiyé.

Miwísé'a kúwasa Yópaa-naopakemba Ísuni aampa'ó kun-kwáásí tuwímbai awíyo' maesa ²⁴ aampa'á kówaesa wémesa Sísááryaa-naopa'o kumbá Kóníríyasi we-namáaraawe wení waásiye táántowasa tatúwaandu urésa Pítaamba amu'makówana ²⁵ Pítaa Kóníríyasini naambó wéronka'a ontará'á kúwana Kóníríyasi aamoí éna óraakon-iyé séna aísamaifimba kífauwana ²⁶ Pítaa séna emó óndanten-kwaasi úmpo íyáfasinaao séna íyáfasinakena ²⁷ aai simáama'maena Kóníríyasiye'a naaúmpa'o iyúmba sáwífa'-waasi túwaandu urómbe ituwánéna ²⁸ séna kentáásí amáamba ísaraawe. Yúndaa-waasisa fí'onkaa-waasise ímba moórárata taankarotámaisa wémaumne. Miwítí naaúmpa'ata ínta wégundarata Maníkó aráásimena seyaafá'-wáásí ímba sáwí-waasin-owe siyáisa'a awánaraunda póta ímba sáwí-waasiyemo sendá úwoi kawé'-úmai ménaumne. ²⁹ Mindásafesa sáántaamba ímba a'áo súnna túmpo nóntafera sáántaraao Pítaa súwana ³⁰ Kóníríyasi séna éiyain-do'waamba wa'é'a káfékaamba fénáimpinka'a kesí naaúmpa'ata inaí súnana minúwóiyáámbá moóráwigo sámo kain-únánkwátói uréna súranka'a kumbéna ³¹ séna Kóníríyasiyo emó inaimó sémo waási túwa'nai ema Maníkón-aúranka'a kawé'ó óndasafena Maníkó en-ímáyáá ímbá pó ³² ti'márénasa Yópaa-naopa'a moóráwigo-awí'a Sáímoni Pítaamba koaíyáaro. Araámáó Sáímonini naaúmpa'a méraiye. Waan-ási-kisaumo máín-kwaasigoni naaúmpakemba uwí-nónkóní áwáífa'-naumpakemba koaíyáaro súwa'a ³³ minúwóiyáán-úmai ti'maráúnasa embá koaíyáawa kawé'-úmai téne. Kesáá Maníkón-aúranka'a túwaandu éta Fasi'aénkó simámakain-ai simásiminkwae séta amu'makáunasa téne Kóníríyasi siyáíye.

Pítaamo simátímakain-ai.

³⁴ Kóníríyasi súwana Pítaa séna káfé'a wéisaumne. Érai'a Maníkó ímba Yúndaa-waasi aantemba wégarawifo ³⁵ seyaafá'-áémpákén-kwáásí Maníkón-aúranka'a arupíse úmai kawé'-úmai méraawi Maníkó miwí aamoí wéuwatinkaiye. ³⁶ Maníkó Ísu Káráísitimba ai'marówana Ísareri-waasisafena ásé-ai simátímakaimba é'a ísaraawe. Ísu Káráísiti seyaafá'-wáásítí Fasi'aénkón-iyé. Minásé-ááísáfésa érai'emo síyawi tirumbá kawé'-úmai wempa'ó méraiyaamba ³⁷ kemá ísaraawe. Yóni simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á té'a nombá maenááwe siyáimba Ísun-ai aifa'á Káríri-aempakemba tiyéna Yúndiyaa-marafa'a wété uráíye. ³⁸ Ísu Násaretifakewin-ai ísaraawe. Maníkó wení Ufaen-ámútámbá Ísumba ámakowana wempímbá óraa'a uwánkowana Maníkó fasi'aémbá aména wesé'a mérontafena naaó'-nao'a kawé-kísáú wété éna waántáwankomo ta'ótoron-kwaasi kawé'á uwátínkáfa'a kuráíye. ³⁹ Yúndiyaa-marafa'a Yérúsaremu-naopa'a kísau maiyáimba awánaraumne. Wembá aaraa-táiyá'á aiyayaampimba tufúsúmarowana puwéna ⁴⁰ kaumbo-kánáá maisuwówana Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankowana paapé únta kesúrandesa awáraumpo ⁴¹ ímba seyaafá'-wáásí awánaraawe. Maníkó simátíméromo siyáinta Ísunta awánéna pukómpinkembo íyáfasinonka'a tóné noné weséta naráumne. ⁴² Ísu óraaka'a simási-mena séna Maníkó imáyáa siména pukén-kwaasiye túmó arén-kwaasiye aaiimbá maitinkáínone siyé simátíméro Ísu siyáíye. ⁴³ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi Ísun-ai simátimesa sésa wenááisafesa timankúnkúmba íyawi Ísuni fasi'aénká'á Maníkó miwítí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye naaófá'á siyáawe Pítaa siyáíye.

⁴⁴ Pítaa mináái simátimuwana wéison-kwaasifimba Maníkóní Ufaen-ámútánkó miséyááfapímbá kumbéna ⁴⁵⁻⁴⁶ Maníkóní Ufaen-ámútánkó kumúwasa fí'o-fi'on-aai-finkemba Maníkón-áwí'a mósá márówana Yúndaa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásí Pítaa-iyaise'a Yópaa-fakembo tuwáiyé táátafesa ésa sésa Maníkó fí'onkaa-waasiwara'a wení ámútamba úwoi wétimiye sésa táátafesa uwaná Pítaa séna ⁴⁷ Maníkó wení Ufaen-ámútántáámó símakaintenta miwíwará'á wétimimba póta nombó maíyamba ímba aambá faiyónaumpo úwoi nombá maenááfo ⁴⁸ maitínkáaro súwasa Ísu Káráísitintafesa ísámai nombá maitínkówasa Pítaantafesa sésa tuwímbai-no'waamba keséta waínone suwaná miyá uráíye.

11

Yérúsaremufa'a Pítaamo simátimakin-aa.

¹ Fí'onkaa-waasi Ísun-aa isésa ta'ótokaawemo sumbá aantá-waasiye Ísuni aampa'ó kuwáí Yúndiyaa-marafaken-kwaasiye mináái isésa mérowana ² Pítaa Yérúsaremu-naopa'a kúwasa tuwímbai-waasi aaisambá aéesa Yúndaa-waasi túma kárámai araenáémbo wéontemba fí'onkaa-waasiwara'a miyá orómó siyón-kwaasi Pítaamba aaisambá aéesa ³ sésa emá fí'onkaa-waasiti naaúmpa'a iwaé ímbo túmo kárámai araenáémbo úmakaan-kwaasiti naaúmpakemba tómbá imandaráne suwaná ⁴ Pítaa seyaafá-tántáá'ó uráimba simátimena ⁵ séna Yópaa-naopa'a mé'a Maníkómpá'á inaimó séwándara'a kaainkáámbá awánááwánana wiyómpakemba óraa'-ampanta éiyain-araiya'a ta'ótoresá túwówana kuména méraawandara'a kumúwa'a ⁶ mimpímbá afuwé'a awánááwánda póíye waí-waane iyaankafayaané numawé mérowa'a awánááwánana ⁷ aaiógó aantemba séna Pítaao iyáfasinke tufú'mai agandaaó súwa'a isé'a ⁸ sé'a Fasi'aénkóo ímbanifo kentáásí amáámba miyán-tántáá'á aambá fáí'makaawata póta ímba wénaumne séwánana ⁹ minááiógó aantemba aneká'á séna Maníkó kawé-tántáá'é siyáin-tantaatafe ímba aambá fáí'makaawe siyó súwa'a ¹⁰ kaumbo-í'a kaainkáámbá awánááwánana wiyómpa'a minámpántá iyáíye. ¹¹ Minúwóiyáámbá Sísáaríyaafakemba kaumbo-wáásí kentáá'a ti'marówi tumbá ¹² Maníkóní amútanko simásimena séna ímba kae'-ímáyáá indá miwísé'a waaó súwa'a kówánasa Yópaaafakemba maankwáásí afa'mórée-waasi Ísun-aaímo isááwi suwíyórówata Sísáaríyaa-naopata Kóníríyasini naaúmpata kówánana ¹³ simásimena séna Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi kesí naaúmpa'a kumbéraisá'a awánáúnana séna ti'márénasa Yópaa-naopakemba moóráwígon-awí'a Sáímoni Pítaamba koaiyéwana ¹⁴ téna aaí tawésimatimína'a ewará ení akúnkwará'á seyaafá'á wésewana Maníkó sáwí'lo úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye wiyómpakewi siyáíye Kóníríyasi súwa'a ¹⁵ aaí wésewanana Maníkóní Ufaen-ámútánkó aifa'ó kentááfímbó kunkáintemba miwífímbá miyá úwa'a ¹⁶ awáné'a moórá-aaí sááka'a makáumne. Ááéma Fasi'aénkó séna Yóni nombó maitínkaraimbanifo Maníkóní Ufaen-ámútánkó kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye Fasi'aénkó siyáin-aaí sááka'a makáumne. ¹⁷ Énifo kesáá Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkúnta ówánanasa Maníkó wení amútambo símakaintenta fí'onkaa-waasi miwí miyá owa'á awánaraumpo kemá Ísuni kísau-waasi pó'a nombó máúmbe ímbe aambá faiyówánasa úwoi nombó maiyáawe Pítaa súwasa ¹⁸ mináái isésa aaisambó áúmbe ifátuwesa Maníkón-áwí'a mósá marésá sésa Maníkó miyá éna ímbe Yúndaa-waasi aantemba aaisá wésimasimifo fí'onkaa-waasiwara'a wésimatimisasawara'a miwítí sáwí-imayaa tínaaemba uwámesa Maníkómpá'á tésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáawe.

Ántiokufakemba Ísuni waási-taai.

¹⁹ Ááéma Sítífenimba tufúwana puwúwasa fí'on-kwaasi Ísuni aampa'ó kunkwáásí sáwí'a uwátínkówasa wété uráamba tuwímbai Fínísiyaa-marafa'a kuwasá tuwímbai Sáíparasi-marafa'a kuwasá tuwímbai Ántioku-naopa'a kuwasá miwí minkáúmbó-maráfá'ó méron-kwaasi Yúndaa-waasi aantemba Ísun-aaí kosimátimesa ²⁰ miwífínkémbá tuwímbai Sáíparasi-marafakewi tuwímbai Sáíríni-marafakewi miwí Ántioku-naopa'o koméronka'a Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiyewara'a Fasi'aénkó Ísuni ásé-aaí kosimátimuwana ²¹ Fasi'aénkóní fasi'aémbá miwísé'a wérowasa sáwífa'-waasi Fasi'aénkón-aaísafesa timankúnkúmba ésa wempá'á tiyáawe.

²² Ántiokufaken-kwaasi Fasi'aénkón-aaísafesa timankúnkúmba ésa wempá'ó tiyáan-aaí suwasá Fasi'aénkóní waási Yérúsaremufa'o méron-kwaasi mináái isésa Páánápáasimba ai'márówana Ántioku-naopa'a wéména ²³ koména Maníkó kawé'ó uwátínkaromba tuwánéna aamoí éna óraaka simátimena séna kentirumbá fasi'ámai Fasi'aénkóntáfé'a méraaro séna ²⁴ Páánápási kawé'-wáásí úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Fasi'aénkómpá'á amankúnkúmba fasi'ámai éna aaí simátíma'maena iyúwasa sáwífa'-waasi isésa Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

²⁵ Uwaná Páánápáasi Sóromba ayaafáí úmaena Táásási-naopa'o kúmba ²⁶ koawánéna koái'maena Ántiokufa'a tésarai moórá-aatai tamaisuwésarai Fasi'aénkóní waásise'a mésarai sáwífa'-waasi tatúwaandu untembá Ísun-ai simátíma'maesarai íyúyasa Ísuni aampa'ó kuwáísáfésa sésa Káráísitini waásiye suwaná aifa'á Ántiokufa'a mináái paapé uráíye.

²⁷ Mináái paapé úwana minkánáá tuwímbai Maníkón-aiimo simátímakowi Yérúsare-mufa'a tuwésa wémesa Ántiokufa'a kuwaná ²⁸ miwífínkémbá moóráwígon-awí'a Ákápáasi íyáfasinena Maníkóní ámútanko wesé'a mérowana séna óraa'-aawai seyaafá'-áémpá'á táíniye siyónka'a póna ánaemba Rómu-kamaniti kawáágón-áwí'a Kíróndíyasi méronka'a minááwái paapé uráíye. Ákápáasi mináái súwasa ²⁹ isésa Ísuni aampa'ó kuwái moórá-mora sésa óntamba túwaandu úmai Ísun-aiimo ísááwi Yúndiyaa-marafa'o méraan-kwaasi timénae sésa ³⁰ miyá ésa minóntámbá Páánápásinte Sóronte tímúwasarai maiméasarai wémesarai Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi mátímaakaaye.

12

Aneka'á sáwí'o uwátínkaraan-ai.

¹ Minkánáá Érotin-anáwainko araámáó Éroti Yúndaa-waasiti kawáágó ména Ísuni aampa'ó kuwái tuwímbai sáwí'a uwátínkena ² moóráwígomba ai'marówana Yóni awaáon-áwí'a Yémísimba kota'ótokena anuwarambá kambísásuwowana puwúwasa ³ Yúndaa-waasi aamoí uwaná Éroti awánéna aamoí uwásinkaiwae séna moóráwígomba ai'marówana Pítaamba kota'ótokaiye. Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'warapereti agáún-kanaa Pítaamba kota'óto'maena ⁴ ándáfa'a máánkowasa siyáánkain-úmai afa'móráe-i-waasi wenká'á káráwiyowasa éiyain-eiyain-kwaasi kóyááka-tayaaka úmai káráwiyuwasa Éroti séna Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaiimo í-tánón-kánáá tai'áína'a Pítaamba áí'mae'a Yúndaa-waasi túranka'a aaifimbá maenké'a tufuwónaumnemo súmba ⁵ Pítaa ándáfa'a mérowasa Fasi'aénkóní waási Fasi'aénkómpá'á inaí símai Pítaamba áwa'nai uráawe.

Pítaamba ándáfakembo faú'ánkarain-ai.

⁶ Inaí sésa Pítaantafesa ísámai áísai uwaná aafáyáaraamba Éroti Yúndaa-waasi túranka'a Pítaamba aaifimbá maiyankánaumne súwana káfé'-no'waankaamba Pítaamba aiyayaanka'a kárá'umakesa kae'-í-wáásí séfasefa'a méroyana Pítaa aún-kwaigúwasarai kae'-í-wáásí ontará'á káráwiyoyana ⁷ minúwóiyáámbá Fasi'aénkóní kísau-waasigo wiyómpakewi kumúwana ándá-naumpa'a sán-kówana Pítaan-ayóiyá'á tufuwéna aúsúwana íyáfasinowana séna úwoiya íyáfasinaao súwana Pítaa ayáámpinken-anda weyááríka'a faú'wena marapá'á kumúwana ⁸ wiyómpakewi séna ení á'wáánkau uré enáísamai ánáamba maimái uwó súwana miyá úwana ení paákákén-únánkwátói kuférénakai kesékai koyó súwana ⁹ Pítaa ándá-naumpakemba wenánaemba kuména ímba waásin-iye-imayaa uráifo kaaimbá awánáúmne-imayaa éna ¹⁰ i-wáásímó méron-ontara'a kúwáákesarai minkákémbá moórá-ontara'a i-wáásímó méron-ontara'a kúwáákesarai minkákémbá ándáfakembo naaópa'o kónae owasamó titinkáán-ontara'a fasi'aén-óntará'á kúmúyana weyááríka'a tigúwasarai kuwákárúwesarai aampa'á kuyaná minúwóiyáámbá wiyómpakewi Pítaamba auwéna áwiyokuwana ¹¹ Pítaa imáyaa éna séna ímba kaaimbá awánáúmbo érai'a Fasi'aénkó wení kísau-waasigomba ai'maráísana kuména Éroti sínkamine isaná ayáámpinkemba kuntafísuwaisa'a túne. Yúndaa-waasiwara'a sínkamonaesamo ombá kuntafísuwaisa'a túne Pítaa siyáíye.

¹² Pítaa minímáyáá uwásuwena Máriyaani naambó wéropa'a wéna Yóni-Máákaani anówani naambó wéropa'a kúwasa sáwífa'-waasi mindáúmpá'á túwaandu ésa Pítaantafesa ísámai Fasi'aénkómpá'á inaí wésuwana ¹³ mindánkóní ontamá paupau súwana moórá-arasi mindáúmpá'ó kísau moaún-arasigon-awí'a Róta ontará'á kuména

¹⁴ séna nááwa'ono súwana Pítaa séna kemá úne súwana Pítaan-amóísáúmba iséna kunaamoí éna ímbo ontamó tiyankómba awaantanténa sáwífa'-waasi isimátimena séna Pítaa ontará'á méraiye súwasa ¹⁵ miwí sésa emá uwóí'a éma karo'á séne suwaná minárásígó aneka'á séna érai'a Pítaa ontará'á méraiye súwasa miwí sésa Pítaan-amankon-iye ¹⁶ suwaná Pítaa ontamá óraaka'a paupau súwasa iséna ontá kuntiyésa awánomba wemá Pítaa úwasa táátafesa uwaná ¹⁷ káikarewa'a simátíméno simásuwena séna Fasi'aénkó ándáfakemba kembá sí'maena aampa'á másiyuwaifo Yémísine Ísun-aaimo isáán-kwaasiye kosimátíméro Pítaa simátimena tiyuwéna fí'on-daopa'a kuráiyé.

¹⁸ Kúwasa aafáyáara'a i-wáásí Pítaambo káráwiyowi awánomba ímba mérowasa kantúmba marésa Pítaa nááfara kóuraiyo suwaná ¹⁹ Éroti iséna Pítaamba ayaafái oró súwasa ayaafái uwááesa ifátuwowana Éroti miní-wáásí aaifimbá maitinkéna séna tínkamoro séna tuwímbai ti'marówasa tínkamuwasa púwúwana Éroti miyá uwásuwena Yúndiyaa-marafa'a tuwéna kuméména Sísáaríyaa-naopa'a kumbéraiye.

Érotimo pukáin-aai.

²⁰ Éroti Sáindóni-naopaken-kwaasiye Táyaa-naopaken-kwaasiye áfááraumai aaisambá tiyúwasa minkáé'-náópaken-kwaasi tatúwaandu ésa sésa Érotimo káráwiyai-marafakemba kentáásí tómbá wémaumne sésa mináái símai kawé'a ónae sésa Érotimpa'o tumbá wení naaka'ó káráwiyowin-awi'a Párasitasimba másimamuwana isówasa minááisambá másimai tukáawe.

²¹ Minkákémbá Éroti óraa-kanaa úwana wenká'ó káráwiyowini unáánkwátói úmaena káráwiyowi maé'mae'o úpa'a iména ayáátáá'-aai wésuwasa ²² Érotimba símai arumbá torésa sésa ímba waásigo sífó maníkó siyé óraaka suwaná ²³ Éroti minááisáféna ímba Fasi'aénkó úmpo úwoi-waasi úne séna aúp'á tuwówana maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi tufúwana ufónkwanko arumbá unkutúwana pukáiyé.

²⁴ Puwúwasa Fasi'aénkóní waási Maníkón-aai kosimátin-tasimatin-uwasa iséna érai'e sésa Fasi'aénkómp'á tiyáawe.

²⁵ Ántíokufaken-kwaasi Yérúsaremu-faken-kwaasisafesa óntamba timénaumne siyómba pósarai Páánápáasiye Sóroe wétimuyana minkísáú tai'ówasarai ifó'-wáásígón-áwí'a Yóni-Máákaamba áí'maesarai Yérúsaremu-fa'a tuwésarai wémesarai Ántíokufa'a kurááye.

13

Maníkó Páánápáasinte Sóronte kísau mo tímakain-aai.

¹ Ántíoku-naopa'a Fasi'aénkóní waásifinkemba Maníkón-aai wésimatimen-kwaasiye uwáitái'o un-kwáásiyé mésa moóráwigo-awi'a Páánápáasi úwana moóráwigo fafután-kwáásígón-áwí'a Símiyoni úwana moóráwigo Sáírini-marafaken-kwaasigon-awi'a Rúsiyasi úwana moóráwigo-awi'a Mánéyeni wemá Éroti kawáágóní naaúmpa'o maé'éiwai úwana moóráwigo Sóro úwana úmai mésa ² moórá-kanaa Fasi'aénkóní waási Maníkón-ímáyáá mósá marésa tómbá ímba nésa inái aantembo sunká'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó simátimena séna Páánápáasinte Sóronte kesí kísaura'a íyáfasintinkaraumpo mindárai tiyúwáaro súwasa ³ tómbá ímbo nombá inái aantemba sésa Maníkóní kísaurai máiwae sésa tine'á tiyáántamba ta'ótoresá ti'marówasarai kurááye.

Sáiparasi-marafa'o kosimátímakaayan-aai.

⁴ Maníkóní Ufaen-ámútánkó Páánápáasinte Sóronte ti'marówasarai Yóni-Máákaamba áí'maesarai Ántíoku-naopa'a tuwésarai Sérúsiyaa-naopa'a kumésarai uwí-nónkóní

afufumpim-bárafá'á áwí'a Sáíparasi-marafa'a kónae sésarai nompín-táómba ta'ótoresarai íyátesarai wémesarai ⁵ Sáíparasi-marafa'a Sárámisi-naopa'a mindómpín-táómpinkemba kumésarai Yúndaa-waasiti áamáan-daumpimpa'a Maníkón-aai simátíma'maesarai kuyaná Yóni-Mááka túwa'nai úmaena kúwasarai ⁶ kawé'-áái simátíma'maesa marapá'á wémesa Péfosi-naopa'a kuwaná moóráwigo mindáoopa'a Yúndaa-waasigo ména wenáwí'a Pááyísási Kíríki-taafinken-awi'a Érímasi aitambá éna fintómó ún-kwaasi póna karo'á séna Maníkón-aai simátimundawi úne súwana ⁷ moóráwigo kámáni-kawaagon-awi'a Sésiasi-Porasi ména kawé'-ímáyááwára'-wáásí póna Maníkón-aai isánae séna Páánápásinte Sóronte táántowana Érímasi aitambá éna fintómó ún-kwaasigo kámáni-kawaagoe aasiyaasí maé'mae'o úwai mérowana kámáni-kawaago Páánápásinte Sóronte táántowasarai tuyaná Érímasiwara'a téna ⁸ mindárai-taai tasímai taráísuwena kámáni-kawaago Ísun-aaisafena amankúnkúmba ifó séna mindáraitaaí tasímai taráísuwowana ⁹ Sóro moórá-awi'a Póro Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Póro fintómó ún-kwaasigomba káá'a afuwéna ¹⁰ séna waántáwankon-aráá'a po kawé'-ánkóní namuro-wáásí éma seyaafá-sáwí-ímáyáágó empímbá óraa'a uwánkáimba po Fasi'aénkóní kawé'-ámbá sáwí'o úmae iyóndasafena ¹¹ káfé'a Fasi'aénkó ení méyámbá amína aúramba kafí'wína tuwímbai-kanaa sámó káinda ímba awánáínone Póro súwana minúwóiyáámbá Érímasin-aúrampa'a kumeu'á uwágúwana siyáán-to'maesamo níyane séna waási tiyaafái úmae wénuwana ¹² kámánikawaago Fasi'aénkón-aai iséna áatafena éna Fasi'aénkómó úmba awánéna séna Fasi'aénkón-aai érai'-aain-iyé séna amankúnkúmba uráíye.

Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'o kurááyan-aai.

¹³ Póro wesé'o wénuwaise Péfosi-naopa'a tuwésa nompín-táómba ta'ótoresa íyátesa wémesa Pámpíriyaa-marafa'a Pékaa-naopa'a mindómpín-táómpinkemba kúmúwana Yóni-Mááka tiyuwéna Yérúsaremufa'a kóúwasarai ¹⁴ mindárai marapá'á wémesarai Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a wésarai Yúndaa-waasi áamáan-aaimo isónkanaara'a Yúndaa-amaan-daumpa'a mara'á iméroyasa ¹⁵ aúfáifinkemba Maníkóní áamámba Mósesé agaimakómó simátimesa Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakón-aai simátímúwasa Yúndaa-amaan-kawaa-waasi moóráwigomba ai'márówana mindáraifa'a téna séna kentáásí waásiyaiyo aaimó wérainakaimo ékai kentáásí imáyáa símai asésinkaakaiyo súwana ¹⁶ Póro íyáfasinena séna ísáaro. Kesí Ísareri-waasiye fí'onkaa-waasi Maníkón-ímáyáámó mósá máraáwiye ísáaro. ¹⁷ Naaófá'á Ísareri-waasiti Maníkó kentáá síwá'násafena séna kesí waásin-owe súwasa fí'on-kwaasiti marafá'á Ísípí-marafa'a mésa sáwífa'-waasi agáúwana Maníkó wení óraa-fasi'aemba wérontafena Ísípífakemba tí'maena ¹⁸ máásai-marafa'a mátinkowasa sáwífa'-aatai 40 aatai wénesa aasiyaasí Maníkóntáfésa sáwí-imayaa umbánifo Maníkó miwíyá'á káráwiyena ímba tiyuwówasa ¹⁹ Kénaani-marafa'a afakaeté-marafaken-kwaasi moórámora úmai mérowana Maníkó tínkambaena wéiyuwasa tuwímbai putásowana miwítí maramá maimaéna wení waási Ísareri-waasi mátimuwasa ²⁰ mimbárafá'á mésa sáwífa'-aatai 450 aatai maiyáawe.

450 aatai máúwana Maníkó moórámora-waasi kawáá-kísáúrá'á íyáfasintinkafa'a kúwana Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Sámúwéri íyámauwasa miyán-kawáá-wáásí tai'ásowasa ²¹ Ísareri-waasi Maníkó ímba kentáará'á káráwiyinkwae sésa kentááfinkémbá moóráwigomo éna kentáará'á káráwiniye suwaná Maníkó séna Pénisaminin-andafakewi Kísín-ááninkon-awi'a Sóro káráwiyi-kisau máíníye súwana minkísáú wémaena 40 aatai maisuwówana ²² Maníkó minkísáú Sóropakemba Yésín-ááninkon-awi'a Téftimba amúwana maúwana séna Téfti kemó súndantemba wéifo aamoí uwánkaumne Maníkó siyáíye. ²³ Naaófá'á Maníkó séna Téftin-andafakembo ánaaembo íyáfasinankaandawi wemó éna Ísareri-waasi sáwí'o úmaimo mérempinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye siyáimba Ísuntafena minérai'-áái siyáíye. ²⁴ Ísu ímba

seyaafá'-wáásí túranka'o paápé urónka'a Yóni nombó maitinkówi seyaafá'-Ísaréri-wáásísáféna simátimena séna kentí sáwí-imayaa tínaaembo uwáme'o Maníkómpá'ó tíya'o é'a nombá maitinkánaumne súwasa miyá uwaná nombá maitinkéna ²⁵ wení kísau ampáánk'á tai'áíne úwana simátimena séna kentí imáyáagomo kentáfé'o náawa'iyomo sembá wéamu'maraawi ímba kemá úmpo kesínaaembo tíndawi wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aaimó síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye Yóni siyáíye

Póro siyáíye.

²⁶ Póro simátimena séna kesí waási Émbaramun-andafaken-kwaasiye fí'onkaa-waasi Maníkón-ímáyáá mósá máraáwiye ísáaro. Sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'ó métínkáimba kentáásáféna Maníkó siyáíye. ²⁷ Yérúsaremufaken-kwaasiye miwítí kawáá-wáásíyé sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkainiyemo siyáin-aii Ísuntafesamo siyáamba ímba imáyáa uráawe. Aasiyaasi-kánáá ámáán-aaimo ísón-kanaa Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakón-aii aúfáífinkemba toráumai suwasá isésa Ísuntafesamo siyáamba ímba imáyáa uráafo tufúwana pukáifo mináúfáífínkén-áái paápé uráíye. ²⁸ Tufuwíyan-ambo saafá umbá ímba sáwí'a uróntafesa Páiratintafesa úwoi sésa tufuwínone siyáawe. ²⁹ Maníkón-aii aúfáífimba Ísun-aii agaimakómbo seyaafá'á miyá uwasá aaraa-táiyákembá maimái óntan-aifimba máutamakowana ³⁰ Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankowana ³¹ ayáátáaka'a moórámora-kanaa wení waási túranka'a paápé uráíye. Ímbo tufúkónka'a Kárírifakemba Yérúsaremufa'a wesé'o kuráawi pukómpinkemba íyáfasinenamo moórámora-kanaamo paápé urómbo minkwáásí awánésa sésa awánáúndasaawe isáúndasaawe Ísareri-waasi kosimátíma'maeta kónae sésa kuráamba minkísáú paái wémaewe. ³²⁻³³ Páánápáasiyekai minásé-áái simátíméyanekai túye. Maníkó kentáá síwá'násafena miyá ónaumnemo siyáimba kesáámó méraunda-kanaafinta miyá éna Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Mináái imó agaimakón-aufáifimba kaepímbá agaimaréna séna emá kesáánimba óna'a

kesí kísaura'a ánkaraumnne

agaimaréna siyáíye. ³⁴ Maníkó wembá pukómpinkemba íyáfasinankaraimba póna ímba aneka'á puwínana áuma kawáá'índasafena Maníkó séna Téfitintafe sé'a érai'a kawe'á uwánkanaumne siyáundantemba embá kawe'á uwánkanaumne

Maníkó siyáíye. ³⁵ Moóráfa'a imó agaimakón-aufáifimba agaimaréna séna

Maníkó wení kawe-kísáú-wáásígómbá

ímba auwáínana áuma kawáá'íníye

agaimaréna siyáíye. ³⁶ Mináái ímba Téfitintafena siyáífo Téfiti Maníkóní kísau wémaena puwúwasa maimaésa aíwá'námo utámakompimba máutamarrowana áuma kawáá'uraifo ³⁷ Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankarowimba wenáuma ímba kawáá'uraiye Póro siyáíye.

³⁸ Póro simátimena séna kesí waásisono.

Ísámai kawe'án-oro. Ísu pukómpinkemba íyáfasinankaraiwaintafena waásiti aoisaambá maitiyuwáíníye Maníkó siyáíye. Minááímó simátimunda ísámai kawe'án-oro. ³⁹ Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo arááíwáéwimo ombá minámáánkó kentí aoisaambá ímba maitiyuwáínana arupíse úmai méraawin-owe Maníkó ímba sínífo Ísumo éna wenááísafesa timankúnkúmbo íyawiti aoisaambá maitiyuwáínana miwísáféna arupíse úmai méraawin-owe Maníkó síníye. ⁴⁰ Miyáumai Maníkón-aaimo simátímakowi siyáan-aaigo kempá'á tifó sé'a káráwimai kawe'án-oro. ⁴¹ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna sésa

érai'-aaisafe'a símai sáwí'o on-kwáásí ísáaro.

Kembiwímó méraiyan-kanaa kísau máénda minkísáúmó awáné'o ímbo kempá'ó té'o

é'a úwoi puwónááwe. Minkísáúsáfésamo simátimiya'a minááísáfésa ímba

timankúnkúmbo ónááwe

sésa agaimarésa siyáawe. Mináái kempá'á tifó sé'a káráwimai kawé'án-oro Póro siyáaye.

⁴² Mináái simátimena Póroe Páánápáasiye áamáán-daumpakemba máápa'a kumónae uyasá waási sésa aneká'á áamáán-aaimo ísáán-kanaa tínakai mináái másiyata ísáano ⁴³ simásuwesa máápa'a kúmúwasa sáwífa'-waasi Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasi Yúndaa-amaan-ampa'o kuwáiyé Póronte Páánápáasinte tirááiwa'maesa kuwasarái sésarai Maníkó úwoi kawé'á uwátinkainifo fasi'ámai wení aampa'á koró siyáaye.

⁴⁴ Suyaná Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaa túwasa mindáópaken-kwaasi seyaafá'á Fasi'aénkón-aai isánae sésa Yúndaa-amaan-daumpa'a imérowasa ⁴⁵ Yúndaa-waasi tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa mináái arááiwaéfo sésa Póronte Páánápáasinte karaánáa'a tinkésa karo'-áái séye sésa símai tarásúwasarai ⁴⁶ miwí táároi ímbo inkáísuyamba óraaka sésarai aifa'á érai'a Maníkón-aai simátimuyamba mináái tínaaemba uwáme'a ímbo sínkáiyé sembá pó'a aú'lo úmaimo maé'mae'lo ondá uwófi'a ónaumne-imayaa ombá pókai tauwerékai fí'onkaa-waasi Maníkón-aai kosimátiméyauye.

⁴⁷ Ááéma Fasi'aénkó simásimenasa séna emá fí'onkaa-waasi sáma kátinke kesáái simátímínasa kesí aambá awánáiyá'a seyaafá'-márafákén-kwáásí sáwí'lo úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkanaumne

Maníkó mináái simásímakaimba pókai fí'onkaa-waasi wenáái kosimátiméyauye Póro siyáaye.

⁴⁸ Póro súwasa fí'onkaa-waasi isésa Fasi'aénkón-aaisafesa aamoí ésa tirunkó kawé'á úwana Maníkó séna kesí waási é'a aú'lo úmai maé'mae'a ónááwe súwasa miwí Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba uráawe.

⁴⁹ Fasi'aénkómpá'á timankúnkúmba ésa mimbárafá'á Fasi'aénkón-aai kosimátintasimatín-uwasá sáwífa'-waasi ísówasa ⁵⁰ Yúndaa-waasi Póronte Páánápáasinte tirumbá sáwí'a uwátinkesa aare túwí'lo wéron-inimba Yúndaa-amaan-aaimo fasi'ámaimo méron-inine mindáópaken-ora'-waasiye tirumbá tórowasa Póronte Páánápáasinte sáwí'a uwátinkesa aaisambá tiyésa miwítí marafákémbá ti'mátuwowasarai ⁵¹ Maníkó minkwáásí ímbo aamoí uwátinkainiye-aiyowai'a ésarai tísamaifakem-barama uwá'maresarai Ántíoku-naopa'a tuwésarai Áíkóniyamu-naopa'a kuyasá ⁵² Ántíoku-naopa'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásí mérowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífímbá óraa'a uwátinkowana tirunkó kawé'á uráaye.

14

Póroe Páánápáasiye Áíkóniyamu-naopa'o kurááyan-aai.

¹ Póroe Páánápáasiye Áíkóniyamu-naopa'a wésarai ááemo urááyantemba Yúndaa-amaan-daumpa'a imésarai ásé-aai óraaka simátímúyasa isésa sáwífa'-waasi Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá ² tuwímbai-Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa tínaaemba uwámesa ímbo timankúnkúmba uwáí Póronte Páánápáasinte sáwí-aai simátínkówasa fí'onkaa-waasi isésa mindáraiye Ísun-aaimo ísówiye tirumbá sáwí'a uwátínkówasa ³ mindárai ayáátáaka'a mindáópa'a mésarai miwí táároi ímbo inkáísuyamba Fasi'aénkón-aai óraaka simátímúyana Fasi'aénkó waási úwoi kawé'ó uwátínkáimba awánáiwae séna mindárai wení fasi'aémbá timúwasarai ímbo awánaron-kisau kawé-kísáú máúyasa ⁴ mindáópakewi kaeká tuwínkaa'-ésa tuwímbai Yúndaa-waasi-taaisafesa érai'e suwasá tuwímbai aantá-waasi-taaisafesa érai'e siyáawe.

⁵ Suwasá fí'onkaa-waasiye Yúndaa-waasiye miwítí óraa'-waasiye túwaandu ésa tínkamona-aai sésa óntantamba Póronte Páánápáasinte tínkamona suwasarái ⁶ mináái

isésarai kawel'ó iyapa'e sésarai Ríkíóniyaa-marafa'a wésarai Rísítara-naopa'e Tépi-naopa'e fi'o-fi'on-daopa'e ⁷ ásé-ai simátíma'maesarai kurááye.

Rísítarafa'e Tépifa'emo kurááyan-ai.

⁸ Moóráwigo Rísítara-naopa'a anówan-arumpinkemba aísamai sáwí'o uwáguromba ma'ánkarowana ímba aintómba ááemo maúnka'a ména ⁹ Póro wésimatimun-ai iséna érai'-ai wésimba póna kawel'á uwásinkainiye-imayaa úwana Póro minímáyáámó úmba awánéna aráá'a afuwéna ¹⁰ óraaka séna koku'á iyáfasinaao súwana iyáfasinkwena aamoí éna weyááríka'a marapá'ó kúmba ¹¹ sáwífa'-waasi Póromo úmba awánéna miwí tááifinkemba Ríkíóniyaa-taifinkemba sésa kentáásí maníkórái waásiyaan-úmai marapá'á kentááfímbá kumbéraye sésa ¹² miwítí maníkón-áwí'a mindárai simátinkesa sésa Páánápáasintafesa Súsiye sésa Pórontafesa aaisé'o simátímíwaiye sésa Émisiye siyáawe. ¹³ Marukón-awáífa'á minkáró'-máníkón-áwí'a Súsi wení ámáán-damba wérowana minkáró'-máníkóntáféna ísámai póí'o uwándon-kwaasigo purumakamá wémaena mowáán-aramba wétarare úmaena mindáókoni kusai-óntará'á mó marówasa sáwífa'-waasi miwítí maníkóntáfésamo póí'o uwándaantemba miyáumai Ísuni aantá-waasiyaiya'a póí'a uwándánaemo ¹⁴ sun-áái isésarai sáwí'an-iyé sésarai kentí unáánkwátói tafétuwesarai tuwaantantésarai sáwífa'-waasifimba komésarai óraaka sésarai ¹⁵ kenkáí nóra ónaera wéoo. Kerái kemó onten-kwáásí úye. Ásé-ai tasimatimuyamba miyán-káró'ó ombá tuwé'a érai'-Manikompa'a teró. Érai'-Maniko wíyóne marawé uwí-nóné mimpímbó wérain-tantaa'e úmarena fasi'aénkwáráwí méraiye. ¹⁶ Ááéma Maníkó úwoi tíyukowa'a kentí imáyáafinkemba seyaafá'-áémpákén-kwáásí wénesa ¹⁷ miyá é' éímbanifo Maníkó méraiye síwae séna aái sisaná aa'á téna tónkó kawel'á isa'á wéne'a tirumpin-áámóí wéowe. Miyáumai awáné'a miyámó im-báníkó méraiye síwae séna Maníkó kawel'-í'a wéiye ¹⁸ mindárai mináái suyasá seyaafá'-wáásí fasiyéna mindáraiya'a póí'a uwándánae suwasaráí ímba miyán-oro símai tufímbaesarai iyúyasa ifátukaawe.

¹⁹ Ifátuwowasa tuwímbai-Yundaa-waasi Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopakene tuwímbai Áíkóniyamu- naopakene tésa seyaafá'-wáásí tirumbá tórówasa iséna Póromba óntantamba tufuwéna é'a púwíye-imayaa ésa tafisímaesa mindáókoni awáífa'á mátúwówasa ²⁰ Ísuni aampa'ó kuwáí taúkúresa awánowana iyáfasinena mindáópa'a wéna kowaúmba aafáyára'a iyáfasinesarai Póroe Páápápásiye mindáópa'a tuwésarai Tépi-naopa'a kurááye.

Síriyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a aneka'ó kurááyan-ai.

²¹ Póroe Páánápásiye Tépi-naopa'a ásé-ai kosimatímúyasa iséna érai'e sésa Ísuni aampa'á kuwasaráí mindárai Rísítara-naopa'a aneka'á kurésarai minkákémbá Áíkóniyamu-naopa'a kurésarai minkákémbá Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a aneka'á kurésarai ²² miyá úmae wénesarai Fasi'aénkón-aisafesa timankúnkúmbo uwái miwítí imáyáa fasi'átinkesarai sésarai Ísuni aampa'á fasi'ámai koró sésarai Maníkó wení waásimo kawáánipa'o kónae sé'o é'a minámpá'á umbaimó tain-ámpá'á kónááwe sésarai ²³ miyáumai mindáópaka'a wénesarai Fasi'aénkóní waásifinkemba miwítí óraa'-waasi iyáfasintinkafa'a kuyasá Maníkón-ímáyáa ésa ímba tómbá néna inaí aantemba wésesa mindárai Fasi'aénkómpá'á timankúnkúmbo uwáísáfésarai Fasi'aénkó káráwitinkamae iyíníye simátímakaaye.

²⁴ Simátimesarai Písíndiyaa-marafa'a kóyáákesarai Pámpíriyaa-marafa'a wésarai ²⁵ Pékaa-naopa'a komésarai ásé-ai kosimatimesarai minkákémbá Átériyaa-naopa'a kumésarai ²⁶ nompín-táómba ta'ótoresarai iyátesarai témesarai Síriyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a aneká tiyááye. Ááéma mindáópa'a Fasi'aénkóní waási mindáraisafesa

Maníkó túwa'nai úmaena iyínífo wení kísau komáékaiyo siyówasarai minkísáú komaisuwésarai tiyááye.

²⁷ Ántíokufa'a tuyasá Fasi'aénkóní waási tatúwaandu uwasarái Maníkómó simátimuntebo urááyan-aaí sésarai Ísuni aampa'ó fí'onkaa-waasi aráátímúyasa minááísáfésa timankúnkúmba ésa minámpá'á kowé-áái tasimatimesarai ²⁸ mindáópa'a Ísun-aaímo ísówi ayáátááka'a méraaye.

15

Yérúsaremufa'a túwaandu ésamo siyáan-aaí.

¹ Ántíoku-naopa'a méroyasa tuwímbai Yúndiyaa-marafakemba Ántíoku-naopa'a komésa Ísun-aaímo ísówisafesa sésa Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo ímbo isé'o túmo kárámai araenáémbo íyanamo éna Fasi'aénkó sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á ímba métinkainiye suwasarái ² Póroe Páánápáasiye minááísáfésarai aaisambá tiyésarai wesimán-kwesiman-esa Ántíokufakewi Ísun-aaímo ísówi sésa Yérúsaremufa'a aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasiye minááísáfé'a kotísai oro sésa Póroe Páánápáasiye tuwímbai-waasiye ti'márówasa kuráawe.

³ Fasi'aénkóní waási ti'márówasa wémesa Fínisiyaa-marafa'e Sámériyaa-marafa'e naaó'-nao'a komérowasa Ísun-aaímo ísówi túwaandu urówi simátimesa sésa fí'onkaa-waasi Ísun-aaí isésa timankúnkúmba ésa méraawe suwasá isésa tirunkó kawé'á úwasa ⁴ naaó'-nao'a simátimesa wémesa Yérúsaremu-naopa'a komérowasa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiye miwítí óraa'-waasiye tiyáamba timésa aamoí uwasá Maníkó kísauo tímakain-kisauo maiyáan-aaí másimatimuwasa ⁵ isésa tuwímbai Ísun-aaísafesa timankúnkúmba umbánifo ámáán-kawaa-waasiti aampa'ó kuwáí iyáfasinesa sésa fí'onkaa-waasi Ísun-aaísafesa timankúnkúmba owí Mósesé simátímakon-amaamba isésa túma kárámai araenáémba orómá kosimatíméero suwasá ⁶ aantá-waasiye óraa'-waasiye sésa mináái túwaandu uréta imáyáa úmaisa senó siyáawe.

⁷ Uwasá túwaandu urésa ayáátááka'a mináái suwaná Pítaa iyáfasinena séna kesí waásisono. Fí'onkaa-waasi ásé-aaí isésa Ísun-aaísafesa timankúnkúmba íwae séna ááéma Maníkó kempínkémbá iyáfasisinkena si'marówa'a kosimatimewanasa isésa érai'e siyáawe. Kemá mináái é'a ísaraawe. ⁸ Maníkó seyaafá'-wáásítí imáyáa tuwánéna fí'onkaa-waasisafena séna kesí waásin-owe séna Ufaen-ámútámbó símakainten-úmai miwíwára'ó tímakaimba awánaraumne. ⁹ Maníkó Yúndaa-waasisa fí'on-amba ímba aráásimenasa fí'onkaa-waasi ínta fí'on-amba aráátimena wéifo Maníkó seyaafá'-wáásísá mimbórá-ántá wéaraasimiye. Miwí Ísun-aaísafesa timankúnkúmba ontáféna miwítí sáwí-imayaa maitiyuwéna kawé'-ímáyáa uwátínkaraiye. ¹⁰ Mósesen-aaigo kentáá síwá'nása umbaí tiyówasa ímba kanaa'á arááiwakaawe. Kentááwára'á miyá isatá ínta kanaatá wéaraaiwaumne. Mindásafesa fí'onkaa-waasi Ísuni aampa'ó kowísáfésamo Mósesen-aaí arááiwáéro síyasamo ésa umbai-ámbá arááiwaenaawe. Miyámó íyanamo éna Maníkó aaisambá sína'a ímba miyá ónááwe. ¹¹ Fasi'aénkó Ísu úwoi súwa'nai enasa sáwí'o úmáimo méraundafinkenta kawé'-ámpátá méwésinkaiye. Minááísáféta érai'esa sénáisiye miyámó wéintenta fí'onkaa-waasiwara'a miyá wéiye Pítaa siyáaye.

¹² Pítaa súwasa isésa seyaafá'nánká érai'a siyé sésa ímba aaí suwasarái Póroe Páánápáasiye Maníkó tímakain-kisau fí'onkaa-waasifimbo minkísáú maiyááyan-aaí simátimesarai Maníkóní kísau ímbo awánaraan-kisau kawé-kísáúmó maiyááyan-aaí

¹³ simátímúyana Yémísi séna kesí waásisono. Kesáái ísáaro. ¹⁴ Ááéma Maníkó fí'onkaa-waasisafena imáyáa éna minkwáásífnkémbá tuwímbai íyáfasintinkena séna kesí waásin-owemo siyáin-aai Pítaa káfé'a simásímakaiye. ¹⁵ Maníkón-aai simátímakowi mináái aúfáifimba agaimarésa sésa

¹⁶ Fasi'aénkó séna ánaaemba kumé'a Téftini naambó tawísísukaamba kunuwá-suwanaumne. Sáwí-tantaa'wara'a kawé'ó kunuwásúwáanda pósa ¹⁷ fí'onkaa-waasi kempá'á ténááwe. Kesí waásin-owe sendawí kempá'á ténááwe séna

¹⁸ Fasi'aénkó mináái naaófá'á siyáimba isaná káfé'wara'a miyá wésiye Yémísi siyáiyé.

¹⁹ Yémísi simátimena séna Fasi'aénkó siyáin-aaisafe'a imáyáa é'a sé'a fí'onkaa-waasi Maníkómpá'ó ten-kwáási umbai-kísáú ímba timénaumpo ²⁰ aúfái agaimái timéta séta karo'-máníkontáfésa imáyáa ésa pói'ó uwándaamba mimpói ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Póíma tufú'newana wení naaemá ímbo kumíndamo úwoimo wéraina'a mimpói ímba naaró. Naaewará'á ímba naaró. Mináái aúfáifimba agaimaráumpo toráumai ísáaro. ²¹ Ááémo maé'ón-kwaasiye káfé'o méraan-kwaasiye ayáátáaka'a aasiyaasí ámáán-aaimo ísáán-kanaa mináái Mósesen-aai simátíma'maesa kuráawe. Mindásafeta aúfáifimba agaimaráumpo toráumai ísáaro Yémísi siyáiyé.

Aúfái agaimái fí'onkaa-waasimo tímakaan-aai.

²² Súwasa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiye miwítí óraa'-waasiye sésa kanaám-póta kentááfímbá tuwímbai ti'maráanasasa Póroe Páánápáasiye Ántíokufa'o wiyapa'a miwísé'a wíwae sésa miwífínkémbá kae'-wáási túwí'a mósá makáan-kwaasiyai-tuwi'o sumbá moóráwigo Sáírásí úwana moóráwigo kae'-áwí'á Yúndasi Pásapasiye úmai ²³ aúfái timésa ti'marówasa kuráawe. Mináúfáifímbá agaimarésa maará siyáawe. Kesáá kentí waásisa úne. Aantá-waasiye óraa'-waasiye moóra'-aai sénaumpo kentáási waási ísáaro. Fí'onkaa-waasi Ántíoku-naopa'e Síriyaa-marafa'e Sírisiyaa-marafa'o méraan-kwaasi ísáaro. ²⁴ Kentááfínkémbá tuwímbai kempá'á wésa ímbo simátímakaunda-aai miwítí imáyáafínkemba kosimátímúwa'a isé'a tirunkó sáwí'a úwa'a umbaimó taráanta iséta ²⁵⁻²⁶ túwaandu uréta imáyáa éta mimbórá-áái símai kae'-wáási íyáfasintinketa ti'maráúnasasa Páánápáasiye Póroe'a migóye. Mindárai kesí waásisa siruntá tímakaan-danaraiye sínkamiyakai puwúyafó-imayaa ímba ésarai Fasi'aénkó Ísu Kárásítini kísau wémauye-imayaa ésarai fasi'ámai wémaeye. ²⁷ Yúndasinte Sáírásinte ti'maráúnasarai migóyamba pósarai aúfáifínken-aaiwara simátimiyán-aaiwara'a mimbórá-áái pósarai kosimátiméyaaye. ²⁸ Maníkóní Ufaen-ámútánkówé kesááwé mimbórá-áái símaisa ímba umbai-ááisá simátimumpo maanáúfáifínkén-áái simátimundasa ísáaro. ²⁹ Karo'-máníkontáfésa imáyáa ésa pói'ó uwándaamba mimpói ímba naaró. Naaemá ímba naaró. Póímo tufú'newana wení naaemó ímbo kumíndamo úwoimo wéraina'a mimpói ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Kesáámó sún-da-aaimo isé'o é'a kawé'á ónááwe. Mináái taí'áiyé. Aúfái agaimái timésa siyáawe.

³⁰ Suwasá mináúfáí timésa ti'marówasa maimaé wémesa Ántíoku-naopa'a kuwasá Fasi'aénkóní waási túwaandu urówasa mátímúwasa ³¹ mináúfáifínkémbá toráumai simátímúwasa kawé'-áái isésa tirunkó kawé'á úwasarai ³² Yúndasiye Sáírásiye Maníkón-aai simátímakoyan-kwaasi ésa ayáátáaka'a simátimesarai miwítí imáyáa arupíse uwátímúyasa isésa fasi'owasarái ³³ tuwímbai-no'waamba miwísé'a méroyasa Ísun-aaimo ísówi sésa é'a kanaán-ifo ti'mákaan-kwaasifa'a kawé'-áái kosimátímékaiyo suwaná ³⁴ Sáírásí fí'on-imayaa éna mindáópa'a mérowasarai ³⁵ Póroe Páánápáasiye ayáátáaka'a Ántíokufa mésarai mindáraise'a tuwímbai-waasi mésa Fasi'aénkón-aai simátíma'maesa kuráawe.

Póroe Páánápáasiye'a tuwínkaa'o urááyan-aai.

³⁶ Ánaaemba Póro Páánápáasintafena séna naaó'-nao'a Fasi'aénkón-aaimo simátí-makauyamba Ísun-aaimo ísaraawi kawerá úmai méraawai tuwánamaekai kóyae Póro

súwana ³⁷ Páánápáasi séna Yóni-Máákaamba áí'mekai kóyae súwana ³⁸ Póro séna weséta téwáyana Pámpíriyaa-marafa'a kenkáí másiyuwena wení naaópa'a tauwékáimba pókai ímba áí'mekai kóyauye Póro súwana ³⁹ minááísáféna kaorésarai aaisa simásuwesarai mindárai tuwínkaa'-uyaná Páánápáasi Yóni-Máákaamba áí'maena nompín-táómba ta'ótoresarai íyátesarai wémesarai Sáíparasi-marafa'a kuyaná ⁴⁰ Póro Sáírásimba aiyówasa Ísun-aaimo ísówi inái simásuwesa sésa Fasi'aénkó úwoi kawé'á uwátinkainifo kokaiyó suwaná Sáírásimba áí'maena kúmba ⁴¹ Síriyaa-marafa'e Sírisiyaa-marafa'e naaó'-nao'a wénesarai Fasi'aénkóni waási túwa'nai úmaesarai kuyasá kawé'á uráawe.

16

Tímóti mindáraise'o kuráin-ai.

¹ Póroe Sáírásiye miyá úmaesa Tépi-naopa'e Rísítara-naopa'e kuyaná moóráwígon-awi'a Tímóti mindáópa'a ména Ísuni aampa'ó kúwai úwana anówa Ísuni aampa'ó kún-ininko Yúndaa-ininko úwana afowá Kíríki-waasi úwasa ² Rísítara-naopakene Áíkoníyamu-naopakene Ísun-aaimo ísówi Tímótin-awi'a mósá makáawe. ³ Afowá Kíríki-waasi éna áuma ímba kárámai araenáémba urómba pósa Yúndaa-waasi mináémpá'ó méraan-kwaasi miyán-áái ísówana Póro séna Fasi'aénkóni kísaura'a Tímótimba aiyánae séna Yúndaa-waasi aamoí íwae séna Tímótimba áuma karéna ⁴ áí'maena naaó'-nao'a wénesa aantá-waasiye Fasi'aénkóni waásiti óraa'-waasiye Yérúsaremufa'o siyáan-ai Fasi'aénkóni waásisafesa simátíma'mae wésa séna mináái ísáaro suwasá ⁵ Fasi'aénkóni waási Ísumpa'a fasi'ámai mésa fí'on-kwaasi simátíma'maesa kuwasá isésa aasiyaasi-kánáa tuwímbai Ísun-aaisafesa timankúnkúmba úmae wéwesa sáwífa'-waasi-i'a uráawe.

Póro kaainkáámbó awánarain-ai.

⁶ Pórowe Sáírásiye Tímótiye Fírísíyaa-marafa'e Kárésíyaa-marafa'e wénesa Ésiyaa-marafa'a ásé-ai kosimátimenae sumbá Maníkóni Ufaen-ámútánkó ímba kónááwe súwasa ⁷ isésa wémesa Mísíyaa-maragoni ófímbá kurésa Pítíníyaa-marafa'a kónae sésa uwaná Ísuni ámútanko ímba kónááwe súwasa ⁸ isésa wémesa Mísíyaa-marafa'a kóyáákesa wémesa Tóróasi-naopa'a kúmúwana ⁹ nó'waamba Póro kaainkáámbá awánówana Máséndóniyaa-marafaken-kwaasigo koku'á taména séna Máséndóniyaafa'a tasúwa'nai uwo óraaka súwana ¹⁰ Póro awánéna simásimuwata íyáfasineta séta Máséndóniyaa-waasisa ásé-aaisa kosimátíméndasafena Maníkó wésaantaisata Máséndóniyaafa'a kónaesa siyáumne.

Ríndíyaa Ísumpa'o tiyáin-ai.

¹¹ Miyá séta Tóróasi-naopa'a nompín-táómba ta'ótoreta íyáteta kówánanasa mindómpín-táónko arupíya'a kúwata Sámóteresi-marafa'a kowaéwándasa aafáyáara'a wémata Níápórisi-naopa'a marapá kúwateta ¹² minkákémbá Fírípái-naopa'a marapátá kuráumne. Mindá Máséndóniyaa-marafa'a óraa'-naopa'a Rómu-kamani-waasimo káráwiyon-daopa'a tuwímbai-no'waamba kówaeta ¹³ Yúndaa-waasi amáán-aaimo ísónkanaa úwata imáyáa éta Yúndaa-waasi nonáwáifa'a túwaandu ésa inái wésesa owé séta naaópa'a tuwéta nonáwáifa'o kumówándasa aaresómbá túwaandu urópata kumbéta simátimewanasasa ¹⁴ isésa uwaná moórá-ininko Táyátáira-naopaken-ininkon-awi'a Ríndíyaa wení

kísau óraan-tantaa'a ampantarálá tásuwena wétimena óntamba wémaena wema Maníkón-imáyáa éna wenáwí'o mósá marón-ininko Fasi'aénkó imáyáa amúwana Póron-ai kawé'-úmai ísówana ¹⁵ minínínkówárá wení akúnkwárá'á nombá maitinkówana minínínkó séna kentáfé sé'a Fasi'aénkón-aaisafena amankúnkúmba éna Ísumpa'a fasi'ámai mérain-ininkon-iye sé'a kesí naaúmpa'a taméranaawe óraaka súwata wení naaúmpata kuráumne.

Póroe Sáírásiye ándáfa'o méraayan-ai.

¹⁶ Moórá-arasi kisaumo maún-arasigomba tuwímbai-waasi óntamba tuwésa méyánuraan-arasigomba sáwí-amutanko wenarumpimbá mérowana tuwímbai-waasifa'o ánaambo paapé índa-aai simátimuwasa óntambo ámumba wembó méyámbakaan-kwaasi timúwasa maé'ómbaniye. Moórá-kanaa inai wésupa'a kumówánanasa minárásígó suwánénasa ¹⁷ Póronte kenté sirááíwa'mae wéwena óraaka séna Maníkó wiyómpa'o méraiwaini kisaumo máén-kwaasin-owe. Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métínkáín-aaimo simátíméwin-owe minárásígó séna ¹⁸ sáwífa-kanaa arááíwa'mae wénena miyá súwana Póron-arunko umbái tówana métausena wenarumpimbó méro-sawi-amutankontafena séna Ísu Káráisitini fasi'aémbó wérainfa'e'á óraaka sune. Minárásí auwé kóuwo súwana minúwóiyáámbá auwéna kóuwasa ¹⁹ minárásímó méyánuraawi awánésa tirunkó sáwí'a úwasa sésa ímba óraa'-ontamba maénaumne sésa Póronte Sáírásinte tiyáánkwananda tafisímaesa marupá'á kawáá-wáásíyá'á tiyésa ²⁰ Rómu-kamani-waasiya'a tésa sésa maandárai Yúndaa-waasiyai kentáásí naaópa'a sáwí-kisau wémaeye. ²¹ Kentáásí ámáamba taraisésarai fí'on-ampa'-amaamba wéseye. Maandáraimo séyan-amaamba ínta arááíwaenaumpo Rómu-waasiti ámáánta arááíwaenaumne suwasá ²² sáwífa'-waasi taúkúresa óraaka sésa érai'e suwasá kawáá-wáásí mindáraití unáánkwtóí tafétuwesa sésa kunánaantamba tínkamoro suwasá ²³ áfááraumai tínkambaresa tafisímaesa ándáfa'a fafúsúsuwesa ándáfa'o káráwiyon-kwaasigontafesa sésa ontará'á káráwimai mindárai kawé'an-uwu suwaná ²⁴ afufumpin-dáúmpá'á mófafususuwena tísamaiyai taaí imaiyéna faráátamai ándásamba kára'umarowasarai méraaye.

²⁵ Mésarai nó'waan-afufuntamba Póroe Sáírásiye inai wésesarai Maníkómpá'á imá wésuyasa ándáfa'o méron-kwaasi ísówana ²⁶ minúwóiyáámbá óraa'-marima tówana naamayáamba korekáare uwágúwana seyaafá'-óntá tigúwana ándáfa'o méron-kwaasi tíyayaampimpaken-anda weyáárika'a awákúwasa ²⁷ ándá-naumpa'o káráwiyowi aúma waiguréna iyáfasinena awánómba ontá tigurówana iyáawanena séna ándá-waasi kóuraawe-imayaa éna óraa'-waasigon-aaroi inkaiséna wení paepá'e'a mósá taúkéna wenáúfimba fagaifáíndasafena úwana ²⁸ Póro awánéna óraaka séna ímba miyán-uwu. Kesáa seyaafátá úwoisa méraumne súwana ²⁹ ándá-naumpa'o káráwiyowi wení waásisafena séna ómbá kúra-simero súwasa kúra'-amuwana minúwóiyáán-úmai ándá-naumpa'o iyúmba aiyayaankakemba tata'á úwana óraakorai óye séna Póronte Sáírásinte tísamaifimba kifaena ³⁰ iyáfasinena tí'maena máapa'a kumbéna séna nóra onanawá sáwí'o úmaimo méraundafinkemba Maníkó kawé'-ámpá'á mésinkainiyo súwasarai ³¹ mindárai sésarai Fasi'aénkó Ísu Maníkómpákémbó kunkái-waintafe amankúnkúmba inaná ewé ení akúné sáwí'o úmaimo mérempinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye simámesarai ³² minkwáásísómbá Fasi'aénkón-aai simátímúyasa isésa ³³ mindó'wáán-afufuntamba ándá-naumpa'o káráwiyowi tí'maena tirósáaumpa'-afima wénon-kwitiyuwena minkánáá wewé wení waásiye nombá maiyáawe.

³⁴ Nombá maéna Póronte Sáírásinte tí'maena wení naaúmpa'a mátínkarena tómbá timúwasarai wénoyasa wewé wení akúné Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwaná tirunkó kawé'á uráiyé.

³⁵ Mérowasa aafáyáara'a Rómu-kawaa-waasi i-wáásí tí'marówasa ándá-naumpa'a wésa sésa mindárai faútínkénasarai kókaiyo suwaná ³⁶ ándá-naumpa'o káráwiyowi Pórontafena séna Rómu-kawaa-waasi

i-wáásí tí'marááwasa tésa sésa Póronte Sáírásinte faútínkaao sefó faútínkáanakai tirunkó kawé'á ínakai kokaiyó súwana ³⁷ Póro i-wáásísáféna séna ímba kawé'-áái sésa kempímbá ímba wérain-aai símai kunánaantamba sínkamesa ándáfa'a fafúsúsukaawe. Rómu-waasiti aúfái tokáuyan-kwaasi úyasa sínkamomba sáwí'a ésa minámáámbá taráyaawe. Káfé'a aúpá'á faúsínkéyan-imayaa owakái ímba miyá óyauye-imayaa ékai Rómu-kawaa-waasi kempá'á tésa ontá tatisúwéwakai kóyauye Póro súwasa ³⁸ i-wáásí

isésa kouwerésa Póron-aai tasimátimesa Rómu-waasiti aúfái tokááyan-kwaasin-oye simátímúwasa isésa táátafesa ésa ³⁹ ándá-naumpa'a komésa sésa kerái Rómu-waasiti aúfáima tokááyan-kwaasi óyata ímba ísareta úwoisa tínkankaunda mindá sáwíta éta tínkankaumne sésa tí'maesa máápa'a kumésa aáno úmai sésa kentáási naaópa'a tuwékai kokaiyó suwasarái ⁴⁰ Póroe Sáírásiye ándáfa'a tuwésarai Rítiyaani naaúmpa'a kuyasá Ísun-aaimo ísówi túwaandu urówasarai miwítí imáyáa kawé'á uwátinkesarai tiyuwésarai kurááye.

17

Tésáróníkaa-naopa'o koméraayan-aai.

¹ Póroe Sáírásiye wésarai Ámpíporisi-naopa'e Ápóróniyaa-naopa'e kóyáákesarai Tésáróníkaa-naopa'a kuyaná mindáópa'a Yúndaa-waasiti áamáan-damba wérowana ² Póro úntemba Yúndaa-waasi áamáan-aaimo sunká'á áamáan-daumpa'a iména Maníkón-aai aúfáifinken-aai simátimumba áamáan-aaimo ísón-kanaara'a kaumbo-íká simátimena ³ séna aúfáifinkemba séna Maníkómó íyáfasinankaraiwimba áí'o índá-i'a uwánkaiyana puwéna íyáfasinainiye siyáimba minááígóní áwáuma afora'á simátimune. Mináái Ísuntafesa siyáawe Póro súwasa ⁴ isésa Yúndaa-waasi tuwímbai minááísáfésa timankúnkumba ésa Póronte Sáírásinte tirááiwaesa Kíríki-waasi Maníkón-ímáyáa mósá márówiye sáwífa'-inimba túwí'o wéron-ininte miyáumai-sawífa'-waasi arááiwakaawe.

⁵ Arááiwáúwasa Yúndaa-waasi tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa sésa mináái arááiwáéfo sésa sáwí-waasi kafóná-waasi táántowasa tamésa tiyánae-aai simátímúwasa Yésónini naambá taúkúmaresa Póronte Sáírásinte tata'óto'maeta seyaafá'-wáásí túranka'a aafintá maitinkánae sésa tiyaafái umbá ⁶ ímba méroyasa Yésóniye Ísun-aaimo ísówi tuwímbai tafisímaesa mindáópaken-kawaa-waasiya'a mátinkesa óraaka sésa Póroe Sáírásiye sáwí-aai wémaresarai seyaafá'-márafá'á wétesarai káfé'a maanká'wára'á kentáási naaópa'a taméraayana ⁷ Yésóni wení naaúmpa'a mátínkaraiye. Rómu-aifa-kawaagoni áamáamba taraisésa sésa kentáará'ó káráwiyaiwai Ísun-iye wésewe suwasá ⁸ seyaafá'-wáásíyé kámáni-kawaa-waasiye isésa tirunkó sáwí'a úwasa tiyái-ímáyáa uwasá ⁹ kawáá-wáásí Yésónimpin-kwimái tuwímbai-waasisafesa sésa óntamba simíyata faútínkáana'a ti'mátuwaaro suwasá óntamba tímúwasa faútínkówasarai kurááye.

Périya-naopa'o kuráan-aai.

¹⁰ Faútínkówasarai kuyasá mindó'wáámbá Ísun-aaimo ísówi Póronte Sáírásinte tínkamofó sésa ti'márowasarai Périya-naopa'a wémesarai kuyambá Yúndaa-waasiti áamáan-daumpa'a imésarai Ísun-aai simátímúyasa ¹¹ minkwáásísómbá ímba Tésáróníkaa-waasiyaamba ésa kawé'-ímáyáa ésa Póron-aai kawé'-úmai isésa aasiyaasi-kánáa Maníkón-aai aúfáifimba toráumai isésa sésa Póro éraira wési karorá síyó sésa aasiyaasi-kánáa Maníkón-aai aúfáifimba toráumai awánomba ¹² Yúndaa-waasi sáwífa Ísun-aaisafesa érai'e sésa timankúnkumba uwasá Kíríki-inimba túwí'o wéron-inimba sáwífa Ísun-aaisafesa timankúnkumba uwasá Kíríki-waasi sáwífa Ísun-aaisafesa timankúnkumba uwasá ¹³ Póro Périya-naopa'a Maníkón-aai simátímúyemo sun-áái Yúndaa-waasi Tésáróníkaafaken-kwaasi isésa Périya-naopa'a tésa miwí tirumbá torésa suwasá isésa Póromba aaisambá aéesa tufuwónae suwasá ¹⁴ minúwóiyáámbá Ísun-aaimo ísówi Pórontafesa tufúwófo sésa uwí-nómpá'á kumuwo suwaná kumúwasarainifo Sáírásiye Tímótiye mindáópa'a méroyasa ¹⁵ Póromba áí'maesa kumémesa Áténisi-naopa'a múauwesa kunuwerésa miwítí naaópa'a iyésa Sáírásinte Tímótinte isimátimesa sésa minúwóiyáán-úmai kúmókaiyo Póro siyé isimátímakaawe.

Póro Áténisi-naopa'o mérain-aai.

¹⁶ Póro Áténisi-naopa'a kuména Sáírásinte Tímótinte wétimu'marena awánómba mindáópaken-kwaasi sáwífa'a karo'-máníkómbá úmakea miwán-áwí'a mósá wé-marowana Póro tuwánéna arunkó umbái tówana ¹⁷ Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a iména Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasi Maníkón-ímáyáámó mósá márówiye isimátimena Maníkóní ásé-aai isimátimena aasiyaasi-kánáá mimbárúpá'ó méron-kwaasi Maníkón-aai simátíma'maena iyúwasa ¹⁸ Épíkúriyaan-aai ísámaesa kuwáiyé Sítóikin-aai ísámaesa kuwáiyé Pórompa'a tésa wesimán-kwesiman-esa tuwímbai sésa aaisé'o símae nín-kwaasi nóntafenawa síyó suwasá tuwímbai sésa fí'om-barafakem-banikontafena siyé sumbá Póro Ísun-aai séna pukáimpinkemba íyáfasinkaiye simátímakaintafesa mináái suwasá ¹⁹ Póromba áí'maesa kawáá-wáásímó túwaandu ésamo tuwímbai-aaimo símaimo kawé'-un-áémpá'á áwí'a Áríópagasi-aempa'a Póromba áí'maesa máankesa sésa aú-aaimo simátimenda-aai simásímínata ísáano. ²⁰ Kesáá minááísá ísáúnda minááígó fí'oran-ifo aneka'á minááígóní áwáuma simásímínata ísáano sésa ²¹ Áténisi-naopaken-kwaasiye fí'om-barafaken-kwaasi mindáópa'o taméron-kwaasiye aasiyaasi-kánáá túwaandu ésa aú-aai aantemba wésewe. Mindásafesa minááígóní áwáuma simásímínata ísáano siyáawe.

²² Suwaná Póro íyáfasinena Áríópagasifa'a túwaandu un-kwáásísáféna séna Áténisi-naopaken- kwaasi ísáaro. Monotáfé'o fasi'ámaimo méraawi é'a tuwánaraumne. ²³ Kentí naaópa'a wéne'a tuwánáúna'a tuwímbai-tantaa'a úmake'a miwán-áwí'o mósá wé-maraamba tuwánaraumne. Óntan-taarera'a aúfái agaimaréna séna ímbo awánáúnda-manikontafe'a maanóntán-táaré úmakeaumne agaimarénamo siyáimba úwa'a awána-raumne. Mimbáníkómbá ímbo awánaam-banikon-aai simátimune. ²⁴ Wemá wíyóne marawé mimpímbó wérain-tantaa'e úmarena seyaafá-tántáák'á káráwiyena ímbo waásimo úmakean-daumpa'a méraiye. ²⁵ Weyáá waásimo méraawini áwáugo éna tááma tiména seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyena wempímbá ímbo aawaimó taiwái éna ímbo waási wembá áwa'nai owín-iyé. ²⁶ Maníkó aifa'á moórá-waasi úmakowasa wempínkémbá fí'o-fí'on-kwaasi sáwífa'a paapé urésa seyaafá'-márafá'á wété uráawe. Maníkó wení imáyáafinkemba seyaafá'-máramá tuwín-timena seyaafá'-wáásítí kanaamá makáiyé. ²⁷ Kembá siyaafái úmai suwánáíwae séna Maníkó miyá uráiyé. Wemá ímbo némpa'a méraifo ewaa'á méraimba póta awánanaumne. ²⁸ Moóráwigo séna wemá méraisata póta kesáá méraumne siyáiyé. Kempínkémbá moóráwigo agaimaréna séna érai'a wení iyámpóisa úne agaimaréna siyáiyé. ²⁹ Maníkóní iyámpóisa póta waásimo kentí imáyáafinkembo óntambo úmake-tantaatafetaamo éta kesifowésá ímbo sénaumne. ³⁰ Ááémo miwí mésamo sáwí'o umbá Maníkó miwísáféna ímbo sáwífa'-aai siyáifo káfé'a seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna séna sáwí-amba tuwé'a kempá'á teró Maníkó wésiye. ³¹ Wení imáyáafinkemba seyaafá'-wáásí aafimbó maitinkáinda-kanaa tíniye. Aafimbó maisinkáinda-waasisa é'a íyáfasinankaraiye. Pukáimpinkemba íyáfasinankaraimba pósa érai'a wemá aafimbá maisinkáíniye sénááwe Póro siyáiyé.

³² Pukáimpinkemba íyáfasinankaraiye súmba ísésa tuwímbai karaánáá'a suwasá tuwímbai sésa moórá-kanaamo índa simásímínata ísáano suwaná ³³ Póro tiyuwéna kóúwasa ³⁴ tuwímbai arááíwa'maesa wésa wenáái ísésa Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo umbá miwífínkémbá moóráwigon-awi'a Táyonisiyasi Áríópagasi kánísórugo úwana moórá-ininkon-awi'a Támárisi-iyai minkáé'náraise úmai tuwímbaifin-kwimái Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo uráawe.

18

Póro Kórinti-naopa'o komérain-aai.

¹ Póro Áténisi-naopa'a simátimena tiyuwéna Kórinti-naopa'a komérowana ² moórá Yúndaa-waasigon-awi'a Ákwíra mérowana wembá anówa Póntási-marafa'a ména

mal'ankarowana ména óraa'a éna Ítáári-marafa'a Rómu-naopa'a koména awaainínkón-áwí'a Pírísiraae méroyana mimbárafá'ó káráwiyon-kawaagon-awi'a Kóróndíyasi Yúndaa-waasi aaisambá tí'mai Rómufakemba tí'mátuwowasa kuwasarái Ákwíraae Pírísiraae Kórinti-naopa'a koméroyana Póro mindáraifa'a wéna ³ wení moórá-kisau-waasifa'a póna mindáraise koména ampanta-námbá ésa óntamba wémaesa ⁴ Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa túntemba Póro Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa iména Yúndaa-waasiye Kíríki-waasiye Ísun-aaisafesa érai'e sésa wempá'á tíwae séna

Ísun-aai simátíma'maena iyáiyé.

⁵ Simátimunka'a Sáírásiye Tímótiye Máséndóniyaa-marafa'a tuwésarai Kórinti-naopa'a kúmúyana Póro aasiyaasi-kánaá kawé'-áái simátíma'mae wéiyena Yúndaa-waasisafena séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa amu'maráúndawisa wemá Ísun-iye súwasa ⁶ wenáái taraisésa sáwí-aai simánkówana wení unáánkwátóiyakemba kankambá fapifí éna séna Maníkó sáwí'o íyampinkembo kawé'-ámpá'ó ímbo métinkainda kentí áwáugo ína'a sáwí'a ónááwe. Kemá ímba sáwí'a uwátinkaumpo keyááríka'a sáwí'o ontáfé tiyuwé'a fí'onkaa-waasifa'a kosimátíma'mae'a kónaumne Póro simátimena ⁷ tiyuwéna moórá-waasigoni naaúmpa'a komérowana mindáúmpákén-kwáásígón-áwí'a Tísíyasi-Yásítasi wemá fí'onkaa-waasigo éna Maníkón-ímáyáá mósá marówi úwana wení naambá Yúndaa-waasiti ámáán-dankoni ewaa'á wérowana Póro mindáúmpá'á koména kawé'-áái kosimátíma'maena iyúwana ⁸ moóráwigon-awi'a Kírísipasi Yúndaa-waasiti ámáán-danka'-oraa'-waasigo Fasi'aénkón-aaisafena amankúnkúmba úwasa wení akúnkwará'á timankúnkúmba uwasá Kórinti-naopaken-kwaasi sáwífa'nanka Póron-aai isésa Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa nombá maiyáawe.

⁹⁻¹⁰ Nombá máúwana moórá-no'waamba Póro kaainkáámbá awánówana Fasi'aénkó séna ímba áá'a íno. Kemá esé'a méraumpo ímbo ifátúwénda kesáái úwoi simátíma'mae waaó. Mindáópakemba sáwífa'nanka kesáái isésa kesí waási-i'a íyamba

pósa ímba sáwí'a uwánkanaawe Fasi'aénkó súwana ¹¹ Póro mindáópa moórá-aatai úmai afa'móráe-wiyomba ména Maníkón-aai simátíma'maena iyáiyé.

¹² Simátimuwana ánaaemba Rómu-kamanigon-awi'a Káriyo Ákáyaa-marafa'o káráwiyonka'a Yúndaa-waasi Póromba ta'óto'maesa Káriyompa'a wésa ¹³ sésa maankwáásígó tuwímбай-aai simátimena Maníkómpá'ó iyíyan-amba moórá-ankwara'a wéaraatimiye. Minááígó kentáási ámáámba wétaraisiye suwaná ¹⁴ Póro sénae súwana Káriyo Yúndaa-waasisafena séna minkwáásígó kámáni-waasi-taaimo sáwí'o énamo sáwí-kisaumo máínkaka kentáái káfé'a kawé'-úmai isáúsina. ¹⁵ Énifo kentááiyé kentúwí'e kentí ámáán-aantentafe'a tásisai ontáfé'a ifátuwe'a keyááríka mináái másimai kawé'án-oro. Kemá ímba miyán-áái isánaumne séna ¹⁶ aaimó sí-náúmpákémbá tí'mátuwowasa ¹⁷ moóráwigon-awi'a Sósíténisi Yúndaa-waasiti ámáán-danka'-oraa'-waasigomba ta'ótokesa aaimó ísón-dankoni ewaa'á tufúwana Káriyo mindásafena ímbo imáyáamo úmba ifátukaiye.

Póro Ántíokufa'a aneká'ó kuráin-aai.

¹⁸ Póro Kórinti-naopa'a ayáátáaka'a Ísun-aaimo ísówise'a ména tiyuwéna séna Pírísiraante Ákwíraante'a tí'maena Síriyaa-marafa'a kónae séna Sénkíríyaa-naopa'a kumbéna Maníkóntáféna érai'-aai séna a'nóntáu seyaafá'á kárásuwena mindárai tí'maena nompín-táómba ta'ótoresá íyátesa wémesa ¹⁹ Éfésási-naopa'a mindómpín-táómpinkemba marapá'á kumésa Póro Pírísiraante Ákwíraante minká tiyuwéna Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a iména aai wesimán-kwesiman-uwasa ²⁰ miwí sésa ayáátáaka'a keséta mérainone suwaná a'áo kanaán-ifo méwaro ²¹ séna Maníkómó ewé sénamo

si'maráina'o é'a kouweránaumne séna nompín-táómba ta'ótorena íyátana Éfésási-naopa'a tuwéna wéména ²² Sísáaríyaa-naopa'a mindómpín-táómpinkemba marapá'á kunkéna Yérúsaremufa'a marapá'á iyéna Fasi'aénkóní waásisafena kawe'-áái simátiména Síriyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a koména ²³ tuwímbai-no'waamba waitinkéna tiyuwéna Kárésíyaa-aempa'a Fírísíyaa-aempa'a naaó'-nao'a wénéna Ísun-aaimo ísówisafena simátíma'maena iyúwasa fasi'ámai méraawe.

Moóráwigon-awi'a Ápórosin-ai.

²⁴ Moórá Yúndaa-waasigon-awi'a Ápórosi wemá Árékísándiriyaafaken-kwaasi Éfésási-naopa'a taméraiye. Wemá Maníkón-ai kawe'-úmai iséna aúfáifinken-ai kawe'-úmai simátíma'maena iyúwana ²⁵ moóráwigo Fasi'aénkóní aampa'ó kun-áái simámakowana aamoí éna óraaka simátiména Ísun-ai arupíse úmai simátíma'mae iyéna Yóni nombó maitínkón-ai aantemba iséna Ísuni waási nombó maitínkón-ai ímbo isómba ²⁶ Éfésási-naopa'a taména Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a óraaka simátimuwasarai Pírísiraae Ákwíraae'a isésarai áí'maesarai kentí naaúmpa'a máankesarai Maníkóní aampa'ó kun-áái seyaafá'-áái kawe'-úmai simámakaaye.

²⁷ Simámuyana Ápórosi iséna séna Ákáyaa-marafa'a kónae súwasa Éfésási-naopaken-kwaasi Ísun-aaimo ísówi áwa'nai ónaumne sésa aúfái agai-áménasa Ísun-aaimo ísááwi Ákáyaa-marafa'o méraawi mátímínasa kawe'á uwánkáaro suwaná mináúfái maimaéna wéména kúmba Maníkó úwoi áwa'nai úwana Ísuni aampa'ó kuwáí túwa'nai ena ²⁸ afora'á Yúndaa-waasise aai wesimán-kwesiman-ena Maníkón-ai aúfáifinken-ai simátiména séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba wéamu'maraundawisa wemá Ísun-iyé súmba wenááigo miwí tááigomba íyáákowana miyáumai Ísuni aampa'ó kuwáí túwa'nai uráíye.

19

Póro Éfésási-naopa'o kuráin-ai.

¹ Ápórosi Kórinti-naopa'a mérowana Póro afufumpim-baráfá'á wéména Éfésási-naopa'o kúmba Ísuni aampa'ó kun-kwáásí mérowana ² Póro tuwánéna tísai ena séna Ísun-aaisafe'a timankúnkúmbo uráan-kanaa éra Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá kumbéraiyo súwasa miwí sésa ímbaniye. Maníkóní Ufaen-ámútánkón-aaisa ínta ísaraumne suwaná ³ Póro séna nóran-aaiya wésesawa nombá maitínkaraao súwasa miwí sésa Yónimo simátímakain-ai simásimesasa nombá maisínkaraawe suwaná ⁴ Póro séna Yóni séna sáwí-imayaa tínaaemba uwásuwe'a Maníkómpá'á teró súwasa miyá uwaná nombá maitínkéna séna moóráwigo kesínaaembo tíndawin-aaisafe'a timankúnkúmbo oro Yóni siyáíye. Miwántáféna Ísuwe siyáíye Póro súwasa ⁵ miwí iséna Fasi'aénkó Ísuntafesa ísámai nombá máúwana ⁶ Póro tine'á ayáámba ta'ótorowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífimbá óraa'a uwátinkowasa fí'o-fí'on-kwaasi-taifinkemba sésa Maníkón-ai simátimesa ⁷ sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi miyá uráawe.

⁸ Miyá uwaná Póro miwísé'a ména kaumbo-wiyónká'á Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a iyéna Maníkó wení waásimo kawáánin-ai óraaka simátíma'maena iyúwasa ⁹ tuwímbai tirunté'a marésa minááísáfésa ímba érai'e sésa seyaafá'-wáásí túranka'a Fasi'aénkóní aantafésa símai sáwí'a uwaná Póro tiyuwéna Ísuni aampa'ó kun-kwáásí tí'maena moóráwigon-awi'a Tíránasi túwaandu un-dámbó úmakopa'a mótínkarena aasiyaasi-kánáá Fasi'aénkón-ai simátíma'mae iyéna ¹⁰ kae'-áátái maisuwówasa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Ésiyaa-marafa'o méron-kwaasi seyaafá'á Fasi'aénkón-ai ísaraawe.

Sífan-áaninton-tai.

¹¹ Fasi'aénkón-aaí ísówana Maníkó Póromba fasi'aémbá amúwana ímbo awáron-kisau fí'on-kisau maúwasa ¹² tuwímbai-waasisomba ampantasámbá Póron-ane'á to'-maésa miwítí waásimo tí'o úwai tine'á máto'marowasa asófowasa miwítí waási tirumpimbó sáwí-amutambo mérowi miyá máuwatinkowasa sáwí-amutamba kóuwasa ¹³ tuwímbai-Yundaa-waasi wénesa waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'-mae wénesa sáwí-amutantafeta óraaka séta Ísun-awika'o Póro sin-áwíká'á kórosa súne suwaná ¹⁴ moóráwígon-awí'a Sífa Yúndaa-amaan-kawaa-waasígon-áánintomba afakaeté mésa miyán-kísáú wémauwana ¹⁵ sáwí-amutanko simátimena séna kemá Ísune Pórone wétuwanaumpo kemá nááwiya'o súwana ¹⁶ sáwí-amutanko arumpimbó méron-kwaasigo tínkamuwana naaemá kumúwana unáánkwátói tarátíyuwena mináfákáété-waasi íyáákéna famétuwowasa unáánkwátói-iyaimba máápa'a kúmúwasa ¹⁷ Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye seyaafá'á Éfésási-naopaken-kwaasi mináái isésa táátafesa ésa Fasi'aénkó
Ísun-awí'a mósá makáawe.

¹⁸ Sáwífa'-waasi méronka'a Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo uwái tésa waási túranka'a paápé ésa sésa sáwí'a uráumne sésa ¹⁹ miwífínkémbá titambá ésa fintómó non-kwáásí miwítí aúfái-wandaaí tamaiyésa titambá ésa fintómó non-áái wérontafesa tamaimái iyafímbá agaisuwésa mináúfái-wándááímó méyánuraamba sáwífa'-waasi tíyayaamba faikámai minóntámbá 50,000 kina tuwésa ²⁰ miyá óraa-fasi'aembo umbá pósa Fasi'aénkón-aaí simátíma'maesa kuwaná wété éna íyáákaraiye.

Éfésásífa'a óraaka'-oraaka'o siyáan-aaí.

²¹ Miyá uwaná Póro séna Máséndóniyaa-marafa'e Ákáyaa-marafa'e wéne'a Fasi'aénkón-aaí simátíma'mae nónae'e séna minkákémbá Yérúsaremufa'a kuré'a Rómu-naopa'a kónaumne séna ²² Tímótinte Érásítasinte áwa'nai íyan-kwaasiyai tí'marówasarai Máséndóniyaa-marafa'a kuyaná Ésiyaa-marafa'a weyáá méraiye.

²³ Mérowasa minkánáá Éfésási-naopaken-kwaasi Fasi'aénkóní aampa'ó kuwáísáfésa tirumbá sáwí'a uwátinkesa mindáópakemba óraaka'-oraaka'a suwaná ²⁴ moóráwígon-awí'a Témítiriyasi minkwáásígó óntantamba úmakena miwítí karo'-máníkóní kári'-amaan-dane séna minkáró'-mání-ínínkón-áwí'a Átémísiye sésa wení kísau-waasisomba úmakowasa sáwífa'-waasi óntamba mátimesa minkáró'-máníkóní naambá méyánuwana ²⁵ Témítiriyasi mimbórá-kísáú wémaun-kwaasi táántowasa tatúwaandu uwaná simátimena séna kesáá óraa'-ontamba minkísáúrákéntá wémaumne. ²⁶ Énifo Póro séna waásimo úmáráámba karo'-mání'á wéumaraawemo sin-áái Ésiyaa-marafa'a Éfésási-naopaken-kwaasiye fí'o-fí'on-daopaken-kwaasiye isésa érai'e wésewe. Kemá Póron-aaí é'a ísaraawe. ²⁷ Póron-aaigo kentáásí kisaumo sáwí'o índasafena wéiye. Ímba miyá aantembanifo Ésiyaa-marafaken-kwaasiye seyaafá'-márafákén-kwáásíyé kentáásí maní'-ínínkón-áwí'a Átémísi mósá wémaraamba Póron-aaigo Átémísini ámáán-damba sáwísankaamba símai uwásukaimba póna wenáwíko kumíniye siyáíye.

²⁸ Súwasa mináái isésa tirunkó sáwí'a úwasa aaisambá sésa óraaka'-oraaka'a sésa Éfésási-naopaken-kwaasi kentáásí Átémísini-awí'a óraa'a

wéiye sésa ²⁹ aaemái suwasá mindáópa'a tésa óraaka'-oraaka'a sésa Póroe'o núyan-kwaasi Máséndóniyaafaken-kwaasiyai moóráwígon-awí'a Káyási úwana moóráwígon-awí'a Árísítakasi mindárai tafisímaesa túwaandu urópa'a mátkówana ³⁰ Póro seyaafá'-wáásímó túwaandu íyapa'a iyónae súwasa Ísuni aampa'ó kuwái ímba waaó sésa ta'ótórówasa ³¹ mimbárafákén-óráá'-wáásí tuwímbai Póroni waási pósa aaí tuwésa sáwífa'-waasimo túwaandu íyapa'a ímba iyuwó Pórontafesa siyáawe.

³² Suwasá túwaandu un-kwáásísómbá miwítí imáyáa aupiri ésa fí'o-fí'on-aaí sésa tuwímbai sésa nóran-aaisafetaawa tatúwaandu uráumno-imayaa uwasá ³³ Yúndaa-waasi miwífínkémbá moóráwígon-awí'a Árékísandaamba túranka'a máánkówasa tuwímbai

óraaka sésa emá aai siyó suwaná miwí táái taraisónae séna ayáamba mósá tuwówasa³⁴ awánomba Yúndaa-waasi úntafesa mimbórá-áái ayáatáaka'a tafisímai óraaka sésa Éfésási-
naopaken-kwaasi kentáásí Átémisin-awi'a óraa'a wéiye siyáawe.

³⁵ Óraaka suwaná mindáópaken-oraal-waasigo aúfáimo agáuwai tuwááwí éna séna Éfésási-waasiono. Seyaafá'nánkátá awánáunda Átémisini ámáán-damba kawáánéta fí'onka'ma'mai-ontambo wiyómpakemba marapá'ó kunkáin-ontamba kawáánúne.
³⁶ Mináái ímba kanaa'á taraisónááfo seyaafá aseré'a ímba sáwí'an-oro. ³⁷ Mindárai ámáán-daumpakemba ímba umémbá ésarai kentáásí maní'-ínintáfésarai ímba símai sáwí'a uráaya'a úwoi tí'mae'a maanká'á tiyáawe. ³⁸ Témítiriyasiye wení kísau-waasiye aai simátinkanae sésamo ésa aaimó simátinkai-kanaa úwoi wéraiye. Óraa'-waasi méraamba pósa aai símai kawé'á uwátinkanaawe. ³⁹ Énifo kembiwímó fí'on-aaimo wéraina'o é'a seyaafá'-wáásímó túwaandu ompímbá símai kawé'á uwásuwanaawe. ⁴⁰ Kesáámó aafintáámó méraandasa káfé'o tíyáananaamo Rómu-kamani-waasi tésamo tásisai ésaamo nóin-aaiyakena tiyááomo síyata kesáámó senda-ááisá ímba wéraiye. ⁴¹ Aúfáimo agáun-kwaasigo simátimena túwaandu urón-kwaasi ti'mátuwowasa kóuraawe.

20

Póro Máséndóniyaa-marafa'e Kíríki-marafa'emo kuráin-aai.

¹ Miwí táái tai'ówana Póro Ísuni aampa'ó kun-kwáásí táántowasa tuwaná miwítí imáyáa símai kawé'á uwátinkena séna Ísun-aai aantemba maimái tirumpimbá máráaro séna éniyo méwaro séna tiyuwéna Máséndóniyaa-marafa'a wéména ² mifá'á naaó'-nao'a wénéna Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáféna áfááraumai simátíma'maena núwasa tirunkó kawé'á úwana tiyuwéna Kíríki-marafa'a wéména ³ koména kaumbo-wiyómbá maisuwéna nompín-táómpimba Síriyaa-marafa'a kónae séna úwasa Yúndaa-waasi wembó tufuwónae sumbá iséna ifátuwéna Máséndóniyaa-marafa'a marapá'á kónaumne súwasa ⁴ maaráumai-waasi moóráwigo Périya-naopakewi Pírasin-ááninkon-awi'a Sópata úwana Tésáróníkaa-naopakendarai túwí'a Árisítakasiye Sékandasiye uyaná Tépi-naopakewin-awi'a Káyási úwana Ésiyaa-marafakendarai túwí'a Tíkíkaasiye Táróffmasiye uyaná Tímóti úwasa úmai Póroe'a wésa ⁵ aifa'á Tóroasi-naopa'a komésa kentáásimu'a makówata ⁶ Yúndaa-waasimo ímbo intóráin-tantaa'wara-peretimo agáun-kanaamo tai'ónka'a Fírípái-naopakemba nompín-táómba ta'ótoreta íyáteta wéména séfataaseno'waamba mindómpín-táómpimba kówaeta Tóroasi-naopa'a marapá kúwateta aifa'ó komésamo kentáásimu'o makón-kwaasiseta kométa
moórá-sondaasa maiyáumne.

Yútíkásimba pukáimpinkembo íyáfasinankarain-aai.

⁷ Sondaará'á Ísuntafeta ísámai tómbá néta aráá-tombo naandasáféta túwaandu uráawanana Póro aafáyáa kónae séna simátíma'maena nó'waan-afufuntambo iyúmba ⁸ afófumayaataan-daumpa'a méta sáwífa'-omba kúra'maketa méraawanana ⁹ moórá-ifokon-awi'a Yútíkási naan-afaapimbá imérowana Póro Ísun-aai simátíma'mae wéiyuwana Yútíkásimba aúgáfaa'a úwana aúnk-wéna meminkákémbá tanaa féna marapá'á kuntufamúwasa kunkésa awánomba puwúwasa uwaná ¹⁰ Póro kuména kunkífaena tapéna awánéna séna ímba imáyáan-oro. Pukéna aunaraiye simátiména ¹¹ mindáúmpá'á iyéna Ísuntafena ísámai tómbá tafámbai tímúwasa nowaná Póro simátíma'mae wéiyuwana siyarówana tiyuwéna kúwasa ¹² puwúwanamo íyáfasinankon-kwaasigomba áí'maesa wení naaúmpa'a máankesa tirunkó kawé'á uráiyé.

Póro Máiritasi-naopa'o kuráin-aai.

¹³ Úwana Póro simásimenasa séna kembiwí nompín-táómpimba Ásosi-naopa'a wéwiya'a kemá marapá'á wéme'a Ásosi-naopakemba nompín-táómba ta'ótore'a íyáte'a konó súwata aifa'á kunkéta nompín-táómba ta'ótoreta íyáteta wémeta Ásosi-naopa'a kówánanasa ¹⁴ Póro marapá'á wéména Ásosi-naopa'a kuréna nompín-táómba ta'ótorewata kóai'maeta wémeta Mítírini-naopa'a kówaeta ¹⁵ siyarówata wémeta Káyosimarafa'a kóyáákaawanana fenówata kówaeta aafáyáarata wémeta Sémósi-marafa'a kóyáákaawanana fenówata kówaeta aafáyáara'a wémeta Máiritasi-naopa'a kówánanasa ¹⁶ tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésamo túwaandu unkánaá ampáánká'á tine úwana Póro séna minúwóiyáámbá Yérúsaremu-naopa'a kuré'a mintánómbá komandánae séna nompín-táómpimba Éfésási-naopa'a kóyáákanaumpo Ésiyaa-marafa'a ímba ayáátáaka'a ménaumne súwata Máiritasi-naopata kuráumne.

Póro Éfésásifaken-kwaasisafena méwaromo siyáin-aii.

¹⁷ Máiritasi-naopata kówánanasa Póro moóráwigomba ai'marówana Éfésási-naopa'a wéména Fasi'aénkóni waásiti óraa'-waasi kosimátiména séna Póro wéantaifo teró siyáiyé súwasa ¹⁸ tuwaná simátiména séna kesáái ísáaro. Kesí aifa-kánaá Ésiyaa-marafa'a kesé'a komé'a kemó ówánda suwánaraawe. ¹⁹ Yúndaa-waasi sínkamiyanesa suwaná sirunkó umbaí tówa'a ímba imáyáa é'a Fasi'aénkóni kísau-waasigo úne sé'a wenáísamaifimba mé'a wení kísau maiyáumne. ²⁰ Ímba aúpá'á tuwé'a seyaafá'-áái úwoi simátimé'a kembó túwa'nai í-áái túwaandu umpíné kentí naaúmpa'e simátíma'mae'o iyáunda é'a ísaraawe. ²¹ Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye áfááraumai simátimé sé'a sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á té'a Fasi'aénkó Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba oro simátíma'mae'a iyáumne. ²² Énifo Maníkóni Ufaen-ámútánkó Yérúsaremufa'a waaó simásímakaimba pó'a miyá ónaumne. Kesine'ó paápé índasafe'a ímbo isáunda úwoi kúne. ²³ Seyaafá'-náópa'o kúnda Maníkóni Ufaen-ámútánkó óraaka simásiména séna umbai-tántáá'á uwánkesa ándáfa'a máankanaawemo simásímímba mindá aantemba ísaraumne. ²⁴ Sínkamiya'o púwóndara'a ímba káráwiyaumpo Fasi'aénkó Ísumo símakainkísau maimái tai'ásuwanaumne. Maníkó úwoi súwa'nai

in-áái áse-aii simátíma'mae'o iyúnda-kísau maimái tai'ásuwanaumne.

²⁵ Minkísáúmó maiyáunda kembiwífímbá wéne'a Maníkó wení waásimo kawáánin-aii simátímakaumpo ánaaembo é'a kembó ímbo suwánáiyamba ken-ísaraumne. ²⁶⁻²⁷ Ímbo inkaisówánda Maníkón-aii seyaafá'-áái simátímakaunda pósa kembíwífínkémbó tuwím-baimo kesááimo ímbo isésamo Maníkómpá'ó ímbo tésamo ombá ímba kesí áwáugonifo kentí áwáugo ína'a miyá íyantafe'a mináái káfé'a óraaka simátiméne. ²⁸ Maníkó ááninkomba ai'marówana kuména kumpuwéna wení naaesámbó méyánuwasukaimba Fasi'aénkóni waásin-ófo káráwiyoro. Maníkóni Ufaen-ámútánkó kembá íyáfasintinkaraifo kentúwawaa'wara Fasi'aénkóni waásiya'wara'a kawé'-úmai káráwiyoro. Sipisípiya'o káráwiyonten-úmai káráwiyoro. ²⁹ Áwáfiyaamo índaiyamba téna sipisípi tafámaimo wáráintemba kemá kónasa waási tésa tasáwí'a ónááwe. ³⁰ Moórá-kanaa tínsa kembiwífínkémbá tuwím-bai íyáfasinesa Ísuni aampa'ó kon-kwáásítí imáyáa tafisénae sésa karo'-áái síyasa tuwím-bai érai'e sésa arááiwaenaawe. ³¹ Mindásafe'a káráwimai kawé'án-oro. Kaumbo-áátái kesé'a mére'a moórá-mora sirumbá uwátinke'a aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane aasiyaasí simátínkáfa'a iyáumne. Minááisáfé'a imáyáa

úmai kawé'án-oro.

³² Kawé'á íyana Maníkó káráwitinkamae iyína'a méraaro. Wenááigo fasi'átinkainiye. Wení waásimo kawé'ó uwátínkáintemba kembiwíwárá'á kawé'á uwátinkainiye.

³³ Óntantafe'e unáánkwátóisafe'e

fí'owiti moparáwíntáfé'e ímba súraniyamba úne. ³⁴ Kísau wémae'a minóntántám-ba ímbo makáunda-tantaa'a méwémae'a kembó súwa'nai on-kwáásítí tóné unáánkwátóiyé maitimé'a úne. Miyámó ówánda é'a suwánaraawe. ³⁵ Fasi'aén-kísáúmó maéwánda

suwánaraafo miyá é'a aamoisaén-kwáási túwa'nai ónááwe. Fasi'aénkó Ísumo siyáin-
 aai imáyáan-oro. Wemá séna wémaewi tirunkó kawé'a imbánifo tímatuwaawi tirunkó
 kaweté'a wéiye Ísu
 siyáin-*aai* Póro siyáiyé.

³⁶ Póro simásuwena kífaena minóráá'-wáásiyé Fasi'aénkómpá'á inái simásuwowasa
³⁷ seyaafá'-wáási áfááran-ifi'a tésa Póromba tataparésa aawayáá uwánkesa uwaná ³⁸ Póro
 séna ánaaembo é'a ímba suwánánááwe sún-aaisafena tirunkó umbaí tówasa nompín-
 táómpimba múaukaawe.

21

*Póro Yérúsaremufa'o kuráin-*aai*.*

¹ Múauwowata minkwáásísáféta méwaro séta tiyuwéta nompín-táómpimba íyáteta
 arupíse úmaisá wéméta Kósi-naopa'a kóyááketa wéméta kówaeta aafáyáara'a Rósi-
 naopa'a kóyááketa wéméta Pátaraa-naopa'a kuréta marapá'á kuméta ² awánááwándasa
 Fínisiyaa-marafa'o wínda-nompín-taomba wérowata mimpímbá íyáteta wéméta
³ Sáiparasi-marama siyáánaepa'a wérowata kóyááketa wéméta Síriyaa-marafa'o
 kówándasa Táyaa-naopa'a moparáwímbá mówétuwowata marapá'á kumówánasasa
⁴ Ísuni aampa'ó kuwái mérowata tuwánéta moóra-sondaa miwísé'a méraawanasasa
 sésa Maníkóní ámútanko simátímakain-*aai* Póromba simámesa sésa tufúwófo
 Yérúsaremufa'a ímba waaó simáma'mae íyúwata ⁵ miwísé'o méraawanda-kanaa
 tai'ówata mindáópa'a tuwéta kówánasasa minkwáásísómbá miwítí aare-iyámpóise'a
 sí'maesasa naaópa'a tuwésa uwí-nómpá'á kúmúwata kífaeta Maníkómpá'á inái
 simásuweta ówánasasa ⁶ kentáásáfésa éni'fo koró suwatá miwísáféta éni'fo méwataao
 simásuweta nompín-táómpimba íyátaawanasasa miwí kunuwerésa miwítí
 naaópa'a iyáawe.

⁷ Miwítí naaópa'a íyúwata nompín-táómpimba Táyaa-naopata tuwéta Tórémesi-
 naopata marapá'ó kondasáféta Ísun-aaimo ísówi tuwánéta siyáanta timéta moóra-
 no'waamba miwísé'a waéta ⁸ íyáfasineta marapá'á wéméta Sísáaríyaa-naopa'o
 kówándasa ááéma aantá-waasi afakaeté-waasi Ísuni kisaumo tímakowifinkemba
 moóráwígon-awí'a Fírípini naaúmpata iméraawananasa wemá Ísun-aaimo simátimuwai
 mérowasa ⁹ éiyain-ayaamumba mésa ímba waaí maiyésa úwoi mésa Maníkón-*aai*
 wésimatimesa tifowáe'a mérowata ¹⁰ tuwímbai-no'waamba mindáúmpátá waéwánanasa
 moóráwigo Maníkón-aaimo simátimuwain-awí'a Ákápáasi Yúndiyaa-marafakemba
¹¹ kuména Póroni á'wáánkau kumbaiyéna wení aiyayaanka'a kárá'umai aiyowái'a
 úmai aráanamena séna Maníkóní Ufaen-ámútánkó séna maaná'wáánkáu'góní
 afowámó Yérúsaremufa'o iyínasamo ésa Yúndaa-waasi ta'óto'mai miyáumai
 kárá'uwankesa áí'maesá fí'onkaa-waasi mátimenaawe Maníkóní Ufaen-ámútánkó
 siyáiyé Ákápáasi kusúwata ¹² iséta kesétaamo méron-kwaasise'a Pórontafeta séta
 Yérúsaremufa'a ímba iyuwó óraaka séwánanasa ¹³ Póro séna nóntafera ifi'á téra
 kae'-ímáyáá uwásínkááwanawa kesirunkó umbaí wétaiyo. Yérúsaremufa'o íyónasamo
 kembó ta'ótoraiyamba ímba sáá'a wéiye. Fasi'aénkó Ísun-*aai* simátimudasafesamo
 sínkamonaesamo ésa úwoi sínkamonaawe Póro súwata ¹⁴ wenááisa ímba kanaasá
 taraisónaumne séta ifátuweta séta Fasi'aénkóní imáyáara'a miyá ónááwe siyáumne.

¹⁵ Miyá simásuweta tuwímbai-no'waamba miwíséta waéta kentáási moparáwímbá
 to'mayaa úmaeta mindáópa'a tuwéta Yérúsaremufa'a iyówánasasa ¹⁶ Sísáaríyaa-faken-
 kwaasi Ísuni aampa'ó kuwái tuwímbai keséta Yérúsaremufa'a iyésa moóráwígon-
 awí'a Nésonini naaúmpata mósinkowana minkwáásígó Sáiparasi-marafaken-kwaasigo
 ayáátáaka'a Ísuni aampa'ó kúwai séna kesí naaúmpa'a méranaawe súwasa wení naaúm-
 pata mósinkaraawe.

Póroe Yémisiye aaimó simátímakaayan-aii.

¹⁷ Mósinkesasa kentí naaópa'a kúmúwata Yérúsaremufa'a méraawanasasa Ísun-aaimo ísówi aamoí umpínkémbá siyówata ¹⁸ iwaéwándasa aafáyáara'a Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi Yémisi túwaandu uwátinkowasa méropata Póro sí'mae kúwata koméraawananasa ¹⁹ Póro ayáamba tíma'mai aaweyáá éna séna Maníkó ámakain-kisaumo fí'onkaa-waasifimbo maiyáin-aii seyaafá'-áái simátimuwasa ²⁰ iséna Maníkón-áwí'a mósá marésa Fasi'aénkóntáfésa sésa kesí waásiyo. Sáwífa'-waasi Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba ésa Móseseni áamáamba ímba tuwésa fasi'ámai isésamo méraamba é'a ísaraane. ²¹ Tuwímбай miwísáfésa sésa Póro fí'onkaa-waasiti naaó'-nao'a wénena Yúndaa-waasi mindáópaka'o méraan-kwaasi simátimena séna Móseseni áamáamba ifátuwe'a kentí iyámpói túma ímba káramai araenáémba uwátinke'a Yúndaa-waasiti aambá ímba arááiwáéro Póro wésiye sewasá iséna ²² emó tiyáanda-aii iséna aaisambá wésefo ²³ simáméndantenta uwo. Maanká'á éiyain-kwaasi mésa Maníkómpá'á érai'-aii símakaamba po ²⁴ ewará'á miyán-uwo. Yúndaa-waasiti áamáamba ísámai kawe'ó í-tántáá'á e minéiyáin-kwáásítí pól'o méyanuwatiyuwe áamáán-kawaa-waasi timé mi-wísé'a a'nóntáu kárasuwenasa awánésa Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba owí sésa emá Móseseni áamáamba isé méraanasa entáfésa karo'-áái simánkaraawe seró. ²⁵ Énifo fí'onkaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawisafeta ááéma moórá-aii séta agaimaréta séta karo'-máníkóntáfésa imáyáa ésa pól'o uwándaamba mimpóí ímba naaró. Naaemá ímba naaró. Póimo tufú'newana wení naaemá ímbo kumínda úwoimo wéraina'a mimpóí ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Aáéma mináái agaimaréta tukáumne suwaná Póro iséna ²⁶ aafáyáara'a minkwáásí tí'maena Yúndaa-waasiti áamáamba ísámai kawe'ó í-tántáá'á uwásuwena Póro óraa'-amaan-daumpa'a iyéna áamáán-kawaa-waasisafena séna afakaeté-no'waamba maisuwéta Yúndaa-waasiti áamáamba ísámai kawe'ó í-tántáá'á úmai tai'ásuweta moórá-mora-waasi pól'a úmaeta Maníkómpá'á máamenaumne simátímakaiye.

Óraa'-amaan-daumpa'a Pórombo ta'ótokaan-aii.

²⁷ Simátimena mérowana mináfákáété-no'waamba tai'ówana Póro óraa'-amaan-daumpa'o iméromba tuwímбай Yúndaa-waasi Ésiyaa-marafakewi iawánésa Pórontafesa sáwí-aii simánkesa tufuwíyan-imayaa ésa ta'ótokesa óraaka sésa ²⁸ Ísareri-waasi súwa'nai oro. Maankwáásígó naaó'-nao'a wénena Ísareri-waasisafena sáwí-aii simátinkena Móseseni áamáamba símai sáwí'a uwánkena maanóráá'-ámáán-dámbá símai sáwí'a wéiye. Káfé'a fí'onkaa-waasi tí'maena maanóráá'-ámáán-dáumpá'á Yúndaa-waasi aantembo iyón-daumpa'a mótkaisana póna maankáwé'-námbá sáwí'a wéiye sumbá ²⁹ Éfésási-naopaken-kwaasigon-awi'a Tárófímási Póroe'a Yérúsaremufa'a núwasa awánonka'a pósa imáyáa ésa Póro á'imaena óraa'-amaan-daumpa'a móankariye-imayaa karo'-ímáyáa ésa mindásafesa mináái siyáawe.

³⁰ Mináái óraaka simátimuwasa mindáópaken-kwaasi mimbóráfímbá tawiyésa Póromba tata'óto'mai áamáán-daumpakemba tafisímaesa máá'arifa'a múra auwésa áamáán-dankoni ontá wimarésa ³¹ sáwífa'-waasi Póromba tufú'naafu'-uwaná moóráwigo Rómu-i-waasiti óraakomba isimámena séna Yérúsaremufa'a seyaafá'-wáásí wétiyaawe súwana ³² minúwóiyáán-úmai i-wáásiyé miwítí kawáá-wáásiyé tí'maena awaantanténa kuména waási túwaandu urómpimba tafákáara'a úmaena kumúwasa i-wáásiyé miwítí óraakone tuwánésa tufuwémómba úwoi mérowana ³³ óraako Póromba tata'ótorena i-wáásisáféna séna kae'-ándásámbá kárá'oro simásuwena tisai ena séna maankwáásí nááwa'iyó. We nóra uráiyó súwasa ³⁴ tuwímбай fí'o-fi'on-aaisafesa suwasá tuwímбай miyá suwasá uwaná óraako minááiígóni áwáu ímba iséna

i-wáásisáféna séna miwámbá áí'mae'a i-wáásítí naaúmpa'a iyóro súwasa ³⁵ áí'maesa ontafín-karááká'ó iyúmba tufuwónaesa untáfésa i-wáásí tiyáánka'a farámbaesa iyúwasa ³⁶ tínaaemba tirááiwa'mae iyésa tufuwíyana puwíno símaesa óraaka'a iyáawe.

Póromo simátímakain-aii.

³⁷ I-wáásí Póromba áí'maesa miwítí naaúmpa'a iyónae suwaná Póro miwítí óraakomba simámena séna moórá-ai simámenae súwana óraako séna Kíríki-waasi-taaifinkemba wésempe ³⁸ emá ímba Ísípi-marafaken-kwaasi óne. Minkwáásígó Rómu-kamani-waasisafena aaisambá tiyéna sáwífa'-waasi 4,000 waasi símai tí'maena tiyáí-tántáá'á maimaésa máásai-marafa'o kuráamba ímba wemá óne súwana ³⁹ Póro séna Yúndaa-waasi úne. Kesinó kembá Sírisiyaa-marafa'a Táásási-naopa'a óraa'-naopa'a masínkaraiye simásuwena séna moórá-ai simátimenae súwana ⁴⁰ óraako séna éniyo miyán-uwó súwana Póro ontará-karááká'á ména aseráiyantafena ayáamba mósá tuwéna séna kemó senda-áái ísáaro súwasa aserówana Yúndaa-waasi-taaifinkemba Ípúru-taaifinkemba simátímakaiye.

22

¹ Póro simátimena séna kesífárawaisai kesifoísáyo maanáímó simásínkáámba anondáá sénaumpo ísáaro séna ² Ípúru-taaifinkemba súwasa miwí tááifinken-ai pósa isésa asékésa wenáái kawé'-úmai ísówana Póro séna ³ kemá Yúndaa-waasi úne. Kesinó Sírisiyaa-marafa'a Táásási-naopa'a masínkówa'a óraa'a é'a Yérúsaremufa'a Kámérier-imo úpa'a taméraawanana kentáá síwá'náti áamáamba fasi'ámai simásíma'maena iyáíye. Maanká'ó méraan-kwaasimo Maníkóntáfésamo fasi'ámai méraantemba Maníkón-ai fasi'ámai méta'otokaumne. ⁴ Ísuni aampa'ó kun-kwáásí sáwí'a uwátinke'a tafisímae'a ándáfa'a aare-waái mátínkarauumne. ⁵ Ááema aifa'-amáán-káwáágówé áamáán-ora'-waasiye aúfái simésa Támásikasi-naopa'a Yúndaa-waasi maimaé mátimuwo suwa'á Ísuni aampa'ó kun-kwáásí kotí'mae'a Yérúsaremufa ándáfa'a mátinkanae sé'a Támásikasi-naopa'a kuráumne. Ááemo mináúfáímó símakaan-kwaasi kotísai e'o é'a kentáfésa érai'a siyé seró.

⁶ Éniyo aampa'á wéme'a Támásikasi-naopa'a ewaa'á kówánana wááwái wíyóm-pakemba sáma aafáyáuraan-tantaa'a tuwówana kuména ságáyáagaya úwa'a ⁷ marapá'á tanaa fááwánana aagó aantemba isááwánana saántena séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a óno súwa'a ⁸ emá nááwa sénó séwánana kemá Násaretifakewi Ísu únama sáwí'a wéuwásinkaane súwasa ⁹ kesé'o méron-kwaasi sáma awánésa simásimun-ai ímba kawé'-úmai ísówá'a ¹⁰ áísai e'a sé'a Fasi'aénkóo kemá nóra ónaumno séwánana Fasi'aénkó séna iyáfasine Támásikasi-naopa'a winaná moóráwigo Maníkómó embó ámakain-kisau-ai simámino súwana ¹¹ ságo ságáyáagaya úwa'a ímba awánááwánasa kesé'o nún-kwaasi siyáán-to'maesa Támásikasi-naopa'a kuráawe.

¹² Kuwaná moóráwigo-awi'a Ánánáyasi Maníkón-aisafena fasi'ámai ména kentáási áamáamba isówasa Yúndaa-waasi Támásikasi-naopakewi wenáwí'o mósá márówi ¹³ kempá'á téna ewaa'á taména séna Sóroo kesí waásiyo. Aneka'á kawé'-úmai aúramba awánáínone súwa'a minúwóiyáámbá súramba awánamai kawé'á ówánana ¹⁴ séna kentáá síwá'nási Fasi'aénkó embó iyáfasinankaintafe wení imáyáa arááíwáínone. Wení kawé-kísáú-wáásí awáné wenáái iséma ónda po wenáái arááíwáínone. ¹⁵ Awánáánda-tantaa'e isáándawe seyaafá'-wáásí simátíma'mae nínone. ¹⁶ Ímba úwoimo máínda iyáfasine Fasi'aénkó Ísumba áántenana ení sáwí-imayaa maiyauwáína Ísuntafe ísámai nombá mauwó Ánánáyasi simásimuwa'a miyá uráumne.

¹⁷ Miyá é'a kouweré'a Yérúsaremufa tamé'a

óraa'-amaan-daumpa'a Maníkómpá'á inai wése'a kaainkáámbá awánááwánana ¹⁸ Fasi'aénkó simásimena séna Yérúsaremufa'o méraan-kwaasi kesáái simátímínasa ímba kawé'-úmai isánááfo minúwóiyáámbá iyáfasine maanká'á tuwaaó Fasi'aénkó súwa'a ¹⁹ Fasi'aénkóo áamáán-daumpimpa'a wéne'a enááisafesa timankúnkúmbo on-kwáásí ta'óto'mai tínkambai tafisímae'a ándáfa'o mátíyukaunda é'a suwánaraawe. ²⁰ Sítífeni enááimo simátímakaiwaimba tufúnka'a kemá mé'a sirunkó kawé'á úwa'a tufún-kwaasiti

paákákén-únánkwátóiya'a káráwiyaawanasa tufúwana pukáiyé séwánana ²¹ Fasi'aénkó séna ai'maráana íyáfasine némpa'a fí'onkaa-waasi kesáái simátíma'mae núwo

Fasi'aénkó siyáiyé Póro siyáiyé.

²² Póro súwasa ánaaembo sún-aaisafesa aaisambá sésa óraaka'-oraaka'a sésa tufuíyana puwíno. Miyán-kwáásí ímba maambáráfá'á mérainiye ²³ óraaka'-oraaka'a sésa miwítí unáánkwátóí faúkésa oférófé ésa ofái káúresa óipa'a tuwésa uwaná ²⁴ Rómu-oraako

i-wáásísáféna séna áí'mae'a kentí naaúmpa'a íyóro súwasa miyá uwaná séna Póromba áwiyonku'-newana Yúndaa-waasi-taaigoni áwáu sínata ísáano súwasa ²⁵ Póromba ándásamba kárá'uwankea áwiyonku'-nánae sésa uwaná i-wáásítí kawáágó mérowana Póro wentáféna séna kemá Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáundawi úmpo ímbo sísaí ombá aafimbó maisinkésamo súwiyonku'-nánae-imayaamo ombá amáámbe taraiséna uwóffí'a ónááfo ímba úwoi súwiyonku'-nánaáwe Póro súwana ²⁶ iséna wení óraakomba kosimáména séna minkwáásígó Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáiwaimban-ifo nóra ónaumno súwana ²⁷ óraako iséna Pórompa'a téna séna Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáano súwana ewé súwana ²⁸ óraako séna kemá óraa'-ontamba tuwé'a mináúfái-wándáái maimái tokáumne súwana Póro séna kesifo tokáimba pó'a kewará'á úwoi tokáumne súwasa ²⁹ áwiyonku'-nánaemo sun-kwáásí mináái iséna némpa'a kuwaná óraakowara'a áátaféna éna séna Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáiwaimbo kárá'u-mankaunda sáwí'a úne séna áátaféna uráiyé.

Póromba áí'maena amáán-ora'-waasifa'o kuráin-aaí.

³⁰ Áátaféna éna aafáyáara'a óraako séna Yúndaa-waasi Pórombo simánkáán-aaigoni áwáu síya'a isánae séna óraa'-amaan-kisau-waasiye amáán-ora'-waasisaféna séna túwaandu oro séna i-wáásísáféna Póro ayáámpinken-anda faútúwáaro súwasa faútúwówana áí'maena túwaandu urónka'a máánkaraiye.

23

¹ Máankowana Póro amáán-ora'-waasi káá'a tífífaena séna kesí waásisono. Kemá ááéwara káfé'wara'a Maníkón-aúranka'a kawé'-úmai mé'a moóra-tantaa'a sirunkó ímba umbái wétaiye súwana ² aifa'-amáán-káwáágón-áwí'a Anánáyasi wemá Póroni ewaa'ó mérowisaféna séna ói'a turaráaro súwasa miyá uwaná ³ Póro wentáféna séna empímbá sáwí-imayaa wéraimba póna Maníkó embá tufuwíníye. Emá méma imáyáa éna amáámbe arááiwa'mai aafimbá ankáumne sémpo minamáámbe taraisé ói'a turaráaro sénasa sói'o turaráámbe amáámbe taraisóne Póro súwasa ⁴ wení ewaa'ó mérowi séna Maníkóní aifa'-amáán-káwáágómbá símai sáwí'a wéuwankaane suwaná ⁵ Póro séna aifa'-amáán-káwáágó iyémó sewa'ó isékaa ímba mináái súsino. Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna kentí waásiya'o káráwiyewi ímba símai sáwí'a uwánkáaro agaimaréna siyáimba isa'á sáwí'a úne Póro siyáiyé.

⁶ Póro simásuwena amáán-ora'-waasi tuwánéna imáyáa éna tuwímbai Sátúsi-amaamba sésa púwómpinkemba ímba íyáfasinanaawe-aaí sen-kwáásí owasá tuwímbai amáán-kawaa-waasi owé-ímáyáa éna óraaka séna kesí waásisono. Kesifomá amáán-kawaa-waasigo éna kembó masínkaraimba kemá amáán-kawaa-waasi úne. Maníkó pukén-kwaasi íyáfasintinkainiyemo siyáunda-aaisafe'a káfé'a aafimbá maisínkááwe Póro simátimuwasa ⁷ iséna amáán-kawaa-waasi Sátúsi-amaambo sun-kwáásí keiyái aaisambá símai tuwínkaa'-uráawe. ⁸ Sátúsi-amaambo sun-kwáásí Maníkó pukén-kwaasimo íyáfasintinkainda-aaisafesa karo'-ááín-iye séna Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi ímba méraawe sésa waási timambá ímba wéraiye suwasá amáán-kawaa-waasi sésa Maníkó pukén-kwaasi íyáfasintinkainiye. Maníkóní wiyómpaken-kísau-waasi méraawe. Waási timambá wéraiye suwasá minááisáféna tuwínkaa'-ésa ⁹ aaisambá séna amáán-kawaa-waasifinkemba amáámbe sun-kwáásí íyáfasinesa óraaka sésa kesáámó awánáúndasa Póro ímba sáwí'a wéifo Maníkóní kísau-waasigowa wembá simámakai

moóráwigo wíyómpakewiya wembá simámakaiyo. Ínta isáúmne suwasá ¹⁰ aaisambá óraaka'-oraaka'a siyáawe.

Aaisambá óraaka'a suwaná i-wáásítí óraako séna Póromba aaisambá aéesa tafisiyapa'a aiyayaamba tawíyófainifo i-wáásísáféna séna waásiti afufumpimbá komé'a koái'mae'a kentí naaúmpa'a iyóro súwasa miwítí naaúmpa'a móankaraawe.

¹¹ Móankowana mindó'wáámbá Fasi'aénkó Póroni ewaa'á kumbaéna séna fasi'ámai mé kentáfé Yérúsaremufa'a simátímakaantemba Rómu-naopa'a kosimátiminone Fasi'aénkó siyáaye.

Póromba tufuwíyan-aaimo siyáan-ai.

¹² Súwasa aafáyáara'a Yúndaa-waasi tuwímbai túwaandu ésa Póromba tufuwíyan-ai sésa tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumnemo óraaka'o ¹³ sun-kwáásí kae'-wáái-wáásí mésa sésa ¹⁴ óraa'-amaan-kisau-waasiye óraa'-waasiye kosimátimesa sésa túwaandu éta óraaka séta Póromba tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumne. ¹⁵ Miyáumai áamáan-ora'-waasiye Rómu-oraakontafe'a karo'á kosimáme sé'a Póromba áí'mae kempátá tinatá áísai úmai minááígóní áwáusa isánae sewé kosimáme'a seró. Mináái isésamo aampa'ó áí'maesamo tíyata tufuwónáísaiye siyáawe.

¹⁶ Suwaná Póroni ámánaakon-ááninko tufuwíyan-aaimo sumbá iséna awaantanténa i-wáásítí naaúmpa'a iyéna Póromba mináái isimámuwana ¹⁷ iséna i-wáásítí kawáágómbá áántena séna miwámbá áí'mae óraakompa'a winaná moóra'-aai kosimámimo súwana ¹⁸ áí'maena óraakompa'a wéna séna ándáfa'o imérain-kwaasigon-awi'a Póro sáántena séna minífó'á áí'mae óraakompa'a winaná moóra'-aai simámimo sisa'á emp'á áí'mae túne súwana ¹⁹ óraako miwámbá ayáán-to'maena ímbo waásimo méron-aempa'a ánkarena áísai ena séna nóran-aaiya'iyo sina'á isáano súwana ²⁰ miwá simáména séna Yúndaa-ora'-waasiye áamáan-ora'-waasiye moóra'-aai sésa aafáyáara'a emp'á iyéna karo'á iséna Póromba áí'mae kempátá kumínata áísai úmai minááígóní áwáusa isánae karo'á isenááwe. ²¹ Miwí táái ímba isaaó. Kae'-wáái-wáásí óraaka sésa Póromba tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumne sésa aúp'á aampa'á káráwiyesa miwí tááisafe ewé sínono sésa káráwiyaawe. Mindásafe miwí táái ímba isaaó. Minífókó óraakomba miyá simámuwana ²² iséna séna simásimenda-ai ímba fí'on-kwaasi simátime óraakomba simámakaumne ímba siyó séna ai'mákaiye.

Póromba áí'maesa óraakompa'o kunkáan-ai.

²³⁻²⁴ Minífókómbá ai'maréna i-wáásítí kawáágónkái táántowasarai tuyaná séna káfé'-no'waamba Póromba áí'maekai Sísáaríyaa-naopa'o kámáni-oraakompa'a múauwaakaiyo. Sáwífa'-i-waasi 200 i-waasi to'mayaa iyasa tuwímbai-waasi ósifinka'o nón-kwaasi 70 waasi to'mayaa iyasa sáwífa'a 200 waasi paep'é'o tokáan-kwaasi to'mayaa íya'a Pórombo ayáá'maenamo wínda-osi to'mayaa uwánke'a káfé'-no'waamba Póromba kawé'-úmai káráwimai áí'mae'a kámáni-oraakon-awi'a Fíríkísimpa'a múauwaaro séna ²⁵ aúfái agaéna maará simáména séna ²⁶ kentáásí óraa'-waasi Fíríkísiyo isaaó. Kemá Kóróndiyasi-Rísíyaasi kári'-aai simáménaumpo isaaó. Kawé'-úmai méraano. ²⁷ Yúndaa-waasi minkwáásígón-áwí'a Póromba ta'ótokesa tufuwíyanesa owa'á Rómu-waasiti aúfáimo tokáin-kwaasigo isa'á isé'a Yúndaa-waasi tiyáámpinkemba tafisímai kesí

i-wáásí tiyáámpimba tinkáúnasa áí'maesa migowé. ²⁸ Minkwáásígómbó simánkén-ai isánae sé'a áí'mae'a miwítí óraa'-waasifa'a kunkáumne. ²⁹ Ímba sáwí'a uráifo miwítí áamáan-aigomo intáfésa simánkaraawe. Kemó ándáfa'o auwé'o tufúwó-nanamo puwínda ímba moóra'-tantaa'a uráiyé. ³⁰ Yúndaa-waasi tuwímbai tufuwíyan-ai sewa'á isé'a emp'á ai'maráanasa áí'maesa kumónááwe. Wembó simánkaraan-kwaasisafe'a simátime sé'a wembó aafimbó maénkáan-ai enaúranka'a símai kawé'án-oro. Mináúfáifimbá agaimaréna siyáaye.

³¹ Agaimaréna súwasa i-wáásí simátimuntemba miyá ésa mindó'wáámbá Póromba áí'maesa wémesa Ántípátirisi-naopa'a kunkwaésa ³² aafáyáara'a i-wáásí marapá'ó kun-kwáásí kunuwerésa miwítí naaópa'a íyúwasa ósifimbo nún-kwaasi Póromba áí'maesa ³³ wémesa Sísááriyaa-naopa'a ósifinkemba marapá'á kumbaésa mináúfái óraakomba múamesa Póromba aúranka'a múankowana ³⁴ mináúfái toráumai iséna Pórontafena séna emá náám-barafaken-kwaasiya'ono súwana Póro séna kemá Sírísiyaa-marafaken-kwaasi úne súwana iséna ³⁵ éniño aaimó simánkaraan-kwaasi kumíya'a isánaumne séna wení waásisafena séna Érotimo uráin-daumpa máánkare'a kawé'-úmai káráwiyoro súwasa miyá uráawe.

24

Yúndaa-waasi Pórombo simánkaraan-ai.

¹ Káráwiyuwasa séfataase-no'waamba waésa aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ánánáyasiye óraa'-waasiye Póromba aaimó simánkénesa Sísááriyaa-naopa'a Fíríkísimpa'o kúmúmba moóráwigo amáámba kawé'-úmaimo isón-kwaasigon-awi'a Tétárasí wesé'a Fíríkísimpa'a kumbésa ² Póromba áántowana túwana Tétárasí aai simánkena óraakomba símai arumbá faiyaréna séna kentáásí óraakoo kawé'-ímáyááwára'-wáásí po kawé'-úmai káráwiyonata ayáátááka'a aáno úmaisa méraumne. Ení imáyáafinkemba kawé'-úmai súwa'nai ónata maé'éúndasaaniye. ³ Kesáa naaó'-nao'o méraunda-waasisa aasiyaasi-kánáá entáféta amoosá wéune. ⁴ Ímba ayáátáá'-aai sénaumpo embá awesarái ifáínifo ampáán-áái sénaumpo usúká'mai isaaó. ⁵ Maankwáásígó aoisaambá wimái seyaafá'-márafá'á wénena Yúndaa-waasi símai tirumbá faiyáráisasa Násaretifakewini aampa'á arááiwaesa owaná miyámó on-kwáásítí aifarááwí éna miyá wéiye. ⁶ Miyá éna fí'onkaa-waasi áí'maena óraa'-amaan-daumpa'a móankaraisana ména sáwí'o uráintafeta maankwáásísá ta'ótoketa kentáásí amáán-ora'a'-waasifa'a aai simánkanae únansa ⁷ i-wáásítí óraakon-awi'a Rísiya kuména kusínkambaisa siyáámpinkemba Póromba kunáí'maena iména ⁸ simásimenasa séna empá'á másenááwe sisatá wégumune. Maankwáásígómbó áísai inanamó éna aaiimbó maénkaraunda-aai wemá sína seyaafá'-áái isaaó Tétárasí súwasa ⁹ Yúndaa-waasi wembá áwa'nai esa minááímó simbá érai'-aai siyé siyáawe.

Póro Fíríkísimbo mósímaamakain-ai.

¹⁰ Suwaná kámáni-oraako aúwáámé'a éna Pórontafena e siyó súwana Póro séna emó káráwiyonda ayáátááka'a aatái maisu'maé iyáanda pó'a enaúranka'a anondáá ke aaimó sendasáféna sirunkó amoói wéiye. ¹¹ Maníkóntáfé'a imáyáa é'a wenáwí'o mósá maráúndasafe'a Yérúsaremufa imé'a siyáánkai úmai kae'-nó'wáámbá tai'áraifo tuwímbaimo tísai inasá érai'a siyé sénááwe. ¹² Óraa'-amaan-daumpa'e kári'-amaan-daumpimpa'e máápa'e ímba aaisankáámbá sé'a ímba waási símai tiyái-ááímó siyáunda Yúndaa-waasi suwánaraawe. ¹³ Kembó simásínkáámba karo'á sefó minááígóni áwáu ímba wéraiye. ¹⁴ Afora'á ke simámenaumne. Ísuni aampa'á wéwe'a kentáá síwá'náti Maníkón-ímáyáá é'a áwí'a mósá maráúnasa Ísuni aantafésa maankwáásísómbá sésa karo'-ámán-iye wésewe. Móseseni amáámba isé'a Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakáan-aai isé'a érai'e sune. ¹⁵ Miwí sésa Maníkó seyaafá'nánká sáwí-waasiye kawé'-wáásíyé pukémpinkemba íyáfasintinkainiye sésamo amu'maráántemba kemá miyá wéune. ¹⁶ Mindásafe'a kesí imáyáafimba sáwí'an-ifo sé'a Maníkón-aúranka'e waási túranka'e kawé'-úmai méraumne.

¹⁷ Éniño fí'o-fi'om-barafa'a wéne'a tuwímbai-aatai maisuwé'a Yérúsaremufa'a kesí waási ímbo tómbó makáan-kwaasi óntamba timé'a Maníkóntáfé'a isámai pó'o on-dasáfé'a iyáumne. ¹⁸ Minkísáú wémae'a Yúndaa-waasiti amáámba isámai kawé'ó í-tántáá'á uwásuwe'a Maníkóntáfé'a isámai pó'o on-dasáfé'a óraa'-amaan-daumpa'a iméraawanasa kempá'á sáwífa'-waasi ímba taméresa aaimó símae kumbá Yúndaa-waasi suwánowasa ¹⁹ tuwímbai Yúndaa-waasi Ésiyaa-marafaken-kwaasi mésa suwánaraawe.

Sáwí'o uráanasamo suwánaresa enaúranka'a simásínkáaro. ²⁰ Ámáán-oraa'-waasifa'o méraawandara'o sáwí'o uráanasamo suwánaresaraa moórá-ai aantemba sewisinó. Moórá-ai aantembo senkaka isáásino. ²¹ Ámáán-oraa'-waasifa'o méraawandara'a óraaka sé'a Maníkó pukén-kwaasimo iyáfasintinkainiyemo siyáunda-aaisafesa káfé'a aafimbá maisínkáawe séwánasa kemó siyáunda-aaisafesa simásínkáawe

Póro siyáiyé.

²² Súwana Fíríkisi Ísuni aampa'ó kun-áái é'a ísarena séna i-wáásítí óraakon-awi'a Rísíya kumína'a maanáái ísámai kawé'á ónáifo koró simásuwena ²³ Póromba káráwiy-owintafena séna ándáfa'a kawé'-úmai káráwiye ímba aiyayaanka'o kárá'umarenda ímbo wemó makáinda-tantaa'a wení waásimo áwa'nai ónae síyamo e úwoi ewé sinasá áwa'nai oro

Fíríkisi siyáiyé.

Póro Fíríkisinte Túrúsiraante'o simátímakain-ai.

²⁴ Fíríkisi simásuwena ména tuwímbai-kanáa maisuwéna awaainímbá Yúndaa-ininkon-awi'a Túrúsiraamba áí'maena taména Póromba áántowana téna séna Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbo un-ááigóní áwáu simátimuwasarai ísóyana ²⁵ Póro kawé'-ááigóní áwáu séna miwí túra'o káráwiyiyan-ai séna Maníkó waásimo méraawini áwáumo tísai índa-ai súwana Fíríkisi áá'a úwana séna é'nifo waaó. Ánaemba ímbo kisaumo wéraindara'a áántanaiye séna ²⁶ imáyáa éna Póro ándáfa'a méyán-onaná faúsinkainkwae séna óntamba simína'a faú'ankanae-imayaa éna mindásafena aasiyaasi-kánáa Póromba áántowana túwasarai aái símaesarai iyáaye.

²⁷ Aái símae iyúyana kae'-áátái maisuwéna moóráwigon-awi'a Pósiyasi-Fésítasi Fíríkisin-anondaa kámáni-kisau iyámainda ampáámbá úwana Fíríkisi Yúndaa-waasi tirunkó kawé'á ínkwae séna Póromba ímba faú'ánkaraifo úwoi ándáfa'a méraiye.

25

Póro aifa-káwááagómpá'á kónaumnemo siyáin-ai.

¹ Póro ándáfa'a mérowana Fésítasi mináémpá'á Sísáaríyaa-naopa'a taména kaumbo-nó'wáámbó tawaúmba minkákémbá Yérúsaremufa'a imérowasa ² Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye wempá'á tésa sésa Pórombo simánkaraundantenta anekata simánkanae sésa ³ súwa'nai esa Póromba kuai'márénana Yérúsaremufa'a iyíno. Minááímó sumbá tuwímbai aampa'á káráwiyesa tufíyan-imayaa ésa mináái suwaná ⁴ Fésítasi séna Póro Sísáaríyaa-naopa ándáfa'a méraiye. Kemá ampáánká'á kumónaumpo ⁵ kempínkémbá óraa'-waasi kesé'a kumésa Póro sáwí'o uráinda-ai síya'a ísáano simásuwena Fésítasi ⁶ afakaumboé-no'wana'i siyáánkai-no'wana'iyo waéna Sísáaríyaa-naopa'a kumbéna aafáyáara'a aaimó ísón-daumpa'a iména Póromba koái'mae teró súwasa koái'maesa tuwasá ⁷ Yúndaa-waasi Yérúsaremufakembo kúmúwai Póromba úkúresa mésa áuíyain-ai simánkówana ⁸ Póro miwí táái anondáa simátimena séna kemá ímba Yúndaa-waasiti ámáámba taráiyé'a óraa'-amaan-damba ímba sáwí'a é'a Rómu-kamani-waasiti ámáámba ímba taráiyauadne Póro súwana ⁹ Fésítasi Yúndaa-waasi tirunkó kawé'á ínkwae séna Póromba áísai ena séna Yérúsaremufara iyínara simánkaraan-ai ísámai kawé'á ónaumno súwana ¹⁰ Póro séna ímbaniye. Rómu-kamani-aifa-kawaagoni waási ómpo kesáái ísámai kawé'án-owo. Yúndaa-waasiti ámáámba ímbo taráiyáunda é'a suwánaraane. ¹¹ Ámáámbo taráiyé'o sáwí'o úndaraka tufuwónaemo sembá ímba a'áo súsino. Úwoi sínkamowisino. Simásínkáán-ai ímba érai'-ai pó'a ímba iyónaumpo Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái ísámai kawé'á íníye Póro súwana ¹² Fésítasi iséna wení kawé'-ímáyááwárá'-wáásíyé aái simásuwena Pórontafena séna Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kónae sénda pó'a ai'maráana wínone Fésítasi siyáiyé.

Póro Ágírípaante Pénáisinte'o simátímakain-ai.

¹³ Fésítasi simásuwena mérowana ánaaemba moóráwigo Yúndaa-oraa'-waasigon-awi'a Ágírípa úwana ámánaankon-awi'a Pénáisiye'a mindárai Sísáaríyaa-naopa'a kumésarai Fésítasi kámáni-kawaa-kisau maiyóntafesarai wempá'á kumésarai ayáamba amésarai ¹⁴ tuwímbai-no'waamba wáúyana Fésítasi Ágírípaamba Póron-aaí simámena séna Fíríkisi moóráwigomba ímbo faú'ánkáímba úwoi ándáfa'a ánkáísana méraiye. ¹⁵ Yérúsaremufa'o iméraawandara'a Yúndaa-waasiti óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye kempá'á tésa wembó simánkaraan-aaí sésa tufuwó suwa'á ¹⁶ simátíme sé'a Rómu-waasi ímba úwoisa tínkamonaumne. Aoisaankwárá'-wáásímó éna wemá aaimó simánkéwise'a mérainata éfo simánkén-aaí anondáá siyómó senaná síníye. Rómu-waasiti áwáuma miyán-iyé. Simátímewanasa ¹⁷ kúmúwa'a ímba úwoi maéwánda aafáyáara'a aaimó sen-dáúmpá'á imé'a Póromba áántaawanasa áí'mae íyúwasa ¹⁸ wembó simánkaraan-kwaasi íyáfasinowa'a sáwí'o uráinda-aaí sénááwe-imayaa ówánasa ¹⁹ kentáái aantemba sésa moóráwigon-awi'a Ísu pukáiwaintafesa sésa Póro séna wemá íyáfasinena úwoi méraiye siyáin-aaisafesa aaisambá siyáawe. ²⁰ Kemá sé'a nóraumaiya minááígóní áwáu isánaumnó sé'a Póromba áísai e'a sé'a Yérúsaremufara íyínara simánkaraan-aaí isámai kawé'á ónaumnó séwánana ²¹ Póro séna ímbaniye. Ándáfa'a méraunasa káráwiyaamba pó'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái isámai kawé'á íníye súwa'a káráwiyaan-kwaasisafe sé'a káráwimai kawé'á uréwana aambá paápé ina'a ai'maráanana wíníye siyáumné ²² Fésítasi súwana Ágírípa séna miwán-áái isánae súwana séna éniyo aafáyáa isaaó Fésítasi siyáiyé.

²³ Úwasarai Ágírípaae Pénáisiye waiyóyamba aafáyáara'a íyáfasinesarai kawé'-únánkwátói úmaesarai i-wáásítí óraa'-waasiye mindáópaken-oraa'-waasiye aáno úmai íyúyasa seyaafá'nánká tuwánowasarai aaimó sí-náúmpá'á íyúyana Fésítasi Póromba áántowasa áí'mae íyúwana ²⁴ Fésítasi séna óraako Ágírípaae'o méraan-kwaasiye isáaro. Yérúsaremu-naopakewiye maafákéwíyé Yúndaa-waasi aaimó maankwáásímó simánkaraamba awánaaro. Tufuwíyana puwínomo óraaka'o símae'o iyáamba ²⁵ saafá úmae'o iyúnda ímba sáwí'a uráifo ímba puwíníye. Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kónaumné siyáintafe'a ai'maráanana wínda ²⁶ kemó aúfái agaimáímo áménda ímba wéraiye. Mindásafe maaméran-kwaasifimba Ágírípaan-aúranka'a máankaunda po wemó sínda-aaí isé simásímína'a aúfái agaénaumné. ²⁷ Ándáfa'o mérain-kwaasi úwoimo ai'maré'o simánkaraan-aaimo ímbo aúfáífimbo agaimáímo áménda uwófi'a ónaumné Fésítasi siyáiyé.

26

Póro anondáámo simátímakain-aaí.

¹ Súwana Ágírípa Pórontafena séna éniyo simánkaraan-aaí anondáá simátímiyo súwana Póro ayáamba mósá tuwéna simánkaron-aaigomba anondáámo síndasafena séna ² kentáási óraako Ágírípao Yúndaa-waasi simásínkaraan-aaí enaúranka'a anondáámo sendasáféna sirunkó aamoí wéiyé. ³ Yúndaa-waasiti áwáuwara amáánkwara'a kawé'-úmai isáándasafena sirunkó kawé'á intáféna ímba suwesarai iyé sé kesáái kawé'-úmai isáínone. ⁴ Kemá iyámpóiyakemba kesí Yúndaa-waasifimba mé'a Yérúsaremufa'a komé'a kemó ówándawini áwáu Yúndaa-waasi seyaafá'á suwánaraawe. ⁵ Amáán-kawaa-waasiti aampa'á arupíse úmae kuráumné. Amáán-kawaa-waasi Maníkón-ímáyáásá éta fasi'aén-ámpátá arááiwaeta minámpá'á arupíse úmae kuráumné. Yúndaa-waasi ayáátáaka suwánaraamba pósa sésáinasamo ésa kentáféna érai'a siyé sénááwe. ⁶ Naaófá'á Maníkó kentáá síwá'násafena érai'-aaí simátímakomba paápé índasafe'a amu'makáumnemo siyáunda-aaisafesa aaifimbá maisínkaraawe. ⁷ Kentáá síwá'ná sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba Yúndaa-waasi aafáyáara'e fénáímpinka'e nó'waane Maníkón-ímáyáá mósá marésa minéráí'-áái amu'maráántemba

miyámó úndasafesa aafimbá maisínkaraawe. ⁸ Yúndaa-waasisono. Maníkó waási pukémpinkemba kanaa'ó íyáfasintinkainda-aaisafe'a nóra isará ímba érai'e wéseo.

⁹ Ááéma kemá imáyáa é'a Ísu Násaretifakewini aampa'ó kuwái sáwí'o uwátínkáanda-imayaa uráumne. ¹⁰ Yérúsaremufa'a miyá ówánana óraa'-amaan-kisau-waasi si'márówa'a Maníkóní waási sáwífa'nanka tí'mai ándáfa'a tinkááwánasa tínkamiyasa púwóro sumbá kewará'á miyán-oro siyáumne. ¹¹ Aasiyaasi-kánáa ámáán-daumpimpa'a wéne'a Ísun-aai símai sáwí'a íwae sé'a tínkambae iyáumne. Sirunkó ika fówa'a némpa'-naopa'wara'a wéne'a tínkambae kuráumne.

¹² Óraako Ágírípaaó mindásafesa óraa'-amaan-kisau-waasi aúfái agaimái simúwa'a Támásikasi-naopa'a maimaé'o kówánda ¹³ wááwái sáma aafáúgóní sáwara'o íyáákaro-sama tuwówana wíyómpakemba kuména kesinepakéné kesé'o kun-kwáásí tinepakéné sán-kówata ¹⁴ marapátá tanaa fááwánanasa aai'gó aantemba súwa'a isááwánana simásimena Yúndaa-waasi-taafinkemba séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a wéono. Póimo ándámo wímakaawanamo ayáámbo nararáintemba emá miyá wéone súwa'a ¹⁵ Fasi'aénkóo náawa'ono séwánana Fasi'aénkó séna kembá Ísumba sáwí'o wéuwasinkaandawi úne. ¹⁶ Íyáfasinaao. Kesí kísau maínkwae sé'a íyáfasinanke'a enauranka'o paápé únda káfé'o suwánáandarakemba aráánáménda-aai simátíma'mae iyínone. ¹⁷ Ai'máráana Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye simátímínasa tuwímbai aaisambó aíya'a miwí tiyáámpinkemba aiyánaumne. ¹⁸ Simátímínasa kumeu'ó índa-ampa'a ifátuwesa sámó káinda-ampa'a teró. Waántáwankoni fasi'aémbá tuwésa Maníkóní fasi'aémbá tamáéro. Simátímínasa kesáaisafesa timankúnkúmba íya'a miwítí sáwí-imayaa maitiyuwé'a Maníkóndé-i'o uwátínkaraunda-waasifimba mótínkáano Ísu simásímakaiye.

¹⁹ Óraako Ágírípaaó wíyómpakembo simásímakain-aai ímbo tuwáúnda úwoi miyá wéune. ²⁰ Aifa'á Támásikasi-naopa simátíme'a ánaaemba Yérúsaremufa simátíme'a minkákémbá Yúndaa-waasiti marafá simátíme'a fí'onkaa-waasiti marafá simátíme sé'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá té'a kawé-kísáú maíyasa tuwánésa sésa Maníkómpá'ó tiyáawin-owe síwae sé'a simátíma'mae'a kuráumne. ²¹ Mindásafe'a óraa'-amaan-daumpa méraawandara'a Yúndaa-waasi kembá ta'ótokesa sínkamone siyáambanifo ²² Maníkó súwa'nai úmaena káfé'wara'a íyísa'a maanká'á mé'a óraa'-waasiye úwoi-waasiye kesáái simátíme'a Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakáan-aai Mósesé agaimakáin-aai simátímunda-aai mimbórá-áái wésimatimune. ²³ Maará siyáawe. Maníkómó íyáfasinankaiwaintafesa agaimarésa sésa áí'o índa-i'a íyana aifarááwí pukáimpinkemba íyáfasinankainda-aai agaimakáamba pósa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai isésa sámó kain-ámpá'á wíwae sésa agaimarésamo siyáan-aai kemá wésimatimune Póro siyáíye.

²⁴ Pórombo simánkaraan-aai anondáá simátímuwana Fésítasi óraaka séna Póro uwóí'a wéone. Aúfáifinkemba sáwífa'-imayaa uwáitái'-uráanana ení imáyáago embá uwóí'a wéíye Fésítasi súwana ²⁵ Póro séna óraakoo ímba uwóí'a úmpo súnnda-aai érai'-aai arupíse-aain-íye. ²⁶ Súnnda-tantaa'a ímba aúpá'á uráafo seyaafá'-wáásí tááka'o siyáamba ewará'á mináái ísaraampo kemá ímbo inkaisúnda úwoi wésimamune. ²⁷ Maníkón-aaimo simátímakowi-taaisafe érai'e wéseno. Érai'emo sembá é'a ísaraumne Póro súwana ²⁸ Ágírípa séna kári'-aaimo simásimenda-imayaa e Ísuni waási-i'a úne-imayaa óno súwana ²⁹ Póro séna ímba kári'-aaisafe'a ímba ayáátáá'-aaisafe'a sune. Maníkómpá'á maará sune. Kemó úndantemba kesááimo Ísáán-kwaasiye ewé miyá íwae sumpo kembó kará'uraan-andagoma ímba kempímbá wérainkwae sune Póro siyáíye.

³⁰ Súwasa Ágírípaawe Fésítasiye Pénáisiye seyaafá'-wáásíyé íyáfasinesa ³¹ máápa'a kumbésa keáímbá sésa ímba sáwí'o uráintafesa ándáfa'a ankésa tufuwíyana puwíno

siyáawe suwaná ³² Ágírípa Fésítasintafena séna Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kó-naumne ímbo siyáinkakaa faú'áúwáanana kóisina mináái siyáimba po ai'márénana Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a wíno Ágírípa siyáaye.

27

Póro Rómu-naopa'o kuráin-ai.

¹ Súwana Fésítasi to'mayaa éna séna Ítáári-marafa Rómu-naopa'a nompín-táómpimba wíwae séna Póronkwara tuwímbai-anda-waasiwara'a moórá-waasigontafena káráwimae wínkwaé séna méankowana minkwáásígón-áwí'a Yúríyasi wemá Rómu-aifa'-waasigoni i-wáásítí kawáágómbá méankowana ² moórá-nompin-taomba Ándamítiamufakemba wérowana Ésiyaa-maragoni awáífáká'-náópa'a kónae súwata mindómpín-táómpimba íyáteta Máséndóniyaa-marafa'a Tésáróníkkaa-naopakem-kwaasigon-awi'a Árísítakasi weséta íyáteta wémeta ³ aafáyáara'a Sáindóni-naopa marapá'á kúwátaawananasa Yúríyasi Póromba arumbá uwánkena séna úwoi ení waási kotuwánenasa ímbo tokénda-tantaa'a áméro súwana miyá úwata kouweréta ⁴ mindómpín-táómpimba íyáteta kówánanasa fiyúndá toréna nompín-táómba ta'óto'marowana ímba kúwata nonafufumpa'ó wérom-baragon-awi'a Sáiparasi-marama wéropa'a mináémpá'á fiyúndá ímba torówata mifátá wémeta ⁵ Sírisiyaa-marafa'a Pámpíriyaa-marafa'a kóyááketa Rísíyaa-marafa'a Máíraa-naopa'a marapá kúwátaawananasa ⁶ moórá-nompin-taonko Árékísándiriyaafaken-taonko Ítáári-marafa'a kónae sún-taonko wérowana i-wáásítí kawáágó awánéna mindómpín-táómpinta mósinkaraiye.

⁷ Mósinkowata kówándasa kári-fiyunda toréna mindómpín-táónko ímba aintówata tuwímbai-no'waamba waéta miyá úmaeta Náindási-nao'-ewaata kówándasa óraa-fiyunda toréna nompín-táómba ai'á tosétuwowata sínaaempakenta kouweréta nonafufumpa'-márágón-áwí'a Kírítí-marafa'a fiyúndá ímbo torópa'a wémeta ayáífá'-márágón-áwí'a Sárímoni-marafa'a kóyááketa ⁸ uwí-nónáwáífakafamba suwesarisáféta úmaeta wémeta Rásiya-naokoni ewaa'á kawé'-wáúné supa'á ⁹ ayáátáaka'a koméraawananasa aifa'-ámáán-káwáágó Yúndaa-waasiti óraa'-amaandaumpa'a afufumpin-dáúmpá'ó iyún-kanaa tai'ówana minkánáa fiyúndá torón-kanaa uwí-nónkó tufántááfan-úwasa inkaisésa ímba nompín-táómpimbo nún-kanaa túwana Póro imáyáa éna simátimena séna ¹⁰ káfétaamo nompín-táómpimbo kondasá sáwí-tantaa'a kesinetá paapé íníye. Ímba moparáwín-aantembanifo nompín-táóne waásiye áwiyoranaawe. Mináái kemá é'a ísaraunda póta aánata ménaumne Póro súwana ¹¹ i-wáásítí kawáágó Póron-ai ímba iséna nompín-táómba to'maé núwain-aaiye mintáónkoni afowán-áái aantemba iséna Póron-aaisafena ímba érai'e-imayaamo úmba ¹² mintáómba wérompa'a fiyúndámo toráin-kanaa ímba kawé'ó ún-aempa'a mésa sáwífa'-waasi sésa tuwéta Fíníkisi-naopata koméraananasa fiyúndámo toráinda-kanaa tai'áinata kónaumne sumbá Fíníkisi-naopa'a Kírítí-marafa'o wéron-daopa'a kawé'-nónkwaampa'a ímbo fiyúndámo torón-kwaumba wérowasa mináái siyáawe.

Óraa-fiyunda torówana uwí-nónkó tufántááfambo uráin-ai.

¹³ Suwaná tiyáanaepakemba kári-fiyunda torówasa awánéna sésa Fíníkisi-naopata kónae sésa nompímbó túwówanamo ta'ótokon-anda mósá tafisímai márówata Kírítí-maragoni uwí-nónáwáífata kówándasa ¹⁴ Kírítí-marafakemba óraa-fiyunda toréna ¹⁵ mindómpín-táómba ta'ótorowana ímba aintówana tuwíntámae nún-taamba tuwówana fiyúndágo weyááríka'a fafúsúmaena kúwana ¹⁶ nonafufumpa'á kári'-maragon-awi'a Kónnda-mara wérowana ímba fiyúndá wétoropata kówándasa tínaaempa'o kára'umakesamo tafisímae iyún-taomba tafisímai ¹⁷ óraa-taompimba marésa óraa-taomba tawísífo sésa ándásamba kára'umai kawé'á úmárówana Rípiyaa-marafa'-aempa'a uwí-nómpímbá nonáámáái-oma'a wérowasa minómáká'á aikó tawífo sésa fiyúndágo fafúsúmaenamo kún-ampanta awá'mai múra márówana wempa'á

kúwana ¹⁸ aafáyáara'a miffyúndá paaí wétorowasa moparáwímbá tuwímbai uwí-nómpá'á tuwésa ¹⁹ aafáyáara'a mintáómpimbo kísaumo máún-kwaasi kísaumo máúntantaa'a nompá'á túwówana ²⁰ óraa-fiyunda paaí wétorowata ayáátáaka'a aafáúwé o'é ímba awánéta táónkomo wínda-amba ímba awánéta imáyáa éta kentáásí marasá ímbo awánaandasa maafátá tai'ánaumne-imayaasa uráumne.

²¹ Imáyáa ówándasa ayáátáaka'a tómbá ímba wénowana Póro túranka'a taména séna Kírítí-marafa'a téta séwánda ímba kesáái ísaraawe. Isékaa sáwí'lo

í-tántáál'ó moparáwímbó tuwái ínta úsino. ²² Énifo tirumbá fasi'ámai méraaro. Nompín-táón-aantemba sáwí'la ínifo waási ínta puwónaumne. ²³ Maníkón-ímáyáámó mósá maráúnda káfé'-no'waamba wemá wení kísau-waasigomba ai'maráísana wíyómpakemba kempá'á kuména ²⁴ séna Póroo fasi'ámai méraao. Emá Rómu-kamani-aifakawaagompa'a winaná enáái isáíniye. Maníkó embá kawé'á uwánkáimba póna esé'lo wégon-kwaasi káráwiyinasa ímba puwónááwe siyáíye. ²⁵ Mindásafe'a fasi'ámai méraaro. Simásímíntemba Maníkó miyámó índa é'a isáúmne. ²⁶ Fiyúndágo nompín-táómba fafúsúsuwainata nonafufumpa'á maragóní awáífátá kónaumne

Póro siyáíye.

²⁷ Súwana uwí-nónkón-áwí'a Éndíriyaa-nompimba sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-no'waamba fiyúndá toréna fafúsúmaena kúwasa nó'waan-afufuntamba táómpinken-kisau-waasi sésa maragóní ewaatá kúne sésa ²⁸ ándá-ayaiya'a umbaimó tón-tantaa'a fári'wiyesa nompímbá tu'mái tafisímai awánomba mindónkwááúmbá ayáátáaka'a 120-ya'a úwasa wéwesa aneka'á mótu'mai awánomba kárika'a 90-ya'a úwasa ²⁹ maragóní awáífá'á óntambo wéraindara'a tanaa fáúnafo sésa táátafesa ésa

éiyain-anda faútúwówana ánaaempakemba nompímbá kuména ta'ótorowasa minúwóiyáámbá siyaráínata nóin-tantaara wéraiya awánánae sésa ³⁰ nompín-táómpinken-kisau-waasi imáyáa ésa aúpá'á kónaumne-imayaa ésa karo'á sésa aikakén-ándá faútuwanae sésa kári-taomba nompá'á múra túwówana ³¹ Póro

i-wáásíyé miwítí kawáágóntáfénawe séna táómpinken-kisau-waasimo ímbo óraa-taompimbo méresamo ésa seyaafá'á tai'ánaáawe Póro súwasa ³² i-wáásí

kári-taonkoni ándá kárásuwowana kóuraiye.

³³ Kóúwana siyarónka'a Póro séna sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-no'waamba úwoi mé'a ímba tómbá naráafo káfé'la tómbá naaró. ³⁴ Kemá óraaka simátíme sé'a tómbá newaná túgo kawé'á ína'a mé'a ímba tai'ánaáawe ³⁵ Póro simásuwena seyaafá'-wáásí túranka'a tómbá maiyéna Maníkóntáféna súwi séna tómbá tafámbai nówasa ³⁶ awánowana tirunkó kawé'á úwata tómbá nááwándasa ³⁷ mindómpín-táómpimba sáwífa'-waasi 276 waasi méraawanda-waasisa tómbá nááwánanasa ³⁸ símú'a fówanasa mintáómba umbái tówasa mimpímbó wéron-tonkon-awi'a wítí nompímbá maisu'márówana fetóí uráíye.

Nonkó tufántááfan-éna mintáómba tawísísukain-aaí.

³⁹ Úwasa siyarónka'a awánomba ímba awánom-barama wérowasa awánomba mifá'á nonkó iyówana kawé'-áámáái wérowasa awánésa sésa mefátá iyónanasa kawé'-áámááífá'á póna táónko úwoi iyíniye sésa ⁴⁰ táómba ta'ótóráin-anda kárásuwowana nompá'á kumúwasa fafúsúmaesa nún-taanka'o kára'umaron-anda awátuwesa aipa'á ampantá fári'wimaresa fiyúndágo weyááríka'a fafúsínata áámááífa'a kónae sésa ⁴¹ kuwaná nompímbá nonáámáái-oma'a wérowana mimpímbá mintáónkon-ai'a tawiyúwana nonkó ayámífa'a tufántááfan-émena tawísísukaiye.

⁴² Tawísísuwowasa i-wáásí sésa ándá-waasi nombá tufámbaesa kófainifo tínkamonaesuwaná ⁴³ i-wáásítí kawáágó Póromba áwa'nai ena séna ímba tínkamoro simásuwena séna nombó tufámbaimo kawé'lo iyawi nompímbá ásáfe'a tufámbae'a aápá'á koró.

⁴⁴ Tuwímbai ímbo nombó tufámbaimo awánewi nompín-táónkoni taaimá maiyé'a minká

ta'ótoke'a fafúsúmae aápá'á koró súwata miyá éta seyaafá'-wáásísá kawé'á úmáisa aápátá kógosa uráumne.

28

Mórita-marafata kógo uráunda-aai.

¹ Aápátá kawé'á úmáisa koméraawanasasa mindónáfúfúmpá'-márágón-áwí'a Mórita-marawe suwatá ísaraumne. ² Aa'á téna táwi'a wéuwasa mimbárafákén-kwáásí kawé'á uwásinkesasa iyamá agaisínkówata siyáánta wégaufowanana ³ Póro iyááí'a komaimaéna mimpímbá máagaimarowana koko'á úwana waaifainkó téna Póron-ayáámba taunkutúwasa ⁴ waási awánésa keáímbá sésa moóra-waasi tufúwísana púwísana nompín-táómpimbo timbá nonkómá ímba tufúkáimba póna káfé'a wen-ánóndáa maéna waaifainkó fáinana puwíníye keáímbá suwaná ⁵ Póron-ayáámba tufimpín-úwana minkwáífáinkó tará'maéna iyafímbá ánkúfowana ímba Póromba áí'a úwasa ⁶ minkwáásí Pórontafesa imáyáa ésa intoráinana puwíníyo. Marapá'á kunténa puwíníyo-imayaa ésa ayáátáaka'a aúrampimba karákésa amu'matuwésa mérowana ímba ááéma puwúwasa imáyáa ésa sésa minkwáásí maníkón-íye siyáawe.

⁷ Suwaná mimbárafákén-óráá'-wáásígón-áwí'a Pápíríyasi wení maramá ewaa'á wérowi kawé'á uwásinkenasa másinkowata wení naaúmpata kaumbo-nó'wáámbá kowaéwánanasa ⁸ Pápíríyasi afowámbá áuíyankena ayánómbá naawará'á wéuwana mérowana Póro wempá'á wéna awánéna Maníkómpá'á inái séna ayáántamba ane'á ta'ótorowana mináí'á tai'águwasa ⁹ awánésa tí'o

ún-kwaasi tí'maesa Pórompa'a tuwaná miyáumai asófatinakafa'a kúwasa ¹⁰ aamoí ésa tuwímbai-tantaa'a símúwata méraawanasasa nompín-táómpimba kónae séwándakanaasa ímbo makáawanda-tantaa'a símúwata kuráumne.

Rómu-naopa'o kuráunda-aai.

¹¹ Árékísándiriyaafakemba moóra-nompín-taonkon-awí'a keáfáráwái-káro'-máníkó éna fiyúndámo toráí-kánáá mimbáragóní nonkwaaúmpímbá wérowata kaumbowíyómbá maisuwéta mindómpín-táómpimba iyáteta wémeta ¹² Sísari-marafa'a Sáírákíusi-naopa'a wéta marapátá kuméta kaumbo-nó'wáámbá waéta ¹³ nompín-táómpimba iyáteta wéta Rísiyamu-naopa'a kówaeta aafáyáara'a sínaaempakenta fiyúndá toréna fafúsúmaenasa kúwata kae'-nó'wáámbá kówaeta Ítáári-marafa'a Píútyorai-naopa'a marapá'á kumówánasasa ¹⁴ Ísun-aaimo ísówi mérowata kotuwánááwánasasa simásimesasa sésa moóra-sondaa keséta méranaawe suwatá miyáumáisa moóra-sondaa miwíséta maéta Rómu-naopata marapátá kówándasa ¹⁵ Rómu-naopakemba Ísun-aaimo ísówi kówánda-aaisa isésa aampakémbá kotiyánae sésa Ápíyasi-naopa'a maaketi-márúpá'á seyaafá'-wáásí wááumo wái-námbá kaumbo wéropa'a tuwaná Póro tuwánéna Maníkómpá'á aamoí úwana arunkó kawé'á uráíye.

Póro Rómu-naopa'o mérain-aai.

¹⁶ Póron-arunko kawé'á úwata Rómu-naopa'a kówánanasa mindáópaken-kamani-waasigo Pórontafena séna ímba ándá-naumpa'o máínda úwoi-naumpa'a ménana iwáásígó enká'á káráwiyiniye súwana ¹⁷ kaumbo-nó'wáámbá maisuwéna Póro mindáópakemba Yúndaa-waasiti óraa'-waasi táántowasa wení naaúmpa'a tuwaná simátimena séna kesí waásisono. Yúndaa-waasi ímba símai sáwí'a uráumpo kentáá síwá'náti ámáámba ímba taráíyaundanifo Yérúsaremu-naopa'a kembá ta'óto'mai Rómu-kamani-i-waasi tíméwasa ándáfa'a sínkaraawe. ¹⁸ Sínkaresa sínkamiyanesa kesí áwáumo saafá ombá ímba isasá faú'ankanae sewasá ¹⁹ Yúndaa-waasi mináái taráísúwa'a kesí áwáuma ímba sáwí'a uróntafe sé'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái isáíniye. Kesí Yúndaa-waasi aái simátinkanae ímbo súnnda kesáái isáínkwae sé'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a tiyáumne. ²⁰ Yúndaa-waasisa Maníkómó iyáfasinankaraiwaimbo amu'makáundawin-aai séwánasa ta'ótokesa siyáánka'a kára'uraamba pó'a táántamái

tuwáné'a simátimenae Póro súwasa ²¹ isésa miwí sésa Yúndiyaafakemba Yúndaa-waasi ímba entáfésa aúfái agaimái túwááwana tiyáiyee. Ímba tuwímbai aai másimasimesasa entáfésa sáwí-aai ímba wésimankaawe siyáawe. ²² Seyaafá'-áémpá'á Ísuni aampa'ó kontáfésa sáwí'o uwátínkáamba wéisaumpo mináái simásímínata ísáano siyáawe.

²³ Simásuwesa moóra-kanaa Póro simátiminda-kanaa marésa komésa minkánáa túwasa sáwífa'-waasi Póromo méropa'a tuwaná aafáyáarakemba ómbakena Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái simátíma'maena nó'waamba tai'áraiye. Naaófá'á Mós-eseemo agaimakáin-aafinkene Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakáan-aafinkene Ísun-aaimo simátíma'maena tirumbá toréna iyéna Ísun-aaisafesa timankúnkúmba íwae séna simátimuwasa ²⁴ isésa tuwímbai sésa érai'-aaiye suwasá tuwímbai sésa karo'-ááiyé suwasá ²⁵ miyáumai aaisankáámbá sésa tuwínkaa'-uwaná Póro séna naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó moóráwigomba Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáyaamba simámuwana kentíwá'násomba simátímakomba mináái érai'-aain-iyee. ²⁶ Áísáya agaimaréna séna

Maníkó séna minkwáásísáfé kosimátime sé ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe. ²⁷ Miwítí imáyáago umbái taisaná tááko aaimó isáísáféna tuwesaraí isaná túranko awánaisafena tógá-faa'a wéifo ímbo miyámó ésamo ésa táá'o isésamo túrambo awánésamo kesááimo isésamo miwítí sáwí-imayaamo tuwésamo kempá'ó tenkaka sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawé'á uwátinkausino Maníkó siyáiyee

Áísáya agaimaréna siyáiyee. Póro simásuwena ²⁸ séna kemá miyá owa'á pó'a simátime sé'a Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métínkáin-aai fí'onkaa-waasi kosimátímakaundasa Maníkón-aai wéisaawe ²⁹ Póro mináái simásuwowasa Yúndaa-waasi wesimán-kwesiman-esa aaisambá símaesa kóuraawe.

³⁰ kóuwana Póro mindáópa'a ména kae'-áátái maisuwéna wení óntamba naanka'á wétuwena méromba sáwífa'-waasi wempá'á tuwaná aamoí éna ³¹ Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái Fasi'aénkó Ísu Kárásitin-aai simátíma'maena iyáiyee. Kámáni-waasi minááísáfésa ímba aambá faiyúwana óraaka simátíma'maena iyáiyee.

Kemá Rúku súnda-aai tai'áiyee.

Rómu

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Kórinti-naopa'a ména maanáái agaimái Rómu-naopa'o méron-kwaasi agaimái moórá-ininkon-awi'a Fípimba amúwana mátímakaiye. Rómu-naopa'a kámáni-waasiti aifa'náópa'a Ítáári-marafa'a wéron-daopa'an-iyé. Póro Rómu-naopa'a wínena póna Ísuni aampa'ó kun-kwáásífimbá kísau máinena póna miwí túwa'nai e'a to'mayaa uwátinkanáe séna maarán-áái agaimái Fípimba amúwana mátímakaiye. Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye seyaafá'nánká sáwí'lo úmaesamo

nú-fasi'aenke ta'ótokowana Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí aantentafena arupíse úmai méraawe Maníkó siyáíye. Sáwí'lo úmaesamo nú-fasi'aenke ta'ótokaimpinkemba Maníkóni ámú-tankoma faútínkáísasa Ísuwe'a kááísamai aúí'a úmai méraawe. Maníkóni ámáánkoni kísau-aaiwara'a agaimái amúwana mátímakaiye.

¹ Kemá Póro Ísu Káráisitini kísau-waasigo é'a maanáái agai-timúmpo ísáaro. Maníkó kembá aantá-waasi sí'marena séna kesí ásé-aaí kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. ² Naaófá'á Maníkó wenáái simátímakowisafena minásé-áái símai fasi'ámakain-aaí súwasa aúfái-wandaaifimba agaimakáawe. ³ Minásé-áái Maníkón-ááninko kentáásí Fasi'aénké Ísu Káráisitintafesa símai agaimakáawe. Wemá waásimo kunúkámimba óraakon-awi'a Téfitin-aísaafitantambo uráiwain-iyé. ⁴ Wení ámútanko Maníkóm-pákémbá póna Maníkó wembá pukáimpinkemba iyáfasinankaraintafeta minórááfásí'áémbá awánéta séta Maníkón-ááninkon-iyé sune. ⁵ Fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi wenááisafesa timankúnkúmbo ésa taawiyafiyantafena Maníkó Káráisitimba imáyáa amúwana kentáféna séna kesáái kosimátíma'mae núwo séna kawé-kísáú símakaiye. ⁶ Ísu Káráisitini waási-i'a iyantafena Maníkó táántena kembiwí Rómu-naopa'o méraawiwara'a táántaraiye. ⁷ Minááísafé'a imáyáa é'a maanáúfái agaimaráúmpo ísáaro. Kembiwí Rómu-naopa'o méraawi Maníkó wenarumbá tiména wení waási-i'a iyantafena táántaraiwai ísáaro. Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénké Ísu Káráisitiye úwoi túwa'nai esarai farumó uwátinkaayantafe'a inái sune.

Rómu-naopa'a kónaemo siyáin-aaí.

⁸ Kembiwí Ísu Káráisitimp'a timankúnkúmbo on-ááígó seyaafá'-áémpá'-wáásífá'á wété isasá ísáawa'a Ísu Káráisitini kísausafe'a imáyáa é'a Maníkómpá'á súwi sune. ⁹ Maníkóni kísau fasi'ámai maé'a ááninkoni ásé-aaí simátíme'a kembiwísafé'a inái símae'lo iyúnda Maníkó wéísaiye. ¹⁰ Kempá'ó ímbo kúndasafe'a sé'a Maníkómpá'á áísai úmae iyé'a arááímo táínamo e aambá wisínkéna'a Rómu-naopaken-kwaasise'a koméraano sune. ¹¹ Maníkóni ámútanko súwa'nai isa'á kotúwa'nai ona'á wenááisafe'a fasi'ámai imáyáa iyantafe'a kempá'á kónae sé'a úne. ¹² Miyámó ina'lo é'a kembiwí túwa'nai ona'á kembá súwa'nai ónááwe. Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a túwa'nai ona'á kembá miyá ónááwe. ¹³ Kesí waásisono. Kempá'ó ímbo kúndasafe'a sáwí-imayaa ofáínifo maanáái ísáaro. Sáwífa-kanaa kónae sé'lo únda moórá-tantaako ta'ótóráisa'a méraumne. Fí'onkaa-waasifimbo Maníkóni aambó aráátimewanasamo arááíwáéntemba kembiwí fí'onkaa-waasi owa'á miyá ónae sé'a úne. ¹⁴ Maníkó súwa'nai uráintafe'a sáwífa'-waasi óraa'-naopa'e kári'-naopa'e seyaafá'-ááímó ísaraawiye ímbo ísaraawiye túwa'nai onó. ¹⁵ Miyámó únda Rómu-naopa'o méraan-kwaasi ásé-aaí kosimátimenae sé'a úne.

Ásé-aaigoni fasi'aén-áái.

¹⁶ Ásé-aaisafe'lo ímbo sigaesáfé'lo únda maarán-ááín-iyé. Ásé-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó wení fasi'aéntámbá miwítí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba wéfautinkaiye. Aifa'á Yúndaa-waasi ísaraawasa ánaaemba fí'onkaa-waasi wéisaawe. ¹⁷ Ísu Káráisitini-aaisafetaamo érai'emo séta simankúnkúmbo úndasafenasa mindásafena aantemba Maníkó séna arupíse úmai méraawe sisatá

wenaúranka'a arupíse úmais méraumne. Ásé-aaifinkemba miyán-áásá ísaraumne. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna Maníkón-aaísafesa érai'emo sésamo timankúkumbo owísáféna Maníkó séna arupíse úmai méraawe simbá pósa aúí'a úmai méranaawe agaimaréna siyáíye.

Maníkómbá tínaaembo uwámakaan-aaí.

¹⁸ Maníkó maanáí aráásímakaiye. Marapákén-kwáásí sáwí-imayaa ésa sáwí'a ésa miyámó ombá Maníkóní érai'-aaigoni aambá fáí'makaamba póna Maníkó áyamba éna wíyómpakemba sáwí-meyamba timíníye. ¹⁹ Maníkóní áwáuma ímba aúpá'á wéraifo afora'á aráátímakaimba marapákén-kwáásí awánésa ímba imáyáa uráamba póna sáwí-meyamba timíníye. ²⁰ Maníkó maramó úmaron-kanaarakemba kífé'wara'a Maníkóní áwáuma awánésa wení fasi'aémbó waé'wae'o i-fásí'áémbá kawé'-úmai awánésa Maníkón-ane'á túrantamba ímba wéawanaafo wení áwáuma é'a wéisaawe. Maníkó úmakain-tantaa'a awánésa pósa wemó mérain-aaí kanaa'á wéisaawe. Mindásafesa sáwí'o ombá miwítí áwáugo isasá sáwí'a wéowe. ²¹ Maníkó mérain-aaí ísaraambanifo ifátuwesa wenáwí'o mósá marésamo érai'a méraiye seráámbá ímba mósá marésa súwi ímba sésa ifátuwesa kaentaén-imáyáa ésa kumeu'ó in-áémpá'-ímáyáa ésa ²² karo'á sésa kawé'-ímáyáawará'-wáásísá úne sembánifo sáwí-imayaawara'-waasi ésa ²³ Maníkó maé'mae'o iwáín-imáyáa ímba mósá marésa waási áuwawaakaamba numamá waí-waamba iyaankafayaambá úmakesa mintántáákóntáfésa imáyáa mósá wémaraawe.

²⁴ Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Maníkó ánaaemba uwátimena séna sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o íyamba úwoi miyán-oro siyáísasa miwí keyááríka'a miwí túma sáwí'a wéowe.

²⁵ Maníkón-aaí érai'-aaí taraisésa

karo'-áái arááiwaesa Maníkó seyaafá-tántáá'ó úmakaiwaintafesa ímba imáyáa mósá marésa wení kísau ímbo máémba wemó uráin-tantaakontafesa imáyáa mósá marésa mintántáákóní kísau wémaewe. Maníkón-áwí'-aantembo mósá máraáraamba érai'a mindá ímba mósá wémaraawe.

²⁶ Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Maníkó ánaaeni'a uwátimena séna sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o íyamba úwoi miyán-oro siyáísasa aaré tuwaai'waimbá tiyuwésa keyái kesuwaaininé sisaná kesuwaai'é sésa sáwí'a úmae nówasa ²⁷ waaí miyáumai tuwaainín-tómbá tiyuwésa keyái kesuwaainí kesuwaaininé símaesa wénesa miyá-sáwí'á úmae wénontafena Maníkó miwí túra'a sáwí-meyamba arupíse úmai wétimiye.

²⁸ Maníkó wenáái érai'-aaí taráísóntafenawe séna ánaaemba uwátímísana miwítí sáwí-imayaago táái téna isasá kentí imáyáafinkení'o ombá uwófi'a wéowe. ²⁹ Fí'o-fi'o-sawí-imayaago miwífimbá óraa'a isasá sáwí'o ombá ímba saagésa túraníyamba ésa sáwí'a uwátinkesa kawé-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a uwátinkesa tínkamowasa púwówasa aaisambá sésa karo'á simátiyuwesa símai sáwí'a uwátinkesa tíyo-aaí símae nésa ³⁰ túwí'a kumínkwae sésa karo'-áái sésa Maníkómbá tíyamba uwánkesa sáwí-aaí simátinkesa karo'á sé'a óraa'-waasisa úne sésa túma maimaé iyésa aú-sawí-kisau maénae sésa miyá ésa tinófoi-taai taraisésa ³¹ tirumpimbá kawé'-áái ímba wéraisasa símimo fasi'ámakaini'a ímba ésa miwítí waási-imayaa ímba ésa tirumbá ímba uwátinkesa miyámó ombá ³² Maníkó ámaámba símarena séna miyá-sáwí'ó owí puwónáawe siyáimba isésa ímba ifátúwáamba miyá úmae iyésa ímba saagésa miyámó owísáfésa aamoín-owe.

2

Maníkó aaifimbó wémaitinkain-aaí.

¹ Tuwímbai tuwánésa sésa sáwí'o owí sáwí-meyamba maenáawe sewí simátíménda ísáaro. Miyámó sembá kembiwíwará'á miyá-sáwí'ó ombá póna aaifimbá maitinkáina'a sáwí-meyamba maenáawe. ² Miyá-sáwí'ó owí Maníkó aaifimbá maitinkéna sáwí-meyamba tímimba wemó arupíse úmimo miyámó in-áásá ísaraumne. ³ Tuwímbai

tuwáné'a sé'a sáwí'lo owí sáwí-meyamba maenááwe sembá miyá-sáwí'á ombá pó'a Maníkó aafimbá ímba maisinkéna sáwí-meyamba simíníye ímba seró. ⁴ Sáwí'a owaná Maníkó arumbá uwátinkena ímba ááéma sáwí-meyamba tímímbe timu'maréna méraiye. Mindásafe'a sáwísamban-iye ímba seró. Sáwí'lo ombá tuwé'a Maníkómpá'á tíyantafena arumbá uwátinkena timu'maréna méraiye. ⁵ Énifo kemá tirunté'a maré'a sáwí'lo ombá ímba tuwé'a Maníkómpá'á ímba wétewe. Miyá-sáwí'ó úmae iyóntafena Maníkómó aaisambó sénamo arupíse-sawi-meyambo tímínda-kanaa tínana Maníkó áfááraumai sáwí-meyamba tímínana óraa'a íníye. ⁶ Minkánáa tínana seyaafá'nánká miwítí kísausafena kawé'-meyáné sáwí-meyane anondáa tímíníye. ⁷ Kawé'a úmae iyésa sésa Maníkó kentáa súwí'a mósá maréna sánkasinkenasa maé'mae'lo onda-íta uwásinkainiye sewí Maníkó aúí'a úmai maé'mae'lo íyani'a uwátinkainiye. ⁸ Kesáfé-ímáyáa aantemba ésa kawé'-áái tínaaeni'a uwámesa sáwí-ai arááíwáéwi Maníkó áfááraumai aaisambá tiyéna sáwí-meyamba tímíníye. ⁹ Sáwí'lo owí Maníkó tí'a índa-i'a uwátinkena umbaitántáa'á tíména Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye miyá éna ¹⁰ kawé'ó owí Maníkó sánkatinkena túwí'a mósá maréna aáno uwátinkena Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye miyá éna ¹¹ ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba tímínífo arupíse úmai-meyamba tímíníye.

¹² Fí'onkaa-waasi Maníkó naaófá'ó Mósesembo simámakain-amaamba ímba iséa sáwí'lo ontáféna méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááwe. Yúndaa-waasi Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo taráísóntafena Maníkó minámáánkóní áwáuwara'a aafimbá maitinkáíníye. ¹³ Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo ímbo arááíwaiyanamo éna Maníkó arupíse úmai méraawe ímba síníye. ¹⁴ Maníkó fí'onkaa-waasi

wení ámáámba ímba simátímakowasa miwítí imáyáafinkembo minámáámbó arááíwaesamo ombá minámáámbó ísaraan-kwaasiyaamba wéowe. ¹⁵ Miyámó ombá Maníkóní ámáámba miwítí imáyáafimba wéraisasaraamba méraawana tirumpimbá aái wéna kawé'ó ontáféna minááígó séna kawé'an-owe séna sáwí'lo ontáféna sáwí'an-owe wésiye. ¹⁶ Moórá-kanaamo tinanamo éna Maníkó Ísu Káráísitintafena sínana wemá waásiti imáyáa aúpá'-ímáyáa tuwímbarena aafimbá maitinkáíníye. Ásé-aaimo simátimunda minááíwárá'á simátimune.

Yúndaa-waasi Maníkóní ámáámba tokáundasa póna súwa'nai iyemo siyáan-ai.

¹⁷ Yúndaa-waasisa únemo sewí isáaro. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraundasa póta kawé'-úmisaamo méraundasa Maníkóní waásisa úne sé'a kentúma mósá wémaraawe. ¹⁸ Minámáámbá ísaraantafe'a Maníkómbó arááímo tainí'lo on-áái isé'a kawé'ó on-tántáa'é sáwí'lo on-tántáa'é kanaa'á tuwímbare'a ¹⁹ óraaka sé'a kawé'-ámbó ímbo awánaraan-kwaasi kanaa'á aráátimeta kumeu'-áémpá'ó méraan-kwaasi kanaa'á sáma kátinketa ²⁰ táa'lo ímbo isáán-kwaasi aráátimeta iyámpóíyaambo on-kwáásí aráátimune wésewe. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraantafe'a imáyáa é'a sé'a seyaafá'-áái iséta érai'-aaisa súné-imayaa é'a pó'a miyán-áái wésewe.

²¹ Tuwímbaimo aráátimemba kembiwíwárá'á mináái arááíwáéro. Umémbá ímba orómó sembá kembiwíwárá'á ímba miyán-oro. ²² Aare-úméné waai-úméné ímba orómó sembá kembiwíwárá'á ímba miyán-oro. Karó'-máníkó sáwí-tantaa'a iyémó sembá kembiwíwárá'á sáwí'a é'a minkáró'-máníkóní naaúmpa'lo sáwí'lo ombá mindá ifá'á túwáaro. ²³ Maníkó Mósesembo simámakain-amaanta ísaraumne sé'a kentúma mósá máráámbanifo minámáámbá taráísé'a sáwí'lo ombá waási tuwánésa sésa Maníkón-áwí'a sáwí'a uwánkááwe wésewe. ²⁴ Mindásafena naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

Yúndaa-waasi sáwí'lo ontáfésa
fí'onkaa-waasi tuwánésa Maníkómbá
símai sáwí'a wéuwankaawe
agaimaréna siyáíye.

²⁵ Yúndaa-waasi ontáfé'a túma kárámai araénáémbo wée'a sé'a Maníkóní waásisa únemo sewí Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáémbo Yúndaa-waasi ombá mindá kawé'á uwátínkáífo minámáámbá ímba arááíwáémbo Yúndaa-waasi é'a túma kárámai araénáémbo uráamba mindá ímba kawé'á uwátínkáísa'a úwoi-waasiyaamban-owe. ²⁶ Fí'onkaa-waasi ímba túma kárámai araénáémbo

owí Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáéwanamo ímba Maníkó séna Yúndaa-waasiyaamba é'a túmo kárámaimo araénáémbo owíyáámbá é'a kesí waásiyaamban-owe wésiye. ²⁷ Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba agaimarówa'a Yúndaa-waasi isé'a túma kárámai araénáémbo uráambanifo minámáámbá taráíyaamba pósa fí'onkaa-waasi ímba túmo kárámaimo araénáémbo owí minámáámbá arááíwáéwimo ésa aafimbá maitinkánááwe. ²⁸⁻²⁹ Túmo kárámaimo araénáémbo owí mindásafena aantemba ímba Yúndaa-waasi Maníkóní waási-úrumban-oyo Maníkóní ámútanko miwítí sáwí-imayaa maitiyukaiwai Yúndaa-waasi Maníkóní waási-úrumban-owe. Agaimakáin-amaanko ímba miyá uwátínkáífo Maníkóní ámútanko miyá wéuwatinkaiye. Miyámó on-kwáásísáfésa fí'on-kwaasi ímba aamoí wéuwatinkaafó Maníkó aantemba aamoí wéuwatinkaiye.

3

¹ Ímba fí'onkaafimban-ifo Yúndaa-waasifimba nóran-kawe-tantaara paápé uráíyo. Túmo kárámaimo araénáémbo uráamba mindá nóran-kawe-tantaara paápé uráíyo sembó ² sísaí íya'o é'a anondáá sé'a kawé-tántáá'á paápé éna aifa'á Yúndaa-waasi Maníkón-aaimo ta'ótoraiyantafena simátímakaiye sénaumne. ³ Simátímakaimbanifo tuwímbai Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa wenáái ímba wétaawiyafowe. Miyán-oyo Maníkó ímba miyá éna wemó siyáintemba éna símai fasi'ámakaintemba wésiye. ⁴ Waási karo'-áái wésefo Maníkó érai'-aai aantemba wésiye. Maníkóntáfésa símai aúfáifimba agaimaréna séna

enááigo érai'-aai aantemba isasá waási ísaraawe. Ímba kanaa'á aafimbá maenkánááfo enááigo seyaafá'-wáásí táái wéíyaakaiye
agaimaréna siyáíye.

⁵ Kesáámó sáwítaamo úndafinkemba Maníkóní kawé-kísáú afora'á wéraintafeta sáwíta únanasa Maníkó sáwí-meyamba símímba sáwí'a iyésá ímba senó. Miyán-áái waásiti imáyáafinkemban-ifo ímba miyásá senó. ⁶ Maníkómó ímbo arupíse úmáimo mérainkakaa ánaaemba seyaafá'nánká'ó méraawini áwáusafena ímba tísai isinó.

⁷ Moórá-aai ísáaro. Kesáámó karo'-ááímó súndafinkemba Maníkóní érai'-aai afora'á paápé isaná wenáwí'a mósá óraa'o intáféta kesáámó sáwí'o úndasafenasa Maníkó aafimbá maisínkáímba sáwí'a iyésá ímba senó. ⁸ Miyán-káror'-ááímó sembá mimpínkémbá sésa kesáámó sáwí'o úndasa mimpínkémbá kawé-tántáá'á paápé ínana Maníkón-áwí'a iyíníye ímba miyán-áái seró. Tuwímbai kesúwí'a sáwí'a uwásinkaiyantafesa kentáfésa karo'á sésa miyán-áái siyé wésefo Maníkó miwí aafimbá maitinkéna arupíse úmai sáwí-meyamba timíníye.

Seyaafá'-wáásí ímba arupíse úmáimo méraan-aai.

⁹ Kemá Póro mináái imáyáa é'a súné. Maníkón-aúranka'a ímba maarán-iye. Yúndaa-waasiya kawé'-wáásísá únasasa fí'onkaa-waasi sáwí-waasi owémá ímba miyán-ifo é'a siyáumne. Sáwí-imayaago seyaafá'nánká ta'ótokaiye súné. ¹⁰ Mindásafena Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánká ímba arupíse úmai méraawe. ¹¹ Énifo seyaafá'nánká'ó arupísemo í-tántáá'á ímba kawé'-úmai

awánésa Maníkóe'a méranae ímba wésewe. ¹² Seyaafá'nánká Maníkómbá tínaaemba uwámesa sáwí-amba arááíwaesa kosaambaí ésa

ímba kawé'á wéowe. ¹³ Waási puwésamo kawáá'o ontembá miwí tááigo miyá isasá karo'á simátiyuwaawana miwí tááigo waaifainkómó waásimo ukútintemba isasá

¹⁴ óraa'a símai sáwí'a uwátinkesa ¹⁵ ááéma tínkamowasa púwówi mésa ¹⁶ nópa'o tí'o úni'a úmai umbai-tántáá'á timésa ¹⁷ ímba faru uwátinkesa ¹⁸ Maníkón-áaroí ímba inkaisésa ifá-tuwesa méraawe agaimaréna siyáíye.

¹⁹ Maníkó seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna áamámba séna mináái arááiwaéro siyáimbanifo taraiséta seyaafá'nánká Maníkón-aúranka'a sáwí'a éta súnda arupíse úmáisa méraumnesa ímba érai'a sune. ²⁰ Maníkómó siyáin-amaamba wéraisata seyaafá'nánká ímba érai'e séta seyaafá'-ámáámbá arááiwaundasa póna Maníkó kentáásáféna séna arupíse úmai méraawe síníye súndasa karo'-ááísá sune.

Áamámba iséta sáwí'a uráumnesa sune.

Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó arupísemo uwátínkáín-aai.

²¹ Maníkó aú-amba aráásimenasa Maníkón-aúranka'o waásimo arupísemo uwátínkáín-amba aráásimenasa wemó siyáin-amaamba ímba imáyáa éna minámbá aráásimakaiye. Mináásáféna naaófá'á Mósesee Maníkón-aai simátimakowiye minámbá paápé índa-aai simátimesa agaimakáawe. ²² Waási Ísu Káráísitafesa sésa érai'a kentáásí sáwí-imayaafinkemba awásíyukaiye sewaná miwísáféna Maníkó séna arupíse úmai méraawe wésiye. Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó arupíse uwátínkáímba mimbórá-ámbá wéraiye. ²³ Seyaafá'nánká sáwí'a ésa Maníkómbó arááímo táínda-i'o úmáimo ménaesamo ombá káfé'a ímba miyáumai méraawana póna ²⁴ Maníkó úwoi túwa'nai ena arumbá uwátínkáísana Ísu Káráísiti miwítí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo awátinkena Maníkón-aúranka'a arupíse uwátínkaindasafena pukáíye. ²⁵ Maníkó séna sáwí'o om-béyámbá maitiyuwáíndasafena Ísu Káráísiti puwínana wení naaemá kumíníye siyáimba mináásáféta séta érai'a miyán-íye súndasafenasa kentáásí sáwí-meyamba wémaisiyuwaiye. Ááémo sáwí'o uráamba Maníkó ímba ááéma sáwí-meyamba tiména wemá arupíse ímbá awánáiyantafena séna ánaaemba Ísu Káráísiti puwéna miwítí sáwí-meyamba maitiyuwáíníye siyáíye. ²⁶ Káfé'a Maníkó arupísemo ímbá awánáiyantafena waásimo sáwí'o ontáféna imáyáa éna maará wéíye. Ísu Káráísiti miwítí sáwí-meyamba maitiyuwáín-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó wenaúranka'a arupíse wéuwatinkaiye.

²⁷ Miyáumai kesúsa maimaétaamo íyóndasa kentááfímbá ímba wéraiye. Ímba kentáásí kawé-kísáúsáfénan-ifo Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkúnta úndasafena mindásafena aantemba Maníkó wenaúranka'a arupíse wéuwasinkaiye. Miyáumai kesúsa maimaétaamo íyóndasa kentááfímbá ímba wéraiye. ²⁸ Simátimunda érai'-aain-íye. Maníkóní áamáanta ímba arááiwaundasafenasaan-ifo wenáásisafeta simankúnkúnta úndasafenasa Maníkó wenaúranka'a arupísesa wéuwasinkaiye. ²⁹ Ímba Yúndaa-waasi aantembanifo fí'onkaa-waasiwara'o túwa'nai índasafena Maníkó méraiye. ³⁰ Mimbóráwígó Maníkó ména Yúndaa-waasisa wenaúranka'a arupíse uwásinkenasa fí'onkaa-waasiwara'a miyá wéuwatinkaiye. ³¹ Wenáásisafeta simankúnkúmbo úndasafenasa Maníkó arupíse uwásínkáísata miyáumai Maníkóní áamámba ímba tuwéta minamáánkóní áwáuma awánéta wéaraaiwaumne.

4

Émbaramu Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena arupíse úmai méraanemo Maníkó siyáín-aai.

¹ Émbaramu Yúndaa-waasisa síwá'náma wenááímo simátíménda ísáaro. ²⁻³ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmbo uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáíye

agaimaréna siyáiyeye. Émbaramuni kawe-kísáúsáfénamo Maníkómó sénamo arupíse úmai méraane siyáinkakaa Émbaramumo wení kúsasafenamo áuma maimaéna iyúmba wéraisino. Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e siyóntafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáimba mindásafena Maníkón-aúranka'a Émbaramu áuma maimaéna iyúmba ímba wérombaniye.

⁴ Moórá-aai ísáaro. Moóráwigoni kísau wémaewana méyámbó tímimba ímba úwoi wétimifo miwítí kísau awánéna méyámbá wétimiye. ⁵ Maarán-áái érai'-aainiye. Kawe-kísáúmó maúndasafena arupíse úmai méraawe-aai Maníkó ímba wésifo Maníkón-aaisafeta simankúkúmbó úndasafenasa Maníkó séna arupíse úmai méraawe wésiye. Sáwí'o uráundasaamo arupísemo uwásínkáinta Maníkón-iye. ⁶ Kawe-kísáúmó máéntafena Maníkó ímba imáyáa wéifo Maníkón-aaisafesamo érai'emo sentáféna imáyáa éna arupísemo uwátínkáíwain-iye Maníkó sisaná miwí tirunkó kawé'á wéiye. Minááísáféna naaófá'á Téffíti aúfáífimba agaimaréna séna

⁷ Maníkó sáwí'o owítí sáwí-imayaa maitiyuwéna ímba imáyáa úmae íyísana tirunkó kawé'á wéiye. ⁸ Sáwí'o owí Maníkó ímba imáyáa úmae íyísana tirunkó kawé'á wéiye agaimaréna siyáiyeye.

⁹ Mináái túmo kárámaimo araénáémbo uráawi Yúndaa-waasisafena aantemba ímba siyáifo ímbo túmo kárámaimo araénáémbo uráawisafenawara'a Téffíti séna miwítí sáwí-imayaawara'a maitiyúwáísana tirunkó kawé'á wéiye-aai siyáiyeye. Fí'omba mináái

sé'a Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúkúmbó uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáiyeye

agaimaréna siyáiyeye. ¹⁰ Émbaramu áuma ímba kárámai araénáémbo urónka'a Maníkó wentáféna séna arupíse úmai méraane séna ¹¹ Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúkúmba úntafena arupíse úmai méraandawi ómpo enáúma kárámai araénáémbo uwó súwana miyá uráiyeye. Miyáumai túmo ímbo kárámaimo araénáémbo uráawiwara'a Maníkón-aaisafesa érai'e séna timankúkúmba ontáféna Maníkó séna arupíse úmai méraawe wésiye. Miwí Émbaramumo miyámó uráintemba Maníkón-aaisafesa timankúkúmba ésa pósa Émbaramuntafesa kentáá síwá'náraamban-iye wésewe. ¹² Súmo kárámaimo araénáémbo úndawisa wemá kentáá síwá'nána iyésá sune. Ímbo súmo kárámaimo araénáémbo úndasafeta aantembanifo Émbaramumo miyámó uráintemba Maníkón-aaisafeta simankúkúmba úndasafetaawe Émbaramuntafeta kentáá síwá'nána iyésá sune. Émbaramu áumo ímbo kárámaimo araénáémbo urónka'a Maníkón-aaisafena amankúkúmba éna ména póna Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Maníkón-aaisafesa timankúkúmba owí tíwá'nán-iye.

Maníkón-aaisafesa timankúkúmbó owí Maníkó símai fasi'ámakaimbo tímínda-aai.

¹³ Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena símai fasi'ámakon-aai séna ewé enaísaafit-tantambo íyawíye seyaafá'-márámá kentí maramá wéraiye siyáiyeye. Ímba Émbaramu Maníkóní áamámba arááíwakontafenan-ifo amankúkúmbó úntafena aantemba Maníkó séna arupíse úmai méraane súmbanifo Maníkó Émbaramuntafena símai fasi'ámakon-aai siyáiyeye. ¹⁴ Maníkó símai fasi'ámakon-aai Mósesembo simámakain-amaambo arááíwáéwisafena ímba siyáifo Maníkón-aaisafesa timankúkúmbó owísáféna siyáiyeye. Miyámó ímbo uráinkakaa Maníkón-aaisafesa timankúkúmbó owí úwoisafesa ow-isinó. Maníkó símai fasi'ámakaimba úwoisafena sisinó. ¹⁵ Ámáán-aai wéraisasa taráiyaantafena moórá-amba Maníkómó aaisambó sénamo sáwí-meyambo tímínda-amba paápé uráiyeye. Ámáán-aaimo ímbo wérainkakaa ímba taráísísina ámáán-aai wéraiye.

¹⁶ Émbaramu Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena símai fasi'ámakon-aai siyáíye. Miyáumai Émbaramun-aísaafitantambo íyawi Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba íyawi Maníkó úwoi túwa'nai ena símai fasi'átínkáimba timíníye. Ímba Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo ísaraawi aantembanifo Émbaramumo amankúnkúmba uráintemba timankúnkúmba owí wemá úwoi túwa'nai iye. Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba úndawisa Émbaramu kentáá síwá'náraamban-íye.

¹⁷ Maníkón-aúranka'a Émbaramu mérowana maarán-áái símai agaimaréna séna

fí'o-fi'on-kwaasi tíwá'náma

óne Maníkó siyáíye

agaimaréna siyáíye. Maníkó púwómpinkembo íyáfasintinkaiwai éna wemó aaimó sisanamó ímbo wérain-tantaakomo paápé iwáín-ááisafena Émbaramu amankúnkúmba uráíye. ¹⁸ Waási ímbo paápé íyan-tantaatafena Maníkó Émbaramun tafena súwana Émbaramu érai'a miyá ínena siyé siyáimba póna fí'o-fi'on-kwaasi tíwá'nán-íye. Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

enaísaafitantambo íyawi

sáwífa'-waasi paápé ónááwe

agaimaréna siyáinka'a pósa paápé uráawe. ¹⁹ Ááéma Émbaramu waurámbá kéné sáwífa'-aatai 100 aatai maisuwéna mérowana awaainínkó Séraa age-ínimbá mérowana póna ímba imáyáa éna Maníkóntáféna fasi'ámai imáyáa éna ²⁰ Maníkó símaimo fasi'ámakon-aaisafena érai'e séna ímba kae'-ímáyáa éna fasi'ámai ména Maníkón-áwí'a mósá maréna ²¹ séna Maníkómó símaimo fasi'ámakainten-úmai kanaa'á iyámpói simíníye séna ²² miyáumai Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena séna arupíse úmai méraane siyáíye.

²³ Arupíse úmai méraane siyáimba ímba Émbaramun tafena aantemba siyáífo ²⁴ kentáásáfénawara'a miyán-áái siyáíye. Fasi'aénkó Ísumba pukáimpinkemba Maníkó íyáfasinankaraiwain-aaisafeta érai'e séta simankúnkúmba úndasafenasa séna arupíse úmai méraawe wésiye. ²⁵ Kesáámó sáwí'o uráundasafenasa kentáásí sáwí-meyambo maisiyuwáíndasafenasa Maníkó Ísu Káráisitimba ai'marówana kuména kumpuwúwana Maníkó wenaúranka'a arupíse uwásinkaindasafenasa pukáimpinkemba íyáfasinankaraiye.

5

Maníkó arupísesaamo uwásínkáín-aai.

¹ Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúmba úndasafenasa Maníkó wenaúranka'a arupísesa uwásínkarenasa Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kísau-imayaa éna faru uwásínkáísata mimbóráí'a úmaisá méraumne. ² Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúmba úndasafenasa Maníkó úwoi wésuwa'nai-ipata mósinkaraisata méta Maníkóe'a sámó kain-áémpátá méraandasafeta amu'maréta méraunanasa sirunkósá aamoí wéíye. ³ Umbai-tántáá'ó kempátáámó wéraitimba sirunkósá aamoí isatá minúmbái-tántáá'ó wéraitafeta fasi'ámai méta ímba suwesarái ínta ⁴ mindásafena Maníkó séna kawé'-úmai méraawe sisatá mindásafeta weséta méraandasafeta amu'maréta méraunana sirunkósá aamoí wéíye. ⁵ Weséta méraandasafeta amu'marétaamo méraundasa kentáásáféna ímba awinkáínda póna ímba sigaesá íníye. Maníkó wení Ufaen-ámútánkómbá ai'marówana keséta kumbéna Maníkómó kentáásáfénamo óraa'-imayaamo ímbá aráásímímba póta wesé'o méraandasafeta amu'maréta méraunanasa póna ímba sigaesá wéíye.

⁶ Kesáá ímba fasi'ámai méraawananasá Maníkómó siyáin-kanaamo tiyáimba kesáámó sáwí'o úmaisáamo méraundafinkembo kusúwa'nai índasafenasa Ísu Káráisiti kumpukáíye. ⁷ Arupíse-waasigombo áwa'nai ondasáfé'a puwónaemo senkakaá umbaí taisinó. Kawé'-wáásígómbó áwa'nai ondasáfé'a wen-ánóndáá puwónae sésa púwówaisi

ína púwówaisino ímba isáúmne. ⁸ Énifo kesáámó sáwítaamo úmaisaamo méraundasa súwa'nai índasafenasa Ísu Káráisiti kumpukáiyé. Ísu Káráisiti pukáimpinkemba Maníkó arumbó símínta mindása wéaraasimiye. ⁹ Ísu Káráisiti kentáá-ímáyáá énamo pukáintafena Maníkón-aúranka'a arupíse uwásínkarainta pónasa Káráisiti érai'a kentáásí sáwí-meyamba maisíyukaintafenasa Maníkó ímba aaisambá síníye. ¹⁰ Kesáá Maníkómbó síyámba uwánkaraundasa wenááninko kentáá-ímáyáá éna pukáimba póta Maníkóe'a mimbórá-ímáyáárátá méraundasa miyáumai Ísu Káráisiti úwoi ména póna érai'a kawé'-ámpá'ó kúndasafenasa wégarawiyiye. ¹¹ Ímba mináái aantembanifo maarán-ááiwára'án-iyé. Fasi'aénkó Ísu Káráisiti Maníkónté mimbóráí'a uwásínkáisanasa póna Maníkóntáféna kesirunkósá aamoí wéiyé.

Ándámunte Ísunte-taai.

¹² Maarán-áái ísáaro. Aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyaimba póna sáwí'o on-ámbá paápé uráiyé. Sáwí'a uráimba póna púwón-amba paápé uráiyé. Seyaafá'nánká sáwí'a ombá pósa púwón-ampa'a wégowe. ¹³ Maníkómó Mósesembo amáámbo ímbo simámakonka'a waási sáwí'a uráimba isaná Maníkó misáwí'ó uráan-aai ímba agaimakáiyé. ¹⁴ Aifa'á Ándámu mérowasa matinka-matinka úmaesa tunka'á Mósesemo íyámaunka'-waasisomba pukáawe. Ándámu Maníkón-aai taráiyowasa wempákén-kwáásí tuwímbai ímba miyá umbá sáwí'a ésa pósa pukáawe.

Ándámu ánaaembo paápé índawimo índanteni'a éna Káráisitimo tuwímbai-tantaa'o índanteni'a ímba uráifo ¹⁵ sáwí'a uráimbanifo Maníkó úwoisa wésuwa'nai-iyé. Ándámu Maníkón-aai taráiyaimba pósa seyaafá'nánká pu'maésamo íyómba érai'-aain-ifo Maníkó seyaafá'nánká úwoi túwa'nai índasafena moóráwigomba Ísu Káráisitimba ai'marówana kuména kawé'á uwátínkáfa'a íyimba minánkó íyáákaraiye. ¹⁶ Ándámu aifaráán-kwáásígó sáwí'o uráinkakemba seyaafá'nánkátá sáwí'a úmaeta iyúnanasa Maníkó ímba miyámó ímbá kawetá uwásínkáiyé. Aifa-kánáá aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyowana Maníkó séna sáwí'a ónda po puwínone séna ánaaemba sáwífa'-waasi sáwí'a uwaná séna úwoi túwa'nai e'a kesúranka'a arupíse uwátinkanaumne siyáiyé. ¹⁷ Ándámu aifaráán-kwáásígó sáwí'o uráinkakemba seyaafá'nánká puwí-ámpá'á arááiwaéwana minánkó ta'ótokaifo moóráwigo Ísu Káráisiti maarán-óráá-kawé-kísáú maiyáiyé. Maníkóntáfésa súwa'nai uwómó sewí úwoi kawé'-úmai túwa'nai ena wenaúranka'a arupíse uwátínkáisana Káráisiti túwa'nai isasá fasi'ámai mésa sáwí-kisauwomba wéiyakaawe.

¹⁸ Énifo minááiígóní áwáuma maarán-ááin-iyé. Aifaráán-kwáásígó sáwí'o urónkakemba Maníkó seyaafá'nánkátáféna séna sáwí'a ésa puwónáawe siyáimba póna moóráwigo Ísu Káráisiti kawé'á urónkakemba sáwí'o uráampinkemba faútinkena aúí'o úmáimo maé'mae'o íyani'a wéuwatinkaiye. ¹⁹ Aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyonkakemba seyaafá'nánká sáwí'a uráambanifo moóráwigo Ísu Káráisiti Maníkó siyáintemba urónkakemba Maníkó wenaúranka'a sáwífa'nanka arupíse wéuwatinkaiye.

²⁰ Sáwí'o umbá Maníkó wení amáámbo Mósesemba simámakomba mindásafena miwítí sáwí-imayaago óraa'a uráiyé. Miyá umbánifo Maníkó arumbá uwátínkámaena iyúwana óraa'a uráiyé. ²¹ Ááéma sáwí'o urón-imayaago ta'ótokowasa pósa puwí-ámbá arááiwakaawe. Miyá uráambanifo káfé'a Maníkómó arumbó uwásínkáíwaisa ta'ótóráisata wenaúranka'a arupíse úmaisaamo méraundasa kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisiti aúítaamo úmaisa maé'mae'o onda-íta wéuwasinkaiye.

¹ Simátíménda ísáaro. Maarán-áái ímba seró. Maníkó úwoi súwa'nai úmae iyínana óraa'a índasafeta sáwí'a úmae iyéta méranae ímba seró. ² Púwón-kwaasimo miwítí sáwí-imayaagomo ímbo aneka'ó ta'ótotuwenamo wéraintemba kentááfímbá sáwí-imayaago ímba ta'ótotuwenana wéraisata póta ímba sáwíta úmaeta iyéta ménaumne. ³ Maarán-áái é'a ísaraawe. Nombó maisínkáanta Ísu Káráísiti weséta kááísasinkaisata weséta pukétaaraamba úmaisa méraunanasa kentáási sáwí-imayaago ímba ta'óto'maena íyísata méraumne. ⁴ Nombó maisínkáanta kesáá Ísu Káráísitiyeta puwúnasasa utaráawataaraa únanasa kentáási sáwí-imayaago ímba ta'óto'maena wéiyiye. Maníkó kentáásifowa fí'onka'ma'mai-fasi'aentambo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba kentáá íyáfasinkenaaraamba uráísata aúí'a úmaisa méraumne.

⁵ Ísu Káráísiti pukáimba wemó waásiti sáwí-imayaagomba íyáákaraintemba weséta kááísamai méraundasafenasa sáwí-imayaago kentáá ímba ta'ótokaiye. Miyáumai Ísu Káráísitimo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba weséta kááísamai méraundasafeta aúí'a úmaisa méraumne. ⁶⁻⁷ Maarán-áái ísaraawe. Púwówanamo ímbá sáwí-imayaago ímba ta'ótotuwenana wéraisana kentáási sáwí-imayaagoni fasi'aémbá tai'áínana kesáámó sáwí'o úmae iyúndawisa ímba ta'óto'mae iyíndasafena Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'á pukáísana kentáási sáwí-imayaago kentáá ímba ta'ótokaiye. ⁸ Ísu Káráísitiye'a pukétaaraanta úmaisa méraundasa póta mináái érai'-aai isatá weséta méraumne. ⁹ Maarán-ááisá ísaraumne. Ísu Káráísiti pukáimpinkemba íyáfasinkaisana puwí-fásí'áénkó ímba ta'ótoraisana aneka'á ímba wépuwiye. ¹⁰ Aoisaambó ombó tai'áíndasafena mimbórákánáá pukáimba póna mindásafena ímba aneka'á puwéna íyáfasinena ména Maníkóntáféna imáyáa éna méraiye. ¹¹ Miyáumai imáyáa é'a sé'a pukétaaraanta úmaisa méraunanasa sáwí'o úndawisa ímba ta'ótotuwenana wéraisata méta Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasa Maníkó aamoí ínkwa-e-i'a úmaisa méraumne.

¹² Kentí sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a ofáínifo sáwí'o owí kembiwí ímba ta'ótoraino. ¹³ Kentúsane kentiyáánamaisane ímba ewé símai sáwí'a é'a pukékaan-úmai méraawanamo íyáfasintinkaisa'o méraawi Maníkómpá'á kentúwawaa'a amé'a wentáfé'a ewé é'a kentúsane kentiyáánamaisane wení kawe-kísáú aantemba máéro. ¹⁴ Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko ímba káráwiyisana Maníkó úwoimo túwa'nai iwáí káráwiyisana póna kentí

sáwí-imayaago kentúma ímba ta'ótoraino.

Maníkó wení kísau-waasi-i'o uwátínkáín-aai.

¹⁵ Mináái imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáará'á ímba káráwiyisana Maníkó úwoimo súwa'nai iwáísá káráwiyisata mindásafeta ímba úwoi sáwí'a úmaeta íyóno. ¹⁶ Wení kísau maénaumnemo sembá wemá káráwiyisasa wení kísau-waasi méraawe-aai ísaraawe. Miyáumai sáwí'o íyanamo éna misáwí-ímáyáágó ta'ótokaina'a misáwí-kísáú maimaé iyé'a méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááfo Maníkón-aaimo isáíyanamo éna wemá káráwiyaina'a wení kísau maimaé'a iyíyana wenaúranka'a arupíse uwátínkainiye. ¹⁷ Ááémo sáwí'o uráawi ta'ótokowasa ánaaemba érai'-aai simátíma'maesa íyówa'a isé'a kentirumpimbá fasi'ámai ta'ótokaawa'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ¹⁸ Sáwí'o uwáí ta'ótokompinkemba Maníkó faútinkowa'a arupíse-imayaa uwaná minárúpísé-ímáyáágó ta'ótokaiye. ¹⁹ Ímba fasi'ámai méraantafe'a kesáái isáíyan-aai simátimune. Ááéma sáwí'a ónae sé'a fí'o-fi'on-tantaa'wara'a sáwí'a uwaná ta'ótokaimbanifo káfé'a kawe'á ónae sé'a kawe-ímáyáá aantemba é'a Maníkóndé-i'a oro.

²⁰ Ááémo sáwí'o uwáí ta'ótokonka'a kawe-ímáyáá ímbo umbá ²¹ sáwí'o uráamba káfé'a tigaemá wéiyie. Sáwí'o untáféna ímba kawe-tántáá'á kentópa'a tiyáiyie. Miyásáwí'ó úmae íyómpinkemba méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a wéowe.

²² Maníkó sáwí'o umpínkémbá faútinkena wení kísau-waasi-i'a uwátínkaraimba pó'a

Maníkóndé-i'a úmai mé'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²³ Sáwí'lo owí-ánóndáá puwíyambanifo Maníkó kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau-imayaa éna aúítaamo úmaisamo maé'mae'o onda-íta wéuwasinkaiye.

7

Maníkóni ámútanko aráásímakain-antaamo arááiwaunda-aai.

¹ Kesí waásisono. Seyaafá'nánká amáán-aai ísaraafo simátíménda ísáaro. Úwoimo méraanka'a amáán-aaiigo káráwiyaimba póna puwíyamba minááígo ímba káráwiyiye. ² Amáánkomo siyáintemba aarakwá'ó ombá awaaiómó aúmó aráínka'a awaainínkó wesé'a káásímai méraisana awaaiómó púwísanamo ímba káásímaimo méreyamba wétai'aiye. ³ Awaaiómó mérainka'o aaregómó fí'on-kwaasigonka'o wimbá mindá sáwí-inimban-iyé sefó awaaiómó puwínanamo éna amáánkomo sintembá fí'on-kwaasimo maíndamo éna kanaán-iyé.

⁴ Kesí waásisono. Miyáumai kentáfénawe séna

Ísu Káráísiti pukáimba Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba imáyáa é'a Ísu Káráísitiye'a káásímaimo méraantafe'a pukékaambo úmaimo méraamba minámáánkó ímba ta'ótokaifo Ísu Káráísitiye'a káásímai méraawe. Maníkó Ísu Káráísitimba pukáimpinkemba íyáfasinankarawai Ísunde-i'a uré'a pó'a Maníkóni kísau wémaewe.

⁵ Ááéma sáwí-imayaasafeta siráásíafetaamo uráundarata ímba miyán-oro siyáin-amaamba iséta imáyáa éta ifátuweta sáwí-imayaasafeta siráásíafeta éta sáwí'a

éta púwónnda-amba arááiwaeta ⁶ miyásáámó uráunda káfé'a Maníkó sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkenta faúsínkáisanasa Maníkómó Mósesembo simámakain-amaanko ímba ta'ótokaisata ááéraan-amba Mósesemo agaimakáin-amaankoni aambá ímba arááiwaeta aú-amba Maníkóni ámútanko aráásímakain-anta wéaraaiwaumne.

Maníkóni amáámbo ímbo wérainkaka sáwí-imayaagoni áwáuma ímba isáúsino siyáin-aai.

⁷ Minááímó imáyáamo é'a simátíménda ísáaro. Maníkómó Mósesembo simámakain-amaantafe'a sáwí-amaamban-iyé ímba seró. Minámáán-ááímó ímbo wérainkaka sáwí-imayaagoni áwáuma ímba isáúsino. Túraniyamba ímba oro. Minámáánkómó ímbo miyámó siyáinkaka súraniyambo úndasafe'a sáwí'a úne ímba súsino. ⁸ Minámáánkó séna túraniyamba ímba orómó siyáimba kempímbá sáwí-imayaa wérainba pó'a minámáámbá taraisónae sé'a súraniyambo áfááraumai uráumne. Minámáánkómó ímbo wérainkaka sáwí'lo únda ímba imáyáa é'a sáwí'a úne súsino. ⁹ Amáánko ímba miyán-oro siyáimba ímba isé'a kawé'-úmai méraumne-imayaa é'a mé'a ánaaemba minámáámbá ísaraunda taraisónae sé'a taráíyaunda ¹⁰ mindá púwóndawi úne. Minámáámbó arááiwakaundaraka kawé'-úmai mérausino. Minámáámbó taráíyaundawi pó'a púwóndawi úne-aai ísaraumne. ¹¹ Minámáánkó séna ímba miyán-oromo siyáimba kempímbá sáwí-imayaago wéna póna karo'á simásínkáisa'a mináái taraisónae sé'a taráíyaunda pó'a púwóndawi úne.

¹² Miyáumai Maníkómó Mósesembo simámakain-amaan-aai ímba miyá oró-áái Maníkón-aai arupíse-aai kawé'-ááin-iyé. ¹³ Minkáwé'-ááígo ímba púwónnda-i'a uwásínkaraifo kesí sáwí-imayaago aantemba púwónnda-i'a uwásínkaraíye. Sáwí-imayaasafe'a siráái wétaifo minámáámbó taraisónae sé'o taráíyaunda púwóndawi é'a kesí sáwí-imayaagoni áwáuma áfááraumai sáwí'a úwa'a awánaraumne. Minámáánkó séna ímba sáwí'an-oro siyáifo kemó sáwí'lo uráunda kesí sáwí-imayaago aantemba óraa-sawí'a úwa'a awánaraumne.

Sáwí'lo úndawisaamo ta'ótokain-aai.

¹⁴ Amáámbo Maníkómpákémbá kunkáifo kemá marapákén-kwáásí únana sáwí'lo ún-dawi ta'ótokaisa'a minímáyáágóni kísau wémaumne. ¹⁵ Kawé'ó úndasafena siráái taisa'á miyá ónae súndanifo ímba miyá wéune. Sáwí'lo úndasafena ímba siráái taisa'á ímba

miyá ónae súndanifo miyá wéune. Miyámó únda ímba kawé'-ímáyáá wéune. ¹⁶ Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'ó úndasafe'a sé'a Maníkó siyáin-amaamba kawé'-ámáámbán-iyé súné. ¹⁷ Sáwí'o únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-imayaago kempímbá wéraisá'a sáwí'a wéune. ¹⁸ Marapákén-kwáási únda kanaa'ó kawé'ó únda kempímbá ímba wéraisá'a awánaraumne. Kawé'ó úndasafena siráái taisa'á ímba kanaa'á kawé'á wéune. ¹⁹ Kawé'á ónae sé'a úndanifo ímba miyá é'a ímba sáwí'a ónae sé'a úndanifo úwoi sáwí'a wéune. ²⁰ Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'ó únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-imayaago kempímbá wéraisá'a sáwí'a wéune.

²¹ Áwáuma maarán-iyé. Kawé'á ónae sé'o úndanifo sáwí-imayaago tafisímaena íyísa'a ²² kesirumpimbá Maníkóní ámáántafe'a aamoí úndanifo ²³ moóra-awauma kempímbá wéraisana sáwí'o ónae súndawi kembá tafisisaná Maníkóní ámáámba kawé'-ámáámbá pó'a arááiwaenae súndawi tafisisaná sáwí'o ónaemo súndawi tafisímai ta'ótokaiye. ²⁴ Sésé'á únana sirunkó sáwí'a isa'á méraundasafe'a sé'a sáwí'a é'a púwóraantambo úndafinkemba nááwa siyáiniyo súnana ²⁵ Fasi'aénkó Ísu Káráisiti síyáísa'a Maníkóntáfé'a súwi súné.

Miyáumai kesirumpin-ímáyáá é'a sé'a Maníkóní ámáámba arááiwaenae súndanifo kesúgoma sáwí-imayaafinkemba sáwí'a wéiye.

8

Maníkóní ámútankomba arááiimo taini'o on-áái.

¹ Miyáumai Ísu Káráisitiye'o káásamaimo méraawi miwítí sáwí-meyamba maitíyukaintafena Maníkó ímba aafimbá maitinkéna sáwí-meyamba ímba timíniye. ² Ááéma sáwítaamo uráundawi ta'ótokowata púwóndasafeta ówánanasa Ísu Káráisiti faúsínkaraisata weséta aúí'a úmaisá méraunanasa Maníkóní ámútanko káráwiyisana Maníkó aafimbá ímba maisinkénasa ímba sáwí-meyanta simíniye. ³ Maníkó wení ámáámba siyáimbanifo sáwí'a ónae séta minámáámbá ímba kanaatá arááiwakaunda póna minámáánkó sáwíta úmaisá méraundafinkemba ímba síkaisata méraunanasa ánaaemba Maníkó wenááninkontafena séna sáwí'a ombá po miwísáfewe sé kumpuwínone séna ai'marówana kesáámó sáwí'o úndawisaamo úndanten-auwarawi maimaéna kentáásí sáwí-imayaamo maisiyuwáíndasafenasa kumpukáiyé. ⁴ Maníkó miyá uráimba póta sáwí-imayaasafetaamo sirááísafetaamo úndasa ímbo miyá étaamo Maníkóní ámútankomo siyáintembo étaamo éta Maníkóní ámáánko siyáintemba miyásá úmaisá arupísésa ónaumne. ⁵ Sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo owí miwítí sáwí-imayaago ta'ótokaiyo Maníkóní ámútankombo arááiimo táínda-i'o owí wení kawé'-ímáyáágo wégarawiyiye. ⁶ Miwítí sáwí-imayaasafesamo tirááiimo tain-ímáyáá aantembo owí méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááfo Maníkóní ámútankombo arááiimo tain-ímáyáá aantembo owí aáno úmai aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁷ Sáwí-imayaasafesa tirááísafesa on-ímáyáá aantembo owí Maníkóní ámáámba ímba kanaa'á taawiyafésa Maníkóní namuro-wáásíyáámbán-owe. ⁸ Sáwí-imayaasafesamo tirááiimo táínda-i'o iyawi Maníkó ímba aamoí wéuwatinkaiye.

⁹ Maníkóní ámútankomo kentirumpimbó méraimbo é'a sáwí-imayaasafe'o tirááiimo táínda-i'a ímba é'a Maníkóní ámútankomo siyáintemba é'a méraawe. Ísu Káráisitini ámútanko tirumpimbó ímbo méraiwei ímba wení waásin-owe. ¹⁰ Ísu Káráisitini ámútanko kentirumpimbó méraimbo éna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkaraimba pó'a kentí ámútanko maé'mae'a índawi é'a sáwí'o uráantafe'a kentúgoma puwíndawin-owe. ¹¹ Maníkó Ísumba pukáimpinkemba íyáfasinankowana wení ámútankomo kentirumpimbó méraimbo éna kenkwárá'ó éna puwíyampinkemba íyáfasintinkainiye. Wení ámútanko kentirumpimbá méraintafena Maníkó miyá íniye.

¹² Kesí waásisono. Mináái imáyáa íyata ímba kentáásí imáyáafinkeni'a éta Maníkóní ámútankombo arááímo táínda-ita úmaisa méraano. ¹³ Sáwí-imayaasafe'o tiráásafe'o ombó éna Maníkó séna méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a méraaro siyáifo Maníkóní ámútankomo túwa'nai ína'o sáwí-imayaamo tuwé'o é'a aúí'a úmai ménaawe.

¹⁴ Maníkóní ámútankomo sintembó owí Maníkón-áánintomban-owe. ¹⁵ Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá méraiwei ímba inkáítinkaisana inkaisí-ímáyáágó ímba ta'ótokaisa'a méraafo Maníkó wenáánintoni'a uwátínkáísa'a Maníkómbá áánte'a sé'a kesifóo sé'a méraawe. ¹⁶ Kesáá séta Maníkón-áánintonta únesaamo súnda Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáásirumpimba ména séna mindá érai'-aainiye wésiye. ¹⁷ Maníkón-aráá'a úndasa póta Maníkómó kentáásáfénawe sénamo to'-mayaa úmakaimba maimaéta Ísu Káráísitimo maíndanten-úmaisa maénaumne. Umbai-tántáákómó wembó uráintemba kentááfímbá umbai-tántáá'á wéraitimba póta ánaaemba weséta sámó kain-áémpátá ménaumne.

Maníkó wení fí'onka'ma'mai-sasaamo aráásiminda-ai.

¹⁸ Maarán-áái imáyáa é'a sé'a érai'a Maníkó wení fí'onka'ma'mai-sama aráásiminata mindásafeta imáyáa éta kentááfímbó wérain-umbai-tantaafeta ímba óraa'-imayaasa wéune. ¹⁹ Maníkón-áánintone ayáámúntonesa únasasa Maníkómó úmakain-tantaako waí-waankowe taaigówé seyaafá-karáán-tántáákówé kentáámó suwánáiyantafesa mósá titaawiyésa simu'marésasa méraawe. ²⁰ Naaófá'á Maníkó uwámakain-tantaafena séna kawáá'a uwáwíniye wení imáyáafinkemba séna ímba miwítí imáyáafinkemba siyáimba maarán-ímáyáa éna séna ²¹ ánaaemba kawáá'índa-tantaa'a aambá fáitínkaanana uwámakaunda-tantaa'a aneka'á ímba kawáá'á íniye. Kesí iyámpóímo faútínkáanasamo kawé'ó úmaimo méraiyantemba mintántáákó miyáumai kawé'-úmai wéiniye Maníkó miníimáyáa uráiyé. ²² Maarán-ááisá ísaraumne. Aaremó iyámpóímo matinkánaesamo sésé'ó ontembá Maníkómó seyaafá-tántáá'ó úmakain-tantaako sésé'á éna Maníkómó úmakain-tantaa'a paápé ínana awánánae séna amu'maréna méraiye. ²³ Ímba Maníkómó úmakain-tantaako aantembanifo kesááwára'á miyásá éta Maníkómó to'mayaa úmakain-tantaa'o simíndasafeta imáyáa ondasáfénasa Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kesirumpintá kumbéraisata sésétá éta amu'maréta méraunanasa Maníkó wenayáámúntone wenáánintone síkenasa aú-suwawaa'a uwásinkaindasafeta amu'maréta méraumne. ²⁴ Maníkó kawé'-ámpá'ó mésinkonkata séta érai'a Maníkóní iyámpóíya éta weséta méraumne séta amu'maréta méraumne. Awánuwuanda-tantaafeta ínta amu'maréta ímbo awánáúnda-tantaafeta amu'maréta ménaumpo ²⁵ ímbo awánáúnda-tantaafeta amu'maréta méta séta érai'a paápé íniye séta ímba suwesarái ínata fasi'ámai amu'maréta ménaumne.

²⁶ Ímba fasi'ámai-waasi méta kawé'-ámpátá kúnanasa umbai-tántáákó ta'ótóráísana póna Maníkóní ámútanko súwa'nai isatá nóraumaisaawa Maníkómbá áísai onanasááwá súwa'nai íniyo séta sirumpintá sésé'-aantemba éta ímba kanaa'á aai súnanasa Maníkóní ámútanko kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpá'á áísai isaná ²⁷ Maníkóní ámútanko Maníkómbó arááímo tain-áái séna wení waási-imayaa éna miyán-áái simbá póna Maníkó kentáásí imáyáa awánaiwai póna wení ámútankomo sin-áái wéisiye.

²⁸ Maarán-áái isáúmne. Wení waási-i'a ondasáfénasa wemparí'a úmakaisata wení-ímáyáa éta méraunanasa sáwí-tantaa'e kawé-tántáá'é kempátáámó timbá Maníkó mintántáá'á kawé'á wéuwasinkaiye. ²⁹ Naaófá'á Maníkó wendé-í'a úmai wemparí'a úmakowaisafena séna kesááninkaamba ónááwe siyáimba póna wenááninko Ísu kentáásuwaa'o-i'a isatá wenáúnafaraawinta úne. ³⁰ Naaófá'á wemparí'a úmakowisafenasá sáántenasá wenáúranka'a arupíse uwásinkenasa wenááninkaani'a wéuwasinkaiye.

Maníkó arumbá siménasa Ísumba ai'marówanamo kumpukáin-ai.

³¹ Maníkó miyáumai súwa'nai uráifo imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Sáwí'a uwátinkanae sésamo miyámó iyamba ímba kanaa'á kentáá íyáákanaawe. ³² Maníkó

wenááninkomba ímba ta'ótorena kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwáinkwae sénasa ai-marówana kumpukáiyee. Miyá uráifo súwa'nai índa-tantaa'a úwoisa simíniye. ³³ Maníkó kentáá wemparí'a úmakaiwaisa wenaúranka'a arupísesa uwásínkarainta pósa tuwímbai-waasi ímba kanaa'á aafintá maisinkánááwe. ³⁴ Tuwímbai-waasi kentáásáfésa puwíwae sésa ímba aafimbá maisinkánááwe. Ísu Káráísiti kentáásáfénasaawe séna puwéna íyá-fasinena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á ména kentáá súwa'nai ena Maníkómpá'á inai wésiye. ³⁵ Miyá intáfésa tuwímbai-waasi ímba kanaa'á Káráísitiyetaamo méraundafakenta síyááwanasa Káráísiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye. Umbai-tántáá'ó kempátáámó tındawe aoisaambó wisínkétaawe sáwí'o uwásínkétaawe sááimo táíndasaawe unáánkwátói-iyaintaamo ondasááwé tuwímbaimo sínkamiyantaawe púwóndasaawe miyán-tántáá'ó kempátáámó tında Káráísitiyetaamo méraundafakenta ímba kanaatá síyááwanasa Káráísiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye. ³⁶ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna ení waási-ita úndarakemba tuwímbai-waasi kentáásáfésa sésa tínkamonasa puwíwae-imayaa úmaesa wéiyowe. Sipisípimo tufúwówanamo púwíntemba kentáásáfésa tínkamonasa puwíwae símae íyówe

agaimaréna siyáiyee. ³⁷ Miyá-sáwí'ó uwásínkáanta ímba ímáyáá únana Ísu Káráísiti arumbá símimba póna fasi'ásínkáísata miwísá wéiyaakaumne. ³⁸⁻³⁹ Maarán-áái érai'-aai isa'á ísaraumne. Maníkó arumbá siménasa Fasi'aénkó Ísu Káráísitimba ai-marówana kentáásáfénawe séna kumpukáimba pósa Maníkómpá'ó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Púwóndasaawe úwoimo méraundasaawe Maníkómpá'ó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Wíyómpaken-kisau-waasiye sáwí-amutane ífé'o wérain-tantaa'e ánaaembo paápé índa-tantaa'e wíyómpakewiye waántá-waasiti marupákéwíyé Maníkómó úmakain-tantaa'e miyán-tántáátónkó ímba kanaatá Maníkómpá'ó méraundafakenta síyááwanasa Maníkó kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye.

9

Póro Ísareri-waasi arumbó uwátínkarain-aai.

¹ Kemá Póro Ísu Káráísitini waási é'a érai'-aai aantemba súnana Maníkóní Ufaen-ámútánkó kesirumpimbá ména káráwiyisa'a maarán-áái érai'-aai wésimatimune. ² Kesí waási Ísareri-waasifinkembo kemá tiyáunda isa'á ímáyáá únana sirumbá isaná sirunkó umbaí támae íyíye. ³ Miwí Ísu Káráísitin-aaisafesa ímba érai'e sembá pósa érai'emo sésamo ken-ánóndáámó íyámaiyanamo Maníkómó siyuwáinanamo Ísu Káráísitimo ánaaembo uwásiyuwainda mindá kanaán-iyee sune. ⁴ Miwí kesí waási Ísarerin-andafakewi Maníkó wenáánintoni'a úmai wemparí'a úmakena wení sáma aráátimena aaimá símai kááísatinkena wení ámáamba simátimena símai fasi'ámakain-aai simátimena Maníkón-ímáyáámó mósá máráán-amba aráátimuwasa ⁵ ááéraan-oraa'-waasi miwí tíwá'náma uwaná Ísu Káráísiti iyámpói ú'mai minándáfá'á kumbéna seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyisata wenáwíta mósá ma'maéta iyúnda mindá érai'-aain-iyee.

⁶ Maníkó Ísarerin-andafaken-kwaasifinkemba ímba seyaafá'á wemparí'a úmakaifo tuwímbai wemparí'a úmakaimba Maníkó fasi'ámakain-aai taráiyaiye ímba sénáisiye. ⁷ Émbaramun-aísaafitantambo uráawi ímba seyaafá'án-ófo tuwímbai Maníkóní iyámpói owaná naaófá'á Maníkó Émbaramun tafena séna enááninkon-awi'a Áísáaki wenaísaafitantambo iyawi aantentafena séna enaísaafitantamba wéowe sénááwe Maníkó siyáiyee. ⁸ Minááígóní áwáuma maarán-iyee. Émbaramun-aísaafitantambo uráawifinkemba ímba seyaafá'án-ófo Maníkó kesí waásin-owemo óraaka'o siyáiwai aantemba Maníkóní waásin-owe. ⁹ Naaófá'á Maníkó Émbaramun tafena símai fasi'ámakain-aai séna súnadkanaa tína'a méraanana Séraa waaiyámpói ma'ankáiniye siyómba ¹⁰ mináái kentáá

síwá'náma Áísáakintafena siyáiyé. Wemá óraa'a éna aaré maiyówana awaainínkón-áwí'a Répéka amáántágae'-iyampoi ¹¹ ímba matínkaroyasarai miníyámpóiyáí ímba kísau maiyóyanka'a ¹² Maníkó minínkóntáféna séna ení iyámpóiyaimo ésarai aifarááwí ánaaenkewini kísau máíníye siyáiyé. Maníkó wení imáyáafinkemba wení waási-i'a úmai wemparí'a úmarena táántaraifo miwítí kísau ímba awánarena táántaraiye. Miyáumai naaófá'á séna ení iyámpóiyaimo ésarai aifarááwí ánaaenkewini kísau máíníye siyáiyé. ¹³ Maníkón-aai aúfáífimba miníyámpóiyáísáféna agaimaréna séna Yékopumba kemparí'a úmare'a Ísomba sínaaeni'a úmaraune Maníkó siyáiyé agaimaréna siyáiyé.

¹⁴ Tuwímbai mindásafesa imáyáa ésa karo'á sésa Maníkó ímba arupíse iyémó sembá mindá karo'-ááín-íye. ¹⁵ Naaófá'á Maníkó Mósesentafena séna sirumbó uwátinkanae súndawisafe'a sirumbá uwátinkaumne. Kawe'ó uwátinkanae súndawisafe'a miyá wéune siyáiyé. ¹⁶ Miyáumai ímba waási tirááímo taintáfénawe waási kawe-kísáúmó maiyantafenawenifo Maníkó wení imáyáafinkemba séna sirumbá uwátinkanae siyáintafena wení waási-i'a úmakaiye. ¹⁷ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Mósesé méronka'a Ísípi-marafa'o káráwiyowi wentáféna Maníkó séna seyaafá'-máráfákén-kwáási kesí fasi'aéntámbó enane'ó úndama awánésa kesúwí'a isáíwae sé'a embá káráwiyi-kisaura'a íyáfasinankaraumne Maníkó siyáiyé agaimaréna siyáiyé. ¹⁸ Miyáumai Maníkó wení imáyáafinkemba wembó arááímo tainí'o énamo sirumbá uwátinkanaemo simbá arumbá uwátinkena wembó arááímo tainí'o énamo tirumbó máráántembo ímbá tirumbá máráántemba wéuwatinkaiye.

Maníkó aaisambá tiyéna arumbá uwátinkenamo in-áái.

¹⁹ Mindásafe'a imáyáa é'a maarán-áái ímba seró. Sáwítaamo úndasa nóra sénawa Maníkó aafintá maisinkáíyo. Maníkó imáyáa éna séna sáwí'a ónááwemo siyáimba mindása sáwíta wéune. Miyáumai aafimbó maisinkáínta mindá sáwí'an-íye mináái ímba seró. ²⁰ Kembíwí úwoi-waasi méraafo Maníkómó siyáin-aai anondáá ímba seró. Maarán-áái imáyáan-oro. Sawe-ánáfeumbo ombá agari'-márámá maiyésa sawe-ánáfeumba úmárááwana misáwé-ánáfeunko ímba maarán-áái wésiye. Nóra séra kembá miyá uwásinkaao ímba wésiye. ²¹ Sawe-ánáfeumbo ombá mimbórá-ágáí'-márámá maiyésa kae'-ánáfeumba úmaresa moóráfimba úwoi-kísau maésa moóráfimba kawe-kísáúmó máemba mindá miwínén-íye.

²² Maníkó miyaráámbá wéíye. Maníkóní fasi'aéné aaisambó siné awánáiyantafena sáwí'o uráan-kwaasimo tínkaminda miwítí méyámbá póna ááéma ímbo tínkamimba timu'maréna ména ánaaemba tínkaminiye. ²³ Kentáá wemparí'a úmarenasa arumbá uwásinkáínta póta weséta sámó kaipatá méta wení fí'oran-kawe-kísau awánaandasafenasa Maníkó sáwí'o uráan-kwaasi ímba ááéma tínkamimba timu'maréna méraiye. ²⁴ Ímba Yúndaa-waasifinken-aantenta sáántaraifo fí'onkaa-waasiwara'a táántaraiye. ²⁵ Miyáumai naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Ósíya agaimaréna séna Maníkó séna ímba kesí waási-i'a uráan-kwaasisafe'a kesí waásin-owe sé'a ímbo sirumbó tímakaundasafe'a sirumbá tímúne sénaumne. ²⁶ Ímba kesí waásin-owe siyáundafa'o méraawisafe'a ánaaemba kesáánintomban-owe sénaumne Maníkó fasi'aénkwáráwí síníye

Ósíya agaimaréna siyáiyé. ²⁷ Naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna Ísarerin-andafaken-kwaasi sáwífa'a ésa nonáámááíyaamba úmai sáwífa'-waasi ménaafo Maníkó ímba seyaafá'á tiyáínífo tuwímbai sáwí'o úmáimo méraampinkemba

tiyáíniye. ²⁸ Fasi'aénkó seyaafá'nánká minúwóiyáán-úmai aafimbá maitinkéna sáwí-meyamba timíniye

agaimaréna siyáiyeye. ²⁹ Moóráfa'a Áísaya agaimaréna séna Fasi'aénkó seyaafá-fási'áémbó tokáiwaimo sénamo tuwímbai ímba tínkamonda tiyúwáanasa mésa iyámpói matinkánááwe siyáinkakaa Sónómu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiyemo putásaraantemba kesááwará'á miyásá úsino agaimaréna siyáiyeye.

Ísareri-waasi Ísun-aaisafesa ímba timankúnkúmba uráan-ai.

³⁰ Minááigóní áwáuma maarán-iyeye. Fí'onkaa-waasi Maníkón-aúranka'a arupíse úmaimo méraan-ambo ímba saafá uráawi Ísu Káráisitín-ai isésa timankúnkúmba ombá póna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkaraiye. ³¹ Miwí miyá uráafo Yúndaa-waasi Maníkó wemparí'o úmakaiwai sésa Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainiye siyáafo Maníkó Mósesembo simámakain-amaankoni áwáuma ímba isésa wenaúranka'a ímba arupíse úmai méraawe. ³²⁻³³ Maníkóní amáámba arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainiye siyáafo wenaáisafesa ímba timankúnkúmba urántafena ímba arupíse uwátínkaraiye Maníkón-ai aúfáifimba Ísuntafena símai agaimaréna séna Maníkó séna ísáaro. Sáiyóni-naopa'a moórá-ontamba maráúnda pósa minóntánká'á tísamaima turarésa tanaambá fánááwe. Óntantafenamo siyáintembo índawimpa'o timankúnkúmba iyawi ímba tigaesáfésa ónááwe siyáiyeye

mináái agaimaréna siyáiyeye. Óntanemo siyáimba Ísuntafena siyáiyeye. Óntanka'o tanaambó faantembá Ísu Káráisitín-aaimo taraisésa miyáumai tanaankáambá fánááwe.

10

¹ Maanáámó simátíménda ísáaro. Kesí waási Yúndaa-waasi sáwí'o úmaimo méraampinkemba Maníkó faútinkaindasafena áfááraumai sirááíma wétaisa'a Maníkómpá'á inái símae'a iyúne. ² Yúndaa-waasi Maníkóní kísau maénae sésa fasi'aambánifo Maníkón-aaigoni áwáuma ímba ísaraamba tuwánaraumne. ³ Maníkómó wenaúranka'o arupísemo uwátínkáín-amba ímba awánésa karo'-ántáfésa érai'-amban-iyeye sésa pósa Maníkóní érai'-amba ímba wéaraaiwaewe. ⁴ Amáámba arááíwaundasafena Maníkó wenaúranka'a arupíse uwásinkainiye sésa Yúndaa-waasi arááíwáén-amba Ísu Káráisiti séna minámbá tai'áífo kesááisafesa timankúnkúmba owísáféna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkáímbanifo Yúndaa-waasi minámbá ímba wéaraaiwaewe.

⁵ Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáénanasa Maníkó arupísesa uwásinkainiye

sen-ááísáféna naaófá'á Mósesé agaimaréna séna minámáambó seyaafá'ó arááíwaiyawi kawe'-úmai ménaawe

siyáiyeye. ⁶ Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owímó arupíse uwátínkáín-aaisafena agaimaréna séna

maarán-áái ímba seró. Nááwa wíyómpa'a iyénawa Káráisitimba áí'maenawa kumíníyo. ⁷ Nááwa pukáan-kwaasimo méraapa'a kuréwa Káráisitimba áí'maenawa tíníyo.

Miyán-áái

ímba seró. ⁸ Maníkón-ai kentirumpimbá

ewaa'á wéraisá'a wésewe

agaimaréna siyáiyeye. Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmba oró-áái simátímunda ⁹ mináái maarán-iyeye. Ísu kentáásí Fasi'aénkón-iyeye afora'ó simátíme'o kentirumpinkémbó sé'o Ísu pukáimpinkemba Maníkó iyáfasinankariyemo síyanamo éna sáwí'o úmaimo méraampinkemba Maníkó faútinkainiye. ¹⁰ Maníkón-aaisafeta

kesirumpintá simankúnkúnta úndasa wenaúranka'a arupísesa uwásínkáísata afora'ó minááímó simátimundasa sáwí'o úmaisaaamo méraundafinkenta wéfausinkaiye.

¹¹ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna siyáintembo índawimpa'o timankúnkúmba íyawi ímba tigaesáfésa ónááwe siyáiyé.

¹² Mináái seyaafá'-wáási Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Maníkón-aúranka'a mim-bórái'a ontáféna siyáiyé. Maníkó seyaafá'nánká'ó káráwiyaiwai éna súwa'nai ínkwae sésamo simámén-kwaasi óraa-kawe'a wéuwatinkaiye. ¹³ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

Fasi'aénkóntáfésa sésa sáwí'o úmaimo méraundafinkemba siyáínonemo sewí seyaafá'nánká miyá íniye agaimaréna siyáiyé.

¹⁴ Maníkó ímba méraiye-aaimo sewímó ombá súwa'nai uwo ímba kanaa'á wésewe. Maníkón-aaimo ímbo ísáawimo ombá minááísáfésa timankúnkúmba ímba kanaa'á wéowe. Maníkón-aaimo ímbo kosimátíméwasamo ombá mináái ímba kanaa'á ísááwe.

¹⁵ Ímbo ti'marááwasamo ombá ímba kanaa'á kowásimatimewe. Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

ásé-aaimo kosimátíméwi aamoí wéuwatinkaawe

agaimaréna siyáiyé. ¹⁶ Minásé-áái isésamanifo tuwímbai taráíyaawe. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna

Fasi'aénkóo kawe'-áái kosimátimunasasa minááísáfésa ímba timankúnkúmba owe

agaimaréna siyáiyé. ¹⁷ Ísu Káráisitín-aaimo simátíméwasamo isésamo ombá kanaa'á timankúnkúmba wéowe.

¹⁸ Yúndaa-waasi Ísu Káráisitín-aai érai'a é'a ísaraawe sune. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna seyaafá'-márafá'á wénesa simátímúwana minááígó wété uráiyé

agaimaréna siyáiyé. ¹⁹ Yúndaa-waasi mindá Ísareri-waasi minááígóní áwáuma é'a ísaraamba mindá érai'-aain-iyé. Naaófá'á Mósesé Maníkómó siyáin-aai agaimaréna séna Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasisafe'a sé'a úwoi-waasin-owe siyáamba miwísáfé'a kesí waásin-owe sendasáfé'a aaisambá tiyé'a tirunkó sáwí'a uwátinkainiye

Maníkó siyáiyé Mósesé agaimaréna siyówana ²⁰ ánaaemba Áísáya ímba áá'a úwana agaimaréna

séna Maníkó séna nóra símaisawa Maníkómp'á ténaumno-aai ímba sewífá'á paápé uráumne.

Maníkómbá aráásíméro-aai ímba sewífá'á paápé uráumne séna ²¹ Ísareri-waasisafena séna túwa'nai ónaumne sé'a kempá'á teró símae'a iyúnasa kesáái taraisésa kembá tínaaeni'a wéowe

Maníkó siyáiyé Áísáya agaimaréna siyáiyé.

11

Maníkó Ísareri-waasi arumbó uwátínkáín-aai.

¹ Simátíménda ísáaro. Érai'a Maníkó wení waási Yúndaa-waasi ímba ánaaemba tímakaiye. Kemá Yúndaa-waasifinkemba é'a Ísareri-waasi é'a Émbaramun-aísaafitantambo úndawi é'a Pénisaminin-andafakewi úne. ² Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi wemparí'a úmarena ánaaemba ímba ti'mátukaiye. Íráiyaa-aai agaimakáimba ísaraawe. Naaófá'á Íráiyaa Ísareri-waasisafena í'ai séna Maníkóntáféna séna

³ Fasi'aénkóo enáái simátímakaawifinkemba sáwífa'nanka tínkamuwasa púwúwasa óntan-taarema tawísísuwesa entáfésamo imáyáamo ésamo póímo tufú'maimo

agaimaráán-taarema tawísísukaawe. Enááimo simátímakaawifinkemba keyáá méraunda pósa kenkwará'á sínkamonaawe

Íráiyaa súwana ⁴ Maníkó simámena séna

ímbanifo kesí waási méraiyanafena sáwífa'nanka 7,000 waasi ta'ótokaunasa

karo'-máníkón-áwí'o Péárimba wenáwí'a

ímba mósá makáawe Maníkó simámakaiye. ⁵ Miyámó uráintemba kífé'wara'a Maníkó arumbá uwátínkáíwaisafena Yúndaa-waasifinkemba tuwímbai wemparí'a úmakaisasa méraawe. ⁶ Miwítí kísausafena ímba wemparí'a úmakaifo arumbá uwátinkenafena wemparí'a úmakaiye. Miwímó kawe-kísáúmó maiyáawin-anonnda ímba wemparí'a úmakaifo wemá arumbá uwátinkenafena wemparí'a úmakaiye.

⁷ Miyáumai Ísareri-waasi Yúndaa-waasi Maníkómó wenaúranka'o arupísemo uwátínkáín-amba saafá uwááesa owasá seyaafá'nánká ímba awánaraafo Maníkómó wemparí'o úmakaiwai tuwímbai awánaraawe. Maníkó táántaraimba táá-kautan-kwaasiyaamba ésa ímba isááwasa tuwímbai ísaraawe. ⁸ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó séna tuwesaráí uwátinkaumne súwana tuwesaráí úwasa ímba kanaa'á aaí ísaraamba miyámó uráantemba ífé'wara'a miyá wéowe

agaimaréna siyáísana ⁹ Téfítí agaimaréna séna

tóntáfésa aantemba óraa'-imayaa ésa sésa kawe'-úmaisá méraumne síyambanifo mínimáyáágó karo'á simátinkainasa sáwí'a úmai mésa sáwí-meyamba maenááwe. ¹⁰ Miwí túramba kafíkurainasaraamba ímba awánanááwe. Miwítí umbai-tántáákó wae'wae'a éna ímba tai'áíníye

Téfítí siyáíye. ¹¹ Mináái imáyáa é'a simátíménda isáaro. Yúndaa-waasi karo'-ámbá arááiwaémbanifo ánaaemba ímba miyá ónááwe. Yúndaa-waasi Maníkón-aaí taráíyaanka'a fí'onkaa-waasi Maníkómó sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawe'-ámpá'ó métínkáín-aaí isésa érai'e semba Yúndaa-waasi isésa tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááiwaenae sénááwe. ¹² Yúndaa-waasi sáwí'a ésa sáwí-amba arááiwaémba mindásafesa fí'onkaa-waasi kawe'-ámbá arááiwaesa kawe'-úmai méraawe. Miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Ísu Káráísitin-aaísafesa érai'e sésa kawe'-ámbó arááiwayamba sáwífa'nanka tuwánésa áfááraumai kawe'-úmai ménaawe.

Fí'onkaa-waasi kawe'-ámpá'ó métínkáín-aaí.

¹³ Ímba Yúndaa-waasin-ofo fí'onkaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátíménda isáaro. Maníkó kentáféna séna fí'onkaa-waasi kesáái kosimátíma'mae núwo séna si'mákaimba minkísáú óraa-kisaun-íye sune. ¹⁴ Fí'onkaa-waasi simátímunda imáyáa é'a kesí waási Yúndaa-waasi isáíyana tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááiwaenae sénááwe-imayaa úne. Yúndaa-waasi miyá íyana Maníkó kawe'-ámpá'á métínkaindasafe'a fí'onkaa-waasi simátíma'mae'a iyúne. ¹⁵ Maníkó Yúndaa-waasi ánaaemba uwátímakainka'a fí'onkaa-waasi sáwífa'nanka wení waási-i'a uwátínkaraisasa miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Maníkómpá'á tíyana Ísu Káráísitini waási-i'a uwátínkainda pukésa iyáfasinesaraamba ónááwe.

¹⁶ Yúndaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátíménda isáaro. Tuwímbaimo tómbó ayááímó tafámbaimo Maníkómbó ámémba mintómbá mútú'a Maníkóndén-íye. Tuwímbaimo sésa mintái-ánú'á Maníkóndén-íye semba mintáímá seyaafá'á wendén-íye. ¹⁷ Moórá-taigon-awí'a órífima kisaufa'a wérain-taima mintáiyáámbá Yúndaa-waasin-owe. Maníkó minórífí-táígó ayáánamai anai'uwásuwena amo'náfakemba afáá'-órífé-táígó ayáánamai anai'úmai máafusu'maraisana áfóiyaken-anomba tafiséna óraa'a uráíye. Afáá'-órífí-táígó ayáánamaiyaamba kemá fí'onkaa-waasin-owe. ¹⁸ Mindásafe'a kentúwí'a ímba maimaé iyé'a anai'uwásukain-ayaanamaisafe'a sáwísamba owatá kesáá

óraa'a úne ímba seró. Mintáígó fasi'aémbá wétimifo kembiwí mintáígómbá ímba fasi'aémbá wéamefo kentúwí'a ímba maimaé íyóro.

¹⁹ Kentúwí'a ímba mósá maré'a sé'a Maníkó kentáá máafusu'maraindasafena ayáá-namai anai'uwásukaiye ímba seró. ²⁰ Maarán-áái érai'-ain-iye. Yúndaa-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba untáféna anai'uwásukaisa'a kembiwí timankúnkúmba uráantafena miwí-tínóndáá méraawe. Mindásafe'a ímba kentúwí'a mósá máréwana táá'a ína'a káráwiyoro. ²¹ Yúndaa-waasi ayáánamai-úrambilan-ófo Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba ontáféna anai'uwásúwáísasa méraamba pó'a kembiwímó miyámó íyanamo éna Maníkó miyá íníye. ²² Maníkó tuwímbai arumbá uwátinkena tuwímbai sáwí-meyambo timínda imáyáan-oro. Sáwí'o uráawi sáwí-meyamba tiména kembá kawé'á uwátínkáíye. Kawé'ó uwátínkáípa'o ímbo maé'mae'o íyanamo éna ayáánamaimo anai'uwásukaintemba kembiwí miyá íníye. ²³ Yúndaa-waasimo sáwí-ambo tuwésamo Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba íyanamo éna Maníkó fasi'aémbó tokáiwai tiyéna ááémo maé'ópa'a mótinkainiye. ²⁴ Fí'onkaa-waasi afáá'-órífí-táígó ayáánamaiyaamba owaná Maníkó anai'uwásuwena kawé'-órífí-táífímbá máafusu'makaimba mindá umbaí taráíye. Yúndaa-waasi kawé'-órífí-táiyáámbá owaná Maníkó minkáwé-táígó ayáánamai anai'uwásukaifo aneka'á maimái Yúndaa-waasi máafusu'marainda mindá ímba umbaí táínda kanaa'á íníye.

Maníkó seyaafá'nánká arumbó uwátínkáín-ai.

²⁵ Kesí waásisono. Kesáá óraa'-waasisa úne súnafó sé'a afora'ó simátíménda isáaro. Ísareri-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba ombánifo ímba miyá úmae iyésa ánaaembo fí'onkaa-waasimo Maníkómó wemparí'o úmakaiwaimo Maníkómpá'ó tíyanka'a Ísareri-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe. ²⁶ Miyáumai Maníkó Ísareri-waasi sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métínkáíwai Sáiyóni-naopa'a paápé éna Yékopun-aísaafitantamba uráawiti sáwí-imayaa maitiyuwáíniye. ²⁷ Sáwí-imayaa maitiyúwáandara'a símaimo kááísamakaunda-ai paápé íníye Maníkó siyáíye

agaimaréna Ísareri-waasi Yékopun-aísaafitantambo uráawisafenawe miwítí óraa'-naopa'-awi'a Sáiyóni-naopatafenawe agaimaréna siyáíye. ²⁸ Yúndaa-waasifinkemba sáwífa'nanka Ísu Káráisitín-ai taráíyaamba pósa Maníkóní namuro-wáásíyáámbá ompínkémbá fí'onkaa-waasi wenáái isé'a érai'e siyáawe. Yúndaa-waasi tíwá'náma Maníkó símai kááísamakaintafena miwí tísaafitantambo uráawi wení waási-i'a úmakaiye. ²⁹ Maníkó wení waási-i'a úmakena kawé'á uwátínkaraimba ímba ifátuwena fí'on-imayaa íníye.

³⁰ Ááéma kemá fí'onkaa-waasi Maníkón-ai taráíyaawasa ánaaemba Yúndaa-waasi miyá uráamba póna káfé'a Maníkó kembiwí arumbá wéuwatinkaiye. ³¹ Yúndaa-waasi Maníkón-ai taráíyaawana kembiwímó arumbó uwátínkáíntemba ánaaemba miwí arumbá uwátinkainiye. ³² Seyaafá'nánká Maníkón-ai taráísúwana Maníkó séna sáwí'o ombá miwá ta'ótokaiye séna arumbó uwátinkaindasafena mináái siyáíye.

Maníkón-áwí'a óraataamo úmae iyúnda-ai.

³³ Maníkó áfááraumai arumbá uwátinkena kawé'-ímáyáá éna seyaafá-tántáátáféna imáyáa isaná miyám-baaran-aaimo Maníkómpá'ó wéraimba ímba kanaatá isáúnanasa miyám-baaran-kisaumo máimba ímba kanaatá wéawanaumne. ³⁴ Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkómó imáyáamo imbá ímba kanaa'á wéisaawe. Fasi'aénkómó máín-kisau ímba kanaa'á táísái úmai wémaewe. ³⁵ Moórá-tantaa'a simíya'a kemá anondáá tíménoma ímbo siwái póna wemá ísarena tímíwain-iyé

agaimaréna siyáiyé. ³⁶ Maníkó seyaafá-tántáá'á úmáráísana wení fasi'aémbá wérainfena seyaafá-tántáá'á wérainba pósa wenáwí'o mósá maráiyantafena seyaafá-tántáá'á wéráiyé. Mindásafeta Maníkómó kisaumo máimba ímba kanaatá seyaafá'á wéawanaumpo kárikata wéawanaumne. Wenáwí'o óraa'o úmae íyimba érai'-aain-iyé.

12

Maníkóní kisaumo máén-aai.

¹ Kesí waásisono. Maníkó áfááraumai arumbó uwátínkáintafe'a maarán-áái óraaka simátimune. Kembiwí kentúma Maníkómbá amé'a wentáfé'a imáyáa é'a wení kisaum aantemba maíyana aamoí uwátinkaino. Miyámó é'o é'a wen-ímáyáá érai'a mósá maránááwe. ² Marapá'-wáásímó sáwí'o ontembá ímba miyámó íyamba Maníkómó sin-ááísáfé'a ewé síyana kentí imáyáa aúí'a uwátinkaina'a aú-waasiyaamba ónááwe. Miyámó é'o é'a Maníkómbó arááímo tain-áái isé'a Maníkómó aamoimó in-áái isé'a kawe-kísáú-áái isé'a wení sásá'-ímáyáámó imbá isánááwe.

³ Maníkó úwoimo súwa'nai uráintafe'a maarán-áái simátimune. Kentúma ímba maimaé iyé'a óraa'-waasisa úne ímba seró. Maníkó túwa'nai isa'á ímba waásiti fasi'aénká'án-ifo Maníkóní fasi'aénká'á wení kisaumo máémba mindásafe'a imáyáa é'a kentúma ímba maimaé íyóro. ⁴ Kentúwawaa'a imáyáan-oro. Tíyayaanko wení kisaum máisana moórá-mora-tantaako miyá isatá ⁵ miyáumai kesáá sáwífa'-waasi méta Ísu Káráísitiyeta kááísamaisa mimbórá-súwawaa'a ma'máísa méraunanasa ⁶ Maníkó úwoi súwa'nai isatá moórá-mora-waasisa kentáási kisausa máéndasafenasa Maníkó fasi'aémbá siménasa Maníkó fasi'aémbó tíménamo kesáái simátíma'mae nóromo siyáinda érai'-aain-iyé sé'a miyán-oro. ⁷ Fasi'aémbó tíménamo túwa'nai orómó siyáindawi miyán-oro. Fasi'aémbó tíménamo kesí aambó aráátíméromo siyáindawi miyán-oro. ⁸ Fasi'aémbó tíménamo fasi'átínkáaromo siyáindawi miyán-oro. Kentí óntamo tuwímbaimo tíméwi kawe'án-ofo miyán-oro. Káráwiyaawi kawe'án-ofo miyán-oro. Kawe'ó uwátínkááwi aamoimó íyapakemba miyán-oro.

⁹ Moórá-moramó tirumbó tímémba ímba karo'ó síyamba éraika'a tirumbá tíméro. Sáwí-kisau tínaaemba uwáme'a kawe-kísáú ta'ótóráaro. ¹⁰ Ísu Káráísitini waási ontáfé'a mimbórá-ákúnkáání'a é'a pó'a moórá-mora-waasi tirumbá tímé'a moórá-mora-waasi túwí'a mósá maráámba aamoí é'a méraaro. ¹¹ Fasi'aénkómpá'á imáyáa é'a ímba tuwesarái ína'a tiyáántán-kwimái Fasi'aénkóní kisaum kawe'án-oro. ¹² Ísu Káráísitimo kumíndasafe'o amu'maré'o méraamba tirunkó aamoí ínana umbai-tántáá'ó kentópa'o wérainba ímba imáyáamo íyamba fasi'ámai mé'a Maníkómpá'á inái símae iyé'a ímba saagaaró. ¹³ Maníkóní waási ímbo tómbó makéwi túwa'nai e'a namu'-waásímó tíya'o é'a tóné naané tíméro.

¹⁴ Sáwí'o uwátínkááwisafe'a Maníkóntáfé'a sáwí'a uwátinkao ímba síyamba kawe'á uwátinkao seró. ¹⁵ Aamoimó owísé'a kewará'á aamoín-oro. Ifi'ó taawísé'a kewará'á ifi'á taaró. ¹⁶ Mimbórá-ímáyáá é'a óraa'-waasisa úne ímba síyamba moórá-mora-waasi túwa'nai e'a úwoi-kisauwara'a máéro. Kesáfé-ímáyáámó ombá keyáása kawe'-ímáyááwará'-wáásísá úne ímba seró.

¹⁷ Sáwí'o uwátínkarewa'o é'a anondáá ímba miyá uwátínkáaro. Waási túranka'a kawe'-aantemba úmai méraaro. ¹⁸ Seyaafá'-wáásífímbá faru úmai ménae sé'a tiyáántán-kwimái miyáumai méraaro. ¹⁹ Sáwí'o uwátinkaiya'o é'a anondáá ímba miyá íyamba méwana Maníkó anondáá sáwí-meyamba tímíniye. Mindásafena Maníkón-aai aúfái-fimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna sáwí'lo íyawini anondáá-meyambo tíménda mindá kendén-iyé. Sáwí-kisausafe'a méyámbá timénaumne siyáiyé
 agaimaréna siyáiyé. ²⁰ Minááí imáyáa é'a maarán-oro. Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna
 namuro-wáásímó tááimo taimbó é'a tómbá tíméro. Namuro-wáásímó nontáfénamo tínkáimbo é'a tíméro. Miyámó íyasamo ésa sáwí'lo uwátínkáántafesa tigaemá íníye
 agaimaréna siyáiyé. ²¹ Sáwí'lo owíní áwáuma ímba íyáákainifo kentí kawe-kísáúgó sáwí-kisauwamba íyáákaino.

13

Karáwiyaan-kwaasi tísamaifimba kifaero-aai.

¹ Seyaafá'nánká marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kifaero. Maníkómó fasi'aémbó ímbo tímakainkaka ímba káráwiyon-kisau máéwaisino. Maníkó miyáumaimo káráwiyaawi íyáfasintinkaraiye. ² Marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi Maníkó íyáfasintinkaimba pó'a miwí táái isé'a ímba taráísóro. Taraisíyambo é'a Maníkón-aúranka'a sáwí'a é'a sáwí-meyamba maénááwe. ³ Kawe'ó owí káráwiyaan-oraa'-waasisafena ímba táá'a wéifo sáwí'lo owí káráwiyaan-oraa'-waasi táároi wéinkaisowe. Káráwiyaan-oraa'-waasi táároi ímba inkaisónaemo sé'lo é'a kawe'-aantemba íyasa aamoí uwátinkanaawe. ⁴ Káráwiyaan-oraa'-waasi túwa'nai íya'a kawe'-úmimo méraiyantafena Maníkó miwí íyáfasintinkaraiye. Sáwí'lo é'lo é'a miwí táároi inkáísóro. Fasi'aémbá tokáamba pósa sáwí'lo íyawí sáwí-meyamba timénááfo inkáísóro. Maníkó íyáfasintinkaraimba pósa sáwí'lo owí sáwí-meyamba timénááwe. ⁵ Mindásafe'a marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kifaero. Maníkó aaisambá sífo sé'a káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kifaero. Ímba mindásafe aantembanifo kentirumpinkén-árúpísé-ímáyáásáfé'a káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kifaero. ⁶ Miwí miyán-kísáúmó máemba miyán-kísáú maíyantafena Maníkó íyáfasintinkaraimba pó'a taakisí ⁷ fí'o-fi'on-takisi

orómó síya'a arupíse úmai miyá é'a óraa'-waasi-tuwi'a mósá máráaro.

Moórá-mora-waasifimba tirumbó tímén-aai.

⁸ Óntambo tímakaiya'a ayáátáaka'a ímba mé'a ááéma tíméro. Moórá-mora-waasi tirumbá tímé'a miyámó ombá Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraai-waewe. ⁹ Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko séna aare-úméné waai-úméné fí'o-fi'on-tantaa'e ímba oró. Ímba tínkamiyasa púwóro. Túraniyamba ímba oró. Miyám-baaran-amaankoni áwáuma maarán-iyé.

Kesáfé-ímáyáámó ontembá
 kentí waási-imayaawara'a oró.

¹⁰ Miwítí waási-imayaamo owí ímba sáwí'a uwátinkanaawe. Miwítí waásifimba tirumbó tíméwi Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaewe.

¹¹ Ísu Káráisitimo kumínda-kanaa kárika'a tína'a Ísumo kumínda-kanaamo ímbo imáyáamo ontembá ímba é'a káráwiyoro. Ísu Káráisitín-aaisafeta érai'e séta simankúnkúmba uráundarata Maníkómó siyáínda-kanaa kárika'a tínda póta méraundasa káfé'a minkánáá kárika'a tíníye. ¹² Marapá'ó kumeu'-áémpá'ó méraamba tai'áimba pó'a kárika'a wíyómpa'lo sámó kaipa'á ménaafo mindásafe'a sáwí-kisau tínaemba uwáme'a tiyáántán-kwimái kawe-kísáú maé'a méraaro. ¹³ Sámó kain-áémpátáámó méraunda-waasisaamo úndantenta miyá é'a kawe'-úmai méraaro. Ímba túwaandu uré'a uwóí'lo on-dómbá wéne'a uwóí'a oró. Aare-úméné waai-úméné ímba é'a aaisané ímba sé'a kawe-kísáúmó maíyantafe'a kentirunkó ímba símai sáwí'a uwátínkáaro. ¹⁴ Sáwí-imayaasafe'lo tiráásafe'lo ombá ímba ewé síyamba tínaemba uwáme'a Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafe'a sé'a kentáará'á káráwiyuwo seró.

14

Waásiti kisaugomba ímba símai sáwí'a oró-áái.

¹ Ísáaro. Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba ésamo ímbo fasi'ámaimo arááiwaéwisafe'a ímba tiyuwé'a keséta méraaro síyamba miwítí fí'o-fi'on-imayaasafe'a ímba aaisambá símai tuwínáaro. ² Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba owífínkémbá tuwímbai sésa seyaafá-tómbó náúndasa kanaán-iyé sewasá tuwímbai Maníkóní aampa'ó ímbo fasi'ámaimo arááiwaéwi sésa kisaufaken-ton-aantemba néta pói-ama'a ínta ná-naumne sewasá ³ seyaafá-tómbó naawí pói-ama'o ímbo naawísáfésa ímba símai sáwí'a uwátínkáaro. Wenáaisafesa timankúnkúmba ésa pói-ama'o naawísáféna Maníkó séna kesí waásin-owe siyáimba pósa kisaufaken-ton-aantembo naawí pói-ama'o naawísáfésa sáwí'a wéowe ímba seró. ⁴ Moóráwigoni kísau-waasigontafe'a sáwí'a óne ímba seró. Ímba kendén-ifo wení óraa'-waasigonde póna weyááríka'a séna kawé-kísáú maé sáwí-kísau maé óne wení óraa'-waasigo wésiye. Fasi'aénkó kanaa'á áwa'nai índa póna kawé-kísáú maéna fasi'ámái méiniye.

⁵ Tuwímbai moórá-mora-kanaasafesa sésa óraa-kanaan-ifo seyaafá-kánáá úwoi-kanaan-iyé sewasá tuwímbai sésa seyaafá-kánáá mimbórá-kánaarááni'an-iyé wésewe. Seyaafá'nánká imáyáa ésa moórá-aaimo arupíse-aaimo sésamo ésa mináái miyán-oro. Tuwímbai moórá-aaimo arupíse-aaimo sésamo ésa mináái miyán-oro. ⁶ Tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa moórá-kanaasafesa óraa-kanaan-iyé sewasá tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa tómbá Maníkómpá'á súwi sésa wénaawe. Tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa tuwímbai-tontafesa ímba nánaumne sésa naan-tóntáfésa Maníkómpá'á súwi wésewe. ⁷ Métaamo púwóndasaawe ímba kendésánifo Maníkóndén-iyé. ⁸ Méraundasa Fasi'aénkóntáféta imáyáa éta méraunda póta púwóndasa Fasi'aénkóntáféta imáyáa éta puwónaumne. Méraundasaawe púwóndasaawe Fasi'aénkóndé-ita wéune. ⁹ Ísu Káráisiti pukáan-kwaasiya'e úwoimo túmó aráan-kwaasiya'e káráwiyindasafena pukéna iyáfasinkaiye. ¹⁰ Mindásafe'a imáyáa é'a Ísu Káráisitini waási ontáfé'a moórá-mora-waasiti kísau ímba tuwiné'a sáwí'a uwátínkáaro. Maníkó seyaafá'nánká méraawini áwáuma tísai índara'a Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánkátá méraundasafenasa póna sísaí índasafe'a mindásafe'a waásiti kisaugomba ímba símai sáwí'an-oro. ¹¹ Minááisáféna Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna Fasi'aénkó séna méraundasafe'a sé'a kesúranka'a seyaafá'nánká kífaesa ken-ímáyáa mósá marésa afora'á sésa érai'a emá Maníkó óne sénááwe Maníkó siyáiyé agaimaréna siyáiyé. ¹² Miyáumai minkánáámó tínda Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánkátá kesáámó méraundawini áwáusa simáménaumne.

Kentáásí kisaugoni aambá kawé'-án-aantemba awánésa ímba sáwí-ambo arááiwaiwae siyáin-aaí.

¹³ Mindásafeta imáyáa éta moórá-mora-waasiti kísau ímba tuwinéta sáwí'a uwátínkáafo maarán-ímáyáa éta séta kesí waási kesí kísau awánésa sáwí'a óne sefáínifo kawé'-aantemba ónae séta miyásá ónaumne. ¹⁴ Fasi'aénkó Ísuwe'a kááísamái méraunda pó'a maarán-áái érai'-aain-iyé ísaraumne. Seyaafá-tómbá wérimba ímba sáwí'a isasá náíyanamo éna ímba sáwí'a uwátínkainifo karo'ó sésamo naananá sáwí'a uwásínkainiye sésamo náíyanamo éna sáwí'a uwátínkainiye. ¹⁵ Tuwímbaimo mintómbá ímba nánaumnemo sen-tómbó náíyasamo ésa minááímó sewí tuwánésa mintómbó náíyantafesa sáwí-amba arááiwaenaawe. Miyámó ombá sáwí'a é'a tirumbá ímba wétimewe. Miyán-tómbó naambá miwísáfénawe séna Káráisiti pukáiwai tuwánésa sáwí-amba arááiwaéfo sé'a káráwiyoro. ¹⁶ Kawé-tántáál'án-iyé sé'o ombá tuwímbai tuwánésa símai sáwí'a uwásínkááfo sé'a káráwiyoro. ¹⁷ Miyám-baaran-tone noné naawasá ímba naawasamó ombá ímba Maníkó kentáará'ó káráwiyain-awaun-ifo Maníkó kentáará'ó káráwiyimba maarán-iyé. Wenaúranka'a arupíse úmai aáno úmai méraunanasa

Maníkóní Ufaen-ámútánkó súwa'nai isaná sirunkósá aamoí wéiye. ¹⁸ Miyámó ombá Ísu Káráisitini kísau máéwana Maníkó aamoí uwátínkáisasa tuwánésa sésa kawé'án-owe wésewe.

¹⁹ Mindásafeta imáyáa éta aáno úmaisa méta moóra-mora-waasi fasi'aémbá timénae séta siyáántán-kwimáisa kísausa máéno. ²⁰ Tuwímbaimo karo'ó sésamo mintómbá naanasá sáwí'a uwásinkainiye sewa'ó ombá mintómbá nánae sé'o né'o ombá tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfainifo káráwiyoro. Maníkómó kentirumpimbó máin-kisaugomba sáwí'a ifáínifo káráwiyoro. Seyaafá-tómbó naambá mindá kanaán-ifo tuwímbai-tombo naambó tuwánésa sáwí-amba arááíwáémba sáwí'a uwátínkáamba mindá sáwí'an-iye. ²¹ Póí-ama'e ándá-aran-done fí'o-fi'on-tone náúndamo suwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'a miwísáfé'a imáyáa é'a mintómbó naambá ifátiyuwe'a miyámó ombá kawé'án-owe. ²² Mintántáátáfé'o imáyáamo ombá Maníkó aantemba simáméro. Kentirumpinkén-imáyáásámbó ombá ímba sáwí'a úne sefó kentirunkó kawé'ó iní'a wéowe. ²³ Tuwímbai-tontafe'a kae'-imáyáa toké'a nánaum ína nánaumno sewí kentirumpinkén-imáyáágó ímba naaó sína'o né'o é'a Maníkón-aúranka'a sáwí'a ónááwe. Kentirumpinkén-imáyáágó kawé'án-iye ímbo sisasamó miyámó ombá sáwí'a wéowe.

15

Ísumo ímbo wesáfé-imáyáámó uráintemba miyán-oro-ai.

¹ Kesáa Maníkómpá'ó simankúnkúmbo fasi'ámaisaamo úndawisa Maníkómpá'ó timankúnkúmbo ímbo fasi'ámaimo owí túwa'naisa onó. Sirááimo taintembó úndasa aantemba ímba imáyáa éta ² kentáási ewaa'ó méraawi Maníkómpá'á timankúnkúmbo fasi'ámae íyantafeta miwísáfé'wára'á imáyáa éta túwa'naisa onó. ³ Ísu Káráisiti ímba wesáfé-imáyáa úmba waásisafena imáyáa uráiyé. Mindásafena naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna Káráisiti Maníkóntáféna séna símai sáwí'o uwánkaraawi pósa kembá sáwí'a uwásínkaraawe siyáiyé agaimaréna siyáiyé. ⁴ Naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimbo agaimakáamba maarán-áásáfésa agaimakáawe. Súwa'nai ínanasa ímba ááéma suwesaraí ínata Maníkón-aaisafeta fasi'ámai imáyáa éta wesé'a ménaandasafeta amu'maréta méraumne. Mindásafesa aúfái agaimakáawe.

⁵ Ímba tuwesaraí ína'a fasi'ámai méraaro séna Maníkó túwa'nai iye. Ísu Káráisitimo méraintemba miyáumai mé'a kempímbá mimbórá-imáyáán-oro séna Maníkó túwa'nai isa'á ⁶ pó'a mimbórá-imáyáa é'a mimbórá-áái sé'a Maníkón-áwí'a Fasi'aénkó Ísu Káráisitin-afowán-áwí'a mósá máráámba mindásafe'a inái sune.

Ísu Ísareri-waasiye fí'onkaa-waasiyemo túwa'nai uráin-ai.

⁷ Ísu Káráisitimo kentáfénamo aamoimó intembá kempímbá moóra-mora-waasisafe'a aamoí é'a miyá owaná Maníkón-áwí'a óraa'a wéiye. ⁸ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasisa síwá'násafenasa símai fasi'ámarowana Maníkómó siyáintembo índasafena mifásí'áén-ááímó paápé índasafena Ísu Káráisiti kumbéna Yúndaa-waasi túwa'nai úwasa ⁹ fí'onkaa-waasi sésa Maníkó arumbá uwásínkáisata wenáwí'a mósá maráúmne síyantafena Ísu Káráisiti kunkáiyé. Minááísáféna Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna fí'onkaa-waasifimbo méraunda enáwí'a mósá maré'a imó súnnda enáwí'a mósá maráúmne agaimaréna súwana ¹⁰ moóráfa'a agaimaréna séna fí'onkaa-waasiono. Maníkómó wemparí'o úmakaiwai tirunkó aamoí ína'a kentirunkówára'á aamoí íno agaimaréna súwana ¹¹ moóráfa'a agaimaréna séna fí'onkaa-waasiono. Fasi'aénkón-áwí'a

mósá máraaro. Seyaafá'-wáásísé'a
wenáwí'a mósá máraaro

agaimaréna súwana ¹² Maníkón-aai simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna
Téfítin-afowan-awi'a Yési wenándáfakemba moóráwigo paápé ínana fí'onkaa-waasiya'o
káráwiyindasafena Maníkó íyáfasinankainasa wembá amu'marésa ménaawe

agaimaréna Ísu Káráisitintafena siyáíye. ¹³ Wesé'o méraiyaamba amu'maré'a méraaro
séna Maníkó wétuwa'nai-íye. Wesé'a káásamai méraantafena aáno uwátinkena tirumbá
kawé'á uwátínkáisana wení Ufaen-ámútánkó fasi'átínkáfa'a íyísa'a wesé'o méraiyaamba
amu'maré'a méraamba mindásafe'a inái sune.

Maníkóní kisaumo maúndasafe'a aamoí únemo siyáin-ai.

¹⁴ Kesí waásisono. Imáyáamo únda-aaimo simátíménda ísáaro. Kawe'-wáásí-
úramba pó'a kawe'-ámbó arááíwáén-ai seyaafá'nánká isé'a kanaa'á wéaraatimewe.
Kentáfé'a miyán-ímáyáá úne. ¹⁵⁻¹⁶ Maanáúfáífimbá tuwímbai-ai fasi'amaimo simá-
timunda mináái imáyáa íyantafena ímba sáá'a isa'á sune. Fí'onkaa-waasifimba Ísu
Káráisitini kísau máéndasafena Maníkó si'mákaimba póna ímba sáá'a isa'á fasi'á-
mai maanáúfáífimbá simátimune. Maníkóntáfé'a sé'a maafí'ónkáá-wáásí ení waási
owaná ení Ufaen-ámútánkó ení waási-i'a uwátínkaraiye senaná Maníkó aamoimó
índasafe'a wení ásé-ai simátimune. ¹⁷ Ísu Káráisitiye'a káásamai mé'a Maníkóní
kísau maúndasafe'a aamoí úne. ¹⁸ Ísu Káráisiti fasi'aén-ímáyáá símísa'a fí'onkaa-waasi
Maníkón-aaisafesa érai'e síyantafe'a kísau miwífimbá maiyáunda mináái ímba sáá'a
ína'a pó'a simátíménda ísáaro. Aai simátimé'a kisaumo maiyáunda ¹⁹ Maníkóní ámú-
tanko fasi'aémbá símísa'a fí'o-fí'on-kisau ímbo awánaraan-kisau maimaé'a kuráumne.
Yérúsaremu-naopakemba fí'o-fí'on-daopa'a wéne'a Káráisitini ásé-ai simátíma'mae'a
iyé'a Írírikamu-marafa'a kuráumne. ²⁰ Kemá sé'a naaó'-nao'a Ísu Káráisitini-aaimo
ímbo ísaraan-daopa'a ásé-ai kosimátiménae. Kosimátímakaan-kwaasifimba ímba
kosimátiménaumpo fí'on-daopimpa'a kosimátíma'mae'a nónaumne sé'a minásé-áái
ímbo ísaraan-kwaasifimba kosimátímakaumne. ²¹ Naaófá'á Maníkón-ai

aúfáífimba miyán-áái agaimaréna séna

ímbo simátímúwasamo ísaraawi ánaaemba Maníkóní aambá awánánááwe. Ímbo
ísaraawi ánaaemba Maníkón-ai isánááwe

agaimaréna siyáimba pó'a Ísu Káráisitini-aaimo ímbo ísaraan-kwaasifimba kosimátí-
makaumne.

Rómu-naopa'a kónaemo siyáin-ai.

²² Ímbo ísaraan-kwaasi ásé-ai simátimundara'a kempá'á kónae sé'a únda
simátimunda-kisau sáwífa-kanaa kembá ta'ótokaiye. ²³ Kempá'á kónae sé'a
únda sáwífa'-aatai maisuwé'a ímba kanaa'á kúndasafe'a káfé'a maandáópimpa'a
kesí kísau taí'ásuwe'a ²⁴ kempá'á kónae-imayaa úne. Sípéni-marafa'e sé'a wéme'a
kentí naaópa'a kotuwáné'a koméraana'a súwa'nai íya'a Sípéni-marafa'a kónaumne.
²⁵ Aifa'á Yérúsaremu-naopa'a Maníkóní waási kotúwa'nai ónaumne. ²⁶ Maníkóní waási
Máséndóniyaa-marafakewiye Ákáyaa-marafakewiye sésa aawai taisasá Maníkóní waási
Yérúsaremu-naopakewi tómbá ímbo makáawi túwa'nai ónae sésa miwítí óntamba
torupámakaamba pósa simíya'a maimaé'a Yérúsaremu'fa'a wé'a mátiménaumne.
²⁷ Miwítí imáyáafinkembo miyámó ombá mindá kawé'án-íye. Yúndaa-waasi fí'onkaa-
waasi Ísu Káráisitini-aai kosimátímakaamba pósa imáyáa ésa miwítí óntamba
Yúndaa-waasi tómbá ímbo makáawimo tímémba mindá kawé'án-ófo miyán-oro.
²⁸ Torupámakaan-ontamba maimaé'a wéme'a seyaafá'nánká mátime'a Sípéni-marafa'e
sé'a wéme'a kentí naaó'a kómé'a minkákémbá Sípéni-marafa'a kónaumne. ²⁹ Kentí
naaópa'a koméeraanana Ísu Káráisiti áfááraumai kawé'á uwátínkainiye-imayaa úne.

³⁰ Kesí waásisono. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a Maníkóní
ámútanko arumbá uwásínkáintafe'a imáyáa é'a óraaka simátimé'a sune. Maníkómpá'á

inaí sumpo kewará'á súwa'nai úmai fasi'ámai inai seró sune. ³¹ Yérúsaremu-naopa'o kondá Yúndiyaa-aempaken-Yundaa-waasi Ísu Káráisitini-aaisafesa ímba érai'emo sewi sínkamofó sé'a súwa'nai úmai inai seró. Mifá'á Maníkóni waásimo méraawi túwa'nai on-óntántáfésa aamoí íyantafe'a inai seró. ³² Minkísáú tai'ásuwaanana Maníkómó ewémó sína'o é'a aamoí é'a kentópa'a wéme'a kotuwáné'a aúí'a úmai ménaumne. ³³ Maníkó aáno'o uwásínkáíwaisa kesé'a méraiye sé'a inai sunda érai'-ain-iyé.

16

Kawe'-úmai méraaromo siyáin-ai.

¹ Moórá-ininkon-awi'a Fípi kesímánaakaanta éna Maníkóni waási Sénkíríyaa-naopakewi túwa'nai isa'á wenáái simátimune. ² Kesé wesé'a Fasi'aénkóni waási ontáfé'a kentópa'o wínda aamoí uwánke'a keséta méraao sé'a tuwímbai-tantaa'o wempímbó ímbo wérainda áwa'nai oro. Sáwífa'nanka túwa'nai ena kenkwará'ó súwa'nai intáfé'a pó'a áwa'nai oro.

³ Moórá-ininkon-awi'a Pírísiraawe awaakón-áwí'a Ákwíraante'a kawé'-úmai méraakaiyo sune. Mindáraiye kewé Ísu Káráisitini kísaua wémaumne. ⁴ Ááéma sínkamiyakai puwúyafo-imayaa ímba ésarai súwa'nai uráaya'a aamoí uwátinkaumne. Ímba ke aantemba aamoí uwátinkaumpo fí'onkaa-waasi fí'o-fi'om-barafakewi Maníkóni waásiwara'a aamoí wéuwatinkaawe. ⁵ Mindáraití naaúmpa'a Maníkón-ímáyáá ésa túwaandu owísáfé'a kawé'-úmai méraaro sune.

Moóráwígon-awi'a Épínitasi kesí waási-i'a intáfé'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá Ésiyaa-marafakewi aifa'á Ísu Káráisitini-aaisafena amankúnkúmba uráiwain-iyé. ⁶ Moórá-ininkon-awi'a Máriaantafe'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá kentáféna imáyáa éna óraa-kisau wémaiye. ⁷ Kae'-Yúndáá-wáási túwí'a Ándónaikasiye Yúníyasintetafe'a kawé'-úmai méraakaiyo sune. Kemá Ísu Káráisitíye'a ímba kááísamai méraawandara'a mindárai-nonkaamba kááísamai maé'óyambani. Ísuni aantá-waasisomba minkáé'nárai tuwánaraan-kwaasiyai ésarai ááéma kesé'a ándáfa'a kuráaye.

⁸ Moóráwígo Ámpíríyetasintafe'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá kesí waási-i'a éna Fasi'aénkóe'a kááísamai méraiye. ⁹ Moórá Épáanintafe'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá kesé'a Ísu Káráisitini kísaurai wémauye. Moóráwígo kesí waási-i'a iwáín-áwí'a Sítékisintafe'a kawé'-úmai méraao sune. ¹⁰ Moóráwígo Ápérísi Ísu Káráisitini aampa'á fasi'ámai aráái'wáiwaintafe'a kawé'-úmai méraao sune. Árísítópurasini akúntáfé'a kawé'-úmai méraaro sune. ¹¹ Moórá Yúndaa-waasion-awi'a Érotiyonintafe'a Násísáasini akúmbá Ísu Káráisitini waásisafe'a kawé'-úmai méraaro sune.

¹² Moóráwígo Táráífinae moóráwígo Táráífosaye mindárai Fasi'aénkóni kísau wémaeyawisafe'a kawé'-úmai méraakaiyo sune. Moóráwígo Pésísi Fasi'aénkó Ísuntafena imáyáa éna óraa-kisau wémaiwaintafe'a kawé'-úmai méraao sune. ¹³ Moóráwígo Rúfaasi Ísu Káráisitini kísau mo maénamo íyáákaraiwainte anówa kesinóraamba uráin-ininkontafe'a kawé'-úmai méraakaiyo sune. ¹⁴ Tuwímbai-tuwi'a Ásínkiritasiye Fírigo-niye Émísiye Pátáropasiye Émásiye miwísé'a Fasi'aénkóni waási méraawisafe'a kawé'-úmai méraaro sune. ¹⁵ Tuwímbai-tuwi'a Fírórógasiye Yúriyaawe Nériyasiye wenámáa-naakowe Órímpasiye miwísé'a Maníkóni waási méraawisafe'a kawé'-úmai méraaro sune.

¹⁶ Kempínkémbá moórá-mora-waasi imáyáa é'a tiyáamba tíméro. Ísu Káráisitini waási seyaafá'nánká kentáfésa sésa kawé'-úmai méraaro sewé.

¹⁷ Kesí waásisono. Maarán-áái óraaka simátimune. Tuwímbai simátímakaunda-
 aai ímba arááiwaesa sésa karo'-áái simátíméwasa isésa tuwínkaa'-ésa tuwímbai kawe'-
 ámbá tuwésa sáwí-ampa'a wégowe. Káráwiye'a miyán-kwáásí tínaaemba uwátíméro.
¹⁸ Miyán-kwáásí kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau ímba maésa sáwí-imayaasafesa
 tirááísafesamo on-kísáú maésa karo'á simátinkanae sésa aai simátimesa símai tirumbá
 faiyaráawasa ímbo kawe'ó úmaimo aaimó isááwi minkáro'-ááísáfésa érai'e wésewe.
¹⁹ Kembiwímó ásé-aaimo fasi'ámaimo taawiyáfón-aai seyaafá'nánká isáántafe'a imáyáa
 é'a aamoí uwátinkaumne. Kawe-kísáúsáfé'a imáyáa úmae iyé'a sáwí-kisausafe'a ímba
 imáyáa ombá mindá sirááíma wétaiye. ²⁰ Maníkó aáno'o uwásínkáíwaisa túwa'nai ina'a
 kárika'a waántáwankomba íyáákanaawe. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu úwoi túwa'nai úmae
 íyíntafe'a inai sune.

²¹ Kesé'a kísau mo máíwain-awi'a Tímóti kawe'-úmai méraaro siyé. Tuwímbai-
 Yundaa-waasi-tuwi'a Rúsiyasiye Yésóniye Sósipataawe kawe'-úmai
 méraaro sewé.

²² Kemá Tétiyasi Póro sin-áái maanáúfái agae'a kembiwisé kesé'a Fasi'aénkóní waási
 úndasafe'a kawe'-úmai méraaro sune.

²³ Moóráwígon-awi'a Káyási kawe'-úmai méraaro siyé. Wení naaúmpa'a wéwau-
 nasa Maníkóntáfésa imáyáa on-kwáásí mindáúmpá'á túwaandu wéowe. Moóráwígon-
 awi'a Érásítasi wení naaópakewiti óntanka'a káráwiyaiwai kawe'-úmai méraaro siyé.
 Moóráwígon-awi'a Kótasi Maníkóní waásigo kawe'-úmai méraaro siyé.

²⁴ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai úmaena íyímba érai'-aain-iyé sé'a
 inai sune.

²⁵ Maníkón-áwí'a óraa'a úmae íyóno. Ísu Káráísitin-aai ásé-aai simátimun-aai ísare'a
 érai'e sembá póna Maníkó kanaa'á fasi'átínkáimba pó'a wenááísafe'a fasi'aén-ímáyáa
 wéowe. Naaófá'á Maníkó minásé-ááísá aúpá'á makówasa kentáá síwá'náwe miwí tísaafi-
 tantamba uráawiye minááígóní áwáuma ímba ísaraawe. ²⁶ Maníkón-aai simátímakaawi
 mináái agaimakáawe. Maníkó maé'mae'o iwái káfé'a paápé íníye simbá pósa seyaafá'-
 maráfákén-kwáásí minááígóní áwáuma isánááwe. Minááísáfésa timankúnkúmba ésa
 taawiyafiyantafena minááígóní áwáuma paápé uráiyé. ²⁷ Ísu Káráísitimo uráintafeta
 Maníkón-áwí'a óraa'a úmaeta wéiyune. Maníkó mimbórá-Máníkó ména weyáá seyaafá'-
 tántáátáféna ísaraiwai wenáwí'a óraa'a úmaeta iyúndasa
 érai'-aain-iyé.
 Kemá Póro sún-da-aai tai'áiyé.

1 Kórinti

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afa'móráe-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Éfésási-naopa'a ména maanáái agaimái Kórinti-naoraa-waasi mátímakaiye. Kórinti-naopa'a óraa'-naopa'a Ákáyaa-marafa'a wéron-daopa'a Kíríki-waasi sáwífa'a mérowasa tuwímbai-Yundaa-waasiwara'a máúpa'an-iyé. Ááema Póro Ísun-aaí kosimátíma'maena iyúwasa Ísuni aampa'á wéwesa ánaaemba tuwínkaa'a ésa sáwí'a urówana Póro mináái iséna maanáái agaimái tuwówasa mátímakeawe.

¹ Kemá Póro maanáái agai-timúmpo isáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kembá aantá-waasi-i'a uwásinkena séna Ísu Káráisitini-aaí kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Kentáásí waásigon-awi'a Sósénisintafe'a súnana maanááfái wéagaiye. ² Maníkóní waási Kórinti-naopa'o méraawi isáaro. Maníkó wendé-í'a uwátínkaraisa'a Ísu Káráisitíye kááísamaimo méraawi isáaro. Seyaafá'-márafákéwí Fasi'aénkó Ísu Káráisitimpá'a inaimó sewíyé kembiwíyé Maníkó wemparí'a uwátínkaraiye. Káráisiti miwíyá'á káráwiyaiwai éna kentáará'wará'á káráwiyaiye. ³ Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitíye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inái sune.

⁴ Kembiwísáfé'a isámai aasiyaasí Maníkómpá'á súwi sune. Maníkó Ísu Káráisitini kísausafena imáyáa éna wétuwa'nai-imba mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ⁵ Ísu Káráisitíye'o kááísamaimo méraantafena Maníkó kawé'ó uwátínkáimba kempímbá óraa'o uráintafe'a pó'a wenáái isé'a kawé'-úmai wésimatimewe. ⁶ Ísu Káráisitini-aaí simátímakaunata tirumpimbá ta'ótoke'a fasi'ámai mé'a pó'a wenáái kawé'-úmai simátíme'a ⁷ Fasi'aénkó Ísu Káráisitimo marapá'ó kumínda amu'maré'ó méraamba Ufaen-ámútánkó tímí-fasi'aemba maimái ta'ótokaawe. ⁸ Fasi'átínkáfa'a iyínana póna ánaaen-kanaamo Fasi'aénkó Ísu Káráisitimo kumínda-kanaa kempímbá sáwí-aaí imba wéniye. ⁹ Maníkó sintembó wéna wenááninko kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitinte'o kááísatinkaindasafena táántaraimba sintení'o iwái póna miyá íniye.

Tuwín-tuwimbo uráan-aaí.

¹⁰ Kesí waásisono. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitini fasi'aémbá símakaintafe'a óraaka wésimatimune. Mimbórá-áái wése'a imba tuwínkaa'-é'a mimbóráfímbá mé'a mimbórá-ímáyáá wé'e'a mimbórá-kísáú máéro. ¹¹ Kempínkémbá moórá-ininkon-awi'a Kórówini akúmpákén-kwáásí tuwímbai tasimásimesa sésa keiyái aaisambá sésa tuwínkaa'-úmai méraawe tasimásímakaawe. ¹² Mináísánkóní áwáuma maarán-iyé. Tuwímbai sé'a Póro kentáásí óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Ápórosi kentáásí óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Pítaa kentáásí óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Ísu Káráisiti kentáásí óraakon-iyé wésewe. ¹³ Ísu Káráisiti mimbóráwígó óraako méraifo imba tuwínáaro. Kemá Póro imba kembiwísáfé'a imáyáa é'a aaraa-táiyá'á pukáumne. Imba kentáfé'a isámai nombá maiyáafo Ísuntafe'a isámai nombá maiyáawe.

¹⁴⁻¹⁵ Tuwímbai sé'a Póro kentáásí óraa'-i'o índasafena nombá maisínkaraiye sefó sé'a sáwífa'nanka imba nombá maitínkaraunda mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. Kempínkémbá imba sáwífa'an-ófo kae'-wáásí túwí'a Kírísipasinte Káyásinte minkáé'narái aantemba nombá maitínké'a sáwífa'-waasi imbo nombó maitínkaraundasafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ¹⁶ Enifo moóráwígon-awi'a Sétefanasiye wení akúné nombá maitínké'a imáyáa é'a fí'owima imba maitínkaraumne. ¹⁷ Ísu Káráisiti imba simásimena séna nombá maitínkámae núwo simásímakaifo ásé-aaí simátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'ó pukáin-aaigoni áwáuma imba isáafo sé'a Káráisitini-aaí afora'á simátíme'a waásiti kawé'-ímáyááfínkén-áái imba sé'a tafisúnda-aaí imba simátímumpo afora'á Káráisitini-aaí wésimatimune.

Ísumo pukáimba Maníkóní fasi'aénkón-iyé-aaí.

¹⁸ Sáwí'o úmaimo méraawini aambó arááíwáéwi Ísu Káráísiti waásisafenamo imáyáa énamo aaraa-táiyá'ó pukáin-aaisafesa sésa úwoi-aain-iyé wésefo Maníkómpá'ó kon-ámbo arááíwaundawisa minááísáféta séta Maníkó súwa'nai í-fásí'áémbá iyésá wé-sune. ¹⁹ Sáwí'o úmaimo méraawini aambó wéaraaiwaewisafena Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

marapá'-wáásí kawe'-ímáyáán-iyé sen-ímáyáá tai'ásuwe'a fí'o-fi'on-imayaawara'-waasiti

imáyáa maitiyuwánaumne

agaimaréna siyáiyé. ²⁰ Marapá-tántáátáfésa kawe'-ímáyáámó owísáféna Maníkó séna minímáyáá sáwísamban-iyé siyáiyé. Kawe'-ímáyááwáráwí ímba aifa'á wíyasa pósa áamáambo ísaraawi ímba aifa'á wíyasa pósa marapá-tántáátáfésamo aaimó símae wénowi ímba aifa'á kónááwe.

²¹ Maníkó kawe'-ímáyáá éna séna marapá'-wáásí miwítí kawe'-ímáyááfínkémbá ímba kanaa'á kesí áwáuma suwánánááwe súmbanifo imáyáa éna séna kesááisafesa timankúnkumbo iyawi sáwí'o úmaimo méraampinkemba faútinkanaumne Maníkó súwata minásé-áái simátimunasasa tuwímbai úwoi-aain-iyé wésewe. ²² Yúndaa-waasi sésa ímbo awánaanda-i'lo inatá Ísu Káráísitin-aaisafeta érai'esa sénaumne sewasá Kíríki-waasi kawe'-ímáyáán-iyé sen-ímáyáá saafá ombánifo ²³ kesáá Ísu Káráísitimo kentáásáféna imáyáa énamo pukáin-aaisa simátimunasasa Yúndaa-waasi mináái isésa Ísu Káráísitin-aai tínaaemba uwáméwasa Kíríki-waasi mináái Maníkóní kawe'-ímáyááfínkén-áái isésa úwoi-aain-iyé sewatá ²⁴ Yúndaa-waasifinkene fí'onkaa-waasifinkene Maníkó wemparí'o uwásinkaraiwaisa séta Maníkóní kawe'-ímáyááfínkémbá Ísu Káráísiti pukáisana Maníkóní fasi'aénkó sáwí'o úmaisáamo méraundafinkenta wéfausinkaiye. ²⁵ Marapá'-wáásí sésa Maníkóní imáyáa úwoi-imayaan-iyé sen-ímáyáágó kawe'-ímáyáágó póna waasiti kawe'-ímáyáágómbá iyáákaraiye. Waási sésa Maníkó aamoisaémbá iyémó sen-ámóísáénkó waasiti fasi'aémbá iyáákaraiye.

²⁶ Kesí waásisono. Maníkómó wení waási-i'lo uwátinkonka'o máúwaini áwáuma imáyáan-oro. Kempímbá marapá'-wáásí túranka'a kawe'-ímáyááwárá'-wáásí ímba sáwí-fa'a méraafo moórá-mora mé'a marapá'-wáásí túranka'a fasi'aén-kwáásí ímba sáwífa'a méraafo moórá-mora mé'a marapá'-wáásí túranka'a túwí'o wéron-kwaasi sáwífa'a ímba méraafo moórá-mora méraawe. ²⁷ Marapá'-wáásí sésa úwoi-waasin-owe sen-kwáásífínkémbá Maníkó wení waási-i'a uwátinkena marapákén-káwé'-ímáyááwárá'-wáásí Maníkóní waási tuwánésa sésa kentáásí kawe'-ímáyáá sáwísamban-iyé síyantafena Maníkó miyán-kwáásí wemparí'a uwátinkaraiye. Marapá'-wáásí sésa aamoisaén-kwáásín-owe sen-kwáásífínkémbá Maníkó wení waási-i'a uwátinkena marapáké-fásí'áénkwárá'-wáásí Maníkóní waási tuwánésa sésa kentáásí fasi'aémbá sáwísamban-iyé síyantafena Maníkó miyán-kwáásí wemparí'a uwátinkaraiye. ²⁸ Marapá'-wáásí sésa úwoi-waasin-owe sésa símai sáwí'o uwátínkááwiye ímbo méraawiye Maníkó wení waási-i'a uwátinkaraiye. Marapá'-wáásí sésa óraa'-waasin-owe sen-kwáásí tai'áiyantafena úwoi-waasifinkemba Maníkó wemparí'a uwátinkaraiye. ²⁹ Maníkón-aúranka'a miwí kentúwí'a ímba mósá maráiyantafena úwoi-waasifinkemba Maníkó wemparí'a uwátinkaraiye. ³⁰ Maníkó Ísu Káráísitinte'a kááísatinkaraisa'a méraawana póna Ísu Káráísiti kentáásí kawe'-ímáyáágóní áwáu-ita Maníkó uwánkaraiye. Ísu Káráísiti pukáintafena Maníkó wenaúranka'a arupísesa uwásinkenasa wení waási-i'a uwásinkenasa sáwí'o úmaisáamo méraundafinkenta maisiyuwéna siyáísata méraumne.

³¹ Minááísáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

moóráwigomo kesúwí'lo mósá maránae sénamo éna ímba miyá éna Fasi'aénkón-áwí'a mósá maráino agaimaréna siyáiyé.

2

Ísu aaraa-táiyá'ó pukáin-aai.

¹ Kesí waásisono. Kentópa'o komaéwánda Maníkón-aai paápé uráin-aai kosimátimewandara'a kesúwí'a maimaé iyíwae-aai ímbo simátimewanda Maníkón-aai afora'á simátímakaumne. ² Ááema imáyáa é'a sé'a kentópa'o komáenda ímba miyám-baaran-tantaakoni imáyáa é'a simátíménda Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a kentáásáfénawe séna aaraa-táiyá'ó pukáin-aai aantemba imáyáa é'a kosimátimenaumne sé'a ³ kentópa'o komaéwándara'a sáa'a úwana tata'á úwa'a aamoisaén-kwáásí mé'a ⁴⁻⁵ aaimó simátimewandara'a Maníkón-aaisafesamo érai'emo síyawini áwáuma ímba waásiti kawe'-ímáyááfínkémbán-ifo Maníkóní fasi'aémpínkémbán-iyé sé'a simátimé'a Ufaenámúntánkóní kísauwe fasi'aéné aráátimewana'a awánaraawe.

Maníkóní kawe'-ímáyáágón-aai.

⁶ Maníkóntáfé'o fasi'amaimo méraawisafe'a kawe'-ímáyááfínkémbá kawe'-áái simátimune. Minkáwé'-ímáyáágó ímba marapá'-wáásífínkéné marapá'ó káráwiyaawimo tai'áiyawífkemban-ifo ⁷ minkáwé'-ímáyáágó Maníkómpákémbán-iyé. Maníkó maramó ímbo úmakonka'a séna to'mayaa é'a ánaaemba paápé onaná miwá kawe'á uwátinkainasa ságaen-aempa'a ménaawemo siyáimba kentáásáféna séna minkáwé'-ímáyáá aúpá'á makáimba póna wérowasa ⁸ marapá'ó káráwiyaawi ímba kawe'-úmai ísaraawe. Ísaresaraa Fasi'aénkó fí'ora-fasi'aenkwarawimba aaraa-táiyá'á ímba tufúwana pukáisino. ⁹ Mináásáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó to'mayaa úmai wembó tirumbó ámén-kwaasi timíníye. Túranta ímba awánésa táá'a ímba isésa ímba imáyáa uráan-tantaa'a Maníkómó to'mayaa úmakaimba timíníye

agaimaréna siyáiyé. ¹⁰ Énifo Maníkó wení ámútankomba ai'marówana keséta ména Maníkómó to'mayaa úmakainta aráásímakaiye. Maníkóní ámútanko seyaafá-tántáá'á awánéna Maníkómó wenarumpin-ímáyáá énamo to'mayaa úmakaimba awánaraiye. ¹¹ Waásimo ombá moóráwigoni imáyáa ímba wéawanaafo wení ámútanko aantemba wéawanaiye. Miyáumai Maníkóní imáyáa ímba wéawanaafo wení ámútanko aantemba wéawanaiye. ¹² Maníkó marapáké-fásí'áémbá ímba siménasa wení ámútankomba ai'marówana keséta ména fasi'aéntá símakaiye. Maníkómó to'mayaa úmaimo símínta awánáúndasafenasa wení ámútankomba ai'marówana keséta kumbéraiye.

¹³ Mináásíáámó wésimatimunda ímba waásiti kawe'-ímáyááfínkén-ááín-ifo Maníkóní ámútanko simásímakain-aaisa wésimatimune. Maníkóní ámútankomo tirumpimbó mérain-kwaasisafeta Maníkóní érai'-aaisa wésimatimune. ¹⁴ Maníkóní ámútankomo tirumpimbó ímbo méraiwai wemó wétimin-tantaa'a ímba kanaa'á maésa mintántáátáfésa sésa sáwísamban-iyé sésa marapá'-wáásí Maníkóní ámútankomo wétimin-tantaa'a ímba kanaa'á wéisaafó Maníkóní ámútankomo tirumpimbó méraiwai aantemba mintántáá'á isésa kawé-tántáá'án-iyé wésewe. ¹⁵ Maníkóní ámútankomo tirumpimbó méraiwai kanaa'á seyaafá-tántáákóní áwáuma tuwínkaa'-úmai sáwí-aaiye kawe'-ááíyé wéisaafó marapá'-wáásí Maníkóní ámútankomo tirumpimbó méraiwai tuwánésa miwítí kísaugoni áwáuma ímba wéawanaawe. ¹⁶ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Fasi'aénkómó imáyáamo wéimba ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á wení imáyáa arupíse wéuwankaawe

agaimaréna siyáimbanifo Maníkóní ámútankomo sirumpimbó méraiwaisa Ísu Káráisitini imáyáasa wéisaumpo marapá'-wáásí kentáásí kísaugoni áwáuma ímba wéawanaawe.

3

Maníkóní kísau-waasi-tai.

¹ Kesí waásisono. Maníkóní ámútanko tirumpimbó óraa'o úmaimo mérain-kwaasimo simátimundantemba kentópa'o koméraawandara'a kembiwí ímba miyá simátime'a Ísu Káráisitintafe'o ímbo fasi'ámaimo méron-kwaasi untáfé'a tuwíntuwe-tuwintuwe'a simátímakaumne. ² Umarambó fasi'aén-tómbá ímba timé'o náambo tíméntemba Káráisitin-ai ímba fasi'aén-ááífimbán-ifo fetóímó in-ááífínkémbá simátímakaumne. Ááéma ímba kanaa'á ísáantafe'a miyán-ááífínkémbá Káráisitin-ai simátímakaumne. Káfé'wara'a miyá uré'a mé'a pó'a ímba kanaa'á wéisaawe. ³ Ísu Káráisitintafe'a ímba fasi'ámai imáyáa é'a marapá-tántáátáfé'a imáyáa é'a mé'a tirumbó sáwí'o wéuwatinke'o aaisambó sembá marapá-tántáátáfé'a imáyáa é'a marapá'-wáásímó méraanten-úmai miyá uráawe. ⁴ Tuwímbai Póro kentáásí óraakon-iye sewasá tuwímbai Ápórosi kentáásí óraakon-iye sembá marapá'-wáásímó méraanten-úmai miyá uráawe.

⁵ Kenkáí súwí'a mósá maré'a tuwínkaa'-úmai méraambanifo Maníkóní kísau-waasiyai aantemba úye. Fasi'aénkó Ápórosintafena séna kesí kísau mauwó séna kentáféna kesí kísau mauwó súwakai wení kísau maéwáya'a Fasi'aénkón-aaisafe'a timankúnkúmbó uráamba wení kísau-waasiyai úye. ⁶ Kísau'fa'o ánáuntumbo ontembá Fasi'aénkón-ai simátimewanana námáimo úmaimo fiyútúwáantemba Ápórosi miyáumai túwa'-nai úwana Maníkómó ánáuntumbo óraa'o uwátínkáíntemba wemá imáyáa timúwa'a wenáái tirumpimbá ta'ótokaawe. ⁷ Ánáuntumbo kísau fiwáiyé námáimo uwátínkáíwaiye mindárai ímba óraa'-waasiyai ofo Maníkó óraa'o uwátínkáíwai wemá óraakon-iye. ⁸ Ánáuntumbo kísau fiwáiyé námáimo iwáiyé mimbóráí'a úmai méraayamba póna Maníkó miwítí kísaugoni méyámbá timíníye. ⁹ Kesé Ápórosiye'a Maníkóní kísau-waasi úya'a kembiwí Maníkóní kísauraamba owatá miyásáámó úndasa Maníkóndésa úmpo miyán-imáyáa kenkáísáfé'a ímba ombá kembiwí wétuwinaawe. Ímbo tuwínkaa'-oráámbá isa'á wétuwinaawe. Ísáaro. Kembiwí Maníkómó in-dánkáání'a wéowe.

¹⁰ Maníkó súwa'nai úwa'a kempímbá kísau maiyáumne. Naambó on-kwáásiyá'ó káráwiyaiwaimo kawé'-imáyáámó énamo áfombo fáíntemba Ísu Káráisitin-ai simátímakaunda áfonkaamba faitínkáfa'a kówánasa mináfónká'ó naambó owí minkísáú káráwiyoro. ¹¹ Fí'on-afomba ímba faénááfo mimbórá-áfómbó Maníkómó é'o faimakáimba mináfómbá Ísu Káráisitin-iye. ¹² Mináfónká'á naambá ónááfo tuwímbaimo ésa Ísuntafesa ímbo fasi'ámaimo imáyáamo owí wááu-tantaa'a taaisané owáísané íyasa tuwímbaimo ésa Maníkóntáfésa fasi'ámaimo imáyáamo owí fasi'ámaimo waé'wae'o índa-tantaa'a korí-óntántané fí'o-fi'on-ontantamba ónááwe. ¹³ Waásiti kísau ánaaemba paápé índara'a iyamó tuwímbai-tantaa'o kénamo tuwímbaimo ímbo kaintembá Ísu Káráisitimo kumíndara'a waásiti kísau paápé ínana tuwímbai-kísau tai'áínana tuwímbai-kísau úwoi wéiniye. ¹⁴ Mináfónká'ó naambó ombá fasi'ámaimo waé'wae'o índa-tantaatamba owí miwítí kísau wérainasa miwítí kawé'-méyámbá maénááfo ¹⁵ wááu-tantaatambo owí miwítí kísau tai'áínasa minkísáúgóní méyámbá ímba maésa miwí aantemba kawé'-úmai ménaawe. Waásiti moparawímbó káwisasamo miwí aantembo kawé'-úmimo méraantemba miwí miyá ónááwe.

¹⁶ Kembiwí ímbo tuwínkaa'-oráámbá tuwínkaa'-uráafo Maníkóní ámúntanko kentirumpimbá méraimba Maníkóní amáán-dankaamba ombá imáyáan-oro. ¹⁷ Maníkóní amáán-damba ufaen-dámbá isa'á kembiwí mindánkáámbá owasá tuwímbaimo kembó sáwí'o uwátínkááwa'o méraambo éna Maníkó miwí tai'ásuwainifo ímbo tuwínkaa'-oráámbá wétuwínkaa'-owe.

¹⁸ Kentí imáyáago karo'á simátínkáífo sé'a káráwiyoro súne. Marapá'-wáásí túranka'a kawé'-imáyááwára'-wáásísá únemo sewí Maníkón-aúranka'a kawé'-imáyáá íyantafesa

marapákén-káwé'-ímáyáá ímba aifaráámbán-iyé seró súne. ¹⁹ Marapá'-wáásí kawe'-ímáyááwémó sen-ímáyáásáféna Maníkó séna sáwí-imayaan-iyé wésiye. Mináásáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

marapá'-wáásí miwítí imáyáa mósá

márááwana Maníkó sisaná miwítí

ímáyáago karo'á wésimatinkaiye

agaimaréna súwana ²⁰ moóráfa'a agaimaréna séna

kawe'-ímáyááwémó sen-ímáyáásáféna

úwoi-imayaawe Fasi'aénkó siyáiyé

agaimaréna siyáimba ²¹ mindásafe'a ímba waási-tuwi'a sanaambá ma'maé íyóro.

Seyaafá-tántáá'ó túwa'nai índa wéraiye. ²² Kemá Pórowe Ápórosiye Pítaawe túwa'nai ondawísá méraumne. Marawé seyaafá-tántáá'ó wéraine puwíyana'i úwoimo méraiyaná'i mindámo túwa'nai índa wéraiye. Káfé'o wérain-tantaa'e ánaaembo paápé índa-tantaa'wara'e mindá túwa'nai índa wéraiye. ²³ Kembiwí Káráísitini waási owaná Káráísiti Maníkóndén-iyé.

4

Fasi'aénkóní aantá-waasi-taai.

¹ Kembiwí kentáásáfé'a imáyáa é'a sé'a Káráísitini kísau-waasi ésa Maníkómó aúpá'ó makáimba aráátimena séna mináái simátíma'mae nóro. Minkísáúrá'á káráwiyo ro siyáiwai owé-ímáyáán-oro. ² Moóráwígoni kísaura'o káráwiyaiwaimo sisasamó ontembá miyán-oro. ³ Maníkóní kísaura'a káráwiyaundawisafe'a kembiwíyá'ó fí'owiya'o sé'a kawe-kísáúwá'i sáwí-kísauwa'iyó sé'o sembá ímba óraa'-imayaa é'a kesí kísausafe'a ímba awáné'a kawe-kísáúwá'i sáwí-kísauwa'iyó súne. ⁴ Kesirumpinkén-ímáyáágómó séna kawe'-aantemba uráanemo sínda kawe-kísáúwá'i sáwí-kísauwa'iyó-aai ímba kendén-ifo Fasi'aénkóndé póna wésuwanaíye. ⁵ Mindásafe'a Fasi'aénkómó siyáin-kanaamo ímbo tiyáindara'a ímba tuwínáaro. Fasi'aénkómbó amu'makéwana kumíndara'a kumeupá'ó áwi yokaimba sára'a maréna waásiti imáyáa afora'á makéna seyaafá'-wáásí miwítí kísausafena tuwinéna túwí'a mósá maráíníye.

⁶ Kesí waásisono. Arupíse íyantafe'a simátímakaunda-aai Ápórosiye kesé'o siyáunda ímba kerái aantembanifo seyaafá'-wáásísáfé'wara'a siyáumne. Maníkón-aai aúfáí-wandaafimba agaimaréna siyáantemba miyán-oro. Moórá-oraakon-awi'a maimaé iyé'a moórá-oraakon-awi'a símai sáwí'a ombá kentúma maimaé'o wéiyomba miyá ímbo oráámbá wéowe. ⁷ Kembiwí ímbo íyáákaraawin-oyo miyámó

on-kwáásí-í'a Maníkó uwátínkaraiye. Maníkó miyán-kwáásí-í'a uwátínkarai fo kentúma ímba maimaé iyé'a sé'a kesáá keyááríkata miyán-kwáásísá méraumne ímba seró.

⁸ Kembiwímó maarán-ááímó sembá karo'á sé'a kawe'-wáásí-í'a úmáisa méraumne. Ímba Ápórosiye Póroe'a simásímakaayan-imayaafinkemban-ifo kentáásí imáyáafinkenta Maníkóní imáyáa iséta mindáraisá íyáákaraumne karo'á wésewe. Kembiwímó íyáákaraankakaa keráíwárá'á miyáumaiyai íyáákauyaisino. Sáwí-tantaakomba íyáákaiwae sé'o sún da ímba íyáákaraawe. ⁹ Imáyáamo únda Maníkó wení aantá-waasisa seyaafá'-wáásí tínaaempata sínkarainta tínkamowasamo púwón-kwaasimo waási túranka'o mó tinkesamo tínkamontemba wíyómpaken-kísau-waasi túranka'e waási túranka'e Maníkó kentáá miyá uwásínkaraiye-imayaa wéune. ¹⁰ Ísu Káráísitinaaimo simátimundasafesasa sésa sáwí-imayaawara'-waasin-owe wésefo kembiwí kesáfé'a sé'a Ísu Káráísitiye kááísamaisa méta kawe'-ímáyááwárá'-wáásísá úne wésewe. Kesáá aamoisaén-kwáásísá úna'a kembiwí kesáfé sé'a fasi'aén-kwáásísá úne-imayaa owí pó'a kentúwí'a maimaé iyé'a kesúwíta wétuwaawe. ¹¹ Maníkóní kísau maimaéta wénundasa ááéwe káfé'e nontáfénawe tóntáfénawe sáái taisatá ímba naambá makéta ímba kawe'-únánkwátói makáunasasa sínkamowata ¹² tómbá ímba úwoi máéndasafeta óraa-kísau maéta óntamba máúnasasa símáimo sáwí'o uwásínkáanta Maníkó kawe'á uwátínkainíye-aai simátimunásasa sáwí'o uwásínkáanta fasi'ámai méta

ímba ifátuwaunasasa ¹³ kentáá súwí'a kumínkwae sésa karo'-ááímó sembá anondáá kawé'-áái simátimunasasa ááéwe káfé'e kentáásáfésa sésa ofaiyáán-kwáásín-ofo miwí táái ímba ísáaro wésewe.

¹⁴ Kesí iyámpóísone sé'o imáyáamo úndawi tááko péé sína'a isé'a kawé'ó íyantafe'a maanáúfái wégaumne. ¹⁵ Káráísitini waási owasá sáwífa'nanka Ísu Káráísitin-ai simátímémba ímba sáwífa'nanka kentifoísái méraafo aifa'á Káráísitin-ai simátimémba'wana'a Káráísitiye'o kááísamai méraantafe'a keyáá kentifomá úne. ¹⁶ Mindásafe'a wa'wisé sé'a kemó úndantemba miyán-oro sune. ¹⁷ Mindásafe'a moóráwigomba Tímó-timba ai'maráanana kentópa'a wémena wíniye. Wemá Fasi'aénkóe'a kááísamai méraiwai ímba siyuwéna fasi'ámai ména kesááninkaambo uráiwai wen-ímáyáá úndawi kempá'á wéna Ísu Káráísitin-aúranka'o méraunda-aaiye Maníkóní waási naaó'-nao'o méraawi simátimunda-aaiye kosimátimémba kemó méraundanten-úmai méraaro-ai kosimátimémba.

¹⁸ Kempínkémbá tuwímbai sésa Póro úwoi aúfáífinken-ai wésifo kentáá aaimó simásimémba mindasafenasa ímba tíniye sembá kentúma maimaé wéiyowe. ¹⁹ Énifo Fasi'aénkómó ewémó sína'o é'a káríka'a kentópa'a wé'a túmo maimaé íyówi siyáan-ai aantentafe'a ímba kónaumpo miwítí fasi'aémbá Maníkómpákéná'íyo awánaandasafe'a kónaumpo. ²⁰ Maníkómó kentáará'ó káráwiyaimba maarán-iyé. Ímba aaisáféna aantemba káráwiyai fo Maníkóní fasi'aénká'ó méraawi miwíyá'á káráwiyaiye. Mindásafe'a Maníkóní fasi'aénká'ó méraa ína Maníkóní fasi'aénká'á méraao sé'a kotuwánanaumpo. ²¹ Imáyáan-oro. Kembiwí'á'ó ímbo kuráandara'o sáwí-imayaamo tuwé'ó kawé'-úmaimo méwa'a ken-ímáyáá é'a faru úmaisa koménaumpo. Ímbo miyámó uréwa'o é'a fasi'ámai arupíse kouwátinkanaumpo. Mindásafe'a imáyáan-oro.

5

Afowán-awaainimbo maiyáin-ai.

¹ Kempínkémbá moóráwigo óraa-sawí'a éna afowán-awaainimbo maiyáiyé sewa'á isáúmpo. Kembiwí Maníkóní waási miyá-sáwí'ó uráiwaintafe'a étuwáao ímba sewaná úwoi miyá ímbánifo waántáwankoni aambó arááíwáéwi ímba miyá ésa miyámó owísáfésa sáwí-meyamba maenááwe wésewe. ² Kempímbá moóráwigo ména óraa-sawí'a wéisa'a kawé'á úmaisa méraumpo karo'á sé'a kentúma maimaé wéiyófo sáwí'ó uráin-kwaasisafena kentirunkómó umbaimó táina'a minkwáásí ai'mátuwaaro. ³ Kemó kentópa'o komékaa minóráá-sáwí'ó uráiwaimba aafimbá maenké'a sáwí'a wéiyé súsi. Kemá némpa'a mé'a kesí imáyáago kentópa'a wéraisá'a misáwí'ó uráiwaimba é'a aafimbá maiyánkaraumpo. ⁴ Túwaandu íyampimba kesí imáyáago kentópa'a wérainana Fasi'aénkó Ísuni fasi'aémbá kembiwí'ó wéraintafe'a misáwí'ó uráiwaimba aafimbá maenkáaro. ⁵ Maníkóní waási káráwiyampinkemba ai'mátuwenana waántáwanko umbai-tántáá'á amínana sáwí-amba tuwáinana Fasi'aénkó Ísumo kumíndara'a wembá aiyáíndasafe'a miyá é'a aafimbá maenké'a aúwáaro.

⁶ Kawé'á úmaisa méraumpo sé'a makáawanamo moórá-kisaamo kawáá'énamo ímba seyaafá-kísáafá'ó wété intembá kempímbá moóráwigo miyáumai sáwí'ó índawi kempímbá tifó sé'a ai'mátuwaaro. ⁷ Tíyótaimo

í-tánón-kánaámó tóso ésa Yúndaa-waasi tómbó intóráin-tantaa'a tuwésa aú-tomba marésa sipisipi-araa'a tufú'mai wénaawe. Miyáumai Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáimba pó'a aú'á úmai mé'a mindásafe'a misáwí'ó uráimba tuwé'a kawé'-úmai méraaro. ⁸ Sáwí'ó é'a sáwí-tantaatafe'a ímba aamoí é'a kawé-tántáátáfé'a érai'-aaisafe aantemba

aamoín-oro.

⁹ Ááéma moórá-aufai agaimái simátimémba sé'a

aare-úméné waai-úméné mó owísé'a ímba méraaro siyáunda ¹⁰ minááímó siyáunda Maníkóní waásifinkembo miyámó owísé'a ímba méraaro siyáumne. Waántáwankon-imayaamo on-kwáásí aare-úméné waai-úméné fí'o-fi'on-tantaa'-umene túrande-urande ésa marapá-tántáátáfésa aamoí ésa ímba Maníkóntáfésa aamoí ésa miyámó on-kwáásísáfé'a ímba sé'a Maníkóní waásifakewimo miyámó ísáfé'a siyáumne. Waántáwankon-imayaamo on-kwáásí seyaafá'-máráfá'ó méraamba ímba tiyuwé'a miwísé'a úwoi méraaro. ¹¹ Énifo agaimakáunda-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Moóráwigo Ísuni waási úne siwái aare-úméné fí'o-fi'on-tantaa'-umene aúrande-urande éna marapá-tántáátáféna aamoí éna Maníkóntáféna ímba aamoí éna símai túwí'a sáwí'o uwátinkena uwó'o on-dómbá néna uwó'o owísé'a ímba mé'a wesé'a ímba tómbá naaró. Agaimakáunda-aaigoni áwáuma miyán-áásáfé'a siyáumne.

¹²⁻¹³ Ímbo Maníkómpá'ó tiyáawi kemá ímba aaifimbá maitinkánaumpo Maníkó aaifimbó maitinkáinda mindá wendén-iyé. Kempínkémbá Maníkóní waási sáwí'o uráawi aaifimbá maitínkáaro. Kempínkémbá moóráwigo misáwí'ó uráindawimba ai'má-tuwaaro.

6

Fasi'aénkóní waásifimbo umbai-tántáá'ó wérainda arupíse uwátínkáaromo siyáin-aaí.

¹ Moórá-aaímo sáwí'o ombá simátíménda ísáaro. Kempínkémbá tuwímbai sáwí'o ombá ímbo waántáwankon-imayaamo on-kwáásífá'á mátinkare'a aaifimbó maitínkáamba sáwí'a wéofó Maníkóní waásiti óraa'-waasiya'a mátinkare'a símai arupíse oro. ² Ánaaemba Maníkóní waási óraa'-waasi-i'a ésa seyaafá'-máráfákén-kwáásí táái isésa kawe-kísáúwé sáwí-kisauwe sésa tuwínkaa'-ésa ánaaemba miyá ónááfo káfé'a káril'-aaí kanaa'á símai arupíse oro. ³ Ánaaemba wíyómpaken-kisau-waasi-taaimo isáiyamba mindá óraa-tantaa'an-ifo marapá'ó méraan-kwaasi-taaimo arupísemo íyamba mindá káril'-tantaa'an-iyé. ⁴ Moórá-tantaa'o arupísemo ónae sé'o é'a Maníkóní waásifimbo túwí'o ímbo wérainda-waasisafe'a arupíse uwásínkáaro ímba sé'a túwí'o wéraindawisafe'a arupíse uwásínkáaro seró. ⁵ Sáwí'a úne sé'a misáwí'ó ombá ifátuwe'a kawe'ó íyantafe'a maanáái agáúmne. Kembiwí sé'a kawe'-ímáyááwára'-wáásísá úne sembánifo ímba aaí ísámai arupíse wéuwatinkaafo ⁶ Ísu Káráisitini-aaísafesamo ímbo timankúnkúmbo íyawíya'a mátinke'a sé'a moórá-aaí arupíse uwásínkáaro sé'o ombá mindá sáwí'an-iyé.

⁷ Waántáwankon-imayaamo on-kwáásíyá'ó mátinke'a aaifimbá maitínkáamba sáwí'a é'a Maníkóní aambá ímba kawe'-úmai wéaraaiwaewe súné. Kentí óraa'-waasimo ísátinkaiyan-aaigomo éna ayááímó úwoimo wéinda mindá kárika'a sáwí'an-ifo Maníkó waántáwankon-imayaamo on-kwáásífá'ó aaifimbó maitínkáamba mindá óraa-sawí'an-iyé. ⁸ Miyámó ombá Maníkóní waási kentífá'awaawi sáwí'a uwátinke'a kentúwí'wara'a sáwí'a wéowe.

⁹ Sáwí'o owímó Maníkómó káráwiyaipa'o ímbo wíyantemba wéowe. Karó'-ímáyáá ímba é'a simátimunda-aaí ísáaro. Aare-úméné waai-úméné ésa marapá-tántáátáfésa aamoí wéesa Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa waaí keiyái kesuwaainíné sewasá kesuwaai'é sésa sáwí'a úmae nówasa aaré miyáumai keiyái sáwí'a úmae wénesa ¹⁰ umémbó ombá túraniyamba ésa uwó'o on-dómbá néna uwó'o ésa símai túwí'a sáwí'a uwátinkesa wétinkamesa umémbá ésa miyámó on-kwáásí Maníkómó káráwiyaipa'a ímba kónááwe. ¹¹ Kempínkémbá tuwímbai miyámó uráan-kwaasiyaani'a wéofó kentáásí Maníkóní ámútanko Fasi'aénkó Ísu Káráisitini fasi'aéntámbá misáwí-tántáá'á maitiyuwéna Maníkóndé-i'a uwátinkena wenaúranka'a arupíse uwátínkaraiye.

Túsamba Fasi'aénkóní kisaumo maíyan-aaí.

¹² Kempínkémbá tuwímbai sé'a seyaafá-tántáá'ó úndasa kanaán-iyé sefó kemá sé'a tuwímbai-tantaa'o ombá ímba kawe'á wéuwatinkaiye sé'a moórá-aaí seyaafá-tántáá'ó únda kanaán-ifo tuwímbai-tantaa'o únda miwá kembá ta'ótoraindasafe'a a'áo súné.

¹³ Tónkó tirumpimbó kumíndasafena isaná tirunkó tómbó náíndasafena ímbá póna Maníkó minkáé-tántáá'á tai'ásuwainiye. Miyá ínifo túwawaatafesamo imáyáamo ombá maarán-iye. Túwawaatamba ímba aare-úmémbo íyambanifo mintúwáwáátámbá Fasi'aénkóni kísau máéro. Miyámó íyantafena Fasi'aénkó túwawaaka'a wétuwa'nai-iye.

¹⁴ Maníkó Ísumbo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba wení fasi'aéntámbá kentáá súwawaa'a íyáfasisinkainiye.

¹⁵ Kentúwawaa'a Káráísiti aiyayaankaamba ímbá pó'a sáwí-anka'o nín-da-inimba ímba maiyé'a mimbórá-túmá ma'mái méraaro. ¹⁶ Moóráwigo sáwí-anka'o nín-da-ininkoe'a méraimba mimbórá-túmá ma'mái méraaye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfái-fimba agaimaréna séna

minkáé'nárai mimbórá-túmá
ma'mái méraaye

agaimaréna siyáiyé. ¹⁷ Énifo Fasi'aénkóe'o kááísamaimo méraiwei wení ámútanko wesé'a méraisana mimbórá'í'a úmai méraiye.

¹⁸ Aare-úméné waai-úménémó ombá tínaaemba uwáméro. Fí'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o wéomba túgo ímba sáwí'a wéifo aare-úmémbo wéomba túgo sáwí'a wéiye. ¹⁹ Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbérimba póna kentúma Ufaen-ámútánkóni naambó wérimba é'a ísaraawe. Kentúma Maníkóndé isa'á kesúma kendésáámá póta sirááimo táínda-i'a úwoi ónaumne ímba seró. ²⁰ Ísu Káráísiti kembiwísáfénawe sénamo pukáimba mimbéyámbá kembiwí wendén-ófo marapá'ó méraamba Maníkón-áwí'a óraa'a úmae íyóro.

7

Aaremó máén-aai.

¹ Tuwímbai-aaimo agaimáimo sísai uráan-aaisafe'a simátimune. Awá'-wáási aaré ímba maésa úwoimo méraiymba mindá kawé'án-iye. ² Énifo kembiwí úwoi waásifimbo méraawi aare-úméné waai-úméné óraa'o ompímbá méraantafe'a umémbá únafó sé'a aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba mindá kawé'án-iye. ³ Waaigó wenáuma ímba ta'ótorainifo mindá awaainínkóndé isaná awaainínkó wenáuma ímba ta'ótorainifo awaainínkóndé isaná miyáumai wenawá'nai wenawá'nai úmai méyaaye. ⁴ Awaainínkó wenáuma ímba we káráwiyaifo awaaijó káráwisana awaaijó wenáuma awaainínkó káráwiyaiye. ⁵ Ímba aambá faiyésarai énifo kanaán-iye sésarai Maníkóntáfésarai imáyáa ésarai inái símaesarai íyantafesarai kári-kanaa saagáyáaye. Minkánáá tai'áínasarai mimbóráfímbá kouwé'mai méyaaye. Ímba kanaa'á kentúra'a káráwiyewana ayáátááka'a nénka'a méyana kawé'ó úmaimo méraiya-fasi'aemba tai'áínana waántáwanko sáwí'a íwae séna tafisifó sé'a simátimundantemba miyán-oro.

⁶ Minááísáfé'a ímba fasi'ámai simátimé'a sé'a miyán-oro sé'a miyán-ááísáfé'o sísai omba simátimé'a sé'a miyámó íyamba kawé'án-iye sune. ⁷ Kemó aaré ímbo makáundantemba seyaafá'nánká miyámó íyamba siráái wétaiye. Énifo ímbo miyámó íyamba Maníkó miyám-baaran-tantaakoni fasi'aémbá wétimiye.

⁸ Simátiménda awá'-wáásiyé keto'-íniné ísáaro. Kemó úndantemba miyámó íyamba kawé'án-iye. ⁹ Énifo ímbo kanaa'ó kentúra'o káráwiyé'o é'a aaré maíyasa waaí maíyamba ónááwe. Aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba mindá ímba sáwí'an-ífo úwoimo mésamo aaré maénae-imayaamo óraa'a únafó sé'a aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba kanaán-iye.

¹⁰ Aaré máéwasa waaí máémbo owí simátimé'a sune. Ímba kesí imáyáafinkembanifo Fasi'aénkóni imáyáafinkemba simátimune. Aaregó awaaijómbá ímba auwéna kóino.

¹¹ Énifo awaaikómbó auwénamo éna fí'omba ímba waaí máíno. Ímbo miyámó énamo éna kouweréna awaaikómpá'á tíno. Waaí ímba kentuwaainíntómbá ti'mátuwaaro.

¹² Moórá-aaimo simátíménda Fasi'aénkó simátimiyo ímba siyáífo kemá simátimune. Keákwákómó ékai awaaikó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaainínkó ímba miyá in-ínínkó awaaikóntáféna es'é'a mérayae sínanamo éna ímba ai'mátuwaano. ¹³ Énifo awaainínkó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaaikó ímba miyá iwáí awaainínkóntáféna es'é'a mérayae sínanamo éna ímba ai'mátuwaano. ¹⁴ Waaigó Maníkón-aaisafena ímba amankúnkúmba iwáí awaainínkó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba in-ínínkóe'a taankarotámai méraintafena Maníkó séna awaaikó isaná póna kanaán-iye wésiye. Aaregó Maníkón-aaisafena ímba amankúnkúmba in-ínínkó awaaikó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba iwáíye'a taankarotámai méraintafena Maníkó séna awaainínkó isaná póna kanaán-iye wésiye. Ímbo miyámó inkakaa miwítí iyámpói Maníkóní waásiti iyámpóíyaamba ímba owaisínó. Énifo miwísáféna Maníkó séna kesí waásiti iyámpóíyaamban-owe séna kanaán-iye wésiye.

¹⁵ Keákwákómó ombá awaaikó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaainínkó ímba miyá isaná awaainínkó amankúnkúmba isaná awaaikó ímba miyámó ombá auwé'a kónae sésa miyá íyamba kanaa'á wété ónááwe. Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owí owasá ímba miyámó owíyé ímba kááísamai méraamba pósa wété íyamba kanaán-iye. Maníkó faru úmai méraiyantafena táántaraimba pósa auwé'a kónae sésamo ésa kanaán-iye. ¹⁶ Aaré ísáaro. Enawaaikómbá áwa'nai inanawá Maníkón-aaisafena amankúnkúna íni ína íníyo. Mináái ímba ísaraawe. Énifo waaí ísáaro. Enawaainínkómbá áwa'nai inanawá Maníkón-aaisafena amankúnkúna íni ína íníyo. Ímba ísaraawe. Mindásafe'a ímba ááéma tuwé'a wété oro.

Maníkó wení waási-i'ó uwátínkarainka'o méraanten-úmai méraaromo siyáin-ai.

¹⁷ Maníkó seyaafá'-wáási tínkámae kuráimba wení waási-i'ó uwátínkarainka'o méraanten-úmai miyáumai méraaro. Maníkóní waási naaó'-nao'a méraan-kwaasi mináái simátimune. ¹⁸ Maníkómó wení waási-i'ó uwátínkarainka'o mé'o Yúndaawaasi kentúmo káramai araenáémbo owasamó fí'onkaa-waasi kentúmo ímbo káramai araenáémbo owasamó ombá mindá kanaán-ifo úwoi miyá é'a fí'on-kwaasi-i'a ónae ímba sé'a méraaro. ¹⁹ Túmo káramaimo araenáémbo owasá ímbo túmo káramaimo araenáémbo owasá ombá ímba óraa-tantaa'an-ifo Maníkón-aaimo taawiyafésamo méraamba óraa-tantaa'an-iye. ²⁰ Maníkómó wení waási-i'ó uwátínkarainka'a méraanten-úmai miyáumai méraaro. ²¹ Maníkómó wení waási-i'ó uwátínkarainka'a kembiwí méyámbakaawiti wayó-kísáúmó maiyáawimo ombá ímba óraa'-imayaa ombánifo minkísáúmó túwén-ambo wéraina'o é'a tuwánááwe. ²² Fasi'aénkómó wení waási-i'ó uwátínkarainka'a kembiwí méyámbakaawiti wayó-kísáúmó maiyáawimo é'a Fasi'aénkóe'a kááísamai mére'a tu'makákáámbá méraawe. Énifo Fasi'aénkómó wení waási-i'ó uwátínkarainka'a úwoimo tu'maká'ó méraawimo é'a Ísu Káraísiti méyámbakaisa'a wení wayó'-wáásín-owe. ²³ Ísu Káraísiti pukáimba kentáféna mimbéyámbá uráisa'a wení waási-i'a uráamba pó'a kentí imáyáa ta'ótoranae síya'o é'a a'áo seró. ²⁴ Maníkómó wení waási-i'ó uwátínkarainka'o méraanten-úmai Maníkóe'a kááísamai méraaro.

Awá'-wáási táái.

²⁵ Awá'-wáásísáféna Fasi'aénkó ímba fasi'aén-áái simásímakaisa'a kesí imáyáafinkemba súné. Fasi'aénkó arumbá uwásínkáíntafe'a sún-da-ai pó'a kawé'-ááiyémó síyantafe'a simátimune. ²⁶ Umbai-tántáá'ó wéraintafe'a imáyáa é'a sumpo méraantemba miyáumai méraaro. Miyámó íyamba kawé'an-iye. ²⁷ Aaremó makáawi ti'mátuwanae ímba síyasa aaremó ímbo makáawi aaré maénae ímba seró. ²⁸ Énifo aaremó maíyambo é'a ímba aoisaambá ónááwe. Inaamarúmó waaimó maíyambo é'a ímba aoisaambá ónááwe. Aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba marapá'ó méraanumbai-tantaa'a wéraimba mindá imáyáa é'a miyán-ófo sé'a aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyambo íyamba kawé'an-iye súné.

²⁹ Kesí waásisono ísáaro. Maníkómó siyáin-kanaa ampáánk'á tai'áínífo aaremó makáawi miwítí umbai-tántáátáfésa ímba óraa'-imayaa ésa aaremó ímbo makáawimo mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. ³⁰ Tirunkómó umbaimó taiwái mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa tirunkómó ímbo umbaimó taiwái mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Tirunkómó aamoimó iwái mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa tirunkómó ímbo aamoimó iwái mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Óntamo méyánowi mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa óntamo ímbo méyánowi mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. ³¹ Marapá-tántáá'ó méyánowi mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa miyán-kísáúmó ímbo máéwi mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Marapá'ó méraan-kwaasimo máén-kisau tai'áínda pó'a súnnda-aai marapá'ó wérain-tantaatafena ímba aifaráán-tántáá'án-iyé seró.

³² Marapá-tántáátáfé'ó ímbo óraa'-imayaamo ombá siráái wétaiye. Awá'-wáásí Fasi'aénkóní kísausafesa imáyáa ésa Fasi'aénkómó aamoimó intembá wéofó ³³ aarewáráwí marapá-tántáátáfésa imáyáa ésa tuwaainíntómbó aamoimó íyan-kisau máéwana ³⁴ kae'-ímáyáágó wétafisiye. Ímbo waaímó maiyéwiye awá'-ínáámárúwé Fasi'aénkóní kísausafesa imáyáa ésa sésa súwawaa'e imáyáawe Fasi'aénkómbá aménae sefó waaiwárá'-ínímbá marapá-tántáátáfésa imáyáa ésa tuwaai'waimbá aamoí íwae sésa miyán-kísáú wémaewe.

³⁵ Aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba oró-áái ímba sumpo túwa'nai onda-áái simátimé'a kawé'-úmai méraiyantafe'a mináái simátimé'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a wení kísau aantembo maíyantafe'a mináái wésimatimune.

³⁶ Moóráwigomo aaré maénae sénamo aaimó tarímakenamo éna ánaaemba wéntáfénamo maénae-imayaa óraa'a énamo séna ímba kawé'-úmai méraumpo maénaemo síndamo seyaafá-tántáá'ó kanaamó ínanamo éna úwoi máíniye. Maíndamo éna kanaán-iyé. ³⁷ Moóráwigomo aaremó maénae sénamo aaimó tarímakenamo éna wení imáyáamo fasi'ámaimo énamo wenáúra'o káráwiyenamo séna ímba maénaumpo úwoi méíniye sínanamo seyaafá-tántáá'ó kanaamó ínanamo éna miyámó énamo ímbo maínda kawé'án-iyé. ³⁸ Miyáumai moóráwigo aaremó aai tarímakaindawimo maínda kawé'án-ífo moóráwigomo aaremó aai tarímakenamo ímbo maínda áfááraumai kawé'án-iyé.

³⁹ Ámáánko séna keákwákómó ésarai awaaikómó méraíndara'a kááísamai méraiyaana awaaikó puwínana waaisáfénamo ankáínana Fasi'aénkóní waásiya'-aantemba wíno. ⁴⁰ Énifo imáyáa é'a ímbo waaímó maénamo úwoimo méraínda arunkó kawé'á ínana méraíniye. Maníkóní ámúntanko minááisáféna mimbórá-áái wésiye-imayaa úne.

8

Póí tufú'mai karo-fási'aénkómbó amén-aai.

¹ Agaimái síesai e'a sé'a póímo wétufu'nesamo tuwímbai-ama'o kárámaimo waántá-taarera'o marésamo tuwímbaimo maaketimó maráámba minámá'á méyámba'maimo naandasá kanaawá'íyó-aaimo síesai e'o sen-áái simátiménda ísáaro.

Miyám-baarankoni áwáuma awánasaraundasa póta miyásá ónae-aai ááéma ímba seró. Miyámó ombó é'a kentúma maimaé íyófo waásimo tirumbó tímémbo wétuwa'nai-omba mindá kawé'án-iyé. ² Tuwímbaimo moórá-tantaatafesa imáyáamo ésamo sésamo é'a awánasaraumnemo síyawí ímba kanaa'á awánasaraafo ³ Maníkómbó tirumbó améwanamo ímbá Maníkó miwí tuwánasariye.

⁴ Mináái imáyáa é'a aneka'-áái póimo tufú'nésamo tuwímbai-ama'o káramaimo waántá-taarera'o marésamo tuwímbaimo maaketimó wémaraamba minámá'á méyám-ba'maimo náíyan-aaimo sendá ísáaro. Waántá-waasi ímba fasi'aénkwárá'-wáásín-fo mimbóráwígó fasi'aénkwáráwí Maníkó iyé-ááisá ísaraumne. ⁵ Wiyómpa'e marapá'é sáwífa-tantaa'a wéraisasa tuwímbai sésa kentáásí fasi'aénkwáráwí ména kenká'á káráwiyaiye sewaná miyámó sen-tántáá'á sáwífa'a wéraifo ⁶ kesáa mimbóráwígóntáféta séta kentáásí Maníkó éna kentáásifowa iyésá súne. Seyaafá-tántáá'á úmakaimba póta wenáwí'a mósá maréta wení waási-i'o úndasafeta méraumne. Mimbórá-Fási'aénkó méraimba Ísu Káraísiti póna Maníkómó siyáintemba seyaafá-tántáá'ó uráimba wení fasi'aénkátá méraumne. Miyáumai waántá-waasi ímba fasi'aénkwárá'-wáásí owé-áái ísaraumne.

⁷ Minááisá ísaraumpo seyaafá'nánká ímba ísaraawe. Tuwímbai póí tufú'mai wénesa waántá-waasi-imayaa ésa tímé'ómbanifo Maníkómpá'ó tiyáanka'a ááeraan-imayaa paaí ésa waántá-waasi tímém-poiman-iye sésa mimpóímó wénaamba tirumpin-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá ésa sésa mimpóímá ímbo naaráambá náúmne wésewe. ⁸ Mintómbó ímbo néta nétaamo úndasa Maníkó ímba imáyáa éna náúndasafenasa aamoí uwásinkenasa ímbo náúndasafenasa aamoí uwásinkenasa ímba miyá wéiye. ⁹ Waántá-waasi tímém-poimo né'o ímbo né'o ombá mindá kanaán-ifo Maníkóntáfésa ímbo fasi'ámaimo méraawi tuwánésa kembiwímó ontembá miyá ésa miwí tirumpin-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá miyá ofó sé'a káráwiyoro. ¹⁰ Kembiwí sé'a waántá-waasi ímba fasi'aénkwáráwí ombá pó'a tímém-poimo úwoimo wénaunda kanaán-iyemo sen-kwáásí waántá-waasiti ámáán-daumpa'o tómbó naambó ésa Maníkóntáfésamo ímbo fasi'aawí tuwánésa sésa keséta mintómbá nánaumnemo sésamo wénaamba tirumpinkén-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá wéowe. ¹¹ Miyáumai mintómbó náúnda kanaán-iye wésemba mindá Maníkóntáfésamo ímbo fasi'ámaimo méraawi sáwí'a wéuwatinkaawe. Ísu Káraísiti miwísáfénawe séna pukáiwai kentífá'awaawi sáwí'a uwátínkááwasa sáwí-amba wéaraaiwaewe. ¹² Kentífá'awaawi sáwí'a uwátínke'a miwímó ímbo fasi'ámaimo méraan-imayaa sáwí'o uwátínkáámba Káraísitimba sáwí'a wéuwankaawe. ¹³ Kemá Póro súne. Waántá-waasi tímém-poimo naanasá kesífá'awaisai suwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'o ama'ó ímbo naanasá suwánésa misáwí-ámbá ímba arááíwaenaawe.

9

Póro aantá-kisau wémaena méyámbá ímbo maiyáin-aai.

¹ Waási kembá ímba wéta'otorafo Maníkó kesáái simátiminkwae séna aantá-waasi-i'a uwásinkarawai é'a súrantamba kentáásí Fasi'aénkó Ísamba awáné'a wení kísau kempímbá komaéwánda suwáné'a Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba uráamba mindá kesí kisaugoni áwáuma paapé uráíye. ² Tuwímbai kentáfésa sésa ímba Fasi'aénkóní aantá-waasin-ifo úwoi-waasin-iye sewa'á kembiwí ímba kanaa'á miyán-áái wésewe. Fasi'aénkó si'marówa'a kembiwí wenáái kosimátimewana'a timankúnkúmba uráafo mindásafe'a imáyáa é'a kentáfé'a sé'a

érai'a Fasi'aénkóní aantá-waasin-iye seró.

³ Tuwímbai kempínkémbá kentáfé'a sé'a Fasi'aénkón-aai simátiminkwae séna ímba ai'mákaiwain-iye sembá maarán-áái anondáa simátimune. ⁴ Ásé-aai kosimátimewandara'a tómbó ímbo méyámbare'o úwoimo naráundarakaa kanaán-uráisino. ⁵ Fasi'aénkóní aantá-waasiye Fasi'aénkón-áfá'awaawiye Pítaawe tuwaainíntómbó tíl-maesamo ásé-aaimo kosimátíma'mae nóntemba kemó kesuwaainímbó áí'mae'o ásé-aaimo kosimátíme'o kentí tómbó úwoimo naráundarakaa kanaán-uráisino. ⁶ Tuwímbai ásé-aai kosimátímakaamba tómbó méyámba'mai náíyantafesa ímba kísau wémauwa'a tómbá úwoi tímúwasa naráafo Páánápáasiye kenkáísáfé aantemba imáyáa é'a sé'a tómbó náíyantafesarai kísau wémaesarai óntamba maiyésarai tómbá wémandaaye-imayaamo ombá mindá sáwí-imayaa wéowe.

⁷ Maarán-áái imáyáan-oro. I-wáásí miwímó kisaumo máénkakemba ímba tómbá méyámba'mai wénaafo miwítí óraakomo tímín-tomba wénaawe. Kisaumo owí minkísáúfákén-tómbá wénaawe. Póimo awiyówi mimpóimá tufú'mai úwoi wénaawe. Miyáumai kisaumo wémaewi méyámbá wémaewe. ⁸ Mináái waásiti imáyáafinken-aai simátimumpo Maníkón-aai aúfái-wandaaifimba miyán-ááímó wérimba simátíménda ísáaro. ⁹ Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba agaimaréna séna

waásiti tómbá wíti-aramba ásima piyíndasafena purumakagón-aísamai támai mapándáampa úmai ásima fitúwáínka'a purumakagón-óika'a ímba kárá'umakewana úwoi ména tuwímbai náíníye

siyáimba minkísáúgóní méyámbá póna mintómbá tuwímbai úwoi náíníye. Maníkó ímba purumakasáfénawe séna mináái agauwó siyáifo ¹⁰ kentáásáfénawara'a mináái siyáíye. Kisaumo owí mifákén-tómbá nánaumne-imayaa ésa wémaewe. Námáimo owí minkísáúfákén-tómbá nánaumne-imayaa ésa wéowe. ¹¹ Miyáumai kempímbá Maníkón-aai kosimátímakaundasa pó'a tóné tuwímbai-tantaa'emo úwoimo simíyanta kawé'aníye. ¹² Kentáásínaaemba tuwímbai kempímbá Maníkóní kísau kowémaesa sésa tómbá síméro suwa'á úwoi tímúwasa naráawe. Miwímó tóné tuwímbai-tantaa'e úwoimo maiyáantemba kesááwará'ó úwoimo méraandasa kanaán-íye. Kentópakemba tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wéraiifo kemó simíyan-tomba siyáán-umai máénata Ísu Káráísitin-aai ímba ísáafo séta kemó kisaumo maúndarakemba óntamba maimái tómbá méyámba'mai néta óraa-kisau wémaeta ímba

ifátuweta óraa-kisau maiyáumne.

¹³ Maarán-ááísáfé'a imáyáan-oro. Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a kisaumo máéwi mindáúmpákén-tómbá úwoi wénaawasa óntan-taarera'o Maníkóntáfésa póí tufú'mai wéagaewi mimpínkén-tómbá úwoi wénaan-aai ísaraawe. ¹⁴ Miyáumai Fasi'aénkó Ísu óraaka séna ásé-aai kosimátimiyawifakemba tómbá úwoi timíyasa nánááawe siyáíye.

¹⁵ Kempímbá komé'a Ísu Káráísitini ásé-aai kosimátimewandara'a kentópakemba tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wérombanifo tómbá síméro ímba siyé'a maéta káfé'wara'a simíwae sé'a ímba maanáúfái agáúmne. Áfááraumaimo sááimo táina'o puwónae'o é'a tómbá síméro ímba sénaumne. Miyáumai kesí kísauraken-tombo wénaandasafe'o é'a ímba aambá fáisinkaaro. ¹⁶ Maníkó óraaka simásímakaisa'a ásé-aai simátime'a minásé-ááímó ímbo wésimatimekaa kesópa'a umbai-tántáá'á paápé isinó. Mindásafe'a minásé-áái wésimatimundasafe'a ímba kesúma maimaé wéiyune. ¹⁷ Kesí imáyáafinkembo ásé-aaimo wésimatimekaa méyámbá maénae súsina. Ímba miyá é'a Maníkó simásímakaintafe'a wésimatimune. ¹⁸ Mindá érai'-aai póna kesí méyámbá maarám-béyámbán-íye. Ásé-aai wésimatimunda tómbó úwoimo wémaundarakaa kanaán-isinó. Tómbá ímba úwoi maiyáunda pósa ímba maarán-áái sénáawe. Ásé-aaimo ísaraundarata tóntá ámakaumne ímba seró. Ásé-aaimo úwoimo wésimatime'o aamoimó wéunda mindá kesí méyámbániye.

¹⁹ Kembiwí kembá ímba ta'óto'makaawa'a kemó sentembá ímba únana tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wéraiifo ímba maéta miyán-tántáá'ó maiyáundarakaa sesimái-waasi Maníkómpá'á tewaisinó. Ímba maiyáundasafe'a sáwífa'nanka túwa'nai únasa Maníkómpá'á wétewe. ²⁰ Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo íyantafe'a Yúndaawaasifimba mé'a miwímó onten-kísáú wémaunana Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko ímba kembá ta'ótokaifo minamáánkómó ta'ótokain-kwaasifimba mé'a miwímó ontembá miyáumai mé'a Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo íyantafe'a miyá uráúmne. ²¹ Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo íyantafe'a fí'onkaa-waasi Maníkóní ámáámbo ímbo ísaraan-kwaasifimba mé'a miwímó onten-kísáú maé'a

Maníkóní áamámba Ísu Káráisiti siyáin-amaamba ímba taraisé'a úwoi wétaawiya-fune. ²² Tuwímbai-tomba aawentamó on-kwáásí túwa'nai únasa Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbo íyantafe'a miyán-tómbá ímba né'a méraumne. Tuwímbai Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbo íyana sáwí'o úmaimo méraampinkemba Maníkó faútinkaindasafe'a miyám-baaran-kwaasifimba mé'a miwímó ontembá wéune. ²³ Ásé-aai wété ínana Maníkó kawé'á uwátinkena kenkwará'á miyámó uwásinkaindasafe'a miyá wéune.

²⁴ Maarán-áái imáyáan-oro. Seyaafá'nánká tuwaantantésa kowaná moóráwigo kóyáákéna méyámbá kowémaena aamoí uráiyé sen-áái wéisaawe. Miyáumai Maníkómó aamoimó uwátinkaindasafe'a imáyáa é'a Maníkóní aampa'á miyáumai koró. ²⁵ Kesúma fasi'áinkwae sésa tuwaantantésamo nómba tiyáántán-kwimái wéwesa miwí túra'a wégarawiyesa tai'áínda-meyambo maíyantafesa miyá wéofó waé'wae'o índa-meyambo máéndasafeta Maníkóní aampatá wégune. ²⁶ Miyáumai ímba úwoi wégumpo némpa'o wérain-beyantafe'a imáyáa é'a Maníkóní aampa'á wégune. ²⁷ Ímba kesúra'o sirááimo taintembánifo Maníkómbó arááimo taintembá arááiwáéndasafe'a kesúra'a káráwiye'a ásé-aai simátimunana ánaaemba Maníkó ímba aamoí uwásínkáífo sé'a kesúma wégarawiyune.

10

Waántá-waasi-imayaa ímba mósá máráaromo siyáin-aai.

¹ Kesí waásisono. Maarán-áái imáyáan-oro. Naaófá'á Yúndaa-waasi síwá'nása Ísípi-marafa'a ándáfakemba Maníkó faútinkowasa miwí túma ímba káráwiyesa sáwí'o uráamba imáyáan-oro. Maníkó faútinkowasa Ísípi-marafa'a tuwésa wéguwana aambá aráátimena ainámbá seyaafá'-wáásí túrampa'a makówasa mináínánkó kún-aempa'a wéguwana Maníkó óraa'-nomba tuwínkaa'a úmarowasa seyaafá'nánká mimpímbá kofatésa máásai-marafa'a wéwesa ² miwítí óraako Mósese'e'a kááisamai mérowana Mósese mináínámbá arááíwa'maena wéguwana kentáa síwá'náma miyá uwaná Maníkó nombá tuwínkaa'a úmarowana mimpímbá Mósese kofatowasá miwíwará'á mimpímbá kofatésa ³⁻⁴ noné tóné ímbo wéropa'a wéguwana Maníkó tóné noné timúwasa seyaafá'nánká nowaná Maníkó óraa'-ontamba faimarówana minóntámpínkémbá nombá kumúwasa nésa wénuwana minóntámbá miwítí ewaa'á wérowasa naráawe. Minóntántáféta séta Ísu Káráisitín-iye súne. ⁵ Máásai-marafa'a wéme wémesa Maníkón-aaimo arááíwáéraamba sáwífa'nanka ímba arááíwaesa sáwí'a uwaná mindásafena Maníkó ímba aamoí uwátinkena máásai-marafa'a tínkámaena wénuwasa pukáawe.

⁶ Sáwí-imayaa aantemba ésa sáwí'o untáfésa aamoí uráafo kesáa miyásá únafo séta miwímó uráantafeta imáyáa éta kentáásúra'a káráwiyono. ⁷ Miwífínkémbá tuwímbai karo'-máníkómbá úmakesa wen-ímáyáa mósá makáafo kesáa ímba miyá ónáisaiye. Minááisáféna Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna waási mara'á mésa tóné noné násuwesa íyáfasinesa tiraimá makáawe.

Karo'-máníkóntáfésa imáyáa ésa miyá uráawe agaimaréna siyáiyé. ⁸ Miwífínkémbá tuwímbai

aare-úméné waai-úméné uráafo kesáa ímba miyá ónáisaiye. Miyámó untáféna mimbórá-kánaáfímbá Maníkó sáwífa'-waasi 23,000 waasi tínkamuwasa pukáawe. ⁹ Miwífínkémbá tuwímbai Fasi'aénkómbá ma'mái awánésa sésa Maníkó kentáará'á ímba kawé'-úmai káráwiyaiye karo'á sésa sáwí'a uráafo kesáa ínta miyá ónáisaiye. Miyá untáféna Maníkó iyaankafayaantómbá ti'marówasa fowasá pukáawe. ¹⁰ Miwífínkémbá tuwímbai Maníkómbá í'ai ánkaraafo kesáa ímba miyá síyataao. Miyámó untáféna Maníkómó wíyómpakembo ai'marówai tínkamuwasa pukáawe.

¹¹ Miwífimbá miyán-tántáá'á paápé úwana Maníkón-ai aúfáifimbo agaimakáimba kesáá tai'áinda-kanaafinta méraundawisa mináái iséta imáyáa éta ímba miyá éta káráwiyono.

¹² Miyáumai kesáfé'a sé'a fasi'ámai méraundawi únemo sewí moórá-tantaako tafisína'a sáwí'a únafo sé'a káráwiyoro. ¹³ Sáwí'o íyan-umbai-tantaa'o kempá'ó tiyáimba mindá seyaafá'-wáásífá'á tiyáiyé. Maníkó áfombo faiyáiwai séna sáwí-fasi'aen-tantaako kempá'á téna tafisína'a sáwí'a ofó séna miyán-tántáá'ó tuwáíyan-amba áámáá-ontama aráátimina'a kanaa fasi'ámai mé'a ímba sáwí'a ónááwe.

¹⁴ Kesí waásisono. Yúndaa-waasisa síwá'námo uráantemba miyá únafo sé'a karo-fási'áénkwáráwí-ímáyáámó mósá máraámba tínaaemba uwáméro. ¹⁵ Kawe'-ímáyáámó on-kwáásí owa'á óraaka simátíme sé'a simátimunda-aii kawe'-úmai imáyáan-oro. ¹⁶ Ísu Káráísitimo kentáásáfénawe sénamo wení naaemó kumúwanamo pukáintafeta imáyáa éta aráá-tombo náúndasa ándá-aran-domba Maníkómpá'á súwi séta mindómbó náúndasa maará séta Ísu Káráísitini naaemá isatá kááísamaisa méraumne. Minaráá-tómbá tafámbaisa náúndasa maará séta Ísu Káráísiti áuma isatá kááísamaisa méraundasa ¹⁷ minaráá-tómbá mimbórá-tómbá wéraisata mimpínkéntáámó seyaafá'nánkátá náúndasafeta mimbórá-wáásí-í'a úmaisá méta sáwífa'nankata úndanifo mimbórá-wáásíyáántá úmaisá méraumne.

¹⁸ Ísarerin-andafakewi Yúndaa-waasimo ombá imáyáan-oro. Maníkóntáfésa imáyáa ésa óntan-taarera'a pói tufú'mai agaimái amésamo ombá Maníkóe'a kááísamai méraawe. ¹⁹⁻²⁰ Súnda-aagioni áwáumo simátíménda ísáaro. Waántá-waasimo tómbó tímémba ímba túwa'nai índa-tantaa'an-iyé. Waántá-waasimo tímén-tomba ímba túwa'nai índa-tantaa'an-iyé. Súnda-aagioni áwáuma maarán-iyé. Póimo tufú'nésamo tuwímbai-ama'o waántá-waasimo tímésamo méraamba ímba Maníkómbá amésa méraawe. Waántá-waasi tímé'o miwísé'o kááísamaimo méraamba miyáumai méraantafena ímba siráái wétaiyé. ²¹ Fasi'aénkóe'a kááísamai mésa waántá-waasise'a kááísamai mésamo ombá ímba kawe'á uwásuwesa méraawe. Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a ándá-aran-done tóné wénaafo waántá-waasisafesamo imáyáa ésamo mintómbó naapa'á ímba komé'a naaró. ²² Miyámó é'o sé'o Fasi'aénkó ímba aifarááwín-iyé síyanamo éna aaisambá tiyíniyé. Maníkóní fasi'aénkó kentáásí fasi'aémbá íyáákaraifo ímba miyán-oro.

²³ Kempínkémbá tuwímbai sé'a seyaafá-tántáá'ó úndasa kanaán-iyé sefó kemá Póro súne. Tuwímbai-tantaa'o ombá ímba kawe'á uwátínkáísana tuwímbai-tantaa'o ombá ímba túwa'nai iye súne. ²⁴ Miyáumai kesáfé'o túwa'nai íyan-kisau aantemba ímbo maíyamba fí'owiwará'o túwa'nai íyan-kisauwará'a máéro. ²⁵⁻²⁶ Maarán-áái imáyáan-oro. Naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna marawé minká'ó wérain-tantaa'e seyaafá'á Fasi'aénkóndén-iyé

agaimaréna siyáimba Maníkó kentáásáféna imáyáa éna makáimba pó'a maaketiyákém-pói-ámá'á úwoi méyánure'a ímba óraa'-imayaa é'a sé'a sáwíra'u kawerá'únó ímba sé'a úwoi naaró. ²⁷ Moóráwigomo Maníkón-aaisafenamo ímbo amankúnkúmbo índawi táántena séna kesí naaúmpa'a tómbá naarómó sína'o ewémó sé'o é'a komé'a ímba áísai e'a nááfaken-tona'iyó ímba síyamba úwoi né'a sáwíra'u kawerá'únó ímba síyamba úwoi naaró. ²⁸⁻²⁹ Énifo moóráwigomo sénamo waántá-waasimo tímén-tomba iyémó síndamo é'a kanaámpó úwoi nánaumne-imayaa ombánifo minááímó sin-kwáásígó imáyáa éna séna Ísu Káráísitini waási waántá-waasimo póimo tímémba kanaán-iyé sífó ímba naaró.

Kempínkémbá tuwímbai sé'a waántá-waasimo tímén-tombo náúndasa mindá kanaán-iyé. Énifo moóráwigomo wesáfénamo séna waántá-waasimo tímén-tomba náúnafo siwái

wemá kentáásáféna naafó ímba sisinó. ³⁰ Tóntáféta Maníkómpá'á súwi séta náúnanasa moóráwigo séna ímba naaró ímbo seráámbá wésiye kembiwí sentáfé'a ³¹ kemá Póro sune. Maníkón-áwí'a mósá máráán-kisau aantemba maé'a tóné noné né'a kisaumo máemba Maníkóntáfé'a imáyáa é'a wenáwí'a mósá máráaro. ³² Yúndaa-waasisafe'e fí'onkaa-waasisafe'e Maníkóní waásisafe'e imáyáa é'a kawé'án-oro. Tuwánésa aoisaan-ámbá arááiwáéfo sé'a káráwiyoro sune. ³³ Imáyáa é'a sé'a suwánésa aamoí uwásinkaiwae sé'a méraumne. Kesáfé aantemba kawé'ó í-kísáú ímba wémaumpo seyaafá'-wáásíwará'ó kawé'ó uwátínkáín-kisau wémaunda póna Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba tiyáínasa kawé'-úmaimo

11

méraiyan-kisau wémaumne.

¹ Ísu Káráísitimo uráintemba miyá wéumpo kemó úndantemba kewará'á miyán-oro.

Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá aare ti'nónká'ó káátaraan-ai.

² Kentáfé'a imáyáa úmae iyé'a simásímakain-aaimo simátímakaunda-aaimo taawiyáfóntafe'a aamoí uwátinkaumne. ³ Simátíménda ísáaro. Káráísiti seyaafáká'á káráwisasa waaimó ombá tuwaainíntónká'á káráwiyowana Maníkó Káráísitinka'a káráwiyaiye. ⁴ Miyáumai Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá waaimá inai wésesa Maníkón-ai simátímémba ti'nónká'ó káátaresamo ésa Káráísitin-awí'a sáwí'a ónááwe. ⁵ Túwaandu ombá aaremá inai sésa Maníkón-aaimo simátímémba ti'nónká'ó ímbo káátaresamo ésa tuwaai'wai túwí'a sáwí'a ónááfo aare ti'nónká'ó káátaraamba tuwánésa tuwaai'waimbá káráwiyaawe sembá mindásafesa ti'nónká'ó ímbo káátaresamo ésa tuwaai'wai túwí'a sáwí'a ónááwe. Sáwí'o on-ínimbó tigaesáfésa íwae sésamo ti'nóntáumo kárásuwaantemba ti'nónká'á ímba káátaraan-inimba sáwí-ininkaamba ésa pósa tigaesáfésa wéowe. ⁶ Aaremó ti'nónká'ó ímbo káátaresamo ésa ti'nóntáu kárásuwaaro sune. Énifo ti'nóntáumo kárásuwaamba tigaesáfésa ésa pósa ti'nónká'á káátaro. ⁷ Maníkó fasi'aénkwáráwí seyaafá-tántááká'ó káráwiyaiwaimo intembá waaí miyá ésa pósa túwaandu ombá ti'nónká'á ímba káátaraawe. Maníkó tuwaai'wainká'á káráwiyaisasa tuwaai'waimbó ontembá aaré ésa pósa túwaandu ombá ti'nónká'á káátaraawe. ⁸ Maníkó aifaráán-ínimbá awaiko arausantámbá úmakaifo waaí ímba aaregó arausantámbá úmakaiye. ⁹ Waaigó aaregónká'ó méraindasafena ímba úmakaifo aaregómá waaigónká'ó méraindasafena Maníkó úmakaiye. ¹⁰ Mindásafesawe wíyómpaken-kisau-waasi túranka'a méraantafesawe aare ti'nónká'á káátaro. Tuwánésa sésa tuwaai'waimbá káráwiyaawe sénááwe. ¹¹ Énifo Fasi'aénkón-aúranka'o méraamba aaré waaí áfomba faiyááwasa pósa ímba keyáá méraawe. ¹² Maníkó aifaráán-ínimbá waaigó arausantámbá úmakaisasa aaré mésa waaí matínkááwasa méraamba Maníkó seyaafá-tántáákóní áwáugon-iye.

¹³ Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá aare ti'nónká'ó ímbo káátaresa inaimó sembá kanaawá'i ina kanaán-iyo imáyáan-oro. ¹⁴ Waásiti áwáuma imáyáa é'a sé'a waaí miwí ti'nóntáu ayáátáaka'o wérain tafesa tigaesáfésa owasá ¹⁵ aaré kentí ayáátáa-ti'nontausafesa aamoimó ombá Maníkó tímakaisana ti'nóntáugo ti'nónká'á káátaraiye wésewe. ¹⁶ Kempínkémbó tuwímbai ti'nónká'ó káátamakaantafesamo narú'nárú'-ááímó síya'o é'a sé'a kesáa Maníkóní waásisa túwaandu uráunasasa fí'o-fi'on-daopa'a Maníkóní waási túwaandu ombá miyá úndasaanifo fí'on-awauma ímba wéraiye sénaumne.

Fasi'aénkóntáfésa imáyáa ésa aráá-tombo naan-áái.

¹⁷ Sáwí'o on-ááísáfé'a simátíménda ísáaro. Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu ombá moórá-mora ímba kawé'á umátinke'a sáwí'a wéuwatinkaawe. ¹⁸ Túwaandu ompínkémbó tuwínkaa'-úmimo méraan-aaimo sewa'ó isáúnda érai'-aain-iye. ¹⁹ Tuwínkaa'-úmai mé'a tuwímbai fí'on-imayaa owasá tuwímbai fí'on-imayaa owa'á érai'-aaimo sen-kwáásí wéisaawe. ²⁰ Túwaandu ombá sé'a aráá-tomba nánaumne sembánifo Fasi'aénkóntáfé'a ímba imáyáa é'a

aráá-tomba né'a ²¹ tuwímbai kentí naaúmpakembo maimaé'o tiyáan-tontafe'a imáyáa é'a naawasá tómbó ímbo makáawi táái taisasá tuwímbai uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a owa'á miyámó ombá aráá-tomba sáwí'a úmai wénaawe. ²² Miyámó ombá tómbá ímbo tuwínkaa'-é'a tómbó ímbo makáawi timé'a sáwí'a uwátínkááwasa tigaesáfésa ombá mindásafe'a ímbo aamoí uwátinkaumpo sáwí'an-owe. Kentí naaúmpa'a tóné noné násuwe'a túwaandu é'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a aráá-tomba naaró.

²³ Fasi'aénkó simásímakaimbo simátímakaunda maarán-ááín-iyé. Moóráwigo Yúndasi Fasi'aénkó Ísumba wení namuro-wáásí ímbo aráátímakonka'a mindó'wáámbá Ísu Kárásíti péréti maisoréna ²⁴ Maníkómpá'á súwi séna tafaména séna mindá kesúmanifo kembiwísáfé'a ísámai kesúma tinkánaumne. Miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro súwasa ²⁵ tómbá násúwówana pérétimo maúntemba ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna séna mindá kesí naaemán-iyé. Kesí naamá kembiwísáféna kumínda póna Maníkó kesé'a kááísamai méraawe séna mináú-áái símai kááísamakaiye. Maandómbó naambá kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro Ísu Kárásíti siyáiyé. ²⁶ Mimpérétíyé mindónémó naambá kentáásáféna Fasi'aénkó pukáiyé-aai wésimatimewe. Miyá úmae iyiyana Fasi'aénkó marapá'á kumíníye.

²⁷ Miyáumai Fasi'aénkóntáfésa imáyáa ésa aráá-tomba nánae sésamo ombá aifa'ó ímbo kawé'-ímáyáámó ésamo úwoimo aráá-tone ándá-aran-done nésamo imáyáa ésamo sáwísamba iyémó sésamo ésa Fasi'aénkón-áúwe naaewé sáwí'a íyana sáwí-meyamba tinkáíníye. ²⁸ Mindásafesa méraawini áwáuma kawé'-ímáyáa ésa tuwímbai ísásuwesa sáwí'o úmimo méraamba kawé'-ímáyáa ésa aráá-tomba nánááwe. ²⁹ Ísu Kárásíti kentáásáfénawe séna pukáin-aagioni áwáumo ímbo imáyáa urésamo úwoimo mintóné mindóné naambó é'a kesáfésa aaifimbá wíyana Maníkó sáwí-meyamba timíníye. ³⁰ Kempínkémbá tuwímbai miyámó é'a Ísu Kárásíti kentáásáfénawe séna pukáimba ímbo imáyáa é'a aráá-tomba sáwísamba iyé-ímáyáa ombá pó'a tuwímbai aamoisaén-kwáásí méraawasa tuwímbai tí'o iwáí méraawasa tuwímbai pukáawe. ³¹ Énifo méraundawini áwáumo imáyáa kawé'ó étaamo tuwinétaamo sáwí'o únda arupíse úndarakaanta Fasi'aénkó sáwí-meyamba ínta símísino. ³² Énifo Fasi'aénkó arupíse uwásinkaindasafenasa sáwí-meyamba símínta póna marapá'-wáásímó sáwí-meyambo waé'wae'o índa-meyambo timíndara'a miwísé'a sáwí-meyanta ínta simíníye.

³³ Kesí waásisono. Minááísáfé'a imáyáa é'a tómbá né'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a aráá-tombo náíyantafe'a túwaandu uráamba timu'maré'a mé'a seyaafá té'a aráá-tomba naaró. ³⁴ Tááímo táína'o

é'a kentí naaúmpa'a tómbá násuwe'a túwaandu uré'a tómbá nánááwe. Miyámó íyanamo éna Maníkó sáwí-meyamba ímbo timíníye. Fí'on-aaisafe'wara'o agaimáímo síesai uráan-aai kempá'á wéme'a kosimatimenaumne.

12

Maníkóní ámútanko fasi'aémbó wétimin-ai.

¹ Kesí waásisono. Fí'o-fi'on-kisaumo maíyantafena Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímimba ímbo ísámai usúkáafo sé'a simátíménda ísáaro. ² Waántáwankoni aambó arááíwáúnka'a waántáwanko ta'ótorena tafisúwa'a sáwí-amba arááíwae'a waántá-waasi karo-fásí'áénkwáráwí ímbo aai sewí-ímáyáa mósá makáamba ísaraawe. ³ Maníkóní ámútanko kesé'a ímbo mérowa'a sáwí-ambo arááíwakaantafe'a imáyáa é'a maarán-ááímó simátíménda ísáaro. Tuwímbai sésamo Ísu káráwiyaiwai iyémó sembá Ufaen-ámútánkó miwí tirumpimbó méraiwai wésefo tuwímbai sésamo Maníkó Ísumba sáwí'a uwánkainiyemo sembá

Ufaen-ámútánkó miwí tirumpimbá ímbo méraiye.

⁴ Maníkóní waási-i'lo owí wení kísaumo máéntafena Maníkóní ámútankoma fí'o-fi'o-fasi'aembo tímímba mimbóráwígómá wétimiye. ⁵ Maníkóní kísau fí'o-fi'on-kisaumo máéntafesa Fasi'aénkó Ísuntafesa ísámai minkísáú wémaewe. ⁶ Maníkóní kísaumo máéntafena wemá fí'o-fi'o-fasi'aemba tímísasa minkísáú wémaewe. ⁷ Seyaafá'nánká kawé'á uwátinkaiyantafena Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi tirumpimbá ména Maníkóní fasi'aémbá wéaraatimiye. ⁸ Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi kawé'-ímáyáá tímísasa mináái wésimatimewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi ímbo ísaraan-aai simátímísasa wésimatimewe. ⁹ Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi ímáyáá tímísasa Maníkóntáfésa timankúnkúmba ésa sésa érai'a Maníkó siyáintemba íniye wésewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi fasi'aémbá tímísasa tí'o ímbá wéasofatinkaawe. ¹⁰ Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi fasi'aémbá tímísasa

ímbo awánaraan-kisauwara'a kawé'-úmai wémaewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi ímáyáá tímísasa Maníkó simátimakain-aai wésimatimewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi ímáyáá tímísasa fasi'aénkómbá tuwinésa sésa moórá Maníkóní ámútankompinke-fasi'aemban-iye sésa moórá waántá-waasiti fasi'aémbán-iye wésewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi ímáyáá tímísasa ímbo ísáán-aafinkemba wésewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi ímáyáá tímísasa miwímó siyáan-aai miwíwará'á ímbo ísáán-aafinkemba pósa waé'mai wésewe. ¹¹ Maníkóní ámútanko weyáá wení ímáyáafinkemba miyá éna moórá-mora-waasi

fí'o-fi'o-fasi'aemba wétimiye.

Fasi'aénkón-áúraantaamo uráunda-aai.

¹² Moórá-aai sénaumpo ísáaro. Waási túfimba sáwífa-tantaa'lo wéraitimba mimbórá-áumán-iye. Miyámó intembá kesáá Ísu Kárásitini waásisa sáwífa'-waasimo méraundasa weséta kááisamai mimbórá-wáásíyáántá uráumne. ¹³ Tuwímbaísa Yúndaa-waasisa únasasa tuwímбай fí'onkaa-waasi owasá tuwímбай wayó-kísáúmó máén-kwaasi owasá tuwímбай úwoimo tu'maká'ó méraan-kwaasi owaná Maníkó wení ámútamba ai'marówana kentáásirumpimba kumbéna káásasinkenasa mimbórá-wáásíyáántá uwásínkaraiye.

¹⁴ Kesáá mimbórá-wáásíyáántá úndasa ímáyáá éta maarán-ááímó simátíménda ísáaro. Mimbórá súwawaapimba sáwífa-tantaa'a wéraitimba ¹⁵ aísamaigomo séna kemá ímba ayáámba úmpo ímba mimbórá áurakemba úne sínífo mimbórá áúra'a wéraiye.

¹⁶ Áákomo séna kemá ímba aúramba úmpo ímba mimbórá áurakemba úne sínífo mimbórá áúra'a wéraiye. ¹⁷ Seyaafá'-áúfá'ó aúran-aantembo wérainkakaa ímba áá'a ísáísino. Seyaafá'-áúfá'ó

áá'-aantembo wérainkakaa seyaafá'-wíyúmbá ímba ísáísino. ¹⁸ Énifo Maníkó wení ímáyáafinkemba seyaafá'-áúwawaa'a úmakena seyaafá'-tántáá'á wenamáá'-aantemba ma'maéna kuráíye. ¹⁹ Áúwawaapinkembo mimbórá-tántáá'ó wérainkakaa áúwawaa'a ímba wéraisino. ²⁰ Seyaafá'-tántáá'á wérainbanifo mimbórá kúwawaa'a wéraiye.

²¹ Miyáumai aúranko ayáánkontafena ímba kanaa séna emó ímbo méraandarakaa úwoi mérausino ímba sínana a'nónkó aísamaigontafena ímba kanaa séna emó ímbo méraandarakaa úwoi mérausino ímba síníye. ²² Miyáumai túwawaapinken-tantaatafeta séta aamoisaémbán-iyemo súndasa ímbo wérainkakaa áúwawaa'a ímba kawé'-úmai wéraisino. ²³ Túwawaapinken-tantaatafetaamo séta sáwísamban-iyemo súndasa kawé'-úmaisá wégarawiyune. Afora'á ímbo aráátíménda-tantaa'a aúpá'á makéta wégarawiyune. ²⁴⁻²⁵ Afora'ó wérain-tantaa'a ímba wégarawiyune. Áúwawaapinken-tantaako seyaafá'á kawé'-úmai kísau maéna moórá-mora-tantaako wenáúra'-wenaúra'a káráwiyaintafena Maníkó wenamáá'amaa'a maréna sáwísamban-iyemo súnda-tantaa'a wégarawiyiye. ²⁶ Áúwawaapinkembo moórá-tantaakomo áí'o ínana seyaafá'-áúfínkénkwará'á áí'a uwásáíniye. Áúwawaapinkembo moórá-tantaako kawé'ó ínana seyaafá'-áúfínkénkwará'á kawé'á uwásáíniye.

²⁷ Túwawaatafe'lo sún-da-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Kembiwí Ísu Kárásiti áúwawaakaamba uré'a moórá-mora-waasigo wenaíyayaankaane wenaúrankaane miyaráám-bá uráawe. ²⁸ Maníkó wení waási moórá-mora-waasigomba kísau tiména miyán-kísáúmó maíyantafena fasi'aémbá wétiména wení aantá-waasi aifa'á íyáfasintinkena miwí tínaaemba simátímakain-aaimo simátimiyawi íyáfasintinkena miwí tínaaemba uwáitái'-íyawí íyáfasintinkena miwí tínaaemba ímbo awánaraan-kisaumo maíyawí íyáfasintinkena tí'lo índa-waasimo asófatin-kaiyawí íyáfasintinkena miwí tínaaemba túwa'nai íyawí íyáfasintinkena miwí tínaaemba fí'lo-fi'on-kisaura'lo káráwiyiyawí íyáfasintinkena miwí tínaaemba fí'lo-fi'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo síyawí íyáfasintinkena miyámó íyawí íyáfasintinkafa'a kuráiyé.

²⁹ Maníkó aantá-kisaumo tímakaimba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Maníkó simátímakain-aaimo simátímém-ba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Uwáitái'lo ombá seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Ímbo awánaraan-kisaumo máém-ba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. ³⁰ Maníkóní fasi'aéntám-bá tí'lo ímbó asófatin-kaamba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Fí'lo-fi'on-aaí ímbo ísáán-aaifinkembo sembá seyaafá'nánká ímba miyá sewasá tuwímbai wésewe. Minááígóní áwáumo waé'maimo sembá seyaafá'nánká ímba miyá owasá tuwímbai wéofó Maníkó wení imáyáafinkemba miyá-fásí'aémbá wétimiye. ³¹ Maníkómó tímí-fasi'aemba maénaemo sembá imáyáa é'a sé'a Maníkóní kísau íyáákamai-kisau maénaemo sé'a tiyáántán-kwiyé'a kísau máéro.

Mináái kemá imáyáa é'a sé'a kawé'-ááin-ifo waásimo tirumbó tímém-ba minánkó seyaafá'-ánkómbá íyáákaraimba minánkóní áwáumo simátíménda ísáaro.

13

Waásimo tirumbó tíméwini áwáuman-iyemo siyáin-aaí.

¹ Maníkóní ámútankomo fasi'aémbá simínataamo fí'lo-fi'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo séta wíyómpaken-kisau-waasi-taaifinkenkwara'lo sétaamo miyá aantembo éta ímbo waási-imayaamo ondasáámó éta mináái úwoi-aaí séta kámene peró'emo úwoimo tufúwóntemba miyá ondasáánifo waási-imayaamo étaamo éta kawé'a uwátinkanaumne. ² Maníkó fasi'aémbó simínata simásímakain-aaimo simátimetaamo Maníkó aúpá'lo makáin-aaí isétaamo ímbo ísaraunda-aaí Maníkó simásímakain-aaí isétaamo Maníkóntáféta fasi'ámaimo métaamo séta érai'a Maníkó siyáintemba íniye sétaamo Maníkómó siyáintemba umbai-kísáúmó maétaamo miyá aantembo éta ímbo waási-imayaamo éta úwoi-waasisa úne. ³ Makáunda-tantaa'lo seyaafá'ó tuwín-timetaamo Maníkóní kísau wémaundasafesasa sáwí'lo uwásínkenta aamoí éta kanaán-iyé sétaamo miyámó éta ímbo waási-imayaamo ondasáámó éna siyáúnda-aaigo ínta súwa'nai íniye.

⁴ Waásimo tirumbó tíméwini áwáuma maarán-iyé. Waásimo tirumbó tíméwini sáwí'lo wéuwatinkaamba anondáá ímba miyámó ombá túwa'nai esa waásimo tirumbó tíméwini túwí'lo wérain-kwaasisafesa tirumbá ímba sáwí'a uwátinkesa waásimo tirumbó tíméwini miwí túwí'a ímba maimaé iyésa ⁵ waásimo tirumbó tíméwini kesáfésa seyaafá-tántáá'á kawé'a wéune ímba sésa sáwí-aaí ímba sésa waásimo tirumbó tíméwini kesáái íyáákainkwae ímba sésa waásimo tirumbó tíméwini ímba úwoiyaamba aaisambá sésa waásimo tirumbó tíméwini sáwí'lo uwátínkáamba ímba imáyáa úmae iyésa ⁶ waásimo tirumbó tíméwini sáwí'lo ontáfésa ímba aamoí ésa kawé'ó ontáfésa aamoí ésa ⁷ waásimo tirumbó tíméwini umbai-tántáá'ó ombá úwoi wémaesa waásimo tirumbó tíméwini seyaafá'-wáásísáfésa ímba inkaisíyan-imayaa ésa seyaafá'nánkátá kawé'ó íyantafesa timu'marésa mésa waásimo tirumbó tíméwini seyaafá'-úmbái-tántáápímbá fasi'ámai mésa ímbo ifá'ó túwáamba miyáumai méraawe.

⁸ Waásimo tirumbó tímén-anko waé'wae'a éna ímba tai'áinana Maníkó simátímakain-aaimo simátímén-kisau tai'áinana fí'o-fi'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo

sen-kísáú tai'áinana ímbo ísaraan-aaimo Maníkó simátímakain-aai simátímén-kisau tai'áiníye. ⁹ Ímbo ísáúnda-aaimo Maníkó simásímakain-aai ínta kanaatá ísáaraumne.

Maníkómó simásímakain-aaimo simátímakaunda ínta kanaatá simátímataraumne.

¹⁰ Maníkó kawé'-úramba ónaumnemo siyáimba ánaaemba paápé índa póta ímbo ísáaraunda-aaiwarata tai'áwinata seyaafá'á áwáusa awánánaumne.

¹¹ Iyámpóimo méraawandara'a iyámpóimo sentembá miyán-áái wése'a iyámpóimo ontembá miyá wée'a iyámpóimo ontembá miyán-ímáyáá uráumpo waási-úramba iyáé'a iyámpóiyá'o uráunda-tantaa'a tukáumne. ¹² Iyámpóimo ímbo kawé'-úmaimo ísáán-

temba Maníkóní waásisa ímba kawé'-úmáisa Maníkóní áwáuma wéawanaumne. Nom-pímbó waási tóí'o ímbo awánamaimo kawé'ó úndantenta káfé'a miyaráántá wéunda Maníkóní áwáuma ímba kawé'-úmáisa wéawanaumpo waási tóí'o aforatáámó awánáúndantemba ánaaemba miyásáámó ondasá Maníkóní áwáuma kawé'-úmáisa awánánaumne.

Káfé'a ímba awánasaraundasa Maníkó kentáámó suwánasaraintemba ánaaemba Maníkóní áwáusa awánánaumne. ¹³ Miyá ínifo káfé'a Maníkómpá'á simankúnkúnta

únda-amba isaná érai'a Maníkóeta maé'mae'a ónaumnemo súnnda-amba isaná Maníkómbó tirumbó áméne waásimo tirumbó tímén-amba isaná úmai minkáúmbó-ámbá wéraifo iyáákarain-amba Maníkómbó tirumbó áméne waásimo tirumbó tímén-amban-íye.

14

Maníkómó simátímakain-aaimo wésimatimen-aai.

¹ Waásimo tirumbó tímén-amba fasi'ámai arááiwae'a Maníkómó wétuwin-timi-fasi'aemba maénae sé'o Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba óraa-tantaa'an-ifo mifási'áémbá maénae seró. ² Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímísasamo fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá ímba waásisafesa wésefo Maníkóntáfesa sésa waásimo minááígóní áwáumo ímbo ísáántafesa waásisafesa ímba wésewe. Maníkóní ámútanko fasi'aémbá tímísasa aúpá'-áái wésefo ³ tuwímbai Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba fasi'ámai arupíse úmai kawé'ó uwátínkáámba mindásafe'a sé'a Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba óraa-tantaa'an-ifo mifási'áémbá maénae seró wésune. ⁴ Fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sewí kesáfesa símai wéfasi'aafo Maníkómó simátímakain-aaimo simátíméwi Maníkóní waási seyaafá'á fasi'aémbá wé-timewe.

⁵ Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímísa'o fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo siyamba siráái wétaifo Maníkómó simátímakain-aaimo simátímé-fasi'aemba maé'a simátimiyamba áfááraumai siráái wétaiye. Túwaandu ombá fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá minááímó waé'mai síndawi ímbo ménamo simátiminasamo ésa minááígóní áwáuma ímba kawé'-úmai íséwana minááígó ímba túwa'nai íníye. Miwí tááigo ímba túwa'nai índasafesa Maníkómó simátímakain-aaimo simátíméwasa afora'á simátíméntafesa miwí fí'on-aaimo ímbo

ísáán-aaifinkembo sewí íyáákaraawe.

⁶ Kesí waásisono. Kentópa komé'a fí'on-aaimo ímbo ísáúnda-aaifinkembo sendamó é'a ímba isáiyana kesááigo ímba túwa'nai ínifo Maníkómó paápé uráin-aaiya'i ímbo ísáúnda-aaimo Maníkó simásímakain-aaiya'i Maníkómó simásímakain-aaiya'i Maníkóní aambó arááíwáén-aaiya'i miyán-áwáúmó afora'ó simátíméndamo é'a isáiyana kesááigo túwa'nai íníye. ⁷ Fontóímó ímbo kawé'-úmaimo áái sínasamo ésa ímba ísámai kawé'á ónááfo kawé'-úmaimo sínasamo ésa ísámai kawé'á ónááwe. ⁸ Moóráwigo ímbo kawé'-úmaimo aemáímó sínasamo ésa ímba isésa tatúwaandu ónááwe. ⁹ Miyáumai túwaandu uráiyampimba fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo síya'o é'a minááígóní áwáuma ímba

isáiyamba keáínkáámbá sénááwe. ¹⁰ Seyaafá'-máráfá'á sáwífa'-waasi mésa fí'o-fi'on-aaimo sembá minááígóní áwáuma wéraifo ¹¹ moóráwigo wenááifinken-aaimo sína'a sé'a imáyáa é'a fí'on-daopaken-kwaasiye senaná kentáféna imáyáa éna fí'on-daopaken-kwaasiye síníye. Miyámó sen-ááígó ímba túwa'nai íníye. Miyáumai túwaandu uráamba fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sembá minááígó ímba túwa'nai íníye. ¹² Maníkóní ámútankomo tuwín-timi-fasi'aembo maíyamba aamoí é'a pó'a Maníkóní waási kawé'ó uwátínkáí-fasi'aemba tiráái wétaina'a maiyé'a

Maníkóní waási kawé'á uwátínkáaro.

¹³ Mindásafe'a fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sewí Maníkómpá'á áísai íyana minááímó waé'maimo simátimiyantafena fasi'aémbá timíníye. ¹⁴ Maníkóní ámútankomo fasi'aéntáámó símakaisataamo fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo Maníkóntáféta inaimó súndasa sóikakenta súmpo kentáásí imáyáago sáwísankaamba uráíye. ¹⁵ Mindásafeta maarásá ónaumne. Maníkóní ámútankomo fasi'aéntáámó símakaimba fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkemba Maníkómpátá inai séta kentáa sááifinkenkwara sénaumne. Fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinken-ima séta kentáa sááifinken-iwarata sénaumne. ¹⁶ Fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo Maníkómpá'á inai sé'a wenáwí'a mósá máráamba moóráwigomo úwoi-waasimo minááígóní áwáumo ímbo ísaraiwaimo kembiwímó túwaandu uráampimbo ménamo éna sen-ááígóní áwáuma ímba ísarena póna ímba kanaa'á érai'e síníye. ¹⁷ Fí'o-on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo Maníkómpá'ó inaimó sembá kawé'an-ifo minááígóní áwáuma ímbo ísaraindawimba minááígó ímba áwa'nai íníye.

¹⁸ Fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sembá tuwímbai-kanaa wésefo kemá fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo súnda sáwífa-kanaa mindásafe'a Maníkómpá'á súwi súne. ¹⁹ Énifo Maníkóní waási túwaandu uráamba fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo ayáátáá'-aaimo súnda kári-tantaa'an-ifo isáán-aaifinkembo fasi'aémbá timínnda-aaimo ampáán-ááímó súnda mindá óraa-tantaa'an-íye.

²⁰ Kesí waásisono. Iyámpóimo ímbo kawé'-ímáyáámó ontembá ímba miyá é'a táákaefaen-kwaasimo onten-ímáyáán-oro. Umarambó ímbo sáwí-imayaamo ontembá miyán-oro. ²¹ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna kesí waási kesáái ímba

isááfo simátimenaumne. Fí'on-aaimo sewí simátíménasa miwí tááifinkemba simátimesa sáwí'a uwátínkaiyasa pósa kentáféna ímba imáyáa ésa kesáái ímba isánaáwe

agaimaréna siyáíye. ²² Naaófá'á Maníkó miyá éna

wení waási wenáái ímbo ísarowi wení fasi'aémbá aráátimumba awánaraantemba Maníkón-aaísafesa ímba timankúnkúmba íyawí fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sen-áái isésa sésa Maníkóní fasi'aémpínkémbá wésewe sénááwe. Énifo Maníkó simátímakain-aaí simátímémba Maníkón-aaísafesa timankúnkúmba íyawí isésa sésa Maníkóní fasi'aémpínkémbá miyá wésewe sénááwe. Énifo Maníkón-aaísafesa ímba timankúnkúmba íyawí isésa ímba miyán-áái wésewe.

²³ Maníkóní waási túwaandu urémpimba seyaafá'nánká'ó fí'o-fi'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo síyasamo úwoi-waasimo Maníkón-aaísafesa ímbo timankúnkúmba íyan-kwaasimo íyáferesamo isésamo ésa maawí uwó-waasin-owe sénááwe. ²⁴ Énifo seyaafá'nánká'ó Maníkómó simátímakain-aaimo afora'ó síyasamo úwoi-waasimo Maníkón-aaísafesa ímbo timankúnkúmba íyan-kwaasimo íyáferesamo isáíyanamo éna minááígó tirumbá faiyaránasa sáwí-waasi úne sésa ²⁵ miwítí aúpá-sáwí-ímáyáa afora'á mégufiyesa Maníkón-aúranka'a kífaesa wen-ímáyáa mósá marésa sésa érai'a kempímbá Maníkó méraiye sénááwe.

Maníkóntáféna imáyáa ésa túwaandu urénka'a arupíse úmai méraaromo siyáin-aaí.

²⁶ Kesí waásisono. Kemó súnda-aaigoni áwáuma maarán-iye. Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu urénka'a moóráwigo maarán-ímá sénaumne sínana moóráwigo Maníkón-aaifinken-aaí simátiminana moóráwigo Maníkómó aráanaminda simátiminana moóráwigo fí'on-aaímo ímbo ísáán-aaifinkemba sínana moóráwigo mináái waé'mai sína'a miyáumai Maníkóní waási fasi'aémbó tíméntafe'a miyá úmae'a íyóro. ²⁷ Fí'on-aaímo ímbo ísáán-aaifinkembo síyambo é'a kaumbo-kae'-wáásí aantemba sé'a aifa'lá moóráwigo sínda waé'mai simásuwainana wenánaaemba moóráwigomo sínda waé'mai simásuwainana wenánaaemba moóráwigomo sínda waé'mai simásuwaina'a miyá sénááfo ²⁸ minááímó waé'mai síndawimo ímbo méraina'o é'o fí'on-aaímo ímbo ísáán-aaifinkembo sewí seyaafá'-wáásí túranka'a ímbo síyamba imáyáafinkemba Maníkóntáfé'a seró. ²⁹ Maníkómó simátímakain-aaímo simátímémba kaumbo-kae'-wáásímó íyáfasinkesamo simátímémba tuwímbai isé'a mináái tuwímbai ísáaro. ³⁰ Minááímó ísáán-kwaasifinkembo Maníkó moóráwigombo simáminanamo éna simátiminda-waasigo wenáái tai'áínana moóráwigo íyáfasinena simátiminiye. ³¹ Maníkómó aaímó simátímakawai seyaafá sé'a moórá-morawigo moórá-morakanaa símae iyé'a pó'a seyaafá'nánká isé'a fasi'aémbá maenááwe. ³² Maníkómó simátímakain-aaímo simátíméwi sembá kentí imáyáara'-aantemba káráwiyaafó miyán-oro. ³³ Kawe'-ímáyáámó é'o faru úmáimo méraamba Maníkómbá aráái taifó simátímén-aaí káráwiyo.

Maníkóní waási seyaafá'-náópa'o túwaandu uráamba maarán-owe. ³⁴ Túwaandu urémpinkemba aaré ímba aaí seró. Maníkón-aaí aúfáifinkembo siyáintemba aaré ímba káráwiyoaawe. ³⁵ Mindásafe'a túwaandu urémpinkemba aaré aaí sefó sésa moórá-aaigoni áwáumo tísai ónae sésamo ésa miwítí naaúmpa'a tuwaaí'waimbá tísai ónááwe. ³⁶ Kentí imáyáafinkembo miyámó ombá Maníkón-aaí kempínkén-aantemba ímba paápé isa'lá ímba kembiwí aantembanifo fí'o-fi'om-barafaken-kwaasiwara'a ísaraafó miwímó túwaandu urésamo ontembá miyán-oro.

³⁷ Kempínkémbá tuwímbai kesáfésa sésa Maníkómó siyáin-aaí ísaraundawi únemo síyawiyé tuwímbai kesáfésa sésa Maníkó fasi'aémbá símakawai únemo síyawiyé miyámó sewí maanáúfáímó agaimáímó tímúndafimba toráumai awáné'a sé'a mináái Fasi'aénkó amáamba siyáin-aaín-iye sénááfo ³⁸ maanáúfáímó agai-tímúndamo ímbo íséwa'o é'a miwísáfé'a sé'a ímba Maníkóní amáánko kentirumpimbá wéraiye seró.

³⁹ Kesí waásisono. Maníkómó simátímakain-aaímo simátímémba fasi'aén-ímáyáa é'a simátíma'mae'a iyé'a fí'o-fi'on-aaímo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá ímba aiyowáí'a úmáráaro. ⁴⁰ Énifo seyaafá'-ááímó sembá ímba sáwífa'-aaímo síyamba aáno úmai arupíse úmai méraaro.

15

Ísumba pukómpinkembo íyáfasinankarain-aaí.

¹ Kesí waásisono. Ásé-aaí kosimátímakaunda-aaí aneka'ó simátíménda ísáaro. Minásé-ááísáfé'a érai'e sé'a ta'ótoke'a fasi'ámai méraawe. ² Fasi'ámáimo ta'óto'mae iyé'o é'a kawé'-ámbá arááíwa'mae iyónááfo tóikaken-aantemba érai'emo síyambo é'a kawé'-ámbá ímba arááíwa'mae iyónááwe.

³ Aifa'lá Maníkó mináái simásimuwa'a kembó simátímakaunda óraa'-aaí póna Maníkón-aaí aúfáifimba agaimarésa siyáantemba sáwí-imayaasa maisiyuwáíndasafena Ísu Káráísiti puwúwasa ⁴ utámárówana kaumbo-kánáa maisuwówana Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Mináái Maníkón-aaí aúfáifimba agaimarésa siyáawe. ⁵ Ísu Káráísiti pukómpinkemba íyáfasinena Pítaan-aúranka'a paápé éna wení kísau-waasi túranka'a paápé éna ⁶ moórá-kanaa sáwífa'-waasi wesé'o núwai 500 waasi túranka'a paápé uráíye. Minkwáásífínkémbá sáwífa'nanka úwoi túnaraawasa

tuwímbai pukáamba minkwáásí túranka'a paápé éna ⁷ Yémísin-aúranka'a paápé éna wení aantá-waasisonti túranka'a paápé éna ⁸ ánaaemba kemá Póro súranka'a paápé éna Ísu Káráísiti wení waási-i'a uwásinkainkwae-imayaa ímba uráunda kembá wení waási-i'o uwásínkaraiwai súranka'a paápé uráíye. ⁹ Ááema Ísu Káráísitini waási sáwí'a uwátínkaraumpo Fasi'aénkóní aantá-waasifinkemba kemá kári'-waasi úne. Ímba kanaán-uráunda pósa kentáfé'a Fasi'aénkóní aantá-waasi ónemo sembá uwó-áái sewé-ímáyáá wéune. ¹⁰ Énifo Maníkó úwoi súwa'nai uráimba pó'a Maníkómó kesáái simátiminkwae séna si'mákaiwai ówánana wemá úwoi súwa'nai úwa'a ímba úwoi mé'a fasi'aén-kísáú wémaewanana kesí kisaugo fí'owiti kisaugomba íyáákaraifo keyáá minkísáú ímba maéwánana Maníkó súwa'nai ena kesé'a mérowa'a minkísáú maiyáumne. ¹¹ Kemó ásé-aaimo simátimewanda-aai isé'a miwímó simátímún-aai mimbórá-áái pó'a isé'a timankúnkúmba uráawe.

Púwón-kwaasimo íyáfasinaiyan-aai.

¹² Maníkó Ísu Káráísitimba pukómpinkemba íyáfasinankarain-aaisa simátimundasa kempínkémbá tuwímbai sé'a púwón-kwaasi ímba íyáfasinanaawe sembá nóra séra wéseo. ¹³ Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa Maníkó Ísu Káráísitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino.

¹⁴ Maníkó Káráísitimbo pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkakaa simátimunda-aaisa sáwísankaamba uwáwisa'a misáwísánkáán-ááísáfé'a timankúnkúmba owisinó. ¹⁵ Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa Maníkó Káráísitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino. Maníkó Káráísitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraiyemo simátimundasa éniño minááímó karo'-ááímó inkakaa Maníkómó uráintafeta karo'-ááiyésá simátimusino. ¹⁶ Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa Maníkó Káráísitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino. ¹⁷ Maníkómó Káráísitimbo pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkakaa úwoi-aaisafe'a timankúnkúmba owaná aoisaambá kempímbá úwoi wéraisino.

¹⁸ Moórá-aaiwara'a simátimenaumne.

Maníkómó Káráísitimba pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkakaa Káráísitinka'o timankúnkúmba ésamo pukáawi pukáampinkemba ímba íyáfasinesa Maníkóní ewaa'á ímba mésa sáwí-aempa'a méraawisino. ¹⁹ Marapá'ó méraundara'a séta púwóndafinkemba íyáfasineta wíyómpa'a Ísu Káráísitiye'a méraandasa amu'maréta méraumne-aaimo karo'-ááímó súndarakaata marapá'-wáásí kentáá suwíyáái ésa tirumbá uwásínkááwisino.

²⁰ Érai'-aai maarán-ááín-íye. Maníkó Ísu

Káráísitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Púwón-kwaasifinkemba aifa'á wemá íyáfasinkaimba pósa ánaaembo puwíyan-kwaasi íyáfasinanaawe. ²¹ Aifa'-wáásígón-áwi'a Ándámu sáwí'a uráimba pósa púwón-amba seyaafá'nánká wéaraaiwaefo moórá-waasigon-awi'a Káráísiti kawé'á uráimba póna seyaafá'nánká puwíyampinkemba íyáfasintinkainiye. ²² Seyaafá'nánká Ándámun-aísaafitantambo uráundawi póta púwóndasaanifo Ísu Káráísitini waásisa póta púwóndafinkenta íyáfasinanaumne. ²³ Maníkó siyáín-kanaa tínata púwóndafinkenta íyáfasinanaumne.

Aifa'á Maníkó Káráísitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraimba póna Káráísiti marapá'ó kumíndara'a Maníkó Káráísitini waásisa púwóndafinkenta íyáfasisinkainanasa ²⁴⁻²⁶ mindá tai'áínda-kanaa Ísu Káráísiti káráwiyinana Maníkó sínana Káráísiti wení namuro-wáásí íyáákena fí'owimo sáwí-kisaura'o káráwiyaan-kisauwe fí'o-fi'o-sawifasi'aene tai'ásuwena puwíyan-amba tai'ásuwena miyámó índa wení namuro-wáásítí fasi'aémbá tai'ásuwena Maníkóntáféna séna kesifóo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo síníye. ²⁷ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó wembá seyaafá-tántáá'á íyáákamai-i'a uwánkaraiye

agaimaréna siyáifo Káráisiti Maníkómbá ímba íyáákainiye. Maníkó sínana Káráisiti seyaafá-tántáá'á íyáákainiye. ²⁸ Maníkó Káráisitimba seyaafá-tántáá'á íyáákamai-i'o uwánkaraindara'a Káráisiti Maníkón-ááninko Maníkóntáféna séna emá seyaafá-tántáá'á íyáákamai-i'a uwásinkaandawi po kenká'á káráwiyinone sínana Maníkó seyaafá-tántáá'á káráwiiniye.

²⁹ Tuwímbai sésa puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe sembánifo pukáan-kwaasisafesa imáyáa ésa nombá maiyáawe. Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe-aaimo érai'-aaimo inkakaa pukáan-kwaasisafesa ímba imáyáa ésa nombá máéwaisino. ³⁰ Púwóndafinkembo íntaamo íyáfasinanaetara moóra-mora-naopa'a sínkamonaé wéopa'a áse-aai ímba kosimátíma'mae'a núsino. ³¹ Kesí waásisono. Kembiwíyé kewé kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye'a kááísamai méta kentáfé'a aamoimó únda miyámó érai'o úndantemba aasiyaasi-kánáa imáyáa é'a sé'a káfékaamba sínkamiya'a púwóno-imayaa únda mindáwara'a érai'-aain-iye. ³² Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa kemá úwoi-waasi é'a kesí imáyáfinkemba sune. Afáá-póígómó waási fándaifo sésamo arááíwáéntemba kembá miyaráámbo uwásínkáamba maanká'á Éfésási-naopa'o méraunda óraa'-umbai-tantaa'a kempá'á tisa'á óraa-kisaumo maúnda úwoisafe'a wéune súsino. Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa waásiti imáyáfinkembo sentembá miyá séta aafáyáasa puwónaumpo káfé'a kawé-tómbá néta sirááimo taintentá ónaumnesa súsino.

³³ Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawemo sembá minkáró'-ááísáfé'a érai'e sefó sé'a simátíménda-aai isé'a káráwiyo. Tuwímbai érai'a sésa sáwí'o on-kwáásísé'o méraambo é'a kawé'-ámbá ifátuwe'a sáwí-amba arááíwaenaawe sefó ³⁴ puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe minkáró'-ááísáfé'a sáwí-imayaawe sáwí-awauwe ifátuwe'a kawé'-imáyáan-oro. Miyámó íyantafe'a sé'a kempínkémbá tuwímbai Maníkómpá'á ímba tiyáawe sune.

Puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba wíyómpa'o méraiyan-tuman-iye-aai.

³⁵ Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe-imayaa é'a sísaí e'a sé'a púwón-kwaasi nóra úmaiya íyáfasinesawa nóran-tuwa ma'máíya íyáfasinanaao-aaimo ³⁶ sísaí omba sáwí-imayaafinken-aain-iye. Puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba maararáámbo uráífo isé'a kísau-anauntunka'a imáyáan-oro. Ánáuntumba u'marááwana minánáúntúnkó ímba úwoi áruma wéwiyaifo u'marááwana ánaemba mapánkena áruma wéwiyaiye. ³⁷ Tómbá fákákesamo nempínkémbá ímba aneká'á wéu'maraafo ánáuntumba maiyésa kísau fúmáráawana aneká'á áruma wíkéna wéanon-iye. ³⁸ Maníkó sisaná moóra-mora-anauntumpinkemba áruma wíkéna óraa'o ímbá Maníkó wení imáyáfinkemba seyaafá-tómbá fí'o-fi'on-auwara-tomba makáífo ³⁹ seyaafá'ó méraamba mimbórá túwawaa'a ímba maréna waási fí'on-tuwawaa'wara'a tinkéna waí-waamba fí'on-tuwawaa'wara'a maréna numamá fí'on-tuwawaa'wara'a maréna mófáá'a fí'on-tuwawaa'wara'a makáíye. ⁴⁰ Wíyómpa'a fí'on-tantaa'a wéraisana marapá'á fí'on-tantaa'a wéraiye. Wíyómpa'o wéraimpimba fí'on-to'waai wéraisana marapá'ó wérainka'a fí'on-to'waai wéraiye. ⁴¹ Aafáúfimbá fí'o-sama wéraisana wíyómpimba fí'o-sama wéraisana okómpimbá fí'o-fi'o-sama wéraisana miyá uwásaraiye.

⁴² Miyámó intembá puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba maará ónááwe. Púwómbó utámaráán-tuwawaa'a tai'áínífo mimpínkémbó íyáfasinaiyan-tuwawaa'a waé'wae'a íniye. ⁴³ Utámaráán-tuwawaa'a aamoisaén-tuwawaa'a sáwí-tuwawaa'an-ifo puwíyampinkemba íyáfasinaiyan-tuwawaa'a fasi'aén-tuwawaa'a kawé-tuwawaa'an-ifo ⁴⁴ utámaráán-tuwawaa'a marapá'ó méraan-tuwawaa'an-ifo púwómpinkembo íyáfasinaiyamba wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'an-iye. Marapá'ó méraan-tuwawaa'o intembá wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a wéraiye. ⁴⁵ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó aifaráán-kwaásígón-áwí'la Ándámumbo úmakaimba úwaaúwa éna waásin-iyé agaimaréna siyáiyé. Ánaaen-kwaasigon-awí'la Ísu Káráísiti waásimo aú'lo úmaimo maé'mae'lo íyan-amba wikáiwai paápé uráiyé. ⁴⁶ Wíyómpa'lo méraiyan-tuwawaa'a ímba aifa'á paápé uráifo marapá'ó méraan-tuwawaa'a aifa'á paápé uráiyé. ⁴⁷ Maníkó aifa'-waásígómbá marasámbá úmakaifo ánaaen-kwaasigo Ísu Káráísiti wíyómpakemba kunkáiyé. ⁴⁸ Ándámumbo marasámbó úmakain-auwawaa'lo wéraintemba seyaafá'-wáásí miyán-túwawaa'a wéraifo Káráísiti wíyómpaken-auwawaa'lo wéraintemba wení waási miyán-túwawaa'a wéniye. ⁴⁹ Maníkómó marasámbó úmakain-kwaasiyaambo úndantenta Káráísiti wíyómpakewimo intentá ónaumne.

⁵⁰ Kesí waásisono. Simátíme'a súné. Maníkómó wíyómpa'lo káráwiyai'pa'a marapákéntúwawaawara'a ímba méraiyaná waé'wae'lo índa-tantaa'lo wéraindafa'a tai'áínda-tantaako ímba mimpímbá wéniye súné.

⁵¹ Maníkómó aúpá'-makénamo aráátímakain-aaimo simátíménda ísáaro. Seyaafá ímba puwéta úwoi méta súwawaata fí'lo-suwawaata fauffínata ⁵² mimbórá-kánáá wíyómpakemba uwíyemba sínana minúwóiyáámbó aafáyáumo tawáintemba minúwóiyáámbá pukén-kwaasi íyáfasintinkainasa maé'mae'a íyata súwawaata fí'lo-suwawaata fauffíniye. ⁵³ Marapá'ó méraunda-suwawaata púwón-da-suwawaatan-ifo wíyómpa'lo méraanda-suwawaata ímba púwón-da-suwawaata fauffíniye. ⁵⁴ Marapá'ó méraan-tuwawaa'lo púwón-tuwawaa'an-ifo wíyómpa'lo méraiyan-tuwawaa'a ímba puwí-túwawaa'lo fauffíndara'a Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna siyáin-aai paápé íniye. Maará siyáiyé.

Púwón-amba tai'áínana maé'mae'lo íyan-anko púwón-ankomba íyáákainiye

agaimaréna súwana ⁵⁵ moóráwigo séna púwón-anko ímba íyáákaraimba póna púwón-ambo sáwí'lo uwátinkainda-fasi'aenka tai'áíniye

agaimaréna siyáiyé. ⁵⁶ Maníkóní ámáámbo ísámaimo túwáán-imayaago ta'ótokaiye. Miyámó ontáféna púwón-ambo sáwí'lo uwátinkainda-fasi'aenka ta'ótokaifo ⁵⁷ Maníkó púwón-amba kentáá íyáákamai-ita wéuwasinkaiye. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti púwón-ankoni fasi'aémbá tai'éna íyáákaraimba póna Maníkó miyá wéuwasinkaisata súwisa súné.

⁵⁸ Mindásafe'a kesí waási fasi'ámai mé'a ímba tuwesarái ína'a Fasi'aénkóní kísau maimaé wéiyé'a ímba ifátúwáaro. Fasi'aénkóní kísau wémaemba ímba úwoi-kisaun-ifo áúwara-kisau wémaefo maimaé íyóro.

16

Fasi'aénkóní waási túwa'nai on-óntánkón-aai.

¹ Maníkóní waási Yérúsaremu-naopa'a méraawi tómbá ímbo makáawi túwa'nai íyamba óntamba torupé'a maarán-oro. Kárésíyaa-marafa'a Maníkóní waásimo méraawi simátímakauwantemba miyán-áái simátimumpo miyán-oro. ² Moórámora-sondaara'a moórá-kisaufin-ontamba tuwímbai Maníkóní waási túwa'nai íyapa'a maré'a kentí naaúmpimpa'lo maráiyamba óraa'a ína'a ánaaemba kempá'á komáéna'a Maníkóní waási Yérúsaremu-naopa'lo méraawi timíyan-ontamba ímbo saafá íyamba úwoi maitiménááwe. ³ Kempínkémbá tuwímbai íyáfasintewa'a kempá'á komé'a aúfái agaimái timé'a ti'maráanasa Maníkóní waási Yérúsaremu-naopa'lo méraawi mináúfáiyé torupámaraiyan-ontane maimaésa mátimenaawe. ⁴ Minkánáá kemó komáénda-kisaumo wéraina'lo é'a konasá miwí kesé'a kónááwe.

Kórinti-naopa'a kónae siyáin-aai.

⁵ Máséndóniyaa-marafa'a Maníkóní ásé-aai simátíma'mae'a nónae únda pó'a miyá kósimatíme'a kempá'ó kondá ⁶ ampáánkára koménaum ayáátáákara koménaumno.

Ímbo aampa'ó wénon-kanaa uwí-nómpáké-fiyúndámó mafaiyáíndarara fí'on-daopa'a kónaumno. Fí'on-daopa'o kónae ona'ó é'a súwa'nai íya'a kónaumne. ⁷ Kempá'ó ayáátáaka'o koménae'o súnda Maníkómó ewé sína'o é'a ayáátáaka'a koménaumne.

⁸⁻⁹ Maanká'á Éfésási-naopa'a ásé-aaimo simátíménda-waasi sáwífa'a méraamba pósa isésa érai'e sésa fasi'ámai ménaawi máéwasa kesí kísausafesa aambó faiyíyan-kwaasi sáwífa'a méraawe. Minkísáúmó maúnda tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu ombá minkánaá ímba tiyáisa'a mé'a minkísáú maúnda póna mintánón-kánaá tai'áína'a kónaumne.

¹⁰ Moóráwigo Tímótimo kentópa'o komérainda aamoí é'a áwa'nai oro. Kemó úndan-temba Fasi'aénkóní kísau wémaifo ¹¹ wentáfé'a úwoi-waasin-iyé ímba sé'a tínaemba uwáméro. Kembiwí tiyuwénamo kempá'ó tinda áwa'nai íyana kempá'á kawé'-úmai tíno. Wesé'lo Maníkóní waási kentáásí waási kempá'ó tiyantafe'a timu'maré'a méraumne.

¹² Kentáásí waásigon-awi'a Ápórosimba óraaka simáme'a sé'a Kórinti-naopa'a kentáásí waásimo wíyan-kanaa esé'a wao súnda póna káfé'a ímba kanaa'á wínífo aambó wérainanamo éna wíníye.

¹³ Kentúra'a káráwiye'a Maníkómpá'á timankúnkúmba úmae iyé'a ímba táá'a ína'a fasi'ámai méraaro. ¹⁴ Kísaumo máemba waási-imayaa úmai kísau máéro.

¹⁵ Kesí waási ísáaro. Ákáyaa-marafaken-kwaasi Sétefanasini akúmbá aifa'á Maníkómpá'ó tiyáawi Maníkóní waási fasi'ámaimo túwa'nai on-áái ísaraawe. Óraaka simátíme'a sé'a ¹⁶ miyán-kwáásímó sen-áái taawiyafé'a miwísé'a Maníkóní kísau fasi'aén-kísáúmó wémaewi-taai ísáaro.

¹⁷ Kempínkémbá kaumboráú-tuwi'a Sétefanasiye Fótíyúnetasiye Ákákasiye mindárau kempá'á tewa'á aamoí úmpo kembiwí ímba seyaafá'nánká kanaa'á kempá'á tewasá mindárau kempá'ó tembá aamoí úne. ¹⁸ Mindárau kesí imáyáa aúí'a uwásinkesa kentí imáyáawara'a miyá uráawe. Miyán-kwáásí túwí'a mósá máráaro.

¹⁹ Ésiyaa-marafa'a naaó'-naokemba Maníkóní waási kentáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe. Moóráwigo-awi'a Ákwíra awaainínkó Párisiraawe mindáraití naaúmpa'a túwaandu owí Fasi'aénkóe'o kááísamai méraawi aamoí ésa kentáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe. ²⁰ Maanká'ó méraawi Maníkóní waási seyaafá'nánká kentáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe. Moórá-mora tiyáamba tíméro.

²¹ Ayáiyá'á kemá Póro agaimaráúmpo awáné'a wenayáanaufi'a isaná wenááin-iyé sé'a ísáaro.

Kemá Póro súne. Kawé'-úmai méraaro súne. ²² Fasi'aénkómpá'ó ímbo tirumbó áméwi Maníkó sáwí'a uwátinkainiye. Kentáásí Fasi'aénkó kumíníye súne. ²³ Fasi'aénkó Ísu úwoi wétuwa'nai-intafe'a inái súne. ²⁴ Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawa'a kembá sirumbá tímúne.

Kemá Póro súnda-aai tai'áíye.

2 Kórinti

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Kórinti-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásí tímakaiye. Póro Máséndóniyaa-marafa'a mérowana Táítási Kórinti-nao'a tuwéna Pórompa'a wéména Kórinti-waasi-taai kosimámuwana Póro iséna séna aúfáíma agaimái tímakaunda isasá iséna tuwímbai sáwí'ó ombá tínaaemba uwásukaawasa tuwímbai ímba miyá ésa kentáfésa sésa ímba érai'a Ísuni aantá-waasin-iyé wésewe séna érai'a Ísuni aantá-waasin-iyé síwae séna maanáúfái agaimarówasa mátímakaawe.

¹ Kemá Póro maanáái agai-timúmpo isáaro. Moóráwígon-awi'a Tímóti kentáásí waásigo kesé'a méraisa'a agaimarúmpo isáaro. Maníkó wení imáyáfinkemba kentáféna séna aantá-waasi éma Ísu Káráisitín-aai kosimátíma'mae núwo séna sí'mákaifo isáaro. Kórinti-naopakewi Maníkón-aaisafe'a érai'emo sewí isáaro. Ákáyaa-marafa'a Kórinti-naopakewiye fí'o-fi'on-daopakewiye méraawi Fasi'aénkóní waasi isáaro.

² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitíye úwoi túwa'nai esarai aáno'o uwátinkaayantafe'a inái sune.

³ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-afowa Maníkón-áwí'a mósá maráúmne. Wemá kentáásifowama arumbó uwásínkáiwai siráfaenasa súwa'nai iwáin-áwíta mósá maráúmne. ⁴Fí'o-fi'on-umbai-tantaa'a seyaafá'á kentááfá'ó timbá Maníkó siráfaiyaimba póna fí'o-fi'on-umbai-tantaa'o tuwímbaifa'o tínda Maníkómó siráfaiyaintenta úmai kesáá miwí kanaa'á arásáfaitinkanaumne. ⁵ Káráisitimba áí'o úni'a uwánkówasa Káráisitíni waási-i'ó úndarakemba sí'a índá-i'ó uwásínkáámba miyáumai Maníkómó Káráisitimbo aráfaiyaintemba miyáumaisa óraata siráfaiyaiye. ⁶ Kembiwisé'a méta túwa'nai ówánanasa sáwí'ó urómpinkemba Maníkó tí'maena kawepá'á métínkaraiye. Miyá ówándarakemba sí'o únita uwásínkónta Maníkó siráfaiyaiye. Keséta méraawanasasa sí'o únita uwásínkónta ímba ifátuwaundasa fasi'ámaisá méraumne. Miyáumai tí'a índá-i'ó uwátinkaiyamba kesáámó uráundantembo miyá é'ó ímbo ifátuwe'o fasi'ámaimo méraiyaambo éna Maníkó kenkwárá'á tiráfaitinkainiye. ⁷ Sí'o úni'ó uwásínkaraantenta tí'a índá-i'ó uwátínkáámba miyáumai Maníkómó siráfaiyaintemba tiráfaitinkaiyamba séta mindásafe'a fasi'ámai

ménaawe óraaka séta timu'maréta méraumne.

⁸ Kesí waásisono. Ésiyaa-marafataamo maéwánda fí'o-fi'on-umbai-tantaa'a kentááfá'ó túmba mináái isáiwae séta simátimumpo isáaro. Minúmbái-tántáá'ó fí'oran-oraa'-umbai-tantaa'a úwata kentááfá'ó túmba póta puwónaumne séta súnareta ⁹ sínkamiyata puwóna-kanaan-iyé séta súnareta ímba kentáásí fasi'aéntámbán-ifo Maníkóní fasi'aéntámbá kísausa wémaeta méraumne. Maníkó pukáampinkembo iyáfasintinkaiwaini fasi'aéntámbá kísausa wémaeta méraumne súndasafenasa minóráá'-úmbái-tántáá'á kentááfá'á tiyáiyé. ¹⁰ Umbai-tántáápímbá puwónae ówándafinkemba Maníkó síyótaisa uwásínkowata súnaraundasa póna miyámó uráintemba íníye. Sáwísampinkemba síyótaisa úmaena iyíníye séta méraumne. ¹¹ Kewárá'á kentáásáfé'a Maníkómpá'á súwa'nai e'a inái seró. Sáwífa'nanka inái síyana Maníkó súwa'nai índá mindásafesa Maníkómpá'á súwi sénááwe.

Póro karo'-áái ímbo simátímakain-aai.

¹² Waási túranka'o méraundasafeta imáyáa úndasa sirumpinkén-ímáyáágó séna kawé'-úmáisá méraumne sisatá aamoisá wéune. Marapá'-ááígóní áwáuma ímba imáyáa éta Maníkó úwoisaamo súwa'nai intáféta imáyáa éta Maníkóní kísau aantemba maéta ímba kae'-ááíwárá'-wáásíyáán-úmáisá méraundantemba kentúranka'a érai'a miyá úmaisá méraumne. ¹³⁻¹⁴ Agaimái timúnda-aufaiyimba ímba kaumbo-kae'-áái simátimumpo toráumaimo awáné'ó ísaraan-aai aantemba tafisímai sune. Kentáásí

áwáuma káríka'a suwánaafo suwánamai kawé'a íwae sé'a únda miyámó é'o é'a Fasi'aénkó Ísu kumíndara'a kentáfétaamo aamoimó ondantembá kentáásáfé'a aamoí ónááwe.

¹⁵⁻¹⁶ Kembiwí kentáásáfé'a aamoí uwásínkááwe-aai imáyáa uráundasafe'a sé'a kae-kánáá kentópa'a kómé'a Máséndóniyaa-marafa'a kónae únda kentópa'a kuré'a tiyuwé'a wéme'a Máséndóniyaa-marafa'a kuré'a kouweré'a aneka'á kentópa'a tiyé'a tiyuwé'a Yúndiyaa-marafa'a ténaumne siyáumne. Kae-kánáámó kawé'ó uwátínkáana'a súwa'nai íya'a Yúndiyaa-marafa'a ténaumne-imayaamo uráundasafe'a mináái siyáumne. ¹⁷ Miyámó ónae uráunda ímba miyá uráundasafesa kempínkémbá tuwímbai kentáfésa sésa kae'-ááíwára'-wáásín-iyé siyáafo kentópa'a kónaumne siyáunda marapá'-wáásímó ontembá ímba miyámó únda mimbórá-ímáyáá úmai mimbórá-áái afora'á simátímakaumne. ¹⁸ Maníkó érai'-aai aantembo siyáintemba simátímakaunda-aai ímba kae'-ímáyááfínkémbán-ifo mimbórá-ímáyáá úmai mimbórá-áái afora'á simátímakaumne. ¹⁹ Sáírasiye Tímótiye kewé kentópa'o maéwánda Maníkón-ááninko Ísu Káráisitinaaisa simátímakaunda wemá moóra'-aai afora'á séna moóra'-aai aúpa'á tuwéna miyá ímbo iwái póna seyaafá'-áái afora'-aantemba siwáín-aai simátímakaumne. ²⁰ Maníkó seyaafá'-áái símai fasi'ámakaimba Ísu Káráisitintafena siyáimba póna paapé uráíye. Ísu Káráisiti miyá-séyááfá'-kísáúmó maiyáintafeta Maníkó siyáín-aaisafeta érai'-aaiye súnanasa Maníkón-áwí'a óraa'a wéraiye. ²¹ Maníkó Ísu Káráisitimba kentááwé kembiwíyé káásasinkaraisata fasi'ámais méraumne. Kentáá wemparí'a úmarena ²² kesí waásinowe séna érai'a wení waásisa úne sendasáfénasa wení ámútankomba ai'marówana kentáásirumpimba kumbérimba mindásafeta séta to'mayaa uwásínkarainta miyá ínáyasa sune. Miyámó uráintafe'a ímba kae'-ááíwára'-wáásíyáámbá úne.

²³ Maníkó kesí kisaugomba awánaraiwain-aúranka'o simátimunda-aai érai'-aain-iyé. Kórinti-naopa'a kentópa'a kónae séwánda óraaka simátíménana tirunkó umbái taifó sé'a ifátuwe'a ímba kuráumne. ²⁴ Maníkón-aaisafe'a érai'e fasi'ámai sé'a wempá'á timankúnkúmbo uráamba póta kentópa'o kondasá Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmbo oró-ááísá ímba aneka'á sénaumpo tirunkó aamoí índasafeta kempímbá taankarotámai méta kisausa komaénaumne.

2

¹ Imáyáa é'a sé'a aneka'á kentópa'a wé'a sáwí'o ontáfé'a óraaka simátíménana tirunkó umbái taifó sé'a káfé'a ímba kónaumne siyáumne. ² Kentirumbó umbái tátínkáanasamo ésa kesirumbó kawé'ó uwásinkaiyawí ímba ménaawe. ³ Kentópa'a ímbo kuráundara'a sé'a aúfáífimba toráumai awáné'a sáwí'o ombá kawé'a uwátinkaiwae sé'a kentópa'o kondá ímba sirunkó umbái táiniye sé'a mináúfái agai-timé'a kawé'-úmaimo méraantafena kesirunkó kawé'ó índawí mináúfái agai-tímakaumne. Kesirunkómó kawé'ó ínanamo éna kentirunkówára'á kawé'ó índá mindá érai'-aain-iyé. ⁴ Mináúfái agai-timéwánda sirunkó umbái tówa'a kentáfé'a óraa'-imayaa é'a áfááraumai ifi'á tátinke'a tirunkó umbái táíndasafe'a ímba mináúfái agai-tímakaumpo Póro wenaruntá áfááraumai símakaiye síyantafe'a mináúfái agai-tímakaumne.

Sáwí'o uráin-kwaasisafe'a enáái tai'áíye serómó siyáín-aai.

⁵ Kempínkémbá moóra'-waasigo sáwí'o uráintafena ímba kempín-aantembanifo kembiwífínkémbá tuwímbaifimba umbai-tántáá'á wéraiye. Seyaafápímbá umbai-tántáá'á wéraiye-aai miyán-óráá'-áái ímba sénae sé'a tuwímbaifimba umbai-tántáá'á wéraiye-aai sune. ⁶ Tímakaunda-aufai toráumai awáné'a símai moóra'-aaiya'-maré'a fasi'aén-áái minkwáásígómbá simánke'a wení ewaa'á ímba mé'a sáwí'o uráintafe'a mimbéyámbá amé'a ímba fí'om-beyamba áméro. ⁷ Káfé'a wentáfé sé'a enáái tai'áíye sé'a ímba aneka'á imáyáa úmae iyé'a aráfáéro. Kemó ámé-sawi-meyamba waé'wae'a ínana séna ímba kanaa kawé'-ámpá'á kónaumne séna ifátúwáífainifo ⁸ wentáfé sé'a embá siruntá amúmpo kawé'-úmai méraao seró-áái óraaka sune. ⁹ Ááéma kentáfé sé'a

simátimunda-aai isánaa Ína isánááo sé'a kentópa'a ímba wé'a mináúfáífimbá agai-tímake'a timu'makáumne. ¹⁰ Sáwí'o uráin-kwaasigontafe sé'a wenáái tai'áiye sé'a ímbo aneka'ó imáyáamo ontembá kewará'á miyá úne. Sáwí'o uráintafe sé'a wenáái tai'áiye sé'a ímbo aneka'á imáyáa é'a Ísu Káráisitín-aúranka'a kentáfé'a imáyáa é'a miyá úne. ¹¹ Waántáwankoni sáwí-kisaugoni áwáuma awánéta kentáá íyáákaifo séta sáwí'o uráintafeta aneka'á ímbo imáyáa úmae iyéta séta wenááima tai'áiye sune.

Tóroasifa'a ména Póro óraa'-imayaamo uráin-aai.

¹² Ísu Káráisitín-aai ásé-aai kosimátimenae sé'a Tóroasi-naopa'a komaéwánda minááímó isáiyantafena Fasi'aénkómó to'mayaa úmba awáné'a ásé-aai simátimenae sé'o ówánda ¹³ kesí waásigon-awi'a Táítási kentí naaópakemba Tóroasi-naopa'a ímbo téna kentáái tasimásímíntafe'a ayaafái uwáae'a ímbo awáné'a óraa'-imayaa é'a sé'a tiyuwé'a kónaumne sé'a Máséndóniyaa-marafa'a tiyáumne.

Ísuni fasi'aéntámá siyáántán-kwimái áfontaamo fáúnda-aai.

¹⁴ Maarán-ááísáféta Maníkómpá'á súwisa sune.

Ísu Káráisiti íyáákaraintafena Maníkó wentéta kááísasinkenasa óraaka sisatá siyáántán-kwimái áfonta fáúne. Maníkó si'marówata Káráisitín-aai seyaafá'-márafá'á kosimátimunayasa ísááwana wenááigo asaa-wiyúnkáámbá úmaena seyaafá'-márafá'á wété wéiye. ¹⁵ Maníkó séna Ísu Káráisiti kentáféna imáyáa éna kesí kisaumo máimba asaa-wiyún-kánámó agáentemba wéiye simbá miyámó intembá Ísu Káráisitín-aai simátimunanasa Maníkó kentáásáféna séna Ísu Káráisitimo intembá asaa-wiyún-kánámó agáentemba owé wéiye. Maníkón-arááímo wáéwi minkwiyúmbá ísááwasa waántáwankon-arááímo wáéwi minkwiyúmbá ísáámba wéowe. ¹⁶ Waántáwankon-arááímo wáéwi puwésa Maníkóní némpa'a maé'mae'o íyawi Ísu Káráisitín-aai simátimunda-aaisafesa ánkúkaamban-iye sewasá Maníkón-arááímo wáéwi minááísáfésa sésa asaa-wiyúnkáámbá wéiye sésa maé'mae'a ónááwe. Maníkón-aai simátímén-aai óraa-kisaun-ifo waási aantemba ímbo kanaa'á wémaewe. ¹⁷ Maníkó si'marówata Káráisitini kísau-waasi méta wenaúranka'a Maníkón-aai érai'-aai simátimeta ímbo kae'-ááíwará'-wáásíyáántá únasasa méyámbáréwa'a óraa'-ontamba maénae sésamo ontembá tuwímbai Maníkón-aai simátíménasasa méyámbá simíwae sésamo ontembá kesáá ímbo miyásá éta Káráisitini kísau-waasi méta Maníkón-aai érai'-aaisa simátimune.

3

Aú-aai símaimo kááísamakain-aai.

¹ Minááímó simátimundasafeta ímbo kentáá súwí'a maéta wéiyune. Tuwímbai aúfái agai-tímúwasa maimaésa mátímúwa'a toráumai awáné'a kawé'an-owe siyááfo kesáá ímbo miyá éta kentáásí kísaura'-aufai agai-tíménata toráumai awáné'a aamoí uwásinkaiwae-ita ímbo éta ímbo kentáásí kísaura'-aufai agáéro súmpo Maníkó si'márafásata wení kísausa wémaumne. ²⁻³ Tuwímbaimo fí'owiti kísaugoni aúfái awánésamo aamoímó uwátínkáántemba tuwímbai-waasi kembiwí tuwánésa sésa érai'a Ísu Káráisiti Póroe'a kísau máén-kwaasiye wenté'a ti'marówasa wenáái tasimátímúwasa isésa érai'e suwaná Káráisiti wení waási-i'a uwátinkowana Maníkó fasi'aénkwáráwíní ámútanko miwítirumpimba méraisasa méraawe wésewe. Mindásafe'a kembiwí Káráisiti agaiyáin-aufaiyaamba owe. Ísu Káráisitini kísaugoni aúfái ímbo óntanka'o agaiyáin-aufaiyaan-ifo kempá'á wérain-kisau tuwánaantafeta aamoisá uwátinkaumne.

⁴ Ísu Káráisiti kentáá fasi'aémbá símísata Maníkón-aúranka'a fasi'ámai méta minááísá sune. ⁵ Kentááfimbá fasi'aémbá ímbo wéraisata minkísúsá wémaumpo Maníkóní fasi'aéntántá minkísúsá wémaumne. ⁶ Maníkó aú-aai símaimo kááísamakain-aai kosimátimewanayasa wenaúranka'a arupíse uwátinkainasa méraiyantafena fasi'aéntá símakaiye. Mináú-áái símaimo kááísamakain-aai maarán-iye.

Ímba Maníkó Mósesembo simámakain-amaamban-ifo Maníkóní ámútanko kentáásirumpimba méraisata wemó siyáintenta únda-aain-iyé. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ímba kanaa'á arááíwáéntafesa Maníkón-aúranka'a ímba arupíse úmai mésa puwí-ámpá'á wégofó Maníkóní ámútanko imáyáasa símísata Káráisitinaaisafeta érai'e séta aú'á úmáisa maé'maeta wéune.

⁷ Naaófá'á Maníkó Mósesemba óntan-kwandaaiya'a siyáánkai-amaamba agai-ámakaimba minámáámbá arááíwaenaé sésa umbá ímba kanaa'á arááíwaesa taráímae iyésa mindásafesa puwí-ámpá'á wégowe. Maníkó Mósesembo amáámbo simámakonka'a Maníkómpákémbá sama paapé éna Mósesen-óika'a sama paapé úwana óntan-kwandaaiya'o siyáánkai-amaambo agaimarómba maimaéna Ísareri-waasifa'a kumúwasa Mósesen-óika'a sama wéna póna tógáyáagaya úwasa ímba kanaa'á awánowana ánaaemba uwákuraiye. ⁸ Naaófá'á Maníkó Mósesemba siyáánkai-amaambo simámakonka'a Maníkóní sama paapé uráifo káfé'a Maníkó wení ámútankomba ai'maráísana wení waási tirumpimbá méraiye-aai paapé ímbá póna Maníkóní sama óraa'an-iyé. ⁹ Maníkó Mósesemba siyáánkai-amaamba simámakaimba pósa ímba kanaa'ó arááíwáéntafesa puwí-ámpá'á wégowe. Maníkó minámáán-ááímó paapé únka'a wení sama wérowana káfé'a Maníkó wení ámútanko wenaúranka'o arupíse uwátínkáín-aai paapé isaná póna wení ságoni fasi'aémbá óraa'a wéraiye. ¹⁰ Káfé'a aú-aai símáimo kááísamakain-aai wéraisana íyáákarai-sagoni fasi'aémbá wéraitimba póta séta Maníkó Mósesembo siyáánkai-amaambo simámakai-sagoni fasi'aémbá sáwísamba iyésá sune. ¹¹ Maníkó Mósesembo simámakain-aai wááu-aain-ifo aú-aai símáimo kááísamakain-aai waé'wae'o índa óraa'-aain-iyé. Wááu-aai simámakonka'a ságoni fasi'aémbá wérombanifo káfé'a waé'wae'a índa-aai paapé isaná póna óraa-sama fasi'aémbá wéraiye.

¹² Minááí fasi'aén-ááí waé'wae'o índa-aai

ísaraunda póta ímba sáa'a isatá óraaka'a minááísá wésimatimune. ¹³ Mósesemo uráintemba ímba miyásá wéune. Mósesé Ísareri-waasisafena séna kesóipa'o wéraisama uwá'wimba awánaafo séna ampantasámbá óika'a káátaraiye. ¹⁴ Ísareri-waasi táá'-aantemba

isésa tirunté'a marésa maé'ómbe pósa káfé'o méraan-kwaasi Maníkó símáimo kááísamakain-aai aúfáífkemba toráumai isésa minááígóní áwáuma ímba kawé'-úmai wéisaawe. Mósesemo óipa'o ampantasámbá káátamakowasa sámó ímbo awánaraantemba káfé'a Maníkón-aai aúfáífmbo toráúsómbe miwítí imáyáago fáíkuraísana kumeu'á isasá pósa mináúfáígóní áwáuma ímba awánamai kawé'á wéowe. Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawi Maníkón-aai-aufai torausésa minááígóní áwáuma kawé'-úmai wéisaawe. ¹⁵ Káfé'o méraan-Ísareri-waasiwara'a Maníkón-aai Mósesemo agaimakáin-aaimo toráúsómbe miwítí imáyáago fáíkuraísana kumeu'á isasá pósa minááígóní áwáuma ímba ísáafo ¹⁶ Fasi'aénkó Ísu Káráísitimpa'o tembá minkúméú'á tai'áínkakemba minááígóní áwáuma kawé'-úmai wéisaawe. ¹⁷ Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'o súnnda wení ámútankontafe'a sune. Fasi'aénkóní ámútanko tirumpimbó méraiwai sáwí-imayaagomo ta'ótokaímpinkemba faútínkáísasa kawé'-úmai méraawe. ¹⁸ Ísareri-waasiti imáyáago ímbo kawé'-úmaimo ísaraantemba kentáásí imáyáago ímba miyá isanasá Fasi'aénkóní ságo kentáá sása wégasinkaiye. Fasi'aénkó Ísu Káráísitini ámútanko kentáásirumpimba ména wenkáání'a uwásinkenasa wení sama siménasa miyá úmae wéiyiye.

4

Sawefímbó wímakaawanamo ááémo kará'wintemba miyaráántáámó únda-aai.

¹ Maníkó aruntá uwásinkenasa mindásafena kesí kísau máéro séna símakaisata wenáái simátimundasa ímba suwesaraín-iyé séta wétuwaumpo ² wenáái simátíméndasafeta

aúpá'ó tigeasáfésamo ombá sínaaemba uwámeta ímba karo'á simátiyuweta Maníkón-aigomba waé'mai-aai ímba simátimeta Maníkón-aúranka afora'á érai'-aai simátimunasasa suwánésasa érai'-aai aantemba wésewe tirumpinkémbó síyantafeta Maníkón-aúranka'a miyásá sune. ³ Ásé-aai afora'ó simátimundasa minááígóní áwáu ímbo isésamo ésa miwí Maníkóní némpa'a mésa puwí-ámpá'ó wégowin-owe. ⁴ Waántáwanko marapá'ó káráwiyaiwai miwítí imáyáa kumeu'á uwátínkáísasa Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba wéowe. Waántáwanko séna Káráisitín-aai sáma kátínkáífo séna miwítí imáyáa kumeu'á uwátínkáísasa Káráisitíni sáma ímba wéawanaawe. Maníkómó méraintemba Káráisiti miyá isaná waántáwanko séna Káráisiti sáma kátínkáífo séna miwítí imáyáa kumeu'á wéuwatinkaiye. ⁵ Kesáá ímba óraa'-waasi úmpo Ísu Káráisitintafe'a kentáásí óraakon-iyé síyantafeta wenáái kosimátimeta wení kísau-waasisa méraunda póta wétuwa'nai-une. ⁶ Áwáura'a kumeu'á úwana Maníkó sáma kaaó súwana sámo karáimba wemá sámo kásínkáíwaisaan-iyé. Ísu Káráisiti ói'-imayaa úndasa Maníkóní fí'oran-awaumo awánaandasafena sása wégasinkaiye.

⁷ Kesáá ímba fasi'aréta ásé-aaisa ta'ótokaumpo sawefímbó wímakaawanamo ááémo kará'wintemba miyá éta ásé-aaisa ta'ótokaumne. Suwánésa minááígómó íyáákarai-fasi'aenkomba awánésa sésa ímba miwífínkémbán-ifo Maníkómpáké-fásí'áémbán-iyé síyantafeta ímba fasi'éta mifásí'áéntá ta'ótokaumne. ⁸ Namuro-wáásímó tínkamiyantafesamo úkóntemba fí'o-fi'on-umbai-tantaako kentáá úkúraa isatá tu'ma'ó wérainpinkenta mótuweta wégune. Tuwímbai-kanaa séta nóra sétaawa Maníkóní kísau wémaumno séta ímba ifátá tukáumne. ⁹ Sáwíta uwásínkáámbanifo Maníkó ímba siyúwáísata méraumne. Sínkamomba ímba tai'ásuwaawata úwoisa súnaraumne. ¹⁰ Ísumbo sáwí'o uwánkesamo tufúwanamo pukáin-ampata kúndasa pósa Ísu maé'mae'a isaná wení fasi'aémbá kentááfímbó wérain-aai wéisaawe. ¹¹ Méraundasa aasiyaasi-kánáá séta Ísuni waási-i'a úndarakemba káféra sínkamiyata puwónaumno súndasa pósa kesáá méraundawini áwáuma Ísu póna kentáá súma tai'áinda-sufimba méraiye-aai wéisaawe. ¹² Ásé-aai simátimundasa sáwíta uwásínkesa sínkamiyata puwóna-ampata kúndasa mindásafe'a ásé-aai isé'a aúí'a úmai méraan-ampa'a wégowe.

¹³ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkón-aaisafe'a simankúnkúmba é'a pó'a wenáái wésimatimune

siyáintemba Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba éta wésimatimune. ¹⁴ Fasi'aénkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankaraiwai Ísunte'a kááísasinkenasa puwóndafinkenta íyáfasisinkenasa kentááwé kembiwíyé sí'maisa wenaúrankata sínkáíníye. ¹⁵ Kísausa wémaundasa sáwíta uwásínkáámbanifo túwa'nai éta ímba ifátuwaunasasa fí'o-fi'on-kwaasi Maníkó úwoimo túwa'nai in-áái isésa sáwífa'nanka Maníkómpá'á súwi símae iyésa wenáwí'a óraa'a úmae wéiyowe.

Maníkóní fasi'aénkátaámó méraunda-aai.

¹⁶ Mináái imáyáa úndasa ímba suwesaráin-iyé séta ifátukaumne. Kentáá súma sáwí'a úmae íyísana Maníkó kentáásí imáyáa aúíta wéuwasinkaiye. ¹⁷ Kentááfá'ó wérain-umbai-tantaatafeta séta kári'-umbai-tantaa'a wááu wéraiye súnanasa ánaemba minúmbáífínkémbá fí'oran-kawe-tantaa'a íyáákaimba waé'wae'o índa-kawe-tantaa'a paápé íníye. ¹⁸ Mindásafeta marapá'ó awánáúnda-tantaa'a ímba óraa'-imayaasa éta wíyómpa'o ímbo awánáúnda-tantaatafeta imáyáa úmae wéiyune. Awánáúnda-tantaa'a wááu-tantaa'an-ifo wíyómpa'a ímbo awánáúnda-tantaa'a waé'wae'a íníye. Mindásafeta umbai-tántáátáféta séta sáwísamban-iyé sune.

5

¹ Kentáásúma wááu-nankaanta isatá misúwawaa'warata marapátá méta maarán-áái sune. Maankwááu-námbá tawisínata Maníkómó wíyómpa'o úmakain-daumpata

ménaumne. Mindámbá waási ímbo úmakaan-damban-ifo Maníkó wení imáyáafinkemba úmakaimba waé'wae'lo índa-namba mindá wiyómpa'lo méraanda-suwawaa'an-iyé.
² Marapá'ó méraundasa óraa'-imayaa éta wiyómpa'lo méraanda-suwawaata simínkwaesa séta ³ maarán-áái ínta séta puwéta súwawaa'-íyainkaanta úmaisa méraumne ímba súmpo maarán-áái séta wiyómpa'lo méraanda-suwawaata naankáántá ónaesa sune.
⁴ Kentáá súma wááu-nankaamba isatá méraundasa umbai-tántáá'ó wéraintafeta óraa'-imayaa éta marapáké-súwawaataamo túwáanda-aai ímba séta wiyómpa'lo méraanda-suwawaata máénda-aaisa sune. Miyásáámó ondá marapáké-súwawaakaanta fauíwínata maé'maeta ónaumne. ⁵ Miyásáámó ondasáfénasa Maníkó kentáá to'mayaa éna wení Ufaen-ámútámbá ai'marówana kentáásirumpimba kumbéraisata mindásafeta to'mayaa uwásinkarainta miyá

íníyesa sune.

⁶ Maníkó wení ámútamba ai'marówana kentáásirumpinta kumbérintafeta kentáási imáyáa fasi'ámaisa méraumne. Marapá'ó méraundasa Fasi'aénkó Ísu Káráisitiyeta ímba wiyómpakaani'a úmaisa méraumne. ⁷ Káfeta marapá'ó méraundasa wenane'á ímba awánéta wenáaisafeta simankúnkúmba éta ⁸ kentáási imáyáasa fasi'éta puwétaamo wiyómpa'lo Fasi'aénkó Ísu Káráisitiyé'lo métaara aamoí úsino. ⁹ Maanká'ó méraundasaawe wiyómpa'lo iméraandasaawe Maníkómbó arááímo tainí'a

ónae súndasa póna aamoisá uwásinkainiye. ¹⁰ Seyaafá'nánkátá Ísu Káráisitinaúranka'a méraananasa kesáámó méraundawini áwáusafena síesai ena marapá'ó méraamba kawé'ó owí kawé'-mýámbá tiména sáwí'lo owí sáwí-meyambo timínda póta wembó arááímo wétaini'a ónaesa sune.

Ísuwe kááísamaimo méraundasa aú'la úmaisaamo méraunda-aai.

¹¹ Fasi'aénkó méraundawini áwáuma síesai índasafeta wentáféna sáá'la wéisata wempá'á tíwae séta waásisa wétafisune. Maníkó méraundawini áwáusa suwánaisa'a kembiwísé'lo méraundawini áwáusa suwánaamba kawé'á wéiye sune. ¹² Kentáá súwí'la ímba maimaé wéiyumpo méraundawini áwáusafe'la aamoí íyantafeta méraundawini áwáusa wésimatimune. Aamoí é'la kentáásáfésamo sáwí-aaimo sen-kwáási táái kanaa'á anondáá simátimiyantafeta méraundawini áwáusa wésimatimune. Minkwáási paákátúwawaa'-aantemba tuwánésa kawé'-wáásín-owe sésa tirumpin-ímáyáá ímba awáresa kawé'-wáásín-owe wésewe. ¹³ Tuwímbai kentáásáfésa uwó'la wéowe sewatá kanaán-iyé séta Maníkóntáféta imáyáa éta miyásá únasasa tuwímbai kentáásáfésa kawé'-ímáyááwárá'-wáásín-owe sewatá kanaán-iyé séta kembiwísáféta imáyáa éta miyásá wéune. ¹⁴ Seyaafá'nánká sáwí'lo ombá mimbéyámbá maésa púwófo séna Ísu Káráisiti mimbóráwígó kentáásáfénawe séna pukáimba póta Káráisiti

arumbó símíwaini kísau aantenta wémaumne. ¹⁵ Seyaafá'nánkátá sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafena Ísu Káráisiti pukáimba póta

kentáá sirááímo táínda-i'a ímba éta wembó arááímo táínda-i'a éta méraano. Miyámó ondasáfénasa kentáásáfénawe séna puwúwana Maníkó íyáfasinankaraiye.

¹⁶ Ááema marapá'ó méraan-kwaasiti áwáuma arááíwaeta tuwímbaisafeta kawé'-wáásín-owe séta tuwímbaisafeta sáwí-waasin-owe siyáumpo káfé'a ímba miyásá séta ááema marapá'ó méraan-kwaasiti áwáuma arááíwakaunda Káráisitintafeta úwoi-waasin-iyé siyáundasa káfé'a ímba miyásá sune. ¹⁷ Mindásafeta Ísu Káráisitiyé'lo kááísamaimo méraundasa aú'la úmaisa méta ááémo uráundanten-imayaa ímba éta káfé'a aú-imayaa úmaisa méraano. ¹⁸ Maníkó miyá wéifo ááema Maníkóní namuro-wáásíyáámbá úmaisa méraawanana Maníkó kesí waási-i'a íwae séna Ísu Káráisitimba ai'marówana kentáásáfénawe séna kumpuwúwana wení waási-i'a uwásinkenasa séna kesí waási-i'a íwae-aai kosimátíméro séna sí'mákaisata minkísáúsá wémaumne. ¹⁹ Minááigóní áwáuma maarán-iyé. Ísu Káráisiti seyaafá'-wáásísáfénasa imáyáa éna

pukáimba mindásafena Maníkó imáyáa éna waásimo sáwí'o ombá ímba aafimbá wé-maitinkaifo wení waási-i'a uwátinkena kentáásáfénawe séna kesí waási-i'a íwae-aa kosimátíméro séna si'mákaisata wésimatimune.

²⁰ Kesáá Ísu Káráísitini aantá-waasisa únanasa simásímísata kembiwísá wésimatimune. Maníkó kembiwísáféna óraaka siyáísata siyáin-aaisa wésimatimune. Káráísiti pukáintafena Maníkóní namuro-wáásíyáámbá uráampinkemba wení waási-i'a wéuwatinkaifo wenááisafe'a ewé seró. ²¹ Ísu Káráísitimpimba sáwí'o í-áái ímba wérowana

Maníkó kesáámó sáwí'o únda-aaí wembá ámakaiye. Káráísitiye'a kááísamai méta Maníkón-aúranka'a arupíse ondasáfénasa Maníkó miyá úwana Káráísiti kesáámó sáwí'o únda-aaí maimaéna mindánankwara'a pukáimba póna Maníkó wení namuro-wáásíyááiní'a uráundawí wení waási-i'a wéuwasinakaiye.

6

¹ Maníkóe'a taankarotámai méta kísau wémaeta óraaka simátime séta Maníkó úwoi wétuwa'nai-ifo ímba úwoi mé'a wembó arááiimo tainí'a oro. ² Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba Maníkómó siyáin-aaí agaimaréna séna

úwoi túwa'nai uráunda-kanaa kentáái
isé'a sáwí'o urómpinkembo

tíkaunda-kanaa túwa'nai uráumne

Maníkó siyáíye agaimaréna siyáimba mindásafe'a ísáaro. Káfé'a Maníkó úwoi túwa'nai in-kanaa éna sáwí'o uráampinkemba tíyáin-kanaa ímbá pó'a ímba úwoi mé'a wembó arááiimo tainí'a oro.

³ Kentáásí kisaugomba awánésa sáwí-amba arááiwáéfo séta kawe-kísáú aantembo maúndasa pósa ímba érai'a sésa sáwí-kísau máéwe wésewe. ⁴ Seyaafá-kísáúmó maúndasafeta séta suwánésasa érai'a Maníkóní kísau-waasin-owe síwae séta minkísáú wémaeta méraumne. Umbai-tántáá'ó kentááfá'ó tisasamó sí'o índa-i'o uwásinkesasa sáwí'o uwásínkáanta ímba ifátuweta fasi'ámaisa méraumne. ⁵ Maníkóní kísausa maúndarakemba sínkambai ándáfa'o mósinkesasaamo úkúresamo sáwí-aaí simásinkesa miyámó ontá óraa-kísau maéta nó'waamba ímba súsá waúnda úwoi kísau maéta sááiimo taintá ímba ifátuwaunda fasi'ámaisa méraumne. ⁶ Kentáásáfésa Maníkóní kísau-waasin-owe síyantafeta kawe-kísáú aantemba maéta kawe'-ímáyáá éta faru úmaisá méta kawe'á uwátinkaunanasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta méraisata érai'a miwí-ímáyáá éta ⁷ érai'-aaí simátimunanasa Maníkó fasi'aémbá símísata miyán-kísáú maéta Maníkón-aúranka'a arupíse úndasa mindá wenónkáámbá fafériyaunanasa sáwí-aaigo kentááfímbá ímba

tisatá Maníkón-aúranka'a arupíse úndasa mindá paroiyáámbá uwásoketa umbai-tántáá'ó kempátáámó tintá wéiyaakaumne. ⁸ Tuwímbai kentáá súwí'a mósá marááwasa tuwímbai kentáá súwí'a símai sáwí'a owasá tuwímbai kawe'-ááísá simásíméwasa tuwímbai sáwí-aaisa simásíméwasa érai'-aaímo simátimundasafesasa tuwímbai kentáásáfésa karo'á sewé sewasá ⁹ tuwímbai kawe'-úmai suwánésasa karo'á sésa úwoi-waasin-owe sewasá tuwímbai kentáásáfésamo puwónaesá owémó sembá ímba puwúndasa úwoisa súnaraumpo suwánaaro. Maníkó arupísesa uwásínkáimba ímba sínkamisata wépuwune. ¹⁰ Sáwífa-tantaako kentáásirumba umbai wétasinkainta kentáásirunko kawe'á wéiye. Kesáá óntama ímbo makáundawisa éta Maníkón-aaí sáwífa'-waasisa simátimunasasa kawe'-úmai méraawe. Ontaiyaiwai éta Maníkón-aaí ta'ótokaundasafeta kawe'-úmaisá méraumne.

¹¹ Kórinti-naopaken-kwaasi ísáaro. Ken-ímáyáá éta kentáásirumpinken-aaí afora'á simátímakaundasa ¹² kembiwísáféta ímba kaoráúna'a kentáásáfé'a kaókaawe. ¹³ Kesí iyámpóimo simátimundantenkaamba simátimumpo ken-ímáyáámó úndantemba kentáá-ímáyáá é'a kentirumpinkén-áái simásíméro.

Maníkóní naankaantáán-únemo siyáin-aaí.

¹⁴ Ísáaro. Ó'ó tombá moóra óraa-purumakawara moóra kári-purumakawara'a ímba fátoto úmai wégara'ofó awaiya-púrúmakaráí tinuwarampimbá kára'umakaawasarái ó'á

wétoye. Miyámó ontembá kembiwí Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmbo owiyé ímbo timankúnkúmbo owiyé ímba taankarotaré'a kísau máéro. Arupíse owisé Maníkón-aai taráyaawise ímba kanaa'á taankarotámai mésa kísau wémaewe. Sáwara kumeu'wará'á ímba mimbóráfimbá wéraiye. ¹⁵ Ísu Káráisitiye waántáwankoe ímba mimbórá-ímáyáá óyasa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owiyé ímbo timankúnkúmbo owiyé ímba mimbórá-ímáyáá wéowe. ¹⁶ Maníkóní naaúmpa'a waántá-waasi mimbóráfimbá ímba méranaawe. Maníkó fasi'aénkwáráwí kentáásirumpimba méraisata wení naankaantáán-úne. Mináásáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna kesí waásise mé'a miwífimbá wéne'a miwítí Maníkó onasá kesí waási-i'a ónááwe Maníkó siyáiyé. ¹⁷ Mindásafena Fasi'aénkó séna úwoi-waasifinkemba tiyuwé'a moóra-aempa'a mé'a sáwí-awaugomba tínaemba uwátimiya'a tíke'a ¹⁸ kentifo-í'a ona'á kesáánintone kesiyáámúntoni'a ónááwe.

Fasi'aénkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwai siyáiyé agaimaréna siyáiyé.

7

¹ Kesí waási ísáaro. Maníkó kentáásáféna imáyáa éna mináái símai kááísamakaintafeta kesúrake-sawi-tantaa'e kentáási imáyáafinke-sawi-tantaa'e sínaemba uwámeta kawé'-úmaisa méta Maníkón-aúranka'a sáa'a isatá Maníkóndé-i'a éta kawé'-aantenta éta miyásá onó.

Póron-arunko aamoimó uráin-aai.

² Kentáásáfé'a ímba kaórémba kentáá-ímáyáá úwoin-oro. Ímba sáwí'a uwátinkaawanasasa sáwí-amba arááiwakaawe. Ímba karo'á simátinketa miwítí óntasa mémaiyaumne. ³ Minááimó simátimunda ímba aafimbá maitinké'a sune. Ken-ímáyáámó úndasa simátimeta aneka'á miyásá úne séta úwoimo méraundasa ken-ímáyáá éta púwón-da-kanaa tínda úwoi ken-ímáyáásá ónaumne. ⁴ Érai'a kawé'-úmai méraawe óraaka sé'a kentúwí'a mósá wémaraumne. Óraa'-umbai-tantaa'a kentááfá'ó timbá mindásafe'a ímba imáyáa é'a ken-ímáyáá únana kentááigo fasi'ásínkáísana sirunkó áfááraumai aamoí wéiye.

⁵ Tóroasi-naopa'a tuwéta Máséndóniyaa-marafa'o tamaéwánda ímba kawé-kánáá úwata méraawanasasa seyaafá'-náópimpa'a kaentónáántón-ésa aaisambá suwaná kentáási kísausafena kentáásirunko umbái tówana ⁶ Maníkó tirunkó umbaimó tain-kwáási tiráfayaiwai wesá siráfaindasafena Táításimba ai'marówana kembiwí tiyuwéna kentááfá'á téna ⁷ maafá'ó túntafeta aamoí éta kembiwisé'o maún-kawé'-aai simásimuntafetaawara'a aamoí ówánanasa kembiwí kentáá suwánánaemo siyáamba tasimásimenasa sáwí'o uráantafenamo kentirunkó umbaimó taráimba tasimásimenasa kentáfésamo karo'-ááimó sen-kwáási táái anondáá simátímakaamba tasimásimenasa miyán-ááísómbó tasimásimuwata isááwánanasa kentáásirunko aamoí uráiyé.

⁸ Aúfái agai-timé'a óraaka sé'a aneka'á ímba miyán-oro siyáunda mináúfái toráúsúwana kárika'a kentirunkó umbái tówa'a mináái isé'a mináúfái agaiyáundasafena sirumbá uwátinke'a káfé'a sirunkó ímba umbái téna ⁹ kawé'á wéiye. Kentirunkó umbái tóntafe'a ímba aamoí é'a kentirunkó umbái tówa'a sáwí'o ombó tínaembo uwámakaantafe'a aamoí úne. Sáwí'o ontáféna tirunkó umbái táino Maníkó wésiye. Mindásafe'a mináúfái agai-tímakaunda ímba sáwí'a uwátinkaraumne. ¹⁰ Maníkó tirumbá umbái tátínkáíwai sáwí'o ombá tínaemba uwáméwana sáwí'o úmaimo méraampinkemba Maníkó tiyéna kawepá'á mowétinkaisana mindásafena tirunkó ímba sáwí'a wéifo marapá'-wáási Maníkóntáfésa ímba imáyáamo owí tirunkó umbái tainká'á sáwí'o ombá ímba tínaemba uwámesa úwoi sáwí'a ésa Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááwe. ¹¹ Sáwí'o uráantafena Maníkó kentirumbá umbái tátínkaraimba pó'a kawé'ó uráamba imáyáan-oro. Kembiwífinkémbá moóráwigo sáwí'o uráimba ímba óraaka

simánke'a tímakaunda-aufai isé'a sé'a arupíse uwátinketa kawé'-ámbá arááíwáéno sé'a sáwí'o uráantafe'a tígasesáfé' é'a sáwí-meyambo kentópa'o tíndasafe'a táátafe' é'a sé'a arupíse uwátínkáanana Póromo ménamo éna súwa'nai íníye sé'a sáwí'o uráiwaimba ááéma sáwí-meyamba amé'a kembiwífínké-sáwí-ímáyáá arupíse uwátinke'a miyámó uráamba tai'áraiye-aai ísaraumne.

¹² Mináúfái agai-tímakaunda sáwí'o uráin-kwaasigontafe'a ímba aifa'á imáyáa é'a sáwí'o uwánkarain-ininkontafe'a ímba aifa'á imáyáa é'a miyá uráumpo Maníkón-aúranka'a kentáásáfé'a óraa'-imayaa é'a kentáásáfé'a sé'a miwísáféta óraa'-imayaasa úne sénááwe sé'a mináúfái agai-tímakaumne. ¹³ Mináúfáímó tímakaundantembo uráamba kentáási imáyáa kawé'a uwásínkaraawe.

Táításimba ai'marááwánanasa kempá'á koména wenarunkó umbaí tówana túwa'nai úwa'a kawé'á uwaná aamoí éna wenarunkó kawé'á úwana kentááfá'á téna tasimásimuwata iséta mindásafetaawara'a aamoisá úne. ¹⁴ Ááéma Táításin-aúranka'a kentúma maimaé iyáunana simátímakaunda-aai érai'-aaimo siyáundantemba Táításimbo kentááimo simámakaunda-aai érai'an-iyé. Táítási kembiwisé'a koména kemó kentááimo simámakaunda-aaisafena érai'-aai siyáiyé siyáimba mindásafe'a ímba sigasesáfé'a úne. ¹⁵ Táítási kembiwisé'a komérowa'a wentáfé'a aamoí é'a táátafe'a é'a tinekembá tata'á é'a wenáái isé'a miyá uwaná mindásafena Táítási imáyáa éna arumbá wétimiye. ¹⁶ Kembiwísáfé sé'a seyaafá-kísáúmó ésa kawé'á ónááwe súnana sirunkó kawé'á wéiye.

8

Fasi'aénkóní waásimo túwa'nai uráan-aai.

¹ Kesí waásisono. Máséndóniyaa-marafa'o naaó'-nao'o méraawi Maníkóní waási wemó túwa'nai

in-aai simátimenaumpo ísáaro. ² Óraa'-umbai-tantaa'a miwífá'á téna tafisisasá ímba ifátuwesa Maníkóntáféna tirunkó kawé'á úmae íyísasa miwí kesáfésa óntaiyain-kwaasi méraantafesa ímba imáyáamo ombá Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóní waási méraaw-isafesa imáyáa ésa kári'-ontamo makáampinkemba sáwífa-tantaa'a túwaandu úmai túwa'nai uráawe. ³ Érai'-aai simátimune. Miwí sésa maarán-tántáá'á kanaa'á timénaumpo fí'omba túwaandu úmai timénae sésa miwítí imáyáafinkemba miyá ésa sáwífa'a tímakaawe. ⁴ Kentáásáfésa óraaka símae iyésa sésa Yúndiyaa-marafa'o Fasi'aénkóní waási méraawi timénae sétaamo únda aamoí úne siyáawe. ⁵ Imáyáa aantembo únda-tantaa'-aantemba ímba tímakaafó fí'o-fi'on-tantaakwara'a tímésa aifa'á Fasi'aénkóntáfésa sésa ení waási-i'a éta ení kísausa wémaumne siyésa Maníkón-ímáyááfínkémbá kentáásáfésa sésa Maníkóní kísau simásimiyata kembiwisé'a méraano sésa ⁶ maanká'á Máséndóniyaa-marafa'o méraawi miyán-áái siyáamba póta Táításimba simáméta séta Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóní waási túwa'nai íyan-kisau Kórinti-naopa'a ko-ómbare tauweré kuré túwa'nai inasá túwaandu íyana tai'áíno Táításimba simámakaumne. ⁷ Fí'o-fi'on-kisau kawé'-úmai maé'a Maníkón-aaisafe'a fasi'ámai timankúnkúmba é'a wenáái kawé'-úmai simátimé'a wenááigoni áwáuma kawé'-úmai isé'a aaweyáá é'a túwa'nai e'a kentirumbá simé'a miyámó on-kwáási ontáféta simátimé séta Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóní waásimo méraawi túwa'nai iyamba kawé'-úmai timenááwe súne.

⁸ Maanká'á Máséndóniyaa-marafakewi Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóní waásimo méraawisafesa imáyáa ésa kawé'-úmai tímakaan-aai tíménda miyán-oro ímba sumpo tímenáá ina tímenááo sé'a kentirunkómbá tísai úmai isáúmne. ⁹ Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai imbá ísaraawe. Wíyómpa'a fí'oran-kawé'a úmai ména kembiwísáféna imáyáa éna wíyómpa'a tuwéna kawé'-úmaimo méraiyantafena úwoi-waasiyaan-úmai marapá'á kumba'éímmaniye.

¹⁰ Kesí imáyáafinkemba sumpo ísáaro. Ááéma Maníkóní waásifinkemba kembiwí aifa sé'a túwaandu úmai timénae sé'a ómbare'a moórá-aatai maisukáafo káfé'a minkísáú tai'ásuwaaro. ¹¹ Ááéma aamoí é'a to'mayaa é'a káfé'a miyá é'a sáwífa-tantaa'o makéwi sáwífa'a maráiyasa kári'o makéwi miyáumai maráiyasa miyá íyana tai'áino. ¹² Sáwífa-tantaa'o máréne kári'o máréne Maníkó tuwánáinifo timénaemo síyan-tantaa'a sáwífa-tantaapinkemba sáwífa'a maré'a káripinkemba kári'a maré'o timíyamba Maníkó awánéna kanaán-iyé síníye.

¹³ Túwa'nai íyamba ímba seyaafá'ó túwémba kesáfé'a wémare'a oro. ¹⁴ Énifo káfé'a makáan-tantaa'o wéraintafe'a mimpínkémbá timé'a ánaaembo ímbo makémba miwí kembá túwa'nai íya'a awaiyarí'a ónááwe. ¹⁵ Miyáumai naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna moórá-tonkon-awi'a máána mintóntáféna séna tóntáféna séna sáwífa'a tú'maimo nowí tímú'a fówasa ímba aráá'a márówasa kári'a tú'maimo nowí tímú'a fówana ímba táái taráiyé agaimaréna siyáiyé. Miyáumai káfé'o makén-tantaatafe'a mimpínkémbá timé'a ánaaembo ímbo maráiyamba miwí kembá túwa'nai ónááwe.

Táítási Kórinti-naopa'o kuráin-aai.

¹⁶ Maníkó Táításimba imáyáa amísana kemó túwa'nai úndantemba wewará'á túwa'nai ónae sisatá mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ¹⁷ Táításimba simáméta séta kotúwa'nai inasá Yúndiyaa-marafaken-kwaasimo túwa'nai íyantafesa tuwímbai-tantaa'a túwaandu úmai maránááwe súndasafenasa aamoí éna wení imáyáafinkenkwara'a séna aneka'á miwísé'a koménaumne Táítási siyáiyé. ¹⁸ Táításimbo ai'maráandara'a moórá-waasiwara'a ai'maráanana wesé'a wíníye. Wemá ásé-aai simátíma'mae nísasa naaó'-naokemba Fasi'aénkóní waási wenáwí'o mósá márááwi wemá Táításiye'a wíníye. ¹⁹ Fasi'aénkóní waási naaó'-naokemba wembá íyáfasinankesa sésa esé'a minkísáú mauwó sewaná keséta wénena túwa'nai únda-kisaua máisasa kentáási kisaugomba awánéna sésa tómbá ímbo makáan-kwaasi túwa'nai owe sésa Fasi'aénkón-áwí'a mósá wémaraawe.

²⁰ Minkísáúmó maúndasa sáwí'an-owe sefó séta ²¹ Fasi'aénkón-aúranka'e waási túranka'e minkísáú kawé'á ónae séta naaó'-nao'a wéneta túwaandu úmáráán-ontantomba maimaéta ímbo makáan-kwaasimo túwa'nai ondasáféta úne.

²² Minkáé'nárimo ti'maráandarata moóráwígonkwara'a ai'maráanana wéna kaumbosé kóinda wembá sáwífa-kanaa áisai úmai awánánae súndasa túwa'nai in-kwáásígó isatá awánaraumne. Kembiwí kawé'ó on-áái iséna póna kotúwa'nai ónae siyáiyé. ²³ Táításin-aai súnda kesé'a taankarotámai ména túwa'nai índasafena kesé'a kísau wémaiyé. Wesé'o wíyan-kwaasi-taaimo súnda minkísáú maíyantafesa naaó'-naokemba Fasi'aénkóní waási kerái íyáfasintinkaraayasaraí Ísu Káráísitin-awi'a mósá wémaraaye. ²⁴ Mindárau kempá'á koméraiya'a tirumbá tíméro. Kentúmo maimaé iyúndasafesamo sésa érai'a kawé'-úmai méraawe sésa ánaaemba naaó'-nao'a Fasi'aénkóní waási kosimátí-ma'mae níyasa kentáái isánááwe.

9

Fasi'aénkóní waási túwa'nai ónaemo siyáan-aai.

¹ Tuwímbai-tantaa'o túwaandu úmaimo Yúndiyaa-marafa'o Fasi'aénkóní waásimo timíyan-aai é'o ísaraantafe'a maanáúfáífímbá ímba ayáátááka'a simátimenaumne. ² Túwa'nai ónaemo siyáan-aai ísaraumne. Máséndóniyaa-marafaken-kwaasi kentááimo simátimewanda kentúma maimaé iyé'a kembiwísé sé'a Ákáyaa-marafaken-kwaasi minkísáú wéto'mayaan-esa moórá-aatai maisukáawe séwánasa iséna sésa kesááwará'á túwa'nai ónae sésa tuwímbai-tantaa'a túwaandu uráawe. ³ Kentúma maimaé iyéta séta minkísáú to'mayaa úmakaawesa súnda-aai úwoi-aain-iyé sefó séta kaumboráú ti'maráanasa kempá'á kónááwe. Kemó siyáundantemba to'mayaa

úmaraiyantafeta minkáúmbórúú ti'maráanasasa kotúwa'nai ónááwe. ⁴ Ánaaemba kempá'á konasá Máséndóniyaa-marafakembo tuwímbai kesé'o wésamo ésa ímbo to'mayaa úmakembo kotuwánaiyamba tigaesáfé'a íya'a to'mayaa úmakaawemo siyáunda-aaisafe'a sigaesáfé'a ónaumne. ⁵ Mindásafe'a imáyáa é'a mindárausafe'a óraaka simátime sé'a kemó ímbo kuráandara'a miwífá'á koméwasa símaimo fasi'ámakaantemba tuwímbai-tantaa'a túwaandu úmáráaro simátímakaumne. Ánaaemba kempá'á kona'á kentí imáyáafinkembo túwaandu úmárémba úwoi maisiménááfo ímba tísai ónaumne.

⁶ Maarán-áái imáyáan-oro. Kísaumo ombá moórá kári-kisau úmakesa kári-tomba fáká'-naawasá moórá óraa-kisau úmakesa óraa-tomba wéfaka'-naawe. Miyáumaimo tímémba ánaaemba miyaráán-úmai maenááwe. ⁷ Miyáumai moórá-mora-waasimo timíyan-tantaatafe'a imáyáa uré'a miyáumai tíméro. Ímba timénae-imayaa é'a tíméfainifo. Óraa'-aaimo simásímakaine sé'a tíméfainifo. Imáyáa úmai kawé'-uré'a tíméro. Timíyantafesamo aamoimó íyawí miwí Maníkó aamoí uwátínkáífo timíyantafe'a aamoín-oro. ⁸ Maníkó kanaa'á áfááraumai kawé'ó uwátínkáímba seyaafá-tántáátáfé'a kawé'-úmai mé'a fí'o-fi'on-

kawé-kisau maíyantafena Maníkó áfááraumai kawé'a uwátínkáífo miyán-káwé-kísáú kanaa'á maenááwe. ⁹ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna ímbo makáawi túwa'nai esamo tímātuwaawi miwítí kawé-kísáú waé'wae'a íníye agaimaréna siyáíye.

¹⁰ Maníkó seyaafá'-ánáúntúmbá tímísasa maiyésa wégisau-fuwandaawe. Maníkó minánáúntúnkómbá óraa'a úmáráísasa wéfaka'-naawe. Miyáumai Maníkó kawé'a uwátínkaina'a túwa'nai íyana mimpínkémbá kawé-kísáú óraa'a paapé íníye. ¹¹ Maníkó kawé'a uwátínkaina'a aasiyaasí kanaa'á túwa'nai íyasa simíyataamo tíménda-tantaatafesa Maníkómpá'á súwi sénááwe. ¹² Miyáumaimo túwa'nai íyamba Fasi'aénkóní waási ímbo makáawi túwa'nai íyana sáwífa'-waasi tirunkó kawé'a ínasa Maníkómpá'á súwi símae iyónááwe. ¹³ Kembiwísáfésa sésa Ísu Káráísitin-aaisafesa érai'e sésa fasi'ámai imáyáa ésa pósa súwa'nai uráawe sésa Maníkón-áwí'a mósá marésa miwíyé seyaafá'-wáásíyé úwoi timíyantafesa Maníkón-áwí'a mósá marésa ¹⁴ Maníkómó kembiwí óraa'o túwa'nai intáfésa kembiwísáfésa imáyáa ésa túwa'nai esa Maníkómpá'á inái sénááwe. ¹⁵ Maníkó seyaafá'-wáásísá fí'oran-kawé'a uwásínkáísata póta wenáwíta mósá wémaraumne.

10

Póro wení kísausafenamo simátímakain-aaí.

¹ Kempínkémbá tuwímbai kentáfésa sésa Póro keséta taména faru úmai aaí siyáífo némpa'o méraínka'a fasi'aén-áái simásímiye wésewe. Ísu Káráísiti marapá'ó méronka'a faru úmai ména ímba aaisambó siyáintafe'a imáyáa é'a óraaka simátimune. ² Kempá'ó kondá ímba óraaka sénae súmpo imáyáa é'a kempínkémbá tuwímbai kentáásáfésa karo'á sésa marará'-wáásítí áwáuma wéaraaiwaewemo sentáfé'a óraaka simátimenaumpo káráwiyoro. ³ Marapá'ó méraundasá namuro-wáásí íyáákanae sésamo tíyáántemba ímba miyá éta marapá-sáwí-tántáá'á íyáákanae séta Maníkóní kísausa wémaumne. ⁴ Taané paroiyé úmakesamo tiyé'a íyáákanae sésamo ontembá ímba miyá éta Maníkó fasi'aémbá símakaisata fí'o-fi'o-sawí-fasi'aenta wéiyaakaumne. ⁵ Kentáá saáísafesa karo'-ááiýmó sewí táaígomba kesááigosa wéiyaakaiye. Tuwímbai miwí túwí'a mósá marésa Maníkón-aaí isáafo sésa símai aambá fáí'maraawata aambó fáí'maraan-aaí íyááketa kentáásí imáyáago Ísu Káráísitin-aaí isáínkwae símaeta wéiyune. ⁶ Kentáá saái isáíwae séta timu'maréta mérauna'a miyá íyata tuwánéta kentáá saái ímbo isááwi sáwí-meyamba tíménaumne.

⁷ Kempiwímó méraawini áwáuma imáyáan-oro. Kempínkémbá tuwímbai sésa érai'a Ísu Káráisitini waásisa úne sentembá kesááwárá'á Ísu Káráisitini waásisa úmpo mindásafe'a imáyáan-oro. ⁸ Maníkó fasi'aémbá siménasa kempiwí ímba sáwíta uwátinkanaumpo kentí imáyáa fasi'átínkáandasafenasa mifási'áéntá símakaiye. Mifási'áémbó símakaimbo simátíma'mae iyúnda-aai mindá érai'-aai isatá póta mifási'áémbó símakaimbo simátíma'mae iyúndasa mindásafeta ímba sigaesáféta úne. ⁹ Aúfáímo agai-timúnda ímba maarán-ímáyáá é'a inkáisóro sénasa maanáúfái agaimái símiye sefó-ímáyáá é'a agáúmne. ¹⁰ Tuwímbai kentáfésa sésa aúfáífimba fasi'aén-áái simásimenasa ááema keséta taména aamoisaén-kwáásí ména úwoi-aaisa simásímakaiye sewí ¹¹ miwí maarán-áái imáyáan-oro. Némpe'a méraunda póta aúfáífimbo simátimunda-aai kempá'ó wéta mimbórá-áái póta kosimátimenaumne.

¹² Kentáfésa miyán-ááímó sewí miwí túwí'a mósá marésa óraa'-waasisa úne sewatá ímba mimbórá-wáásiyáántá éta miwímó méraawini áwáuma awánéta kesáá méraundawini áwáusa ímba tuwinéta séta kawé'-úmaisa méraumne. Sáwí'a úmaisa méraumne séta ínta tuwinánaumne. Miwí moórá-mora-waasimo méraawini áwáú tuwánésa miwítí imáyáafinkemba sésa méraundawini áwáusa kawé'an-iyé wésewe. Miyámó ombá sáwí-imayaafinkemba wéowe. ¹³ Kempiwífímbá Maníkómó símakainda-kisau-aai sénaumpo ímbo símakainda-aai ínta sénaumne. ¹⁴ Kempiwímó méraapa'a Maníkó ímba aambá faiyéna úwoi kesáái kosimátíméro simásímakaisata úwoisa Ísu Káráisitini áse-aai kosimátímakaumne. Miyámó uráunda Maníkó ímba aambá fáíkaisata úwoisa kosimátímakaumne. ¹⁵ Maníkómó aambó fáisinkarain-kisausafeta fí'on-kwaasimo maiyáan-kisausafeta kesáá maiyáumne ímba séta kentáá súsa maimaé iyúne. Ísu Káráisitini-aaisafe'a timankúnkúmba é'o fasi'ámai imáyáamo úmae iyíyamba timu'-maréta méraumpo miyámó íyata áfááraumaisa túwa'nai ónaumne. ¹⁶ Miyámó íyata kanaám-póta tiyuwéta fí'o-fí'om-barafa'a Ísu Káráisitini-aai simátíma'maeta nónaumne. Fí'owimo Ísu Káráisitini-aaimo simátímaken-aempa'a ímba kométa karo séta kesáá simátímakaumne séta kentáá súsa maimaé iyónaumne.

¹⁷ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna miwítí kísausafesa ímba túwí'o mósá maráiyamba Fasi'aénkóní kísausafesa wenáwí'a mósá máráaro

agaimaréna siyáiyé. ¹⁸ Waási kesáfésa kawé'-wáásí únemo sembá Maníkón-aúranka'a ímba kawé'-wáásín-ófo Fasi'aénkó kawé'-wáásín-owemo siwái mindá Maníkón-aúranka'a kawé'-wáásín-owe.

11

Karo'-áántá-wáásí táái.

¹ Kesúma maimaé iyé'a kári'-aaimo sendá ímba aambá fáisinkaiya'a úwoi senó.

² Kempiwí

sáwí-amba arááiwáéfo sénamo Maníkó káráwiyaintemba miyáumai kenká'á káráwiyaumne. Kawé'-ínáá'árúmó moórá-waasionka'o símaráantemba miyáumai kembá tí'mae'a Ísu Káráisitimpa'a mátínkáana'a wesé'a ménaawe sune. ³ Naaófá'á iyaankafayaankó moórá-ininkon-awi'a Ífimba karo'á simánkowana minááísáféna érai'e siyáiyé. Miyáumai tuwímbai kentí imáyáa sáwí'a uwátinkaiya'a Ísu Káráisitintafe'a fasi'ámai imáyáamo ombá ifátúwááfaiye sé'a mindásafe'a óraa'-imayaa úne. ⁴ Ááéma afora'á Ísu Káráisitini-aai kosimátimewana'a ísówana Maníkóní ámútanko kesé'a mérowasa tuwímbai kempá'á wésa Ísu Káráisitini-aagomba kaentaén-áái simátimesa Maníkóní ámútankontafesa karo'-áái simátímúwa'a aamoí é'a minámbá arááíwaena siyáawe.

⁵ Minkwáásísáfé'a karo sé'a Maníkóní aantá-waasi pósa óraa'-waasin-owe sembánifo minkwáási kembá ímba íyáákaraawe. ⁶ Aaimó wésimatimunanamó sóiko umbaimó wé-taimba mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo Maníkón-aigoni áwáuma kawé'-úmai ísaraunda mindá óraa-tantaa'an-iyé. Sáwífa-kanaa érai'-aai seyaafá simátimewana'a ísaraawe.

⁷ Maníkón-aaimo simátimewanda méyámbá ímba maiyé'a simátímakaumne. Miyámó ówánda kentúwí'a maimaé iyé'a kesúwí'a sáwísankaamba uráumne. Miyámó uráundasafe'a kentáfé sáwí'a uráiyé sumbánifo ímba sáwí'a uráumne. ⁸ Kempímbá Maníkóní kisaumo maéwánda Maníkóní waási fí'o-fí'on-daopakewi súwa'nai esa tuwímbai-tantaa'a símúwa'a kempímbá kísau maiyáumne. Miwí sésa ánaaemba kentáa simíníye ímba sunkákémbá úwoi miwí tuwímbai-tantaa'a símúwa'a kembiwífímbá kísau maiyáumne. ⁹ Kesé'o komaéwánda kesí óntamba tai'ówa'a súwa'nai oró ímba séwánda méraawanasa Máséndóniyaa-marafakemba tuwímbai Maníkóní waási tésa ímbo makáawanda-tantaa'a másúwa'nai uráawe. Minká'ó uráudantemba ánaaemba miyámó ondá umbai-tántáá'á timúnafo sé'a súwa'nai oró ímba sénaumne. ¹⁰ Ísu Káráísitini érai'-aaimo simátimundawi úndantemba Maníkón-aai simátímakaundarakemba kembiwí Ákáyaa-marafaken-kwaasifinkemba óntamba ímba maiyáumne-aai símae iyónasa minááísáfésa karo'-ááin-iyé ímba sénááwe. ¹¹ Miyámó únda sirumbá timú ina wétimuno. Sirumbá é'o timúnda Maníkó wésuwanaíye.

¹² Maníkóní aantá-waasi owémó kemó sen-kwáásí miwí túma maimaé iyésa sésa Póromo Maníkóní kísau maénamo kempákémbó óntambo máintemba miyásá úne sefó sé'a kempákémbá óntamba ímba maé'a miyá ónaumne. ¹³ Miwí mérowana Maníkó kesí aantá-waasin-owe ímba séna ti'mákaiye. Ísu Káráísitini kísau-waasisa úne karo'á sésa wení kísau máumne wésewe. ¹⁴ Miyán-kísáúmó máémba ímba sáá'a wéíye. Waántáwanko wíyómpakemba Maníkóní kísau-waasigoni sáraamba wéíye. ¹⁵ Wení kísau-waasi wemó intembá ésa arupíse-waasiyaamba ésa waé'mai karo'á wésewe. Mindásafena ímba sáá'a wéífo kembiwí ímba táá'a íno. Miwítí sáwí-kisaurakemba sáwí-meyamba maénááwe.

Ísuni kisaumo maúndarakemba umbai-tántáá'á kempímbó tiyáin-aai.

¹⁶ Maarán-áái aneka'ó súnnda kentáfé'a sáwí-imayaawara'-waasi iyé-áái ímba seró. Énifo miyámó sé'o é'a ímba a'áo sé'a siyuwáíya'a káríka'a kesúma maimaé íyóno. ¹⁷ Kesúmo maimaé iyúnda Fasi'aénkó siyáintemba ímba é'a sáwí-imayaafinkení'a úne. ¹⁸ Sáwífa'-waasi marapákén-tántáátáfésa imáyáa ésa miwí túma maimaé wéíyofó kewará'á kesú maimaé iyónaumne. ¹⁹ Kembiwí kesáfé'a karo sé'a kawé'-ímáyááwará'-wáásísá únemo sembá sáwí-imayaawara'-waasisafe'a kanaán-iyé sé'a aamoí wéowe. ²⁰ Tuwímbai kesé'a komésa kentí imáyáa tafisewa'á sentembá owasá kentí óntamba karo'á simátinkesa wénesa kentúwí'a símai sáwí'a ésa sáwí-aai simátinkesa miyámó ombá ímba a'áo sembá kanaán-iyé wésewe. ²¹ Sáwí'o uwátínkáántemba kesé'a kométa kesáá ímba kanaa'á miyásá uwátínkaraumpo sirunkó sáwí'a isa'á mináái súnne.

Tuwímbai miwí túmo maimaé íyóntemba ímba sáá'a ína'a miyáumai kesú maimaé iyónaumne. Miyámó ondá sáwí-imayaawara'-waasiyaamba ónaumne. ²² Miwí túmo maimaé íyówi sésa Ípúru-aafinkemba súnne sewa'á kewará'á minááífínkémbó súndawi úne. Miwí sésa Ísarerin-andafaken-kwaasi úne sewa'á kewará'á minándáfákén-kwáásí úne. Miwí sésa Émbaramun-aísaafitantambo uráundawi úne sewa'á kewará'á miyáumai wenaísaafitantambo uráundawi úne. ²³ Miwí sésa Ísu Káráísitini kísau-waasi úne sewa'á kewará'á miyáumai Ísu Káráísitini kísau-waasi é'a miwí wéíyaakaumne. Miyán-ááímó súnnda sáwí-imayaawarawiyaamba súnne-imayaa é'a Ísu Káráísitini kísau wémaunda óraa-kísau wémae'a miwítí kísau wéíyaakaumne. Maníkón-aaimo simátimundarakemba

ándáfa'o sínkáamba sáwífa'-i'an-ifo miwímó ándáfa'o tínkáamba ímba sáwífa'an-
iye. Sáwífa'-i'a sínkááwa'a púwóraantambo úndanifo úwoi súnaraumne. Miyán-
tántáá'á kempá'á sáwífa'-i'a tiyáifo miwífá'á ímba sáwífa'-i'a tiyáiyi. ²⁴ Ísu Káráísitini
kísaumo maúndarakemba Yúndaa-waasi séfataase-ika'a áwiyandasambo súwiyonku'-
nomba sáwífa'-i'a 39-i'a súwiyonku'-naraawe. ²⁵ Ísu Káráísitini kísaumo maún-
darakemba Rómu-kamani-waasi kaumbo-íká'á kunánaantamba sínkankaawe. Moórá-
kanaa kentáfésa puwínkwae sésa óntantamba sínkamuwá'a marapá'á tanaa-faráumne.
Kaumbo-íká'á nompín-táómpimba nówánana mindómpín-táómba kúwáferombanifo
kemá úwoi súnaraumne. Moórá-ika'a miyáumai nompín-táómba kúwáferowa'a
mindómpimbá ayáátááka'a moórá-no'waane moórá-waawaiye mé'a ímbo puwówánda
úwoi méraumne. ²⁶ Ísu Káráísitini kísaumo maúnda fí'o-fi'om-barafa'o núnda
piri'-nónkó maé'maéraantamba isa'á aampa'á umén-kwáásí sínkamoraantamba owa'á
kesí waási Yúndaa-waasi sínkamoraantamba owa'á fí'onkaa-waasiwara'a miyá owa'á
fí'o-fi'on-ora'-naopimpa'a núnasa sínkamoraantamba owa'á aampa'á fí'on-daopare'o
kúnda sínkamoraantamba owa'á óraa'-nompá'o táómpimbo núnda sínkamoraantamba
owa'á tuwímbai kentáfésa karo'á sésa ení waási úne sésa sínkamoraantamba owa'á
miyámó ombá úwoi súnaraumne. ²⁷ Ísu Káráísitini kísaumo maúnda óraa-kisaumo
maúnda suwesarái isa'á minkísáú wémae'a sáwífa'-no'waamba ímba sún-kwae'a Ísu
Káráísitini kísau wémae'a sáwífa'-i'a sááimo taimbá noné tón-iyaine mé'a sáwífa'-
i'a táwi'a síyáísa'a sáwí-unankwatoí uré'a méraunana ²⁸ ímba miyán-úmbái-tántáá'-
aantembanifo fí'o-fi'on-daopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaunda-umbai-tantaako
kempá'á aasiyaasí wétiye. ²⁹ Fasi'aénkóní waásifinkembo tuwímbai ímbo fasi'ámaimo
arááíwáemba sirumbá uwátinkaunana minúmbái-tántáákó kempá'á wétiye. Kawe'-
ámbo arááíwáéwanamo moóráwigo tafisisasamó sáwí'o ombá sirumbá uwátinkaunana
minúmbái-tántáákó kempá'á wétiye.

³⁰ Ímba moórá-amba wéraiifo kesúmo maimaé iyúnda tuwímbai-tantaa'a kem-
pá'á tisasá suwánésa sésa aamoisaén-kwáásín-iyiye sen-ááímó simátíménda ísáaro.
³¹ Maníkó kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-afowan-awi'a mósá ma'maé iyónaumne.
Simátimunda-aai ímba karo'-ááín-ifo Maníkó ísaraiye. Tuwímbai-tantaa'a kempá'á
tisasá suwánésa sésa aamoisaén-kwáásín-iyiye sen-ááímó simátíménda ísáaro. ³² Moórá-
ora'-nao'-awi'a Támásikasifa'a méraawanana káráwiyowin-awi'a Árétási wení kísau-
waasi óraa'-waasigo kentáféna simátimena séna á'mae'a ándáfa'a móauwaaro súwasa
mindáókoni sí'-óntará'á káráwiyowasa ³³ tuwímbai súwa'nai esa kunánáan-unampimba
fáítumai sí'-afaapimba máápa'a túsúsinkesa ándára'a ta'ótokowa kuméme'a
marará'á kumówánasa siyúwówa'a kóuraumne.

12

Fasi'aénkó kaainkáán-úmáimo aráásímakain-aai.

¹ Kesúmo maimaé iyúnda miyán-ááígó ímba kentáá súwa'nai ínifo kentáfé'a Maníkóní
aantá-waasin-iyiye síyantafe'a kempá'ó tiyáin-tantaakon-aaimo simátíménda ísáaro.
Fasi'aénkó kaainkáán-úmáimo aráásímakaimba simátíménda ísáaro. ² Ísu Káráísi-
tini waási méraawanana Maníkó kusí'maena wiyómpa'a sanaan-úrambo iyúmba kesi-
mankóná kunáikái mótú'-waasiya kusíkaiyo ímba isáúmpo Maníkó aantemba ísaraiye.
Miyámó uráunda 14 aatai maisukáumne. ³ Maníkó kusí'maena wení kawe'-mápá'ó
iyúmba kesimankóná kunáikái mótú'-waasiya kusíkaiyo ímba isáúmpo Maníkó aan-
temba ísaraiye. ⁴ Kusí'maena wení kawe'-mápá'á mósinkowa'a mifá'-mé'a tuwímbai-
tantaakon-aai ísaraumpo simátíméndamo é'a sáwí'a ónaumpo ímba kanaa'á simátime-
naumne. ⁵ Miyámó uráintafe'a kesú maimaé iyé'a kesí kísausafe'a ímba kesú maimaé
iyé'a tuwímbai-tantaa'o kempá'ó tisasamó suwánésamo sésa aamoisaén-kwáásín-iyemo
sen-áásífé'a kesú maimaé wéiyune. ⁶ Kesúmo maimaé iyónae sékaa érai'-aaisafe'a kesú
maimáé iyúna'a kentáfé'a sáwí-imayaawara'-waasin-iyiye ímba kanaa sewisinó. Énifo kesú

ímba maimaé wéiyune. Aaimó súndarakembo kesúmo maimaé iyúndaraka mináái iséa tuwímbai kentáfésa sésa óraa'-waasin-iyé sewisinó. Mindá ímba siráái wétaiye. Kesí kísau awáné'a simátimunda-aai isé pó'a méraundawini áwáuma suwánaawana siráái wétaimba mindásafe'a kesú ímba maimaé iyúne.

⁷ Maníkó siyówa'a fí'oran-kawe-tantaa'a sáwífa'a awánaáwánana Maníkó kentáféna séna wenáú maimaé iyífo séna moórá-tantaa'a sí'lo í-tántáá'á súfimba faimarówana mindásafena waántáwanko sáwí'a uwásínkáísana kesú ímbo maimaé iyóndasafena Maníkó miyá uwásínkaraiye. ⁸ Kaumbo-íká'á Fasi'aénkó Ísu Káráisitimpa'a inai sé'a maantántáá'á maisiyúwéna'a kawé'-úmai méraano séwánana ⁹ minkáúmbó-íká'á séna ímbanifo miyá uréna'a úwoi áwa'nai ondá embá kanaán-iyé. Ímbo fasi'ámaimo méraanda kesí fasi'aémbá áménana mifási'áénkó embá iyáákaina méinone símaena iyáiye. Ísu Káráisitini fasi'aénkó kenká'á káráwiyaimba pó'a

ímbo fasi'ámaimo méraundasafe'a aamoí úne. ¹⁰ Ísu Káráisitintafe'a imáyáamo únda ímbo fasi'ámaimo méraundawe símaimo sáwí'lo uwásínkááne sáwí-aaimo simásínkááne umbai-tántáá'ó wéraine sáwí'lo uwásínkááne miyán-tántáátáfé'a ímbo imáyáa únda aamoí é'a sé'a ímbo fasi'ámaimo méraunda Ísu Káráisiti fasi'aémbá símísa'a fasi'ámái méraumne súne.

Kórinti-naoraa-waasi imáyáa arupísemo uwátínkarain-aai.

¹¹ Miyán-ááímó simátimunda kesúraamba maimaé iyé'a sáwí-imayaawara'-waasiyaamba úne. Kembiwí karo'á sé'a Maníkóní aantá-waasin-owe sen-kwáásí miwí kembá ímba iyáákaraawe. Kemá úwoi-waasi úndanifo miwí kembá ímba iyáákaraawe. Póro Maníkóní aantá-waasi iyé-áái kembiwí karo'-ááímó sen-kwáásísáfé'a simátíméraamba ímba simátímakaafó kemá Maníkóní aantá-waasi úne-aai imáyáa iyantafe'a kempá'ó tiyáin-tantaakon-aai maanáúfáífímbá simátimune.

¹² Maníkóní aantá-waasiti kísau maarán-iyé.

Fí'oran-kawe-kísau ímbo awánaraan-kísau Maníkóní fasi'aéntámbá wémaewe. Kempímbá komé'a miyán-kísáú wémae'a ímba ifá tuwááwána'a suwánaraawe. ¹³ Nóra séra kentáfé sé'a Maníkóní waási fí'o-fi'on-daopaken-kwaasiya'a kawé'-úmai káráwiyenawa kentáará'á ímba miyáumai wégarawiyo sembá fí'on-daopakewiya'o káráwiyaundanten-úmai kembiwíyá'á káráwiyaumne. Fí'o-fi'on-daopa'o Maníkóní waásifimbo komaéwánda miwí súwa'nai uráafo kempímbó komaéwánda súwa'nai oró-áái ímba séwándarakemba miyán-úmbái-áái ímba simátínkaraumne. Miyán-úmbái-ááímó simátínkaroundaraka kawé'á ówána pó'a aamoí uwásínkaraawisino. Miyán-imáyáámó ombá ifátúwáaro.

¹⁴ Kae'-í'a kentópa'a kuré'a káfé'a wéto'mayaan-e'a aneká kónae sé'a úmpo kondá umbai-tántáá'á ímba timé'a kentí óntambo simíyantafena ímba wésinkaifo kentirumbó simíyantafena wésinkaifo kónaumne. Iyámpói ímba tinófoiya'a káráwiyesa wétuwa'nai-ófo tinófoi iyámpóiya'o káráwiyesa túwa'nai ontembá kemá miyá wéumpo ¹⁵ túwa'nai ondasáfé'a makáunda-tantaa'o túwa'nai úmimo tai'ásuwe'o óraa-kísau maé'o miyámó ondafímbó púwóndasafe'a aamoí úne. Kesirumbá óraa'a wétimumpo kentirumbá kári'o wésimemba mindáwara'a tai'ááfainifo imáyáa úmai kawé'án-oro.

¹⁶ Súwa'nai oro ímba séwándarakemba umbai-tántáá'á ímba tímakaunda-aaisafe'a érai'-aain-iyé seró. Kempínkémbá tuwímbai kentáfésa karo'á sésa kentáásí óntamba maénae séna karo'á simásínkaraiye wésewe. ¹⁷ Nóra séra miyá uráumno. Ti'mákaundawiya kentí óntamba maimaésawa kembá másímakaa. ¹⁸ Táításimba fasi'aén-áái simáme'a ai'mákaunda moóráwigo Ísu Káráisitini waásiwara'a ti'mákaundarai mindáraiya karo'á símai óntamba maimaé másímakaayo. Táítási ímba miyá-sáwí'á uráiyé-aai ísaraawe. Wesékai mimbórá-imáyááfínkémbá kísau wémauye.

¹⁹ Kesí waásisono. Maanáúfáímó torausiyamba maarán-károl'-imáyáa é'a kentáa súranka'a Póro wenáái arupíse ónae séna maanáúfái agaiyáiyé sénááwe-imayaa úne.

Ímba miyán-ááísáfé'a agaé'a Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé'a Maníkón-aúranka'a kentí imáyáa túwa'nai ónae'a miyán-áái wésimatimune. ²⁰ Kentópa'o kondamó ímbo kawé'-úmaimo méwa'o kotuwáné'o ímbo aamoimó ondasáfé'a óraa'-imayaa úne. Kentópa'o kondamó óraa'-aaimo simátíméndamo isé'a ímba aamoí íyantafe'a óraa'-imayaa úne. Kentópa'o kondá aaisambá sé'a kaoré'a aaisambá sé'a tuwínkaa'-é'a símai sáwí'a uwátinke'a tíyo-aai sé'a kentúma maimaé iyé'a fí'o-fi'on-aai sé'a miyá-sáwí'á íya'a kotuwánáúnafo sé'a mináái simátimune. ²¹ Kentópa'o kondá aare-úméné waai-úménémó on-ímáyáá ímba tínaaemba uwámake'a sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'o owímbá ímba tínaaemba uwámakenka'a kotuwánáúnafo sé'a mináái simátimune. Kentópa'o kondá miyá-sáwí'ó íya'o é'a Maníkón-aúranka'a kembiwísáfé'a sigaesáfé'a onaná sirunkó umbái táíniye.

13

Ísun-aaisafe'a timankúnkúmbo ombá káráwiyon-aai.

¹ Kae'-í'a kentópa'a kuráundanifo aneká'á kónaumne. Kaumbo-kae'-wáásímó mimbórá-ánká'ó síyan-aaimo éta minááígómbá arupísesa ónaumne. ² Ímba aifakánáán-ifo ánaaenka'a kentópa'o komaéwánda sáwí'o uráawiye seyaafá'é fasi'aén-áái simátímakaumne. Káfé'a némpa'o méraunda mináái simátimé'a sune. Kentópa'o kondá sáwí'o urántafe'a kowésimatime'a ímbo étínkáanda sáwí-meyamba timénaumne sune. ³ Kentáfé sé'a Ísu Káráísiti simámisanawa wési wení imáyáafinkena wésiyo wésewe. Kentópa'o kondá sáwí-meyambo tíméndara'a suwáné sé'a Ísu Káráísitimo simámintemba simásímíye sénááwe. Wemá Káráísiti kentirumpimbá kísau wémaena ímba aamoisaéwí éna wení fasi'aéntámbá kísau wémaiye. ⁴ Ááéma wemá fasi'aémbá tuwéna aamoisaén-kwáásiyáámbá úwasa aaraa-táiyá'á tufúwana Maníkó íyáfasinankowana Maníkóní fasi'aénká'á méraiye. Miyáumai kesááwára'á aamoisaén-kwáásí úndanifo Ísu Káráísitiyeta kááíseta Maníkóní fasi'aénká'á méta kembiwí wétuwa'nai-une.

⁵ Kembiwí Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúna wéeo ína wéeo imáyáan-oro. Ísu Káráísiti kentirumpimbá mérai ína méraiyo imáyáan-oro. Méraina'o é'a Ísu Káráísitini waásisa úne sé'a ⁶ kentáásáfé'a Maníkón-aai simásíméwin-owe sénááwe-imayaa wéune. ⁷ Kentáásáfé sé'a Maníkón-aai simásíméwin-owe síyantafeta ímba inaisá sumpo kembiwí kawé'ó íyantafeta Maníkómpá'á inaimó súndasa Maníkóo túwa'nai inasá kawé'an-oro sune. Ímba sáwí'a íyamba póta ímba sáwí-meyamba mátiménasasa tuwímbai kentáásáfésa sésa ímba Maníkón-aai simásíméwin-owe síyamba mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo kembiwí kawé'-úmaimo méraiyaamba mindá óraa-tantaa'an-iyé. ⁸ Érai'-aaigo íyáákaino séta kísausa maéta wétuwa'nai-une. ⁹ Kentópa'o kondasá Maníkóntáfé'o fasi'amaimo méraiyaambo éta aamoisá ónaumne. Miyámó íyambo éta ímba sáwí-meyamba tíméta aamoisaén-kwáásiyáámbá éta mindásafetaawara'a aamoí ónaumne. Sáwí'o ompínkémbá kawé'ó íyantafeta Maníkómpá'á inaisá sune. ¹⁰ Kentópa'o kondá sáwí'o ontáfé'a fasi'aén-áái kosimátimunafo sé'a némpa'a mé'a maanáúfái agai-timúne. Ímba sáwí'a uwátinke'a kentí imáyáa fasi'átínkáándasafena Fasi'aénkó íyáfasisinkowa'a kenká'á káráwiye'a némpa'a mé'a maanáúfái agai-timúmpo torausé'a súndantemba oro.

¹¹ Kesí waásisono. Kawé'-úmai mé'a kawé'-ámbá arááiwae'a súndantemba é'a mimbórá-ímáyáá úmai mé'a faru úmai méraaro. Miyámó íyanamo éna Maníkó arumbá tíména farumó uwátínkáíwai kembiwísé'a méiniye.

¹² Maníkóní akúní'o ontáfé'a moórá-mora tiyáamba tíméro. ¹³ Maníkóní waási maanká'ó méraawi kembiwísáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

¹⁴ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai isaná Maníkó arumbá tímísana wení Ufaenámútánkó kembiwísé'a méraisa'a mimbórá'á úmai méraantafe'a inái sune.

Kemá Póro súnḁ-ai taí'áiyē.

Kárésíya

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moóra-wai úmai afa'móráe-aataiya'i afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Kárésíyaa-marafa'-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásí agaimái mátímakaiye. Ímba Yúndaa-waasin-oyo fí'onkaa-waasifa'a Ísun-aaí simátímapa'a kuwasá timankúnkúmba ésa Ísuni aampa'á kuráawe. Ánaaemba Póron-aaí símai sáwí'a uwánkaron-kwaasi Kárésíyaa-marafa'a tésa sésa arupíse úmai méraawin-owe Maníkó sínkwae sésa Móseseni áamámba arááíwáéro karo'á wésewe. Tuwímbai minkáro'-ááísáfésa érai'e sésa pósa Ísuni aampa'á ímba kawe'-úmai arááíwakaawe. Póro iséna maarán-ááímá agaimaréna séna Ísun-aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmba owí aantentafena Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owe síníye. Minááísáfésa érai'e sésa Ísuni aampa'á kawe'-úmai arááíwáéro séna maanáái agaimái Kárésíyaa-marafa'a méraan-kwaasi mátímakaiye.

¹⁻² Kemá Póro maanáúfái agai-timúmpo Fasi'aénkóní waási Kárésíyaa-marafa'a méraawi isáaro. Kesétaamo Fasi'aénkóní waásimo kesé'o méraawiye kembiwísáféta séta kawe'-úmai méraaro wésune. Ísu Kárásítíye Maníkó kentáásifowama Ísumbo pukáimpinkembo íyáfasinankaraiwaiye kentáfésarai sésarai aantá-waasi-i'a éma kesáái kosimátíma'mae núwo sésarai si'mákaayamba ímba waási miwítí imáyáafinkemba si'mákaafo Maníkó

wení imáyáafinkemba si'mákaifo isáaro.

³ Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Kárásítíye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inaimá wésune. ⁴ Sáwí'o úmáimo méraampinke-fasi'aenko ta'ó-tokaimpinkemba faúsinkaindasafenasaawe sáwítaamo wéundafinkemba maisiyuwáindasafenasaawe Fasi'aénkó Ísu Kárásítí pukáiyé. Maníkó kentáásifowan-imayaafinkemba miyá uráiyé. ⁵ Maníkón-áwí'o aasiyaasimó óraa'o úmáimo waé'wae'o úmaenamo iyínda érai'-aain-iyé.

Ásé-aaí mimbórá-ááímó wérain-aaí.

⁶ Ísu Kárásítí úwoi túwa'nai úwana Maníkó wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántowa'a isé'a ááéma Maníkómbá wéauwe'a fí'on-aaíma wéjsaantafena mindásafena sáá'a wéiyé. ⁷ Minááímá ímba kawe'-ásé-ááín-iyé. Tuwímbai Ísu Kárásítíni ásé-aaí waé'mai karo'á wésesa kentí imáyáa wétafisewe. ⁸ Kesááwá'i wíyómpaken-kisau-waasiya'i ímbo simátímakaunda-aaisaamo fí'on-aaímo simátíménanasaamo éna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba simíníye. ⁹ Siyáunda-aaíma aneka'á sénaumpo isáaro. Moóráwigomo ímbo simátímakaunda-aaímo fí'on-aaímo simátíminanamo éna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba amíníye.

¹⁰ Waási aamoí uwásinkaiwae sé'a minááímá ímba wésumpo Maníkó kembá aamoí uwásinkainkwae sé'a minááímá wésune. Ááémo waásimo aamoí uwásinkaiwae sé'o uráundantemba káfé'a ímba miyá wéune. Káfé'o waásimo aamoí uwásinkaiwae sé'o miyán-kísáúmó wémaekaa Ísu Kárásítíni kisauma ímba máúsino.

Póromba aantá-waasi-i'a úmáimo íyáfasinankarain-aaí.

¹¹ Kesí waási isáaro. Ásé-aaímo simátímakaunda ímba waásiti imáyáafinkemban-iyé. ¹² Ísu Kárásítí paápé éna simásímakaifo ímba waási suwa'á isaraumne.

¹³ Ááéma Yúndaa-waasiti áwáuma arááíwaewardara'a Ísuni aampa'ó wéaraaiwaewi tai'ánááwe sé'a áfááraumai sáwí'a uwátínkáfa'a kuráunda-aaíma isaraawe. ¹⁴ Kentáa síwá'námo uráantemba fasi'ámai arááíwae'a Yúndaa-waasiti áwáuma arááíwaewanda aaweyáá wé'e kesimantoísái íyáákaraumne.

¹⁵ Miyá uráumpo ímbo kesinómo masínkaronka'a Maníkó wemparí'a uwásinkena kendéwé siyáimba póna arumbá uwásinkena wení kisauma máéndasafena kembá wemparí'a uwámakaimbaniye. ¹⁶ Maníkómó siyáin-kanaamo tiyáimba wenááninko aráási-mena séna fí'onkaa-waasi kesáái kosimátíma'mae núwo súwa'a isé'a minkánáá ímba waási kotísai e'a sé'a nóran-aaiya simátíma'maera nónaumno ímba sé'a ¹⁷ Yérúsaremu-naopa'a ímba wé'a Maníkóní aantá-waasi ímba kotísai e'a aantá-waasiti kísaura'o kesí aifarí'o uráan-kwaasiya'a

ímba kotísai uráumpo Árèpiyaa-marafa'a waásimo ímbo méraapa'a komé'a ánaaemba aneka'á Támásikasi-naopa'a kuráumne.

¹⁸ Komé'a kaumbo-áátái maisuwé'a Yérúsaremu-naopa'a wé'a Pítaampa'a komé'a sísamaifakemba séfataase-no'waamba waé'a ¹⁹ minkánáá Fasi'aénkón-áfákon-awí'a Yémísimba awáné'a ímba fí'on-aanta-waasi tuwánaraumne. ²⁰ Maníkón-aúranka'a wéagaunda-aaima ímba karo'-ááin-ifo érai'-aain-iye. ²¹ Minkánáá ímba fí'on-aanta-waasi tuwáné'a Yérúsaremu-naopa'a tuwé'a Síriyaa-marafa'e Sírísiyaa-marafa'e koméraawanasa ²² Ísu Kárásitini waási Yúndiyaa-marafa'o mérowi ímba kembá suwánésa ²³ kesáái aantemba isówasa tuwímbai sésa Ísuni aampa'ó wéaraaiwaiyawimo ésa tai'ánááwe séna áfááraumai tínkambaena kuráiwai káfé'a Ísun-aai simátíma'maena wéniye suwasá isésa ²⁴ kentáfésa aamoí ésa Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

2

Pórowe fí'on-aanta-waasiye mimbórá-ímáyáámó uráan-aai.

¹ Maníkón-áwí'a mósá márówa'a sísamaifakemba éiyain-aatai maisuwé'a moóráwigo Páánápásiye kesé'a Yérúsaremu-naopa'a wékai moóráwigomba Táításinkwara'a áí'-maekai wékai ² Maníkó kentáféna siyáintafe'a Yérúsaremu-naopa'a komé'a Ísuni waásiti óraa'-waasi aantemba túwaandu é'a fí'onkaa-waasimo ásé-aaimo wésimatimundantemba simátímakaumne. Ááemo simátímakaundawe káfé'o simátimundawe ásé-aai simátimunda-kisauugo áú-iyain-kisaun-ifo sé'a simátimewanda ísaraawe. ³ Táítási kesé'a ména ímba Yúndaa-waasin-ifo Kíríki-waasigo kesé'a mérowasa áuma kárámai araenáémba uwó-ááímá Ísuni óraa'-waasi ímba siyáawe. ⁴ Tuwímbai karo'á sésa Kárásitini waási úne sésa miwísé'a túwaandu uráawanasa mindásafésa Ísuni óraa'-waasi minááímá siyáawe. Yúndaa-waasiti ámáánko ta'ótokaimpinkemba Ísu Kárásitin-aaigo faútínkáin-aai kotúfífaimai isánae

sésa keséta kotúwaandu ésa sésa Yúndaa-waasiti ámáámba arááíwaesa túma kárámai araenáémba oro sésa minááígó ta'ótorainkwae sésa Ísu Kárásitin-aaigo ímba faútinkainiye sumbánifo Ísuni óraa'-waasi miwí táái ímba isésa Táítási áuma kárámai araenáémba uwó-ááímá ímba siyáawe. ⁵ Miwítí karo'-ááímá ímba arááíwaundasa póna ásé-aai érai'-aaima kempímbá fasi'ámai waé'wae'a íníye. ⁶ Minóráá'-wáásísómbá kentáfésa sésa ásé-aaimo simátímakaanda-aai aantemba simátimiyo siyáawe. Minóráá'-wáásísáfésa tuwímbai sésa túwí'wara'-waasin-owe sewaná Maníkó túwítáfena ímba imáyáa wéintáfena kewará'á ímba imáyáa é'a sé'a túwí'wara'-waasiya'o ína túwí'a wérain-kwaasiya'o wésune. Minóráá'-wáásísómbá kentáfésa moórá-aaiwara'a simátimiyo ímba sembá ⁷ maarán-ááímá sésa Maníkó Pítaantáfena súwanamo Yúndaa-waasimo ásé-aai wésimatimintemba Maníkó entáféna siyáisa fí'onkaa-waasi ásé-aai wésimatimene kentáfésa siyáawe. ⁸ Maníkó Pítaamba fasi'aémbá amúwana Yúndaa-waasi ásé-aai wésimatimintemba kewará'á fasi'aémbá símakaisa'a fí'onkaa-waasi wésimatimune. ⁹ Yémísiye Pítaawe Yóniye Fasi'aénkó Ísuni waásiya'o káráwiyaawi kentáfésa sésa Maníkómó ámakaini'a uwo sésa Páánápásinte kenté'a miwí tiyáámba símakaawe. Maarán-ááísáféta mimbórá-ímáyáá éta kerái fí'onkaa-waasi ásé-aai kosimátimeyauye. Miwí Yúndaa-waasi wésimatimewe. ¹⁰ Ísuni óraa'-waasisomba mimbórá-ááímá simásimesa sésa óntaiyain-kwaasi túwa'nai oró-ááímá kosimátimiyo suwa'á mindásafe'a kewará'á é'a

imáyáa wé'e'a aawayáá uráumne.

Póro Pítaantafena séna sáwí'a ónemo siyáin-aaí.

¹¹ Aaweyáá wée'a Ántíoku-naopa'a koméraawanana ánaaemba Pítaa túwa'a seyaafá'-wáásítí túranka'a Pítaantafe'a sé'a sáwí'a uráane siyáumne. ¹² Ááéma Pítaa fí'onkaa-waasi Ísun-aaisafesa érai'emo sun-kwáásísé'a tómbá wénowasa tuwímbai-Yúndaa-waasi Yémísimpakemba tésa sésa fí'onkaa-waasi túma kárámai araenáemba oro. Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasise'a tómbá ímba naaró suntáféna Pítaa áá'a úwana ifátuwena fí'onkaa-waasise'a ímba tómbá néna ¹³ póna kae'-ááíwára'-wáásíyáání'a úwasa fí'on-Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa érai'emo sun-kwáási Pítaamo úmba awánésa miwíwára'á miyá-sáwí'á uwaná miyá-sáwí-áwúgó Páánápáasini imáyáa tafisúmba wewára'á miyá uráiyé. ¹⁴ Miyámó ombá érai'-ase-aigoni aampa'á ímba arupíse úmai kombá kemá Póro tuwáné'a seyaafá'-wáási túranka'a Pítaantafe'a sé'a emá Yúndaa-waasigo éma fí'onkaa-waasimo ontembá éma mindásafe fí'onkaa-waasisafe Yúndaa-waasimo ontembá oro miyán-áái sénafo ímba siyó

Pítaantafe'a siyáumne.

Ísumpa'a timankúnkúmba owí Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owemo sin-áái.

¹⁵ Simásuwe'a Pítaantafe'a maarán-áái siyáumne. Kentáásinofoisa Yúndaa-waasi pósa kentáá masínkaraawata Yúndaa-waasisa éta ímba fí'onkaa-waasi éta miwímó sáwí'o ontentá ínta wéumpo ¹⁶ Yúndaa-waasiti áamáantaamo wéaraaiwaundawisafenasa Maníkó ímba arupíse úmai méraawin-owe sínífo Ísu Káráisitín-aaisafeta érai'emo séta simankúnkúmba úndawisafenasa séna arupíse úmai méraawin-owe sisatá isáumne. Maníkó kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe síndasafeta Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúnta wéune. Kentáási áamáambo arááiwaénanasaamo éna Maníkó suwánénasa arupíse úmai méraawin-owe ímba sínífo Ísu Káráisitín-aaisafeta érai'esaamo wésendawisafenasa Maníkó arupíse úmai méraawin-owe síníye. ¹⁷ Káráisitiyetaamo kááísamaisaamo méraundasa Maníkó kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe sisatá méraunda fí'onkaa-waasimo sáwí'o ontentá sáwí'a wéundasa Káráisiti misáwí-ímáyáá símakaisata sáwí'a wéune ínta sénaumne. ¹⁸ Yúndaa-waasiti áamáamba tukáunda pó'a moóra-imayaamo é'o é'a sé'a Yúndaa-waasiti áamáamba arááiwaenae. Minámáánkó arupíse uwásinkainkwaemo sékaa sáwí'a úsino. ¹⁹ Púwón-kwaasimo Yúndaa-waasiti áamáamba arááiwaénanamo éna minámáánkó arupíse uwásinkainkwae-imayaamo ímbo ontembá miyáumai mé'a Maníkóntáfé'a imáyáa wée'a wení kísau wémae'a méraumne. ²⁰ Ísu Káráisitimba aaraa-táiyá'á tufúwana puwún-kanaara'a sáwí'o uráundawini áwáuma tai'áramba póna káfé'a Káráisiti kesé'a méraisa'a káfé'o méraunda ááéraani'a ímba úmai méraumne. Mara-pá'á méraunda ímba úwoi mé'a Maníkón-ááninko kentáféna imáyáa éna pukáiwain-aaisafe'a érai'emo sé'a simankúnkúmba úndasafe'a aúí'a úmai méraumne. ²¹ Maníkómó símakain-amaambo arááiwaéwisafena Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owemo sinkakaa Ísu Káráisiti pukáimba úwoisafena pukáisino. Mindásafe'a sé'a Maníkómó úwoi wétuwa'nai-ímba ímba úwoisamban-iyé wésune.

3

Ámáán-aaí arááiwaesa timankúnkúmba owasamó on-áái.

¹ Kárésíyaa-marafaken-kwaasi sáwí-imayaamo owí ísáaro. Ísu Káráisitimba tufúwana pukáin-aaima afora'á simátimewana'a ísómba kentúrantankaan-úmai awáné'a kawé'-úmai ísaraambanifo tuwímbai tésa kentí imáyáa tafisewa'á uwó-ímáyáá wéowe. ² Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraiye. Moóra-aaima tísai ónaumne. Áamáambo arááiwakaantafenawa'i ásé-aaí isé'a érai'emo sentáfénawa'iyó mindásafena Maníkó wení ámútamba tímakaiye súndanifo ³ ímba kawé'-ímáyáá wéowe. Maníkóní ámútanko kentirumpimbá méraisa'a pó'a aúí'o iyawini áwáuma ómbare'a káfé'a imáyáa ombá Yúndaa-waasiti áamáánkó arupíse uwásinkainiyeyimayaa wée'a ímba kawé'-ímáyáá wéowe. ⁴ Kawé'-ámbó arááiwakaamba kentópa'a

tiyáin-tantaa'a ímba sáwísamban-iye. ⁵ Maníkó wení ámútamba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraisana Maníkó kempimbá fí'o-fi'on-kisaumo ímbo awánaraan-kisau maiyáiyé. Ámáámbo arááiwakaantafena ímba miyá éna áse-ai isé'a érai'emo sé'o timankúnkúmbo uráantafena miyá uráiyé.

⁶ Naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna

séna Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmbo uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáimba ⁷ miyáumai Émbaramu uráintemba Maníkón-aaisafesa érai'emo sewí Émbaramun-araa'marimban-owe. ⁸ Naaófá'á Maníkó imáyáa éna séna ánaaemba fí'onkaa-waasi kesááisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbo iyawisafe'a sé'a arupíse úmai méraawin-owe sénaumne. Maníkómó ímbo miyámó uráinka'a moóráwigo aúfáífimba áse-ai agaimaréna séna Maníkó Émbaramuntafena séna en-ímáyáa é'a seyaafá'-máráfákén-kwáásí kawe'á uwátinkanaumne Maníkó siyáiyé agaimaréna siyáiyé. ⁹ Mindásafena naaófá'á Maníkó Émbaramumba kawe'á uwánkaraintemba wenááisafesamo érai'emo sésamo timankúnkúmbo owí kawe'á wéuwatinkaiye.

¹⁰ Naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna agaimakáin-amaampinkemba seyaafá'-ámáámbo ímbo arááíwa'mae iyíyawí Maníkóm-pákémbá miwítí sáwí-meyamba maénááwe

agaimaréna siyáiyé. Mindásafena ámáámbo kawe'-úmai arááíwáénana Maníkó aamoí íníye sewí miwítí sáwí-meyamba wéraiye. ¹¹ Naaófá'á aúfáífimba agaimaréna séna Maníkón-aaisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbo owísáféna Maníkó séna arupíse úmai méraawe simbá pósa aú'á úmai méranaawe

agaimaréna siyáiyé. Mindásafena ámáámbo arááíwaenaemo sewísáféna Maníkó ímba arupíse úmai méraawin-owe séna wenááisafesa érai'emo sewísáféna arupíse úmai méraawin-owe wésiye. ¹² Moóráfa'a agaimaréna séna ámáámbo seyaafá'-ámáámbo arááíwaiyawí miwí méranaawe

agaimaréna siyáiyé. Mindásafesa ámáámbo arááíwaesamo Maníkón-aaisafesa érai'e sésamo timankúnkúmbo ombá ímba mimbórá-tántáá'án-ifo kae-tántáá'án-iyé.

¹³ Moóráfa'a agaimaréna séna aaraa-táyá'ó tínkamowasamo púwón-kwaasi sáwí-meyamba maésa puwónááwe

agaimaréna siyáiyé. Minááísáféna seyaafá'-ámáámbo ímbo kanaa'á arááíwakaundafenasana Maníkómpákémbá kentááfá'á sáwí-meyamba tifó séna Ísu Káráísiti faúsinkenasana misáwí-méyámbá we maéna pukáiyé. ¹⁴ Maníkó Émbaramuntafena séna seyaafá'-máráfákén-kwáásí kawe'á uwátinkanaumnemo siyáintemba fí'onkaa-waasi kawe'á uwátinkaindasafena Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-meyamba maéna pukáiyé. Wenááisafeta simankúnkúmbo úndawisa Maníkómó siyáintemba wení ámútanko kentáásirumpimba méraindasafena Ísu Káráísiti faúsinkowana Maníkó kentáásí sáwí-meyamba ímba siménasa Ísumba amúwana pukáiyé.

Maníkó símai kááísamakain-aiye Mósesembo simámakain-amaane minkáé'-áái.

¹⁵ Kesí waásisono. Waásimo wéomba imáyáan-oro. Kae'nárai mimbórá-ááímá símai tarímaresarai agaimakááyamba moóráwigo minááímá ímba taraiséna fí'on-aaima áúwimai síníye. ¹⁶ Miyáumai naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena símai fasi'ámakain-aaima siyáinka'a Émbaramuntafenawe aísaaftafenawe éna ánaaembo paápé índawintafenawe siyáiyé. Aúfáífimba agaimaréna séna aísaaftantambo iyawisafena ímba siyáifo aísaaftantambo índawintafena siyáiyé. Aísaaftantambo ínáyemo siyáiwai

Ísu Kárásitin-iye. ¹⁷ Agaimaráúnda-aigoni áwáuma maarán-iye. Aifa'á Maníkó Émbaramun tafena símai kááísamarena séna fasi'ámakaunda-aaima miyá ónaumne séna sáwífa'-aatai 430 aatai maisuwéna Mósesemba áamáamba ámakaiye. Énifo miyámó uráinka'a Maníkó Émbaramun tafenamo símimo kááísamakain-aaigo ímba tai'éna waé'wae'a wéiye. ¹⁸ Maníkómó Mósesembo simámakain-amaambo arááíwaundasafenasa ímbanifo Maníkó kawé'á uwátinkanaumnemo ááémo óraaka'o siyáintafena kawetá wéuwasinkaiye. Maníkó Émbaramun tafena kawé'á uwánkanaumne óraaka'a siyáintafena kawé'á uwánkarena póna kentáá kawé'á wéuwasinkaiye.

¹⁹ Maarán-ááísáféna Maníkó Mósesemba áamáamba ámakaiye. Sáwí'o owí Maníkóní áamáamba isésa sésa sáwí'o wéunda káfé'a isáúmne síyantafena Maníkó Mósesemba áamáamba ámakaiye. Minámáámbá wérainana Émbaramun-aísaafiko paápé índawintafenamo Maníkómó símimo fasi'ámakaiwai paápé éna minámáámbá tai'ásuwainiye. Wíyómpaken-kisau-waasi Maníkóní áamáamba afufumpin-kwáásígón-áwí'a Mósesemba simámúwana simátímakaiye. ²⁰ Énifo Maníkó Émbaramun tafenamo siyáimba wesáfénamo siyáiyé. Kae'nárimo siyáamba afufumpin-kwáásígó ména wésimatimibanifo Maníkó Émbaramun tafenamo siyáimba wesáféna siyáiyé.

²¹ Ááémo Maníkómó símimo tarímakain-aaima Maníkóní áamáánko ímba tararáíníye. Maníkó Mósesemba simámakain-amaankomo fasi'ámaimo wénamo waásimo aúí'o uwátínkáínkaka minámáámbá wéaraaiwaewisafena Maníkó arupíse úmai méraawin-owe sisinó. ²² Énifo Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna sáwí-imayaago seyaafá'wáásí ta'ótokaiye siyáiyé. Maníkó séna Ísu Kárásitin-aaisafesamo timankúnkúmba íyawima kawé'á uwátinkanaumne símimo fasi'ámakain-aaima siyáintemba Ísu Kárásitin-aaisafeta simankúnkúmba éta kentáásí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsínkáíye súndawisa kawé'á wéuwasinkaiye.

²³ Ísu Kárásiti ímbo kunkónka'a ímba simankúnkúmba uráawandarata Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ta'ótokowana Kárásiti kumúnka'a simankúnkúmba onda-ámbá Maníkó wéwisinkena áamáánko kentáá ta'ótokain-amba tai'ásinkaraiye. ²⁴ Ísu Kárásiti ímbo kunkónka'a Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ta'ótokaiye. Maníkó séna miyámó ína'o é'a ánaaemba Ísu Kárásitin-aaisafesamo timankúnkúmba íyawisafe'a arupíse úmai méraawin-owe sénaumne Maníkó siyáiyé. ²⁵ Káfé'a Ísu Kárásiti é'a kunkáinka'a wenáásafeta simankúnkúmba únanasa póna Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ímba aneka'á wéta'otoraiye.

²⁶ Ísu Kárásitin-aaisafe'a timankúnkúmba é'a wesé'a kááísamai méraawisafe'a Maníkóní iyámpóin-owe. ²⁷ Kembiwí nombó máémbe Ísu Kárásitiye'a kááísamai méraawi wenkáání'a wéowe. ²⁸ Ísu Kárásitiye'a kááísamai méraawisafe'a mimbóráí'a úmai méraamba póna maarán-ááímá ímba óraa'-aain-iye. Tuwímbai Yúndaa-waasi owa'á tuwímbai fí'onkaa-waasi owa'á tuwímbai wayó-kísáúmó wémaewi owa'á tuwímbai úwoimo méraawi owa'á waaimá owa'á aaremá owa'á wéofó seyaafá'nánká mimbóráí'a úmai méraawe. ²⁹ Ísu Kárásitini waásimo é'o é'a Émbaramumo uráintemba Maníkón-aaisafe'a érai'e wéseмба pó'a Émbaramu aísaafl'a ombá póna Maníkó Émbaramuwe wení aísaafl'e kawé'á uwátinkainda-aaima símimo tarímakaintemba kawé'á uwátinkainiye.

4

¹ Simátíménda-aaima ísáaro. Moóráwigo puwéna kesááninko kesí moparáwímbá máíníye sínana wemá aanáfó póna iyámpói méraindasafena úwoi-waasiyaamba úmai méraainana ² afowámó simámakainda-waasigo wení moparáwínká'é miniyámpóiyá'é

káráwiyainana afowámó siyáintemba óraa'a éna mimbópáráwímbá máíníye. ³ Ááéma kesáá miyáumai iyámpóíyaamba úmai méta waántá-waasiti aambá wéaraaiwae-wananasa minkwáántá-wáásí tááigo kentáá ta'ótokowana ⁴ Maníkómó siyáin-kanaa túwana ááninkomba ai'marówana marapá'á kumúwana moóra-ininko ma'ánkarowana Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaena ména ⁵ minámáánkó kentáá ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa Maníkóní iyámpóí-ita uwásinkaindasafenasa marapá'á kunkáíye.

⁶ Maníkó kembiwí wení iyámpóí-i'a ontáféna ááninkon-amutankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraitimba pó'a Maníkóntáfé'a kesifowé wésemba ⁷ mindásafe'a waántá-waasi-taaigo ímba ta'ótokaiwai é'a Maníkón-áánini'a ombá póna áánintontafe-
namo to'mayaa úmakain-tantaa'a timíníye.

Póro Kárésíyaa-waasisafena óraa'-imayaa uráin-ai.

⁸ Ááéma ímba Maníkónópa'a té'a ísaraamba karo-tántá'é waántá-waasi-imayaawe mósá makáawana minímáyáágó kembiwí ta'ótokaimbanifo ⁹ káfé'a Maníkómpá'á tiyáawana kembiwí wemá wétuwanaisa'a nóra séra sáwísan-tantaa'e aamoimó taintántá'é mifá'á tirumbá waeré'a minkwáántá-wáásí-ímáyáá mósá maré'a miwítí kisaumo wémaentafe'a ewé wéseo. ¹⁰ Énifo tuwímbai-kanaawe tuwímbai-wiyone tuwímbai-kanaamo tómbó wénaane tuwímbai-aataiye mintántáákóntáfé'a karo'á sé'a óraa-kanaawe wése'a óraa'-imayaa wéomba ¹¹ kempímbá nófi'naafi'a wéowana'a káfé'a Maníkón-aaiwara sáwí-aaiwara'a wéta'otoraawana póna kempímbá kesí kisaugo miwání anómba ímba paápé iyé-ímáyáá wéunana sirunkó umbái wétaiye.

¹² Kesí waásisono. Óraaka'a simátíménda ísáaro. Kembó ta'ótokain-amba tuwé'a kenkáámbá úmai méraumpo kembiwí kembó ta'ótokain-amba tuwé'a kenkááni'a oro. Kempímbó komaéwánda ímba sáwí'a uwásínkaraawe. ¹³ Sí'a úmbanifo ímba tiyuwé'a kówanda mé'a ásé-ai simátimewana'a ísaraawe. ¹⁴ Sáwí-si'o úmba kesúma sáwí'a úwa'a miyá-sí'ó úwain-aaroi ímba inkaisé'a siyúmómba kawé'-úmai káráwiyaaawe. Wíyómpaken-kisau-waasiya'i Ísu Káráísitiya'iyó komérowa'o káráwiyaaantemba kenká'á miyáumai káráwiye'a ¹⁵ áwa'nai ónae sé'a kentí túrambo fi'máímo símakaankakaa kentí túramba fi'mái símakaawisino. Kawé'-úmai káráwiye'a aamoí uwásínkaraambanifo káfé'a miyán-áámóí-tántá'á ímba wéraitimba nóntafenawa'iyó. ¹⁶ Érai'-aaimo simátí-makaundasafe'a kentáfé'a kesí namuro-wáásí iyé-ímáyáá wéowe.

¹⁷ Ísu Káráísitini ásé-aaigombo karo'ó waé'wáé'ó owí miwí sáwí-imayaafinkemba kentirumbá wéfaiyaresa sésa wenáái ísáafonifo kesááisa isáíwae sésa kentirumbá wé-faiyaraawe. ¹⁸ Kawé'-ámpá'á métinkanae sésamo kentirumbó faiyaráiyambo éna mindá kawé'án-íye. Kemó kempímbó maéwándawe moóra-naopa'o tamáúndawemo kawé'-ámpá'á métinkanaemo síyanamo éna kawé'án-ífo miwí ásé-aaigomba karo'á waé'wáé'á ésa kentirumbá wéfaiyaraawe. ¹⁹ Kesí iyámpóísono. Aaremó iyámpóímo matinkánaesamo umbaimó máéntemba kembiwísáfé'o imáyáamo únda sirunkó umbái wétaifo Káráísitinkaani'o iyamba minúmbái-tántá'á tai'áíníye. ²⁰ Óraa'-imayaa é'a kempímbó komé'o aaimó simátíménda kawé'-úmai isáíyan-imayaa wéunana sirunkó aamoí wéíye.

Ékaante Séraantetafena waé'mai-aaimo siyáin-ai.

²¹ Kempínkémbá tuwímbai sé'a Mósesé

siyáin-amaamba arááiwaundasa Maníkó aamoí uwásinkainiyemo wésewi minámáánkóní áwáuma ímba kawé'-úmai wéisaafó simátíménda ísáaro. ²² Naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna Embaramu kae'-iyámpóí matinkómbo moóra-iyampoi kísau-ininko ma'ánkarowana moóra-iyampoi aifa'-ínínkó ma'ankówana ²³ kísau-ininkoni iyámpóí miwítí imáyáafinkemba ma'ánkaraifo aifa'-ínínkóntáféna Maníkó séna iyámpóí ma'ankáínone símai fasi'ámakonka'a ma'ánkaraiye.

24-25 Minááígómbó waé'maimo sendá ísáaro. Mindá kae'-áái símai tarímakaiye. Moórá-aaima Árépiyaa-marafa'a Sáinai-omapa'a Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba póna moórá-ininkon-awi'a Éka kísau-inimba póna wenaráátomba kísau-waasi pósa áamáanko ta'ótokaipa'a méraawe. Minááígóní áwáuma maarán-iyé. Yérúsaremu-naopa'a marapá'á wérain-daopa'a isasá mindáópaken-kwaasi áamáanko ta'ótokaipa'a méraawe. ²⁶ Énifo moórá-aaima símai tarímakain-aaima maarán-iyé. Aú-nao'a Yérúsaremufakaan-dao'a wíyómpa'a wéraipa'a áamáanko waási ímba ta'ótokain-daopa'an-iyé. Énifo minááígóní áwáuma maarán-iyé Maníkón-aaisafeta érai'e súndawisa kentáá sinówaraamba uráiyé. ²⁷ Minááísáféna Áísáya

Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna
age-íninkó iyámpóimo ímbo matínkáin-ininkon-arunkó kawé'á íno. Waaigómó
aúkain-ininkon-araatomba sáwífa'a méraafo waaiwára'-íninkón-aráá'a sesimái
méraamba póna ímbo áí'o wéisanamo iyámpóimo ma'ánkáin-ininkon-arunkó
kawé'á isaná aamoí wéiyé
agaimaréna siyáiyé.

²⁸ Kesí waásisono. Maníkó Áísáakimba ma'ankáinone símai fasi'ámakonka'a ma'ánkaraintemba kembiwísáféna Maníkó símai fasi'ámakainka'a pó'a wení iyámpóin-owe. ²⁹ Naaófá'á anófoiti imáyáafinkemba ma'ánkaron-iyampoigo éna Maníkóní ámútankoni imáyáafinkemba ma'ánkaron-iyampoigomba sáwí'a uwánkaraimba pósa miyánkwáásí mésa miyá-sáwí'á wéowe. ³⁰ Naaófá'á aúfáifimba agaimaréna séna kísau-ininkonte ááninkonte'a ti'maraaó. Tifowámá puwínda aifa'-íninkón-ááninko wení moparáwímbá maíndanifo kísau-ininkon-ááninko ímba máíníye
agaimaréna siyáiyé. ³¹ Kesí waásisono. Kesáámá ímba kísau-ininkon-araa'marinta úmpo aifa'-íninkón-aráá'marinta úne.

5

Ísu sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkaraindafa'a mé'a miyáumai méraaromo siyáin-aai.

¹ Ísu Káráísiti séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkanaumne séna faúsinkaraimba pó'a kembiwí faútinkaraindafa'a mé'a aneka'á ta'ótorainda-ampa'a ímba arááíwáéro.

² Kemá Póro simátimumpo kawé'-úmai ísáaro. Arupíse úmai méraawin-owe Maníkó síndasafe'a túma kárámai araenáemba oro wésemba minááísáfé'o ewémó síyanamo éna Ísu Káráísiti kembiwísáfénawe sénamo pukáin-anko ímba túwa'nai íníye. ³ Túma kárámai araenáemba orómó wésewisafe'a afora'á sumpo ísáaro. Yúndaa-waasiti áamáambo arááíwae'o túmo kárámaimo araenáembo é'o é'a Yúndaa-waasiti áamáambo seyaafá'á arááíwa'mae'a koró. ⁴ Kempínkémbá tuwímbai sé'a áamáambo arááíwaunda Maníkó suwánéna arupíse úmai méraawin-owe síníye-imayaa wéowi Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraamba ifátuwe'a Maníkómó úwoimo wétuwa'nai-ímba tínaaeni'a uwámakaawe. ⁵ Kembiwí miyá wéofó kesáá maará éta Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraunanasa Maníkóní ámútanko súwa'nai ímbá pónasa kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe sínda amu'maréta méta séta érai'a miyá síníyesa wésune. ⁶ Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasaa moóráwígomo áumo kárámaimo araenáembo ínaña ímbo áumo kárámaimo araenáembo ínanamo índa mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraundasaa túwa'nai úmai méraundasaa mindá óraa-tantaa'an-iyé.

⁷ Ísu Káráísitini aampa'á aamoí ésa wéaraaiwaemba moóráwigo minámbá fásituwaisa'a káfé'a Ísu Káráísitini érai'-aaima ímba wéaraaiwaewe. ⁸ Maníkó wemparí'o índasafena táántaraiwai minámbá ímba fáitukaifo waási fáitukaawa'a ímba wéaraaiwaewe.

⁹ Waási maarán-ááímá wésewe. Kisaamó moórámó kawáá'isana seyaafá'á wégawaa'iyé wésefo kentúra'a káráwiyoro. ¹⁰ Kembiwíyé kesááwé Fasi'aénkóe'a kááísamaisa méraundasafeta óraaka'a simátíme'a súné. Kemó imáyáamo úndantemba miyán-ímáyáá iyata mimbórá-ímáyáásá ónaumnesa wésunda póna karo'-ááímá séna kentirumbá wéfiyaraiwai kemá ímba awánáúnda-waasi wemá sáwí-meyamba máíníye-aaima wéisaumne.

¹¹ Kesí waásisono. Tuwímbai kentáfésamo karo'á sésa arupíse úmai méraawin-owe Maníkó síndasafe'a túma kárámai araénáemba oró-ááímá wésiyemo karo'ó wésemba minááímó paaímó wésundarakaá ímba sáwí'a uwásínkááwisino. Kemá simátíme'a súné. Ísu Káráísitimba aaraa-táiyá'á tufúwana kentáásáfénawe séna pukáiyé-aaima wésimatimunda-aaisafesa aaisambá wésefo túma kárámai araénáemba oró-ááímó wésundarakaá ímba aaisambá siyówaisino. ¹² Karo'-ááímó simátimesamo kentirumbó wéfiyaraawi miwí túma kárámai sáwí'a uwásuwaaro-imayaa wéune.

¹³ Kesí waásisono. Sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo faútinkaindasafena Maníkó táántamai miyá uráimba pó'a é'a faútinkaisa'a méraantafe'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o wéomba ímba arááíwae'a wempá'-wempa'a tirumbá timé'a túwa'nai úmai méraaro. ¹⁴ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáiyé. Maníkómó siyáin-amaankoni áwáuma miyán-áwáún-iyé. ¹⁵ Énifo kembiwí keiyái aaisan-aaisambó sé'a iyambo é'a sáwí'a úmai tai'ánááfo káráwiyoro.

Maníkómbó arááímó tainí'a ésa sáwí-imayaagomba tirááísafesa ésamo on-áái.

¹⁶ Simátíménda isáaro. Maníkóní ámútanko sintembá miyáumai maé'mae'a é'a Maníkómbó arááímó tainí'o é'o é'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o on-ámbó ímba arááíwiyamba mindá kanaán-ifo miyán-oro. ¹⁷ Sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o ombá isaná Maníkóní ámútankombo arááímó tainí'o ombá isaná minkáé'-ímáyáágóráí wétiyaifo Maníkóní ámútankomo kentúra'o káráwiyaimbo é'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o on-ámbá ímba arááíwaenaawe. ¹⁸ Maníkóní ámútankomo sintembó miyámó é'o é'a sé'a Maníkóní ámútankomba arááímó tainí'a wéunana póna Yúndaa-waasiti áamáánko kembá ímba ta'ótokaiye wésewe.

¹⁹ Waási miwítí imáyáafinkemba afora'á maará wéowe. Maa'u-tántáá'-í'a ésa óraa-sawí'a ésa sáwí'o wéon-tantaatafesa ímba tigaesáfésa ésa ²⁰ kisaumo uwándaantantaakon-awi'a mósá marésa waántá-waasion-imayaa mósá marésa úwaa'a wéfesa fintón-kwénesa tíyámba wéuwatinkesa aaisambá wésesa tirumbá sáwí'a wéuwatinkesa aaisambá wétiyesa miwí tááigo iyáákainkwae sésa ímba taankarótámai kawé'-úmai mésa tuwínkaa'-úmai mésa ²¹ túrande-urande wésa uwóí'o on-dómbá wénesa uwóí'a wésa uwóí'o on-dómbó náiyantafesa túwaandu urésa miyán-tántáá'á waásiti imáyáafinkemba wéowa'a símai wákátíme'a aneká'á símai wákátíme'a sé'a miyámó wéowi Maníkóní nombara ímba maénááfo káráwiyoro wésune.

²² Énifo Maníkóní ámútanko tirumpimbá méraiwai maará uwátínkáísasa méraawe. Tirumbá wétimesa tirunkó kawé'á ésa faru úmai mésa fasi'ámai mésa ímba tuwesarái ínasa mésa túwa'nai úmai kawé'á uwátinkesa miwítí kísau kawé'-úmai wémaesa ²³ miwí túma ímba maimaé iyésa miwí túra'a káráwimai kawé'á ésa miyámó owíní áwáuma ímba aambá fáíkaiye. ²⁴ Ísu Káráísitini waási sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo wéon-imayaago kentáá ta'óto'mai tafisifó sésa sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo on-ámbá tínaaeni'a uwámesa tukáawe.

²⁵ Maníkóní ámútanko aúí'a uwásínkaraisata aúí'a úmai méraundasa póta wení ámútankomo sintentá úmaisá arááíwáéno. ²⁶ Kentúma ímba maimaé'a iyé'a kesááigo iyáákainkwae ímba sé'a kawé-tántáá'ó índasafe'a ímba símai sáwí'an-oro.

6

Umbai-tántáá'ó wéraindawi túwa'nai orómó siyáin-ai.

¹ Kesí waásisono. Kempínkémbó tuwímbaimo sáwí'lo wéombo ésa wétuwanaamba pósa kempínkémbó Maníkóní ámútankomo sintembó miyámó wéowi wempa'á arupíse uwátinkanaawe. Kembiwíwára'á miyá-sáwí'á ónááfo káráwiyoro. ² Umbai-tántáá'ó wéraindawi túwa'nai oro. Miyámó é'lo é'a Ísu Káráisiti siyáintemba miyá ónááwe. ³ Úwoi-waasimo óraa'-waasi únemo síyamba minímáyáágó karo'á simátinkainiye. ⁴ Kentí kísauwe fí'owiti

kísauwe tuwínááfo kentí kísau tuwínke'a kawerá'i sáwíra'iyompo awánaaro. Kentí kísau kawé'ó ina'lo é'a aamoí ónááwe. ⁵ Seyaafá'-wáásífá'á umbai-tántáá'á títandanifo ímba ifátuwe'a fasi'ámai mé'a moórá-mora-waasi túwa'nai oro.

⁶ Maníkóní áse-ai ísámae wéiyowi miwítí kawé-tántáá'á seyaafá'á tuwínkaa'-úmai tuwímbai-tantaa'a Maníkón-ai wésimatimewifa'a tíma'mae'a íyóro.

⁷ Ímba kanaa'á Maníkómbá karo'á simánkanaafo érai'-aain-ifo ímba moórá-imayaan-oro. Kawé'-ánáúntúmbó úmárááwimo ombá kawé-tómbá wéfakaraafo sáwí-anauntumbo úmárááwimo ombá sáwí-tomba wéfakaraawe. ⁸ Miyámó ombá sáwí-tantaatafesa tirááísafesa úmaesa wéiyowi miyámó wéowini anondááma puwésa Maníkóní ewaa'á ímba méranaafo némpa'a méranaawe. Énifo Maníkóní ámútankombo arááímo tainí'lo úmaesamo wéiyowi miyámó wéowini anondááma aú'la úmai maé'mae'a ónááwe. ⁹ Mindásafeta kesáá kawé'á úmaeta wéiyundasa ímba suwesarái ínata ifátúwáano. Kawé'ó úmaetaamo wéiyundasaamo ímbo suwesarái ínataamo tuwétaamo éta ánaaen-kanaamo tinda kawé'-mékántá maéta ménaumne. ¹⁰ Mindásafeta túwa'nai onda-ámbó wérainbo éta seyaafá'nánká kawé'-úmaisa túwa'nai onó. Maníkón-aaisafesamo timankúnkumbo wéowiseta mimbórá-ákúni'la úmai méta túwa'naisaamo ondasá mindá óraa-tantaa'an-iyé.

¹¹ Ayáiyá'á kemá Póro óraa'-aufaifimba agaimaráúmpo toráumai awáné'a wenayáánaufi'an-iyé seró. ¹² Tuwímbai sésa suwánésa óraa'-waasin-owe síwae sewí kembiwísáfésa sésa túma kárámai araenáémba oro wésewana miwí tááigo kembiwí wétafisiye. Ísu Káráisiti kembiwísáfénawe séna aaraa-táiyá'á pukáiyé-ai aantembo senkaka tuwímbai ísámai sáwí'a uwátínkááwisino. Ímbo sáwí'lo uwátinkaiyantafesa sésa túma kárámai araenáémba oró-ááíwára'á wésewe. ¹³ Túma kárámai araenáémba orómó wésewi Mósesemo siyáin-amaamba ímba seyaafá'á wéaraaiwaewe. Kentúmo araenáémbo mósá úmaraiyantafesa túma kárámai araenáémba íwae wésewe. ¹⁴ Miwí miyá wésefo kemá Póro mimbórá-ááímá mósá maré'a Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna aaraa-táiyá'á pukáiyé-aaima mósá wémaraumne. Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna pukáintafe'a púwón-kwaasimo marapá-tántáátáfésamo ímbo imáyáamo ontembá marapá-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a sáwísamban-iyé wésunda póna mintántáákó kembá ímba wétafisiye. ¹⁵ Moóráwigomo áumo káráimamo araenáémba ínanamo moóráwigomo ímbo káráimamo araenáémbo índa mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo Maníkó aú-waasiyaani'lo uwásínkaraimba mindá óraa-tantaa'an-iyé. ¹⁶ Simátimunda-aaimo arááíwa'mae iyíyanamo éna Maníkó faru úmai arumbá uwátinkena wení waási seyaafá'á miyá uwátinkainiye.

¹⁷ Ísun-ai simátimewandarakemba sínkamuwana afimá sine'á wéraintafe'a Ísu Káráisitini kísau-waasi óne wésefo moórá-umbai-tantaa'a ímba síméro.

¹⁸ Kesí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kembiwísé'a ména úwoi wétuwa'nai-isa'a érai'-aain-iyé sé'a inái sune.

Kemá Póro sún-da-ai ta'áiyé.

Éfésási

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áátáyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáí agaimái Éfésási-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásifá'á agaimái amúwana Títikaasi maimaéna mátímakaiye. Maanáí iséa fí'o-fí'on-daoraa tíméro séna agaiyáíye. Ísun-aaimo simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkárowana ména maanáí agaimarówana mátímakaiye.

¹ Kemá Póro maanáífái agai-timúmpo ísáaro. Maníkó wení imáyáfinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Kárásitin-aaí kosimátíma'mae núwo séna si'mákaifo ísáaro. Éfésási-naopakewi Fasi'aénkóní waási Ísu Kárásitiye'o káásamai méraawi ímba ifátuwe'a fasi'ámaimo méraawi ísáaro. ² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Kárásitiye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inái sune.

Kárásitinte'a káásasinkenasa wemparí'o úmakain-aaí.

³ Maníkó Ísu Kárásitin-afowámá éna Ísu Kárásitinteta káásasinkenasa wíyómpa'a wenópakemba fasi'aémbá siménasa kawé'á uwásínkáisata póta wentáféta súwiyo sune. ⁴ Naaófá'á Maníkó maramá ímbo úmakonka'a Ísu Kárásitinteta káásamaisa méraandasafenasa wenaúranka'a wendé-í'a onanasá kentááfímbá ímba sáwí-aaimo wéraindasaféna wemparí'a úmakaiye. ⁵ Maníkó kentáásaféna imáyáa éna naaófá'á séna Ísu Kárásitini kísausafe'o é'a kesáánintone kesiyáámúntoni'a ónááwe séna wení imáyáfinkemba aamoí éna miyán-ááímá siyáimba póna miyá uráíye. ⁶ Ááninkomba arumbó ámakaiwainte'a káásasinkenasa óraa-kawé'a uwásinkenasa úwoi súwa'nai uwásínkaraimba póta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

⁷⁻⁸ Pukáintaféna sáwí-imayaasa maisiyuwénasa misáwí-imáyáágó ta'ótokainta faúsinkenasa kentáásaféna fí'oran-imayaa wéimba úwoi áfáaraumai súwa'nai enasa póna kentáási sáwí-imayaa maisiyukaiye. ⁹ Naaófá'á wení kawé'-imáyááfínkémbá aúpá'á to'mayaa úmakaimba káfé'a wépaape-isata wéawanaumne. Kárásiti ken-imáyáá íníye siyáintemba póna ¹⁰ Maníkómó siyáin-kanaamo tinda seyaafá-tántáá'ó úmakaimba wíyómpakene marapákéné komáétamae úmarainana Kárásiti óraako mindára'a káráwiyiniye.

¹¹ Maníkó wení imáyáfinkembo to'mayaa úmakaimpinkemba miyá wéíye. Imáyáa éna to'mayaa úmakaimba póna Yúndaa-waasi wení waási-i'o úndasafenasa Kárásitinte'a káásasinkenasa wemparíta uwásínkaraiye. ¹² Aifa'á Kárásitimba amumaréta méraundawisa wení áwáuma fí'oran-awauma isatá mósá wémaraumne.

¹³ Miyáumai fí'onkaa-waasi érai'-aaima kawé'-ámpá'á métinkainiye minásé-ááímá isé'a Ísu Kárásitin-aaisafe'o timankúnkumbo ombá Maníkó kesí ámútankomba timénaumne símai fasi'ámakaintemba miyá uráimba pó'a wení waási-i'a úmai mé'a ísaraawe. ¹⁴ Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta méraintafeta séta érai'a Maníkó wení waásisaféna símai fasi'ámakainta kesópata tíníye. Érai'a Maníkó wení waásisa ta'ótokaampinkemba faúsinkainiyesa wéseta mindásafeta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

¹⁵ Agaúnda érai'-aaima pó'a kembiwí Fasi'aénkó Ísumpa'a timankúnkumba é'a Maníkóní waási-imayaa é'a méraawe-aaima isé'a ¹⁶ Maníkómpá'á súwi símae iyé'a kembiwí túwa'nai úmai inái sunda ¹⁷ Maníkómpá'á maarán-áásáfé'a áísai une. Fasi'aénkó Ísu Kárásitin-afowámá kentáásifowama fí'oran-awauma wéráiwai wemá wení ámútamba timínana kentí imáyáa kawé'á uwátinkena Maníkóní áwáuma aráátimína'a pó'a kawé'-úmai awánánááwe. ¹⁸ Kentí imáyáa saagátinkena táántaraintafe'a wesé'o méraiyanbo amumaré'o méraantafe'a mindásafe'a inái

súne. Wemá wení waási kawé'ó úmáimo méraiyaamba to'mayaa úmarena símai fasi'ámakaimbo awánáiyantafe'a inái súne. ¹⁹⁻²⁰ Wenááisafeta simankúnkúmba wéundawifinta wení fasi'aénkó kásauma wémaimba mifási'áémbá íyáákarai-fasi'aenko isa'á awánáiyantafe'a inái súne. Maníkó mifási'áéntámbá Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankena wenayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á wíyómpa'a móankaraiye. Mifási'áémbá wenááisafeta simankúnkúmba wéundawisa símakai-fasi'aenta mimbórá-fási'áémbán-íye. ²¹ Kárásiti seyaafá'-wáásiyá'á káráwiya wíyómpa'o káráwiyaawiya'e fasi'aénkwáráwíyá'é aifarááwíyá'é káfé'ó túwí'ó wéráiwaiya'e ánaaembo túwí'ó wéráindawíya'e káráwiyaíye. ²² Maníkó seyaafáká'ó káráwiyindasafena wembá íyáfasinankena wení waásisafena imáyáa éna simáména séna íyáákae-Fasi'aenko-i'a uréma seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo siyáíye. ²³ A'nómpínkén-imáyáágómó seyaafá-túrú'ó káráwiyaaintemba Maníkóní waásisa Káráisitín-áúraamba únanasa wemá si'nónkáántá éna káráwiyaíye. A'nónkó weyáára'a ímba méraisana áúwawaako ímba miyá uráífo mimbórá-túwawaa'o wéráintemba Kárásiti seyaafá-túwawaa'a aaómíyamai-i'a uwásinkenasa wewará'á aaómíyamai-i'a úmai méraiye.

2

Maníkóní némpa'o méraundafakenta aúí'ó úmáimo méraunda-ita uwásínkáín-aai.

¹ Ááéma sáwí-imayaa wée'a sáwí'ó urón-kanaafimba méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a mé'a pó'a ² marapákén-kwáásítí sáwí-amba arááíwae'a waántáwanko waántá-waasiti óraakomba arááíwae'a wemá Maníkón-aai ímba ísámai kawé'ó wéowiya'a káráwiyaíwaimba arááíwakaawe. ³ Miyámó ontembá ááéma miyásá uráunda sáwí-tantaatafeta sirááísafeta éta sáwí-imayaa arááíwaewananasa Maníkó sáwí-meyamba seyaafá'nánká'ó tímínten-úmai kanaa'á simíndasafenasa ifátuwenasa ⁴ arumbá áfáárau-mai uwásinkenasa kentáásáféna óraa'-imayaa éna póna ⁵ úwoi súwa'nai enasa kawé'-ámpátá mésínkaraiye. Sáwítaamo étaamo méraawandawini áwáura'a Maníkóní némpa'a méraawandarata Ísu Káráisitimbo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba aúí'ó úmáimo méraunda-ita uwásinkenasa ⁶ Káráisitimba pukáimpinkemba íyáfasinankena wíyómpa'a móankarena Ísu Káráisitinte'a kááísasinkenasa aúí'a uwásínkaraisata Káráisitimo wíyómpa'o ménamo káráwiyaaintemba wíyómpata imáyáa éta méraumne. ⁷ Maníkó Ísu Káráisitimba ai'marówana kumbéna kentáásáfénawe séna puwéna kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwéna miyáumai óraa-kawé'a uwásinkenasa úwoi óraa'a súwa'nai uráísata póta wení kawé-kísáú awánamae íyóndasafenasa miyá uráíye. ⁸ Maníkó úwoi túwa'nai úwa'a wenááísafé'a timankúnkúmba uwaná sáwí-imayaago ta'ó-tokaimpinkemba faútinkena kawé'-ámpá'á métínkaraiye. Ímba kentí imáyáafinkemba wenááísafé'a timankúnkúmba urááfo Maníkó imáyáa tímúwa'a timankúnkúmba uráawe. ⁹ Túma maimaé iyésa sésa kawé'á wéunda póta kawé'-ámpátá wégune sefó séna ímba kawé-kísáúgóní méyámbánifo Maníkó úwoi túwa'nai énasafena sáwí-imayaago ta'ó-tokaimpinkemba faútinkena kawé'-ámpá'á métínkaraiye. ¹⁰ Maníkó kentáámó uráíwai séna

kawé-kísáú maimaé wéiyesa méranaawe siyáimba póna kawé-kísáú máéndasafenasa úmakéna Ísu Káráisitinteta kááísasínkaraiye.

Mimbórá-wáási-ítaamo uwásínkarain-aai.

¹¹ Mindásafé'a imáyáan-oro. Kentínófoi ímba Yúndaa-waasi ofo kembiwíwará'á ímba Yúndaa-waasi owatá Yúndaa-waasisa Maníkóní waásisa úndasafeta súma kárámai araenáénta wéeta kembiwísáféta úwoi-waasi owé-imáyáa éta séta ímba túma kárámai araenáémbe owí owésá wésumpo mindásafé'a imáyáan-oro. ¹² Minkánaáfímbá kembiwí Káráisitini némpa'a mé'a fí'owima é'a ímba Maníkómó wemparí'ó úmakain-kwaasi é'a Maníkó símai fasi'ámarena kááísamakain-kwaasi ímba é'a marapá'á mérowana Maníkó kesé'a ímba mérowa'a wesé'ó méraiyantafe'a ímba amu'maré'a mérowana ¹³ ááéma

Maníkóní némpa'o mérowi Ísu Káráisiti kembiwísáfénawe séna puwéna póna tí'maena wení ewaa'á tínkaraisa'a pó'a wesé'a káásamái méraawe.

¹⁴ Ísu Káráisiti puwúntafena Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye kentáási afufumpimbó wénamo tuwínkaa'-úmaimo namuro-wáási-í'o uwásinkemonta maisiyuwéna mimbórá-wáási-í'a uwásinkenasa ¹⁵ Yúndaa-waasisa kentáási áamáamba tuwéna Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye aúí'a úmai mimbórá-wáási-í'a uwásinkenasa wempá'á káásasinkenasa póna faru uwásinkaindasafena miyá uráiyé. ¹⁶ Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'ó pukáintafena síyámbo wéunda-tantaa'a tai'ásinkenasa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye mimbórá-wáási-í'a uwásinkenasa sí'maenasa Maníkómpá'á mósinkenasa ¹⁷ miyá éna téna ásé-aai faru wéuwasinkain-aaisa simátimena kembiwí fí'onkaa-waasi Maníkóní némpa'o méraawi tasimátimena kesáá Yúndaa-waasi Maníkóní ewaa'ó méraundawisa tasimásimenasa ¹⁸ Ísu Káráisiti miyá uráintafena Maníkóní ámútanko súwa'nai isanasá Káráisiti kentáá Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye sí'maenasa kentáásifowampa'a wéwisata wení ewaatá méraumne.

¹⁹ Mindásafe'a ááéma wááu-waasiyaamba uré'a káfé'a ímba miyá ombá Maníkóní waásiye kembiwíwára'á Maníkóní waási-i'a úmai méraamba kesááwé kembiwíyé Maníkóní akún-kwáási-íta úmaisá méraumne. ²⁰ Maníkómó naankáámbó wéumaraimba Ísu Káráisiti áfonkaamba isasá Maníkóní aantá-waasiye Maníkón-aai simátíméwiye naamayáánkaamba owa'á kembiwí naankáámbá wéowe. ²¹ Áfonkomo seyaafá'-náánámímó kárá'uraintemba kesáá Ísu Káráisitiye'a káásamaisa méraunda Maníkó wení ufaendámbá waási súsanta naankáámbá wéumaraiye. ²² Kembiwíyé kesááwé weséta káásamaimo méraundasa Maníkóní ámútanko waási súsanta naankáámbá wéumarena mimpímbá méraiye.

3

Póro fí'onkaa-waasifimba kisaumo maiyáin-aai.

¹ Mindásafe'a kemá Póro fí'onkaa-waasi Ísu Káráisitini-aai simátimewandarakemba aaisambá sésa ándáfa'a mósínkarowa'a Ísu Káráisitini kísau-waasi é'a kembiwísáfé'a inái sune. ² Maníkómó úwoi túwa'nai indasafena minkísáú símakowana minkísáúgó kawe'ó uwátínkáimba é'a ísaraawe. ³ Maníkómó to'mayaa úmaimo aúpá'ó makáimba aráásimuwa'a ááéma minááífinkémbá ampáán-áái aúfáífimba agaimakáumne. ⁴ Ááéma Ísu Káráisitini-aai aúpá'ó makáimba simásimuwa'a ísaraumne. Maanáúfáímó agaúnda ísámai kawe'án-oro. ⁵ Maníkó naaófá'ó mérowi minááímá ímba simátimena káfé'a Maníkóní ámútanko wení aantá-waasisaawe wenáái simátíméwiye simásimakaiye. ⁶ Minásé-áái maarán-ááin-íye. Yúndaa-waasisaamo ásé-aaimo ísaraundanten-úmai fí'onkaa-waasi ísaraantafena Maníkó kawe'á uwátínkáísasa fí'onkaa-waasiye Yúndaa-waasiye mimbóráí'a úmaisá méraumne. Maníkó séna Ísu Káráisitini kísausafe'a miyá ónaumne símai fasi'ámakaimba póna ímba Yúndaa-waasi aantembanifo fí'onkaa-waasisafenawara'a símai fasi'ámakaiye.

⁷ Ásé-aaimo simátíméndasafena Maníkó úwoi súwa'nai ena wení fasi'aémbá siména wení kísau-waasi-i'a uwásínkaraiye. ⁸ Maníkóní waási kembá íyáákaraawa'a kári-waasi pó'a fí'onkaa-waasi ásé-aai Ísu Káráisitini kísau fí'on-kísau íyáákarain-kísau-aaimo simátíméndasafena íyáfasisinkaraiye. ⁹ Maníkó simásiména séna to'mayaa úmare'o aúpá'ó tuwé'o miyá ónaumne siyáunda-aaima símai paapé uwátimiyo Maníkó simásimakaiye. Maníkó seyaafá-tántáá'ó úmakaiwai aifa'á minááímá aúpá'ó tukáimba waé'wae'o émayáimba ¹⁰ káfé'a káráwiyaawiye fasi'aénkwáráwíyé wíyómpa'o méraawi Maníkóní waási tuwánésá sésa Maníkó fí'oran-kawe'-imayaawarawin-íye wésewe. ¹¹ Áwáura'a Maníkó imáyáa éna to'mayaa éna séna miyá ónaumne séna Ísu Káráisitini kentáási Fasi'aénkómbá imáyáa amúwana miyá uráiyé. ¹² Ísu Káráisitiniye'a káásamaisa

méraundasafetaawe wenáaisafeta simankúkumbo wéundasafenawe ímba sáá'a isatá Maníkónópata úwoisa wégune. ¹³ Mindásafe'a simátim'e'a sune. Kemiwí áse-aaimo simátimewandarakemba aaisambá sésa sí'a úni'a uwásinkaraafo fasi'ámai mé'a ímba ifátúwáaro.

Umbai-tántáá'ó kesópa'o wéraitimba kanaán-ifo úwoi aamoín-oro.

Karáisiti aruntáámó símín-aai.

¹⁴ Mináásáfé'a imáyáa wée'a Maníkó kentáásifowan-aúranka'a kífae'a inái sune. ¹⁵ Seyaafá'-ákumbá marapá'ó méraawiye wiyómpa'o méraawiye miwítí áwáuma Maníkó isa'á wenaúranka'a kífae'a mé'a maarán-ínái sune. ¹⁶ Maníkóní ámútanko kentirumpimbá ména fí'oran-oraako póna fasi'aémbá timína'a fasi'ámai mé'a ¹⁷ Ísu Karáisitín-aaisafe'a timankúkumbo ontáféna kentirumpimbá ména wemá tirumbó wétimewini áwáuma isa'á wentáfé'a fasi'ámai tirumbá wéame'a méraiyantafe'a inái sune. ¹⁸ Karáisiti seyaafápímbá arumbá wétimimba óraa'a wétimiye. Karáisiti fasi'aémbá timína'a kemiwíyé Maníkóní waásiye seyaafá'á sé'a Karáisiti kentááfimba arumbá wésimimba óraa'a wésimimba póna ímba tai'áíníye síyantafe'a inái sune. ¹⁹ Ísu Karáisiti seyaafápímbá arumbá wétimimba óraa'a wétimimba ínta kanaa'á úmaisa awánasaraundasaanifo káfé'a kárika'a awáné'a ánaaemba awánamai kawé'ó íyantafe'a inái sune. Fasi'aémbá Maníkómpímbá óraa'a wéna kemiwífímbá óraa'a wéintafe'a inái sune.

²⁰ Imáyáamo wéetaamo Maníkómbó wéaisai-undasa kári-tantaa'an-ifo wení fasi'aén-támbó wésuwa'nai-ensaaamo wéimba mindá íyáákarain-tantaa'an-íye. ²¹ Maníkóní waásisa Ísu Karáisitiyeta káásamaisa méta káfétaamo méraunda-waasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye séta wenáwí'a óraa'a úmae wéiyimba

érai'-aaima iyésá símaeta iyónaumne.

4

Karáisiti úwawaata únemo siyáin-aai.

¹ Fasi'aénkóní kísau wémaundarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a maanáímá wa'wisé'a simátimune. Maníkó táántena séna maarán-úmai méraaro siyáifo miyán-oro. ² Kentúma ímba maimaé iyé'a aáno úmai mé'a imáyáa wée'a túwa'nai e'a sáwí'o uwátínkáambo é'a ímba imáyáamo íyamba úwoi túwa'nai oro. ³ Maníkóní ámútanko imáyáa tímísa'a mimbórá-ímáyáará'á mé'a miyá é'a aáno úmae'o iyíyantafe'a ímba ifátúwáaro. ⁴ Maníkóní ámútamba mimbórá méraisata kesáá mimbórá-súráámbá úmaisa méraunanasa sáántaraimba póta wesétaamo méraandasafeta amu'maréta méta mimbórá-tántáátáféta amu'maréta méraaumne. ⁵ Fasi'aénkó mimbóráwígó méraisana Maníkón-aaisafeta simankúkumbo wéunda-anta mimbórá-ámbá isaná nombó maúndasa mimbórá-ámbá isaná ⁶ Maníkó mimbóráwígó ména seyaafá'-wáásísá kentáásifowama ména seyaafá'-wáásíyá'á káráwiyena seyaafá'-wáásísá kawé'á uwásinkenasa wení waásifimba méraiye.

⁷ Maníkó méraisana Ísu Karáisiti wení imáyáafinkemba wení kísausaamo máéndasafenasa wení fasi'aémpínkémbá moórá-mora-waasisa fasi'aéntá símakaiye. ⁸ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

sanaambó iyúnka'a ta'ótokowi tí'maena iyéna waási aamoi-tántáá'á tímakaiye

agaimaréna siyáíye. ⁹ Iyúnka'o siyáin-aaigni áwáuma maarán-íye. Aifa'á marapá'á kunkéna mara-aifa'-úrumba kunkéna ¹⁰ wiyómpa'o iyáimba mimbóráwígómá póna seyaafápímpá'á wení fasi'aémbá wéraiye. ¹¹ Aamoi-tántáá'á tímakaiye

siyáin-aaigni áwáuma maarán-íye. Wení kísau maíyantafena fasi'aémbá waási tímúwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba aantá-waasiti kísau máúwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba Maníkó simátímakain-aaima

simátímúwasa tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba Maníkón-aaí ímbo ísaron-kwaasi simátíma'maesa kuwasá tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba Maníkóní waásiya'a káráwiyuwasa tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba Maníkón-aaí uwáitái'-uwasá miyáumai Ísu Kárásítini kásauma maiyáawe. ¹² Maníkóní waásisa wení kásauma wémaeta moórá-mora-waasisa túwa'nai úmai mimbórá'a úmaisá méta fasi'átinkaundasafenasa fasi'aéntámbá miyá uráíye. ¹³ Mindásafeta méta Maníkón-ááninkon-aaisafeta simankúnkúmbo wéundasafetaawe wembá awánamai kawé'á wéundasafetaawe mimbórá-ímáyáá éta káásimai méta sáá'a kaefaréta Kárásítinkaani'a úmaisá méranaumne. ¹⁴ Miyásáámó onasasáámó ésa iyámpóímo karo'ó simátíyuwaantemba kentáá ímba miyán-kárótá simásiyuwanaawe. Miyám-baaran-aaí ínta arááíwaeta waási sáwí-ampa'a métinkanae sésa sáwí-imayaafinkembo wésiyan-aaima ímba iséta miyán-áái ínta arááíwaenaumpo ¹⁵ érai'-aaí aantemba wéseta waási-imayaa wéeta seyaafá-tántáá'á sáákaefamai-waasi-i'a úmai méta Kárásítinkaani'a úmaisá méranaumne. Wemá kentáárá'á káráwiyaisata ¹⁶ kesáá Kárásíti áuwawaata únana kentáási'nonkaamba Kárásíti éna seyaafá-súwawaakata káráwiyaiye. Tiyáamba tísamaima tínúnkoma ta'ótokaisana ti'nónkómó imbá seyaafá-túwawaapa'a ímáyáa tímísana tiyáánko wení kísau máísana tísamaigo wení kísau máísana miyámó wéenamó óraa'o wéimba miyáumai Kárásíti wení waási ímáyáa tímísasa moórá-mora-waasi wétuwa'nai-esa wéfasi'atinkesa méraawe.

Kárásítinte'a káásatinkena aúí'o uwátínkarain-aaí.

¹⁷ Fasi'aénkón-aúranka'a fasi'ámai simátímumpo ísáaro. Maníkóní aambó ímbo arááíwáéwimo méraantemba ímba miyán-oro. Miwí sáwí-imayaafimba mésa ¹⁸ ímba ísámai kawé'á ésa Maníkón-aaisafesa tirumbá márááwana ti'nómbá umbái taisasá méraantafesa miwítí ímáyáago kumeu'á isasá Maníkómó aúí'o wéuwatinkain-aempa'a ímba mésa ¹⁹ sáwí'o on-ímáyáá aantemba ésa fi'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o ombá aamoí ésa miyámó ontáfésa ímba tigeasáfésa wéowe.

²⁰ Miwí miyá wéofó kembiwí Ísu Kárásítimpa'a té'a wení aampa'á wéwe'a ²¹ wenáái isé'a érai'e sumbá Ísumpakemba érai'-aaima simátíma'maesa íyúwa'a ísaraawe. ²² Ááéraan-imayaagomo sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o uwanamó karo'ó simátíyukaimba ifátuwe'a ²³ miyámó íyanamo éna Maníkó kentí ímáyáa aúí'a uwátinkena ²⁴ wembó arááímo táinda-i'o íyantafena aúí'a Maníkónkáání'a uwátinkaina'a érai'a Maníkóntáfé'a ímáyáa é'a arupíse úmai méranaawe.

²⁵ Mindásafe'a karo'-ááímá tínaaemba uwáme'a kentí waásifimba érai'-aaí aantemba seró. Ísu Kárásítini akún-ándá póta mimbórá'a úmai méta póta miyásá onó. ²⁶ Aaisambó síyamba ímba sáwí'a é'a ááéma aáno úmai mé'a aaisambá waé'wae'a ifó sé'a ifá'á túwáaro. ²⁷ Waántáwanko tafísína'a sáwí'a únafó sé'a aaisambó síyamba ifá'á túwáaro. ²⁸ Umémbó iyawi maarán-oro. Ímba umémbá é'a tuwímbai-tantaa'o maíyantafe'a kísau wémae'a minkákémbá maiyé'a ímbo makén-kwaasi túwa'nai e'a tíméro. ²⁹ Sáwí-aaima ímba sé'a kawé'ó uwátinkainda-aaí aantemba seró. Miyámó é'o é'a minááímó isáíyan-kwaasi kawé'á uwátinkaiyasa fasi'ámai méranaawe. ³⁰ Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumbá umbái taifáínifo ímba sáwí'an-oro. Maníkó seyaafá-tántáápínkémbó faúsinkainda-kanaamo tínda Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá mérintafe'a sé'a Maníkóní waási úne síyantafena Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumbá umbái taifáínifo ímba sáwí'an-oro. ³¹ Kempímpá'á maarántántáá'ó é'a tínaaemba uwáméro. Kaorái-tántáá'é tirumbó sáwí'o iyé aaisambó síyé símaimo sáwí'o uwátínkáíye seyaafá-tántáá'ó sáwí'o iyé ³² ímba miyámó íyamba tirumbá uwátinke'a túwa'nai e'a Ísu Kárásítimo kentí sáwí-imayaamo maitiyúwáisanamo Maníkómó ímbo anondáámó sáwí-meyambo tímíntemba fi'owimo sáwí'o uwátínkémba ímba

ímáyáa é'a anondáá sáwí-imayaa uwátínkáaro.

5

Sámo kain-áémpá'á méraaromo siyáin-aai.

¹ Maníkó arumbá wétimisa'a wení iyámpói ontáfé'a pó'a wemó intembá miyáumai wée'a ² moórá-mora-waasi kentirumbá wétime'a méraaro. Ísu Káráisitimo kentááfimbó arumbó wésimenasaamo kentáási sáwí-imayaamo maisiyuwáíndasafenasaamo puwúwanamo Maníkómó aamoimó uráintemba moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro.

³ Maníkóní waási ontáfé'a maa'u-tántáá'é sáwí'o íyé túraniyamba únafo sé'a miyántántáákón-áái ímba seró. ⁴ Sáwí-aaiye uwónao-aaiye karaánáá'-aaiye súnafo sé'o Maníkómpá'ó súwimo síyamba mindá kawe'án-íye. ⁵ Érai'a maa'u-tántáá'ó owiyé sáwí'o owiyé túraniyambo owiyé miyámó on-kwáási Ísu Káráisitiye Maníkóe'o káráwiyayapa'a ímba mésa túraniyambo owí marapá-tántáátáfésa aamoí ésa ímba Maníkóntáfésa aamoí owí Káráisitiye Maníkóe'a káráwiyayapa'a ímba méranaawe.

⁶ Miyá-sáwí'ó on-tántáátáfésamo síyamba karo'á simátíyúwáfainifo káráwiyoro. Maníkón-aai ísámai sáwí'o owí miyá-sáwí-ááímó sembá póna Maníkó aaisambá tiyínifo káráwiyoro. ⁷ Miyámó síyawise'a ímba mé'a miwí ímba tiráái'wáéro. ⁸ Ááéma kumeu'-áémpá'ó maé'ómbanifo káfé'a Fasi'aénkóní waási ontáfé'a sámo kain-áémpá'á méraamba pó'a saraan-kwaasiyaamba úmai méraaro. ⁹ Sámo kain-áémpá'ó mé'o é'a arupíse úmai kawe'-úmai mé'a érai'-aai wése'a mé'a ¹⁰ imáyáa é'a sé'a Fasi'aénkó aamoí ínkwa'e-i'a úne sé'a miyán-oro. ¹¹⁻¹² Kumeupá'ó méraawi ímba áúwara-kisau wémaefo ímba miwísé'a miyámó íyamba afora'á simátíme'a sune. Sáwí'a owé sé'a aúpá'ó ombó sé'o é'a tigasáfé'a ónááfo afora'á simátíme'a sune. Sáwí'a owé sé'a ¹³ afora'á aráatimiyasa mintántáákóní áwáuma awánasuwesa kouwerésa ¹⁴ sámo kain-áémpá'á taméranaawe. Mindásafesa sésa tímó waésamo pukésara úmimo mémpinkemba íyáfasinewana Káráisiti sán-kátinkainiye

wésewe.

¹⁵ Mindásafe'a káráwiye'a sáwí-imayaamo aráái'wáéwimo ontembá ímba íyamba kawe'-ímáyáa wée'a méraaro. ¹⁶ Káfé'a kentááfá'á umbai-tántáá'ó wéraintafe'a Maníkómpá'á tiyantafe'a úwoi máúnafo sé'a Maníkóní kísau máéro. ¹⁷ Mindásafe'a ímba sáwí-imayaa é'a Fasi'aénkómbó aráái'mo táínda-i'a úmai méraaro.

¹⁸ Mindásafe'a sáwí'a ónááfo uwó'í'o on-dómbá né'a uwó'í'a únafo sé'a Maníkóní ámútanko kentááfimbá óraa'a uwásinkainkwae sé'a méraaro. ¹⁹ Kempímbá Maníkón-aai aúfáífimba agaimakáan-aaima sé'a imá wése'a Fasi'aénkóntáfé'a tirumpimbá aamoí wée'a imá seró. ²⁰ Fasi'aénkó Ísu Káráisitini fasi'aéntáfé'a imáyáa wée'a seyaafá-tántáátáfé'a Maníkó kentáásifowampa'a súwima símae'a íyóro.

Aarakwá-táái.

²¹ Kembiwí Ísu Káráisitini-awi'a mósá wémare'a Ísun-akúní'a úmai mé'a minákúmpákén-kwáási táái ísáaro. ²² Aaresómbá ísáaro. Fasi'aénkón-aaimo wéisaanten-úmai kentuwai-táái ísáaro. ²³ Ísu Káráisitimo wení waásiya'o káráwiyainten-úmai waaimá kentuwainíntónká'á káráwiyoro. Káráisiti wení waási kawe'-ámpá'á métínkaraiye. ²⁴ Ísu Káráisitini waásimo wenáái'mo ísáanten-úmai aaremá seyaafá-tántáátáfé'a kentuwai-táái ísáaro.

²⁵ Ísu Káráisitimo wení waásimo arumbó tíménamo miwísáfénawe sénamo pukáinten-úmai miyáumai waaimá kentuwainíntómbá tirumbá tíméro. ²⁶ Ísu Káráisiti wení waási nontámbá kawe'á uwátinkena wenááisamba Maníkóndé-i'a uwátinkaindasafena ²⁷ wení waási kawe'á ésa miwífimbá sáwí-aaima ímba wérainana fí'onka'ma'mai-sasa'o uwátinkaindasafena pukáiyé. ²⁸ Miyáumai Ísu Káráisitimo wení waásimo arumbó tímíntemba waaimá kentuwainíntómbá tirumbá tíméro. Waási kentúsafesamo

imáyáamo onten-úmai kentuwaainíntón-ímáyáá oro. Tuwaainíntón-ímáyáámó onten-úmai kesáfé-ímáyááwará'á wéowe. ²⁹⁻³⁰ Waási kentúwawaatafesa ímba tíyántafesamo ombá kawé'-úmai káráwiyesa tómbá námaesa wéiyowe. Kesáá Káráisitini waási-i'a éta wenáúwawaakaamba únanasa póna wemá miyáumai kentáará'á kawé'-úmai káráwiyaiye. ³¹ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna mindásafena waaigómó imbá anófowi tiyuwéna awaainínkóe'a taankarotámai mimbórá-túwawaa'a ma'maésarai méraaye siyáiyé. ³² Minááífimba moórá óraa'-aaimo wéraimba minááígóni áwáuma maarán-iye. Ísu Káráisiyiye wení waásiye moórái'a úmai méraawe siyáiyé-imayaa wéune. ³³ Ímba mindásafena aantemba siyáifo kembiwímó kesáfé-ímáyáámó ontembá kentuwaainíntón-ímáyáá oro. Aaresómbá kentuwaai-táái ísáaro.

6

Tinófoiye tíráá'marin-taai.

¹ Iyámpóisomba ísáaro. Fasi'aénkóni iyámpói-i'o ontáfé'a kentinófoi-taai ísáaro. Miyámó iyamba mindá kawé'án-iye. ²⁻³ Naaófá'á Maníkó áamáamba séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro aifa'á símai fasi'ámakaintafena séna miyámó é'o é'a kawé'-úmai ayáátáaka'a marará'á méranaawe siyáiyé.

⁴ Iyámpói tifoísái ísáaro. Kentí iyámpóíya'a kawé'-úmai káráwiyewana miniyám-pói tirunkó ímba sáwí'a ína'a Fasi'aénkó Ísun-aai simátíma'mae'a wéiyé'a arupíse uwátinkaiyasa óraa'a ónááwe.

Kísau-waasiye miwítí kawáá-wáásíté-taai.

⁵ Wayó-kísáúmó máén-kwaasi ísáaro. Ísu Káráisitini-aaimo ísáánten-úmai kentí óraa'-waasi-taai isé'a táátafe'a é'a tiyákáímó wétaamba kentí óraa'-waasiti kúsau safe'a ímba kae'-ímáyáámó iyamba miwí táái ísáaro. ⁶ Miwí túranka'a aamoí uwásinkaiwae aantentafe'a ímba miyán-káwé'ó iyamba úwoi-kanaawara'a miyán-káwé'á wée'a Ísu Káráisitini kúsau-waasi ontáfé'a Maníkómbó arááímó táinda-i'a úmai kawé'án-oro. ⁷ Kesí óraa'-waasiti kúsau aantemba ímbanifo Fasi'aénkóni kúsau-waasisa úne sé'a tirunkó kawé'á wéina'a kúsau máéro. ⁸ Maanááímá imáyáan-oro. Wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miwítí óraa'-waasiye kawé-kísáúmó wémaentafena Fasi'aénkó kawé'-mýámbá timíníye.

⁹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasiti óraa'-waasi ísáaro. Kentí wayó'ó wéon-kwaasiya'a kawé'-úmai káráwiyé'a ímba inkaisíyan-aaima wésimatime'a maarán-ímáyáán-oro. Miwítí óraakowe kentí óraakowe mimbóráwígó éna wíyómpa'a ména ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba timínífo arupíse úmai-meyamba timíníye.

Fasi'aénkóni fasi'aénká'á méraaromo siyáin-aai.

¹⁰ Maanááímó simátíménda ísáaro. Fasi'aénkóe'o kááísamaimo méraamba wení fasi'aémbá wétimisa'a fasi'ámai méraawe. ¹¹ Waántáwanko tafisímai karo'á simátiyuwaifainifo fasi'ámai méraiyanatafe'a tiyái-tántáá'ó Maníkómó tímimba máéro. ¹² Ímba marapákén-dámúró-wáásísé'-aantemba tíyéwata kumeu'-áémpá'ó káráwiyaawiye waántá-waasiye sáwí-fasi'aenkwarawiye miyá-sáwí'ó owíséta tíyáano. ¹³ Mindásafe'a tiyái-tántáá'ó Maníkómó tímimba káfé'a maiyé'a sáwí-kanaamo tinda fasi'ámai mé'a ímba waántáwankon-aaisafe'a ewé sé'a ímba inkaisé'o kóiyamba fasi'ámai méraaro.

¹⁴ Miyáumai to'mayaa uré'a méraaro. Tú'wáankaumo uráantemba érai'-aaima tirumpimbá ta'ótóráaro. Wenómbó fafériye'o méraantemba arupíse úmai fasi'ásuwe méraaro. ¹⁵ Tísamaimo ánáan-kwiye'o nóntemba áse-aii tasí wéuwatinkain-aaima kosimátíméro. ¹⁶ Wenómbó fafériyaawanamo paroigómó túfimbo ímbo táferáintemba Maníkón-aii ta'ótokewana waántáwankon-aaigo ímba túfimba táferainiye. ¹⁷ Ti'nónká'ó kámo'o wimáimo káráwiyaanten-úmai kawe'-ámpá'á métinkena wégarawiyiye. Paepáé-tambo túfimbo waantáfáénten-úmai Maníkóni ámútanko wenááimo siyáimba kosimá-timiyasa minááigó tirumbá faiyaráiniye. Miyáumai Maníkómó tímimba maiyé'a to'-mayaa úmai méraaro. ¹⁸ Maníkóni ámútankoni fasi'aéntámbá inaiífinkémbá Maníkó wétuwa'nai-intafe'a áisai úmae'a iyóro. Miyámó iyantafe'a ímba fi'o-fi'on-imayaa é'a Maníkóni waásisafe'a seyaafá'á inai símae iyé'a ímba ifátuwe'a ¹⁹ kentáfé'wara'a súwa'nai e'a inai seró. Áse-aaimo simátíménda Maníkó aai simínana ímba sáá'a ína'a afora'á simátime'a Maníkómó aúpá'ó makáin-aaima afora'á simátimenaumpo mindásafe'a súwa'nai e'a inai seró. ²⁰ Minááímó simátíméndasafena Maníkó iyáfasisinkowa'a simátimewan-darakemba aaisambá sésa ándáfa'a másínkaraawe. Áse-aaimo simátimunda mindá kesí kisauman-ifo mindásafe'a súwa'nai e'a inai síyana ímba sáá'a ína'a simátíméno.

²¹ Kemó mé'o wéunda-aaima isáiyantafe'a moóráwígon-awi'a Tíkíkaasi kosimáti-miniye. Wemá kentáásí waási Fasi'aénkóni kísau-waasi póna ímba tuwéna kawe'-úmai méraiye. ²² Tíkíkaasimba ai'maráúnana kentópa'a wéména kentáásáái kosimátiména kentí imáyáa kofasi'átinkaina'a

fasi'ámai méranaawe.

²³ Kesí waásisono. Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawi tirumbá wétimesarai faruaru wéuwatinkaayantafe'a inai sune.

²⁴ Fasi'aénkó Ísu Káráísitimbo tirumbó wéamesamo ímbo aúwáán-kwaasi Maníkó úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kemá Póro sún-da-aii tai'áiyé.

Fírípái

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áátáyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Fírípái-naoraa-waasifa'a agaimái tuwówana moóráwigo maéna mátímakaiye. Póro ásé-ai kosimátimuwasa isésa érai'e sésa Ísumpa'a timankúnkúmba uráawe. Mináái Aantá-waasi-taai-aufaiimba 16:11-40-fimba wéraiye. Póro fi'o-fi'on-daopa'a Ísun-ai simátíma'maena iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkárowana mérowasa Fírípái-naopaken-kwaasi Póromba áwa'nai esa tuwímbai-tantaa'a ámuwana súwiyo séna maanáái agaimarówana mátímakaiye.

¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáífímbá agai-timúmpo ísáaro. Tímóti kesé'a méraisakai Ísu Káráisitini kísau-waasiyai úye. Fírípái-naopakewi Fasi'aénkóni waási Ísu Káráisitiye'a káásamai méraawiye kembiwíyá'ó káráwiyaawiye wétuwa'nai-owiye maanáímá ísáaro.

² Maníkó kentáásifowae Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye'a úwoi túwa'nai esarai faru uwátinkaayantafe'a inái sune.

³ Kembiwísáfé'a imáyáa únda-kanaa Maníkómpá'á súwi sune. ⁴ Kembiwísáfé'a Maníkómpá'á inaimó sún-da-kanaa aasiyaasí sirunkó kawé'á wéiye. ⁵ Aifa'á Maníkóni ásé-ai simátimuna'a isé'a súwa'nai úmai wésimatima'mae wéiye'a káfé'wara'a wésimatimentafe'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ⁶ Maníkó kentirumpimbá kawé-kísáúgóni áwáuma ómbarena maimaé iyéna káfé'wara'a wéiyimba póna Ísu Káráisitimo kumínda-kanaara'a minkáwé-kísáú tai'áíniye. Mináámá isáúmne. ⁷ Ísu Káráisitinaaimo simátímakaundarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a méraundafakenkware'a ásé-ai simátíme'a miwí táái anondáá simátimunana Maníkó úwoi wésuwa'nai-ena kembiwíwará'á úwoi wétuwa'nai-isa'a pó'a Maníkó kentirumpimbá kawé-kísáú maimaé wéiyiye-imayaamo únda mindá kawé'an-iyé. Ken-ímáyáámó wéundasafe'a miyán-áái sune. ⁸ Imáyáamo tímakaunda ímba kesí imáyáafinken-aantembanifo Ísu Káráisitini imáyáafinken-aaima tímakaunda érai'-aai isaná

Maníkó wésuwanaiye.

⁹ Maanáísáfé'a Maníkómpá'á inái sénaumne. Imáyáa tíma'mae wéne'a kawé-tántáá'á awáné'a kawé'-í'a é'a ¹⁰ seyaafá-tántáá'á tuwínkaa'-é'a kawé-tántáá'ó awáné'a kawé'-ámbá arááiwa'e'a Ísu Káráisiti kumínda-kanaa kawé'-úmai méwana kentí sáwí-meyamba ímba wérainana ¹¹ Ísu Káráisiti imáyáa timína'a kawé'-úramba úmai méwasa tuwánésa miyámó íyamba Maníkón-áwí'a mósá marésa súwimo síyantafe'a mindásafe'a inái sune.

¹² Kesí waásisono ísáaro. Umbai-tántáá'á kesópa'o tiyáimba mindásafesa sáwífa'-waasi ásé-ai ísaraawe. ¹³ Ísu Káráisitinaaimo simátímakaundarakemba ándáfa'a sínkaraawasa kenká'ó káráwiyaawiye tuwímbaiye Ísu Káráisitinaai ísaraawe. ¹⁴ Ándáfa'o méraunda mindásafena Fasi'aénkó kentáásí waási sáwífa'a fasi'aémbá tímísana ímba táá'a isasá Maníkón-aai fasi'ámai simátíma'maesa wégowe.

¹⁵ Súwí'o wéraintafesa tuwímbai tirumbá sáwí'a ésa kentáfésa wenáwí'a kumíníye sésa Ísu Káráisitinaai wésimatimembanifo tuwímbai kawé'-ímáyááfínkémbá Káráisitinaai wésimatimewe. ¹⁶ Ásé-ai simátíme'a

miwí táái anondáá sendasáféna Maníkó ewé sisasá ándáfa'a sínkaraawe. Ándáfa'o méraunda-aaima tuwímbai iséa imáyáa uwásinkesa Ísu Káráisitinaai wésimatimewe. ¹⁷ Tuwímbai ímba kawé'-ímáyááfínkémbán-ifo sáwí-imayaa tokésa sésa Ísu Káráisitinaaimo simátíméndamo ésa kesúsa maimaé iyónááwe sésa Ísu Káráisitinaai wésimatimewe. Kentáfésa sésa ándáfa'a ména isáínana arunkó umbái táíniye

sésa Káráísitin-aaí wésimatimewe. ¹⁸ Mindásafe'a ímba óraa'-imayaa wéune. Kawe'-ímáyááfínkémbá Káráísitin-aaí wésimatimewana sirunkó kawé'á wéifo sáwí-imayaa tokáawiwara'a Káráísitin-aaí wésimatimewana úwoi sirunkó kawé'á wéiye.

¹⁹ Maníkómpá'á inai wésewana póna Ísu Káráísitini ámútanko wésuwa'nai-isasa faúsinkaiyambo isáúnda sirunkó kawé'á wéiye. ²⁰ Sínkamiyara puwónaum úwoiya méranaumno. Mindásafe'a timu'maké'a inai wése'a Ísu Káráísitintafe'a ímba sigaesáfé'a é'a ímba sáá'a ína'a fasi'ámai Ísu Káráísitin-awi'a mósá maránaumne. Miyá úmae'o iyúndantemba Káráísitin-awi'a mósá maránaumne súne. ²¹ Marapá'ó méraundamo é'a Ísu Káráísitin-awi'a mósá maránae sé'o méraundanifo puwé'o wíyómpa'o íyónda mindá marapá'ó mére'o úndawimba iyáákanaumne. ²² Marapá'ó úwoimo mé'o é'a áúwara-kisau maénaumne. Úwoimo méraandasafena siráái táínana púwóndasafena siráái táínana miyá ína'a miyámó ondawímbá ímba isáúmne. ²³ Minkáé'-ímáyáágó kembá wétafisiye. Puwé'a wíyómpa'a Káráísitiye'o méraandasafena iyáákarain-tantaa'a póna siráái wétaifo ²⁴ marapá'ó méraundamo é'a kawé'-úmai kembá túwa'nai únda póna kawé'á íníye. ²⁵ Minááímá érai'-aaima isa'ó isáúnda pó'a marapá'á mé'a kembiwísé'o komáénda túwa'nai ona'á Maníkón-aisafe'a timankúnkúmba úmae iyíyana tirunkó kawé'ó índa minááímá isáúmne. ²⁶ Kembiwísé'a aneka'á koméraandasafe'a kentáfé'a imáyáa é'a

Ísu Káráísitin-awi'a mósá maránaáwe.

²⁷ Moórá-aaimo óraaka'o simátíménda isáaro. Kawé'-úmai mé'a Ísu Káráísitini ásé-aaima mósá maráiyasa tuwánánaáwe. Miyámó wéiya'o é'a kentópa'o komé'o é'a tuwánánaumne. Énifo maanká'ó mé'o é'a kentáái aantemba isánaumne. Maarán-ááímó isááandasafe'a súne. Mimbórá-ímáyáá wé'e'a fasi'ámai mé'a tiyáántán-kwiyé'a fasi'ámai mé'a ásé-aaí simátíma'mae'a wíyasa minááísáfésa tuwímbai timankúnkúmba ónááwe.

²⁸ Kentí namuro-wáásí túranka'a ímba moórá-tantaatafena táá'a índa

pósa kembiwísáfésa sésa Maníkó wení aampa'á mótínkaraisasa méraawe-imayaa ésa kesáfésa Maníkóní némpata maé'maeta wéune-imayaa ónááwe. ²⁹ Maníkó imáyáa tímísa'a Ísu Káráísitin-aisafe'a timankúnkúmba wéowe. Maníkó ímba týótaima isa'á kembiwí Ísu Káráísitini waási-i'a onkákémbá tí'o

iní'a wéuwatinkaawe. ³⁰ Ááéma Ísu Káráísitini kísau siyáántán-kwimáímo maéwánda é'o suwánaraamba káfé'wara'a miyámó únda wéise'a tiyáántán-kwimáí méraawe.

2

Káráísiti Maníkón-áisamaifimba mérowana áwí'a óraa'o uwánkarain-aaí.

¹ Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraamba wemá áfomba wéfaiye. Maníkómó we-narumbó tímímba fasi'aémbá wétimiye. Maníkóní ámútankomo arumbó wétimimba mimbóráfímbá méraawe. Tirumbá uwátínkáfa'a wéne'a túwa'nai úmai méraawe. Miyámó íya'o é'a ² mimbórá-ímáyáá úmai mé'a moórá-tirumba ma'mái mé'a kentirumbó tíma'mae'o níyamba mindá sirunkó óraa-kawe'a íníye. ³ Kísau mo wémaemba ímba kentúma maimaé iyé'a kesúwí'a maimaé iyíwae ímba sé'a Maníkón-áisamaifimba mé'a fí'owisafe'a sé'a kentáa iyáákaraawe seró. ⁴ Ímba kesáfé aantembo túwa'nai iyamba seyaafá'nánká túwa'nai oro. ⁵ Ísu Káráísitimo imáyáamo intembá maarán-ímáyáán-oro.

⁶ Ísu Káráísiti Maníkóráámbá uréna wení fasi'aénkómó intembá uréna mifásí'áémbá ifátuwena ⁷ umarankáání'a múra úwana moórá-ininko ma'ankówana óraa'a éna wayó'-wáásíyáámbá éna ⁸ waásiyaamba úmai mérowasa awánowana Maníkón-áisamaifimba kífaena puwínda-aaisafena ewé séna kátúfena ímba úwoi pukáifo sáwí'a ésa aaraa-táiyá'á tufúwana pukáiyé. ⁹ Miyámó uráintafena Maníkó pukáimpinkemba iyáfasinankena sanaan-úrumba móankena seyaafá'-wáásí túwíka'a wenáwí'a óraa'a uwánkowasa ¹⁰ pósa Ísun-awi'o síyambo ésa

óraa'an-iyé sésa seyaafá'-wáási kífaesa wíyómpakewiye marapákéwíyé waán-táfakewiye kífaesa ¹¹ afora'á Ísu Káráisitintafesa sésa Fasi'aénkón-iyé sésa Maníkómbá kentáásifowan-awi'a mósá maránááwe.

Waásifimba sáma kátinke'a méraaromo siyáin-aii.

¹² Mindásafe'a kesí waási ísáaro. Kembiwísé'o méraawandara'a kesáái ísámae'o iyáan-temba káfé'a ímba kembiwísé'a méraundara'a kesáái isé'a Maníkómó sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawé'-ámpá'ó métínkarain-aii imáyáa é'a wentáfé'a wée'a wenáái tuwáúnafo sé'a táátafe'a wée'a fasi'ámai wení kísau máéro. ¹³ Maníkó aamoimó wéin-kísau maénae sé'o wéontafena kentirumpimbá kísau maimaé wéiyisa'a pó'a táátafe'a wée'a

kawé'-ámpá'á arááiwa'mae wégowe.

¹⁴ Ímba í'ai tinké'a ímba aaisambá tiyé'a miyáumai méraaro. ¹⁵ Miyámó é'a kawé'-úramba úmai méraiyaana póna kentí sáwí-meyamba ímba wéniye. Marapá'ó sáwí-ambo arááiwaesamo kaetónáántó úmae nón-kwaasifimba kembiwí Maníkóní waási mé'a sáwí-imayaa kempimbá ímba wéraina'a pó'a sáma kátinke'a ¹⁶ maé'mae'o íyan-aaima kentirumpimbá fasi'ámai ta'ótokewa'a pó'a Ísu Kárásiti kumíndara'a aamoí é'a sé'a koméraawanda pó'a maé'mae'o íyan-aaima tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráamba pó'a sé'a ímba áu-iyain-kísau wémae'a kesí fasi'aémbá ímba úwoi tukáumne sénaumne.

¹⁷ Maníkóní aamoí-tántáá'ó áménteni'a úmai wenká'á kááisamai méraawe. Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo ándá-aran-dombo fatímaraanteni'o úmai kembó sínkamiyanamo kesí naaemó kumína'o púwónanamo éna ándá-aran-donkaamba kumíniye. Miyámó ondamó éna kesirunkó kawé'á ínana póna kentirunkówárá'á kawé'á íniye. ¹⁸ Miyáumai kesirunkómó kawé'ó índantemba kentirunkówárá'á miyáumai kawé'á íniye.

Tímótiye Épafarotaitasinte-taai.

¹⁹ Ampáánká'á Tímótimba ai'maráanana kentópa'a wíndasafe'a Ísu Káráisitimpa'a inaiífinkémbá wéaisai-unda póna kentópa'a kuréna kouweréna kesópa'o téna kentáái másimasimina'a isé'a aamoí ónaumne. ²⁰ Wesé keráí aantemba kembiwísáfékai óraa'-imayaa ékai sékai kawerá úmaiya méraa sáwíra úmaiya méraao wésufo ²¹ tuwímbai kesáfé-imáyáa aantemba ésa Ísu Káráisitin-imayaa ímba wéowe. ²² Énifo ááninkomo afowání kisaumo áwa'nai intembá ásé-aaisafena Tímóti kembá wésuwa'nai in-áái ísaraawe. ²³ Kesópa'o tinda-tantaa'a amu'ma'mái awáné'a Tímótimba ai'maráanana kentópa'a wína'a ²⁴ kemá ampáánká'á kentópa'o kondasáfé'a Fasi'aénkómpá'á wéaisai-e'a wéamu'maraumne.

²⁵ Imáyáa é'a kesí waásigon-awi'a Épafarotaitasi ai'maráanana kentópa'a wíniye. Miyá ónaumne sune. Ai'marówana kesópa'a téna kentáái másimasimena kesí umbai-kísáú tasúwa'nai ena kesé'a fasi'aén-kísáú wémaisana ²⁶ áí'a isa'á wenáái ísááwana wemá iséna óraa'-imayaa éna sí'o ímbá asófaskain-aiima kosimátimenae simbá pó'a ai'maráanana wíniye. ²⁷ Érai'a áí'a isaná puwíndasafena wéisana Maníkó arumbá uwánkena asófankaraiye. Umbai-tántáá'á kempimbó wérainka'a póna puwínana fí'on-umbai-tantaa'a tifó séna Maníkó arumbá uwásinkena asófankaraiye. ²⁸ Mindásafe'o ai'maráanda aamoí únana kentópa'a wína'o awáné'a aamoí íya'a ímba óraa'-imayaa ónaumne. ²⁹ Kentópa'a wína'a awáné'a aamoí uwánke'a Fasi'aénkómpá'á súwiyo síyana tirunkó óraa-kawé'a íniye. Miyán-kwáási táái mósá maráaro. ³⁰ Ímba kanaa'á tasúwa'nai ontáféna kentí anondáá wemá téna kopuwúnafo ímba simbá úwoi tasúwa'nai ena Ísu Káráisitini kísau wémaimba puwíndasafena uráifo wembá awáné'a wenáái mósá maráaro.

¹ Kesí waási senda-ááímá ísáaro. Fasi'aénkóntáféna tirunkó kawé'á íno. Siyáunda-aaimo aneka'ó sendá ímba suwesaraí ínana minááígó kembiwí túwa'nai íníye.

² Tuwímbai sésa túmo káráimaimo araenáémbo é'o é'a Maníkóní waási-i'a ónááwe wésefo minááímá ímba ísáaro. Miwí iyánkáán-kwáásí sáwí-kisaumo wémaen-kwaasi-taain-ifo ímba ísáaro. Miwí túma kárámai araenáémbo ésa Maníkóní waásisa úne sembánifo ³ kesáá ombá érai'a Maníkóní waási-úranta úne. Maníkóní ámú-tanko kentáá imáyáa símakaintafeta Maníkón-ímáyáá éta wenáwíta mósá maréta Ísu Káráisitimba aamoí uwánketa kentáásí kísausafeta ínta aamoí wéeta séta kentáásí kísaugo kentáásí sáwí-imayaa ímba kanaa'á tai'ásuwainifo Ísu Káráisiti kentáásí sáwí-imayaa tai'ásuwainiye sune. ⁴ tuwímbai sésa kentáásí kísaugo kentáásí sáwí-imayaa kanaa'á tai'ásuwainiye wésewe. minááímó érai'-aaimo inkakaa kemá kawé'á úsina. kesí imáyáafinken-kisau óraa-kisauman-iye siyáunda ⁵ kesinó masinkówa'a afakaumboé-no'waamba maisuwááwánasa súma kárámai araenáémbo uráawe. Kemá Ísarerin-aísaafitantambo uráundawi é'a Pénisaminin-andafakemba ówánasaraí kesinó-foi Ípúru-waasi-taifinkemba wésuya'a minááífínkémbá siyáumne. Yúndaa-waasiti áamámba áamáán-kawaa-waasi fasi'ámai wéaraaiwaemba kemá áamáán-kawaa-waasiti aambá arááiwakaumne. ⁶ Maníkó aamoí uwásinkainkwae karo'á sé'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásí sáwí'a uwátínkarumne. Seyaafá'-ámáámbó arááíwaewanda suwánésa sésa kawé'á wéiye siyáawe. ⁷ Minkísáúsáfé'a kesí imáyáafinken-kisau óraa-kisaun-iye siyáundanifo minímáyáá ifátuwe'a sé'a Ísu Káráisitin-aaisafe'a

érai'e súndasafe'a ááémo maiyáunda-kisausafe'a sáwísamban-iye sune. ⁸ Ísu Káráisiti kesí Fasi'aénkóe'a kááísamai méraunda pó'a sé'a mindá aifaráán-tántáá'á éna seyaafá-tántáákómbá iyáákaraiye. Fí'on-tantaatafe'a sáwísamban-iye sune. Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a sé'a Káráisiti aifarááwí isa'á wesé'a kááísamai méraunda pó'a ááémo óraa-kisaumo maiyáundasafe'a mindá sáwísamban-iye sé'a ifátukaumne. ⁹ Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba arááiwakaundasafe'a sé'a minááígó kawé'á uwásinkainana Maníkó kentáféna arupíse-waasin-iye síníye miyá siyáundanifo káfé'a minímáyáá ifátuwe'a sé'a Ísu Káráisitin-aaisafe'a simankúkumbo úndasafena Maníkó kentáféna arupíse-waasin-iye wésiye sune. Miyán-ááígó sirááíma taisa'á méraumne. ¹⁰ Ísu Káráisitintafe'a imáyáa únana miyán-ímáyáágó óraa'a isaná sirááíma taisa'á méraumne. Ísu Káráisiti pukáimpinkemba iyáfasinena fasi'ámai méraimba pó'a kemá miyá ónaumne-imayaamo únda sirááíma wétaiye. Ísu Káráisitimba áí'o úní'a uwánkaraamba pósa kembó sí'o índa-i'o uwásinkaiya'o é'a wenááigoni áwáuma isánae sé'a wéunana sirááíma wétaiye. Káráisitimo pukáimba kawé'-ímáyáá wéena pukówa'a miyán-ímáyáá ónae sé'a wéunana sirááíma taiyé. ¹¹ Púwóndafinkemba Maníkó iyáfasisinkainiye-imayaa únana sirááíma taisa'á amu'maré'a méraumne.

Póro ayáántán-kwiyéna kisaumo maiyáin-ai.

¹² Sirááímo taiyémo súnda-aaima Ísu Káráisitini áwáuma é'a isáúmne-imayaa ímba wéune. Ísu Káráisiti wení waási-i'a uwásinkowa'a kanaa'á uráumne ímba súnda miyán-kwáásímó uráandasafe'a fasi'ámai siyáántán-kwiyé'a kísau wémaumne. ¹³ Sirááímo taiyémo súnda-aaima é'a isáúmne-imayaa ímba wé'e'a maará úne. Seyaafá'-wáásímó tuwaantantámae wéwesamo mimbórá-ímáyáámó arááíwáéntemba kemá miyá wéune. Kesínáaempa'o wérain-tantaa'a ímba imáyáa é'a ánaaembo paápé índa-tantaa'-aantemba wéaraaiwae'a ¹⁴ ayáiyá'ó

wérain-beyamba maénae sé'a suwaantan-kwétaumne. Maníkó Ísu Káráisitini kisausafena imáyáa éna

séna wiyómpa'o maé'mae'o iyamba mindá kentí méyámbániye siyáintafe'a mindásafe'a siyáántán-kwiyé'a kísau wémaumne.

¹⁵ Miyán-ímáyáámó úndantemba sáakaefaen-kwaasisa mimbórá-ímáyáá íyataao. Tuwímbai fí'on-imayaa owaná Maníkó afora'á miyámó owíní áwáuma aráátiminiye.

¹⁶ Maníkón-aaí wéisaamba póna minááígó kentúra'a káráwiyina'a méraaro.

¹⁷ Kesí waásisono. Úndantemba miyán-oro. Kesáámó úndantembo on-kwáásí tuwáné'a miyán-oro. ¹⁸ Ááémo símae'o iyáunda-aaimo é'a sirunkó umbaí taimbá pó'a aneka'á simátíme'a sune. Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'ó pukáin-aaima tuwímbai isésa ímba aamoí ésa namuroráání'a wéowe. ¹⁹ Tómbó nai-tántáákó áuma mósá marésa tigaemó í-tántáá'á miwí ímba wéisasa aamoí wéesa marapá-tántáátáfésa aantemba imáyáa wéiyana Maníkó miwí taí'ásuwainifo ²⁰ kesáá wíyómpataamo iméraanda-waasi únanasa Fasi'aénkó Ísu Káráísiti wíyómpakemba kuména kusiyáíndasafeta mindásafeta amu'makáananasa ²¹ kuména mararákémbá a'nú-súwawaakomba fí'ora-suwawaata faúsinkainiye. Fasi'aémbá tokéna seyaafá-tántáá'á kanaa'ó káráwiyai-fasi'aentamba wení fí'oran-auwawaakaanta kentáásúwawaa'a faúsinkainiye.

4

Kawe'-ímáyáá aantemba úmae íyóro-aaí.

¹ Kesí waásisono. Ken-ímáyáá wéunda-waasisomban-owe. Maníkón-aaimo kosimátí-makaundarakemba Maníkónópa'a tiyáantafena sirunkó kawé'á wéisa'a kotuwánánae sé'a wéune. Fasi'aénkóe'o kááísamaimo méraamba fasi'ámai méraaro.

² Kemá Póro kae'-ínínkáí túwí'a Yúótíyaae Síntikite óraaka'a simátíme'a sune. Fasi'aénkóntáfékai imáyáa ékai aaisambá ifátuwekai mimbórá-ímáyáá okaiyó sune.

³ Kesé'o mimbórá-kísáúmó wémaindawi simáménda isaaó. Minkáé'-ínínkórái ásé-aaisafesarai súwa'nai urááyamba po minínínkáí túwa'nai inasarái aaisambá ifátuwesarai mimbórá-ímáyáá okaiyó sune. Minínínkáíyé moóráwígon-awí'a Kérémentíyeyé tuwímbaiye ásé-aaisafesa kesé'a fasi'aén-kísáú wémaesa aúí'a úmai maé'mae'o íyawí-tuwí'a Maníkó wení aúfái-wandaaifimba agaimakáíyeyé.

⁴ Fasi'aénkóe'o kááísamaimo méraamba aasiyaasí tirunkó aamoí íno. Aneka'á minááímá sé'a tirunkó aamoí íno sune. ⁵ Aáno úmai mé'o túwa'nai íyamba seyaafá'nánká tuwánánaáwe. Fasi'aénkó ampáánká'á kumíníyeyé. ⁶ Seyaafá-tántáátáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a Maníkómpá'á áísai e'a inaí sé'a súwi seró. ⁷ Miyámó íyanamo éna Maníkó faru uwátinkainiye. Maníkóní farugómá seyaafá-fárugómbá íyáákaraiyeyé. Ísu Káráísitiyeyé'o kááísamaimo méraamba mifárugó tirumpiné imáyáafine káráwiyiniye.

⁸ Kesí waásisono. Senda-ááímá ísáaro. Éraí'-aaiyeyé aifa-tántáá'é arupíse-tantaa'e kawé'-aantembo

í-tántáá'é aamoimó wéon-tantaa'e sásá-tántáá'é kawé'-ááímó wésen-tantaa'e áwí'o mósá wémaraan-tantaa'e miyáumai-tantaatafe'a imáyáa úmae'a íyóro. ⁹ Simátímakaunda-aaima wéise'a ta'óto'mai kawé'á úmae'a íyóro. Kísaumo maiyáunda suwánaraafo miyá úmae'a íyóro. Miyámó íyanamo éna Maníkó faru uwátinkena kembiwísé'a mérainiye.

Súwa'nai owe séna Póro súwiyomo siyáin-aaí.

¹⁰ Ááéma kentáfé'a imáyáa uráamba súwa'nai íyan-amba ímba waé'éímbanifo káfé'o wésuwa'nai-on-amba wérais'a wésuwa'nai-owana sirunkó aamoí wéisa'a Fasi'aénkómpá'á súwiyó sune. ¹¹ Ímbo makáunda-tantaatafena ímba sirunkó sáwí'a wéiyeyé. Sáwífa-tantaa'o makáunda-kanaa kanaa'án-iye sé'a sáwífa-tantaa'o ímbo makáunda-kanaa úwoima kanaa'n-iye sune. ¹² Ímbo makáunda-tantaakoni aambá é'a awíyeyé'a makáunda-tantaakoni aambá é'a awíyeyé'a wéunana Maníkó imáyáa símísana sirunkó kawé'á isa'á méraumne. Seyaafá-tántáá'ó kesópa'o tiyáimba tuwímbai-kanaa tómbá wéne'a tuwímbai-kanaa sáái taisa'á tuwímbai-kanaa sáwífa-tantaa'a maré'a tuwímbai-kanaa ímba sáwífa-tantaa'a maré'a miyáumai mé'a kanaa'n-iye sé'a méraumne. ¹³ Ísu

Káráisiti fasi'aémbá símakaisa'a seyaafá-tántáá'ó kempá'ó tiyáimba fasi'aénkwará'á toké'a méraumne. ¹⁴ Énifo umbai-tántáá'ó kempá'ó tiyáimba kembiwí súwa'naimo uráamba kawé'á uráawe.

¹⁵ Aifa'á ásé-aii kosimátíma'mae'a wéiye'a kentí maramá Máséndóniyaa-marama tuwé'a fí'o-fi'om-barafa'a kosimátíma'mae'a wénowanda-kanaafimba kembiwí Fírípái-naopaken-kwaasi aantemba wésuwa'nai-e'a tuwímbai-tantaa'a násímakaawe. Maníkóní waási fí'on-daopimpakewi ímba násímún-aaima ísaraawe. ¹⁶ Tésáróníkaa-naopa'o komaéwándara'a tuwímbai-ika'a kembiwífínkémbá tuwímbai timé'a ti'marówasa mánásímakaawe. ¹⁷ Nááwiya mánásimena-imayaa ímba wéunda pó'a násimiyawí Maníkó kawé'-mékámbo timínda-meyanko iyíníye-imayaa wéune. ¹⁸ Épafarotaitasimba amé'a ai'marówana másímakain-tantaa'a aráá'a makáumne. Másímakain-tantaa'a Maníkómbá ámakaamba asaa-wiyúmbá iséna aamoí wéin-tantaakaamba makáumne. ¹⁹ Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraantafena kesí Maníkó seyaafá-tántáákóní áwáuma póna kembiwísáféna wembó arááímo tain-tántáá'á timíníye. ²⁰ Maníkó kentáásifowa weni fí'oran-awaumo waé'wae'a índa érai'-aain-íye.

²¹ Maníkóní waási Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraan-kwaasisafe'a sé'a kawé'-úmai méraaro sune. Maníkóní waási kesé'o méraan-kwaasi kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro wésewe. ²² Maníkóní waási Rómu-naopa'o méraawiye Rómu-kamani óraakoni waásiti kísau wémaewi kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

²³ Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kembiwísé'a ména úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro sún-da-aii tai'áíye.

Kórósi

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áatáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimakáiyé. Póro Ísun-aai simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkárowana méropa'a moóráwígon-awí'a Épáfarasi téna séna Kórósi-naopa'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásífimbá karo'-áái wésimatimewe siyáiyé. Maarán-káror'-áái sésa Maníkó isasá waási owasá afufumpimbá fasi'aéntómbá méraawi-tuwi'a mósá máráaro sésa Ísuntafesa ímba Fasi'aénkómá póna wíyómpaken-kisau-waasiyaamban-iyé sésa tuwímbai-tontafesa ímba naaró sésa kentú-aoisaamba wíyóro símai miyán-áái wésewe kosúwana Póro iséna miyán-áái tuwáiwae séna maanáúfái agaimái tuwówasarai Tikikaasiye Ónísiasiye mátímakaaye.

¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo ísáaro. Moóráwígon-awí'a Tímóti kentáásí waásigo kesé'a méraisa'a agai-timúmpo ísáaro. Maníkó wení imáyáfinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráisitín-aai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaifo ísáaro. ² Kórósi-naopakewi Maníkóní waási Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraawi wembá ímba aúwáamba fasi'amaimo méraawi ísáaro. Maníkó kentáásifowa úwoi túwa'nai ena faru wéuwatinkaintafe'a inái súné.

³ Kembiwísáfé'o imáyáamo é'o inaimó súná Maníkó Ísu Káráisitín-afowámpá'á súwi súné. ⁴ Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmbo é'o Maníkóní waási seyaafá'-wáásífimbó kentirumbó wétimen-aaima isé'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi súné. ⁵ Aifa'á moóráwígon-awí'a Épáfarasi érai'-aai ásé-aai simátimuwa'a ísaraanka'a wíyómpa'o Maníkómó to'mayaa úmakaimba imáyáa é'a amu'maré'o méraamba pó'a Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmbo é'a Maníkóní waásifimba kentirumbá wétimewe. ⁶ Aifa'á Maníkó úwoi túwa'nai in-ááímá simátimuwa'a isé'a sé'a érai'-aain-iyé suwaná minááígó kawé'ó uwátínkaraintemba minásé-ááígó seyaafá'-máráfá'á wété éna kawé'á wéuwatinkaiye. ⁷ Épáfarasi minásé-ááímó simátíma'mae iyáiwai wembá sirumbó ámakaundawi keséta kawé-kísáú wémawai súwa'nai ena kembiwífimbá Ísu Káráisitíni kísau kowémaena ímba ifátuwena ⁸ tasimásimena séna Maníkóní ámútanko Kórósi-waasi imáyáa tímísasa waási tirumbá tímésa wétuwa'nai-owe siyáiyé.

⁹ Súwa'a isé'a inái símae wéiyé'a inaifínkémbá maarán-áái súné. Maníkó wembó arááímo wétaisama sama kátinkaina'a awánewana Maníkóní ámútanko kawé'-imáyáa tímína'a ¹⁰ Fasi'aénkómbó arááímo wétaintemba íyana tuwánéna aamoí ina'a miyáumai mémpinkemba fí'o-fi'on-kawe-kisau wémae'a Maníkómbá kawé'-úmaimo wéawanaantafe'a inái súné. ¹¹ Maníkó wení fasi'aémbá fí'onka'ma'mai-fasi'aentamba fasi'átinkainana umbai-tántáá'ó kempá'ó tinda ímba mindásafe'a imáyáa é'a fasi'á-mai méraiyantafena wení fasi'aémbá tímínana ¹² Maníkó wení waásisafena to'mayaa úmai sámó kain-áémpá'ó káráwiyain-aempa'a makáimba kawé'á uwátinkena to'mayaa úmakaimba tímíniye. Mindásafena kentirunkó kawé'á ina'a Maníkó kentáásifowampa'a súwi síyantafe'a inái súné.

Káráisitíni áwáuwe wení kísaugon-aai.

¹³ Waántáwanko kumeu'ó in-áémpákéwíní fasi'aénkó ta'ótokaimpinkemba Maníkó siyénasa ááninko wen-ímáyáámó iwái káráwiyai'a mósinkowanasa ¹⁴ ááninko sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkenta faúsinkenasa kentáásí sáwí-imayaa maísíyukaiye. ¹⁵ Maníkón-ane'ó súrantaamo ímbo awánáúndasa Maníkómó méraintemba Ísu Káráisiti méraiwaintaamo awánáúndasa mindá Maníkóntá wéawanaumne. Maníkó wíyóne marawémó ímbo úmakonka'a Ísu Káráisiti ména úmakon-tantaakomba seyaafá'á íyáákaraiye. ¹⁶ Maníkó súwana Ísu Káráisiti seyaafá'-tántáá'á úmarena wíyómpa'o wérain-tantaa'e marapá'ó wérain-tantaa'e étaamo awánáúnda-tantaa'e íntaamo awánáúnda-tantaa'e wíyómpa'o káráwiyawiyé fasi'aénkwáráwiyé óraa'o méraawiye miyán-tántáá'á seyaafá'á úmakaiye. Ááninkon-awí'o mósá maráiyantafena

Maníkó súwana ááninko miyán-tántáá'á seyaafá'á úmakaiye. ¹⁷ Seyaafá-tántáá'ó ímbo wéronka'a ááninko maé'éimba isaná seyaafá-tántáá'ó úmakaimba wení fasi'aéntámhá ta'ótokaisana wenamáaramaa'a wéraiye. ¹⁸ A'nómpínkén-ímáyáágó seyaafá'-áúrá'ó káráwiyaintemba Maníkóní waási Káráisitín-áúraamba owaná wemá ti'nónkáámbá éna káráwiyaiye. Wemá aifarí'a éna seyaafá'nánká íyáákaindasafena wení waásiya'o káráwiyaiwai póna wení waási aú'á úmai méraawini áwáuma póna Maníkó pukáimpinkemba íyáfasinankaraiye. Mindásafena wemá úmakain-tantaakomba seyaafá'á íyáákaraiye. ¹⁹ Maníkóní imáyáfinkemba wení fasi'aémbá seyaafá'á Ísu Káráisitimpimba wéraisana ²⁰ Maníkó imáyáa éna séna kesááninko aaraa-táiyá'á puwínana wení naaemó kumínda seyaafá'nánká faru uwátínkáanasa wiyómpakentantaa'e marapákén-tántáá'é símai kááísatinkaanasa kesópa'a faru úmai ménaawe séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkenta faúsínkaraiye.

²¹ Maníkó minááímá kembiwísáfénawara'a siyáiyé. Ááéma sáwí'a é'a sáwí-imayaa wée'a pó'a Maníkóní némpa'a mé'a wení namuro-wáásíyáámbá úmai maé'ómbanifo ²² ááninko marapá'á kumbéna pukáimba póna mindásafena símai kááísatinkena Maníkóndé-i'a uwátínkarainana sáwí-aaima kempímbá ímba wérainana aafimbó maitinkáinda-aai ímba wérainana Maníkómpá'ó mótinkaindasafena pukáiyé. ²³ Ááninko miyá uráifo aifa'á Ísu Káráisitín-aai ásé-aai ísaraanka'a timankúnkúmbo é'a Maníkómó to'mayaa úmakaimba imáyáa é'a amu'maré'a méraamba póna minááímó fasi'ámaimo imáyáamo úmae iyé'o ímbo kae'-ímáyáámó é'o wenká'ó timankúnkúmbo íyanamo éna Maníkón-ááninko kembiwí Maníkómpá'á mótinkainana kempímbá sáwí-aaima ímba wérainana aafimbó maitinkáinda-aaima ímba wéiniye.

Fasi'aénkóní waásimo túwa'nai uráin-aai.

Kemá Póro minásé-ááígóní kísau-waasi únasa seyaafá'-máráfá'á simátíma'maesa wété wéowe. ²⁴ Wétuwa'nai-unda sí'o iní'a uwásínkáámbanifo sirunkó kawé'a wéiyé. Ísu Káráísiti kentáféna séna kesí waási kesúwawaakaamba úmai méraan-kwaasi wétuwa'nai-indara'a áí'o índa-i'a uwánkanaawe siyáinka'a minúmbái-tántáá'á kempá'á tiyáisa'a minkísáú maúndanifo wétuwa'nai-unda sí'o iní'a uwásínkáámba sirunkó kawé'a wéiyé. ²⁵ Maníkóní waásiya'a kísau maé'a wenáái seyaafá'á simátíma'mae iyé'a kawé'a uwátinke'a túwa'nai ondasáféna Maníkó íyáfasisínkaraiye. ²⁶ Ááéma Maníkó minááímá aúpá'ó makáimba ááémo paápé urón-kwaasiye minká'ó paápé uráan-kwaasiye ímba ísaraawana káfé'a Maníkó wení waási wéaraatimiye. ²⁷ Maníkó to'mayaa úmai aúpá'á makáimba imáyáa éna séna seyaafá'-wáásísáfé'a fí'oran-kawe-tantaa'o to'mayaa úmakaunda aráátimenaumne siyáiyé. To'mayaa úmai aúpá'ó makáimba maarán-iyé. Káráísiti kempímbá méraimba pó'a wesé'a fí'ora-samo kaipa'á méranaawe. Maníkó miyán-ááímá isáíwae séna káfé'a wení waásisa wésimasimiye. ²⁸ Mindásafeta seyaafátá Ísu Káráisitín-aaisa wésimatimune. Seyaafá'á Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo mésa táákaefaen-kwaasiyaamba úmai mésa Maníkón-aaisafesa fasi'ámai imáyáa wéesa méraiyantafeta Maníkómó símakain-kawe'-imayaasanta simátíma'maeta wéiyeta séta káráwiyoro súné. ²⁹ Minkísáú áúwara-kísau intáfé'a siyáántán-kwiyé'a wémaumne. Ísu Káráísiti fí'ora-fasi'aemba wésimisana mifási'áénkó kawé'a uwásínkáisa'a siyáántán-kwiyé'a minkísáú wémaumne.

2

¹ Maanááímó simátíménda ísáaro. Kembiwísé Réóndísíyaa-naopakewiye kembó ímbo suwánaraawiye óraa'-imayaa é'a inái sé'a kawerá úmaiya méraao-imayaa wée'a óraa-kisauraamba úmai wémae'a ² kesé miwísé'a fasi'ámai méraiyantafena sirááíma wétaiye. Moórá-mora-waasi kentirumbá timé'a mimbórá-ímáyáa é'a Maníkón-aai ísámai kawé'a é'a ímba kae'-ímáyáa é'a fasi'ámaimo méraiyantafena sirááíma wétaiye. Maníkómó aúpá'ó makénamo aráátímakaimba minááígóní áwáuma ísu Káráísiti isaná minááígómbó

kawe'-úmáimo isáyantafena sirááíma wétaiye. ³ Maníkóní kawe'-ímáyááwé kawe'-ááiyé Káráisitimpimba wéráimba Káráísiti weyáá imáyáasa símísata wéisaumne. Minááímó isáyantafe'a wésimatimune.

Fasi'aénkóe'o takááísamaimo mé'a maé'mae'a úmae íyóro-ai.

⁴ Tuwímbai karo'-ááímá kentirumbá faiyaráíya'a kawe'-ááín-íye sé'a arááíwáéfo sé'a minááímá wésimatimune. ⁵ Kembiwísé'a ímba méraumpo ándáfa'a némpa'a méraundanifo kembiwísáfé'a imáyáa wéune. Ísu Káráisitín-aaisafe'o fasi'ámai timankúnkúmbó é'o mimbórá-ímáyáámó é'o méraantafe'a kembiwísáfé'a imáyáa únana sirunkó kawe'á wéiye.

⁶ Minááímá isáyantafe'a óraa-kisau maiyáunda pó'a Ísu Káráísitiye'a tamé'a sé'a kentáásí Fasi'aénkón-íye sembá pó'a wesé'o takááísamaimo mé'a maé'mae'a úmae íyóro. ⁷ Taaigó ánú'o marafímbó kuménamo taaimó ta'ótóráisanamo fasi'ámaimo wéraintemba Ísu Káráísiti kembiwísé'a mérainá'a fasi'ámai mé'a wenááísafe'a timankúnkúmba úmae iyiyana kentirumpimbá óraa'a íníye. Moóráwígon-awi'a Épáfarasi Ísu Káráisitín-ai simátimuwa'a isé'a fasi'aén-ímáyáá wé'e'a aamoí úmae íyóro.

⁸ Tuwímbai karo'-ááímá simátimesa ááéraan-kwaasiti aambá arááíwaesa waántá-waasiti aambá arááíwaesa mindá ímba Ísu Káráisitín-aafinkemban-ifo waásiti máyáafinkemba úwoi-aaima pósa karo'á simátinkesa ta'ótóráafo káráwiyoro. ⁹ Maníkóní fasi'aémbá seyaafá'á Káráisitimpimba wéraisana waási kunúkáisa'a ¹⁰ wesé'a kááísamái méraawana fasi'aémbá tímísa'a mifási'áénkwárá'á sásá'-í'a úmai méraawe. Wemá káráwiyaawiya'e fasi'aénkwáráwiyá'é seyaafáká'é káráwiyena fasi'aémbá tímísa'a sásá'-í'a úmai méraafo tuwímbai karo'á simátinkesa ta'ótóráafo sé'a káráwiyoro.

¹¹ Yúndaa-waasisa Maníkóní waásisa úne séta súsá kárámaisá araenáénta wéumpo kembiwí ímba miyá wéofó kembiwísáféna Ísu Káráísiti maará uráíye.

Kentí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena wenane'á mékááísatinkaimba pó'a Maníkóní waásin-owe. ¹² Ísu Káráísiti pukáísasa utámakafo kembiwí nombó máémba púwówasamo utámaráánteni'a wéowe. Maníkó Káráisitimba pukáimpinkemba íyáfasinankowa'a mindásafe'a sé'a érai'a fasi'aémbá tokéna miyá uráíye sé'a Káráísitiye'a kááísamaimo méraantafe'a íyáfasintinkaanteni'a wéiye. ¹³⁻¹⁴ Kembiwí fí'onkaa-waasi ombá sáwí'a wé'e'a sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o wéonambo arááíwakaantafe'a Maníkóní némpa'o máúmbanifo Maníkó Káráisitinte'a kááísatinkena aúí'a uwátínkaraiye. Kesáá Maníkóní ámáamba ímba ísámai kawetá wéowanansa kesáámó sáwí'o ówándasa aúfáifimba agaimarówana kentáásí sáwí-meyamba kentááfá'á ímbo tíndasafena Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'á pukáimba póna kesáámó sáwí'o ówándasaawe sáwí-imayaawe Maníkó maisiyuwénasa Ísu Káráisitimbo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba íyáfasinkenasa aúí'a uwásinkenasa kentáásí sáwí-imayaasafena ímba imáyáa úmae wéiyiye. ¹⁵ Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'ó pukáinka'a waántáwankoni fasi'aéné wení kísau-waasiti fasi'aéné maisuwéna íyáákaraimba tiyésamo waásimo tínkankesamo tiyáántambo taantembá Ísu Káráísiti miyáumai seyaafá'-wáásí túranka'a íyáákaraiye.

¹⁶ Ísu Káráisitimo kembiwísáfénawe sénamo uráintafe'a karo'-ááímá simátínkáafo sé'a káráwiyoro. Tuwímbai-waasi tuwímbai-tomba aambá faiyésa óraa-kanáa aambá faiyésa wiyómbó taeyain-kánáa aambá faiyésa sambaatiyá'á aambá faiyésa miyán-tántáá'á aambá fáíkafo kembiwímó miyán-tántáákómbó ímbo arááíwaiyasamo aafimbó maitinkáiyamba ímba ísáaro. ¹⁷ Mintántáá'á ánaembo paápé índa-tantaakoni waamé'a úmai aráátímakaimba mintántáákóní áwáuma Ísu Káráísiti éna é'a paápé uráíye.

¹⁸ Tuwímbai karo'á sésa waási sáwísamban-iyé sésa wíyómpaken-kisau-waasi-imayaa mósá maré'a aamoín-oro karo'ó sembá miwí táái ímba ísáaro. Miwí kaainkáámbó awánaan-aaima wésimatimesa sésa mindásafeta seyaafá'á íyáákaraumne sésa miwítí

sáwí-imayaafinkemba karo'-ímáyáá wéesa miwí túma maimaé iyésa ¹⁹ Ísu Káráísiti kentáará'ó káráwiyaiwaimba ímbo ta'ótóráámba áúkaawe. A'nónkó seyaafá'-áúwáwááká'ó káráwiyaisanamo ánúnkomo seyaafá'-áúfá'ó ta'ótokaisanamo óraa'o intembá Káráísiti wení waásiya'a káráwimai ta'ótokaisasa Maníkóní imáyáafinkemba óraa'a wéofó minkáró'-wáásí Káráísiti kentáará'ó káráwiyaiwaimba ímbo ta'ótóráámba áúkaawe. Mindásafe'a miwí táái ímba ísáaro.

Káráísitinte'a kááísatinkena aú'ó uwátínkarain-aai.

²⁰⁻²¹ Ísu Káráísitimo pukáintemba kembiwí wemó uráintembo uráamba waántá-waasiti aambá arááiwauwana minánkó ta'ótokompinkemba Káráísiti faútínkaraiye. Marapákén-kwáásí aambó fáí'makaan-tontafesa sésa ímba né'a ímba uwá'namai awáné'a ímba ta'óto'mai awánaaro sen-ááímá nóra séra wéaraaiwaeo. ²² Minááímá waásiti imáyáafinken-aaima marapákén-tántáá'á póna náiyamba úwoi násuwanaawe. ²³ Miyán-áái sésa wíyómpaken-kisau-waasi-imayaa mósá marésa karo'á sésa waási sáwísamban-iyé sésa kentú-aoisaamba wíyóro sewasá tuwímbai tuwánésa karo'á sésa kawé'-ímáyááwáráwín-owe sembánifo miyán-ámbó arááíwáémba sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo ombá ímba kanaa'á maisuwáínana tai'áínifo úwoi waé'wae'a íníye. Mindásafe'a ímba kawé'-ímáyááwárá'-wáásín-owe seró.

3

¹ Maníkó kembiwí íyáfasitinkena Ísu Káráísitinka'a kááísatinkena aú'í'a uwátínkaraimba pó'a wíyómpaken-tantaatafe'a imáyáa é'a aamoí é'a Káráísiti Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mérain-aempaken-tantaatafe'a imáyáa é'a aamoín-oro. ²⁻³ Púwón-kwaasimo imáyáamo ímbo ontembá kembiwí miyáumai marapákén-tántáá'á ímba imáyáan-oro.

Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraamba Maníkó miyáumai wentáféna fasi'ámai méraiwae séna wégarawiyiye. Mindásafe'a marapákén-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a wíyómpaken-tantaatafe'a imáyáa úmae íyóro. ⁴ Ísu Káráísiti aú'í'a úmai méraawini áwáugoma pó'a kumíndara'a wesé'a mé'a fí'ora-sagaen-aempa'a méranaawe.

Aú'í'a uwátínkáfa'a wéiyiyemo siyáin-aai.

⁵ Mindásafe'a tai'áíndasafe'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o wéowanamo wétafisin-tantaa'a túwáaro. Mindá maarán-tántáá'án-iyé. Maa'u-tántáá'ó owíyé tigaesáfé'o owíyé sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o

owíyé túrande-urandemo owíyé miyámó ombá túwáaro. Túrande-urandemo owí marapá-tántáátáfésa aamoí ésa Maníkóntáfésa ímba aamoimó wéomba túwáaro. ⁶ Maníkón-aai ímba ísámai kawé'ó ombá miyá-sáwí'á wéomba póna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba timíníye. ⁷ Ááéma kewará'á miyá-sáwí-ámbá arááíwae'a miyá uráawe.

⁸ Miyá umbánifo káfé'a tínaemba uwáméro. Mindá maarán-iyé. Aisambó sewíyé tíyántafesamo owíyé sáwí-tirumbo máraáwiye símaimo sáwí'ó uwátínkááwiye sáwí-aaimo sewíyé miyán-tántáá'á tínaemba uwáméro. ⁹⁻¹⁰ Sáwí-waasi mére'a miyá-sáwí'á uráambanifo é'a ifátuwe'a aú'í'a úmai mé'a Maníkóní áwáumo kawé'-úmaimo awánáiyantafena wenkáání'a úmai aú'í'a uwátinkena miyáumai aú'í'a uwátínkáfa'a wéiy-ifo kempínkémbá karo'-ááímá ímba seró. ¹¹ Maníkó miyá uráintafena maarán-ááímá ímba aifaráán-ááín-iyé. Tuwímbai Yúndaa-waasi owasá tuwímbai fí'onkaa-waasi owasá túmo kárámaimo araénáémbo owí owasá tuwímbai ímbo túmo kárámaimo araénáémbo owí owasá óraa'-amo'nafaken-kwaasi owasá wayó-kísáúmó máén-kwaasi owasá úwoimo méraan-kwaasi owasá miyá wéofó minááímá ímba aifaráán-ááín-ifo Ísu Káráísiti aifarí'a éna wení waási seyaafáímpá'á méraiye-aai aifaráán-ááín-iyé.

¹² Maníkóní waási-i'a owaná arumbá tiména simámarena séna kemparí'a uráamba pó'a maará iyasa tuwánanááwe. Tirunfá'e'a é'a kawé'a uwátinke'a kentúma ímba maimaé iyé'a faru uwátinke'a umbai-tántáá'ó wéráimpimba fasi'ámaimo méraamba ímba ifátuwe'a ¹³ ímba nóraraamba aaisambá sé'a tuwímbaimo sáwí'o uwátínkémba ímba imáyáa é'a anondáa miyán-oro. Fasi'aénkó kentí sáwí-imayaamo maitiyuwéna ímbo anondáamo sáwí-meyambo tímintemba kembiwíwára'á miyán-oro. ¹⁴ Miyámó ombá kembiwífímba seyaafápímpá'á tirumbá wétime'a miyámó é'o é'a mimbórá-ímáyáa wé'e'a miséyááfá'-áásáfé'a kawé'-úmai méraanaawe. ¹⁵ Mimbórá-ákúni'a úmai mé'a aano úmai méraiyanafena Maníkó simámakaimba pó'a Ísu Káráisitimo farumó uwátínkáimba kentáásirumpimba waé'wae'a ínkwaé-imayaa é'a súwiyo seró. ¹⁶ Ísu Káráisitini fí'oka'ma'mai-aaigo kentirumpimbá óraa'a íno. Kembiwífímba kawé'-ímáyááfínkémba wenáái mósímam-besimamba úmae wéiye'a arupíse uwátinke'a Maníkómpá'á súwiyo wése'a Maníkón-aaí aúfáífimbo agaimakáan-aaíma sé'a imá sé'a Maníkóní ámútanko simátímakain-ima sé'a Maníkóntáfé'a tirumpin-áámóí wé'e'a imá seró. ¹⁷ Kísaumo wémae'o aaimó sembá Fasi'aénkó Ísuni fasi'aéntámba miyá wé'e'a wemá kembiwisé'a méraintafe'a Maníkó kentáásifompa'a súwiyo seró.

Aarakwá'é tíráá'marine miwí táái.

¹⁸ Aaresómbá ísáaro. Fasi'aénkóndén-oyo kentuwaaí-táái ísáaro. ¹⁹ Waaimá ísáaro. Kentuwaaínintómbá tirumbá timé'a ímba sáwí'a uwátinke'a kawé'a uwátínkáaro. ²⁰ Iyámpóí-inaamaru ísáaro. Seyaafá- tántáátáfé'a kentinófoi-taai ísáaro. Miyámó íyanamo éna Fasi'aénkó aamoí íníye. ²¹ Iyámpóí tifoísái ísáaro. Kentí iyámpóímo arupíse uwátinkanaemo sembá kentí iyámpóí sáwí'a úmaesa iyófo-imayaamo é'a ímba sáwí-aaifinkemba síyasa miwí tíyámba oro.

²² Wayó-kísáúmó máén-kwaasi ísáaro. Seyaafá-tántáátáfé'a kentí óraa'-waasi-taai ísáaro. Miwí túranka'a aamoí uwásinkaiwae aantemba ímba miyán-káwé'á wé'e'a úwoi-kanaawara'a miyán-káwé'á é'a Fasi'aénkóntáfé'a táátafe-imayaa wé'e'a kentí óraa'-waasiti kísausafe'a ímba kae'-ímáyáa é'a kawé'-úmai máéro. ²³ Kísaumo wémae'a sé'a ímba kesí óraa'-waasiti kísau aantembanifo Fasi'aénkóní kísau wémaumne sé'a kawé-kísáú wémae'a kawé'an-oro. ²⁴ Miyámó wéomba maarán-áái imáyáan-oro. Fasi'aénkó wení waásisafena to'mayaambó úmakaimba mimbéyámba tímíniye. Fasi'aénkó Káráisiti kentí óraako-úrumba ména kentí méyámba tiména ²⁵ sáwí'o uráawi sáwí-meyamba tímíniye. Ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba tímíniyo arupíse úmai-meyamba tímíniye.

4

¹ Wayó'-wáásítí óraa'-waasi ísáaro. Kentí wayó-kísáú-wáásíyá'á arupíse úmai kawé'-úmai káráwiye'a maarán-áái imáyáan-oro. Miwítí óraakoe kentí óraakoe mim-bóráwígómá éna wíyómpa'a méraifo arupíse úmai káráwiyo.

Inaí sésa arupíse ésamo on-áái.

² Seyaafá'-wáásí ísáaro. Inaí símae wéiye'a miyámó wéomba ímba fí'o-fi'on-imayaamo iyamba inaimó sen-ímáyáa é'a Maníkómpá'á súwiyo seró. ³ Inaimó wéseмба kentáásáfé'wara'a súwa'nai e'a seró. Maníkómbá áísai íyana aambá wiyínata ásé-aaísa simátimenaumne. Minááímá aúpá'á makéna aráátímakaimba minááígóní áwáuma Ísu Káráisitini-ye. Aúpá'ó makéna aráátímakain-aaimo simátimewandarakemba aaisambá síyésa ándáfa'a mósínkaraawe. ⁴ Maníkó minkísáú símakowa'a maiyáundanifo wenáái afora'ó simátíméndaSAFE'a súwa'nai e'a inaí seró.

⁵ Maníkómpá'á ímbo taméeraan-kwaasifimba

kawé'-ímáyááfínkémba kawé'-úmai mé'a kanaamó wéraindara'a miwífímba Maníkóní kísau maimaé iyóro. ⁶ Aaimó wéseмба sásá-ááiye ásé-aaí aantemba wéseмба pósa tísai iyamba anondáamo simátimiyan-aaíma ímba saafá é'a ásé-aaí aantemba simátíméro.

⁷ Kentáásí waásigon-awi'a Tíkíkaasi wen-ímáyáá wéundawi kentópa'a wéména kesáái seyaafá'á kosimátiminiye. Kesámó úndantemba Fasi'aénkóní kísau-waasi ména minkísáú ímba ifátuwena kawé'-úmai wémaena ⁸ kentáásáái kosimátiména fasi'átinkain-dasafe'a ai'maráúnana kentópa'a wéména wíniye. ⁹ Moóráwigo kentí naaópakewin-awi'a Ónísímási wemá kentáásí waásigo éna wen-ímáyáá wéundawi kawé'-kísáú wémai wai wesé'a wémesarai kentááfímbó paápe uráin-tantaakon-ai kosimátiméyaaye.

¹⁰⁻¹¹ Moóráwigo-awi'a Árisítakasi kesé'o ándáfa'o méraiwai kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro sisaná Páánápási anááfáigon-awi'a Mááka kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro sisaná moóráwigo-awi'a Yósúwa moórá-awi'a Yásítasi kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro wésiye. Aneka'á maanááimá simátimé'a sune. Máákaamo kentópa'o wémenamo wíndamo é'a kawé'á uwánkáaro sune. Yúndaawaasi Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraampinkemba minkáúmbó-wáási aantemba kesé'a kísau wémaesa Maníkómó káráwiyaipa'o waásimo méraiyantafesa kesé'a kísau wémaesa wéfasi'asinkaawe.

¹² Moóráwigo kentí naaópakewi-awi'a Épáfarasi kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro séna wemá Ísu Káráisitini kísau-waasi éna kembiwí túwa'nai ena fasi'ámai inai símae wéiyena Maníkómpá'á maarán-ááimá wésiye. Maníkón-ai fasi'ámai ta'óto'mai kawé'á é'a Maníkómbó arááimo táinda-i'a seyaafá'á wé'e'a táákaefaen-kwaasiyaamba úmai fasi'ámai méraiyantafena mindásafena inai wésiye. ¹³ Kembiwí Kórósi-naopaken-kwaasiye Réondísiyaa-naopaken-kwaasiye Írápórisi-naopaken-kwaasiye túwa'nai índasafena óraa-kisaumo wémaimba awáné'a simátimune. ¹⁴ Moóráwigo-awi'a Rúku wen-ímáyáá wéundawisa kentáásí tíyofain-kwaasi éna kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro sisaná moóráwigo-awi'a Tímási kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro wésiye.

¹⁵ Maníkóní waási Réondísiyaa-naopakewisafeta séta kawé'-úmai méraaro séta Maníkóní waási Nímpaani naaúmpa'o túwaandu owísáféta séta kawé'-úmai méraaro súnnda kosimátiméro. ¹⁶ Maanáúfáifínkén-ááimá toráumai síya'a seyaafá'á ísásuwe'a ti'maráiyasa maimaésa Maníkóní waási Réondísiyaa-naopa'o méraawi mátimiyasa toráumai ísáaro. Miwísáfé'o tímakaunda-aufai timíya'a mimpínkén-ááimá ísáaro. ¹⁷ Moóráwigo Ákípaasimba simáme'a sune. Fasi'aénkó ámakain-kisau fasi'ámai wémae tai'aaó siyé simáméro.

¹⁸ Ayáiyá'á kemá Póro agaimaráúmpo toráumai awíyé'a wenayáánaufi'an-ifo wenááin-iyé sé'a ísáaro. Kemá Póro sune. Kawé'-úmai méraaro sune. Kemó ándáfa'o méraunda-imayaa wé'e'a Maníkómpá'á inai símae íyóro.

Maníkó úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro súnnda-ai tai'áiyé.

1 Tésáróníka

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanááimá agaimái Tésáróníkaa-naoraa-waasifa'a agaimái mátímakaiye. Póro ásé-aai kosimátimuwasa isésa érai'e sésa Ísumpa'a timankúnkúmba uráawe. Mináái Aantá-waasi-taai-aufaifimba 17:1-9-fimba wéraiye.

Ísun-aai Póro fi'o-fi'on-daopa'a kosimátimena Kórinti-naopa'a koméronka'a Tímóti Tésáróníkaa-naopaken-kwaasi-taai kosimátimena wéaisai-un-aaima kosimámuwana anondáá-aai agaimái timúwasa mátímakaawe.

¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáífímbá agai-timúmpo isáaro. Moóráwígon-awi'a Sáírásíye moóráwígon-awi'a Tímótiye kesé'o méraayanka'a moórá-aai sénaumpo isáaro. Tésáróníkaa-naopakewi Maníkóní waási isáaro. Maníkó kentáásifowae'o kááísamaimo mé'o Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraawi isáaro. Maníkó úwoi wétuwa'nai-ena faru wéuwatinkaintafe'a inái súné.

Tésáróníkaafaken-kwaasi Maníkómpá'á timankúnkúmba uráan-aai.

² Inaimó súndarataamo únda kembiwísáféta imáyáama éta Maníkómpá'á aasiyaasi súwiyosa wésune. ³ Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba é'a pó'a wení kásauma kawé'-úmai wémaewe. Maníkómbá tirumbó wéametafe'a pó'a kawé-kísáúmá fasi'ámai wémaewe. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti érai'a kumíníye sentáfé'a pó'a fasi'ámai mé'a wéamu'maraawe. Miyaráán-úmai méraantafeta imáyáama éta Maníkó kentáásifowampa'a súwiyosa súné. ⁴ Maníkó arumbá tiména wení waási-i'o uwátinkaraimba éta tuwánaraumne. ⁵ Ímba kentáásí imáyáfinkemba úwoi-aaisa kosimátimewan-danifo Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta mérowata Maníkóní fasi'aénkwárá'á ásé-aai kosimátimeta ásé-aaisafeta simankúnkúmba fasi'ámai uráundasa minásé-áái kosimátimewanata ísaraawe. Ísowata séta Maníkóní waásin-owesa siyáumne. Kesétaamo maéwándarata wétuwa'nai-eta méraawana'a suwánaraawe. ⁶ Fasi'aénkómó úntenkwara kesáámó ówándantenkwara'a miyá uráawe. Miyámó umbá umbái tiyómbanifo ímba ifátuwanae sumbá simátímakon-aaima méta'otokaawe. Maníkóní Ufaen-ámútánkó imáyáama timúwa'a tirumbá kawé'-úmai mé'a ásé-aai méta'otokaawe. ⁷ Miyáumai mérowasa pósa Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmba on-kwáásímá Máséndóniyaafakene Ákáyaafakene miyáumai-naoken-kwaasi kembá tuwánésa kemó untembá miwí uráawe. ⁸ Fasi'aénkón-aai kentópakemba simátíma'maesa kuráawe. Ímba Máséndóniyaa-waasiwara Ákáyaa-waasiwara aantembanifo seyaafá'-áémpákénkwáásíwárá'á ísaraawe. Maníkón-aaisafe'o timankúnkúmba on-áái seyaafá'-áémpákénkwáásí ísaraawe. Maníkómpá'ó kááísamai méraan-aai é'a isáamba póta ímba anekata simátimenaumne. ⁹ Kempátáámó komaéwándara'a kawetáámó uwásínkarontafesawe sésa kawé'-áái wésewe. Waántá-waasiti aambá tuwésa Maníkómpá'á tiyóntafesawe sésa kawé'-áái wésewe. Maníkó fasi'aénkwáráwí érai-Fasi'aenko wení kísau wémaentafesawe sésa kawé'-áái wésewe. ¹⁰ Aneka'á wíyómpakemba Maníkón-ááninko Ísu kumíníye sé'a wéamu'maraantafesawe sésa kawé'-áái wésewe. Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankowana sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawepátá mósinkena séna Maníkó aafimbó maitinkáindara'a faútinkaundawi ímba maitinkáíníyemo siyáiwaimba amu'maráantafesawe sésa kawé'-áái wésewe.

2

Tésáróníkaafa'a Póro kisaumo maiyáin-aai.

¹ Kentáásí waásisono. Kesé'o komaéwándarata áúwara-kisaumo maéwándasa éta suwánaraawe. ² Ímbo kentópa'o kówánda-kanaafinta Fírípái-naopa'a komaéwánasasa suwánésa sínkamesasa sáwítaamo uwásínkón-aai é'a ísaraawe. Maníkó wení fasi'aémbá símakowanasa póna ímba sáá'a úwata ímba tiyawembá ówándasa Tésáróníkaafata

kentáá Maníkóní ásé-aaisa kosimátímakaumne. Sáwí'lo uwásínkówisa umbaisá siyóm-banifo ímba tuwááwándasa ³ ímba karo'-ímáyááfínkémbá simátimeta ímba aare-úmén-ímáyááfínkémbá simátimeta ímba waé'wáé-ááífínkémbá simátimewandasaanifo ⁴ Maníkó kentáásáféna séna kesí waási ontáfé'a ásé-aii kosimátíma'mae'a koró súwata simásímakain-aii kosimátíma'maeta kuráumne. Maníkó wen-ísarena kesiruntá tuwináínda póta kísau wémaeta séta waásimo suwánésasaamo ésa tuwímbai aamoí íyasa tuwímbai ímba aamoí íyamba póna Maníkó suwánénasa aamoí íníye-imayaa éta kísau wémaeta ⁵ kentópa'a ásé-aii kosimátimeta ímba tirunkáámbá kofaiyá'mai-aaifinkemba kosimátimewandasa ísaraawe. Ímba símai

fí'owani moparáwíntáféta súraniyamba wéeta kosimátimewandasa Maníkó suwánaraiye. ⁶ Ímba símaimo kembiwíwárá fí'on-kwaasiwara'a kesúwíta óraa'a ónae-imayaan-oyo séta kosimátímakaumne. Kesé'lo maéwándarata Ísu Káráísiti si'marón-kwaasisa ówándanifo ímba óraa'-waasi-ita úmai méta ⁷ wempatá úmai méta aaregómó wení iyámpóimo káráwiyintenta uráumne. ⁸ Kembiwí kesiruntá tímaketa Maníkóní ásé-aii kosimátimeta sínkamiyata puwúnafo-imayaa ínta ówándasa Maníkóní ásé-aaisa kosimátímakaumne.

⁹ Kentáásí waásisono. Kesé'lo maéwándarataamo fasi'aén-kísáúmó maéwánda tááka'a makáawe. Maníkóní ásé-aaimo simátimewandasa aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane kísausa maiyáumne. Tómbá ímba úwoi simíwae séwándasa tómbá méyánúmai wéneta maiyáumne. ¹⁰ Kembiwí Maníkómpá'á timankúnkúmba uráawise'a maéwándarata kawe'-úmai arupise úmai méta ímba sáwí'a ówándasa maéwána'a suwánontemba Maníkówárátá suwánaraiye. ¹¹⁻¹² Tifoísáimo kentí iyámpóimo káráwiyonten-úmai moórá-mora kesáámá káráwiyeta méta faru uwátinketa Maníkón-aii kawe'-ááímá wésimatimeta séta miyaráámbá íyantafe'a Maníkómbá aráái wáiyana Maníkó aamoí íníyasa siyáumne. Maníkó wésimba pó'a wemó kawáánipa'lo wení sámó kaipa'á táméranaawe. Miyámó íyantafe'a Maníkómbá

aráái wáiyana wemá aamoí íníye.

¹³ Maarán-ááíwárátá Maníkómpá'á aasiyaasí súwisa súné. Maníkón-aii simátimewandarata kembiwí sé'a waási-taain-iye ímba sumbá Maníkón-aain-iye sé'a tirumpimbá fasi'ámai méta'otokaawe. Simátímakaunda-aii érai'a Maníkón-aain-iye. Simátímakaunda-aaisafeta timankúnkúmba ombá póna minááígo wétuwa'nai-iye. Mindásafeta iséta Maníkómpá'á aasiyaasí súwiyosa súné.

¹⁴ Kentáásí waásisono. Yúndaa-aempaken-kwaasi Fasi'aénkóní waási Ísu Káráísitiye'lo kááísamaimo méraan-kwaasifa'lo paápé uráintemba kembiwíwárá'á miyá uráiyé. Yúndaa-aempaken-kwaasimo miwífínkémbá Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmba wéompinkemba sáwí'lo uwátínkaraantemba kentí waási kembá sáwí'a uwátínkaraawe. ¹⁵ MinYúndaa-wáásí tíwá'nána naaófá'á Maníkón-aii simátímakowi tínkanto'naamai úmae wéiyuwasa putásowasa maimaé wéiyesa matínkámae íyówasa miwí tísaafitantamba ésa káfé'lo méraawi Fasi'aénkómbá Ísumba tufúwana puwúwasa kentáámá sáwí'a uwásinkesa arááíwakaawe. Miyámó untáféna Maníkó ímba aamoí uwátínkaraiye. Miwí seyaafá'-wáásítí namuro-wáásíyáámbán-owe. ¹⁶ Maníkó sáwí-ampakemba kawe'-ámpá'ó métinkaindasafeta fí'onkaa-waasisafeta Maníkón-aii simátíma'maeta wégundasa Yúndaa-waasi aambá fáisinkesasa seyaafá'-wáásítí namuro-wáásíyáámbá wéowe. Tíwá'nátí sáwí-kisauwara'a káfé'lo méraan-kwaasi maimaé wéiyowana káfé'a Maníkó aaisambá wétiyiye.

Póro aneka'á kotuwánaemo siyáin-aii.

¹⁷ Kentáásí waásisono. Kembá tiyuwéta maanká'á ampáánká'á taméta kembiwísáféta imáyáa áfááraumai wéeta kembó kotuwánaanda-antafeta wésaafa-eta ¹⁸ aneka'á kotuwánánae séta kemá Póro sé'a aneka'á kotuwánánae símasima'a wéunana waántáwanko aambá fáisinkaraiye. ¹⁹ Ánaaemba Fasi'aénkó Ísumo kumínda aúranka'a kométa nóintafetaawa amu'maránaum nóintafetaawa aamoisá ónaumno. Kembiwísáféta imáyáa éta aamoisá ona'á ²⁰ kentáá súwí'a mósá maráiyana sirunkósá aamoí íníye.

3

¹ Kentáfékai óraa'-imayaa wéekainifo maankákái maékai kembiwí fí'opa'o méraantafekai Áténisi-naopa'a kerái maékai ² Tímótimba ai'marááwáyana kentópa'a kuráiyé. Tímóti kentáásí kawé'-wáásí póna wesé keséta Maníkóní kisausa wémaunanasa póna Ísu Káráisitini áse-ai simátíma'maena wéwiye. Koáfomba faiyáína'a Maníkómpá'á timankúnkúmba fasi'ámai íwae sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyé. ³ Maníkón-ai ímbo ísááwi sáwí'a uwátinkaiya'a Maníkómbá aúwáafo sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyé. Maníkó séna kesááimo ímbo ísááwi sáwí'a uwátinkanaawe siyáimba pósa kentáá sáwí'o wéuwasinkaamba é'a ísaraawe. ⁴ Kesé'o maéwáandarata séta sáwí'a uwásinkanaawemo siyáundasa káfé'a mápaape-isa'a wéawanaawe. ⁵ Kemá imáyáa é'a waántáwanko séna Maníkómbá auwésa kesáái isáíwae sintáfé'a miyá uráawe. Maníkómpá'á timankúnkúmba wéoo sé'a kentáái isánae sé'a Tímótimba ai'marááwánana kentópa'a kuráiyé. Kentópa'a kisaumo komaéwánda áúwara-kisauma maiyáunda káfé'a minkísáúgón-áuma áwiyo'wifo sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyé.

⁶ Tímóti kentópa'a koména kouweréna kesópata téna kembiwísáféna séna Maníkómpá'á tirumbá timésa wenká'á timankúnkúmba fasi'ámai owé séna áse-aaisa tasimásímakaiye. Kembiwí kentáfé'o sé'o kawé'-áái siyémo senkwárá'á tasimásímakaiye. Kesáámó sétaamo kembiwí kotuwánánaemo súna'o kentáásáfé'o tatuwánanaemo senkwárátá tasimásímakaiye. ⁷ Maníkón-ai simátimundarakemba tuwímbai sáwíta uwásínkáánka'a Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba fasi'ámai on-áái tasimásímakaimba póna áfombo faiyáín-ai tasimásímakaiye. ⁸ Fasi'aénkómpá'ó kááísamaimo fasi'ámaimo méraan-ai iséta póta kawetá úmai méraumne. ⁹ Maníkómpá'á fasi'ámai méraawata póta Maníkónópata kentáásirunko kawé'á wéisata Maníkómpátá súwi sune. ¹⁰ Kentópataamo konda-ámbá Maníkó wi'maráíndasafeta fénáímpinka'e aafáyáara'e Maníkómpátá fasi'ámai áisai úmae wéiyune. Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo moóráfa'a wétuwaantafeta kotúwa'nai ónae séta Maníkómpá'á fasi'ámaisa sune.

¹¹ Inai súndasa pósarai Maníkó kentáásifowae Ísu kentáásí Fasi'aénkóe úmai kentópataamo konda-ámbá wisinkáyááye. ¹² Inai súndasa póna kesiruntá áfááraumai tímakaundanten-úmai Fasi'aénkómá imáyáa tímína'a moórá-mora kentirumbá tímé'a seyaafá'-wáásí kentirumbá tímé'a ménaawe. ¹³ Miyá íyana Maníkó kentirunkómbá fasi'átinkaina'a Ísu kentáásí Fasi'aénkómó wení waásise'o kumíndara'a Maníkó kentáásifowan-aúranka'a kawé'-úmai méraiyaná sáwí-ai kempímbá ímba wéraindasafeta inai sune.

4

Miyásáámó wéunanasaamo Maníkómó aamoisáámó wéuwasinkain-ai.

¹ Kentáásí waásisono. Moórá-aaiwara'a ísáaro. Fasi'aénkó Ísuwe'o kááísamaimo méraundasafeta wa'wiséta óraaka'a simátimeta séta Maníkómbó arááimo taiwáíní áwáumo aráátimundasa arááiwa'mae'a wéwiyaná Maníkó tuwánéna aamoí uwátinkainiye. Minááígóní áwáuma é'a wéaraaiwaefo miyáumai arááiwa'mae'a koró. ² Fasi'aénkó Ísu simásímakain-amaanta simátimewanda é'a isé'a wéaraaiwaewe. ³ Maníkó maarámó íyantafena aráái wétaiye. Kembiwí Maníkómpá'á té'a wendé-í'a

taúraaro. Aare-úméné inaamaru-úméné aséráaro. ⁴ Waaímó é'a aaremó maíyamba arupíse úmai máéro. Miyámó íyamba Maníkó miyámó íyantafena aráái wétaiye. ⁵ Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasimo ontembá ímba miyán-oro. Pói-iyankomo waafán-ínimbó máentemba ímba miyán-oro. ⁶ Maníkóní áamámba miyáumai wéraintafe'a aaremó maíyamba kentí waási ímba sáwí'a uwátínkáaro. Ááéma óraaka'a simátimeta séta miyá-sáwí-ámpá'ó wíyanamo éna Maníkó umbai-méyámbá timíníye. ⁷ Maníkómó wení waási-i'lo uwásínkáinta kawé'ó úmaimo méraandasafenasa wéuwasinkaiye. Ímbo sáwí'o úmaimo méraan-ita wéuwasinkaiye. ⁸ Mindásafesa súnda-aai isésa tínaaeni'lo uwátimiyawima ímba waási aantemba tínaaeni'a uwátimenaafó Maníkó wení Ufaen-ámútámbó tímiwainkwará'a tínaaeni'a uwámenaawe.

⁹ Kembiwí kentí waási Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmbo on-kwáásí moórá-mora kentirumbó tímén-aai Maníkó aráátímakaimba pó'a é'a miyá wéofó moórá-mora kentirumbó tímén-aai maankwándááífimbá ímba agaénaumne. ¹⁰ Kembiwí Máséndóniyaa-aempaken-kwaasi Maníkóní waási é'a kentirumbá tímakaawe. Óraaka'a séta moórá-mora kentirumbá tíma'mae'a íyóro sumpo ¹¹ fasi'ámai imáyáa wée'a faru úmai mé'a kentúra'a káráwiye'a tómbó maíyantafe'a kísau máéro. Minááímá éta simátímakaunda ¹² miyá é'a kísau maíya'a Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasi tuwánésa kembiwísáfésa kawé'-wáásí owémá sénááwe.

Miyá é'a kísau maíyana ímba táái táíníye.

Fasi'aénkómó kumínda-aai.

¹³ Kentáásí waásisono. Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo un-kwáásímó púwówasamo utámakaan-kwaasisafe'a tirunkó sáwí'an-ifo séta

érai'-aaimo simátíménda ísáaro. Maníkómpá'ó ímbo kááísamaimo mésamo Ísu kumíndara'o pukáampinkembo íyáfasinaiyantafesamo ímbo amu'maráan-kwaasi tirunkó sáwí'a wéifo kembiwí miyán-oyo séta senda-ááísá ísáaro. ¹⁴ Ísu pukáimpinkemba íyáfasinkaintafeta érai'esa sumpo Ísun-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo pukáan-kwaasi Maníkó miwíwará Ísunkwará'o tiyáinda-aaisafeta érai'esa sune. ¹⁵ Simátíménda-aaima Fasi'aénkómá siyáin-aain-íye. Fasi'aénkómó kumíndara'a úwoimo túmó aráan-kwaasi pukéwi aifa'á ímba íyáákanaawe. ¹⁶ Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi aái sínana Maníkóní uwíyenko óraaka'a aái sínana Fasi'aénkó óraaka'a wésindafinkemba wíyómpakembo kumínda Ísu Káráisitín-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo pukáan-kwaasi aifa'á íyáfasinaiyata ¹⁷ Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúmbo étaamo úwoimo súmó aráandawisa kufarámbainata ainámpímbá aifa'ó iyáawise'a itúwaandu éta Fasi'aénkómbá iawánéta miyáumai aasiyaasí Fasi'aénkóe'a maé'mae'a ónaumne. ¹⁸ Mindásafe'a simáti-simati wée'a fasi'átinke'a méraaro.

5

Fasi'aénkó kumíndasafetaamo to'mayaa onda-áái.

¹ Kentáásí waásisono. Fasi'aénkó Ísumo kumínda-kanaa ímba ísare'a maankwándááífimbá ímba agaiyáumne. ² Kemá ísaraawe. Nó'waamba umén-kwáásímó kafífimbó tentenkáán-úmai Fasi'aénkó Ísumo éna miyáumai kumíníye. ³ Waásimo maarámó sentembá káfé'a kawé-kánááífimbá aáno úmai méraumne síyambanifo minúwóiyáámbó éna sáwí-kanaago téna tasáwí'a uwátinkainiye. Aaregóní kanaamó tisanamó imbá iyámpói wéma'ankaiye. Miyámó ontembá misáwí-kánáágómó éna ímbo asétinkainda seyaafá'nánká ta'ótorainiye. ⁴ Kentáásí waásisono. Umén-kwáásígómó kentí moparáwímbó tamaimaiyáina'o awáné'lo é'a táátafe'a íyambanifo ímba kumeupá'á méraamba póna Fasi'aénkó Ísumo kumínda ímba táátafe'a ónááwe. ⁵ Kembiwí sámó kaiwáin-aráátomba owatá kesááwará'á ímba kumeukóndésá úmpo sámó kaiwáíndésá úne. Ímba sáátafeta ónaumne. ⁶ Tuwímbaimo ombá Ísumo kumínda-imayaa ímbo ombá káátumo wáéntenkaamba wéofó kesáá ínta miyásá éta káráwimaisa kawé'-ímáyáásá

úmaisa ménaumne. ⁷ Waási nó'waamba tún-kwáéwasa uwóí'o on-dómbó naan-kwáásí nó'waamba nésa uwóí'a ónááfo ⁸ kesáá sámó kaiwáín-aráátomba póta ímba miyaráántá ondasá kawé'-ímáyáá úmaisa ménaumne. Miyáumai méta wenókáámbó faférimaisaamo méraundantemba Maníkómpá'á simankúnkúmba éta waásisomba siruntá wétimeta méraumne. Wenótámbó súsaamo fáituwaundantemba Ísu Káráísiti kusiyáíndasafeta amu'maréta méranaumne. ⁹ Maníkó wení waási-ita uwásínkaraimba kentáásí sáwí-kisaurakemba Maníkó ímba áyánta uwásinkainifo Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-kisau gomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawepátá mósinkaindasafena Maníkó wení waási-ita uwásínkaraiye. ¹⁰ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáimba póta kumínataamo éta úwoisaamo méraunda-waasiwara pukáan-kwaasiwara'o éta weséta ménaumne. ¹¹ Mindásafe'a moóra-mora túwa'nai e'a kawé'-áái símasima'o iyamba pó'a fasi'ámai ménaawe. É'a wéomba pó'a miyá úmae iyónááwe.

¹² Kentáásí waásisono. Moóra-aaimo óraaka'o simátíménda ísáaro. Kempímbá kísau maésa kawé'-áái simátimesa fasi'ámai arupíse uwátinkaiyantafena Fasi'aénkó miwí iyáfasantinkarain-kwaasi-taai taawiyáfóro. ¹³ Kembiwífímbá miwí kísau wémaentafe'a pó'a miwí táái mósá maré'a kentirumbá wétime'a méraaro. Kembiwísé'a faru úmai méraaro.

¹⁴ Kentáásí waásisono. Óraaka'o súndasa kafóná-waasisafe'a óraaka sé'a arupíse uwátínkáaro. Táátafesamo íyan-kwaasi tirumbá fasi'átínkáaro. Aamoisaén-kwáásíwará'á túwa'nai oro. Seyaafá'-wáásí wempa'á aáno úmai méraaro. ¹⁵ Kembó sáwí'o uwátínkéwa'a anondáá miwí sáwí'a uwátínkáafo sé'a aambá fáitínkaaro. Aasiyaasí miyáumai kembiwísé úmai fí'on-kwaasiwara'a kawé'á uwátínkáaro.

¹⁶ Aasiyaasí tirunkó aamoí ína'a mé'a ¹⁷ Maníkómpá'á inái símae wéiye'a ímba saagaaró. ¹⁸ Kentópa'a fí'o-fi'on-tantaa'a kawé-tántáá'é umbai-tántáá'wará'ó tinda Maníkómpá'á súwi seró. Miyámó iyamba Maníkó miyámó iyantafena wéankaiye. Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé'a Maníkómpá'á seyaafá-tántáátáfé'a súwimo wésemba Maníkó miyámó iyantafena wéankaiye.

¹⁹ Maníkóní ámútankomba ímba aambá fáí'anke'a ²⁰ Maníkóní ámútankomo simátímakain-aai wésimatimiya'a mináái ímba tínaaemba uwáméro. ²¹ Seyaafá-tántáá'á tuwíntuwe'a kawé-tántááká'á fasi'ámai méta'otoraaro. ²² Seyaafá'á fí'o-fi'o-sawi-tantaatafe'a aséráaro.

²³ Maníkó faru wéuwatinkaiwaini áwáun-iyé. Wemá kembiwí wefári'o índasafeta inái sune. Maníkó kentí imáyáara'e túwawaaka'e timanka'é káráwiyina'a kawé'-úmai méraiymba Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kumíndara'a ímba sáwí-aai kempímbá wéraindasafeta inaisá sune. ²⁴ Maníkó éraikoni áwáuma póna wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántaraiwai wemó siyáintemba miyá uwátinkainiye.

²⁵ Kentáásí waásisono. Maníkómpá'á kentáásáfé'a súwa'nai e'a inái seró. ²⁶ Maníkóní akúmbá tiyáámba tíméro sune. ²⁷ Fasi'aénkó simásímakaintafe'a óraaka'a simátime'a sune. Maankwándááífínkén-áái toráumai Maníkóní akúmbá seyaafá'nánká simátíméro.

²⁸ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti aasiyaasí úwoi wétuwa'nai-intafe'a inái sune.
Kemá Póro súnda-aai tai'áiyé.

2 Tésáróníka

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moóra-waai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanááimá agaimái Tésáróníkaa-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó

kun-kwáásí'á agaimái tuwówana moóráwigo mátimakaiye.

¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáímbá agai-timúmpo ísáaro. Moóráwigo-awi'a Sáírasiye moóráwigo-awi'a Tímótiye kesé'a méraayanka'a moóra-ai sénaumpo ísáaro. Tésáróníkaa-naopakewi Fasi'aénkóní waasi ísáaro. Maníkó kentáásifowae'a kááísamai Fasi'aénkó Ísu Kárásitiye'o kááísamaimo méraawi ísáaro. ² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Kárásitiye'a úwoi wétuwa'nai-esarai faru uwátinkaayantafe'a inai sune.

³ Kentáásí waásisono. Ááema Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba é'a káfé'a fasi'ámai Maníkóe'a kááísamai méraawe. Ááema moóra-mora kentirumbá tímakaamba isa'á káfé'a kentirumbá tima'mae'a wégowe. Miyámó wéomba mindásafeta Maníkómpá'á súwisa símae wéiyeta inaisá súndasa kawetá úne. ⁴ Ísu Kárásitini waasi ontáfésa sáwí'a uwátinkesa tí'a iní'o uwátínkáamba Maníkómpá'á timankúnkúmba é'a ímbo aúwémba wentáfé'a ísámai fasi'ámai méraamba póta Maníkóní waasi moóra-mora-naopimpa'o méraanta simátimeta kentúwíta mósá makáumne.

⁵ Miyáumai fasi'ámai méraamba pósa tí'a iní'o uwátínkáamba iséta séta Maníkó arupíse-meyamba timínda póna kawetóní'a uwátinkena wégarawiyiye sune. ⁶ Maníkó arupíse úmai méraiwei sáwí'o wéuwatinkaawi sáwí-meyamba tiména ⁷ kentí umbai-tántáá'é kentáásí umbai-tántáá'ésá tai'ásiyuwainiye. Fasi'aénkó Ísu wíyómpakembo kumíndara'a wení fasi'aén-kísáú-wáásíwárá'á iyaráámbó kúra'mae kumíndara'a kentí umbai-tántáá'é kentáásí umbai-tántáá'é Maníkó tai'ásiyuwenasa ⁸ Maníkómpá'ó ímbo tésamo nénka'o méraawi sáwí-meyamba tiména Fasi'aénkó Ísuni ásé-ai ímbo taawiyafiyawi sáwí-meyamba timíníye. ⁹ Miwítí sáwí-meyamba maarán-iye. Sáwí-meyambo waé'wae'o índa-aempa'a aasiyaasí maé'mae'a íyana Fasi'aénkó aambá fáitinkainasa wenópa'a ímbo iyíyamba wení fí'ora-fasi'aemba ímbo awánánáawe. ¹⁰ Minkánáá kumíndara'a wení waasi wenáásifesa timankúnkúmba owí wenáwí'a óraa'a uwánkesa áwí'a mósá marésa aamoí ónááwe. Ísun-ai simátimewanata kembiwíwárá'á érai'e sé'a wempá'á timankúnkúmba uráamba pó'a miyá ónááwe.

¹¹ Mindásafeta kembiwí túwa'nai eta maarán-áái inaisá símae wéiyune. Maníkó wení waasi-i'a uwátinkaindasafena táántena kawetóní'o uwátinkaindasafeta inaisá sune. Maníkó fasi'aémbá timína'a kentí imáyáfinkemba kawe-kísáú maimaé iyíyantafeta inaisá sune. Maníkó fasi'aémbá timína'a wempá'á timankúnkúmba fasi'ámai iyamba pó'a kawe-kísáú maíyantafeta inaisá súndasa pó'a ¹² kembiwíímbá Fasi'aénkó Ísun-awi'a óraa'a íyana Ísu wení waasi-i'a ontáféna kentúwí'a maimaéna iyíníye. Kentáásí Maníkóe Fasi'aénkó Ísuwe'a úwoi túwa'nai iyamba pó'a Fasi'aénkó Ísun-awi'o mósá maráyantafeta inaisá sune.

2

Sáwí-kisauombo afowá'í'o owín-áái.

¹ Kentáásí waásisono. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Kárásiti kuména kuntúwaandu uwásinkainata weséta méraanda-aaisa aforatá simátimenaumne. ² Tuwímbai sésa Fasi'aénkó Ísuni kanaamá é'a paapé uráiyemo siyáan-ai ímbo óraa'-imayaa íyana tirunkó sáwí'a íno. Minááímó simátímakaawi kentí imáyáfinkemba siyáa miyámó sembá Maníkó simásímakaiyewa siyáa kentáfésa aúfáífinkemba simásímakaiyewa siyáa nááfaken-aaiyewa siyáao. ³ Minkáró'-áái simátíméwa'a érai'a siyé sefáím-pó'a maanááimá aforá'á simátimenaumpo ísáaro. Fasi'aénkó Ísu kumínda-kanaa

ímba úwoi kumínífo aifa'á sáwífa'nanka Maníkómbá tínaaemba uwámiyana sáwí-kisaugomba afowái'o uráiwai sáwí-marupa'o iyamá kámakama'o wéipa'o kumbéndaw-inonkaamba paapé íníye. ⁴ Tuwímbai-tantaatafesamo waásimo sésa kesí maníkón-iyé sésa mintántáákón-ímáyáá mósá wémaraambo éna aambá faiyéna séna sáwísamban-ifo keyáá óraa'a úne séna Maníkóní áamáán-daumpa'a iména karo'á séna kemá Maníkó úne síníye.

⁵ Kesé'o maéwándara'a mináái simátímakaunda ímbo tuwinkaráámbá isa'á tuwinkaráawe. ⁶ Káfé'a sáwí-kisaugomba afowái'o uráiwaimba aambá fáí'ankaraimba wéisaawe. Maníkó séna sáwí-kisaugomba afowái'o uráiwaini kanaamá wétiye síndakanaa miwá paapé íníye. ⁷ Káfé'a sáwísáwí-kisau aúpá'á wémaewana sáwí-kisaugomba afowái'o uráiwaimba aambá tawísíyankainana paapé índara'a sáwísáwí-kisau afora'á paapé ínana ⁸ sáwí-kisaugomba afowái'o uráiwaiwara'a paapé ínana Fasi'aénkó Ísu sámó kainkwará'á kuména áama áútinkena tufuwéna wení fasi'aémbá maisuwáíníye. ⁹ Sáwí-kisaugomba afowái'o uráiwai paapé índara'a waántáwankoni fasi'aénkwará'á paapé éna fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaraan-kisau karo-kísáú wémaena ¹⁰ fí'o-fi'on-tantaatafena karo'-áái simátiminasa sáwí-meyambo waé'wae'o índa-aempa'o koméraiyan-kwaasi minááisáfésa érai'e sénááwe. Érai'-aaisafesa

ímba aamoí íyamba Maníkó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkáíwain-aaisafesa ímba aamoí íyamba póna Maníkó ímba kawé'-ámpá'á métinkainíye. ¹¹ Miyá-sáwí-wáási pósa minkáror'-ááisáfésa érai'e sénááwe. Miyá-sáwí-wáási póna Maníkó étinkainana karo'-áái'gó miwí fasi'ámai ta'ótorainasa karo'-ááisáfésa érai'-aain-iyé sénááwe. ¹² Miyáumai érai'-aaisafesa karo'-áái'yé sésa sáwí'o wéontafesa aamoimó íyawí sáwí-meyamba timíníye. Kemá Póro sune. Aifa'á sáwí-kisaugomba afowái'o uráiwai paapé ínana Fasi'aénkó Ísu kuména tufuwéna wení fasi'aémbá maisuwáíníye.

Fasi'ámaimo méraan-aai.

¹³ Kentáási waásisono. Fasi'aénkó arumbá wétimiye. Aifa'á Maníkó kembiwísáféna séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinke'a kawé'-ámpá'á métinkanaumne séna wení Ufaen-ámútámbá ai'marówana Maníkóní waási-i'a kunuwátinkowa'a érai'-aaisafe'a timankúnkúmba uráantafeta

aasiyaasí Maníkómpá'á súwisa sune. ¹⁴ Ásé-aai kosimátimewanana wení waási-i'a uwátinkaina'a Fasi'aénkó Ísu Kárásiti sámó kainkwará'ó méraipa'a iméraiyantafena Maníkó táántaraiye. ¹⁵ Mindásafe'a fasi'ámai mé'a kosimátímakaunda-aaiye aúfáífimbo agaiyáunda-aaiye tirumpimbá ta'ótoráaro.

¹⁶ Fasi'aénkó Ísu Kárásitiye Maníkó kentáásifowawe kentáá-ímáyáá ésarai úwoi súwa'-nai esarai aasiyaasí kentáá-ímáyáá kawé'á wéuwasinkaayata Ísu Kárásitiye'o méraandasafeta wéamu'maraumne. ¹⁷ Fasi'aénkó Ísu Kárásitiye Maníkó kentáásifowawe kentí imáyáá kawé'á uwátinkesarai fasi'átinkaiyamba póna kentí kísauwe kentááiye kawé'ó índasafeta inái sune.

3

Súwa'nai e'a inái serómó siyáin-aai.

¹ Kentáási waásisono. Moórá-aai simátimenaumpo ísáaro. Kentáá súwa'-nai e'a Maníkómpá'á inái seró. Fasi'aénkón-aai simátiménana seyaafá'-áémpá'á minúwóiyáámbá wété ínasa minááimó ta'ótoraiyantafe'a Maníkómpá'á inái seró. Kembiwífímbá Fasi'aénkón-aaiye é'a miyán-úmai ta'ótokaiye. ² Moórá-tantaatafe'a Maníkómpá'á inái seró. Tuwímbai Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owasá tuwímbai karo'é wésesa miwífínkémbá sáwí-waasi sáwí-kisaumo wémaewi sínkamofainífo kentáá súwa'nai e'a Maníkómpá'á inái seró.

³ Waántáwanko ta'ótoraiyo séna Fasi'aénkó

wemó sintembó miyámó iwái póna káráwimai fasi'átinkainiye. ⁴ Kembiwísáféta óraaka séta Fasi'aénkóe'a kááísamai méraamba pó'a simátimunda-aaisa taawiyafé'a miyá úmae'a iyónááwe sune.

⁵ Fasi'aénkó imáyáa timína'a sé'a Maníkó arumbá wésimiye sé'a méraiyantafeta inaisá sune. Ísu Káráísiti imáyáa timína'a wemó fasi'amaimo méraisanamo ímbo awesaraimó intembá kemá miyámó íyantafeta inaisá sune.

Kísau máéromo siyáin-aaí.

⁶ Kentáásí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísausa wémaundasafeta óraaka'a simátimeta séta kembiwífinkémbá tuwímbai Ísu Káráísitini waási simátímakaunda-aaisa ímba arááíwaesa kafóná-waasiyaamba úmai méraawata séta tiyuwé'a miwisé'a ímba méraaro sune. ⁷ Kesé'o maéwándarata kafóná-waasiyaamba ímba úmai maéwánata suwánaraamba kesáámó uráundantemba miyán-oro. ⁸ Kentí tómbá ímba úwoi nááwándasa méyanuwasuweta wéneta aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane siyáántán-kwiyéta kísausa wémaeta minkísáúfinkén-tóntá maiyáumne. Kembiwí nófí'a uwátinkaunafo séta tómbá síméro ímba séwándasa kísaufinken-ontantanta maiyáumne. ⁹ Maníkóní ásé-aaí kosimátímakaunda-anonnda tísai úmimo tómbó maiyékaa kawé'á éta úsina ímba tísai ówándasa maiyáumne. Kísau mo fasi'amaimo maéwándasa suwáné'a kembiwíwará'á miyá íyantafeta kosimátímakaunda-anonnda ínta úwoi maiyáumpo méyám-bakaumne. ¹⁰ Kesé'o maéwándarata maarán-áái simátimeta séta kafóná-waasi kísau mo ímbo wémaen-kwaasi tómbá ímba tímérosa simátímakaumne.

¹¹ Kembiwífinkémbá tuwímbai kafóná-waasi kísau ímbo máémba tíyo-aaí símae wénowata ísaraumpo ¹² miwísáféta óraaka simátimeta séta Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau wémaundasafeta séta ifátuwe'a kawé'-úmai mé'a kísau wémae'a kentí kísaufinkemba tómbá naarósá sune.

¹³ Kentáásí waásisono. Kawé-kísáú wémaemba ímba tuwesaráí ína'a miyán-kawé-kísáú máéro. ¹⁴ Maanáúfáífímbó agaimaráúnda-aaisa tuwímbai ísámai tínaaembo uwásúwéwi tuwáné'a miwítí nénka'a méwasa imáyáa ésa tiguaesáfésa ésa kouwerésa teró. ¹⁵ Namuro-waásímó ontembá miyá ímbo íyamba kentí waásimo ontembá mináái símai sama katíméro.

¹⁶ Fasi'aénkó faru wéuwatinkaiwaini áwáun-iyé. Wemá kawé-kánaáwé sáwí-kanaawe faru uwátínkamaena iyíndasafe'a inái sune. Kembiwísé'a Fasi'aénkó méraíndasafe'a inái sune. ¹⁷ Ayáiyá'á

kemá Póro agaimaráúmpo toráumai awáné'a wenayáanaufi'an-ifo wenááin-iyé sé'a ísáaro.

Seyaafá'-úfáífímbá miyáumai wégaumne.

¹⁸ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi wétuwa'nai-intafe'a inái sune.

Kemá Póro súnnda-aaí tai'áiyé.

1 Tímóti

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afa'móráe-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Tímótin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aaí simátíma'maena iyúnkakemba ándáfa'a ánkárowana ména Tímóti Éfésási-naopa'o Fasi'aénkóni waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimarówana wenópa'a kuráiyé.

¹ Tímótiyo kemá Póro maanáái maanáúfáifímbá agaimaráúmpo isaaó. Maníkó kentáási sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo faúsínkáíwaiye Ísu Káráísiti kumíníye sé'a amu'maráúndawiyé kentáfésarai sésarai aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráísitin-aaí kosimátíma'mae núwo sésarai si'mákáaifo ² Tímótiyo Ísu Káráísitimpa'a amankúnkúmba óndawí érai'a kesááninkaamba ómpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráísiti kentáási Fasi'aénkóe úwoi áwa'nai esarai tirumbá uwánkesarai faru uwánkaayantafe'a inái sune.

³ Ááéma Máséndóniyaa-marafa'o kónae séwánda-kanaa entáfé'a óraaka sé'a Éfésási-naopa'a úwoi méraao. Maníkón-aaigomba waé'wáé'-ááímó wésewisafe ímba miyán-áái seró simátimiyo. ⁴ Aasiyaasi ímba imáyáa úmai maní'-ááiyé tíwá'náwe tinááfúúsíye túwí'wara'a ímba seró simátimiyo simámakauumne. Miyán-ááímó sembá waásiti imáyáa tafiséna ímba túwa'nai ínasa pósa Maníkómp'á ímba timankúnkúmba úmaesa iyónááwe. ⁵ Énifo simámunda-aaimo seyaafá'-wáásímó arááíwaiyanamo éna miwítí tirunkó kawé'á ínasa aano úmai mésa Ísumpa'a timankúnkúmba fasi'ámai ésa miyámó iyawi tirumbá timénááwe. ⁶ Tuwímbai mináái ifátuwesa úwoi-aaí símae wénesa ⁷ Maníkóni ámáamba simátimenae sésa ombánifo minámáámbá ímba kawé'-úmai isésa óraaka'o sen-ááígóni áwáuma ímba ísááwe.

⁸ Ámáamba kawé-tántáá'á póna mindámo wéaraaiwaen-kwaasi ámáánko wétuwa'nai-ímba isáúmne. ⁹ Kesí ámáamba arááíwáéro séna ámáamba tíména sáwí'o uráan-kwaasi kawé'-ámp'á'ó wiyantafena ámáamba tímakaiye. Ámáambo taráísón-kwaasiye aaimó ímbo ísáán-kwaasiye Maníkóntáfésamo ímbo imáyáamo on-kwáásíyé sáwí'o on-kwáásíyé Maníkón-aaísafesa kosaambaimó on-kwáásíyé tinófoi tínkamowasamo púwón-kwaasiye tuwímbai tínkamowasamo púwón-kwaasiye ¹⁰ aare-úmémbo on-kwáásíyé waai-úmémbo on-íníné umén-ánká'ó nón-kwaasiye iyámpóí-umembo on-kwáásíyé karo'-ááímó sen-kwáásíyé karo'-ááímó simátínkáán-kwaasiye Maníkóni érai'-aaimo taráísón-kwaasiye miyámó

on-kwáásímó kawé'-ámp'á'ó wiyantafena ámáamba tímakaisata isáúmne. ¹¹ Minááímá ásé-aaifimba wéna Maníkó kawé'-aantembo iwáí wení áwáuma fí'oran-awauwarawini érai'-aain-iyé. Kembá Póromba simásiména séna mináái simátíma'mae núwo siyáiyé.

Maníkó arumbá uwásínkaraiyemo siyáin-aaí.

¹² Ísu Káráísiti kentáási Fasi'aénkó simásiména séna kesí kísau kawé'-úmai maimaé núwo séna minkísáúmó máéndasafena fasi'aémbá símísa'a súwi simánkaumne. ¹³ Énifo minkísáú ímbo maiyáawandara'a wenáwí'a símai sáwí'a uwánke'a wení kísau-waasi sáwí'a uwátinke'a wembá símai sáwí'a uwánka-raumne. Minkánáará'á Ísuma Fasi'aénkómá iyé-ááísáfé'a ímba érai'e sé'a ímba ísámai kawé'á é'a pó'a sáwí'o uráunda mindásafena arumbá uwásinkena ¹⁴ Fasi'aénkó úwoi súwa'nai úmaena íyísa'a Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé'a wenááísafe'a simankúnkúmba é'a wen-ímáyáá wéune. ¹⁵ Sáwí'o on-kwáási sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba Ísu Káráísiti faútinkaindasafena marap'á kunkáiyé siyáifo mináái érai'-aain-ifo isé'a tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráaro. Kemó Póromo sáwí'o uráundawí seyaafá'nánká'ó sáwí'o uráamba iyáákaraumne. ¹⁶ Miyámó uráundasafena arumbá uwásinkena

ayáátáaka'a simu'marómba waási mindá awánésa wenááisafesa timankúnkúmba ésa aúí'a úmai maé'mae'o íyantafena ímba sínkamimba simu'maréna ména arumbá uwásínkaraiye. ¹⁷ Maníkó káráwiyaiwai maé'mae'a éna ímbo puwíndawi éna wembá ane'á súrantamba ímbo awánáúndawi weyáá Fasi'aénkómá éna wení áwáuma fí'oran-awauma waé'wae'a isaná wenáwí'a óraa'a waé'wae'a wéiye.

¹⁸⁻¹⁹ Tímótiyo kesááninko maanáái óraaka simámenaumpo isaaó. Ááema Fasi'aénkóní kísau máínda-aai entá simámakaundasama isa'á imáyáa é'a pó'a óraaka simáme'a sune. Minááisáfé imáyáa úmai arááiwaema Fasi'aénkómpá'á amankúnkúmba éma arumpinkémbá érai'-aai isé méma i-wáásímó tiyáántán-kwimáímo fasi'aén-kísáúmó maésamo máéntemba Maníkón-aaisafe ayáántán-kwimáí fasi'aén-kísáú wémae méraao sune. Tuwímbai tirumpinkémbá érai'-aai tínaaemba uwámesa pósa Fasi'aénkón-aai tínaaemba uwámesa méraawe. ²⁰ Miwífínkémbá kae'nárai-tuwi'a moóráwígon-awí'a Áíméniyasi isaná moóráwígon-awí'a Árékísanda isa'á ti'maráúnana waántáwanko ta'ótokaiye. Maníkómpá'á sáwí-aai símai tuwáyááye sé'a ti'maráúnana waántáwanko ta'ótokaiye.

2

Maníkómpá'á inaimó sen-áái.

¹ Maarán-áái simátimiyo sé'a simámune. Maníkómpá'ó inaimó sembá óraa-tantaa'an-iyé. Mindásafesa inaimó sembá Maníkó seyaafá'-wáásí túwa'nai ínkwae sésa áisai esa súwi wésewe. ² Maníkó óraa'-waasiye kenká'ó káráwiyaan-kwaasiye túwa'nai ínasa inái síyamba faru úmaisá moóráfinta méta Maníkóntáféta imáyáa éta arupíse úmaisá méranaumne. ³ Miyán-ínáímó sembá Maníkón-aúranka'a kawé'-úmai sewaná póna aamoí éna wemá sáwí-imayaafinkembo faúsínkáiwaisa póna aamoí wéiye. ⁴ Maníkó seyaafá'nánká sáwí-imayaafinkemba faútinkainasa wení érai'-aaimo isáiyantafena aráái wétaiye. Miyásáfésamo seyaafá'-wáásísáfésamo imáyáa ésamo Maníkómpá'ó inaimó sembá kawé'an-iyé. ⁵ Maníkó mimbóráwígó méraisana Maníkówé wení waásiseti afu-fumpimbó méraimba mimbóráwígó ména minkwáásígón-áwí'a Ísu Káráísiti ména waási Maníkónté'a kááísatinkena ⁶ seyaafá'-wáásí sáwí-imayaafinkemba faútinkanaumne séna aaraa-táiyá'á pukáiyé. Maníkó seyaafá'-wáásí kentí sáwí-imayaafinkemba faútinkanaumne séna miyán-kánáá tíníye siyáimba póna Ísu Káráísitimba ai'marówana kumpukáiyé. ⁷ Miyáumai Maníkó simásimena séna aantá-waasi-i'a éma fí'onkaa-waasi simátíma'mae núwo séna si'marówa'a wení érai'-aaisafesa timankúnkúmba íyantafe'a simátíma'mae'a iyúne. Minááímó súnnda ímba karo'-áái sumpo érai'a sune.

⁸ Naaó'-naoken-kwaasi túwaandu ésa Maníkóntáfésa imáyáa ésa ímba aaisambá sésa ímba mósimesi-aai síyamba inaimó síyantafe'a miyán-oro sune. ⁹ Túwaandu ésamo Maníkón-ímáyáámó mósá maráiyamba aaremá maarámó íyantafena sirááiima wétaiye. Ímba túma maimaé iyésa kawé'-úmai unáánkwátói ésa waási súfífáefo sésa ímba to'waaí ésa ¹⁰ ímba miyá-sáwí'ó iyamba kawé-kísáú aantemba maíyasa tuwánánááwe. Aaremó kesáfésamo sésa Maníkóntáfé'a imáyáa úne sen-ínímbó kawé-kísáúmó máéntemba miyán-oro. ¹¹ Aaré ímba túma maimaé iyésa aáno úmai mésa Maníkón-aaimo sen-kwáásí táái isánááwe. ¹² Aaremá ímba waaiyá'á káráwiyaawi mésa waai túranka'a ímba komésa aaimó simátimiyamba aáno úmai méraanaawe sune. ¹³ Naaófá'á Maníkó Ándámumba aifa'á úmarena ánaaemba awaainínkómbá Ífimbo úmakaintafe'a mináái sune. ¹⁴ Waántáwanko ímba Ándámuntafena siyáífo Ífintafena karo'-áái simámuwana érai'e séna aifa'á Maníkón-aai taráiyaiye. ¹⁵ Énifo aaremá iyám-póímo matinkáiyambo éna sáwí'a úmai méraampinkemba Maníkó tiyáíníye. Aaremó Maníkómpá'ó timankúnkúmba ésamo wen-ímáyáámó ésamo arupíse úmimo aáno

úmaimo maé'mae'o úmae iyésamo miyámó íyanamo éna Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba tiyáíníye.

3

Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaawi-taai.

¹ Tuwimbaimo Maníkóní waásiya'o káráwiyiyan-kisau maénae síyawimo ésa tirááímo táínda-kisau kawé-kísáún-íye siyáamba mináái érai'-aain-íye. ² Maníkóní waásiya'o káráwiyowiti kisaumo máéwi maarán-kwáásín-owe. Miwífimbá ímba sáwí-aaimo wérai-wai ésa kimbora-inimba mapá kuráawi ésa arupíse úmai kawé'-ímáyáá aantembo owí ésa miwí túwí'o mósá maréwi ésa namu'-waasí naambá timésa tómbá timésa owí ésa Maníkón-aai kawé'-úmai simátíma'maesa wéiyowi ésa ³ ímba uwóí'o on-dómbá námae nésa uwóí'a owí ésa ímba aaisambá sésa aáno úmaimo méraawi ésa ímba óntantafesa túrande-urande owí ésa ⁴ miwítí naaúmpa'o méraan-kwaasiya'a kawé'-úmai káráwiyowiti ésa miwítí iyámpóí tifoísáísafesa ésa miwí táái wéisiyawi ésa miyán-kwáásímó ésa Maníkóní waásiya'o káráwiyowiti kisaumo maénááwe. ⁵ Aare-iyámpóíya'o ímbo kawé'-úmaimo káráwiyowimo ésa Maníkóní waásiya'a ímba kanaa'á káráwiyonaawe. ⁶ Káfé'o Maníkóntáfésamo ísámaimo tíyawimo ésa Maníkóní waásiya'a káráwiyowiti kisaumo ímba maénááwe. Miyán-kwáásímó minkísáúmó maésamo ésa túma maimaésa iyíyana waántáwankomo sáwí-meyambo maiyáintemba miyá ónááwe. ⁷ Símai sáwí'a uwátínkáafo waántáwanko tamaimái wemparí'a ifáínifo Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasiwara'o sésamo kawé'-aantemba úmai méraawin-owe síyan-kwaasimo ésa miyán-kwáásí aantemba Maníkóní waásiya'o káráwiyowiti kisaumo maénááwe.

⁸ Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-owi maarán-kwáásín-owe. Arupíse úmaimo mérewi ésa ímbo kaumbo-kae'-ímáyáámó tokéwi ésa ímbo uwóí'o on-dómbó námae níyawí ésa ímbo óntantafesa túrande-urande wéiyawi ésa ⁹ tirumpinkémbó érai'-aaimo isésamo ombá Maníkóní érai'-aaigoni áwáuma ta'ótóráawi ésa ¹⁰ miyán-kwáásí ésa Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-owiti kisaumo maénááfo aifa'á miwítí kisaumo tuwánewasamo kawé'ó íya'o é'a minkísáú tíméro. ¹¹ Miyá íyasamo ésa miwí tuwaainíntómbá maarán-ínímbán-owe. Kawé'-úmaimo méraiylawí ésa ímba tíyo-aai sen-ínímbá pósa arupíse úmai mésa seyaafá-kísáú kawé'-úmai wémaewe. ¹² Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-on-kisau wémaewi maarán-kwáásín-owe. Kímbora-inimbo ma'maé kuráawi ésa miwítí iyámpóíya'e miwítí naaúmpa'o méraan-kwaasiya'e kawé'-úmaimo káráwiyaawi ésa miyán-kwáásímó Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-on-kisau maénááwe. ¹³ Minkísáúmó kawé'ó úmaimo maíylawí ésa Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraan-aai fasi'ámai simátimiyasa isésa miwí túwí'a mósá maránááwe.

Maníkóní áwáú-aaigoni áwáú-aai.

¹⁴ Tímótiyo kemá Póro ampáánk'á'á embá koawánanae sé'a wée'a maanáúfái agaimái tuwáúmpo toráumai isaaó. ¹⁵ Empá'á kónae sé'o onda-ámbó faiyínamo e maanáúfái toráumai isé sé kesáá Maníkóní akúntá únanasa agaimái símakaimba póta miyásá ónaumne sínone. Áfonkomo taaimó farámíntemba kesáá Maníkó méraiylawini waásisa éta wení érai'-aaisa taawiyafónaumne.

¹⁶ Érai'a Maníkóní áwáú-aaigoni áwáuma paápé úwana óraa'-waasigo éna maarán-íye. Ísu Káráísiti marapá'á waási-i'a úmai paápé úwana Maníkóní ámútanko wentáféna séna arupíse úmai méraiylawin-íye súwasa Maníkóní kisaumo-waasi wíyómpakewi awánowasa waási fí'o-fi'om-barafakewi wenáái simátíma'mae kuwasá wenááísafesa timankúnkúmba uwaná Maníkó kunáí'maena wíyómpa'a móankaraiye.

Mináái Maníkóní áwáú-aaigoni áwáun-íye.

4

Karo'-ááímó simátimiyán-kwaasimo paápé íyan-aai.

¹ Maníkóni ámútanko afora'á séna ánaaen-kanaa tínsa tuwímbai Ísu Káráisitimba tínaaemba uwámesa waántáwankowe wení kísau-waasiyemo síyan-ai isésa karo'-ááimó síyamba arááíwaenaawe siyáíye. ² Minkáró'-wáásí miwítí sáwí-tirumpinken-karo'-ai simátinkesa érai'e síwae sésa miwítí sáwí-awau ímba awánésa karo'á sésa ³ aarewé waaiyé mó maíyamba aaraa matinkésa tuwímbai-tomba aaraa matinkésa miyán-káró'-áái síyasa ánaaen-kanaa tínsa tuwímbai miyán-ámbá arááíwaenaawe. Mintóntáféna Maníkó wení érai'-aaisafesa timankúnkúmbo iyawisafena séna miyán-tómbá uwátinkaunda wéne'a súwi síwae sé'a uwátinkaraumne Maníkó siyáíye. ⁴ Seyaafá-tántáá'ó Maníkómó úmakaimba kawé-tántáá'án-ifo aaraa matínkááfonifo úwoi wéne'a Maníkóntáfé'a súwi seró. ⁵ Inaisá súndanifo Maníkó kawé'án-íye siyáimba pósa mintómbá aaraa matínkááfonifo.

Ísuni kawé-kísáú-wáásí ónemo siyáin-ai.

⁶ Tímótiyo simáménda-aaimo Maníkóni waásimo simátímínda Ísu Káráisitini kísau-waasi-i'a éma po kawé'-wáásí uráínone. Tómbó nésamo fasi'ámáimo méraantemba Ísu Káráisitini érai'-ai arááíwae kawé'-úmai simátíma'mae íyínana minááígó fasi'ánkainiye. ⁷ Úwoimo maní'ó sen-áái ímba Maníkón-aain-ifo úwoi-aain-ifo ánaaeni'a uwámuwo. Emá ayáántán-kwiye Maníkóni áwáuma arááíwae enáuma káráwiyuwo. ⁸ Sógomo kawé'ó ínkwaé-imayaamo ésamo ésa tiyáántán-kwiyé samo kísau mo maíyamba mindá kawé'án-ifo Maníkóni áwáuma arááíwaenaé sésamo imáyáamo ésa tiyáántán-kwiyé sa Maníkóni kísau mo maíyamba mindá óraa-kawé'an-íye. Miyámó ésamo ésa káfé'wara ánaaenkwar'a'a méraian-aempa'a minkísáúgó túwa'nai iye. ⁹ Mináái érai'an-ifo isámai tirumpimbá ta'ótóráaro. ¹⁰ Maníkó fasi'aénkwáráwí póna seyaafá'-wáásíyá'ó káráwiyaiwai éna wenáaisafeta simankúnkúmbo úndawisa sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaimba amu'maréta póta siyáántán-kwiyéta kísau sa maénaumne.

¹¹ Tímótiyo mináái simátíme sé miyán-oro siyó. ¹² Ifó'-wáásí óndasafesa úwoi-waasi óne sésa sáwí'a uwánkááfonifo kawé'-úmai mé kawé'-áái sé imáyáa timé arupíse úmai mé kawé'-aantemba wéinasa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owí awánésa indantembá miyán-oro. ¹³ Empá'ó ímbo kondará'ó éma waási túranka'a Maníkóni aúfáíinken-ai toráumai simátíma'mae wéiye aráátimiyo. ¹⁴ Ááéma entáféna Maníkómó siyáin-ai simátímúwasa Maníkóni waásiti óraa'-waasi tiyáamba enane'á ta'ótoresá sésa Maníkóni kísau mauwó suwamá minkísáú maéndasafe ónana Maníkó fasi'aémbá ámakaifo ímbo túwénda fasi'ámámai maimaé iyuwó. ¹⁵ Simámunda-ai aantemba imáyáa é miyá úmae íyínasa seyaafá'á awánésa sésa Maníkóntáféna fasi'ámámai méraimba póna mifásí'áénkó iyíniye sénááwe. ¹⁶ Enáuma káráwiye méma simátímínda-ai imáyáa úmai kawé'-úmai simátimiyo. Miyámó ónda kawé'-ámpá'á kónasa enááimo

ísáán-kwaasi kawé'-ámpá'á wégoe.

5

Fasi'aénkóni waásiti imáyáa arupíse uwátinkaamo siyáin-ai.

¹ Tímótiyo waurántómbá iyafákémbá ímbo sindá enafontáfémo aano úmaimo séndan-temba miyáumai simátimiyo. Enáfámarimbo óndantemba

ifó'-wáásí miyá uwátinkaao. ² Enanóisaimo óndantemba áráankantomba miyá uwátinkaao. Enáúmarimbo óndantemba aú-inintomba miyá kawé'-aantemba uwátinkaao.

³ Keto'-ínintí tiráá'maarina'i tinááwaina'i mésamo ésa miwí túwa'nai oro. Énifo keto'-ínimbó timááraamo ímbo méren-inimba túwa'nai uwo. ⁴ Énifo keto'-ínintí tiráá'maarina'i tinááwaina'i mésamo ésa miwí túwa'nai oro. Miwítí aifaráán-kísáú miwí tinófoi túwa'nai oro. Miyámó íyambo ésa káráwimaesamo iyáam-beyambo timíyamba Maníkó aamoí íniye. ⁵ Keto'-ínimbá timááraa ímba méraan-inimbo ésa sésa Maníkó kenká'á káráwiyiye sésa Maníkómpá'á inai símae wéiyesa súwa'nai ínkwaé sésa inai wésewe. ⁶ Énifo keto'-ínimbó marapá-tántáátáfésamo tirááisafesamo ésamo ombá Maníkóni

némpa'a méraawe. ⁷ Keto'-íníntáfésa sésa sáwí'a úmai méraawe sefáínifo simámunda-
aai simátimiyo. ⁸ Maníkón-aaisafesamo karo'émó sembá mindá sáwí'a ombánifo tuwím-
baimo ésamo miwítí akúnká'é miwí timááraara'emo ímbo kawé'-úmaino káráwiyombo
ésa Maníkón-aai tínaaemba uwámakaamba mindá óraa-sawí'a wéowe.

⁹ Keto'-ínímbó Maníkóní kisaumo máen-inimba saafá úmai túwí'a agauwó. Mindá
maarán-ínímbán-owe. Áráankamba késa 60 aatai maisukáan-inimba ésa kimbora-
wambo maimaé kuráan-inintomba ésa ¹⁰ miníníntóntáfésa kawé-kísáú wémaewe sen-
ínímbá ésa miwí tíráá'marinka'a kawé'-úmaino káráwiyaan-inimba ésa namu'-waási
tómbo tímén-inimba ésa Maníkóní waási kawé'ó uwátínkáán-inimba ésa umbai-
tántáá'ó makáan-kwaasi túwa'nai on-ínímbá ésa miyán-kawé-kísáúmó wémaen-keto'-
inin-tuwi'a agauwó. ¹¹ Aú-keto'-inin-tuwi'a ímba agauwó. Miwí Maníkóní kísau wé-
maesa ánaaemba waái maénae-imayaamo ésa Ísu Káráisitinka'o fasi'aén-ááímó símaresa
ímba imáyáa ésa waái maíyasa ¹² tuwímbai tuwánésa sésa Ísu Káráisitinka'o fasi'aén-
ááímó símakaan-aaima taraisésa sáwí'a uráawe sénááwe. ¹³ Miyáumai maaráwará'á
ésa ímba kísau maésa nambá'-aantemba nésa ímba kísau wémaesa tíyo-aai símae
wénesa moparáwíntáfésa wendé wenden-iyé-áái simátíma'mae nésa aanáfómó ímbo
siyéinka'a ke simásuwesa sénááwe. ¹⁴ Mindásafe'a simáme'a sune. Aú-keto'-inimba
waái maésa iyámpói matinkésa kawé'-úmai káráwiyesa miyámó iyamba kesáámá ímba
sáwí'a úmaisa méraunda pósa Maníkóntáfésamo ímbo aamoimó iyawi kentáási áwáumo
saafá ésamo ésa ímba símai sáwíta uwásinkanaawe. ¹⁵ Tuwímbai-keto'-inimba kawé'-
ámbá é'a ifátuwesa waántáwankoni sáwí-ampa'o wéaraaiwaentafe'a sún-da-aai simá-
mune. ¹⁶ Maníkón-aaisafesamo timankúnkumbo on-ínímbá miwí timááraafinkembo
keto'-ínímbó méraamba túwa'nai oro. Maníkóní waási keto'-ínímbá timááraamo
méraan-inimba Maníkóní kísaura'o tukáan-ontantamba túwa'nai ofáínifo keto'-ínímbá
timááraamo ímbo méren-inimba minóntántámbá túwa'nai oro.

¹⁷ Maníkóní waási miwítí óraa'-waasi kawé'-úmai káráwiyaawisafesa imáyáa ésa
miwítí méyámbá mósá ma'mái tíméro. Minóráá'-wáásíffnkémbá tuwímbai Maníkón-
aai fasi'ámai simátimesa óraa-kisau wémaewisafesa imáyáa ésa miwítí méyámbá mósá
ma'mái óraa'a tíméro. ¹⁸ Minááísáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna
séna purumakagóní kísaura'-meyantafena séna
waásiti tómbá wíti-aramba ásima piyíndasafena purumakagón-áísamai támai tafandaafá
úmai ásima uffítúwáínka'a purumakagón-óika'a ímba kárá'esa ifátúwéwana úwoi
ména tuwímbai náíníye

agaimaréna siyáíye. Moóráfa'a agaimaréna séna
kisaumo máéwi méyámbá máéro

agaimaréna siyáíye. Maníkóní waási minááímá imáyáa ésa miwítí óraa'-waasiti
méyámbá tíméro. ¹⁹ Maníkóní waásiti óraa'-waasi tíyo'o fáíyan-aai ímba isaaó.

Énifo kaumbo-kae'-wáásímó tésamo síyan-aai miwí táái isaaó. ²⁰ Sáwí'o úmae
íyówisafe seyaafá'-wáási túranka'a fasi'aén-áái simátimiyo. Miyámó inasamó ésa
seyaafá'-wáási táátafesa ésa miwí túma káráwiyonaawe.

²¹ Maníkón-aúranka'e Ísu Káráisitín-aúranka'e Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi
túranka'e óraaka'a simáme'a sune. Simámundantemba uwo sune. Aaigóní áwáumo
ímbo ísarendarakembo e ímba aai simátiminone. Aaigóní áwáumo ísarendarakembo
e kawé'-úmai simátiminone. Ímba waási tuwínkaa'-uré sindá seyaafá'-ááímá afora'-
aantemba simátimiyo. ²² Moóráwigomo Maníkóní kísau maínkwae sémo e ímba ááéma
íyáfasinankenda awáanasuwe ánaaemba íyáfasinankaaó. Sáwí'o wéiya ímba ewará'á
tiráái wáinda kawé'-úmai káráwimai kawé'án-uwo.

²³ Tímótiyo enarumpinkémbó áí'o énamo tuwímbai-kanaamo áúfa'o wínamo e non-
úran-aantemba ímba nendá taaérampinken-domba naaó sune.

²⁴ Tuwímbaimo sáwí'o ombá tuwánaawasa sáwí-meyamba wémaefo tuwímbaimo sáwí'o ombá miwítí áwáuma ánaaemba paápé íníye. ²⁵ Miyáumai tuwímbaimo kawekísáúmó máemba tuwánaawasa tuwímbaimo kawekísáúmó máemba ímba tuwánaamba miyámó owítí áwáuma ánaaemba paápé íníye.

6

¹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasi Maníkóní waásisafe maanáái simátimiyo. Káráwiyaan-kwaasi-tuwi'a óraa'a uwátinke'a miwítí kísau kawé'-úmai máéro simátimiyo. Miyámó íyasamo ésa Maníkón-áwí'e Maníkón-aaiye ímba símai sáwí'a ónááwe. ² Káráwiyaan-kwaasi Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owísáfésa miwítí wayó-kísáú-wáásí sésa Ísu Káráisitini waásimo úndantemba miwíwará'á Ísu Káráisitini waási póta miwí túwí'a ímba óraa'a uwátinkanaumne sefáínifo maarán-áái seró. Maníkón-aaisafe'o simankúnkúmbo úndantemba miwíwará'á Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo wéowa'a sirumbá timé'a pó'a miwítí kísau kawé'-úmaimo máénda minkísáúfínkémbá kawé-tántáá'á maénaáwe sé

wayó-kísáú-wáásísáfé mináái simátimiyo.

Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo méraamba óraa-tantaari'o on-áái.

Tímótiyo simámunda-aai óraaka simátimiyo. ³ Tuwímbaimo fí'on-aaimo simá-timesamo kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitini-aaimo kawé'-ááímó ímbo arááiwaesamo Maníkóní áwáú-aaimo ímbo wéaraaiwaewi ⁴ miwí túma maimaé wéiyesa seyaafá-tántáákóní áwáuma ímba ísaraawe. Miwífímbá sáwí-imayaa wéraisasa aagóní áwáusafesa sáwífa'-aai sésa kesááigo íyáákainkwae-aai sewasá miyá-sáwí-ááífínkémbá tirumbá sáwí'a uwátinkesa aaisambá sésa túwí'a símai sáwí'a uwátinkesa sáwí-imayaa uwátinkesa ⁵ aaisambá símae wénowe. Miyámó on-kwáásí miwítí imáyáa símai sáwí'a ésa érai'-aai ifátuwesa karo'-ímáyáa ésa sésa sáwífa'-ontama maénae sésa Maníkóní aambá wéaraaiwaewe-karo'-imayaa wéowe.

⁶ Miyán-káró'-ímáyáámó ombánifo Maníkóní aambó érai'o arááiwaéwi imáyáa ésa sésa Maníkóntáfé'o imáyáamo é'o méraunda óraa-tanta'an-ifo makáunda-ontama mindá kanaán-iye wésewe. ⁷ Kesinóisaisa óntaiyainta masínkaraawe. Púwón-dasa ínta óntawarata maimaéta kónaumne. ⁸ Unáánkwátóiyé tóné makétaamo éta mindá kanaán-iyesa sénaumne. ⁹ Óntasafe-imayaamo owí misáwí-ímáyáágó tafisínana sáwí-tantaatafesamo tirááísafesamo íyan-tantaako miwí ta'ótorainasa sáwí'a úmai tai'ánááwe. ¹⁰ Fí'o-fi'o-sawi-imayaagoni áwáuma óntamba maénae-imayaasafesa aamoí wéowe. Tuwímbai óntamba maénae-imayaa aantemba wéesa Maníkón-aai ifátuwesa umbai-tántáá'á maésa tirunkó umbái taisasá méraawe.

Maníkón-aúranka'a arupíse úmai méraaomo siyáin-aai.

¹¹ Tímótiyo emá Maníkóní waási éma miyán-tántáákómbá ánaaemba uwáme Maníkón-aúranka'a arupíse úmai mére wentáfé-ímáyáa wéma seyaafá-kísáú kawé'-úmai wémae imáyáa wétime Maníkóntáfé fasi'ámai aano úmai mére miyán-tántáátáfé ayáántán-kwiye méraao. ¹² Waásimo méyámbó maénaesamo tuwaantantésamo kontembá emá Maníkón-aaisafe amankúnkúmbo e ayáántán-kwiye minámbá arááiwa'mae aúí'a úmai maé'mae'o inda-ámbá arááiwa'mae iyuwó. Ááéma sáwífa'-waasi túranka'a paápéema séma Maníkón-aai érai'-aai pó'a wenká'á kááísamai méraumne sundará'á Maníkó entáféna aúí'a úmai maé'mae'a wéone siyáiyé. ¹³ Maníkó seyaafá'ó méraawiti áwáugon-iye. Ísu Káráisiti aaimó sí-náúmpá'á óraa'-waasigon-awi'a Póntiyasi-Páíratimba kawé'-ááímó simámakaiwain-iye. Minkáé'nárai túranka'a embá óraaka simáme'a sune. ¹⁴ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisiti marapá'ó ímbo kunkáindara'a wemó siyáin-aai arááiwa'mae wéiyé kawé'-aantemba wéinasa awánésa sésa mináái érai'-aain-iye sénááwe sune. ¹⁵ Maníkó Ísu Káráisitintafena séna kumuwómó sínda-kanaa kumíniye. Maníkó kawé'-aantembo iwái éna weyáa seyaafá'nánká káráwiyaiwai éna seyaafá-fásí'áénkwará'-wáásí wení fasi'aénkó íyáákaraiwai éna seyaafá-káwáá-wáásíyá'á

kawáán-uráiwai éna ¹⁶ weyáá ímba puwíndawi éna fí'ora-sara'o méraiwai isasá miyá-sará'á ímba waási kanaa'á koméranaawe. Maníkómbá seyaafá'-wáásí ímba túrantamba wéawanesa ímba kanaa'á túrantamba awánánááwe. Wenáwí'a óraa'a waé'wae'a isaná wení fasi'aémbá waé'wae'o ímbá mindá érai'-aain-iyé.

¹⁷ Tímótiyo moparáwínkwará'-wáásísáfé óraaka simáttime sé ímba túma maimaé iyé'a ímba moparáwíntáfé'a aamoín-oro. Mindá tai'áínda-tantaa'an-ifo ímba amu'márémba Maníkó seyaafá-tántáátáámó wésimiwaintafe'a amu'maré'a mé'a aamoín-oro simátimiyo. ¹⁸ Moórá-aai moparáwínkwará'-wáásí simáttime sé kawe-kísáú wémae'a túwa'nai úmae wéiye'a moparáwímbá tuwínkaa'-úmai tíma'mae íyóro. ¹⁹ Miyámó é'o é'a miyámó íyan-tantaatafe'a ánaaemba kembiwímó túwa'nai índa-tantaa'a wéraina'a miyámó é'a kawe'-úmai méranaawe simátimiyo.

²⁰ Tímótiyo Maníkó simámakain-aaiye aráánámakain-aaiye káráwimai kawe'án-uwo. Maníkómbó ímbo arááíwáén-kwaasi úwoi-aai wésefo mináái ánaaemba uwátimiyo. Karo'á sésa seyaafá-tántáá'á ísaraumnemo mósimesi-aaimo síyamba ánaaemba uwátimiyo. ²¹ Tuwímbai sésa seyaafá-tántáá'á ísaraumne sésa pósa Maníkómpá'ó timankúnkúmbo on-ámbá ifátukaawe.

Maníkó seyaafá'-wáásí úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inái súné.
Kemá Póro súná-aai tai'áíye.

2 Tímóti

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Tímótin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aaí simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkárowana ména Tímóti Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimarówana wenópa'a kuráiyé.

¹ Tímótiyo kemá Póro maanáái maanáúfáífimbá agaimaráúmpo isaaó. Maníkó weni imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráisitini-aaí kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Maníkó óraaka'a séna Ísu Káráisitíye'a kááísamai méraamba pó'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáin-aaí kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. ² Tímótiyo kesáánimba óna'a sirumbó wéamundawi ómpo maanáái maanáúfáífimbá agaimaráúmpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráisiti kentáásí Fasi'aénkóe úwoi áwa'nai esarai tirumbá uwánkesarai faru uwánkaayantafe'a inái sune.

³ Kesíwá'námo Maníkómbó arááiwakaantemba kemá miyá únana mindásafena ke-sirumpimbá ímba aaí wéraiye. Maníkómpá'ó inaimó súnnda entáfé'a imáyáa é'a aasiyaasí áísai e'a súwi simánkaumne. ⁴ Ifi'ó tasínkaraanda imáyáa é'a aneka'á awánánae-imayaa úmae wéiyé'a embó awánaanda sirunkó óraa-kawe'a íniye. ⁵ Ísu Káráisitini-aaisafemo amankúnkúmbó ónda ímbo óikakembo óndamo arumpinkémbó óndasafe'a imáyáa úne. Aifa'á enaráárán-áwí'a Róisi Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úwana minkákémbá enanón-áwí'a Yúnisi Maníkón-aaisafena amankúnkúmbó uráimba ewará'á miyá wée Maníkómpá'ó amankúnkúmbó ónda érai'a mindá ísaraumne. ⁶ Mindásafe'a simáme'a sune. Maníkómó fasi'aémbó ámakaimba ta'ótoke weni kísau mauwó. Maníkóní kisaumo máíndasafe'a siyáamba ane'á ta'ótoraawanana Maníkó fasi'aémbá ámakaiye. ⁷ Maníkó imáyáasa símakowata fasi'ámaisá méta ínta sáátáfeta éta imáyáasa wétimeta kesúrata káráwimai kawe'á uréta úndasa po Maníkómó fasi'aémbó ámakaimba ta'ótoke weni kísau mauwó.

⁸ Mindásafe kentáásí Fasi'aénkó siyáin-aaimo simátimendasafena ímba áá'a íno. Fasi'aénkóní

waási-i'o úndarakemba ándáfa'a sínkaraawa'o méraundasafena ímba áá'a íno. Maníkó fasi'aémbá ámimba po ásé-aaí simátímínasamo áí'o índa-i'o uwánkaiyamba sí'o úni'o uwásínkaraantembo uwánkaiyamba ímba imáyáamo indá fasi'ámai méraao. ⁹ Maníkó séna sáwí-imayaafinkemba faútínkáana'a kawe'-aantemba úmai méraaro siyáiyé. Kesáá

kawe-kísáúúmó maúndasafenasa ímbanifo weni imáyáafinkemba séna úwoi túwa'-nai ónaumne siyáimba póna kentáásí sáwí-imayaafinkemba faúsinkenasa séna kawe'-aantemba úmai méraaro siyáiyé. Áwáura'a Maníkó maramá ímbo úmakonka'a Ísu Káráisitini kisausafena imáyáa éna séna úwoi túwa'nai ónae'a to'mayaa úne siyáiyé.

¹⁰ Maníkó kentáásáfénawe séna to'mayaa úmakaimba paápé úwana Ísu Káráisiti marápá'á kuména kentáásí sáwí-imayaafinkemba wéfausinkaiye. Waási púwówini áwáuma wemá íyáákéna ta'ásuwowasa wiyómpa'a aúí'a úmai maé'mae'a ésa ímba puwónááwe.

Minásé-áái paápé úwata ísaraumne.

¹¹ Minásé-ááímó simátíméndasafena Maníkó simásiména séna aantá-waasi-i'a éma ai'maráana maanáse-áái simátíma'mae núwo súwa'a ¹² miyámó ówándarakemba sí'o úni'a úmai ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a ímba sigaesáfé'a úne. Moóráwígon-aaisafe'o érai'emo sé'a wenká'ó simankúnkúmbó úndawimba awané'a símakain-kisau káráwisa'a mináái érai'-aain-iye súnnda pó'a ímba sigaesáfé'a úne. Maníkó waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanáa ímbo tiyáindara'a símakain-kisau wégarawiye. ¹³ Tímótiyo érai'-aaimo simámakaunda arumpimbá ta'ótore arááíwae Ísu Káráisitíye'a kááísamai mé

wenááisafe amankúnkúmba wée wembá arumbá amé miyá úmae iyuwó. ¹⁴ Maníkó érai'-aaimo simámakaimba Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáásirumpimba méraimba po weni fasi'aéntámbá minéráí'-áái káráwiyuwo.

¹⁵ Ésiyaa-marafaken-kwaasi seyaafá'á tínaaeni'o uwásiyukaampinkemba kae'-wáásí moóráwigon-awi'a Físérasí isaná moóráwigon-awi'a Émósénisi isamá mináái ísaraane. ¹⁶ Moóráwigon-awi'a Ónésíforasi kesópa'a tóso éna kawe'-áái simásimena kesí imáyáa aúí'a uwásinkena ándáfa'o méraunda ímba aigaesáféna isa'á mindásafe'a Fasi'aénkóm-pá'á inai súnnda Ónésíforasi wení naaúmpa'o méraan-kwaasiye kawe'á uwátinkainkwae sé'a inai sune. ¹⁷ Wemá Rómu-naopa'a taména siyaafái émena ándáfa'o méraunda tasuwánéna kesí imáyáa aúí'a uwásínkaraiye. ¹⁸ Ááéma Éfésási-naopa'a koméraawanana sáwífa-kanaa wemá súwa'nai úwa é'a awánaraane. Miyámó uráintafe'a sune. Fasi'aénkó waásimo méraawini áwáumo tísai índa-kanaa títana Fasi'aénkó wentáféna arumbá uwánkainiye sune.

2

I-wáásímó fasi'ámaimo méraantemba miyáumai fasi'ámai méraaomo siyáin-aaí.

¹ Kesááninkoo Ísu Káráísiti úwoi wéawa'nai-ifo fasi'ámai méraao. ² Sáwífa'-waasi túranka'o simátimewanda-aaí isé kawe'-ímáyááwárá'-wáásí fasi'ámaimo méraawi kawe'-úmáimo simátimiyawi simátímínasa miwíwárá'á ta'ótokesa simátíméro.

³ I-wáásímó umbai-tántáá'ó tímémbo fasi'ámaimo máéntemba Ísu Káráísitini waási-i'a óndarakemba embá umbai-tántáá'á ámémbanifo fasi'ámai méraao. ⁴ I-wáásí miwítí óraako aamoí ínkwaé sésa wenáái wéaraaiwaesa ímba fí'o-fi'on-tantaatafesa imáyáamo iyamba óraakoni kísausafesa imáyáa wéowe. ⁵ Moórá-aaí isaaó. Tuwaantantésamo kontembá moóráwigomo wení óraakon-aaí iséna awaantanténamo iyénamo éna méyámbá máíníye. ⁶ Moórá-aaí isaaó. Kísauomo fasi'ámaimo owímó ombá tómbó fakaráán-kanaamo tisasá aifa'á fáká'mai wénaawe. Mináái imáyáa é Ísu Káráísitiye'a fasi'ámai méraao. ⁷ Simámunda-aaí imáyáa inaná Fasi'aénkó imáyáa amína minááígóní áwáuma isáínone.

⁸ Ísu Káráísiti Téffitin-aísaafitantambo uráiwai puwénamo iyáfasinkaiwaintafe imáyáan-uwó. Mináái ásé-aaí simátímakaunda-aain-íye. ⁹ Minásé-ááímó simátimewandarakemba ándáfa'a másinkesa sáwí'o owímó tíyayaanka'o kárá'umaesamo mátinkaantemba kembá síyayaanka'a kárá'umaesa sí'o iní'a úmai ándáfa'a másínkaraafo kemá úwoi ménaumpo Maníkón-aaigo wété ínasa ísáaro. ¹⁰ Mindásafe'a Maníkómó wemparí'o úmáráín-kwaasisafe'a imáyáa é'a pó'a umbai-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a méraumne. Ísu Káráísiti miwítí sáwí-imayaafinkemba tí'maena kawepá'á métinkainasa sámó kain-áémpá'á maé'mae'o iyantafe'a umbai-tántáátáfé'a ímba imáyáamo únda fasi'ámai méraumne.

¹¹ Maanáái érai'-aain-íye.

Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasa póta puwétaamo éta weséta méranaumne.

¹² Umbai-tántáá'ó ímbo imáyáamo éta fasi'ámaimo métaamo éta waásiya'o káráwiyintemba kesááwárá'á miyásá ónaumne. Sínaaembo uwámenanasaamo éna kentááwárá'á miyá íníye. ¹³ Wenááisafetaamo simankúnkúmbó urétaamo ifátúwáananasaamo éna wemó sintembó miyámó éna ímba kanaa'á tuwéna fí'on-aaí síníye.

Mináái érai'-aain-íye.

Maníkóní kísau arupíse úmai maínana aamoí uwánkainomo siyáin-aaí.

¹⁴ Tímótiyo Maníkón-aúranka'a maanáái símai tááka-tinke óraaka simátíma'mae iyé sé maanáái imáyáan-oro. Úwoi-aaisafe'a sáwífa'-aai sé'a aaisambá wésefo mináái ifátúwáaro. Minááímó isáíyanamo éna minááígó ímba kawé'á uwátinkaina'a sáwí'a ónááfo súnnda-aai simátíma'mae iyuwó. ¹⁵ Maarán-kwáásí-í'o ónae sé maarán-uwo. Érai'-aaimo arupíse úmai simátímíndawima éma Maníkóní kísau-waasi éma ení kísausafe ímba aigaesáfé indawí éma miyámó émo e Maníkón-aúranka'o ménda simáména séna kawé'-úmai méraane síniye. ¹⁶ Úwoi-aai Maníkómbo ímbo arááiwaén-kwaasimo sen-áái ánaaemba uwámuwo. Miyán-ááímó sen-kwáásí ímba Maníkóntáfésa imáyáa ésa sáwísáwí'a úmae wéiyowe. ¹⁷ Sowáéfitambo énamo seyaafá-túfá'ó intembá miwí tááigo wété ímbá pósa sáwí'a ónááwe. Miwífínkémbá kae'-wáásí túwí'a moóráwigon-awi'a Áíméniyasi isaná moóráwigon-awi'a Fáírítasi ¹⁸ minkáé'nárai érai'-aai ifátuwe-sarai sésarai pukáundafinkenta é'a íyáfasinkaunda póta ánaaemba aneká'á ínta íyá-fasinanaumne séyasa isésa tuwímbai Ísu Káráisitín-aaisafesa kae'-ímáyáa wéowe. ¹⁹ Áfombo fasi'ámáimo faimaráantemba Maníkó áfonkaan-tantaa'a fasi'ámái faimaréna minká'á aúfái agaimaréna séna Fasi'aénkó wení waási é'a tuwánaraiye séna moórá-aai agaimaréna séna Fasi'aénkóní waási únemo sewí sáwí'o ombá tínaaemba uwáméro agaimaréna siyáiyé.

²⁰ Moórá-aaimo simáménda isaaó. Óraa'-naumpa'a tuwímbai-taufa'a marésa tuwímbai korí-óntántámbo úmakaan-taufa'a marésa tuwímbai taaisambó úmakaan-taufa'a marésa tuwímbai agari'-márásámbo úmakaan-taufa'a marésa óraa-kanaa aantemba korí-táúfápínkémbá nésa úwoi-kanaa taai-taufápínkémbá wénaawe. ²¹ Simátímakaunda-sawi-kisugombo tínaaembo uwámesamo kawé'-úmaimo méraawi kawé-táúfákáámbo úmai mésa Maníkóntáfésa imáyáa wéesa Maníkómó kawé-kísáú timíndasafesa to'mayaa úmai méraawe. ²² Ifó'-wáásímó sáwí-tantaatafesamo tirááisafesamo ombá ánaaeni'a uwátimé arupíse úmai mérenda-imayaa é Maníkón-aaisafe amankúnkúmbo úmae iyí-ímáyáa wétimé faru úmai mé tirumpimbó kawé'-aantembo imáyáamo ésamo Fasi'aénkómpá'ó áisai esamo súwa'nai ínkwae sésamo ontembá miyán-uwo. ²³ Úwoi-aaisafesamo sáwífa'-aaimo sembá minááiyákémbá aaisambó sembá ísaraampo ánaaeni'a uwátimiyo. ²⁴ Fasi'aénkóní kísau-waasi ímba aaisambá sésa faru uwátinkesa kanaa'á aráátimesa aaisambó sembá tasí uwátinkesa ²⁵ wempa'á mésa miwímó kentááimo taráísón-kwaasiti imáyáa kawé'á uwátinkesa miyámó íyanamo éna Maníkó imáyáa timínasawa Maníkómpá'á tésawa érai'-aaisafesa érai'e sénáa ína sénááo. Mindásafesa Fasi'aénkóní kísau-waasi amu'marésa méranaawe. ²⁶ Waántáwanko ken-ímáyáa íwae séna miwí ta'ótokaiye. Érai'-aaisafesamo érai'emo sésamo ésa kawé'-ímáyáa ésa waántáwankomo ta'ótotuwenamo méraimpinkemba tufíntuwesa Maníkómpá'á ténááwe.

3

Ánaaen-kanaagon-ai.

¹ Tímótiyo ánaaen-kanaamo tíndamo umbai-tántáa'ó paápé índasafe imáyáan-uwo. ² Minkánáará'á waási maará íyamba kesáfésa aantemba aamoí ésa óntantafesa aamoí ésa kesáfésa kawé'-wáásí úne sésa kentúma maimaé wéiyesa tuwímbai símai sáwí'a uwátinkesa tinófoi-taai taraisésa túwa'nai owísáfésa ímba súwi sésa Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa ³ miwítí waási ímba imáyáa tímésa ti'ó kaótuwe méraamba ímba aaweyáa ésa karo'-áái simátinkesa miwí túra'a ímba káráwiyesa tiyésa kawé-tántáátáfésa tíyántafesa uwátinkesa ⁴ namuro-wáásísáfésa miwítí waási pintaru'á ésa sáwí'a uwátinkáaro sésa sáwí-amba ááema arááiwaesa miwí túma mósá marésa sáwí-tantaatafesa tirááisafesa ésa aamoí ésa Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa ⁵ waási túranka'a Maníkóní waási úne karo'á sésa Maníkóní fasi'aémbá tínaaeni'a wéuwamefo miyámó on-kwáásí ánaaemba uwátimiyo. ⁶ Miwífínkémbá tuwímbai fi'o-fi'on-daumpa'a iyésa ímbo kawé'-ímáyáámó on-íníntáfésa karo'-áái sewasá isésa miwí tááisafesa érai'e wésewe. Minínímbá

aoisaambá owaná óraa'-i'a isasá miyá-sáwí-tántáá'á tirááísafesa owaná misáwí-tántáákó miníníntómbá ta'ótokaiye. ⁷ Miníníntómbá seyaafá'-wáásí táái isésa ímba kanaa'á tuwímbai isésa érai'-aai ta'ótokaawe. Mindásafesa miyán-karó'-wáásí tááísafesa érai'e wésewe. ⁸ Naaófá'á Mósesemo méronka'a kae'nárai-tuwi'a moóráwígon-awi'a Yánísi úwana moóráwígon-awi'a Yámbírísiye'o Mósesen-aaimo taráíyaayantemba minkaró'-wáásí miyáumai érai'-aai taraisésa imáyáa sáwí'a ésa tóikakemba Maníkón-aaisafesa érai'e wésefo ⁹ ímba óraaka'a miyá ónááwe. Miwí karo'-áái sésa méraamba tuwánésa sésa karo'-wáásín-owe sésa miwí táái ímba arááíwaenaawe. Naaófá'ó Yánísiye Yámbírísiye'o sirááyan-karo'-aaisafesa miyá siyáawe.

Érai'-aai ta'ótore méraaomo siyáin-aai.

¹⁰ Miwí miyá wéfo emá ímba miyá uráampo naaó'-naoken-kwaasi simátimunda-aai isé kemó méraundawini áwáuma suwáné kemó wénundawini áwáuma suwáné uréma po mináái wéaraaiwaene. Maníkómpá'á simankúnkúmba é'a faru úmai mé'a imáyáa timé'a umbai-tántáápímbó fasi'ámaimo méraunda-aai ísaraane. ¹¹ Ántiokunaopa'e Álkóniyamu-naopa'e Rísítara-naopa'emo maéwándara'a umbai-tántáá'á simésa sí'o úni'a uwásínkówa'a ímba imáyáa é'o fasi'ámaimo maéwánda suwánaraane. Kem-pímbá óraa'-umbai-tantaa'a úmbanifo Fasi'aénkó mimpínkémbá síkaiye. ¹² Ímba ken-aantemba sáwí'a uwásínkaraafo maarán-kwáásíwárá'á sáwí'a uwátinkanaawe. Ísu Kárásítiye'o kááísamai mé'a wentáfé'o imáyáa é'o mé'a miyá ónaemo sewí umbai timénááwe. ¹³ Sáwí-waasi karo'-áái sésa fí'owiti imáyáa kotafisewí sáwí'a úmae iyésa tuwímbai karo'á simátinkesa miwí karo'á simátiyuwanaawe. ¹⁴ Emá ímba miyá indá simátímakaunda-aaisafe érai'e fasi'ámai sé mináái fasi'ámai ta'ótoraao. Minérai'-ááímó simátímakaundawisa kawe'-úmai suwánaraanda po mináái fasi'ámai ta'ótoraao. ¹⁵ Emá iyámpói mérondera'a Maníkón-aai aúfáífinken-aai simátíma'mae iyúmba ísaraanda káfé'wara'a wéisaane. Maníkón-aai aúfáífinken-aai toráumaimo awánaawi kawe'-ímáyáa ésa Ísu Kárásítin-aaisafesa timankúnkúmba owaná Maníkó sáwí-imayaafinkemba wéfautinkaiye. ¹⁶ Maníkó imáyáa timúwasa Maníkón-aai aúfáífimba seyaafá'-áái agaimakáamba pósa mináúfáífinkén-ááísámbá Maníkóní aambá aráátíméwasa aoisaambó uráantafesa óraaka sésa sáwí-imayaa arupíse uwátinkesa kawe'-aantemba úmai méraiyan-amba wéaraatimewe. ¹⁷ Maníkóní kísau-waasimo Maníkón-aai aúfáífinken-aaimo ísáimaimo kawe'ó íyanamo éna minááígó kawe-kísáú-wáásí-í'a uwátinkainasa Maníkómó kawe-kísáúmó timínda-kisau fasi'ámai kawe'-úmai maenááwe.

4

¹ Tímótiyo Maníkón-aúranka'e Ísu Kárásíti pukáan-kwaasiye túnaraan-kwaasiye miwítí áwáumo tísai índawin-aúranka'e óraaka simáme'a sune. Ísu Kárásíti mara-pá'ó kumínda-imayaa é'a wení waásiya'o kawáánínda-imayaa é'a óraaka simáme'a sune. ² Seyaafá-kánáa Maníkón-aai óraaka simátíme kawe-kánáámó inda simátíme sáwí-kanaamo inda úwoi mindáwara'a simátíme wempakémbá simátímínana minááígó tirumbá waeránasa isáiyamba miwítí imáyáa arupíse úmai fasi'átinke simátíma'mae wéiye ímba ifátuwaao. ³ Ánaemba moórá-kanaa tínasa érai'-aai ímba ísámae iyónááfo káfé'a érai'-aai simátíma'mae iyuwó. Ánaemba moórá-kanaa tínasa sáwí-tantaatafesa tirááísafesa ésa aamoí íyan-aai simátimiyán-kwaasisafesa tiyaafái ésa miwí táái aantemba isésa ⁴ érai'-aai tínaemba uwámesa maní'-áái isáiyambanifo ⁵ emá fasi'ámai ménana umbai-tántáá'ó empá'ó tinda fasi'ámai méma Maníkón-aai simátíma'mae wéiye wení kísau maimái tai'aaó.

⁶ Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo nombó fatíyóntemba kárika'a kembá Póromba sínkamiyana kesí naaegó miyáumai kumína'a puwónaumne. ⁷ Tuwaantantésamo kontembá kawe'-úmai wé'a ayáiyá'á komé'a Maníkóní érai'-aai ta'ótoke'a simátímakaunda ⁸ Fasi'aénkó kesí méyámbá tokáimba póna arupíse úmaimo méraunda-anondaa simíníye.

Ánaaemba Fasi'aénkó arupíse úmai-meyambo timíndawi siména ímba ken-aantemba simínífo kumíndasafesamo aamoimó ésamo amu'makáawiwara'a wétimena simíníye.

⁹ Tímótiyo úwoiyaambo kesópa'o tinda-ímáyáá

wée méraao. ¹⁰ Moóráwigon-awi'a Tímasi marapá-tántáátáféna aamoí éna póna siyuwéna Tésáróníkaa-naopa'a kóísana moóráwigon-awi'a Kérésénisi Kérésíyaa-marafa'a kóísana moóráwigo Táítási Tárímésiyaa-marafa'a kóísana ¹¹ Rúku weyáá kesé'a méraifo Máákaamba koái'mae tekaiyó. Mááka tasúwa'nai éna Maníkóní kísau tamáino. ¹² Moóráma Tíkíkaasimba ai'marúnnana Éfésási-naopa'a kóuraiye. ¹³ Ááema Tóróasi-naopa'a kesí wáá'a tuwááwánana Kápási káráwiyaifo maimaé téma aúfái-wandaaiwara'a aifaráán-tántáá'á kári'-aufaiwara'a maimaé tiyó.

¹⁴ Moóráwigon-awi'a Árékísanda wení kísau kópaa-ontantambo tuwímbai-tantaa'o iwái óraa-sawí'a uwásínkáimba póna Fasi'aénkó anondáá sáwí-meyamba amíníye.

¹⁵ Maníkón-aaimo simátimewanda wemá símai taráísukaifo wembá káráwiyuwo.

¹⁶ Aifarí'e'o aaimó simásínkáámbo minááímó sénae'o únda seyaafá'-wáásí ímba sáéfo tésa súwa'nai uwa'á Maníkóntáfé'a ímba anondáá sáwí'a uwátinkaaó sune. ¹⁷ Miwí ímba súwa'nai uwaná Fasi'aénkó súwa'nai ena fasi'aémbá símísa'a Maníkón-aaí seyaafá'-ááímó simátímakaunda ímba Yúndaa-waasin-ifo ff'onkaa-waasi siyáunda ísaraawe. Áwáfiyaamo in-íyánkón-óipinkembo maiyauwénamo kawepá'ó móánkáintemba Fasi'aénkó aaifimbó maisínkáámpinkemba síkena ¹⁸ sáwí'o uwásínkémpinkembo éna sí'mai wíyómpa'o wemó kawáánipa'a kawe'-úmai mósinkainiye. Wení sámó kaimbó waé'wae'o índa érai'-aain-iye.

¹⁹ Pírísikaante Ákwíraante simátime sé kawe'-úmai méraakaiyo siyó. Ónésíforasinte wení naaúmpa'o méraan-kwaasiye simátime sé kawe'-úmai méraaro siyó. ²⁰ Érásítasi Kórinti-naopa'a méraisana Tórófímasi áí'a úwa'a Máíritasi-naopa'a auwé'a tiyáumne. ²¹ Áú'o sin-kánáámó ímbo tiyáindara'a imáyáa é úwoiyaamba tiyó. Yúpíyúyasiye Píyúténisiye Ráínásiye Kíróndiyawe seyaafá'á Maníkóní waásiye entáfésa sésa kawe'-úmai méraao sewé.

²² Fasi'aénkó kembiwísé'a ména úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póromo súnda-aaí tai'áiye.

Táítási

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moóra-waai úmai sísamaifakemba afa'móráe-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Táításin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aaí simátíma'mae iyúnkakemba ándáfa'a ánkárowana ména Táítási Kírítí-marafa'o Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé.

¹ Táításiyo kemá Póro moóra-aaí sénaumpo isaaó. Kemá Maníkóní kísau-waasi é'a Ísu Káráísitini aantá-waasi-i'a uwásinkena si'mákaiwai úne. Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi timankúnkúmba úmae wéiyesa érai'-aaí ísámae wéiyesa Maníkóní aampa'ó wéiyontafena Ísu Káráísiti mináái simátimiyo séna si'mákaiye. ² Naaófá'á Maníkó ímbo karo'ó siwái érai'-aaí aantembo siwái óraaka séna kemparí'o úmaraunda-waasi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwata érai'-aain-iye séta méraumne. ³ Maníkómó imáyáamo urón-kanaa tínaena úwana Ísu Káráísiti wenáái simátimuwana Maníkó simásimena séna kesáái simátíma'mae iyuwó séna kentáásí sáwí-imayaafinkentaamo faúsínkáíwaisa mináái siyáiyé.

⁴ Táításiyo maanááimá maanáúfáímbá agaimarúmpo isaaó. Ísu Káráísitinka'o simankúnkúntaamo úndantemba emá miyá éna érai'a kesááninkaamba ómpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-imayaafinkentaamo faúsínkáíwaiye úwoi áwa'nai esarai faru uwánkaayantafe'a inái súné.

Táítási Kírítí-marafa'a koména kísau mo máiyáin-aaí.

⁵ Esékaima Kírítí-marafa'a komékai embá auwé'a kenkáísí kísau ímbo taí'áronka'a embá auwé'a tiyáumne. Minkísáú kawé'ó indasáfé'a embá auwé'a simáme sé'a seyaafá'-náópa'a Maníkóní waási óraa'-waasi íyáfasintinkafa'a wínone sé'a auwé'a tiyáumne. ⁶ Íyáfasintinkaan-kwaasi maarán-kwáásín-owe. Miwífímbá ímbo sáwí-aaimo wéráiwai ésa kímhora-inimba mapá kuráawi owasá miwítí iyámpói maarán-iyámpóin-owe. Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba íyasa kawé'-iyámpóin-owe sen-iyámpói ésa tinófoi-taai ísááwin-owe. ⁷ Maníkóní waásiya'o káráwiyowi Maníkóní kísaura'a káráwiyomba pósa maarán-kwáásín-owe. Miwífímbá ímbo sáwí-aaí wéráiwai ésa kesáái íyáákainkwaé ímbo sewí ésa ímbo ááéma aaisambó sewí ésa ímbo uwóí'o on-dómbá námae nésa uwóí'a owí ésa ímbo aaisambó sewí ésa óntantafesa ímbo túrande-urande owí ésa ⁸ namu'-waasi naané tóné timésa owí ésa seyaafá-kawé-tántáátáfésa aamoí owí ésa kawé'-ímáyáá owí ésa arupíse úmai méraawi ésa Maníkón-arááímo wéwaewi ésa miwí túma kawé'-úmai káráwiyowi ésa Maníkóní waásiya'o káráwiyowi miyán-kwáásín-owe. ⁹ Maníkóní érai'-aaimo simámakaunda-aaí fasi'ámai ta'óto'maesa íyóro. Miyámó ésamo ésa érai'-aaí kanaa'á simátimesa fasi'átinkanaafo miwí tááisafesa

karo'-ááin-iye sewí-tááigomba íyáákanaawe.

¹⁰ Sáwífa'-waasi kawé'-áái ímbo wéaraaiwaesa úwoi sáwífa'-aaí símae wénesa miwífínkémbá Yúndaa-waasi sáwífa'-waasi miyá ésa karo'á simátinkesa ¹¹ óntamba maénae sésa karo'-áái simátimesa tuwímbai-akumba sáwí'a uwátinkesa sáwí'a wéfo mináái aambá fáitinkaa. ¹² Kírítí-waasifinkemba moóráwigo kawé'-ááímó siwái séna Kírítí-waasi aasiyaasí karo'-áái sésa afáá'-wái-wáámbó ontembá sáwí'a úmai kafóná-í'a úmai mésa sáwífa-tomba náma'nama'a wéowe siyáiyé. ¹³ Siyáin-aaí érai'-aain-iye. Mindásafe miwí-ímáyáá fasi'ámai arupíse uwátínkénasa Maníkón-aaí kawé'-úmai arááíwaesa ¹⁴ Yúndaa-waasiti maní'-áái ímbo isésa érai'-aaimo taráíyaawi-taai ímbo isáíyamba ifátúwáaro. Miyá íyantafe miwítí imáyáa arupíse uwátinkaa. ¹⁵ Imáyáa kawé'-aantembo owí seyaafá-tántáátáfésa imáyáa ombá kawé'-ímáyáá aantemba wéfo imáyáamo sáwí'o owí Maníkón-aaimo taráísón-kwaasi miwítí imáyáago sáwí'a isaná tirumpimbá karo'-áái wéraisasa pósa seyaafá-tántáátáfésamo imáyáamo ombá ímbo

moórá kawe'-ímáyáá wéowe. ¹⁶ Miwí tóikakemba karo'á sésa Maníkón-ai arááiwaumne wésefo sáwí'-aantemba ésa kawe'-áái taraisésa ímba kanaa'á kawe'ó ombá miyáumai méraawini áwáuma Maníkómbá tínaaeni'a wéowe.

2

Ásé-ai arupíse úmai simátíma'mae iyuwómó siyáin-ai.

¹ Táításiyo ásé-aaigoni áwáuma érai'-aaimo simámakaunda simátíma'mae iyuwó.
² Waurántómbá simátíme sé ímba uwóí'o on-dómbá námae wéne'a uwóí'a wée'a arupíse úmai mé'a kentúra'a káráwimai kawe'á é'a Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba é'a fasi'ámai mé'a imáyáa timé'a fasi'ámai méraiñana ímba tuwesaraí íno simátímiyo.
³ Áráankantomba simátíme sé Maníkóntáfé'a imáyáa é'a ímba tíyo-ai wése'a ímba uwóí'o on-dómbá námae wéne'a uwóí'a é'a aú-inimba kawe'-ámbá aráátíméro simátímiyo. ⁴ Miyámó íyasamo ésa aú-inimba minkáwé'-ámpá'á wésa tuwaai'wainé tíráá'-marine tirumbá timésa ⁵ túra'a káráwimai kawe'á ésa kawe'-aantemba ésa tuwaai'wainká'é tíráá'marinka'e naanka'é kawe'-úmai káráwiyesa tuwaai'wain-táái isánááwe. Miyámó íyasamo ésa tuwánésa sésa Maníkón-ai kawe'-áái-nye sénááwe.

⁶ Ifó'-wáásísómbá óraaka simátíme sé kentúra'a káráwimai kawe'án-oro siyó.
⁷ Seyaafá-tántáá'á kawe'á inasá awánésa emó indantembá miwí miyá íya simátíma'-maemo íyínda ímba óikaken-aantembo simátímínda arumpinkénkwará'á simátímiyo.
⁸ Kawe'-áái aantemba simátímínasa karo'-áái-nye sésamo karo'-ááímó saafá íyanamo éna ímba wérainasa tigeasáfésa ésa ímba símai sáwíta uwásinkanaawe.

⁹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasisafe maanáái simátímiyo. Káráwiyaan-kwaasi-taai isé'a aamoí uwásinkaiwae sé'a kawe-kísáú wémae'a miwísáfé'a ímba anondáá seró. ¹⁰ Miwítí moparáwímbá ímba umémbá é'a kawe'-aantembo íyamba tuwánánááwe sé miyán-áái simátímiyo. Miyámó íyanamo éna Maníkón-ai kentáásí sáwí-imayaafinkembo faúsínkáín-aaigo óraa'a íníye.

¹¹ Maníkó úwoi súwa'nai enasa Ísu Káráísitimba ai'marówana fí'o-fi'on-kwaasi miwítí sáwí-imayaafinkemba faútinkaindasafena marapá'á kunkáimba póna ¹² Maníkó úwoi súwa'nai enasa kawe'-ámpá'ó konda-ántá aráásímakaiye. Minánkó maarán-íye. Maníkóntáfésa ímba imáyáa owí sáwí'o ombá sínaaeni'a uwátimeta marapá-tántáátáféta siráásafeta úndasa sínaaeni'a uwámeta marapátáámó méraundara'a kesúrata káráwiyeta arupíse úmai méta Maníkóntáféta imáyáa éta méta ¹³ amu'maréta Maníkó fasi'aénkwáráwíyé Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaiye sáwara'o paapé íyantafeta timu'maréta méta paapé íyan-kanaa sirunkósá kawe'á íníye. ¹⁴ Ísu kentáásí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawe'-wáásí-í'a uwásinkenasa wení waási-i'a uwásínkáíwaisa méta kawe-kísáú maénae séta méraundasafenasa mindásafenawe séna Ísu Káráísiti pukáíye.

¹⁵ Táításiyo mináái simátíme Maníkóní fasi'aéntámbá miwítí imáyáa kawe'á uwátínké-nana aaí ímbo isáyawi minááígó tirumbá waeráinasa aaí isáaro. Sinda-áái ímba isáafainifo óraaka simátímiyo.

3

Maníkóntáfé'a imáyáa é'a arupíse úmai méraaro simátímiyomo siyáin-ai.

¹ Táításiyo Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaandawi ómpo maarán-áái simátímiyo. Marapá-kísáúr'á'ó káráwiyaan-ora'-waasi tísamaifimba mé'a miwí táái isé'a kawe-kísáúsáfé'a to'mayaa úmai amu'maré'a mé'a ² ímba karo'á símai sáwí'a uwátínké'a ímba aaisambá sé'a faru úmai mé'a seyaafá'-wáásí kawe'-áái aantemba sé'a méraaro.

³ Ááema sáwí-imayaawara'-waasisa méta aai ímba iséta sáwí-ampa'a wéweta sáwí-tantaatafeta sirááísafeta éta méraawanana misáwí-tántáákó ta'ótorowata sáwí-imayaasafeta sirááísafeta éta sáwí'a úmai méta

fí'owiti moparáwintáféta súraniyamba éta síyánta uwátinkaawanasa kentáa títámba uwásinkaraawe. ⁴ Énifo Maníkó kentáási sáwí-imayaafinkemba faúsinkáíwaisa séna sirumbá uwátinkaunda pó'a túwa'nai ondá aráátimenaumne siyónka'a Ísu Káráisitimba ai'marówana marapá'a kumúwana ⁵ Maníkó kawé'-ámpátá mészinkaraiye. Kesáámó kawé'ó úndasafenasa ímba kawé'-ámpátá mészinkaraifo arumbá uwásinkenasa kawé'-ámpátá mészinkaraiye. Nombá maisinkénasa aú'a úmai méraawanana Maníkóni Ufaen-ámútánkó aúita uwásinkontafena kawé'-ámpátá mészinkaraiye. ⁶ Ísu Káráisiti sáwí-imayaafinkemba faúsinkáíntafena Maníkó imáyáa éna wení Ufaen-ámútánkó kentááfimbá úwoi óraa'a uwásinkáínta ⁷ póna úwoi súwa'nai uwásinkenasa séna arupíse-waasin-owe. Érai'a aú'a úmai maé'mae'o íyani'a uwátinkanaumne sisatá amu'maréta méraumne. ⁸ Mináái érai'-aain-iye. Miyáumai káráwiyaan-kwaasi-taai isésa kawé-kísáú wémaesa méraaro.

Táitásiyo minááímó óraaka'o simátímínda siráái wétaiye. Miyámó inasamó ésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owí fasi'aén-ímáyáa ésa kawé-kísáú maenááwe. Mináái kawé'-ááígó póna waási túwa'nai íníye. ⁹ Énifo úwoi-aaisafesa sáwífa'-aai sésa tíwá'náwe tinááfúísái túwí'wara'a sésa aaisambá sésa Mósesemo siyón-amaantafesa aaisambó sembá miyán-áái úwoi-aagoma póna ímba túwa'nai ínifo ánaaemba uwátimiyo. ¹⁰ Tuwímbaimo sáwí-aaimo símáimo tuwínkaa'-uwátinkááwimba kaumbo-kae-kánáa óraaka simátímínasamo ímbo isáiyamo e ánaaemba uwátimiyo. ¹¹ Miyán-kwáási kaéntámáimo méraawi ésa sáwí'o ombá kewará'a tuwánaawata kesááwará'a wétuwanauumne.

¹² Moóráwigon-awi'a Átémasina'i moóráwigo Tíkikaasina'iyo. Moóráwigomba ai'maráanana empá'ó wíndara'a imáyáa é Níkópórisi-naopa'a kempá'a tiyó. Áú'o sínda-kanaa Níkópórisi-naopa'a méraana tiyó. ¹³ Moóráwigon-awi'a Sínási aaimó isái-wáásígóe moóráwigo Ápórosiye emá túwa'nai inasarái Maníkóni kísau maimaésarai nóyááye. ¹⁴ Maníkóni waási súnnda-ai simátímínasa kawé'-ímáyáa ésa kísau wémaesa umbai-tántáa'ó wérainda-waasi túwa'nai esa pósa ímba úwoi-kísau maésa méranaawe.

¹⁵ Seyaafá'ó kesé'o méraawi entáfésa sésa kawé'-úmai méraao wésewe. Kentáási waási Maníkómpá'ó timankúnkúmbo owí esé'a méraawi kawé'-úmai méraaro simátimiyo.

Maníkó seyaafá'-wáási úwoi wétuwa'nai-intafe'a inái sune.
Kemá Póro súnnda-ai tai'áiyé.

Fírímóni

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áatáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna Fírímónin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ááéma Fírímóni kesí kísau maínkwae séna Ónísímasimba méyámba'mai máánkarowana ména minkísáúgón-áároi inkaiséna fí'on-daopa'a koména Ísun-aaí isópa'a téna Póro ándáfa'o méropa'a wéawa'nai-uwana Póro séna Ónísímasi tauweráinana Fírímóni aiyáínkwae sé'a maanáúfái agaimái amúne séna agaimái tuwówana Fírímónimpa'a kuráiyé.

¹⁻² Fírímóniyo kemá Póro maanáúfái agáúmne. Kesí waási po kesé'a ankarotaré kísau wémaendawi isaaó. Fasi'aénkóní waási ení naaúmpa'o túwaandu owí ísáaro. Ápíyaaó kentáá símánaakowara'a isaaó. Ákípaasiyo keséta taankarotaré fasi'amai kísau wémaendawi ewará'á isaaó. Ísu Káráísitin-aaí simátimewandarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a maanáúfái agai-amúne. Kenkáí sífáko Tímóti kesé'a méraiye. ³ Kentáásifowa Maníkóe kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye úwoi túwa'nai esarai faru uwátinkaayantafe'a inai sune.

⁴⁻⁵ Fírímóniyo kentáási Fasi'aénkó Ísumpa'a amankúnkúmba e Maníkóní waási arumbá timé méraanda-aaí isé'a pó'a Maníkómpá'ó inaimó súnnda entáfé'a imáyaa é'a súwi sune. ⁶ Kenkáí kísau go moórá-i'a isatá méta Káráísitiye'a káásamaisa méraundasafenasa wemá kawetá uwásínkáisa awánendasafe'a inaifínkémbá Maníkómbá áisai une. ⁷ Fírímóniyo kesífáko po Fasi'aénkóní waási arumbá timé túwa'nai ónasa aúí'o úmaimo méraan-aaí isé'a aamoí uwánkaunana sirunkó kawé'á isa'á áwa'nai e'a inai sune.

⁸ Ísu Káráísiti fasi'aémbá símakaimba pó'a ímba inkaisé'a sune. Emá moórá-i'a uwo sé'a súnidanifo miyán-áái ímba sénaumpo ⁹ aáno úmai wempakémbá áisai e'a sune. Sendantembá miyá ínone sénaumne. Emá arumbá siména'a kemá sirumbá wéamunda pó'a aáno úmai wempakémbó simáméndantemba miyá ínone sune. Kemá Póro Ísu Káráísiti wení kísau símakaimba wémae'a waurámbá káúnasa ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a ¹⁰ moóráwígón-awi'a Ónísímasintafe'a sune. Ándáfa'a mé'a Fasi'aénkón-aaí simámunana iséna Fasi'aénkómpá'á tisa'á sé'a kesí iyámpóiyamba óne sé'a wentáfé'a sune. ¹¹ Ááéma ení kísau ímba kawé'-úmai maúmba kísau gón-áároi inkaiséna kóuraimbanifo káfé'a kesí kísau kawé'-úmai maéna ení kísau kawé'-úmai máíniye. ¹² Káfé'a ai'maráanana empá'á wínama kesááninkaan-úmai aiyáínone. ¹³ Ónísímasimba ta'ótokaanana súwa'nai ínkwae sé'a únda isa'á úwoi miyán-ímáyaa úne. Ísu Káráísitin-aaí simátimewandarakemba ándáfa'a mósínkááwa'a méraunda enanondáá Ónísímasi súwa'nai íniiye óndanifo ¹⁴ némpa'a mémpo ímba ewé sindasáfé'a pó'a ímba úwoi ta'ótóráanda póna kesé'a ména súwa'nai íniiye. Ímba súwa'nai ónae sindá súwa'nai ónafainifo ení imáyáfinkemba súwa'nai ínone.

¹⁵ Ónísímasi kísau gón-áároi inkaiséna embá auwéna kárika'a fí'on-daopa'a taméraifo empá'á wéna aasiyaasí komérainiye-imayaa úne. ¹⁶ Fasi'aénkóní waásigomo óndantemba wemá miyá éna enáfákaamba póna ímba ení kísau wémaiwai aantembanifo enáfákoraamba éna empá'á wíniye. Kemá wembá sirumbó amúndantemba ewará'á arumbá wembá améma kesífá'an-iyé sínone.

¹⁷ Fasi'aénkóní kísau go kenkáí kísau mimbórá-í'a wéimba po kentáfé kesí naaúmpa'a iyuwómó séndantemba Ónísímasintafe miyá siyó. ¹⁸ Embó sáwí'o uwánkenamo moórá-tantaa'o maiyénamo ímbo amínamo e ímba wenópa'a té kesópa'a tina'á kemá méyánónaumne. ¹⁹ Kemá Póro kesiyáántamba agaé'a mimbéyámbá aménaumne sune. Ísu Káráísitin-aaí simámewana érai'e siyáanda maé'mae'o

inda-méyámbá kempá'á wéraitmba po ímba kanaa'á méyáninda-aain-iye. ²⁰ Kesífákoo Fasi'aénkóní waási ómpo áísai úndantemba miyá ina'á Fasi'aénkón-aúranka'a aúí'a úmai méraano.

²¹ Maanáúfáímó agaúnda imáyáa é'a sé'a kesáái isé áísai úndantemba miyá ínone. Emó indawí kemó áísai úndawimba íyáákainone. ²² Empá'á ke kondasáfé kesí mááaru'a to'-mayaa uwásinkaao. Ándáfakemba faúsinkaiya'a ení naaúmpa'a kondasáfé Maníkómpá'á inái simásinke moórá-maararu'a to'mayaa uwásinkaao.

²³ Moóráwigo-awi'a Épáfarasi Ísu Káráisitín-aaimo simátimunkakemba ándáfa'a ánkaraawana kesé'a ména kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro wésiye. ²⁴ Kesé'a kisaumo máéwi-tuwi'a moóráwigo Máákaani moóráwigo Árisítakasini moóráwigo Tímasini moóráwigo Rúku miwí sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

²⁵ Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kesé'a ména úwoi wétuwa'nai-intafe'a inái súné.
Kemá Póro mináái símai tai'áúmne.

Ípúru

Ísu wíyómpa'a iyówana moóráwígon-awi'a ímbo agaimakáiwai moórá-wai úmai sísamaifakemba afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Yúndaa-waasi moórá-awi'a Ípúru-waasi Ísun-aai isésa wení aampa'ó kuntáfésa tuwíyáái ésa sáwí'a uwátínkówasa minámbá ifátuwesa ááéraan-amaan-amba aneka'á arááiwáéfo séna maarán-áái agaimái mátímakaiye.

Ísu Maníkón-ááninkoma Mósesemba íyáákaraiye. Ísu aifa'-ámáán-káwáágómá amáán-kisau-waasi íyáákaraiye. Póí tufú'mai Maníkómbá amakaamba aifa'-ámáán-ámá isaná Ísu marapá'á kumbéna kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwáíndasafena puwéna wenúuma Maníkómbá amakaimba póna kentáásí amáán-amba wikáimba pó'a Ísumba ímbo aúwémba fasi'amai méraaro séna agaimái mátímakaiye.

Maníkón-ááninkon-awikoma wíyómpaken-kisau-waasi-tuwi'o íyáákarain-aai.

¹ Naaófá'á moórá-mora-kanáa Maníkó wenáái simátímakowisafena súwasa miwí Maníkó siyáin-aai miyám-biyan-aai kentáá síwá'násomba simátíma'maena tiyáimba isaná ² káfé'a ánaaen-kanafimba Maníkón-ááninko Maníkón-aaisa simásímakaiye. Naaófá'á wíyóne marawé ímbo wéronka'a Maníkó súwana ááninko wíyóne marawé úmakena ánaaemba seyaafá-tántááká'á káráwiyiniye. ³ Maníkóní sámó kainkó ááninkompinkemba sámá kaisaná Maníkómó méraintemba miyáumai ména miyáumaimo méraiwai kentáá aráásímísana wení fasi'aén-ááígómó intáféna wíyóne marawé waé'wae'a wéiye. Wemó pukáintafena kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwéna pukáimpinkemba íyáfasinena wíyómpa'a iyéna Maníkó fasi'aémbó íyáákaraiwain-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á ména ⁴ wenáwí'a Maníkón-ááninkon-awiko Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi-tuwikomba íyáákaraiye.

⁵ Maníkó wení wíyómpaken-kisau-waasisafena ímba siyáífo ááninkontafena séna emá kesáánimba óna'a kesí kísaura'a ankáúmne Maníkó séna moórá-aaiwara'a séna kemá afowámá onaná wemá kesáánimba íníye séna wíyómpaken-kisau-waasisafena ímba siyáífo ááninkontafena séna ⁶ Maníkó wenááninko íyáákaraiwaimba ai'marówana kunkáinka'a séna Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi wen-ímáyáá mósá maránááwe wenááninkontafena siyáimbanifo ⁷ wení wíyómpaken-kisau-waasisafena súwana Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kemá súnasa kesí wíyómpaken-kisau-waasi fiyúndáraamba to'maésa wénowe. Kemá súnasa kesí kísau-waasi iyagómó intenkáán-kísáú wémaewe siyáífo ⁸ Maníkó wenááninkontafena séna Maníkóo waásiya'o káráwimaemo íyínda ímba tai'áíníye. Káráwiyonda arupíse úmai wégarawiyone. ⁹ Kawe-tántáátáfé aamoí é sáwí-tantaatafe áyámbe wéone. Mindásafena Maníkó ení Fasi'aénkó embá íyáfasinankaraisa seyaafá'-wáásí íyáákaraanana enarumbá kawe'á uwánkaraiye séna ¹⁰ ááninkontafena moórá-aai séna

Fasi'aénkóo áwáura'a maramá úmare enayáántamba wíyómbo úmakaanda
¹¹ mintántáá'á tai'áína emá maé'mae'a ínone. Unáánkwátóimo aúsú
 kénamo tai'áíntemba wíyóne marawé miyáumai tai'áíniye. ¹² Wátóimo usisi
 fámáráántemba wíyóne marawé miyá ínone. Unáánkwátóimo aúmo ontembá
 wíyóne marawé miyá éma káfé'o méraanten-úmai maé'mae'a éma ímba
 puwínone
 siyáíye. ¹³ Maníkó maanáái ímba wíyómpaken-kisau-waasisafena siyáífo
 ááninkontafena séna
 kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-iména'a ení namuro-wáásí tínkamona emá
 íyáákainone
 siyáíye.

¹⁴ Mináái siyáífo Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi nórawa'iyo. Miwí ímba túma
 wéraiwai timan-aantembo wéraiwai ésa Maníkómó sintembá miyá owaná Maníkó
 simátimena séna kawé'-ámpá'ó métinkaunda-waasi kuntúwa'nai oro séna wéti'-
 maraiye. Mindásafena Maníkón-ááninkon-awiko wíyómpaken-kisau-waasi-tuwikomba
 íyáákaraiye.

2

Sáwí'o úmaimo méraundafinkenta Ísuma kawé'-ámpátáámó mésínkáíwain-aai.

¹ Maníkón-ááninko wíyómpaken-kisau-waasi íyáákaraintafeta érai'-aaisaamo
 ísaraunda-aai fasi'ámai ta'ótoreta mináái ifátuwaunafosaanifo imáyáasa úmaeta
 iyónaumne. ² Maníkóní amáamba wíyómpaken-kisau-waasi siyáan-amaamba érai'-
 aai póna taráyaawiye ímbo arááiwakaawiye sáwí-meyamba arupíse úmai tímakaiye.
³ Énifo Maníkó séna sáwí-imayaafinkemba kawé'-ámpá'á métinkanae séna minóráá-
 kísáúsáféna ááninko kentáásí Fasi'aénkómbá ai'marówana marapá'á kunkáíye.
 Minóráá'-ááímó ísáimaimo ifátuwetaamo éta érai'a sáwí-meyamba kentááfá'ó tinda
 ínta aseránaumne. Aifa'á Fasi'aénkó minóráá'-áái simátimuwasa ísaraan-kwaasi
 simásímúwata ⁴ mináái érai'-aain-iye sendasáfénasa póna Maníkó fasi'aémbá timúwasa
 fí'o-fí'on-kisau ímbo awánaraunda-kisau sáá'o ún-kisau máúwana Maníkó wení
 imáyáafinkemba wení Ufaen-ámútánkó túwa'nai úwasa miyán-kísáú maiyáawe.

⁵ Méraiyan-kwaasisafe'a sune. Ímba wíyómpaken-kisau-waasin-ifo wenááninkomba
 íyáfasinankaraimba póna wemá waásiya'a káráwiyaiye. ⁶ Minááisáféná moóráwigo
 Maníkón-aai aúfáíimba agaimaréna séna
 Maníkóo waási sáwísamba owá nóra séwa miwísáfé imáyáa éwa waási sáwísamban-
 ofo
 nóra séwa miwíyá'á wégarawiyono. ⁷ Wíyómpaken-kisau-waasi tínaaempa'a
 waási mótkaanasa kárika'a mifá'á
 méraafo káfé'a óraa'a uwátinkaanana
 túwíko óraa'a isá ⁸ íyáfasintinkaraanasa
 seyaafá-tántááká'á wégarawiyowe
 agaimaréna séna Maníkóo íyáfasintinkaraanasa seyaafá-tántááká'á wégarawiyowe
 siyáimba ímba moórá-tantaa'a ifátuwesa seyaafá-tántááká'á kanaa'ó wégarawiyonta
 káféta ínta wétuwanaumne. ⁹ Énifo Ísuni áwáusa awánaraumne. Maníkó kárika'a
 wíyómpaken-kisau-waasi tínaaempa'a Ísumba móankarena ai'marówana marapá'á
 kumbéna seyaafá'-wáásísáféna imáyáa úwasa áí'o úni'a uwánkówana puwúwana
 mindásafena Maníkó óraa'-awi'a simánkena áwí'a óraa'a uwánkaraiye. Maníkó úwoi
 túwa'nai ónae séna Ísumba ai'marówana marapá'á kumbéna seyaafá'-wáásísáféna
 imáyáa éna pukáíye.

¹⁰ Ísumba áí'o úni'a uwánkóntafe'a imáyáa é'a sé'a Maníkó seyaafá-tántáákóní áwáu-
 goma póna seyaafá-tántááká'á úmarena séna sámó kain-áémpá'á sáwífa'-waasi mérai-
 wae séna sáwí-imayaafinkemba faútinkena sámó kain-áémpá'á métinkaindawisafena

Maníkó kanaán-iye súwasa Ísumba áí'a úni'o uwánkómbe mindásafena sásá'-í'a uráiyé. Maníkó miyámó uráimba kawé'á uráiyé sune.

¹¹ Ísu waásisa Maníkóndé-i'o uwásínkáíwaisaawe Maníkóndé-i'a uwásínkáíwaiye Maníkó mimbórá tifowámá intáféna Ísu séna kesúnafaraawimban-owe siyáin-aai ímba sáwí-imayaa éna kawé'-ímáyáá wéiyé. ¹² Mindásafena moóráwigo Maníkón-aai aúfáí-fimba agaimaréna séna Maníkó enáái kesúnafaraawimba simátimé'a túwaandu íyanka'a imó sendará'á enáwí'a mósá maránaumne séna ¹³ moóráfa'a agaimaréna séna kewará'á Maníkómpá'á simankúnkúmba ónaumne séna moóráfa'a agaimaréna séna Maníkómó símakain-iyampoi kesé'a méraawe agaimaréna siyáiyé.

¹⁴ Maníkómó ámakain-iyampoisafenamo siyáimba mararákén-kwáásímó onten-áuwawaawara'a Ísu ména séna waántáwanko waásimo puwíya-fasi'aembo tokáimba taí'ásuwanumne. ¹⁵ Aasiyaasí puwónaumne-imayaamo ésamo táátafesamo owanamó ta'ótokain-imayaa faútinkanaumne séna puwéna íyáfasinena waántáwankomba íyáákaraiye. ¹⁶ Érai'a ímba wíyómpaken-kisau-waasisafenanifo Émbaramumo Maníkón-aaisafenamo amankúnkúmba uráintemba kesáámó miyámó úndawisafena súwa'nai índasafenasa miyáumai pukáiyé. ¹⁷ Kentáásí aifa'-ámáán-káwáágó éna kentáásáféna imáyáá éna Maníkómpá'á aai símai kawé'á éna aruntá uwásinkenasa kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwénasa miyámó índasafena marapá'á kuména waási áuwawaawara'a ména wenáúnafaraawinte kesáámó úndantenta miyáumai ména súwa'nai índa-amba mimbórá-ámbó wéraintafena miyá uráiyé. ¹⁸ Ááémo marapá'ó méronka'a sáwí-aaimo sínda ísare'a áí'o índa-i'a uwánkanae sésa áisai úmaesa wéiyesa áí'o úni'a uwánkaraamba ímba sáwí-ampa'a kuráimba pósa kentáásáféna sáwí-aaimo siyamba isánae sésamo ombá kanaa'á wésuwa'nai-iyé.

3

Ísun-awikoma Mósesen-awi'o íyáákarain-aai.

¹ Kesí waásisono. Súnda-aaisafe'a Ísumpa'a imáyáa úmae íyóro. Maníkó kembiwí wendé-í'o uwátínkarain-kwaasisafena séna wíyómpa'a kesé'a ménaawe súmba ísaraafo Ísuntafe'a imáyáa úmae íyóro. Maníkó wembá ai'marówana marapá'á kumbéna érai'-aaisafetaamo simankúnkúntaamo únda-aaiyata káráwiyaiwai éna aifa'-ámáán-káwáágó isa'á wentáfé'a imáyáa úmae'a íyóro. Aifa'-ámáán-kísáúmó ² maíndasafena Maníkó Ísumba íyáfasinankowana ímba ifátuwena minkísáú kawé'-úmai wémaiyé. Naaófá'ó Mósesemo Maníkóní waásifimbo kisaumo ímbo tuwénamo kawé'-úmaimo maiyáintemba Ísu miyá uráiyé. ³ Naambá kawé'-námbán-iyé siyáafo mindámbó uráin-kwaasigon-awi'o mósá wémaraantemba Mósesé kawé'-kísáú-wáásín-ifo Ísun-awi'o mósá maráúndasa wéiyakaiye. ⁴ Seyaafá'-námbó waásimo ombá mindáwara waásiwara seyaafá'-tántáá'wára'á Maníkó úmakaiye. ⁵ Mósesé Maníkóní kisaau-waasigo éna Maníkóní waásifimba minkísáú ímba tuwéna kawé'-úmai wémaena Maníkómó síndatantaa'o paápé índa simátimakaiye. ⁶ Mósesé miyámó uráimbanifo Ísu Káráísiti ímba kisaau-waasigon-ifo Maníkón-ááninko-úrumba póna Maníkóní waásiya'a káráwiyimba ímba ífá'ó túwáimba kawé'á wéiyé. Maníkón-aaisafetaamo simankúnkúmba étaamo aamoimó étaamo fasi'ámaimo amu'marétaamo métaamo éta Maníkóní waásiita ónaumne.

Maníkóní waási wenópa'o kosaagáíyan-aai.

⁷ Mindásafena naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáá síwá'násontafena siyáin-
aai imáyáan-oro.

Maará siyáiyé.

Káfé'o Maníkómó simátímín-⁸aai isáaro. ⁸Naaófá'ó Maníkón-⁹aaimo taráísúmbo tirunté'o
makáantemba kemá miyá ofáínifo wenáái isáaro. Máásai-marafa'a mésa ken-
tíwá'náma

miyá wéesa Maníkómbá totuwiyésa sáwí-kisau maésa wenáái taráíyaawe. ⁹Ayáátááka'a
40 aatai kentíwá'náma túwa'nai uráunda-kisau awánaraambanifo kesáái
taraisésa totuwiyésa sáwí'o uwásínkáántafe'a ¹⁰aaisambá tiyé'a sé'a miwítí
imáyáa sáwí'a úmae iyésa aráátimunda-amba ímba arááiwaéwe sé'a ¹¹aaisambó
tiyúnda óraaka sune. Kesópa'a ímba tésa kesé'a tasaagánáawe siyáumne
Maníkóní

Ufaen-ámútánkó siyáiyé.

¹²Kesí waásisono. Maníkóní Ufaen-ámútánkó minááímó siyáintafe'a káráwimai
kawe'án-oro. Kempínkémbá tuwímbai sáwí-¹³imayaa ésa Maníkón-¹⁴aaisafesa ímba
timankúnkúmba ésa Maníkó fasi'aénkwáráwímbá tínaaemba uwáméfainifo káráwimai
kawe'án-oro. ¹³Kempínkémbá tuwímbai sáwí-¹⁴imayaa íyana minímáyáágó karo'á
simátiyuwainasa Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa tirunté'a maráafainifo moórá-mora-
waasi kentí imáyáa fasi'átínkáaro. Kentí kanaamó wérainka'a miyán-oro. ¹⁴Aifa'á
Maníkómpátá simankúnkúntaamo ówándara'a kentáásí imáyáa fasi'ámai miyáumaimo
simankúnkúntaamo étaamo éta Ísu Kárásitiye'a kááísamai méta marapá'ó méraunda-
kanaasaamo tai'áíndara'a fasi'ámais méranaumne.

¹⁵Maníkón-¹⁶aai aúfáífimba agaimaréna séna

káfé'o Maníkómó simátímín-¹⁷aai isáaro.

Naaófá'ó Maníkón-¹⁸aaimo taráísúmbo tirunté'o makáantemba kemá miyá ofáínifo
wenáái isáaro

agaimaréna siyáiyé. ¹⁶Súnda-waasi nááwiya Maníkón-¹⁷aai wéisesawa taráíyaana'iyo.
Kentáá síwá'náma Ísípi-marafakemba Mósesé faútiyuwena tí'maenamo tiyáiwai miwí
Maníkón-¹⁸aai wéisesa taráíyaawe. ¹⁷Nááwiya ayáátááka'a 40 aataiya'a Maníkó aaisambá
tíkaiyo. Máásai-marafa'o mésamo sáwí'o ésamo pukáawi miwísáféna aaisambá
tíkaiye. ¹⁸Nááwisafenawa óraaka séna kesópa'a ímba tésa kesé'a tasaagánáawe
siyáiyé. Wenááimo ímbo ísáimaimo kawe'ó uráawisafena siyáiyé. ¹⁹Wenááisafesa ímba
timankúnkúmba uráamba pósa ímba kanaa'á wenópa'a wésa wesé'a kosaagaráan-aaisa
ísaraumne.

4

¹Kentáásáféna Maníkó séna kempá'á tasaagánáawe símai kááísamakain-²aai wéraimba
pó'a kempínkémbá tuwímbai sé'a wempá'á wé'a wesé'a kosaagánaumne-kanaa tuké'a
paráfasuwaafainifo káráwimai kawe'án-oro. ²Maníkóní kawe'-³ááímó ísaraundantemba
ááéma kentáá síwá'náma ísaraambanifo úwoi táál'-⁴aantemba isésa ímba timankúnkúmba
ésa tirumpimbá ta'ótórówana póna minááígó ímba túwa'nai uráiyé. Mindásafe'a
kempínkémbá tuwímbai sé'a Maníkómpá'á wé'a wesé'a kosaagánaumne-kanaa tuké'a
paráfasuwaafainifo káráwimai kawe'án-oro. ³Naaófá'á Maníkó wíyóne marawé úmai
tai'éna saagaráin-kanaa wéraifo wenááisafesa ímba timankúnkúmba uráawisafena séna
aaisambó tiyúnda óraaka sune. Kempá'á

ímba tésa kesé'a tasaagánáawe

siyáimbanifo wenááisafeta simankúnkúmba úndawisa wempá'á wéta wesé'a kosaagá-
naumne. ⁴Maníkón-⁵aai aúfáífimba wesé'o kosaagaandasáfénasa agaimaréna séna

Maníkó afa'móráe-kanaa kísau maimái
tai'ásuwena afakaeté-kanaa saagaráiyé

agaimaréna siyáimba póna saagaan-kánáa wéraifo ⁵Maníkón-⁶aai aúfáífimba
agaimaréna séna

kempá'á ímba tésa kesé'a tasaagánáawe

siyáimba póna ⁶ saagaan-kánáá to'mayaa úmakaimba pósa tuwímbai-waasi wempá'á wésa wesé'a kosaagánááwe. Aifa'á Maníkón-aaimo ísaraawi ímba timankúnkúmba uráamba pósa wempá'á ímba wésa wesé'a saagaráawe. ⁷ Sáwífa'-aatai maisuwéna Maníkó moórá-kanaa maréna séna minkánáá tíniye séna Téfitimba simámuwana Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

káfé'o Maníkómó simátímín-aai ísáaro.

Tirumbó makáanteni'a ímba é'a wenáái ísáaro

agaimaréna siyáin-aai kae'-í'a mináái agaimái simátimumpo ísáaro.

⁸ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Yósúwa tí'maena kawé'-áémpá'ó mátinkomba mináém-pá'ó Maníkómpá'ó saagáíyan-aempa'o wéronkakaa ánaaemba Maníkó ímba moórá-kanaa maréna séna saagáíyan-kanaa tíniye ímba siyáisino. ⁹ Maníkó wení kísau tai'á-suwéna saagaan-kánáá makáimba wení waásimo saagaan-kánáá wéraiye. ¹⁰ Maníkómó wení kísau tai'ásuwéna saagaráintemba Maníkómpá'á wésa wesé'a saagaawí miwíwára'á kísau tai'ásuwéna saagánááwe. ¹¹ Mindásafeta Maníkómpá'á wéta wesé'o saagaandasáféta siyáántán-kwimáísa kísau maúndasa miyásá onó. Kentáá síwá'námo uráantemba miyá-sáwí'á únafosaanifo wenáái ísámai kawé'á éta káráwimai kawé'-íyataao.

¹² Maníkó méraisana wenááiigo kísau wémaiye. Séfasefa'-aempa'a áwááimo wétaim-paepaetambo póimo tusákaa ontembá Maníkón-aaiigo kentáásirumpinken-imayaa sáwí-imayaawe kawé'-ímáyááwé tuwínkaa'-isatá wéawanaumne. Sirááimo taintántá'é súnanasa Maníkón-aaiigo tuwínkaa'-úmáráisata sáwí-tantaa'e kawé-tántá'ésá wéawanaumne. ¹³ Wíyómpa'e marapá'é seyaafá-tántá'á Maníkón-aúranka'a ímba áwiyoraifo wíyómpa'e marapá'é seyaafá-tántá'á afora'á wéraisana wéawanaiye. Wemá miyámó iwái póna kesáámó méraundawini áwáusa sísai ínata simámenaumne. Maníkón-aai aúfáifimba súnanda-aai miyán-áái wérantafeta kentáá síwá'námo uráantemba miyá-sáwí'á únafaisaanifo wenáái ísámai kawé'á éta káráwimai kawé'-íyataao.

Ísu aifa'-ámáán-káwáágón-aai.

¹⁴ Ísu Maníkón-ááninko kentáási óraako éna aifa'-ámáán-káwáágó póna wíyómpa'a Maníkóe'a iména kentáá súwa'nai enasa áisai ímba póta wenááisafeta simankúnkúmba uráundasafeta káféta minááisá fasi'ámaisá ta'ótóráano. ¹⁵ Kentáási aifa'-ámáán-káwáágó marapá'ó méronka'a seyaafá-tántáátáfésa sáwí-aaimo sínda isánae sésa áisai úmaesa íyúmbanifo ímba sáwí'a uráimba póna kentáásáfésamo sáwí-aaimo síyambo isánae sésamó ombá kentááfímbá ímba fasi'aémbá wéraisana wemá suwánénasa aruntá wéuwasinkaiye. ¹⁶ Mindásafena kentááfímbá umbai-tántá'á wéraindara'a ímba sáátafeta onanasá Maníkó úwoisa súwa'nai iwáímpá'á konanasá aruntá uwásinkenasa úwoisa súwa'nai íniye.

5

¹ Aifa'-ámáán-káwáá-kísáúmó maíyantafesa Yúndaa-waasifinkemba moórá-morawigo íyáfasintinkaawasa wépukowasa fí'omba íyáfasintinkaawasa waásisafesa ísámai Maníkómpá'á áisai esa waásimo sáwí'o ontáfésa póí tufú'mai Maníkómbá amésa tuwímbai-tantaa'wara'a wéamewe. ² Miwí waási pósa ímba fasi'aénkwáráwí ésa mindásafesa ímbo kawé'-úmáimo isésamo sáwí'o on-kwáásísáfésa kanaa'á kawé'-úmai tirumbá uwátinkesa ³ ímba kawé'-úmai fasi'ámai mésa sáwí'o ontáfésa póí tufú'mai Maníkómbá wéamewe. Seyaafá'-wáásítí sáwí-awausafesa sésa póí tufú'mai Maníkómbá amésa miwítí sáwí-awausafesawara'a wéamewe. ⁴ Tuwímbai ímba imáyáa ésa sésa óraako pó'a aifa'-ámáán-káwáá-kísáú maénae-imayaa ésa miyán-kísáú wémaefo naaófá'ó Maníkómó moóráwígon-awi'o Éronimba íyáfasinankowana miyán-kísáúmó maiyáintemba Maníkó íyáfasintinkarawai aantemba minkísáú wémaewe.

⁵ Miyáumai Ísu Káráisiti ímba imáyáa éna séna óraako pó'a aifa'-ámáán-káwáánónae ímba siyáifo Maníkó íyáfasinankena aifa'-ámáán-káwáá-kísáú aména séna emá kesáánimba óna'a kesí kísaura'a ánkaraumne séna ⁶ moórá-aaiwara'a súwana agaimaréna séna moóráwígon-awi'o MériKíséteki óraa'-amaan-kawaago uráintemba emá miyán-kísáú maimaé iyínone Ísu Káráisitintafena siyáíye.

⁷ Ísu Káráisiti marapá'ó méronka'a sésé'á éna ifi'á téna inai séna puwíndasafena Maníkómpá'á áisai ena puwíndamo kanaa'ó áwa'nai índawintafena súwa'nai uwo séna Maníkón-ímáyáá arááiwakaimba póna áwa'nai uráíye. ⁸ Ísu érai'a Maníkón-ááninko úwana umbai-tántáá'ó wempá'ó túmba ímba mindásafena imáyáa éna Maníkón-ímáyáá éna ⁹ sásá'-í'a éna wenááisa taawiyafúndawisa sáwí-imayaafinkemba faúsínkáísata aúí'a úmaisa maé'maeta wéune. Ísu mintántáákóní áwáugoma póna ¹⁰ MériKísétekimo ámáán-kawaamo uráintemba aifa'-ámáán-káwáámó índasafena Maníkó Ísumba íyáfasinankaraiye.

Ísuni aampa'á arááiwae'mai ifá'á túwáafomo siyáin-ai.

¹¹ Simátimunda-aaiimba sáwífa'-aai wérainbanifo ímba ísámai kawé'á ontáféna aráátimunda-kisaugo umbai wétaiye. ¹² Ááéma Ísu Káráisitin-ai isé'a ayáatáá-kanaa maisukááfo nóra séra ímba simátíma'mae wéiyo. Maníkón-aaima afora'-áái ímba ísámai kawé'á é'a moóráwigo aneka'á simásiminkwae sefó umarambó náambo nésamo fasi'aén-tómbó ímbo naantenkáámbá é'a pó'a Maníkón-ai ímba kanaa'á simátímakaawe. ¹³ Umarambó náambo nésamo ímbo kawé'-úmaimo aaimó ísáántemba miyaráán-úmai kawé'-úmaimo méraiye sáwí'o úmaimo méraiye miwání áwáuma ímba ísámai kawé'á wéowe. ¹⁴ Tinón-ésamo fasi'aén-tómbó naantembá kawé'-ímáyáámó owí seyaafá'-ímáyáá tuwímbai wéisaawe.

6

¹ Mindásafeta Ísu Káráisitin-ai paákákén-áái aantemba ímba iséta fasi'aén-ááímó arumpimbó wérain-aaiwarata iséta sáákaefaen-kwaasiyaanta iyataao. Ísu Káráisitin-ai paákákén-áái é'a simátímakaunda pó'a ímba aneka'á simátíma'mae iyónaumne. Simátímakaunda-ai maarán-ááín-iye. Úwoi-kisausefa'a tínaaemba uwáme'a Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba wéowe. ² Nombó maitínkáán-ai simátíme'a Maníkóní kísau maíwae sésa íyáfasintinkesa tine'á tiyáámba ta'ótóráán-ai simátíme'a waásimo pukémpinkembo íyáfasinaiyan-ai simátíme'a Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai ena timínana mimbéyámbá waé'wae'a índaa-ai simátímakaunda minááímó é'o simátímakaunda-ai ísaraafo fasi'aén-áái arumpimbó wérain-ai ísáaro. ³ Maníkómó súwa'nai ínataamo éta iséta sáákaefaen-kwaasiyaanta ónaumne.

⁴ Maníkóní aambá arááiwae'mai ifátukaawi kotafisiyasa aneka'á kouwerésa kawé'-ámpá'á tíyambanifo ímba ténááwe. Miwí Maníkó sámó kátínkarain-aempa'a mérowana túwa'nai ena wení Ufaen-ámútánkó miwísé'a mérowasa ⁵ miyáumai mésa sésa Maníkón-ai kawé'-ááín-iye sésa Maníkóní fasi'aémbá tuwímbai awánaraawe. Ánaaemba Maníkóní fasi'aémbá seyaafá'á paápé ínasa mifási'aémbá tuwímbai awánamái ⁶ ifátuwesa ímba aneka'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe. Miyámó on-kwáásí maará wéowe. Maníkón-ááninkombo aaraa-táiyá'ó tufúwanamo pukáintemba miwí miyá owasá tuwánésa Ísumba símai sáwí'a uwánkááwasa miyámó ontáfésa ímba kanaa'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe.

⁷ Miyámó on-kwáásí maarán-kwáásín-owe. Moórá-mora-kanaa aa'á tisaná maramá kawe'á isaná kísau óraa'a isasá waási naawaná Maníkó miyám-bárámá kawe'á wéuwatinkaiye. ⁸ Énifo moórá-aempa'-marama karaan-tantáá'é námáiyé wéráim-barama úwoi-marama isaná ampáánká'á Maníkó iyafímbá agaisuwáíniye. Miyáumai Maníkóní aampa'á arááiwae'mai ifátukaawi ímba kanaa'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe. Mindásafe'a Ísu Káráísitin-aai paákákén-áái ímba aneka'á simátimenaumne.

⁹ Kesí waásisono. Miyán-ááímó súndanifo kembiwí ímba sáwí-mararaan-kwaasin-
 ofo kawe'-máraráán-kwáásí owaná Maníkó kawe'-ámpá'á méwátinkaiye sune.
¹⁰ Maníkóntáfé'a imáyáa ontáfé'a wení waási túwa'nai e'a káfé'wara'a miyá owaná
 Maníkó arupíse úmáimo méraiwai minkísáúsáféna ímba wéawinkaiye. ¹¹ Maarásáféna
 sirááisa wétaiye. Moórá-morawigo Maníkóntáfé'a imáyáa é'a aaweyáá é'a ímba ifátuwe'a
 ánaaembo méraiyanbo paápé índasafe'a amu'maré'a mé'a ¹² ímba tuwesaraí ína'a ímba
 ifátuwe'a Maníkómpá'ó timankúnkúmbó ésamo Maníkómó timénaumne siyáintafesamo
 amu'marésamo méraan-kwaasiyaani'a oro. Miyán-kwáásíyáání'o ombá
 sirááisa wétaiye.

Maníkó símáimo kááísamakain-aai.

¹³ Naaófá'á Maníkó Émbaramun tafena siyáimba símai kááísamakonka'a póna
 wembó iyáákaraawai ímba méraantafena Maníkó séna seyaafá'nánká iyáákaraundawi
 mé'a kesúranka'a sé'a kemó súnda-aai érai'a ónaumne séna símai kááísamarena
¹⁴ Émbaramun tafena séna érai'a kawe'á uwánkaumpo enaísaafitantambo iyamba sáwí-
 fa'a paápé ónááwe súwana ¹⁵ Émbaramu érai'e séna fasi'ámai ména ímba ifátu-
 wombá amu'maréna ména Maníkómó símáimo kááísamakaintemba uráiyé. ¹⁶ Yúnda-
 waasi tiká'ó máráámbo maará wéowe. Tuwímbai miyá ónaumnemo sembó ombá
 iyáákaraiwain-aúranka'a sésa miyá ónaumpo ímbo miyámó onanamó éna sáwí-
 meyamba simíniye wésewe. Miyámó sésamo ombá fí'owi fí'on-aai ímba mimpímbá
 sembá maará sésa kemó sentení'a owé sénááwe. ¹⁷⁻¹⁸ Miyáumai Maníkó kawe'ó
 uwátinkaindawisafena imáyáa éna séna miyá ónaumne símai kááísamakaimba póna
 Maníkó séna waási kentáfésa sésa siyáintemba ímba éna fí'oni'a íniye sefáímpó'a
 seyaafá'ó iyáákaraundawi é'a kesúranka'a sé'a miyá ónaumpo ímbo miyámó onanamó
 éna sáwí-tantaa'a paápé íniye Maníkó símai kááísamakaimba miyáumai aanáfó we-
 naúranka'a símai kááísamakaimba póna ímba taraisíniye. Miyámó siyáintafeta
 kesáá wempátáámó méraundasa wenónkáámbá faisínkaraisata minándámpá'á méta
 óraaka séta siyáinteni'a íniye séta fasi'ámai méta wéamu'maraumne. ¹⁹⁻²⁰ Naambó
 ésamo áfombo faimakáawanamo fasi'ámaimo intembá Maníkómó siyáintemba kawe'á
 uwátinkanaumnemo siyáin-aai go kentáá fasi'ásínkáísata Maníkómó wíyómpa'o mérai-
 waintafeta imáyáa éta amu'maréta méraumne. Ísu kentáásí aifa'á wíyómpa'a
 iyéna ámáán-dankomba Maníkóní ufaen-dáúmpá'á ontamó uwásukaan-ampantama
 tarurúwa'marena iyéna kentáásáféna imáyáa éna miyá uráimba póta fasi'ámais
 méraumne. Méríkisétekimo uráintemba wíyómpa'a Ísu kentáásí aifa'-ámáán-káwáágó
 éna miyán-kísáú maimaéna wéiyisata fasi'ámais méraundasa póta Maníkóntáfé'a
 imáyáa é'a aaweyáá é'a ímba ifátuwe'a ánaaembo méraiyanbo paápé índasafe'a amu-
 maré'a méraaro.

Ámáán-kawaago Méríkisétekin-aai.

7

¹ Minkwáásígó Méríkiséteki wemá Sérémi-naopaken-kwaasiti kawáágó éna Maníkó
 iyáákaraiwaini ámáán-kawaago úwana naaófá'á Émbaramu namuro-wáásítí óraa'-
 waasise tiyéna iyáákaron-aempakemba túwana Méríkiséteki Émbaramumba aampa'á
 awánéna kawe'á uwánkowana ² Émbaramu namuro-wáásítí moparáwímbó maiyómba

siyáánkaiya'a tuwínkena Méríkísétekimba moórá-unkwima ámakaiye. Méríkísétekintafesa mináwíkóní áwáuma kawé-káwáágón-iyé sésa waé'mai wésewe. Wemá Sérémi-naopaken-kwaasiti kawaágón-áwíkóni áwáuma faru-káwáágón-iyé sésa waé'mai wésewe. ³ Méríkísétekin-aíwá'ná túwí'wara anófoi túwí'wara'a ímba agaimakáamba wéraisana wembó ma'ánkarain-kanaawe pukáin-kanaawe ímba agaimakáamba wéraiye. Wenáái miyán-áái ímbo wéraintafena Maníkón-ááninkoraamba uréna ámáán-kawaa-i'a úmai maé'mae'a íníye.

⁴ Maanáái imáyáan-oro. Kentáá síwá'náma Émbaramu óraa'-waasi úmbanifo wemá Méríkísétekimba namuro-wáásítí moparáwímpínkémbá moórá-unkwima ámakaimba póta mindásafeta séta Méríkísétekima Émbaramumba íyáákaraiye sune. ⁵ Moóráwigo Émbaramun-aísaafitantambo uráiwain-awi'a Rífái wenándáfaken-kwaasifinkemba tuwímbai ámáán-kisaura'a íyáfasintinkaraiye. Maníkóní ámáámpinkemba moórá-amaanko séna Ísareri-waasiono. Kentí moparáwímbó wémaempinkemba aasiyaasi siyáánkaiya'a tuwímbarempinkemba moórá-unkwima kentí waási Rífáin-andafaken-kwaasi tíméro siyáiyé. ⁶ Méríkísétekimo Rífáin-andafaken-kwaasigomo uráinkakaa séta Émbaramu wembá moórá-unkwima ámakaimba ámáánkomo siyáintemba uráiyé súsono. Énifo Méríkíséteki ímba Rífáin-andafaken-kwaasigon-ifo Émbaramumo siyáánkai-unkwimo makáimpinkemba moórá-unkwima úwoi maimaéna kawé'á uwánkena Maníkómó Émbaramuntafena kawé'á uwánkanaumnemo símáimo kááísamakaiwaimba kawé'á uwánkaraiye. ⁷ Óraa'-waasigo kári'-waasigomba kawé'ó uwánkáimba mináái iséta póta Méríkíséteki Émbaramumba íyáákaraiye sune. ⁸ Rífáin-andafaken-kwaasi siyáánkai-unkwifinkemba moórá-unkwimo wémaewai wépuwon-kwaasin-oyo Méríkíséteki siyáánkai-unkwifinkemba moórá-unkwima maiyáiwaintafena Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna wemá aúnaarena úwoi méraiye sisaná póna wemá Rífáin-andafaken-kwaasi íyáákaraiye. ⁹ Imáyáa é'a sé'a Émbaramu Méríkísétekimba moórá-unkwí ámakonka'a Rífáiwara'o ámakaintemba éna wemá moórá-unkwima wémáiwai ámakaintenkaamba uráiyé. ¹⁰ Émbaramu Méríkísétekimba awánéna moórá-unkwimo ámakonka'a Rífái ímba paápé uréna aíwá'nágo arumpimbó méronka'a uráintafe'a mindásafe'a sune. Rífáiwara'a Méríkísétekimba ámakaintemba uráiyé sune.

¹¹ Naaófá'á Maníkó ámáámbo simátímakonka'a Rífáin-andafaken-kwaasi ámáán-kisau maésa póí tufú'mai Maníkómbá amíyantafena Maníkó íyáfasintinkena Éronimba aifa'-ámáán-káwáá íyáfasinankaraiye. Rífáin-andafaken-kwaasiti kisaumo arupíse uwátínkáinkakaa Maníkó ímba aneka'á aifa'-ámáán-káwáá íyáfasinankaisino. Ímba Éroninkaan-kwaasin-ifo Méríkísétekinkaan-kwaasi íyáfasinankaraiye. ¹² Maníkó séna aú-aifa'-amaan-kawaama íyáfasinankanae súmba póna ááéraan-amaamba ámáán-kisau-waasi Maníkóntáfésa ísámai póí tufú'mai ámén-amaamba ifátuwena aú-amaamba simásimuwata ísaraumne. ¹³⁻¹⁴ Mináái Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafena séna ímba Rífáin-andafakemban-ifo moórá-anda Yúndaan-andafakemba paápé uráiyé. Naaófá'á Mósese ámáán-kisau-waasisafena siyónka'a ímba Yúndaan-andafaken-kwaasisafena siyáiyé. Ímba Yúndaan-andafaken-kwaasin-oyo Rífáin-andafaken-kwaasi Maníkóntáfésa imáyáa ésa póí tufú'mai óntan-taarera'o agaiyáamba ísaraumne.

Ísu Méríkísétekiyaam-amaan-kawaagon-aai.

¹⁵ Minááígóní áwáuma maarán-iyé. Maníkó aú-amba aráátimena aú-aifa'-amaan-kawaago Méríkísétekinkaan-kwaasi íyáfasinankaraiye. ¹⁶ Ímba Rífáin-andafakemban-ifo fasi'aémpínkémbá maé'mae'a éna ímba tai'áíndawi aifa'-ámáán-káwáá-í'a úmai íyáfasinankaraiye. ¹⁷ Mindásafena Maníkón-aai aúfái-wandaaifimba agaimaréna séna moóráwígon-awi'a Méríkíséteki óraa'-amaan-kawaago uráintemba emá miyán-kísáú maimaé iyínone

Ísu Káráisitintafena siyáiyeye. ¹⁸⁻¹⁹ Ááéraan-amba

Rífáin-andafaken-kwaasiti áamáán-kisaugo ímba fasi'ámai wérontafena ímba túwa'nai úmai arupíse uwátinkowana Maníkó ááéraan-amba ifátuwena moórá-amba kawé'-ámbá aráásimuwata érai'e séta fasi'ámai méta Maníkómpátá wégune.

²⁰⁻²¹ Rífáin-andafakemba áamáán-kisau-waasi íyáfasintinkonka'a úwoi íyáfasintinkesa ímba aai símai kááísamakaambanifo Maníkó Ísu Káráisitimba aifa'-ámáán-káwáágómbó íyáfasinankonka'a aai símai kááísamakaiye. Mindásafena agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna emá áamáán-kawaago éma

maé'mae'a ínone séna mináái ímba taraisíníye

Maníkó wenááninkontafena símai kááísamakaiye. ²² Minááiígó ááéraan-aai íyáákowana Maníkó símai kááísamakontafena Ísu Káráisiti séna mináái

érai'-aai waé'wae'a íníye siyáiyeye.

²³ Moórá-aai ísáaro. Ááéma áamáán-kisau-waasi sáwífa'a mésa pósa púwúntemba anondáára'a fi'owima minkísáú maimaésa iyáambanifo ²⁴ Ísu Káráisiti maé'mae'a éna ímbo puwíndawi aifa'-ámáán-káwáá-kísáú maimaéna iyéna ²⁵ maé'mae'a éna kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpátá'á áisai úmae iyéna póna kanaa'á sáwí-imayaafinkenta wéfausinkaiye. Ísu Káráisitinka'a kááísamaisa méta Maníkómpátáámó kúnda-waasisa sáwí-imayaafinkenta wéfausinkaiye.

²⁶ Ísu Káráisiti aifa'-ámáán-káwáágó éna Maníkóntáféna imáyáa éna sáwí-aai wempímbá ímba wéraisana kawé'-aantemba úmai ména marapá'á sáwí-waasifimbo maúnka'a ímba sáwí'a uréna wíyómpa'a fasi'aén-áémpá'á iména miyán-áífá'-ámáán-káwáágó ména kanaatá seyaafá-tántáá'á wésuwa'nai-iye. ²⁷ Waásimo sáwí'o untáfésawe miwímó sáwí'o untáfésawe Rífáin-andafaken-kwaasi aifa'-ámáán-kwáásí pói tufú'mai Maníkómbá áma'mae iyáambanifo Ísu Káráisiti sáwí'o í-áái wempímbá ímba wérowana póna miwímó uráantemba ímba pói tufú'mai Maníkómbá áma'mae iyéna waásimo sáwí'o ontáfénawe séna mimbórá-kanaa puwéna minkísáú tai'ásukaiye.

²⁸ Áamáán-aafinkemba aifa'-ámáán-kwáásí íyáfasintinkowasa mararákén-kwáásí pósa sáwí'a uráambanifo minámáánkó ánaemba Maníkó símai kááísamarena séna miyá ónaumne séna wenáánimba sásákómbá íyáfasinankowana aifa'-ámáán-káwáá-í'a úmai maé'mae'a wéiye.

8

Ísuma kentáásí aifa'-ámáán-káwáágón-aai.

¹ Súnnda-aaignoni áwáuma maarán-iye. Miyán-áífá'-ámáán-káwáágó kentáásí áamáán-kawaago wíyómpa'a ména iyáákamaimo kawáán-uráiwai ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á méraiye. ² Waásimo naambó ésamo Maníkóntáfésa mindáúmpá'á imáyáa ombánifo wíyómpa'a Fasi'aénkó naan-úramba úmakowana Ísu Káráisiti mimpímbá Maníkóní ufaen-dáúmpá'á iména aifa'-ámáán-káwáá-kísáú wémaiye.

³ Marapá'-áífá'-ámáán-káwáá pói tufuwésa tómbá maésa úmai Maníkómbó amíyantafesa íyáfasintinkaraafo Ísu Káráisiti kentáásí aifa'-ámáán-káwáágó moórá-tantaa'o Maníkómbó ámakaimba mindá puwéna wenáuma ámakaiye. ⁴ Waásimo sáwí'o untáfésa áamáánkomo siyáintemba póimo tufú'maimo Maníkómbó ámén-kisau wémaen-kwaasi méraafo Ísu Káráisiti marapá'ó ménaraa ímba pói tufú'mai Maníkómbá amísino. ⁵ Wíyómpa'o naan-úrambo úmakaiwaini waé'maiyaan-damba marapá'á

wéraisasa mindáúmpá'á ámáán-kisau wémaewe. Miyáumai naaófá'á Mósese aifa'-ámáán-dámbó índasafena úwana Maníkó simáména séna Sáínai-omapa'a aráánamunda-namba miyán-dámbá uwó súwana Mósese wiyómpa'o wérain-dankoni waé'maiyaandamba úmakaiye. ⁶ Wiyómpa'a Ísu ámáán-kisaumo wémain-kisaugo marapá'ó ámáán-kisaumo wémaen-kisau íyáakaraiye. Maníkó séna kawé'á uwátinkanaumne símai kááísamakain-aii Ísu Káráisitimo aráásímimba minááígó ááémo símimo kááísamakain-aigomba íyáakaraiye. ⁷ Ááémo símimo kááísamakain-aigomo waásimo arupísemo uwátinkarainkaka Maníkó ímba aú-aii símai kááísamakaisino.

⁸ Maníkó wení waási tuwánómbe sáwí'a uwaná mindásafena aaisambá séna maarán-áái súwana Maníkón-aii aúfái-wandaifimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna ánaaemba moórá-kanaa tína'a aú-aii símai kááísamare'a Ísareri-waasiye Yúndaa-waasiye aú-aii símai kááísatinkanaumne. ⁹ Ísípi-marafakemba miwí tíwá'náma faútinke'a tí'mae'o téwándara'a aai símai kááísamakaundanifo mináái tarásúwa'a sínaemba uwátimakaumne. Aú-aii símai kááísamare'a ímba ááéraan-aaiyaamban-ifo aú-aain-iyé Fasi'aénkó séna ¹⁰ moórá-aaiwara'a séna moórá-kanaa tína'a Ísareri-waasisafe'a aú-aii símimo kááísatinkaandara'a kesí ámáamba tirumpiné imáyáafine timé'a miwítí Maníkó méraanasa kesí waási-i'a úmai ménaawe. ¹¹ Minkánáa tinasá miwítí waásiye fí'on-kwaasiye ímba táántesa sésa Maníkómpá'á teró sénáawe. Óraa'-waasiye úwoi-waasiye seyaafá'á é'a tiyáamba pósa ímba aneka'á táántanaawe. ¹² Sirumbá uwátinke'a sáwí-imayaa maitiyuwé'a misáwí-ímáyáásáfé'a ímba imáyáa úmae iyónaumne Fasi'aénkó siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. ¹³ Maníkó aú-aii símai kááísamaranaumne siyáimba póna aifa'ó símimo kááísamakain-aii ááéraan-aii isaná ááéraan-tantaa'a kárika'a wéna tai'áínifo ááéraan-aaimo éna kárika'a tai'áíníye.

9

Naaófá'á aifa'-ámáán-káwáágó purumakagóní naaemá Maníkómbá áma'mae iyúwana Ísu wení naaemá ámakain-aii.

¹ Naaófá'á Maníkó aifa'á símai kááísamakain-aaimo wérompinkemba Maníkón-ímáyáa mósá wémaron-aii wérowasa Maníkón-ímáyáámó mósá maráíyan-damba úmakaawe. ² Ampanta-námbá úmaka moórá-ampanta afufumpimbá imakésa mósá fáitukopatafesa Maníkóní ufaen-úran-amaapa'e sésa múra fáitukopatafesa ufaendáúmpá'é sésa mimpímbá ómbá kúra'mai marésa taaré úmaka mintááréré'á Maníkóní péréti-tomba marésa ³ mósá fáitukon-daumpatafesa Maníkóní ufaen-úran-amaapa'e sésa ⁴ mimpímbá korí-óntántámbá úmakaan-taare marésa mintááréré'á asaa-wiyúmbó ún-kana wégaesa kawé-táwáámá úmaresa korí-óntán-kwándááísámbá mintáwáámá ánáan-kwimaresa mimpímbá korí-óntántámbá úmakaan-tawaafimba naaófá'á wiyómpakembo marapá'ó kunkáin-tonkon-awi'a máana-tomba mintáwááfímbá ma'mái minkáwé-táwááfímbá marésa naaófá'á Maníkó wení kísaura'a Éronimba íyáfasinankowana wení táúnkakemba árumo wíkáin-taumba mintáwááfímbá marésa naaófá'á Maníkómó Mósese mbo simámakain-amaambo siyáánkai-amaambo óntankwandaaiya'o agaimakón-kwandaai kae'-wándáái mintáwááfímbá marésa ⁵ kae-tántáái'á ayóíwára-tántáákái óraa-kawé'a úmaresa sésa Maníkóní áwáuma fí'oran-awaugo póna sáma kaiyé suwaná mintántáákáígó ayóígóráámbá mintáwáámá káátena Maníkómó miwítí sáwí-imayaamo maitiyúwón-tawaama káataraiye. Mindásafe'a káfé'a ímba ayáátáái'-aii agáúmne.

⁶ Miyá úmaka aasiyaasi-kánáa ámáán-kisau-waasi minámáán-dánkómbá múra fáitukon-aempa'a iyésa kísau máúmbanifo ⁷ moórá-mora-aataiya'a moórá-kanaa Maníkóní ufaen-úran-amaapa'a aifa'-ámáán-káwáágó iyéna póígoni naaemá maimaéna iyéna wemó sáwí'o úntafenawe waásimo ímbo táái'ó isésamo sáwí'o untáfénawe

miyá-sáwí'ó ombá maitiyuwáíndasafena mindááémá Maníkómbá ámakaiye. ⁸ Miyá éna Maníkóní Ufaen-ámútánkó maarán-úmaisá wéaraasimiye. Ámáán-dankombo múra fáitukaapa'o wéromba Maníkóní ufaen-dáúmpá'á wempá'á iyíyan-amba ímba afora'á wéraiye. ⁹ Mintántáá'á aiyowá'í'a úmai káfétaamo méraunda-waasisa wéaraasiminta maarán-íye. Maníkón-ímáyáámó mósá makón-kwaasi póí tufuwésa tómbá fakarésa úmai Maníkómbá ámakaambanifo miwí tirumpinkén-ímáyáá ímba sásá'-í'a uwátínkaraiye. ¹⁰ Miyáumai minámpá'á tóné noné nésa nombó perésamo ombá túsafesawe sésa miyá úwana Maníkó aú-amba aráátimuwana ááéraan-amba tai'áraiye.

¹¹ Miyámó uráambanifo Ísu Káráísiti aifa'-ámáán-káwáágó káfé'o wérain-amba kawé'-ámá aráásimena ámáán-kisau wémain-daumpa'a mindámbá ímba marapá'ó waásimo úmakaan-damban-ifo íyáákarain-damba sásá'-námbán-íye. ¹² Mimbórá-kánáá Ísu Káráísiti Maníkóní ufaen-dáúmpá'á wíyómpa'a Maníkó méropa'a iyúmba ámáán-kisau-waasigomo mémegoni naawé purumaka-aráákoni naawé maimaénamo iyáintemba ímba miyá uráifo wení naaemá maimaéna iyéna sáwí'o úmaisáamo méraundafinkenta siyáínata aú'í'a úmaisá maé'mae'o ondasáfénasa miyá éna pukáíye. ¹³ Mémegoni naawé purumakagóní naawé anááé-aráá'a purumaka-aráá'o agaisukáampinkenkanawe Maníkón-aúranka'o sáwí'o uráan-kwaasi tinepaká'á tufimpín-kwéesa miwí túma kawé'á uwátínkówana Maníkó tuwánéna séna kawé'án-íye siyáíye. ¹⁴ Mémegoni naaesáné purumakagóní naaesáné miyá uráambanifo Ísu Káráísitini naaegómá íyáákaraiye. Wempímbá ímba sáwí'-aai wéraiwai Maníkóní ámútanko maé'mae'o iwáí wesé'la méraintafena wení naaemá kumúwana wenáúma Maníkómbá ámakaiye. Sáwí'o wéowini áwáugo ta'ótokaimpinkemba faúsinkainanasa kentáásirumpimba ímba aai wérainata Maníkóní kísau máéndasafenasa wení naaemá kumúwana wenáúma Maníkómbá ámakaiye.

¹⁵ Mindásafena ááéraan-aai símai kááísamakonka'a sáwí'o uráampinkembo faútinkaindasafena Ísu Káráísiti pukáíye. Mindásafena Ísu Káráísiti aú-aai símai kááísamakaimba póna Maníkómó óraaka'o séna kawé'ó uwátínkáanda waé'wae'á íníyemo siyáimba Maníkómó wétaantain-kwaasi maénááwe.

¹⁶⁻¹⁷ Wépuwesamo ombá miwítí moparáwímbá tuwíntinkesa símai kááísamaresa wépuwowe. Moóráwigo puwíndasafena éna wení moparáwímbó maíyan-aai wésífo úwoimo méraindara'a ímba maénááfo puwínasa érai'a púwiye sésa maénááwe. ¹⁸ Miyáumai naaófá'á Maníkó aifa'-áái símai kááísamakonka'a Mósesé póí tufúwana mimpóígóní naaemó kunkáintafena Maníkó símai kááísamakonka'a ¹⁹ aifa'á Mósesé seyaafá'-wáásífímbá Maníkóní ámáámá seyaafá'á simátimena purumaka-aráákoni naaefímbá non-úrumba fatímakena méme-ayauma taemóka'a úsumarena mindááéfímbá tántámai Maníkón-aai agaimái makáan-aufai-wandaaiya'a tufimpín-úmarena waási tinepa'á miyá uwásuwena ²⁰ séna maandááémá aiyowá'í'a úmai aráátimumpo Maníkómó símimo kááísamakain-aai fasi'aén-áái wéraiwo ísámai kawé'án-oro séna ²¹ miyáumai mindááémá Maníkón-ímáyáámó mósá wémaron-danka'a tufimpín-úmarena mindáúmpá'ó wéron-tantaaka'a miyá úmakaiye. ²² Érai'a Maníkóní ámáánkoni áwáufa'a naaegó seyaafá'-tántáá'á kawé'á uwátínkáísana moóráwigowai póíya'i ímbo púwísanamo wení naaemó ímbo kúmínkaka Maníkó sáwí-ímayaa ínta maisiyúwáísino. Naaemá kunkáimba póna Maníkó kentáásí sáwí-ímayaa wémaisiyuwaiye.

Ísu sáwí-ímayaa maisiyuwáíndasafenamo pukáin-aai.

²³ Maníkón-ímáyáá mósá makáan-dane mindáúmpá'ó wéron-tantaa'e maarán-íye. Wíyómpa'o wérain-dane mindáúmpá'ó wérain-tantaa'e miwání waé'maiyaan-damban-íye. Mintántáá'ó marapá'ó wéron-tantaaka'a póígoni naaesámbá kawé'á uwátínkówana

mindá kawel'á uráambanifo wíyómpaken-tantaaka'a ímba póigoni naesámbán-ifo íyáakaraiwaini naesámbá kawel'á wéuwatinkaiye. ²⁴ Miyáumai Ísu Káráisiti wíyómpa'a iyéna Maníkón-aúranka'a iména kentáásáfénasa imáyáa éna Maníkómbá wéaisai-iyé. Úmakaan-damba naan-úrankoni waé'maiyaan-damba ímba iméraifo wíyómpa'a iména kentáásáfénasa imáyáa éna Maníkómbá wéaisai-iyé. ²⁵ Moórá-mora-aataiya'a moórá-kanaa Maníkóni ufaen-dáúmpá'á

aifa'-amáán-káwáágó póigoni naemá maimaéna íyóiyó uráintemba Ísu Káráisiti ímba miyá uráifo mimbórá-kánáá wení naemá maimaéna móamakaiye. ²⁶ Ísu Káráisitimo miyáumaimo maimaé íyóiyó urénaraa wíyóne marawé úmaronkakemba moórá-mora-aataiya'a moórá-mora-kanaa pu'mapu'ma'á úmaena íyísino. Ímba miyá éna ááéraan-kanaa kárika'a tai'ónka'a marapá'á kuména sáwí-imayaasaamo maisiyuwáíndasafénasa mimbórá-kánáá pukáiyé. ²⁷ Kentáásí kanaamó tínataamo púwóndasa kesáámó méraundawini áwáusafénasa síisai íníye. ²⁸ Miyáumai sáwífa'-waasiti sáwí-imayaa maitiyuwáíndasaféna mimbórá-kánáá Ísu Káráisiti puwéna Maníkómbá wenáúma aména aneka'á kuména ímba sáwí-imayaamo maitiyuwáíndasaféna kumíníye wéamu'maraan-kwaasimo kuntiyáíndasaféna kumíníye.

10

¹ Mósesemo siyáin-amaankoni aambá ímba aan-úramban-ifo Ísu Káráisiti kawel'ó uwátínkáiwaini aankóni waé'maiyaan-amban-iyé. Miyáumai moórá-mora-aataiya'a áamáán-kisau-waasi póí tufú'mai Maníkómbó ámakaamba miyán-kísáúgó Maníkómpá'ó tiyáan-kwaasi ímba arupíse uwátínkaraiye. ² Póímo tufú'maimo Maníkómbó ámakaan-anko kawel'ó uwátínkarainkakaa Maníkón-imáyáámó mósá makáawi miwífímbá aoisaambá ímba wérowasa sáwí-tantaatafesa ímba umbái tésa ímba póí tufú'mai Maníkómbá áma'maesa íyówisino. ³⁻⁴ Énifo maará wéowe. Purumakagóni naegówé mémegoni naegówé ímba kanaa'á sáwí-imayaa maitiyukaimba pósa moórá-mora-aataiya'a póí tufú'mai Maníkómbó ámakonka'a miwítí aoisaantáféna imáyáa uráawe.

⁵ Miyáumai Ísu Káráisiti marapá'ó kumíndasaféna éna Maníkóntáféna séna póímo tufú'maimo embó ámakaane tómbó ámakaane ímba embá arááíma wétaifo kemá embá arááíma táínda-i'ó ondasáfé súma to'mayaa uwásínkaraane. ⁶ Póímo agaisukáantafe ímba aamoí wéone. Sáwí'ó uráantafesamo póímo tufú'maimo ámakaamba mindásafe ímba aamoí wéone ⁷ súnda maará súne. Enáái aúfáíwandaaifimba kentáféna símai agaimaréna séna Maníkóo kemá mé'a embá arááímo táínda-i'a úmai ménaumne símai agaimakáintemba wéune súne Maníkóntáféna Ísu siyáiyé.

⁸ Aifa'á Ísu Káráisiti séna áamáambo siyáinten-úmai póí tufú'mai ámakaane tómbó maimái ámakaane póí agaisukáane sáwí'ó uráantafesa póí tufú'mai ámakaambanifo minánkó ímba arááíma wétaisa aamoí ímba wéone ⁹ símasuwena séna Maníkóo kemá mé'a embá arááímo táínda-i'a úmai ménaumne siyáiyé. Mindásaféna Ísu Káráisiti póímo tufú'maimo Maníkómbó ámakaunda-anta ifátuwena aú-amba Maníkómbó arááímo táínda-imayaamo arááíwaunda-anta aráásímakaiye. ¹⁰ Ísu Káráisiti Maníkón-imáyáá arááíwaena Maníkómbá wenáúma aména mimbórá-kánáá pukáimba póna sáwí-imayaasa maisiyuwénasa Maníkóndé-ita uwásínkaraiye.

¹¹ Aasiyaasi-kánáá áamáán-kisau-waasi íyáfasinesa mimbórá-kísáú maesa póí tufú'mai Maníkómbó ámakaamba minkísáúgó ímba kanaa'á sáwí-imayaa maitiyukaimbanifo ¹² Ísu Káráisiti mimbórá-kánáá Maníkómbá wenáúma aména pukáiyé. Sáwí'ó uráantafenawe sáwí'ó ondasáfénasaawe puwéna minkísáú tai'ásuwena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á iména ¹³ Maníkómó wení namuro-wáásímó tínkaminanamo wemó íyáákaindasaféna amu'maréna iméraiye. ¹⁴ Miyáumai Maníkómbá wenáúma ámakaimba pósa Maníkóndé-i'ó uwátínkáin-kwaasi sásá'-í'a úmae iyónááwe.

¹⁵ Minááísáféna Maníkóní Ufaen-ámútánkó aforatá simásimuwana Maníkón-aai aúfáí-fimba agaimaréna séna

¹⁶ Fasi'aénkó séna moórá-kanaa tína'a aú-aai símai kááísatinkaandara'a kesí áamámba tirumpiné imáyáafine timénaumne siyáíye.

¹⁷ Moórá-aaiwara'a séna miwítí aoisaané ámáánemo taráíyaamba ímba mindásafe'a imáyáa úmae iyónaumne siyáíye

agaimaréna siyáíye. ¹⁸ Maníkó miwítí aoisaambá maitiyuwéna ímba imáyáa úmae íyísana póna sáwí'o urántafesamo póimo tufú'maimo Maníkómbó ámakaan-amba tai'áíye.

Maníkónópata íyónomo siyáin-aai.

¹⁹ Miyá isaná kesí waásisono. Ísu Káráísiti puwúwana wení naaemá kumúwana kentáási aambá wikáimba póta ímba sáatafeta éta Maníkóní ufaen-dáúmpátá wéiyune.

²⁰ Puwéna Maníkómbá wenáúmo ámakaintafena aú-amba waé'wae'o índa-amba aráási-mena Maníkóní ufaen-dáúmpá'á mósá fáitukon-ampanta fawásámai aambá wi'mái Maníkómpátá íyónnda-amba aráásímakaimba mindásafetaawe ²¹ wemá óraa'-amaan-kisau-waasigo Maníkóní waásiya'a káráwiyaimba mindásafeta ²² Maníkómpátá íyóno. Kentáási sáwí-imayaasa maisiyúwáisanasa kentáásirumpinta ímba aai wéraisata kawé'-nóntá pésínkáísata wenááigonta sirumpintá ta'ótoreta Maníkómpátá simankúnkúmba éta Maníkómpátá íyóno. ²³ Maníkón-aai érai'-aain-iyé séta póta fasi'ámaisá ta'ótoreta ínta ifátuweta Maníkómó kawé'á uwátinkanaumne siyáintemba miyá índa póta wenáái fasi'ámaisá ta'ótoreta amu'maréta méta miyásá onó. ²⁴ Kesáá imáyáasa éta moórá-mora-waasi túwa'nai úmai fasi'aéné imáyáawe timéta kawé-kísáúsá wémaeta miyásá onó. ²⁵ Maníkóntáféta imáyáa éta túwaandu úmae iyéta tuwímbaimo túwaandu úmimo tukáantemba kesáá ímba miyá éta túwaandu úmae iyéta moórá-mora-waasisa fasi'átinkanaumne. Ísu Káráísitimo kumínda kári-kanaa wérintafeta moórá-mora-waasisa fasi'átinketa miyásá onó.

²⁶ Ísáaro. Maníkóní érai'-aai iséta ta'ótoketa kentáási imáyáafinkembo wembó sínaaembo uwámetaamo sáwí'o úmaetaamo íyónanasaamo éna Maníkó sáwí-imayaasaamo maisiyuwáíndasa fí'on-amba ímba wéraiifo ²⁷ sáatafeta onanamó Maníkómbó tínaaembo uwámiyantafenamo sáwí-meyambo tímínasa óraa'-iyafimbo káwiyantafeta amu'maréta ménaumne. ²⁸ Mósesé tímún-amaambo taráíyaawi aaifimbá íyáfasintinkaresa kaumbo-kae'-wáásímó tuwánésamo sésa érai'a miyá wéowe sésamo ésa ímba tirumbá uwátinkaiyamba tínkamiyasamo puwíyamba ²⁹ mindá umbai-tántáá'an-ifo Maníkón-ááninkomba tínaaembo uwámémba mindá óraa'-umbai-tántáa'an-ifo Maníkó símai kááísamakonka'a Ísu Káráísitini naaemá kumúwasa sáwí'o umbá maitíyukaimba mindásafesa sésa sáwísamban-iyé síyawi óraa'a sáwí-meyamba maénááwe. Maníkóní ámútanko úwoimo súwa'nai iwáíntáfésa símai sáwí'a uwánkaraawi óraa'a sáwí-meyamba maénááwe. ³⁰ Maarán-ááímó siyáimba mindá Maníkó póna maará siyáíye.

Sáwí'o íyawini anondáa-meyambo tíménda mindá kendén-iyé. Sáwí-kisausafe'a méyámbá timénaumne

séna moórá-aaiwara'a séna Fasi'aénkó wení waási tísaí úmai iséna tuwínkaa'a úmai-meyamba tímíníye

siyáíye. ³¹ Maníkó fasi'aénkwáráwí póna tíkena sáwí-meyambo tímínda mindá óraa'a táatafesa ónááfo Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu úmae iyé'a moórá-mora-waasi fasi'átinkanaawe.

³² Ááéma Maníkó kembiwísáféna sámó kátinkonka'a umbai-tántáá'á tímúwa'a ímba ifá'á túwómba fasi'ámai méraafo mindásafe'a imáyáan-oro. ³³ Moórá-mora-kanaa

seyaa'fá'-wáási túranka'a sáwí'a uwátinkesa símai sáwí'a uwátínkómbanifo fasi'á-mai mé'a moórá-mora-kanaa kentí waásimo sáwí'o uwátínkómbo túwa'nai úmae iyúwasa kembiwíwará'á sáwí'o uwátínkómbo fasi'aráawe. ³⁴ Maníkóní waási-i'o un-kákémbá kempínkémbá tuwímbai ándáfa'o mótínkómbo tiruntafé'a uwátínkówasa kentí moparawímbó tafíyúmba ímba imáyáa é'a sé'a iyáákarain-tantaa'a wíyómpa'a wéraitimba póna waé'wae'a íníye suwaná tirunkó kawé'á uráíye.

³⁵ Miyá uráafo Maníkóntáfé'a fasi'ámai mé'a kawé'-méyámbá wémaewe. ³⁶ Maníkóní imáyáafinkení'a é'a wemó miyá uwátinkanaumnemo siyáin-tantaa'o maíyantafe'a fasi'ámae iyíyana ímba tuwesarái íno. ³⁷ Miyáumai naaó'fá'á Áísaya Ísu Káráisitimo kumínda amu'maréna ména Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

ampáán-kánáa wéraitimba póna

tíndawi ímbo amu'maráinda é'a tíníye

agaimaréna siyáíye. Moóráfa'a agaimaréna séna

³⁸ kesí waásigo arupíse úmai méraiwei kesáaisafenamo érai'emo sénamo amankúnkúmbo ímbá póna aú'í'a úmai méraitimba póna inkaisénamo siyuwé kóina'o

é'a ímba aamoí uwánkanaumne siyáíye

agaimaréna siyáíye.

³⁹ Minááímó siyáimbanifo kesáámá ímba miyán-kwáásísá úne. Inkaisésamo auwé kówésamo sáwí-aempa'o méraan-kwaasiyaanta kesáá ímba úndasa Maníkón-aaisafeta simankúnkúmbo éta kawé'á úmaisa maé'maeta ónaumne.

11

Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo on-áái.

¹ Maníkón-aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmbo on-ámbá maarán-ámbán-íye. Maníkómó to'mayaa uráin-tantaatafeta séta éraika-tantaa'an-íye séta amu'maréna méta súrantantaamo ímbo awánáúnda-tantaatafeta séta érai'a wéraiye sune. ² Kentáá síwá'náma Maníkón-aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmbo untáféna Maníkó séna kawé'án-owe siyáíye.

³ Naaó'fá'á Maníkó séna wíyóne marawé paápé uwó súwana paápé uráisata minááísáféta érai'e séta wéisaumne. Ímbo awánáúnda-tantaapinken-tantaatamba awánáúnda-tantaa'a Maníkó úmakaiye.

⁴ Naaó'fá'á moóráwígon-awi'a Éperi Maníkón-aaisafena érai'e séna pói tufú'mai agaimái Maníkómbá ámakowana awaáon-áwí'a Kéni wemá tómbá fáká'mai Maníkómbá amúwana Éperi Maníkómó siyóntembo úntafena Kénimo ámakowaimba iyáákaraiye. Éperi Maníkón-aaisafena érai'e séna wenká'á amankúnkúmbo úntafena Maníkó ámakon-tantaa'a awánéna kawé'án-íye séna wembá awánéna arupíse úmai méraandawi óne siyáíye. Naaó'fá'á Éperi pukówasa wentáfésa sésa Maníkón-aaisafena érai'e séna wenká'á amankúnkúmbo

ún-kwaasin-íye sewatá wéisaumne.

⁵ Naaó'fá'á moóráwígon-awi'a Ínóki Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena Maníkó púwifo séna kunáí'maena wíyómpa'a móankarowasa ayaafái uwááesa túwómbanifo Maníkómó áikomba ímba awánaraawe. Ínókimba Maníkómó ímbo kunáikonka'a moóráwigo Ínókin-aai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó aamoí ínkwaé-i'a úmae iyáíye agaimaréna siyáin-aaisafeta séta Ínóki Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo uráíye sune. ⁶ Maníkómpá'ó tewí Maníkó ména wembó saafá íyan-kwaasi kawé'ó uwátínkáin-aaisafesa aifa'á sésa érai'-aain-íye

sésa wempá'á wétewe. Ímbo érai'-aain-iyemo sésamo ésa ímba wempá'á ténááwe. Miyáumai Maníkón-aaisafesamo ímbo érai'e sésamo wenká'ó ímbo timankúnkúmbo íyawi Maníkó ímba aamoí uwátinkainiye.

⁷ Naaófá'á Maníkó Nówaamba simáména séna ánaaemba nonkó fiyéna waási tínkaminiye simámuwana iséna séna érai'e séna non-afófora'o nínnda-taomba úmarena wení aare-iyámpóíye wenanááfú'e imérowana nonkó miwí ímba nawíkaraiye. Nówaa Maníkón-aaisaféna érai'e séna amankúnkúmbo úntaféna Maníkó Nówaantaféna séna arupíse úmai méraane súwana Maníkómó marapá'-wáásímó sáwí-meyambo timínda-ai iséna simátímakaiye.

⁸ Naaófá'á Maníkó Émbaramuntaféna séna ení maramá tuwé áménda-marafa'a waaó súwana érai'e séna wení maramá tuwéna ímbo awánóm-barafa'a Maníkómó amúpa'a kuréna ⁹ Maníkómó aménaumne siyóm-barafa'a koména minááísáféna érai'e séna fí'om-barafaken-kwaasigoraamba wááu-namba úmarena maé'éímbaniye. Mimbárá Émbaramuntafenamo siyóntemba ááninko Áísáakinte anáwainko Yékopuntetafenawara'a timénaumne siyóm-barafa'a Émbaramu-iyaise mésa wááu-namba úmaresa méraawe. ¹⁰ Émbaramu miyáumai ména moórá-naopataféna imáyáa éna Maníkómó wíyómpa'o to'mayaa úmakain-daopa'a fasi'aén-áfómbá waé'wae'o índa-naopataféna imáyáa éna amu'maréna maé'éímbaniye.

¹¹ Émbaramu awaainínkón-áwí'a Séraa Maníkón-aaisaféna érai'e siyáíye. Maníkó simáména séna iyámpóí ma'ankáínone súwana érai'a wemó sintembó owín-iye séna iyámpóímo ma'ánkáánda-kanaa tai'áraiye séna ímba imáyáa úwana fasi'aémbá amúwana amú'a kauréna iyámpóí ma'ánkaraiye. ¹² Miyáumai Émbaramu iyámpóí ma'ankómbo waurámbó kómpinkemba sáwífa'-waasi aísaaftantambo íyawisaféna wíyómpa'o o'ó sáwífa'o wéraisanamo nonpá'ó nonáámááímo sáwífa'o wéraitemba miyán-kwáásí uwasá ímba kanaa'á toráúraawe.

¹³ Maanáúfáífímbó túwí'o agaimaráúnda-waasi Maníkón-aaisafésa érai'e símae iyésa wenká'á timankúnkúmbo úmae iyésa pukáawe. Maníkó óraaka séna miyá uwátinkanaumnemo siyáin-tantaa'a ímbo máúmba némpa'a wérowasa úwoi aai isésa aamoí ésa sésa marapátáámó méraundasa fí'om-barafaken-kwaasiyaamba úmaisa ampáánká'á méranaumne símae iyésa pukáawe. ¹⁴ Miyán-ááímó sen-kwáásí miwítí mara-úrappa'a imáyáa uwatá ísaraumne. ¹⁵ Miwímó tukóm-barasafesamo imáyáamo urésaraa kouweráíyan-amba wérowasa pósa awánaawisino. ¹⁶ Ímba miyá ésa wíyómpa'o íyáákarain-aempa'a imáyáa uráawe. Mindásaféna Maníkó aamoí éna séna kesí waásinowe séna póna miwítí maru'á to'mayaa uráíye.

¹⁷⁻¹⁸ Maníkó Émbaramuntaféna óraaka séna enááninko Áísáakimpinkemba enaísaaftantambo íyawi paápé ónááwe siyéna ánaaemba moórá-ai aísai úmai isánae séna enáánimba Áísáakimba tufú-simiyo súwana Émbaramu séna Maníkó simásiména séna enááninko Áísáakimpinkemba enaísaaftantamba ónááwe siyáimba érai'a miyáumai paápé uwásinkainiye séna Áísáaki mimbórá-iyámpóí úwana ímbo ta'ótoromba áí'-maena tufuwíndasaféna éna ¹⁹ imáyáa éna séna Maníkó kanaa'á puwíndafinkemba íyáfasinankainiye séna tufuwíndasaféna úwana Maníkó séna étuwaaó súwana ifátuwéna ááninkomba tufúwana púwóraampinkemba áíkaiye.

²⁰ Áísáaki Maníkón-aaisaféna amankúnkúmbo úntaféna Maníkómó ánaaembo paápé índa-tantaatafenamo siyón-aaisaféna ááninkai Yékopunte Ísonte aasumí'a tímakaiye. ²¹ Ánaaemba Yékopu waurámbá kéna puwíndasaféna éna táúmbe faiyéna

kífaena Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena Maníkón-ímáyáá mósá maréna ánaaembo paápé índa-tantaatafenamo siyón-aaisafena Yósepin-ááninkai aasumí'a tímakaiye. ²² Ánaaemba Yósepi waurámbá kéna puwíndasafena éna Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena simátimena séna Maníkó kentáásí waási Ísareri-waasi Ísípi-marafakemba

faú'mai tí'maena kentáásí marafá'ó mótinkaindara'a kesiyáántamba maimaésa máú-taaro Yósepi siyáíye.

²³ Ánaaemba Mósesen-anófoi wembá ma'ánkaresarai awánésarai kawé'-íyámpóin-iyé sésarai Maníkón-aaisafesarai timankúnkúmbo uyantáfésarai

Ísípi-marafaken-oraa'-waasigo iyámpóisomba tínkantuuwaromo siyón-aaisafesarai ímba táátafesaraimo uyambá mináái taraisésarai Mósesemba aúpá'á ánkarojana kaumbo-wiyómbá maisuwówana minóráá'-wáásígón-ayáámúnko áí'maena wení naaúmpa'a móankarowana ²⁴ ánaaemba Mósesé óraa'a úwasa awánésa sésa Ísípifaken-oraa'-waasigon-ayáámúnkon-ááninkon-iyé suwaná Mósesé Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena miyámó sun-áái ánaaemba uwátimena séna kemá ímba wenáánimba úne siyáíye. ²⁵ Ísípifaken-kwaasi sáwífa'-moparawimba marésa sáwí'o untáfésa aamoí umbá Mósesé mindá ááemo tai'áínda-tantaatafena ímba arááíma tówana séna umbai-tántáá'ó simíyambo éna kanaán-iyé séna Maníkóní waási wení waási póna méron-aempa'a koména ²⁶ imáyáa éna séna Maníkó kentáásáféna tiyáíndawiye séna iyáfasinankaraiwaini kísau máénda póna umbai-tántáá'ó kempá'ó tinda minánkó Ísípi-waasiti sáwífa'-moparawimbo máénda-ankomba iyáákaraiye séna Maníkó kawé'-meyámbá simíníye-imayaa éna miyá uráíye.

²⁷ Ánaaemba Mósesé Ísípi-marafa'a tuwé'a kónaumne siyónka'a óraa'-waasi aaisambá áúwana Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena wenáároi ímba inkaiséna úwoi kówéna Maníkómbá ímba túrantamba awánaawimba imáyáafinkemba awánaantafena úwoi kóuraiye. ²⁸ Ánaaemba Ísípifa'a Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi moórámora-naumpimpakemba aifaráán-íyámpóí tínkamindasafena úwana Mósesé Maníkón-aaisafena érai'e siyóntafena Ísareri-waasiti aifaráán-íyámpóí ímba tínkaminkwae séna Ísareri-waasisafena póí tufúké'a onta-táiyá'á naaemá a'maré'a mimpóí kemá naaró súwasa miyá uráawe. Mindásafesa áwí'a sésa paasofa-tánóné siyáamba mindá tiyótaimo í-tánóné siyáawe.

²⁹ Ánaaemba Ísípi-marafa'a Ísareri-waasi tuwésa tésa óraa'-nonkon-awi'a naae-nóné supa'á tésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo untáféna mindónkó tuwínkaa'-úwasa nonáámááiyafamba kofatowasá Ísípifaken-kwaasi wa'maésa tésa mindómpímbá tuwaná mindónkó kúwátawisena minkwáásí tínkantasaraiye.

³⁰ Ánaaemba Ísareri-waasi sésa Yéríko-naopaken-kwaasi kotínkantuweta mimbárafá'á koménae sésa kumbá Maníkó miyán-oro siyómba érai'e siyóntafesa mindáó'a óntantambo sí'ó úmakopa'a kóukutauku uwáása tóso émesa afa'móráera'a miyá ésa afakaetégomba komiyá uwaná weyááríka'a misí'á tawísímaena marapá'á kumúwasa Yéríko-waasi tínkantuwesa komaé'ómbaniye. ³¹ Ísareri-waasi Yéríko-naopa'a ímbo kurónka'a kae'nárai tí'márówasarai mindáópa'a koawánamaranae sésarai kuyambá moórá-ininkon-awi'a Ré'ápi sáwí-anka'o nún-ininkoni naaúmpa'a kuyaná Maníkón-aaisafena érai'e séna minkáé'nárai aúpá'á tiyuwówasarai tiyááye. Ísareri-waasi Yéríko-naopaken-kwaasi kotínkantuwé'a koménae sésa kurónka'a Yéríko-waasi Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmbo urówi tínkamesa Ré'ápi Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo ún-inimba ímba tufúkáawe.

³² Seyaafá'-wáásí tááimo agáénda ayáátáá'-aai imbá pó'a seyaafá'-wáásí táái ímba agaénaumne. Miwí túwí'a Kíndiyoni úwana Péréki úwana Sámúsoni úwana Yépéta úwana Téfiti úwana Sámúwéri úwasa Maníkón-aai simátímakowiye miyáumai-waasi ésa ³³ Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáfésa pósa miwífínkémbá tuwímbai namuro-wáásí íyáákesa arupíse úmai miwítí waásiya'a káráwiyesa Maníkómó óraaka'o séna miyámó ónaumnemo siyóntemba úmai mérowana Maníkó afáá'-íyán-tóika'a awáá urówana ímba unkutúwasa mésa ³⁴ miwífínkémbá tuwímbai óraa'-iya pisíntukowasa miwítí namuro-wáásí tínkamonaé uwaná Maníkó tíyótai úwasa kawé'-úmai mésa ímba fasi'ámai mérowana Maníkó fasi'átinkowasa mésa miwítí namuro-wáásí tínkantuwasa maé'ómbaniye. ³⁵ Tuwímbai-inimba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáféna miwí timáaraamo pukómpinkemba Maníkó íyáfasintinkaraiye.

Namuro-wáásí tuwímbai ta'ótoresá sésa Maníkómbó tínaaembo uwámiyataamo éta ínta tínkameta étinkanaumpo Maníkómbó tínaaembo ímbo uwámiyataamo éta tínkamonaumne suwasá Maníkómbá ímba sínaaemba uwámenaumne sésa imáyáa ésa púwónana Maníkó súwa'nai ínata wíyómpata maé'maeta ónaumne suwasá tí'o úní'a uwátínkówasa pukáawe. ³⁶ Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáfésa miwítí namuro-wáásí tuwímbaisafesa tuwíyáái ésa tínkambae iyésa tuwímbai tíyayaanka'a kárá'umai tí'maesa ándáfa'a máwétiyuwesa ³⁷ tuwímbai óntantamba tínkamuwasa púwúwasa tuwímbai paepáétamba karánaara uwásuwasa tuwímbai paepáétamba túfimba faiya'naiya uwasá púwúwasa tuwímbai ímba kawé'-únánkwátói urésa sipisípi-ayau-unankwatoi uwasá tuwímbai méme-ayau-unankwatoi urésa ímba kawé'-náúmpímpá'á waésa úwoifaka'a kowáísawai ésa ímba tómbá makówasa sáwí'a uwátinkesa umbai-tántáá'-í'a uwátinkesa ³⁸ kawé'-wáásí-í'a úmai mérontafesa tí'mátuwowasa waásimo ímbo méropa'a nésa omápa'a mésa maipíné óntan-aifine waésa miyáumai mésa kawé'-wáásí pósa sáwí'o uwátínkówifimba ímbo máúmba keyáara'a maé'ómbaniye.

³⁹ Miyán-kwáásí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáféna Maníkó séna kawé'an-owe siyáífo marapá'ó méronka'a Maníkómó miyá uwátinkanaumnemo siyáin-tantaa'a ímba awánowana ⁴⁰ Maníkó miwísáféna amu'maráaro séna ánaaembo kesétaamo méraiyan-kwaasisafena imáyáa éna kawé'-ámbá kentááwé miwíyé sásá'-í'o uwásinkainda-anta wisínkaraiye. Mindásafesa marapá'ó méronka'a ímba awánaraawe.

12

Maníkó kentáásifowai-i'o wéin-aai.

¹ Miwí miyáumai maé'ómbanifo kesáa maarásá ónaumne. Miwí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba uráawi túwaandu ompímbá kesáa afufumpinkáántá méraunasaraanta Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba on-ámbá aráásíméwata mindásafeta umbai-tántáá'á ifátuweta kentáámó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimba ifátuweta waásimo tuwaantantésamo mimbórá-ímáyáámó arááíwáéntemba Maníkómó aráásímakainampata ímba suwesarái ínata fasi'ámaisa kónaumne. ² Waásimo tuwaantantésamo ayáiyá'ó wéráim-beyantafesamo imáyáamo ontembá Ísuntafeta aantemba imáyáasa onó. Ísu imáyáasa símakaisata Maníkón-aaisafeta simankúnkúnta únansa imáyáasa símimba póta Maníkómpátá kááísamai maé'maeta úmaeta iyónaumne. Ísu ánaaemba arunkó aamoí índa-imayaa éna póna aaraa-táiyá'ó puwíndasafena ímba a'áo séna aaraa-táiyá'ó púwón-antafesamo tigeasáfésamo ombá ímba imáyáa éna póna Maníkó kawáán-uráiwain-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á méraiye.

³ Ísuntafe'a imáyáan-oro. Marapá'ó méronka'o sáwí-waasi sáwí'o uwánkáfa'o íyúwanamo fasi'ámaimo maé'éíntemba imáyáa é'a ímba tuwesarái ina'a ímba ifátuwemba fasi'ámai méraaro. ⁴ Aoisambá ayaawaiyé'a fasi'ámai méraampinkemba

ímba tínkamowa'a pukáawe. ⁵⁻⁶ Maníkó fasi'átinkaindasafena séna kesiyáámúntone kesáánintone isáaro súwana agaimaréna siyáin-aai imáyáan-oro. Maarán-áái siyáiyé.

Fasi'aénkó arumbó tímakaiwai arupíse uwátinkena kesáánimba owémó siwáísáféna kesáái isáíwae séna wétinkamiye. Mindásafena kesááninkoo Fasi'aénkó arupíse uwánkáimba ímba sáwísamban-iyé-imayaa éma sáwí'o uráanda óraaka'o simá-makaimba enarunkó

ímba sáwí'a íno

agaimaréna siyáiyé. ⁷ Umbai-tántáá'ó kempá'ó timbá Maníkó kawé'a uwátinkena wení iyámpói owaná póna miyá wéuwatinkaiye. Seyaafá'-iyámpói kawé'o íyantafesa miwí tinófoi arupíse wéuwatinkaawe. ⁸ Maníkó seyaafá'á wení iyámpói umbai-tántáápínkémbá arupíse uwátínkáimba umbai-tántáá'ó wérawai Maníkóní iyámpóin-
ofo umbai-tántáá'ó ímbo wérawai megusáí-iyámpóin-owe. ⁹ Moórá-aaiwara'o súnna isáaro. Marapákén-késífóisaisa arupíse uwásínkaraawata miwí táái iséta miyáumai wíyómpaken-kentaasifowan-aai iséta kawé'-úmai méta minóráá'-ááísá miyásá onó. ¹⁰ Kári-kanaa marapákén-késífóisaisa miwítí imáyáafinkemba arupísesa uwásinkanaafo Maníkó kawé'a uwátinkanae séna kawé'-aantemba úmaisá méraandasafenasa wemó kawé'ó úmimo méraintemba miyásá ondasáfénasa arupísesa wéuwasinkaiye. ¹¹ Arupíse uwásinkaindarata sirunkó umbai táinata ínta aamoí éta ánaaemba minúmbái-tántáákó kawé'ó uwásinkaindarata minúmbái-tántáákóní anondáá kentáásirunko aáno úmaisá wérainata kawé'-úmaisá méranaumne.

Miyám-baaran-oromo siyáin-aai.

¹² Miyáumai káráwiye'a tiyáántán-kwiyé'a ¹³ arupíse-amba imáyáa úmai arááíwáéro. Kempínkémbá tuwímbai tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'a

kawé'-úmai mé'a arupíse-amba arááíwáéro.

¹⁴ Tiyáántán-kwiyé'a seyaafá'-wáásísé'a faru úmai méraaro. Ímbo kawé'-aantembo úmimo méraawi Fasi'aénkómbá ímba awánanááfo kawé'-aantemba úmai méraaro. ¹⁵ Kempínkémbá tuwímbai Maníkó úwoi túwa'nai iwáímbá auwáúnafo sé'a káráwi-oro. Kempínkémbá tuwímbai tirunkó sáwí'o índarakemba misáwí-imáyáágó seyaafá'-wáásífímbá wété ifáínifo káráwiyo. ¹⁶ Sáwí-tantaatafe'a tirááísafe'a ofáínifo káráwi-oro. Naaófá'á moóráwígon-awi'a Íso Maníkóntáféna ímba imáyáa éna sáwí'o uráintemba kempínkémbá tuwímbai miyá ofáínifo káráwiyo. Wemá Maníkóntáféna ímba imáyáa úwaimba moórá-kanaa áái tówana áfákontaféna séna ení tómbá nasímínana mintónkón-ánóndáá emá aifaráán-iyámpói úrénana kenkáísifowa kawé'-áásúmí'á amíníye séna ¹⁷ ména ánaaemba moórá-imayaa éna kesifo kawé'-áásúmí'á simínkwae séna óraa'-ifi'a tówana afowámá áfákomba kawé'-áásúmí'á aména póna wembá ímba amúwana ááémo sáwí'o uráin-tantaako afowámá kawé'-áásúmí'ó amínda-amba fáikaiye. Kempínkémbá tuwímbai miyá-sáwí'á ofáínifo káráwiyo.

¹⁸ Naaófá'á Ísareri-waasi Sáínai-oma'-aefempa'a komérowana óraa'-iyama kéna tinepái kówasa uwaná óraa'a kumeu'á úwana óraa'-fiyunda torówana ¹⁹⁻²⁰ uwíyemba óraaka'a tufúwana aagó aantemba séna waásiye póíye maanómáká'ó tíya'o é'a óntantamba tínkamiyasa puwónááwe súwasa minááímó isón-kwaasi táátafesa ésa sésa aneka'á moórá-aai ímba sínata isáano sésa táátafesa ésa ²¹ awánon-tantaa'a óraa-taatafesa uwaná Mósesé séna sááte'a isa'á tata'á úne siyáiyé. Naaófá'á Ísareri-waasi miyán-tántáá'á koawánaraafo kembiwí miyán-tántáá'á ímba kowéawanaawe.

²² Ímba miyá é'a Maníkómpá'ó tiyáamba maararáámbá wéowe. Moórá-omakon-awi'a Sáiyóni-omapa'a té'a Maníkó fasi'aénkwáráwíní naaópa'a té'a wíyómpa'a aú-nao'a Yérúsaremufakaan-daopa'a té'a wíyómpaken-kisau-waasimo sáwífa'o túwaandu úmaresamo Maníkón-áwí'o mósá marésamo aamoimó opa'á té'a ²³ aifa'ó Maníkómpá'ó tésamo wení waási-i'a úmai méraapa'a tiyáawe. Wíyómpa'a aúfáífimba miwí túwí'a

agaimakáiyé. Maníkó seyaafá'nánká miwímó méraawini áwáusafena tísai índawimpa'a té'a marapá'ó arupíse úmáimo méraawanamo Maníkómó sásá'-í'o uwátínkaraiwai wiyómpa'o miwí timantómbó méraapa'a té'a ²⁴ Ísumpa'a Maníkó aú-aai símáimo

kááísamakaimba aráásímíwaimpa'a tiyáawe. Naaófá'á Kéni áfákomba Éperimba tufúwana puwúwana wení naaemá kumúwana mindásafena anondáá sáwí-meyamba amínkwae siyáimbanifo Ísuni naaemó kunkáimba waási kawe'á uwátínkáimba wempá'á tiyáawe.

²⁵ Maníkó kembiwísáfénamo aaimó sínda-aai ímba taraisé'a káráwiyoro. Naaófá'á Móse marapá'á ména Maníkón-aai simátimuwasa taráiyawí sáwí-meyamba maiyáawe. Miyáumáimo wiyómpakewimo simátiminda-aaimo taraisíyawí érai'a sáwí-meyamba maénááfo káráwiyoro. ²⁶ Naaófá'á Maníkó Sáínai-omapakemba aai súwana óraa'-marima taráimbanifo káfé'a óraaka séna moórá-kanaamo tinda aneká'á óraa'-marima taaó senaná wiyónkowe maragówé óraa'-marima táiniye siyáiyé. ²⁷ Aneká'ó óraa'-marima taaó sénaumnemo siyáin-aagioni áwáuma maarán-iyé. Marímo táinda-tantaa'a naaófá'ó úmakain-tantaa'a póna tai'áínífo maríma ímbo kanaa'ó táinda-tantaa'a waé'wae'a íniye.

²⁸ Miyáumai marímo táinda Maníkó kentáará'á káráwiyaimba póna ínta siyuwáinda póta sirunkó kawe'á ínata aamoí éta wentáféta éta wenáwí'a mósá maréta wen-ímáyáá mósá márándasafenasa aamoí íniye. ²⁹ Kankambó tiyú'máimo iyafímbó agaisúwáan-temba Maníkó miyá ínata póta

wen-ímáyáá mósá maréta ménaumne.

13

Maníkó aamoí ínkwaé-i'a orómó siyáin-aai.

¹ Ísu Káráisiyiye'a kááísamáimo méraawi Maníkóní akúní'a uráamba pó'a moórá-mora-waasi kentirumbá timé'a ímba ifátúwáaro. ² Namu'-waasímó tíya'o é'a tóné naané timé'a ímba ifá'á tiyúwáaro. Tuwímbáimo miyámó uráamba ímba marapá'-wáásí kawe'á uwátínkaraafo wiyómpaken-kisau-waasi miyá uwátínkaraafo ímba wiyómpakewi owé-ímáyáá uráafo marapákén-kwáásí owé-ímáyáá uráawe. Mindásafe'a namu'-waasí túwa'nai oro. ³ Maníkóní waásifinkemba wení waási onkákémbá tuwímbai tí'maesa ándáfa'o mótínkáamba miwísé'a ándáfakaan-úmai méraafo mindásafe'a imáyáá é'a túwa'nai oro. Umbai-tántáá'á miwífímbó wérain-kwaasi kembiwífínkwará'á miyáumai umbai-tántáákáámbá wérainwain-ófo imáyáá é'a túwa'nai oro.

⁴ Aaremó waaimó máéwasa waaimó aaremó máéwasamo on-ámbá kawe'-ámbán-ifo aaré ímba sáwí-anka'a níyasa waai ímba sáwí-anka'a níyasa miyáumai méraafo aare-úméné waai-úméné ímba oro. Miyá íyanamo éna Maníkó sáwí-meyamba timíniye.

⁵⁻⁶ Maníkó séna
ímba tiyuwé'a túwa'nai ónaumne

minááímó siyáintafeta fasi'ámai méta séta
Fasi'aénkó súwa'nai ímbá pó'a waásimo
sáwí'o uwásinkaiyamba ímba sáá'a íniye

séna Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna siyáimba pó'a óntantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a miyán-tántáákó kembá ta'ótoraina'a sáwí'a ofáínifo

makáan-tantaatafe'a sé'a mindá kanaán-iyé seró.

⁷ Ááemo kentí óraa'-waasi Maníkón-aaimo simátímakaawisafe'a imáyáan-oro. Miwímó maé'ón-awauwe pukáan-awauwe imáyáá é'a Maníkóe'o kááísamáimo maé'mae'o

é'óntemba miyán-oro. ⁸ Ísu Káráisiti naaófá'ó uráintene káfé'wara'o miyámó wéintene ánaenkwará'o miyámó índawe. Mindásafe'a ⁹ tómbá aambó fáí'makaan-amba arááiwaiyamba ímba túwa'nai ínifo Maníkó úwoi súwa'nai úmaisá wéfasi'asinkai fo fí'ofi'on-aaí karo'-ááí

isé'a arááíwáéfainifo káráwiyoro.

¹⁰ Ísu Káráisitimo puwénamo wenáú Maníkómbó ámakaintafenasa súwa'nai imbánifo ámáán-daumpa'o ámáán-kisau-waasimo póí tufú'maimo Maníkómbó ámén-kwaasi ímba kanaa'á wétuwa'nai-iyé. ¹¹ Aifa'-ámáán-káwáágó waásiti aoisaantáféna póí tufúkéna naaemá umaéna Maníkóní ufaen-dáúmpá'á iyéna mindááémá tufimpín-úmáráisasa mimpóí mindáókoni aumépa'a ímbo nombá agaisukáawe.

¹² Miyáumai Ísu Káráisiti kentáásáféna imáyáa éna sáwí-imayaa maitiyuwánae séna ímba a'áo súwasa áí'maesa mindáókoni aumépa'a móankesa tufúwana puwúwana wení naaemá kunkáiyé. Miyámó uráimba póimo tufú'maimo Maníkómbó ámén-kwaasi ímba kanaa'á wétuwa'nai-ifo kentáá wésuwa'nai-iyé. ¹³ Ísumba áí'maesa mindáókoni aumépa'a móankaresa tufúwana pukáimba miyáumai ámáán-daumpa'o póí tufú'maimo Maníkómbó ámén-amba tuwáúnasasa wembó símai sáwí'o uwánkaraantemba kentááwárá'á símai sáwí'a uwásínkáámba póta ínta wentá auwánaumne. ¹⁴ Marapá'ó waé'wae'o índanao'a ímba wéraintafeta wiyómpa'o maé'maetaamo onda-náópata imáyáasa éta póta ínta wentá auwánaumne.

¹⁵ Maníkómbó póimo ámentemba Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna pukáintafeta Maníkóní waási úne súndawisa aamoí uwánkámae iyéta wenáwí'a mósá maréta ínta túwáano. ¹⁶ Kawe'á uwátinketa túwa'nai eta íntaamo túwáandasafena Maníkó aamoí íniye.

¹⁷ Kentí óraa'-waasi-taai isé'a síyantemba miyán-oro. Kembiwíyá'á kawe'-úmai káráwimae iyésa ánaemba Maníkómbá minkísáúsáfé'a simáménaawe. Miwí tááimo ísámai kawe'ó íyasamo ésa aamoí íya'a mindásafe'a kawe'-úmai ménaawe. Miwí tááimo ímbo ísámai kawe'ó íyasamo ésa miwítí kísau umbáí táína'a mindásafe'a ímba kawe'-úmai ménaawe.

¹⁸ Imáyáa éta kentáásirumpinta ímba aai wéraisata seyaafá-tántáátáféta arupísesa ónaesa súmpo kentáásáfé'a Maníkómpá'á inái símae íyóro. ¹⁹ Óraaka simátimé'a sune. Aneka'á kentópa'a kárika'o konda-ámbá Maníkó paápé índasafe'a inái seró sune.

Inaimó siyáin-aaí.

²⁰ Maníkó faru wéuwatinkaiwaini áwáugo éna Fasi'aénkó Ísu pukáimpinkemba íyáfasinankarowana puwúwanamo wení naaemó kunkáintafena póna símai kááísamakain-aaí waé'wae'a ínana sipisípiya'o káráwiyaiwaimo intembá Fasi'aénkó Ísu kentáará'á wégarawiyiye. ²¹ Maníkóní imáyáafinkembo íyantafena Maníkó fasi'aémbó timíndasafe'a inái sune. Maníkó kentáásirumpinta kísau wémaimba Ísu Káráisitini fasi'aéntámbá wembó arááimo tain-kísáú Maníkó maíndasafe'a inái sune. Ísu Káráisitin-awi'a aasiyaasí óraa'a waé'wae'o ímbá érai'-aaí intáfé'a inái sune.

²² Kesí waásisono. Óraaka simátimé'a sune. Fasi'átínkáándasafe'a maanáúfái agaimái timúnda ímba ayáátáá'-aain-ifo aáno mé'a ísáaro. ²³ Moórá-aaí ísáaro. Moóráwigon-awi'a Tímóti ándáfakemba faú'ánkáámba póna ááémo tína'o é'a kentópa'o kondará'á áí'mae'a kónaumne.

²⁴ Kentí óraa'-waasisafetaawe Maníkóní waási seyaafá'-wáásísáfétaawe simátimé'a sé'a kawe'-úmai méraaro sune. Maníkóní waási Ítáári-marafakewi simátimesa sésa kawe'-úmai méraaro wésewe.

²⁵ Maníkó úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kesáái tai'áiyé.

Yémísi

Ísu wíyómpa'a iyówana Yémísi Ísun-áfáko éna Yérúsaremufa'a ména Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaiwai moórá-waai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Yúndaa-waasi Ísuni aampa'ó kuwái agaimái mátímakaiye.

¹ Kemá Yémísi maanáúfái agaimái timúne. Maníkóní kísauwe Ísu Káráisitini kísauwe maúndawi maanáúfái agai-timúmpo Ísarerin-áánintomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tísaafitantambo uráawi fí'o-fi'om-barafa'a wété úmimo méraawi ísáaro.

Fasi'átínkáín-aaí.

² Kesí waásisono. Umbai-tántáá'á fí'o-fi'on-tantaa'a kempá'á wétifo tirumbá fetóí úmai méraaro. ³ Umbai-tántáá'á kempá'ó timbá Fasi'aénkó Ísuwe kááísamaimo mé'o ímbo auwé'o é'a fasi'ámai ménaawe. Mindásafe'a ísaraamba póna umbai-tántáá'á kempá'á wétifo tirumbá fetóí úmai méraaro. ⁴ Fasi'ámai maé'mae'a úmae'a iyíyana ímba tuwesará ína'a miyán-káwé'-ímáyáá úmae iyíyana Maníkóní kawe-tántáátáféna ímba táái táíníye. ⁵ Kawe'-ímáyáá maénae síyawi Maníkómpá'ó áísai íyanamo éna timíníye. Maníkó nóntafera sísai-oo ímbo sínda ímba ta'ótorainifo úwoi timíníye. ⁶ Maníkómpá'ó áísai íyamba ímba kae'-ímáyáá é'a úwoi kesáái isáíníye seró. Kaumbo-kae'-ímáyáámó tokáiyawimo ésa kafóná-waasi pósa afufumpin-kwáásí mésa kowaétuwe tawaétuwe-waasiyaamban-owe. ⁷⁻⁸ Miyámó owí kaumbo-kae'-ímáyáá ésa ímba mimbórá-ímáyáá úmai arááiwaesa kawe-kísáú wémaefo sáwí-imayaa arááiwaesa miyámó owí Maníkómpá'ó áísai

íyan-tantaa'a simíníye-imayaan-oyo.

Óntaiyain-kwaasiye óntawara'-waasi-taai.

⁹ Óntaiyain-kwaasi Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'emo sewanamó ímbá Maníkó séna kesí waásin-owe simbánifo tirunkó kawe'á wéifo ¹⁰ óntawara'-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'emo sewanamó ímbá Maníkó séna kentí óntama ímba aifaráán-tántáá'án-íye simbánifo miwíwárá'á tirunkó kawe'á wéíye. Kawe-tántáá'ó mowáán-arambo wénamo aáémbo kaintembá óntama aifaráán-tántáá'á iyé-ímáyáámó on-kwáásí miyaráán-úmai tai'ánááwe. ¹¹ Aafáúmá iyáúsena aa'á kaisaná mowáán-arambo aáénkénamo minkáwé-tántáá'ó aáénkaambo kaintembá óntama aifaráán-tántáá'á iyé-ímáyáámó on-kwáásí kisaumo máémba miyaráán-úmai tai'ánááwe.

Sáwí-imayaamo kempá'ó tína'a a'áo seró-áái.

¹² Ísu Káráisitín-aaisafesamo érai'emo sewanamó ímbá miwífá sáwí-tantaa'o tándamo ésa a'áomo síyanamo éna tirunkó kawe'á íníye. Miyáumai fasi'ámaimo maé'mae'o íyanamo éna Maníkó timénaumne siyáin-tantaa'a timíníye. Ááéma Maníkó séna tirumbó símén-kwaasi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáintemba miyá uwátinkainíye.

¹³ Sáwí'o

í-tántáá'ó kentópa'o tína'a sáwí'a ónaumne-imayaamo é'o é'a Maníkóntáfé'a sáwí-imayaa símakaiye sefó. Maníkó ímba sáwí'a í-ímáyáá tiména ímba wení ímáyaafinkemba sáwí-imayaa tafisímai mémarainíye. ¹⁴ Kentáá sáwí-imayaasafena sinkáínda misáwí-ímáyáágó kentáá tafisínata arááiwáénanasa ¹⁵ misáwí-ímáyáágó ta'ótorainata sáwíta ónaumne. Sáwítaamo úmae íyónanasaamo éna misáwí-ímáyáágó anondáá méraundawini áwáuma Maníkóní némpata méranaumne. Mindásafe'a Maníkóntáfé'a sáwí-imayaa símíye sénááfo ímáyaá úmai kawe'án-oro.

¹⁶ Kesí waásisono. Mindásafe'a karo'-ááísáfé'a érai'e sefónifo kawe'-úmai ísáaro. ¹⁷ Seyaafá'á érai-tantaa kawe-tántáá'á kentááfátá kentáásifowama Maníkónópakemba wégumiye. Aafáúwé wíyóne o'é úmakowana aafáúmá kúwáfekena siyaréna wéifo

Maníkó ímba miyá wéifo aasiyaasí sáma kásinkena ímba fí'o-fi'on-imayaa wéiye. ¹⁸ Maníkó wení imáyáa arááiwaena érai'-aai simásimenasa minéráí'-ááísáféna aú-waasiyaanta uwásínkáísata aifa'á wení waási-ita uráanasasa ánaaemba fí'o-fi'on-kwaasi miyá ónááwe.

Maníkón-aai isésa miyámó on-áái.

¹⁹ Kesí waási ken-ímáyáámó únda-waasi ísáaro. Maníkón-aai ísámai kawé'á é'a imáyáa uré'a aái sé'a ímba ááéma aaisambá seró. ²⁰ Aaisambó sen-ámbá Maníkóní kawé'-ámpá'á ímba aaisambá sen-ámbán-iyé. ²¹ Mindásafe'a sáwí-imayaawe sáwí'o on-tántáá'é watuwé'a kumé'a Maníkón-aai tirumpimbó makáan-aai ísámai kawé'-íyana minááígó kawé'-ámpá'á métinkainiye.

²² Maníkón-aai táá'-aantembo isé'o Maníkón-aai isáúnda é'a isáúmne sé'o é'a kesáfé'a karo'á sefó Maníkón-aai ímba táá'-aantemba isé'a wemó siyáintemba oro. ²³ Maníkón-aai isésa wemó siyáintemba ímbo íyawí ²⁴ nonkwaáúmpimbá tóí'a awáanasuwesa kówasa miyámó ombá ááéma wétuwinkawimba miyámó owí Maníkón-aai isésa wemó siyáintemba miyá ímba wéowe. ²⁵ Maníkón-aai sásá'-ááígó póna minááígó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkainiye. Maníkón-aai isésa wemó siyáintembo íyawí isésa ímba tuwinkáinda miyá úmaesa iyíyana minááígó tirumpimbá kawé'á uwátinkainiye.

²⁶ Nom-bái-wáásí úne sembánifo sen-ááíyá'ó ímbo káráwiyombo ésa kentí imáyáagomba karo'á simásuwesa tóikaken-aantemba sésa nom-bái-wáásí úne wésewe. ²⁷ Keto'-ínínká'é áwíyaraa'-iyampoíya'e umbai-tántáá'ó wéráiwaiya'e káráwiyesa marapá'-wáásítí sáwí-ampa'a tínaaemba uwásúwááwi Maníkón-aai ísámai kawé'á ésa Maníkó kentáásifowan-aúranka'a érai'-nom-bai-waasi mésa Maníkón-aráái aantemba wéwaewe.

2

Mimbórá-ímáyáán-oro-aai.

¹ Kesí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Kárásítí fí'oran-aai wéráiwaini aaisáfé'a érai'e sé'a wenká'á timankúnkúmba ofo túwí'o wéráinda-waasi kawé'á uwátinke'a túwí'o ímbo wéráinda-waasi tínaaemba uwátímémba mindá sáwí'a ofo ²⁻³ káráwiyoro. Túwaandu ompímbó moóráwigomo óntawara'-waasigo éna kawé'-únánkwátóí úmaena tisanamó óntaiyain-kwaasigo éna sáwí-unankwatoí úmaena tisa'ó kawé'-únánkwátóíwarawintafe'a simándára'a tamauwó sé'o sáwí-unankwatoíwarawintafe'o nénka'a tamauwómó sembá mindá sáwí'a wéowe. ⁴ Miyámó sembá kempínkémbá tuwímbai túma maimaé'a iyé'a tuwímbai símai sáwí'a é'a sáwí-imayaasamba tuwínkaa'a wéowe.

⁵ Kesí waási ken-ímáyáámó únda-waasi ísáaro. Marapá'á méraan-kwaasi óntaiyain-kwaasi tuwánéna sésa úwoi-waasin-owe sefó Maníkó óntaiyain-kwaasi wesé'a kááísamai fasi'ámai méraan-kwaasi tuwánéna séna kesí waásin-owe wésiye. Ááéma Maníkó séna tirumbó símén-kwaasi kawáánúndafa'a ménaawe siyáimba ⁶ óntaiyain-kwaasisafena miyá siyáimba pó'a múra tiyúwáafo. Óntawara'-waasi túma ímba maimaé'a iyóro. Óntawara'-waasi kembiwí sáwí'a uwátinkesa aaimá simátinkesa ⁷ Ísu Kárásítin-awí'a iyáákarain-awí'a kentí óraakon-awí'a símai sáwí'a uwánkáamba pó'a miwí túma maimaé'a iyófo.

⁸ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna esáfé-ímáyáámó óndantemba fí'owi-imayaawara'a oro

siyáimba pó'a minkáwé'-amáámbó fasi'aén-amáámbó arááiwa'e'o é'a kawé'á iyamban-ifo ⁹ óntawara'-waasi túmo maimaé iyé'o óntaiyain-kwaasi tiyuwé'o é'a sáwí'a ónááwe.

Miyámó é'o é'a kawé'-ámáámbá taraisíyana Maníkó aaimá simátinkainiye. ¹⁰ Seyaafá'-ámáámbó arááíwaesamo moórá-amaambo taraisíyambo éna aaimá simátinkena séna seyaafá'-ámáánkómbá taráisówin-owe síníye. ¹¹ Maníkó séna ímba aare-úméné waai-úméné oro séna moórá-aaiwara'a séna ímba waási tínkamiyasa púwóro siyáíye. Ímbo aare-úméné waai-úménéómó ombánifo waási tínkamiyasamo puwíyamba ámáámba wé-taraisowe.

¹² Maníkón-aai sásá'-ááígó póna minááígó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba fútinkainiye. Maníkó wenáái arááíwáéwiye taráisówiye tuwánéna tísai índa pó'a imáyáa é'a kentóika'e kentúra'e káráwiyoro. ¹³ Maníkó aafimbá maitinkáíndara'a tirumbó ímbo uwátínkaraawi Maníkó wenarumbá ímba uwátinkainiye. Maníkó aafimbá maitinkáíndara'a tirumbó uwátínkaraawi ímba táá'a ínana Maníkó arun taféna uwátinkainiye.

Timankúnkúne kawé-kísáúwémó máén-aai.

¹⁴ Kesí waásisono. Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbó ésamo ímbo kawé-kísáúmó maésamo ésa miwí táái úwoi tóikaken-aai wésewe. Mináái tóikaken-aantemba sembá póna Maníkó ímba kawé'-ámpá'á métinkainiye. ¹⁵ Maníkóní waásifinkembo moóráwigomo ménamo unáánkwtóiyé tóné ímbo makáíndawintafe'o ¹⁶ kembiwímó sé'o tómbá nenaná ámú'a fáinama unáánkwtóí ane'á márénana koko'á ínana waaó sé'o tóné unáánkwtóiyemo ímbo amé'o é'a kentáái úwoi tóikaken-aai wésewe. ¹⁷ Mindásafe'a Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo ímbo kawé-kísáúmó máémbo é'a timankúnkúmbó on-áái tóikaken-aantemba sefó tirumpinkémbá ímba wésewe.

¹⁸ Tuwím baimo sésa Maníkón-aaisafe'a simankúnkúmba únda pó'a Maníkóní waási únemo sewasamó tuwím baimo sésa kawé-kísáúmó maúnda pó'a Maníkóní waási únemo sembá kemá Yémísi sune. Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo kawé-kísáú ímba máémbo pó'a Maníkóní waásiya'o ímba tuwánáúmne. Kemá kawé-kísáúmó maúnda suwáné sé'a Maníkón-aaisafe'a amankúnkúmba óne sénááwe kemá Yémísi sune. ¹⁹ Maníkó kímborawigo méraiye sé'o érai'emo sembá kawé'-áái sembánifo miyá aantemba sembánifo Maníkó kawé'-ámpá'á ímba métinkainiye. Waántáwankoni kísau-waasiwara'o miyámó sembá kantúmba matuwésa sembá póna Maníkó ímba kawé'-ámpá'á métinkainiye.

²⁰ Ímba kawé'-ímáyááwárá'-wáásín-owe. Ísun-aaisafe'a timankúnkúmbó ombá ímba kawé-kísáúmó máémbo úwoi-aaiyaamba sembá pó'a miwání áwáumo simátíménda ísáaro. ²¹ Naaófá'á kentáá síwá'náma Émbaramu Maníkó simámakaintembo índasafena ááninkon-awi'a Áísáakimba óntan-taarera'a mósá ánkarena tufínena úwana Maníkó séna a'áo siyáíye. Émbaramu miyá uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáíye. ²² Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba éna ímba miyá aantemba uráifo simámakaintemba uráimba Maníkón-aaisafena fasi'ámai érai'e siyáimba é'a ísaraawe. ²³ Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena Maníkó séna arupíse úmai méraanemo siyáimba minááígóní áwáuma Émbaramu Áísáakimba tufuwíndasafena uráinka'a afora'á paápé uráíye. Ánaaemba Émbaramun tafesa sésa Maníkóní waásín-iye siyáawe. ²⁴ Maníkón-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba ésa kawé-kísáú wémaewisafena Maníkó séna arupíse úmai méraawe sífó Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa ímba kawé-kísáú wémaewisafena arupíse úmai méraawe Maníkó ímba síníye. Mináái káfé'a wéisaawe.

²⁵ Maníkón-aai aúfáifimba naaófá'á agaimaréna moórá-ininko aankaró'-ánká'ó nún-ininkon-awi'a Ré'api fí'onkaa-ininkon-aai siyáíye. Yósúwa

maramá aúpá'á koawánaakaiyo séna ti'marówasarai minínínkóní naaúmpa'a tuyaná mindárai-taai iséna érai'e séna wenamááraa tínkamofó séna moórá-aamba aráá-timuwasarai kuráaye. Minínínkó miyá úntafena Maníkó séna arupíse úmai mérain-inimban-iyé siyáiyé. ²⁶ Timambó kóísasamo waásimo púwóntemba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa ímba kawé-kísáú wémaewi miyaráán-úmai ímba tirunkakémbá timankúnkúmba ofo tóikakemba wésewe.

3

Tói-kawaan-oro-ai.

¹ Kesí waásisono. Maníkóní kísau uwáítái'-íyan-kísau ímba sáwífa'nanka maénááfo moórá-morawigo maénááwe. Uwáítái'-íyan-kísau maúndawisa Maníkó fasi'ámaisá sísai índarakemba éfo úwoi-waasi miwítí kísausafena aáno úmai tísai íníye. Mindásafe'a ímba sáwífa'nanka sé'a uwáítái'-íyan-kísau maénae sénááwe. ² Seyaafá'nánkátá tuwímbai-tantaa'a sáwítaamo úndasaawe. Tói-kawaanesa kawé'-áái-aantembo sewí érai'a kawé'-wáási mésa túra'a seyaafá-tántááká'á kanaa'á wégarawiyowe.

³ Moórá-ai imáyáan-oro. Óraa-poigon-awi'a ósi waási kentí imáyáagomo win-ámpá'ó kónaesamo ombá óipimba ampáá-fási'áén-taemo'a fáá'ankesa séfasefa'-ayaiya'a ándáma fári'wimai tiyáámpimba tokésa kentí imáyáagomo win-ámpá'á moórá-aempa'-anda tafisewaná minóráá-póigó wéwiye. ⁴ Nompín-táónkwara'a imáyáan-oro. Mindá óraa-tantaa'a isaná fiyúndágoma famé'mai fí'opa'a tuwánae isanánifo fafúsúmaenamo nín-tamba ímba óraa-tamban-ifo kári-tamba wemó kónae sipa'á mintámbá waeráísana minóráá'-nómpín-táónko wéwiye. ⁵ Maaráwará'á imáyáan-oro. Waásisa óraa-tantaa'a únanasa sóikoma kári-tantaako sáwífa'-ai séna súsama maimaéna wéiyimba imáyáan-oro.

Aifa'á kári'-iyama karéna kámaena óraa'-amo'na wégauwiye. ⁶ Iyamó kénamo óraa'-amo'namo sáwí'o intembá sáwí-aaiyo miyá éna seyaafá súwawaata sáwí'a úmaena wéwiye. Sáwí-aaiyoni kísauyo seyaafá'-áémpá'á seyaafá-sáwí-kísáúgómbá wéiyaaikaiye. Misáwí-tántáákóní áwáuma waántáwankoma éna kentáási kísau tasáwí'a éna seyaafá'-áémpá'á wété wéiye.

⁷ Afáá'-wái-wááné numawé iyaankafayaané mófáá'e amí'mí'-úmai káráwiyombanifo ⁸ sáwí-aaiyo iyáákarain-tantaa'a pósa waási ímba kanaa'á wégarawiyowe. Waaifainkómó waásimo unkútísanamo sáwí'o intembá sáwí-aaiyo miyá wéiye.

⁹ Kentáá sááisamba kentáásifowama Fasi'aénkón-áwí'a mósá maréta Maníkó weráání'a úmakain-kwaasi símai sáwíta úne. ¹⁰ Mimbórá-sóipínkéntá kawé'-áái séta sáwí-ai séta wéune. Kesí waásisono. Miyán-ááigó sáwí'a wéiye. ¹¹ Nonaumpinkémbá ímba kawé'-nóné sáwí-none wégumiye. ¹² Inagómá ímba fe'arambá iyáísana kúsígoma kondóí-aramba ímba wéiyaiye.

Uwí-nónkó ímba kawé'-nómbá uráínasa waási nánááwe. Mindásafena mimbórá-wáásigómpínkémbá kawé'-ááiyé sáwí-aaiye sisaná miyán-ááigó sáwí'a wéiye.

Kawé'-ímáyáá Maníkómpákémbó kúmín-ai.

¹³ Kempínkémbá tuwímbai kawé'-ímáyáá torésa isáán-kwaasi mésa kawé'-ímáyááwára'-wáási pósa ímba túma maimaé iyésa kawé'-kísáú maésa kawé'-úmai méwa'a tuwáné'a sé'a kawé'-ímáyááwára'-wáásín-owe sefó ¹⁴ kempínkémbó tuwímbaimo miwítí waási tirumbá sáwí'a uwátinkesa sésa óraa'-waasi-i'a ofó sésa keyáá óraa'-waasi-i'a úmai méranaumnemo síyambo ésa miwí túma maimaé iyésa kesáfé'a karo'á sésa kawé'-ímáyááwára'-wáási úne sefónifo. ¹⁵ Miyán-ímáyáá ímba Maníkómpákémbán-ifo marapákémbá waásiti imáyáá waántáwankoni imáyáafinkemba wésewe. ¹⁶ Tuwímbaimo

miwítí waásimo tirumbó sáwí'lo uwátinkesamo sésa óraa'-waasi-i'a ofó sésa keyáá óraa'-waasi-i'a úmai méranaumne síyambo ésa ímba moóráfa'a taankarotámai mésa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwí'a úmae iyíyamba mindá marapákémbá waásiti imáyáa waántáwankoni imáyáafinkemba ofo ¹⁷ Maníkómpákémbá kawe'-ímáyáámó tokáawi kawe'-aantemba ésa ímba sáwí'wara'a ombá aaweyáá ésa ímba aaisampínkémbá sésa fí'on-kwaasi-taai kawe'-úmai isésa tirumbá uwátinkesa umbaimó máén-kwaasi túwa'nai esa ímba kaumbo-kae'-áái sésa ímba tuwínkaa'-úmai kawe'á uwátinkesa sáwí'a uwátinkesa ofo seyaafá'á kawe'-aantemba wéuwatinkaawe. ¹⁸ Aáno úmai méranae síyawí aaweyáá uwátinkaiyasa tuwánésa miyáumai aaweyáá úmai méranaawe.

4

Marapá-tántáátáfésa imáyáamo on-áái.

¹ Kempínkémbó aaisambó sé'o áwáá'lo sé'o miyámó ombá miwání áwáuma maarán-iyé. Sáwí-tantaakomo tirááiimo taintáfé'a imáyáa owaná mínímáyáágó ta'ótóráisana aaisambó síyan-aai wépaai'iyé. ² Tirááiimo tain-tántáá'ó makáawa'lo ombá tufúwónana puwína'a kemá maénae-imayaa wéowe. Fí'owiti moparáwímbá túraniyamba é'a ímba kanaa'á maíyantafe'a aaisambá tiyé'a áwáá'a wésewe. Tirááiimo tain-tántáátáfé'a Maníkómpá'á ímba áisai owaná póna ímba wétimiye. ³ Maníkómpá'ó áisai ombá áisai on-tántáá'á ímba wétimiye. Sirááiimo tain-tántáá'á kesáfé'a maénae sé'a Maníkómpá'á áisai ombá misáwí-ímáyáá tokáantafena ímba wétimiye. ⁴ Aaremó waaiyakémbó tiyuwésamo fí'on-kwambo máentemba Maníkómbó aúwáán-kwaasi ísáaro. Marapá-tántáá'ó imáyáamo éme'lo é'a Maníkóní namuro-wáásíyáámbá ofo mináái imáyáan-oro. Marapá-tántáá'á maénae símae'lo iyíyawí Maníkóní namuro-wáásíyáámbán-owe. ⁵ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó séna kesí ámútamba kempímbá maráúnda sáwí'a ofó sé'a fasi'ámai wégarawiyune siyáiyé

agaimaréna siyáimba mináái ímba úwoi-aain-ifo

érai'-aain-ifo imáyáan-oro. ⁶ Énifo Maníkón-ímáyáá úndasafenasa súwa'nai úmaisa wéfasi'asinkaiye. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó kentúmo maimaé íyówi wéfametiyyuwaifo wenaísamaifimbo máéwi wétuwa'nai-iyé

agaimaréna siyáimba póna Maníkó súwa'nai úmaisa wéfasi'asinkaiye.

⁷ Mindásafe'a Maníkón-aai isé'a wenaísamaifimba méraambanifo waántáwankon-aaisafe'a a'áo síyanamo éna ááéma tiyuwéna kóína'a ⁸ Maníkóní ewaa'ó méwanamo éna Maníkó kesé'a mérainiye. Sáwí'lo owí kawe'ó úmáimo méraiyantafe'a imáyáa é'a misáwí-tántáá'á túwáaro. Maníkón-ímáyááwé mararákén-ímáyááwémó tokáawi sáwí-imayaa tuwé'a kawe'-ímáyáán-oro. ⁹ Sáwí'lo ontáfé'a ímba aamoí é'a ti'á kaótuwe'a méraaro. Sáwí'lo wéontafe'a ímba wíyááima íyamba ti'á kaótuwe'a méraaro. Sáwí'lo wéontafe'a tirunkó ímba kawe'á éna sáwí'a ína'a méraaro. ¹⁰ Fasi'aénkón-aai isé'a wenaísamaifimba méwana wemá mósá tinkáíniye.

¹¹ Kesí waásisono. Kentí waásisafe'a ímba sáwí-aai simátínkáaro. Maníkó ámáán-aai'fimba séna ímba miyán-oro siyáimba pó'a miyámó ombá Maníkóní ámáámbo símái sáwí'a uwánke'a sé'a sáwí-amaamban-iyé sembá mindá karo'á wésewe. Maníkóní ámáámbo tuwínkaa'-uré'lo sé'o káril'-amaane óraa'-amaane sé'a minámáámbá ímba kawe'-úmai aráái'wae'a wétaraisuwaawe. ¹² Maníkó weyáá ámáámbo siménasa waási tuwínkaa'-éna kanaa weyáá kawe'-ámpá'á métinkena weyáá waási taí'ásuwainiye. Mindásafe'a waási keyáárika'a ímba tuwínkaa'-ónááfo Maníkóní kisaun-iyé.

Ímbo túmo maimaé iyíyan-aai.

¹³ Kemiwí imáyáa é'a sé'a káféra'i aafáyáawa'i óraa'-naopa'a komé'a kísau wé-mae'a moóra-aatai maisuwé'a sáwífa'-ontamba maénaumne. Miyán-áámó sewí ísáaro. ¹⁴ Aafáyáara'o ainámbó kárika'o wénamo ááémo turá'wintemba kemiwímó méraamba miyaráán-úmai ááéma tai'ánááwe. Aafáyáa kentópa'o tinda-tantaa'a ímba ísaraawe. ¹⁵ Mindásafe'a sen-áái ímba aneká'ó síyamba maará seró. Fasi'aénkómó ewémó sína'o é'a miyá ónaumpo ímbo ewémó sína'o é'a ímba miyá ónaumne seró. ¹⁶ Miyán-áái sé'a kentí imáyáafinkemba kentúma maimaé iyé'a óraa'-i'a úmai méranaemo sembá miyán-ímáyáa sáwí-imayaan-iye. ¹⁷ Miyáumai ísáaro. Kawe'ó íyawini áwáuma ísámai ífátuwesa miyámó íyamba sáwí'a ónááwe.

5

Óntawara'-waasi-taai.

¹ Óntawara'-waasisono. Senda-áái ísáaro. Kentópa'o umbai-tántáá'ó tinda óraa'-imayaa é'a tí'a kaoré'a méranaawe. ² Sáwífa'-ontama makáamba taúkaa'a isaná sáwífa'-unankwatoi waígo ánáamba kárasuwaisana ³ óntamba makáamba taúkaa'a isasá waási awánésa sésa ímba túwa'nai ombá makáawana taúkawiye síyamba iyamó ane'ó kainten-úmai sáwí-meyamba kentópa'a tíniye. Sáwífa'-ontama makáambanifo Maníkó waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaa tíniye. ⁴ Kentí kísau mo máén-kwaasiti méyámbá ímba kawe'-úmai timé'a sáwí'o ombá Maníkó awánaraiye. Minkwáási óraaka'-oraaka'a sewaná Maníkó fasi'aénkwáráwí wéisaiye. ⁵⁻⁶ Marapá'ó méraanka'a sáwífa'-ontama maré'a kentí imáyáafinkemba kembó tínkáín-kísau wémaewe. Ímbo sáwí'o uráan-kwaasi aafimbá maitínkówa'a ímba anondáá aái suwa'á tínkamuwasa pukáawe. Póimo tómbó tíméwanamo óraa'a isasamó tufú'naantemba kembó tínkáisa'o miyámó ombá Maníkó sáwí-meyamba tímíniye.

Fasi'ámai mésa inái seró-áái.

⁷ Mindásafe'a fasi'ámai maimaé iyé'a Fasi'aénkó aneká'ó kumínda amu'maráaro. Kísaugoni afowámá kísau úmakena amu'maréna séna kae'-í'a aa'á téna kísau óraa'a ína'a nánae séna amu'maráintemba ⁸ miyaráán-úmai Fasi'aénkómbá amu'makéwana kumíniye. Fasi'aénkó kárika'a kumínda pó'a fasi'ámai aáno úmai méraaro. ⁹ Maníkó aafimbá maitínkáínifo kentí waási ímba í'ai tínkáaro. Maníkó aafimbá maitínkáínda-kanaa kárika'a tíniye.

¹⁰ Kesí waásisono. Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowimo uráamba imáyáan-oro. Fasi'aénkó simátímakon-aai simátíma'mae iyúwasa ímba ísówana umbai-tántáá'á sáwí-fa'a miwífá'á túwasa Maníkón-aai ímba ífátuwesa fasi'ámaimo mésamo uráantemba miyáumai méraaro. ¹¹ Naaófá'á Maníkón-ímáyáa ésa fasi'ámai méron-kwaasisafeta séta Maníkó kawé'á uwátínkarain-kwaasin-owe wésune. Naaófá'á moóra-waasion-awi'a Yópuma uráin-aai imáyáan-oro. Umbai-tántáá'á sáwífa'a wempá'á túwana Fasi'aénkóntáféna fasi'ámai maé'mae'a úmaena iyúwana ánaaemba Fasi'aénkó kawé-tántáá'á ámakaiye. Miyáumai Fasi'aénkó óraa'-arumba uwásinkenasa wésuwa'nai-iye.

¹² Kesí waásisono. Óraa'-aai ísáaro. Wíyómpa'o méraiwan-aúranka'a érai'a sune ímba sé'a marapá'-wáási túranka'a érai'a sune ímba seró. Énifo ewémó sé'o é'a úwoi ewé sé'a ímba tiká'á maré'a seró. A'áomo sé'o é'a úwoi a'áo sé'a ímba tiká'á maré'a seró. Miyámó síyanamo éna Maníkó minááísáféna ímba sáwí-meyamba tímíniye.

¹³ Kempínkémbó umbai-tántáá'ó maíyawi Maníkónká'á inái seró. Kempínkémbó tirunkó aamoimó índawi imá sésa Maníkón-áwí'a mósá maráaro. ¹⁴ Kempínkémbó tí'o índawi Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi táántaiyasa tésa Fasi'aénkóní fasi'aémbá imáyáa ésa masawémba túra'a atinkésa inái simátínkáaro. ¹⁵ Maníkómó siyáintemba íniye

sésa inai semba póna Maníkó minkwáásí kawe'á uwátinkena íyáfasintinkena minkwáásímó sáwí'o uráiyano éna miwífínkémbá maitiyuwáíniye. ¹⁶ Mindásafe'a kentí waási sáwí'o ombá afora'á símai kufímare'a inai símai túwa'nai oro. Miyámó íyanamo éna tí'o índamo éna Maníkó asófatinainiye. Arupíse úmai méraawimo inai semba Maníkó iséna fasi'ámai wétuwa'nai-iyé.

¹⁷ Naaófá'á Maníkón-ai simátímakowin-awi'a

Íráiyaa ména wemá kesáámó úndanten-kwaasigo éna Maníkómpá'á fasi'ámai in-aiifínkémbá séna aa'á ímba tíno súwana ímba aa'á téna kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba maisuwówana ímba aa'á túwana ¹⁸ minkákémbá ánaaemba inaiifínkémbá aa'á tíno súwana aa'á túwana kisaufa'a seyaafá-tómbá kawe'á uráiyé. Miyáumai arupíse úmai méraawimo inaimó semba Maníkó iséna fasi'ámai wétuwa'nai-iyé.

¹⁹ Kesí waásisono. Kempínkémbó tuwímbaimo kawe'-ámpá'ó tuwáíya'o é'a métafisiyasamo tésamo kawe'-ámpá'ó tíya'o é'a kawe'á uwátinkanaawe. ²⁰ Sáwí'o uráiyawimo métafisiyasamo sáwí-ampa'o tuwésamo Maníkómpá'ó tíyanamo éna Maníkó misáwí-tántáá'á sáwífa'a maitiyuwáínasa Maníkóní némpa'o iyamó káíndafa'a ímba kónááwe. Mináái imáyáan-oro.

Kemá Yémísimo sún-da-ai tai'áiyé.

1 Pítáa

Ísu wíyómpa'a iyówana Pítáa Ísuni kísau-waasi moórá-waai úmai sísamaifakemba éiyain-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái mátímakaiye. Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáfésa karaánáá'a símai sáwí'a wéuwatinkomba miwítí imáyáa fasi'átinkanae séna Ísuntafesa ísámai fasi'ámai méraaro séna Pítáa maanáái agaimái mátímakaiye.

¹ Kemá Pítáa maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo ísáaro. Kemá Ísu Káráisi-tini aantá-waasi úndanifo Maníkómó séna kesí waási owémó siyáin-kwaasi ísáaro. Watúwówa'o kentí maramá tuwé'o wété é'a Póntási-marafa'e Kárésíyaa-marafa'e Kápátósiyaa-marafa'e Ésiyaa-marafa'e Pítíniyaa-marafa'e miyáumai-marafa'o wété uráawi ísáaro. ² Naaófálá Maníkó kentáásifowa kembiwísáféna séna kemparí'a uwámáráanasa kesí waási-i'a ónááwe súwana Ísu Káráisi-ti puwúwana wení naaema kumúwana kembiwí kawe'á uwátinkaina'a wenáái taawiyafiyantafena Maníkóni ámú-tanko Maníkóndé-i'a uwátínkaraiye. Maníkó úwoi túwa'nai úmae iyéna aáno uwátínká-fa'a iyína'a méranaawe.

Maníkómó to'mayaa uwásínkarain-aai.

³ Fasi'aénkó Ísu Káráisi-tin-afowama Maníkó wenáwíta mósá maráúmne. Kentáásáféna óraa'a arumbá uwásinkenasa Ísu Káráisi-timba pukáimpinkemba iyáfasi-nankaraintafena aúí'o úmaisamo méraunda-i'a uwásínkaraimba póta ánaaentaamo méraandasafeta amu'maréta méraumne. ⁴ Wíyómpa'o iméraandasa Maníkó to'mayaa uwásínkarainta ímba sáwí'a éna tai'áinda waé'wae'a íniye. ⁵ Maníkón-aaisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba íyantafena wení fasi'aéntámbá wenónkáámbá úmai tíyotai uwátinkena Ísu Káráisi-timo kumíndara'a

sáwí'o úmaimo méraampinkemba kuntí'mai to'mayaa uwátínkaraimba aráátiminiye.

⁶ Mindásafena kentirunkó kawe'á íno. Káfé'a fí'o-fi'on-umbai-tantaa'a kentópa'a wénamo umbaimó taimbá kárika'a wéna ánaaemba tai'áínana kentirunkó kawe'á íniye. ⁷ Umbai-tántáálá kentópa'o wérainka'a Maníkóe'o fasi'ámaimo méraiymba tuwánésa sésa érai'a Maníkóe'a kááísamai méraawe sénááwe. Moórá-ontankon-awi'a korí-óntámbá aamoí on-tántáálá ombánifo kári-tantaa'an-ifo Maníkóe'o kááísamaimo méraamba mindá óraa-tantaa'an-iyé. Minóntámbá iyafimbá káwisana sáwí-tantaa'a tai'áísana korí-óntán-úrumba tú'mai wéwaiye. Miyáumai umbai-tántáálá kentópa'a tisa'á Maníkóe'a fasi'ámai mé'a wesé'a kááísamai méwana Ísu Káráisi-ti kumíndara'a kentúwí'a óraa'a uwátinkena aamoí uwátinkainiye. ⁸⁻⁹ Ísu Káráisi-timba ímba túrantamba awánaraafo úwoi kentirumbá wéamewe. Ímba túrantamba wéawanaafo wenááisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba uráawe. Wenááisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba on-táféna sáwí'o úmaimo méraampinkemba wéfautinkaiye. Mindásafe'a óraa'-aamoí é'a mindásafe'a aái símae iyíyana miyán-áái ímba tai'áína'a óraa'-aamoí ónááwe.

¹⁰ Naaófálá Maníkón-aai simátímakowi Maníkó kembiwí úwoi túwa'nai in-áái siyáawe. Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba faútinkainda-aaisafesa sésa minááígóni áwáuma nóran-aaiya'iyó sésa Maníkón-aai aúfái-wandaaifimba toráumai awánamaesa iyáawe. ¹¹ Káráisi-tini ámú-tanko miwífimbá ména Káráisi-timbo áí'o índa-i'o uwánkaiyanamo ánaaembo sámó kaimbó paápé índa-aai simátímakowasa miwí keáímbá sésa mináái nááwantafenawa simbá póna nóin-kanaawa paápé íniyo sésa Maníkón-aai aúfái-wandaaifimba toráumai awánamaesa iyáawe. ¹² Miwítí kisaugowe simátímakon-aagowe ímba miwí túwa'nai ena kembiwí ánaaembo paápé íyan-kwaasi túwa'nai índa mindá Maníkó aráátímakaiye. Maníkóni Ufaen-ámútánkómbá ai'marówana wíyómpakemba kuména naaófáló aráátímakon-aai simátímakowasa minásé-áái simátíma'-maesa kuwa'á ísaraawe. Wíyómpaken-kisau-waasi mintántáálá awánánae sésa ombá miwífimbá ímba sáwí-tantaa'a wéraisana Maníkó faútínkáísasa pósa ímba kanaa'á wéawanaawe.

Arupíse úmai méraaro-ai.

¹³ Mindásafe'a arupíse-imayaa é'a káráwiyoro. Ísu Kárásiti kumíndara'a kawé'á uwátinkaindasafe'a amu'maré'a fasi'ámai méraaro. ¹⁴ Maníkón-ai ísámai kawé'án-oro. Maníkón-aiimo ímbo ísaronka'o sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o uráantemba ímba miyá é'a Maníkón-ai ísámai kawé'án-oro. ¹⁵ Maníkómó táántaraiwaimo kawé'-aantembo intembá seyaafá-tántáá'á kawé'-aantemba oro. ¹⁶ Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna kemó kawé'-aantembo úmaimo méraudantemba miyán-oro

Maníkómó siyáimbanifo kawé'-aantemba oro.

¹⁷ Maníkó arupíse úmai sáwí'o uréwi sáwí-meyamba tiména kawé'ó uréwi kawé'-meyámbá timíndasafe'a inafínkémbá sé'a kesifomán-iyé sé'a pó'a marapá'ó wááumo méraanka'a óraakon-iyé sé'a wen-ímáyáá úmae íyóro. ¹⁸ Kentíwá'náma úwoi-kisau-amba arááíwáúwana Maníkó kembiwísáféna miyán-ámbá arááíwáéfo séna méyámbá'-mai faútínkaraiye.

Kentí méyámbá ímba korí-óntámbó tai'áínda-tantaakaambanifo ¹⁹ Ísu Kárásitini naaegómá íyáákarain-daaegon-iyé. Sáwí'o uráampinkemba ímba sáwí-meyamba maíyantafesa sipisípi-araa'a tufú'mai Maníkómbá ámakaantemba sáwí'o uráundafinkemba faúsinkaindasaféna Ísu Kárásiti ímbo sáwí'o urówi puwúwana wení naaemá kunkáiyé. ²⁰ Maníkó wíyóne marawémó ímbo úmakonka'a minkísáú maíndasaféna Ísu Kárásitimba wemparí'a úmakaimba póna ánaaen-kanáa kembiwí túwa'nai íniye séna marapá'á kumbéna ²¹ pukáimba pó'a Maníkómpá'á timankúnkúmba wéowe. Maníkóe'a kááísamai mé'a sé'a érai'a wesé'a iménaumne síyantaféna Ísu Kárásitimba pukáimpinkemba íyáfasinankéna áí'maena sámó kain-áémpá'á móankaraiye.

²² Érai'-aaimo taawiyáfóntaféna minááígó kentirumbá kawé'á uwátínkaraisa'a mé'a Maníkóní waási kentí waási owa'á moórá-mora-waasi kentirumbá timé'a fasi'ámai miyá úmae íyóro. ²³ Maníkón-ai waé'wae'a índa-ai ísaraamba minááígó aúí'a úmai méraani'a uwátínkaraiye. Marapá-kéntínófoí matínkaraawa'a méraambanifo Maníkó maé'mae'a iwáí aúí'a uwátínkaraisa'a aúí'a úmai méraawe.

²⁴ Miyán-áái Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna karaan-tántáá'é kanaagunéwe aáénkamaenamo marapá'ó kúmíntemba waásiye miwítí kawé-kísáúwé miyáumai tai'áínífo ²⁵ Fasi'aénkón-ai waé'wae'a wéiyé

agaimaréna siyáiyé. Minááí ásé-ai simátímakaan-ai ísaraamba minááígó aúí'a úmai méraani'a uwátínkaraiye.

2

Ísu áfon-ontankaambo uráiwain-ai.

¹ Aúí'a úmai méraamba pó'a sáwí-tantaakomba tínaaemba uwásuwe'a ímba karo'á sé'a ímba kaumbo-kae'-ímáyáá é'a kawé-kísáúmó máéntaféna kentirunkó ímba símai sáwí'a uwátinkaina'a túwí'wara'a ímba símai sáwí'a uwátinke'a méraaro. ² Umarambó náántafenamo tínkáintemba Maníkóní kawé'-ááísáféna miyán-úmai tiráái táino. Maníkón-ai tónkáámbá né'a táákaefaen-kwaasiyaamba úmai mé'a Maníkóní aambá arááíwa'mae'a íyóro. ³ Fasi'aénkó kawé'á uwátínkaraina'a miyáumai mé'a Maníkóní aambá arááíwa'mae'a íyóro.

⁴ Naaófá'á óraa'-amaan-damba óntantamba urónka'a áfonkaan-ontamba awánésa úwoi-ontamban-iyé sésa tukáawe. Miyáumai Maníkó Ísamba kawekón-iyé séna íyáákaraimba awánésa áúkaawe. Wemá áfon-ontankaamban-ifo wempá'á teró. ⁵ Óntantambo naambó ontembá Maníkó kembiwí wemparí'a uwátínkena wení naankáámbá úmarena kembiwisé'a mérainiye. Wení kísau-waasi é'a wení kísau

aantemba maíyana Ísu Káráisiti túwa'nai índa póna Maníkó kentí kísausafena aamoí íniye. ⁶ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó séna kawé'-óntámbá íyáákare'a naambó fasi'ámaimo waé'wae'o índasafe'a Sáiyóni-naopa'a áfonkaan-ontamba makáumne. Óntantafenamo siyáintembo índawimpa'o kááísamaimo mérai yawi ímba tiguaesáfésa ónááwe siyáiyé

mináái Ísu Káráisitintafena símai agaimakáiyé. ⁷ Maníkón-aaisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmbo owí minóntánkó óraa'an-iyé wésefo Maníkón-aaisafesa ímba érai'e sésa timankúnkúmbo owí minóntánkóntáfésa ímba miyán-áái wésewe. Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

óntan-damba on-kwáási moórá-ontantafesa sáwí'a wéiyé sésa maisukáawe. Ánaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé

agaimaréna siyáiyé. ⁸ Moóráfa'a agaimaréna séna

minóntánká'á tísamaima

turarésa tanaambá fánááwe

agaimaréna siyáiyé. Tanaambó faantembá Maníkón-aai taraisésa miyáumai tanaambá wéfaawe. Ááéma ímba miyá urónka'a Maníkó séna miyá ónááwe siyónka'a pósa miyáumai tanaambá wéfaawe.

⁹ Miwí Maníkón-aai taráiyaafo ímba miyá é'a mimbórá-ándá-wáásiyáámbá é'a Maníkó wemparí'a úmakain-kwaasi é'a óraakoni ámáán-kisau-waasi é'a Maníkóndé-i'a uwátínkarain-kwaasi owaná Maníkó kumeupákémbá wení sámó kain-áémpá'á métínkáisa'a fí'oran-kawe-kisau maíyan-aai kosimátíma'mae'o níyantafena wemparí'a úmakaiye. ¹⁰ Ááéma ímba Maníkóní waási-i'a uráafo káfé'a wení waási-i'a owaná ááéma ímba arumbá uwátínkaraifo káfé'a arumbá wéuwatinkaiye.

Maníkóní kísau-waasi-taai.

¹¹ Kesí waásisono. Fí'om-barafaken-kwaasi pó'a marapá'á wááu mé'a mindásafe'a marapá-tántáátáfésa tirááísafesamo ombá tínaaemba uwátimé'a ímbo tínaaembo uwátimiyanamó éna mintántáákó tafisímai kentí imáyáa sáwí'a uwátinkainiye.

¹² Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasifimba mé'a kawé'-aantemba úmae iyíyasa sáwí'a wéowe sefó kentí kawé-kísáú tuwánésa pósa Maníkómó marapá'-wáásísáfénamo imáyáamo índa-kanaara'a kowaerésa wenáwí'a mósá maránááwe.

¹³ Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a marapá'ó káráwiyaan-oraal'-waasiti ámáámba isé'a aifa'ó káráwiyaiwaini ámáámba isé'a ¹⁴ wemó íyáfasintinkaraiwaiti ámáánkwará'a ísáaro. Sáwí'o

owí sáwí-meyamba timésa kawé'ó owí kawé'-áái simátimiyantafena íyáfasintinkaraiwai mindásafe'a miwítí ámáánkwará'a ísáaro. ¹⁵ Maníkó maarámó íyantafena arááíma wétaiye. Tuwímbai sáwí-imayaafinkemba úwoi-aai sewa'á pó'a kembiwí kawé'ó íyanamo éna kentááigo miwí táái íyáákainiye.

¹⁶ Kentí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba Maníkó faútínkaraisana póna ímba ta'ótokaisa'a mé'a miyáumaimo méraamba ímba aúpá'á sáwí'a é'a Maníkóní kísau-waasi pó'a wemó sintembá é'a ¹⁷ seyaafátáfé'a imáyáa é'a Maníkóní waási kentí waásifimba kentirumbá timé'a Maníkón-áároi inkaisé'a mé'a marapá'ó káráwiyaiwain-aai mósá maráaro.

Ísumo uráintemba miyán-oro-aai.

¹⁸ Kísau-waásisono. Kentí óraa'-waasi-taai isé'a síyantemba miyán-oro. Ímba kawé'-óráá'-wáási táái aantemba isé'a iyaagagaisé'o íyan-oraal'-waasi-taaiwara'a ísáaro.

¹⁹ Kembiwímó ímbo sáwí'o íyasamo umbai-tántáá'ó úwoimo timíya'o Maníkóntáfé'a imáyáa é'a fasi'ámaimo méwanamo éna Maníkó kawé'á uwátinkainiye. ²⁰ Énifo sáwí'o íyasamo tínkamiyambo aáno úmimo méwanamo éna Maníkó kentúwí'a ímba mósá maráíniye. Énifo kawé'ó íyasamo tínkamiya'o fasi'ámaimo méwanamo éna Maníkó

kawe'á uwátinkainiye. ²¹ Ísu Káráisitimba áí'lo úni'lo uwánkaraamba kembiwísáféna imáyáa éna fasi'ámai ména miyán-ámbá aráátímakaimba pó'a miyán-oro. Miyámó íyantafena Maníkó táántaraiye. ²² Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna ímba karo'-áái séna ímba sáwí-aai simbá ísaraawe

Ísuntafena mináái agaimaréna siyáíye. ²³ Símai sáwí'a uwánkówana anondáa ímba sáwí'a uwátinkowasa áí'lo úni'a uwánkówana anondáa sáwí-meyamba maenáawe ímba simátimena arupíse úmai-meyambo timíndawin-imayaa fasi'ámai uráíye. ²⁴ Ísu Káráisiti sáwítaamo uráunda-meyamba maimaéna aaraa-táiyá'á pukáíye. Sáwí'lo ún-dasa sínaaemba uwáméta arupíse úmaisá méraadasafenasa pukáíye. Wenáúmo sáwí'lo uwánkaraantafena póna kentáa kawe'á uwásínkaraiye. ²⁵ Kembiwí uwófáguraawana tí'maena tisa'á kembiwíyá'á káráwiyaiwaini aampa'á wéaraaiwaewe.

3

Aarakwá-táái.

¹⁻² Aaresónó maarán-oro. Kentuwaai-táái ísáaro. Kentuwaaipínkémbá tuwímbai Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmba owí kembá tuwánésa Maníkómpá'á tiyantafe'a kawe'-úmai méwasa tuwánésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe. Ímba ayáátáa'-aai sé'a Maníkóntáfé'a imáyáa é'a kawe'-úmai méwasa tuwánésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe. ³ Waási káa'a súfífáefo sé'a ímba to'waaí é'a kawe'-únánkwátói to'waaísafé'a ímba óraa'-imayaa é'a ⁴ aáno úmai kentirunkó kawe'ó índa ímba ááéma tai'áínana mindá Maníkón-aúranka'a kawe'án-iye. ⁵ Naaófá'á aaré Maníkóntáfésa imáyáa ésa wemó to'mayaambó uwátinkon-tantaa'a amu'marésa méron-inimba miwí tuwai-táái isésa kawe'-úmai maé'ómbaniye. ⁶ Minínímpínkémbá moórá-ininkon-awi'a Séraa awaaikó Émbaramun-aai iséna kesí óraakoma óne siyáíye. Kawe'ó é'lo ímbo seyaafá-tántáátáfé'lo táátafe'lo é'lo é'a wenayámúni'a ónááwe.

⁷ Miyáumai waaimó é'a maarán-oro. Kentuwaainíntómbá kawe'á uwátinke'a miwí túma ímba fasi'aráíntafe'a imáyáa é'a túwa'nai oro. Kembiwíyé kentuwaainíntóné aúí'a úmai méraiyantafena Maníkó kawe'á uwátínkáífo mindásafe'a kawe'á uwátínkáaro. Miyámó íyanamo éna moórá-umbai-tantaako kentí inai-ámpímbá ímba faiyíníye.

Mimbórá-ímáyáará'á méraaromo siyáin-aai.

⁸ Moórá-aai ísáaro. Kentúma ímba maimaé iyé'a mimbórá-ímáyáa é'a keáfáráwáínónndaamo imáyáamo ontembá moórá-mora-waasi miyán-imayaa é'a túwa'nai oro. ⁹ Sáwí'lo uwátinkaiya'lo é'a anondáa ímba sáwí'a uwátínkáaro. Sáwí-aaimo simátinkaiya'lo é'a anondáa ímba sáwí-aai simátínkáaro. Sáwí'lo íyawí anondáa kawe'á uwátínkáaro. Maníkó táántonka'a kawe'á uwátinkaumne siyáimba pó'a kawe'á uwátínkáaro. ¹⁰ Mindásafena Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

tuwímbai ayáátáaka'a sirunkó kawe'á ína'a ménae sésamo ésa karo'-ááíyé sáwí-aaiye ¹¹ sáwí'lo on-tántáá'é tínaaemba uwámesa kawe'á ésa aáno úmai méraiyantafesa minámbá arááíwáéro. ¹² Fasi'aénkó arupíse úmimo méraawiya'a káráwiyena miwítí inai iséna túwa'nai ena sáwí'lo owí ánaaeni'a wéuwatimiye agaimaréna siyáíye.

¹³ Kemá fasi'é'la kawe'á ombá pósa ímba sáwí'a uwátinkanaafo ¹⁴ arupíse úmai méraambo umbai-tántáá'ó timíyanamo éna Maníkó kawe'á uwátinkainifo minúmbái-tántáátáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a minúmbái-tántáá'ó timínda-waasisafe'a ímba táátafe'a é'a ¹⁵ Ísu Káráisitintafe'a kawe'-ímáyáa é'a wentáfé'a sé'a weyáa Fasi'aénkón-iye síyasa tísai esamo sésa Maníkóntáfé'lo imáyáamo ombá nóra símaiya wéoo síya'lo é'a kawe'-áái simátimiyantafe'a to'mayaa uré'a ¹⁶ kawe'-úmai wempakémbá simátíméro. Kentirunkó ímba waé'wáé'á índa arupíya wéraina'a Ísu Káráisitimpa'a kááísamai

arupíse úmai méraiýasa tuwímbaimo símáimo sáwí'lo uwátinkaiyambo ésa miwí tááigo tosé'mai tigaemá íniye. Miyá íyantafe'a káráwiyoro. ¹⁷ Kawe'ó ombó Maníkómó ímbo aambó fáí'makainasamo ésa umbai-tántáá'ó timíyamba mindá Maníkóndén-íye. Énifo sáwí'lo ombó umbai-tántáá'ó timíyamba mindá kentí áwáugon-íye. ¹⁸ Miyáumai ímbo arupíse úmáimo méraawi Maníkómpá'á wíyantafena Ísu Káráísiti arupíse úmai méraiwai mimbórá-kánaá puwéna minkísáú tai'áraiye. Wenáúgo pukówana amankó úwoi méraiye. ¹⁹ Wenamankó tuwímbai timankó ándáraambo kárá'umakomba wenáái kosimátímakaiye. ²⁰ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Nówaa ména non-afófora'lo wínda-taomba úmakonka'a Maníkó kesáái isáaro séna timu'marówasa wenáái taráísúntafesa pukáafo afakaumboé-waasi non-afófora'lo wínda-taompa'a imérowana miwí nonkó ímba nawíkowasa ímbo púwúmba kawe'-úmai maé'ómbaniye. ²¹ Mindónkómó uráinteni'a nombá maitínkááwana Maníkó tí'mai kawepá'á méwétinkaiye. Nombó maitínkáámba paáká-túrákémbá ímba wéwiyofó Maníkómbá áísai owaná tirumpimbá ímba aai wéraindasafena sáwí-imayaa maitiyuwáíniye.

Ísu Káráísiti pukáimpinkemba íyáfasinkaintafena

sáwí'lo úmáimo méraampinkemba tí'mai kawepá'á méwétinkaiye. ²² Ísu Káráísiti pukáimpinkemba íyáfasinena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á iména wíyómpaken-kisau-waasiye óraa'-waasiye fasi'aéntóné miséyááfá-tántááká'á káráwiyaiye.

4

Maníkóní imáyáafinkeni'a oró-áái.

¹ Ísu Káráísiti áí'lo úni'a uwánkówana fasi'ámáimo imáyáamo uráintemba kembiwíwará'á fasi'ámai imáyáan-oro. Túra'lo tí'lo úni'lo uwátínkówi miwímó sáwí'lo íyanimayaago ímba ta'ótókaiye. ² Marapá'ó méraamba sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a ímba é'a Maníkóní imáyáafinkeni'a oro. ³ Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasimo ontembá kembiwíwará'á miyá uráafo káfé'a ímba miyá wéowe. Ááéma maará uráawe. Maa'u-tántáá'á wée'a sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a wée'a uwóí'lo on-dómbá né'a uwóí'a wée'a tómbá námae iyé'a uwóí'lo on-dómbó wéne'lo uwóí'lo íyantafe'a túwaandu uré'a kísau ámi-aimba mósá maré'a waántá-waasi-imayaa mósá maré'a miyá uráambanifo ⁴ káfé'a ímba miwísé'a túwaandu uré'a miyá-sáwí-tántáá'á ímba owasá tuwánésa sésa káfé'a nóra séra ímba miyá wéoo símai sáwí'a wéuwatinkaawe. ⁵ Maníkó to'mayaa úmai ména pukén-kwaasiwara túmó arén-kwaasiwara'a miwímó méraawini áwáuma tísaí ínasa simámíyana miwítí méyámbá timíníye. ⁶ Marapá'ó méronka'lo uráam-beyamba maiyésamo pukáawi Maníkómó méraintemba miwí timankómó miyámó íyantafena ásé-aai simátímakaiye.

Maníkó kísaugoni fasi'aémbó tímakain-aii.

⁷ Seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa káríka'a tínda pó'a inaí símae'a íyón-aaifimba kawe'-ímáyáá úmai káráwiyoro. ⁸ Moórá-mora kentirumbá timé'a miyámó é'lo é'a sáwí'lo uwátinkaiyamba miyá-sáwí-tántáátáfé'a ímba anondáá ónae-imayaa é'a ⁹ namu'-waasímó tiyamba naané tóné timé'a ímba í'ai simátínkáaro. ¹⁰ Kawe'á uwátinkaiyantafena Maníkó moórá-mora-waasi fí'o-fi'on-kisaugoni fasi'aémbá tímakaimba pó'a ímba úwoi maé'a mifásí'áéntámbá moórá-mora-waasi túwa'nai oro. ¹¹ Maníkón-aaimo simátíméwi mináái-úramba arupíse úmai simátíméro. Wétuwa'nai-owi Maníkómó tímí-fasi'aentamba túwa'nai oro. Ísu Káráísiti túwa'nai isa'á miyá é'a mindásafe'a seyaafá-tántáátáfé'a Maníkón-áwí'a mósá wémaraawe. Maníkón-áwí'a óraa'a waé'wae'a isaná wení fasi'aénkó miyámó wéimba mindá érai'-aain-íye.

Ísumbo uwánkaraantemba kembá tí'a índa-i'lo íyan-aii.

¹² Kesí waási ken-ímáyáá únda-waasi owaná kentópa'a óraa'-umbai-tantaa'a timbá minúmbái- tántáápímbá mé'a mindásafe'a ímba táatafe'a é'a sé'a fí'oran-tantaa'a

kesópa'a tiyáiyé ímba seró. Maníkóe'a fasi'ámaiya méraantafenawa'i ína fasi'ámaiya méraantafenawa'iyó. Minúmbái-tántáá'á kentópa'a wétiye. ¹³ Ísu Káráisitimbo áí'o úni'o uwánkóntemba kembiwíwárá'á tí'a úni'a uwátínkaraamba póna kentirunkó kawé'á ínana Ísu Káráisiti sámó kainkwárá'ó kumíndara'a kentirunkó óraa-kawé'a íniye. ¹⁴ Ísu Káráisitini waási ontáfésamo símaimo sáwí'o uwátinkaiyambo é'a ímba imáyáa íyana kentirunkó kawé'á éna Maníkóní ámútanko fí'onka'ma'mai-amutanko kembiwísé'a méraintafena kentirunkó kawé'á íniye. ¹⁵ Kembiwí ímba waási tínkamowasa púwówasamo ombá ímba umémbá ésa ímba fí'o-fi'on-tantaa'a sáwí'a ésa ímba aoisaambá wiyésa miyámó íyawimo ésa sáwí-meyamba maenááfo ¹⁶ Ísu Káráisitini waási-i'o onkákémbó umbai-tántáá'ó timíya'o é'a ímba táátafe'a oro. Miwí tirunkómó sáwí'o ínasamo Káráisitini waási owémó síyamba Maníkómpá'á súwiyo seró.

¹⁷ Maníkó seyaafá'-wáásímó méraawini áwáumo tísai índa-kanaamo tinda aifa'á wení waásisa sísaí ena kentáámó umbai-tántáá'ó siménamo éna wení ásé-aaimo taráiyaan-kwaasi óraa'-umbai-tantaa'a timíniye. ¹⁸ Mindásafena Maníkón-aai aúfáí-fimba agaimaréna séna

Maníkó arupíse úmai méraawi sáwí-imayaafinkemba tí'mai kawepá'á métínkáimba mindá umbai-kísáún-ifo Maníkóntáfésamo ímbo aamoimó ésamo sáwí'o owí miwí sáwí'o úmaimo méraampimba miyáumai sáwí'a úmai méranaawe agaimaréna siyáiyé. ¹⁹ Miyáumai Maníkó wení imáyáafinkemba séna umbai-tántáá'á kentópa'a tíniye siyáin-kwaasi kawé'á úmae wéiyé'a Maníkómpá'á kááísamai méraaro. Maníkómó kentáá úmakaiwai éna sintembó iwáí wégarawiyifo wempá'á kááísamai méraaro.

5

Maníkóní waásiya'a káráwiyoromo siyáin-aai.

¹ Kemá Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaundawi úna'a kembiwísé'a Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi simátíménda ísáaro. Ísu Káráisitimbo áí'o

úni'o uwánkaraamba kesúrantamba awáné'a wemó sámó kainkwárá'ó kumíndara'a misámó kaimpímbá méranaumpo ² simátíménda ísáaro. Sipisípiya'o káráwiyaawimo kawé'ó ontembá miyáráán-úmai Maníkómó wení waásimo tímakaiwiya'a káráwiyoro. Ímba káráwiyonae síyampinkembo káráwiye'a Maníkómbá arááíma táínda-i'a úmai káráwiyoro. Óntamba maénae-imayaa ímba é'a túwa'nai ónae-imayaa é'a minkísáúrá'á káráwiyoro. ³ Maníkómó tímakain-kwaasiya'a káráwiyomba ímba múra tiyuwé'a kawé'ó úmaimo méraiyamba tuwánésa kembiwímó ontembá miyá ónááwe. ⁴ Aifa'ó káráwiyai-waimo wíyómpakembo kumíndara'a kembiwí íyáákaraawiti fí'oran-kawé'-meyamba timínana ímba tai'áínda waé'wae'a íniye.

⁵ Ifó'-wáásí kentí óraa'-waasi-taai ísáaro. Kentúma ímba maimaé iyé'a moórá-mora túwa'nai e'a méraaro. Mindásafena Maníkón-aai aúfáí-fimba agaimaréna séna

Maníkó kentúmo maimaé íyówi wéfametuwaifo wenaísamaifimbo méraawi wétuwa'nai-iyé agaimaréna siyáiyé. ⁶ Mindásafe'a Maníkó fasi'aéwín-aúranka'a kentúma ímba maimaé iyíyana wemó imáyáamo índa-kanaa kentúwí'a mósá maráíniye.

⁷ Maníkó kembiwí túwa'nai ena káráwiyaiifo umbai-tántáá'kóní imáyáa wempá'á tuwé'a méraaro.

⁸ Áwáífiyaamo in-íyánkómó póiyé waásiyemo faintembá waántáwanko waásimo wéfári'o índasafenanifo táátafe'a é'a káráwiyoro. ⁹ Maníkón-aaisafe'a fasi'ámai imáyáa é'a waántáwankon-aai a'áo seró. Seyaafá'-márafákéwímó Maníkón-aaisafesamo timankúnkumbo owífá'á miyán-úmbái-tántáá'á wétifo imáyáa é'a waántáwankon-aai a'áo seró. ¹⁰ Umbai-tántáá'á kentópa'a kárika'o wérimba Maníkó sásá'-í'a uwátinkena

áfomba faitinkáína'a fasi'ámai méranaawe. Maníkó úwoi túwa'nai úmae iyéna Káráisi-tiye'a kááísatinkena séna kesí sámó kain-áémpá'á sámó kaimbó ímbo tai'áínda-aempa'a métinkanaumne siyáiwai miyá íníye. ¹¹ Wení fasi'aénkó waé'wae'a éna ímba tai'áínda mindá érai'-ain-iyé.

¹² Moóráwígon-awi'a Sírífénesi súwa'nai isa'á kínampaan-aai agáúmne. Wemá Maníkóní waási éna kesí kísau kawé'-úmai wémaiye. Fasi'átínkáándasafe'a maanáúfái agáúmpo érai'a Maníkó úwoi súwa'nai in-áái simátimunda tirumpimbá fasi'ámai ta'ótore'a méraaro.

¹³ Maníkóní waási Pépíróni-naopa'a méraawi Maníkómó kembiwímó wemparí'o úmakaintemba miwí wemparí'a úmakaiwai kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro sewaná kesááninkon-awi'a Máákaawara'a séna kawé'-úmai méraaro wésiye. ¹⁴ Ísu Káráísitini waásin-oyo moórá-mora kentirumbá timé'a tiyáámba tíméro. Káráísiti wení waási aáno'o uwátínkáíntafe'a inai sune.
Kemá Pítaamo súnnda-aai tai'áwiye.

2 Pítáa

karo'-wáásí Ísun-aaigomba waé'wáé'-úmai simátímún-aaí Pítáa iséna Ísuni érai'-aaí ta'ótorai-wae séna maanáái agaimái mátímakaiye. Ísumba awánéta wemó siyón-aaí isááwándawi é'a simátíma'mae iyówánda-aaí ta'ótoraiwae séna maanáái agaimái mátímakaiye.

¹ Kemá Sáimoni Pítáa maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo isáaro. Kemá Ísu Káráísitini aantá-waasi úndanifo kesáámó úndantembo Maníkón-aaísafe'o timankúnkúmbo owí isáaro. Kentáásí Maníkóe Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaiye arupíse úmai mésarai kawe'-ímáyáá símakaayata mindáraise'a kááísamaisa kawe'-úmaisá méraumne. ² Maníkóe kentáásí Fasi'aénkó Ísuntepa'a té'a kawe'-ímáyáá tamaé'a miyámó úmae iyómba úwoi túwa'nai úmae iyésarai aáno uwátínkáfa'a iyíya'a méranaawe.

Maníkó kentáámá wemparí'o uwásínkarain-aaí.

³⁻⁴ Ísu Káráísiti sáántowana wení sámó kainkó wení fí'oran-kawe-kisaugo tafisúwata wempátá téta kawe'-ímáyáá taísaraumne. Ísu Káráísiti miyán-kwáásígó póna wemó kawe'á uwátinkanaumnemo siyáin-aaímo éna miyá índá póna wení fasi'aémbá símísata Maníkóntáféta aamoí éta arupíse úmai méta wenáái simátímakaundasa póna marapáké-sáwí-fásí'aénkómó waásimo sáwí'o iwái kembiwí tine'á ímba ta'ótoraina'a tuffintuwe'a Maníkóe'a kááísamai méranaawe.

⁵ Mindásafe'a imáyáa é'a maarámó iyantafe'a fasi'ámai kísau máéro. Maníkón-aaísafe'a érai'e

sé'a timankúnkúmbo ombá kawe'-áwáúmá maré'a minkákémbá kawe'-ímáyáá é'a minkákémbá ⁶ kentúra'a káráwiye'a minkákémbá fasi'ámai mé'a ímba tuwesaráí ina'a Maníkóntáfé'a aamoí é'a ⁷ Maníkóní akúmbó méraantafe'a túwa'nai úmae iyé'a kentirumbá timé'a ⁸ miyán-oro. Miyámó úmae iyé'o é'a Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kawe'-ímáyáá isé'a óraa'-i'a úmai mé'a kentí kísau áuwara-kísau maenááwe. ⁹ Miyán-káwé-kísáúmó ímbo máéwi Maníkómó sáwí-imayaamo maitíyukaimba tuwinkásuwesa táá'o káúnkaiwaiyaamba wéowe.

¹⁰ Kesí waásisono. Maníkó kembiwí táántamai wemparí'a úmakaifo imáyáa é'a wesé'a fasi'ámai méraaro. Miyámó é'o é'a sáwí-amba ímba arááiwaenaawe. ¹¹ Miyáumaimo méwanamo éna kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkenta faúsínkáíwai kembiwísáfénawe séna tíya'a káráwiyaana'a kempá'á maé'mae'a úmae iyónááwe síníye.

¹² Minéráí'-áái é'a ísare'a fasi'ámai arááiwaémbe pó'a simátíma'mae iyóna'a imáyáa úmae iyónááwe. ¹³ Marapá'ó méraundara'a simátíma'mae iyóna'a imáyáa úmae iyónááwe. Miyámó ondá kawe'-í'a ónaumne. ¹⁴ Ááéma kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti simásimena séna puwínone siyáimba pó'a ampáánká'á puwé'a ímba marapá'á méranaumpo ¹⁵ mináái agaimaré'o púwónda awáné'a minááisáfé'a imáyáa úmae iyónááwe.

Ísuni sámó kaimbá awánáúmnmemo siyáin-aaí.

¹⁶ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti fasi'aénkwará'á kumíníye-aaí ímba úwoi-aaí simátímakaundanifo súrantanta wení iyáákai-sagaenta awánaraundasafeta érai'-aaí simátímakaumne. ¹⁷⁻¹⁸ Maníkómó imáyáamo makáin-omaka'a Ísuwe'a méraawanana Maníkó kentáásifowa Ísun-awi'a óraa'a éna iyáákai-sagaempinkemba séna kesááninko ónana áfááraumai entáféna sínkáísa'a áfááraumai aamoí uwánkaumne wíyómpakemba súwata ísaraumne.

¹⁹ Ísaraundasafeta óraaka séta naaófá'á Maníkón-aai simátímakon-aai érai'-aain-iyé. Súdasa mináái imáyáan-oro. Kumeu'ó in-áémpá'á sámó kain-ááin-ifo mináái aúfáifimba awánáiyana aafáúmó íyáúsenamo sámó kaintembá kentí imáyáfinkemba miyáumai sama káinnana Ísu Kárásiti aa'ó siyaráisanamo wérain-okoraamba úmai sama kátinkainiye. ²⁰ Simátíménda-aai ísámai kawé'an-oro. Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowi aúfái-wandaafimba agaimakón-aaigoni áwáuma kemá waási kentáásí imáyáfinkemba ímba kanaasá isánaumne. ²¹ Ímba miwítí imáyáfinkemba símai agaimakáafo Maníkóní Ufaen-ámútánkó wenáái simátimuwasa agaimakómba Maníkóní ámútanko minááiígóní áwáuma wésuwa'nai-isata wéisaumne.

2

Maníkón-aai waé'náé'á úmaimo síyan-aai.

¹ Naaófá'á Maníkóní waásifimba Maníkón-aai karo'a waé'wáé'á úmai simátímakowi paápé uráantemba kempímbá miyán-kwáásí paápé ésa karo'-áái simátimesa Maníkóní waásimo sáwí'o íyan-aai simátimesa óraako sáwí-imayaafinkemba faútínkaraiwaimba tínaaemba uwámiyana ánaaemba Maníkó minúwóiyáámbá tínkaminiye. ² Sáwífa'nanka miwítí aambá waásimo sáwí'o on-ámbá arááiwaesa miyá íyasa tuwánésa sésa Maníkóní waási sáwí'an-owe mináái símai érai'-amba sáwí'a ónááwe. ³ Óntamba maénae sésa aamoí ésa kentí imáyáa tafisénae sésa karo'-áái simátimenaawe. Sáwí-meyamba timín-dawi naaófá'á to'mayaa úmai ména tínkamindasafena timu'maréna méraiye.

⁴ Wíyómpaken-kisau-waasi sáwí'o untáféna Maníkó ímba étinkomba sáwí-aempa'a mótkowasa kumeu'-áémpá'á ándáfa'a mésa sáwí-meyambo maíyantafesa amu'maréna méraawe. ⁵ Naaófá'á Nówaa maúnka'a Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí'a untáféna Maníkó ímba étinkomba nonkóntáféna seyaafá'-márámá nawíkáo súwana nawíkowasa putásowana mimpínkémbá Maníkó Nówaaawe wení akúmbá afakaeté-waasiye tíyótai uwátinkowasa túnaresa maé'ómbaniye. Nówaa Maníkón-aai arupíse úmaimo méraiyan-aai simátimuwasa ímba ísónkakemba putásaraawe. ⁶ Naaófá'á Sónómu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiye sáwí'o untáféna Maníkó ímba étinkomba iyá agaisukáifo Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí'a owí mináái isésa sésa sáwítaamo úndamo ímbo ifátúwáananasaamo éna kentááwára'á miyáumai sínkamindasa póta ifátáámó túwáananamo éna ímba sínkaminiye sénááwe. ⁷ Moóráwígon-awi'a Róti Maníkó wentáféna púwifo séna ímba auwómba áikaiye. Wemá arupíse-waasi éna sáwí-waasimo maa'u-tántáá'ó untáféna arunkó umbái taráye. ⁸ Miwífímbá ména aasiyaasikánáa miwítí sáwí-aai iséna miwítí sáwí-awau awánówana arunkó áfááraumai umbái tómbanifo wemá arupíse úmai mérontafena Maníkó ímba auwómba áikaiye. ⁹ Miyáumai Maníkóntáfésa aamoí owí umbai-tántáápínkémbá Fasi'aénkó kawé'-úmai tíyótai éna sáwí'o owítí sáwí-meyamba toréna waásimo méraawini áwáumo tísai índa-kanaamo tíndara'a sáwí-meyamba timíníye. ¹⁰ Maa'u-tántáári'o owí Maníkómó kawáánimba tínaaeni'a uwánkááwi óraa-sawi-meyamba timíníye.

Minkáró'-wáásí miwí túma mósá marésa kesááigo íyáákainkwae sésa kawé'-násomba wíyómpakewisafesa sáwí-aai simátínkáántafena ímba táá'a isasá úwoi sáwí-aai simátínkááwe. ¹¹ Wíyómpaken-kisau-waasi miwítí fasi'aénkó minkáró'-wáásítí fasi'aénkómbá íyáákaraimbanifo minkwíyómpákéwí Fasi'aénkón-aúranka'a ímba aai simátínkesa ímba sáwí-aai wésewe. ¹² Waí-waambo tufú'naan-tantaakomo seyaafá'-áwáúmó ímbo awánaantemba minkáró'-wáásí miyá ésa tuwímbai-tantaakoni áwáuma ímba awánaraantafesa sáwí-aai simátínkáámba pósa waí-waambo taí'áintemba miwí

miyáumai tai'ánaáwe. ¹³ Miwí umbai-tántáárí'a uwátínkáámbe pósa anondáá umbai-tántáá'á maenááwe. Miwí sáwí-imayaasafesa tirááísafesa afora'á ésa aamoí ésa kembiwísé'o tómbó náiyantafesa túwaandu ésa sáwí'a uwátinkesa kentí imáyáa tafisésa sáwí-ampa'o mowétinkaantafesa aamoí ésa ¹⁴ aaresáfésa túraniyamba tuwésa aamoisaénkwáásí tafisímai sáwí-ampa'a mótinkesa túraniyambo owí tiráá'a póna Maníkó sáwí-meyamba timíniye. ¹⁵ Arupíse-amba tuwésa sáwí-amba arááíwáéwe. Naaófá'á Péonááninkon-awi'a Péramu wemá Maníkón-aai simátímakowi éna sáwí'o uráimpinkemba óntamba máinenamo aamoí uráintemba miwí miyán-ámbá arááíwáéwe. ¹⁶ Énifo Péramu sáwí'a uráintafena Maníkó aaisambá séna wení póígon-awi'a tónkigomba waási amóísáúnkaamba uwánkowana aai súwana Péramu iséna wení sáwí-amba tukáiyé.

¹⁷ Minkáró'-wáásí ímba túwa'nai on-kwáásí méraawe. Nonaumpinkémbó nombó ímbo iyáúsenamo kúmíntenkaan-kwaasima owaná póna Maníkó miwísáféna kumeu'ó in-áémpá'ó to'mayaa uwátínkaraimba pósa mifá'á komaé'mae'a ónááwe. ¹⁸ Miwí sáwí'o úmimo méraapinkembo kawepá'ó tewí kefári'a méónae sésa maa'u-tántáákón-áuma mósá marésa karo'-áái simátimesa ¹⁹ kentí imáyáafinkení'o íyanamo éna misáwí-tántáákó ímba ta'ótorainiye sembánifo miwí sáwí'o on-tántáákó ta'ótokaimba pósa misáwí-tántáápímbá mésa tai'ágonawe. Moórá-tantaako waásimo iyáákaimba mínimáyáágó wefári'a úmai ta'ótokaisasa wenaráái wéwaewe. ²⁰ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Kárásiti sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaimpa'a tésa sáwí'o on-kísáú ifátuwesamo tínaembo uwásukaawi miwí aneka'ó sáwí-ambo arááíwaiyanamo misáwí-kísáúgómó ta'ótorainasamo ésa ááémo sáwí'o uráamba mindá kárika'an-ifo ánaaembo sáwí'o iyamba mindá óraa-sawí'a úmai méranaawe. ²¹ Arupísemo on-ámbó ímbo arááíwake-saraa sáwí'a uráawaisino. Énifo arupísemo on-ámbá arááíwakesa ifátuwesa Maníkóní kawe'-ámáámbá tínaemba uwáméntafesa pósa afááraumai sáwí'a wéowe. ²² Maarámó sen-áái érai'-aain-iye. Iyánkómó mímó wi'makénamo ímbá aneka'á wénaiye sésa moórá-aai sésa póígomo nombó pékénamo ímbá toifímbá waé'wáé'á wéiye wésewe. Iyánkó póígomo intembá minkáró'-wáásí miyá-sáwí'á wéowe.

3

Ísu aneka'ó kumínda-aai.

¹ Kesí waási arupíse-imayaa íwae sé'a moórá-aufai agaimái tímake'a maanáúfáíwárá'á agáúmne. ² Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowi siyón-aai isé'a Fasi'aénkó sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaisa siyáin-aai wení aantá-waasisa simátímakaunda-aai imáyáan-oro. ³ Simátíménda imáyáan-oro. Ánaaen-kanaamo tínda sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo ésa aamoí íyan-kwaasi tésa kentuwíyáái ésa ⁴ Ísumo sénamo marapá'á kumónaumnemo siyáimba nááfara méraiyo. Naaófá'á wíyóne marawémó úmaronka'a wérain-tantaa'a ímba fí'on-tantaa'a paápé isatá awánáúmpo kesifoísáísa é'a pukuráawana ímba fí'on-tantaa'a paápé iye sénááwe. ⁵ Miwí maarán-imáyáá ónae ímba wésewe. Naaófá'á Maníkó súwana wíyóne marawé paápé úwana nonpínkémbá maramá iyéna nonafufuntambá maramá wéraiye. ⁶ Ánaaemba Maníkó nonkóntáféna súwana marapá'-wáásí tai'ásukaiye. ⁷ Maníkó sisaná wíyóne marawémó wérimba póna waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaamo tíndara'a Maníkó wentáfésamo ímbo aamoimó ésamo sáwí'o owí sáwí-meyamba tiména wíyóne marawé iyafímbá agaisuwáíniye.

⁸ Kesí waásisono. Maarán-imáyáan-oro. Aatáísa toráumaisa wéawanaumpo Maníkó ímba miyá ímbá seyaafá-kánáá mimbórá-kánáaráámbá aamú-úmarena sáwífa'-aatai 1,000 aatai éna mimbórá-kánáaráámbán-iye siyáífo ⁹ wemó marapá'ó kumónaumnemo siyáin-aai ímba tukáísasa tuwímbai mináái ifá'á tukáiyé-imayaa wéowe. Fasi'aénkó séna kesí némpa'a maé'mae'a ésa sáwí-aempa'a kofó séna sáwí-imayaa tuwésa kempá'ó

tíyantafenawe séna timu'maréna mérena ímba ááéma marapá'á kunkáiyé. ¹⁰ Umén-kwáásígómó kaffímbó tintenkáán-úmai Fasi'aénkó miyaráán-úmai kumíniye. Minkánaá óraaka'a nonkáánkaamba síndafinkemba wíyómba áwiyo'winana wíyóne o'é aafáúwé iyá káwínana marapá'ó seyaafá-tántáá'ó wéraine marawé iyá káwíniye. ¹¹ Miyáumai seyaafá-tántáá'á tai'áíndasafeta kesáámó méraundasafeta imáyáa éta Maníkóntáféta aamoí éta arupíse úmai méreta ¹² Ísumo marapá'ó kumíndasafena siráái wétainata amu'maréta méreta ááémo kumíndawe séta fasi'ámai Maníkóní kísau maúndasa póna minkánaá paapé ínana wíyómba iyá káwínana o'é wíyóne aafáúwé óraa'-iya káwínana nonkáámá uwáwíniye. ¹³ Énifo Maníkó óraaka séna aú-wiyone

aú-marawe úmáráanana arupísemo í-tántáá'-aantemba wéiniye siyáinta amu'maréta méraumne.

¹⁴ Kesí waásisono. Miyán-kánaásáfé'a amu'maré'a méraamba Maníkón-aúranka'a kawé'-aantemba úmai mé'a kempímbá ímba sáwí-ai wéraina'a aáno úmai méraiyantafe'a fasi'ámai kísau máéro. ¹⁵ Kentáásí Fasi'aénkó séna sáwí'o úmaimo méraampinkemba faútinkanaumne séna wempá'ó tíyantafena timu'maréna ména ímbo kunkáimba imáyáan-oro. Kentáásí waásigon-awi'a Póro Maníkó kawé'-ímáyáá wembá ámakaimpinkemba kembiwísáféna imáyáa éna mináái agaimakáiyé. ¹⁶ Póro minááímó agaimakáimba seyaafá'-áfáfímbá miyán-ááímó símaimo agaimakáin-aisompimba tuwímbai-ai umbái taisasá ímbo ísáimaimo kawé'ó ésamo ímbo fasi'ámaimo méraawi minááígóní áwáuma waé'mai karo'-áái wésewe. Maníkón-ai afáfímbá seyaafá'-ááísáféna

miyá ésa miyámó sentáféna áfááraumai sáwí'a
úmai méranaawe.

¹⁷ Miwí miyá wéofó ímbo kunkáinka'a simátimumpo káráwiyoro. Sáwí'o owí kembiwí Maníkóe'o fasi'ámaimo méraampinkembo tafisíyanesa ofo káráwiyoro. ¹⁸ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Kárásiti kentáásí sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaisa úwoi túwa'nai úmae iyína'a wempá'á óraa'-imayaa é'a méraaro. Wenáwí'o aasiyaasimó óraa'o úmaimo waé'wae'o úmaenamo iyínda érai'-aain-iyé.

Kemá Pítaamo sún-da-ai tai'áwiye.

1 Yóni

Ísu wíyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye. Tuwímbai karo'-áái simátimesa sésa Ísu Maníkón-ááninko póna waási-úramba ímba ú'mai méraiye sésa fi'on-karo'-aaiwara'a simátíma'maesa núwana Yóni iséna miwítí imáyáa arupíse uwátinkanae séna maanáái agaimái mátímakaiye.

Maníkóní imáyáamo aráásímíwain-ai.

¹ Ísu Káráísiti Maníkóní imáyáa aráásímíwaisaama póna waási aúí'a úmai maé'mae'a iyawini áwáugon-iyé. Mináásáfé'a maanáúfái agaimái kentópa'a tuwáúnana wéwiye. Áwáura'a maramá ímba wéronka'a wemá maé'éimba ánaaenka'a marapá'á kuména keséta mérowata súranta awánamai kawé'á éta wenáái iséta siyáántamba aneté ta'ó-tokaumne. ² Aúí'a úmai maé'mae'a iyawini áwáugo afowámpá'á maé'éimba marapá'á kuména keséta mérowata awánareta póta mináásá wésimatimune. ³ Kesáá Maníkóe ááninko Ísu Káráísitiye'a káásamaisa méraumne. Awánaraundawe ísaraundawe kem-biwíwará'á simátimunda póta Maníkóe ááninkoe'a káásamaisa méraundantemba kem-biwí miyá ónááwe. ⁴ Kentáásirumba kawé'-úmai óraa'a uwásinkaindasafe'a maanáúfái agai-timúne.

Maníkó sámó kaiwáíní áwáugon-ai.

⁵ Maníkón-ááninko simásímakain-aaisa simátimeta séta Maníkó sámó kaiwáíní áwáuma póna kumeu'ó in-tántáá'á wempímbá ímba wéraiye. ⁶ Miyáumai kumeu'ó in-áémpá'á méraamba Maníkóe'a káásamaisa méraumnemo sewí karo'á sésa érai'-aaigoni áwáufimba ímba méraawe. ⁷ Énifo Maníkó sámó kain-áémpá'ó méraintemba miyáumai sámó kain-áémpá'ó méraundasa wení waásiseta káásamaisa méraumne. Miyáumai Maníkón-ááninko Ísuma kentáásáféna imáyáa éna kumpuwúwana wení naaegó kuména póna kentáásí sáwí-imayaa maisiyu'maenasa wéiyiye. ⁸ Kempíntá sáwí-imayaa ímba wéraiyesaamo súndasa kesirumpin-káró'-áásá súnanasa Maníkóní érai'-aaigo kesirumpintá ímba wéraiye. ⁹ Afora'ó Maníkómpátáámó sáwí-imayaasafetaamo simáménanasaamo éna Maníkó kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwénasa seyaafá-sáwí-imáyáa arupísesa uwásinkainiye. Maníkó wemó siyáintemba miyá éna miyáumai kawé'-aantemba éna póna sáwí-imayaa maisiyuwénasa arupísesa wéuwasinkaiye. ¹⁰ Maníkó séna seyaafá'nánká sáwí'a uráawemo simbánifo kesáámá séta ímba sáwí'a úne séta Maníkó karo'-áái siyé súnana Maníkóní ásé-aaigo ímba sirumpintá wéwaiye.

2

Káráísiti seyaafá'nánká áfombo faisínkáin-ai.

¹ Kesí iyámpóisono. Ímba sáwí'a iyantafe'a maanáái aúfáifimba agai-timúne. Énifo sáwí'o íyanamo éna áfombo faisínkáiwaia ména kesifompátá áísai íniiye. Wemá Ísu Káráísiti arupísemo iwáísá kesifompátá áísai íniiye. ² Sáwítaamo uráunda-meyamba kentááfá'á ímba tíno séna maimaéna pukáiyé. Ímba kentáásí sáwí-meyan-aantembanifo seyaafá'-wáásítí sáwí-meyankwara'a maitiyuwáindasafena pukáiyé.

³ Maníkón-aaimo taawiyafétaamo únda érai'a weséta káásamaisa méraumnesea sune. ⁴ Maníkón-aaimo ímbo taawiyáfónka'o ombá Maníkóe'a káásamaisa méraumnemo sembá karo'á sewaná miwífimbá Maníkóní érai'-aai ímba wéraiye. ⁵⁻⁶ Énifo Maníkón-aaimo taawiyáfówi Maníkómpá'á tirumbá áma'mai kawé'á wéowe. Kesáámó Maníkóe'a káásamaisa méraumneseaamo súndawisa Ísu Káráísitimo méraintemba kesáá miyásá úmáisá ménaumne. Miyásáámó únda érai'a Maníkóe'a káásamaisa méraumnesea sune.

Áéeraan-amaankoma aúí'o uráin-ai.

⁷ Kesí waási ísáaro. Kemó agaúnda ímba aú-amaamban-ifo ááéraan-amaamba agai-timúne. Aifa'ó simátímakaamba é'a ísaraan-amaamba agai-timúne. ⁸ Énifo kumeu'ó in-tántáá'á áwiyo'wisana érai'a sámó kain-tántáá'á wépaape-ímba póna ááéraan-amaamba aúí'a úmai wépaape-íye. Ísu Káráísitini kísaufinkemba minámáámbá paápé uréna kempínkwará'á minámáámbá wépaape-íye.

⁹ Kentí waásimo tíyámbo uwátínkáámbanifo sámó kain-áémpá'á méraumnemo sembá sámó kain-áémpá'á ímba méraafo kumeu'ó in-áémpá'á paaí méraawe. ¹⁰ Énifo kentí waásimo tirumbó tíméwi sámó kain-áémpá'á méraamba pósa miwífímbá sáwí-tantaa'a ímba wéraitimba pósa fí'owi tuwánésa sáwí-ampa'a ímba wégowe. ¹¹ Énifo kentí waásisafesamo tíyámbo uwátínkááwi miwí kumeu'ó in-áémpá'á méraawana kumeu'ó in-tántáákó túrampa'a kumeu'á uwáwisasa múgu'maagu'a úmaesa wégowe.

¹² Kesí iyámpóisono. Kembiwísáféna Ísu Káráísiti pukáimba póna Maníkó kentí sáwí-imayaa maitíyukaintafe'a kemá maanáúfái agai-timúne. ¹³ Óraa'-waasiono. Áwáura'a maramá ímba wérowana moóráwigo ma'é'émbe wemá káfé'wara'a méraisa'a wení áwáuma ísáántafe'a maanáúfái agai-timúne. Ifótóno. Waántáwankomba íyáákaraantafe'a maanáúfái agai-timúne. ¹⁴ Iyámpóisono. Maníkó kentí isa'á wempá'á tiyáantafe'a maanáúfái agai-timúne. Óraa'-waasiono. Áwáura'a moóráwigo ma'é'émbe wemá káfé'wara'a méraisa'a wení áwáuma ísáántafe'a maanáúfái agai-timúne. Ifótóno. Fasi'ámai mé'a Maníkón-ai tirumpimbá ta'ótore'a waántáwankomba íyáákaraantafe'a maanáúfái agai-timúne.

¹⁵ Maníkómpá'ó ímbo tewímó ontembá mindásafe'a ímba aamoín-oro. Mararákén-tántáátáfé'a ímba aamoín-oro. Mararákén-tántáátáfésamo aamoimó owí Maníkóntáfésa ímba aamoín-owe. ¹⁶ Mararákén-kwáásímó owíní áwáuma ímba Maníkómpákémbá owe. Waási kentí imáyáafinkemba ésa fí'owiti moparáwímbá túraniyamba tuwésa túwí'a maimaé iyésamo ombá ímba Maníkómpákémbá ofo mararákén-ámbá wéaraaiwaewe. ¹⁷ Mararákén-tántáá'ó tirááimo tain-tántáá'á maambárárá'á tai'áwinasa Maníkómbó arááimo táinda-i'o on-kwáásí aasiyaási maé'mae'a ónááwe.

Káráísitini namuro-wáásí táái.

¹⁸ Kesí iyámpóisono. Ánaaen-kanaa maramó tai'áinda-kanaa ampáánká'á tíníye. Ánaaemba Ísu Káráísitini namuro-wáásígó tíníyema suwa'á ísaraawe. Káráísitini namuro-wáásí sáwífa'a é'a paápé uráamba póta mindásafeta ánaaen-kanaa ampáánká'á tíníyema sune. ¹⁹ Kentááfínkémbá Káráísitini namuro-wáásí moórá-mora méresa pósa íyáfasinesa paápé ésa siyuwésasa kóuraawe. Érai'o kentáásí waásimo méronkaka úwoi méraawaisino. Siyuwésasa kóuraantafeta ímba kentáásí waásin-owe sune.

²⁰ Ísu Káráísiti Maníkóní ámútankomba ai'marówana kuména kentirumpimbá méraisa'a pó'a érai'-aai wéisaawe. ²¹ Érai'-aai ímba ísáántafe'a sé'a ímbanifo érai'-aai ísáántafe'a maanáúfái agáúmne. Érai'-aai finkemba karo'-áái ímba paápé isa'á ísáántafe'a maanáúfái agai-timúne.

²² Óraa-karo'o sen-kwáásí maarán-kwáásín-owe. Ísu Káráísitintafesa Maníkó ímba íyáfasinankaraiwain-íye sen-kwáásí ésa Ísu Káráísitini namuro-wáásí-í'a ésa Maníkónté ááninkonte'a tínaaeni'a wéuwatimewe. ²³ Maníkón-ááninkomba tínaaeni'a uwámewi afowánkwará'á miyá ombánifo Ísu Káráísitintafesa Maníkón-ááninkon-íye sewí ááninkonte afowántépa'a kááísamai méraawe.

²⁴ Ísun-aaimo aifa'ó ísaraan-ai tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráámba ímba ifátuwe'a miyáumai Maníkónté ááninkontepa'a kááísamai maé'mae'a oro. ²⁵ Maarán-áái Ísu

Káráísiti óraaka simásimenasa séna aúí'a úmai maé'mae'a íyani'a uwátinkaumnesa simásímakaiye.

²⁶ Karo'-áái simátínkáafo sé'a maanáúfái agaimái timúne. ²⁷ Karo'-áái simátiyuwaawi ombánifo Ísu Káráísiti Maníkóní ámútamba tirumpimbá tínkaraimba póna maé'mae'a éna ímba karo'-áái simátimena érai'-aai wésimatimiye. Miyámó simátímísa'o ombá érai'-aaiye karo'-ááiyé tuwínkaa'a owe. Simátímíntemba miyá é'a Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawe.

²⁸ Kesí iyámpóisono. Wesé'a kááísamai méraamba pó'a Ísu Káráísiti kumíndara'a wenaúranka'a ímba tigasáfé'a é'a úwoi fasi'ámai ménaawe. ²⁹ Ísu Káráísiti arupíse úmai mérain'-aai é'a ísaraawe. Moórá'-aaiwara'a ísáaro. Miyáumai arupíse úmai méraawi érai'a Maníkóní iyámpóin'-owe.

3

Maníkóní iyámpói-táái.

¹ Maníkó arumbá óraaka'á wésimiye. Mindásafe'a imáyáan-oro. Maníkó aruntá siménasaam-pona kentáásáféna kesí iyámpóin'-owe wésiye. Kesáá érai'a wení iyámpóisa úne. Maníkómpá'á ímba tiyáawi Maníkóní áwáuma ímba awánésa kentáási áwáuwara'a ímba suwánaawe. ² Kesí waásisono. Káfé'a Maníkóní iyámpói-'i'a úmaisa méraundasa ánaaemba nóra waásisaawa ménaumno. Mináái ímba ísaraundanifo moórá'-aaimo ísaraunda simátimenaumne. Ísu Káráísiti kumíndara'a kawé'-úmai awánaandasa póta wenkáánita úmaisa ménaumne. Miyán-áái ísaraumne. ³ Mináái isésamo amu'maráawi Káráísiti arupísemo úmaimo méraintemba arupíse úmai méraafo káráwiyoro.

⁴ Sáwí-imayaamo ombá isaná áamáambo taráísómba isaná minkáé-tántáákó mim-bóráí'a iye. Miyáumai

sáwí-imayaamo owí Maníkóní áamáamba tínaaeni'a uwámesa taráísómba póna miyámó on-ánóndáá miwífimbá wéniye. ⁵ Ísu Káráísiti waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáindasafena marapá'á kunkáimba wempímbá sáwí-imayaa ímba wéraiye-aai é'a ísaraawe. ⁶ Miyáumai Ísu Káráísitiye'o kááísamai méraawi miwífimbá ímba sáwí-imayaa waé'wae'a ifo sáwí-imayaa waé'wae'a iwái Káráísitimpa'a ímba tésa wenáái ímba ísááwe.

⁷ Kesí iyámpóisono. Karo'-áái simátínkáafo sé'a káráwiyoro. Káráísiti arupíse úmai méraiwai wemó intembó miyámó úmae'o íyówi arupísemo on-kwáásín-owe. ⁸ Áwáura'a waántáwanko sáwí'a uréna miyá úmae iyéna káfé'wara'a miyá wéiye. Sáwí'o úmaesamo íyówi waántáwankoni waásín-owe. Waántáwankoni kísau taí'ásuwainkwae séna Maníkó ááninkomba ai'marówana marapá'á kunkáiyé.

⁹ Maníkóní iyámpói pósa Maníkóní fasi'aénkó miwífimbá wéraintafesa pósa ímba sáwí'a úmaesa wéiyowe. Maníkóní fasi'aén-iyámpóisómbá pósa ímba sáwí'a úmaesa wéiyowe. ¹⁰ Ímbo arupísemo úmaimo méraawi ímba Maníkóní iyámpóin'-owe. Kentí waásimo tirumbó ímbo tíméwi ímba Maníkóní iyámpóin'-owe. Miyáumaisa Maníkóní waásiye waántáwankoni waásiye tuwímbaisa ísaraumne.

Moórá-mora tirumbó tímén-aai.

¹¹ Moórá-mora tirumbá tíméro-aai ááéma ísaraawe. ¹² Ándámun-ááninkon-awi'a Kénimo uráintemba ímba miyán-oro. Kéni waántáwankon-aráá'a póna áfákomba tufúwana pukáimba maarásáféna tufúwana pukáiyé. Áfáko kawé'-ímáyáá mérowana Kéni sáwí-imayaa úmai ména póna áfákomba tufúwana pukáiyé.

¹³ Miyaráán-úmai Maníkómpá'á ímbo tiyáawi kempímbá tirumbá sáwí'a uwátinkaiyantafena ímba táá'a íno. ¹⁴ Maníkóní akúmbá sirumbá timúndasafeta séta Maníkóní némpa'a méraandasaawini áwáuma tuwéta kawé'-úmimo méraandasaawini

áwáura'a taméraumnesa sune. Kentí waási tirumbá ímbo tíméwi Maníkóní némpa'a paai méraawe. ¹⁵ Kentí waásimo tíyámbo uwátínkáán-kwaasi tínkamiyasa puwíyan-kwaasin-owe. Miyámó owí aúí'o úmaimo maé'mae'o owíní áwáura'a ímba méraawe. ¹⁶ Ísu Káráisiti arumbá siménasa ímba úwoi méraimba súwa'nai índasafena kentáásáfénawe séna pukáiyé. Miyámó uráintafeta arumbá símakaiyesa sune. Maníkóní akúmbá túwa'nai eta puwúnafo ímba sendasá úwoi túwa'naisa ónaumne. ¹⁷ Óntawara'-waasi kentí waási tómbó ímbo makáawi tuwánésa ímba túwa'nai ombá sésa Maníkómbá sirumbá amúne sembá karo'á sewé. ¹⁸ Kesí iyámpóisono. Sirumbá tímúnemo sembá ímba tóikakemba sé'a érai'a tirumpinkémbá sé'a túwa'nai oro.

Maníkómpá'á fasi'ámaisaa méraunda-aai.

¹⁹ Sirumbá tímétaamo túwa'nai úndasa miyámó únda-waasisa arupíse úmaisaa méraumne. Miyámó únda Maníkón-aúrankata fasi'ámaisaa méraumne. ²⁰ Énifo kesáá sáwí'o úndasafenasa kentáásirunko umbái taifo Maníkó seyaafá-tántáá'á awánéna minúmbái-tántáákómbá íyáákaisata Maníkón-aúrankata fasi'ámaisaa méraumne. ²¹ Kesí waásisono. Mindásafeta imáyáa úndasa kentáásirunko ímba umbái taisatá Maníkón-aúrankata fasi'ámaisaa méraumne.

²² Wenáái taawiyafétaawe wemó aamoimó índa-i'a úndasafetaawe áisai únda-tantaa'a úwoisa wésimiye. ²³ Maníkó óraaka séna kesááninko Ísu Káráisitin-awika'a timankúkúmba é'a seyaafá'-wáásifímbá tirumbá tímé'a méraaro siyáimba mináái Ísu Káráisiti óraaka simásímakaiye. ²⁴ Maníkón-aai taawiyáfówi Maníkóe'a kááisamai méraawana miwísé'a kááisamai méraiye. Maníkó weni ámútamba ai'marówana sirump-intá kumbéna simásimenasa séna Maníkó kesé'a kááisamai méraiye sisatá wéisaumne.

4

Érai'-amutankonte karo'-ámútánkónté-taai.

¹ Kesí waásisono. Sáwífa'-waasi karo'-amáámbá simátíma'maesa nésa Maníkóní ámútanko kesirumpimbá méraiye sembá ímba ááéma érai'e seró. Miyámó sentáfé'a miwí tirumpimbá mérain-amutamba Maníkóní ámútana'i fí'owani ámútana'iyo mindá awáné'a mináái ísáaro. ² Ísu Káráisiti Maníkóe ména marapá'á waási kunúkaiye sewí miwí tirumpimbá Maníkóní ámútanko méraiye. Minááimó sewa'ó ísáamba Maníkóní ámútankoma miwífímbá méraiye seró. ³ Ísu Káráisitintafesa minááimó ímbo sewí miwí tirumpimbá mérain-amutanko ímba Maníkóní ámútankon-ifo mindá Káráisitini namuro-wáásígóní ámútankon-iyé. Káráisitini namuro-wáásígó tinda-aai ísaraamba isaná marapá'á méraiye.

⁴ Kesí iyámpóisono. Maníkón-aráá'a é'a karo'-amáámbó simátíméwi íyáákaraawe. Maníkóní ámútanko kentirumpimbá méraifo Maníkómpá'ó ímbo tíyáawi miwí tirumpimbá fí'on-amutanko méraiye. Maníkóní ámútanko minámútánkómbá íyáákaraiye. ⁵ Karo'-amáámbó simátíméwi Maníkómpá'á ímbo tembá marapá'ó wérain-aai simátíméwasa marapá'-wáási miwí táái wéisaawe. ⁶ Kesáá Maníkóní waásisa únasasa Maníkóní waási kesááisa ísááfo fí'on-kwaasi ímba Maníkóní waási pósa kesááisa ímba wéisaawe. Miyáumaisa érai'-aaimo sí-ámútánkó miwífímbá mérain-kwaasiye karo'-ááimó sí-ámútánkó mérain-kwaasiye tuwínkaa'-úmaeta wéiyune.

Maníkó arumbó tímín-aai.

⁷ Kesí waásisono. Tirumbó tíméwini áwáuma wemá Maníkó póta Maníkóní akúmbá siruntá tíméno. Tirumbá tíméwi Maníkómpá'á tésa weni waási-i'a wéowe. ⁸ Maníkó tirumbá tíméwini áwáuma pósa tirumbá ímba tímén-kwaasi Maníkómpá'á ímba wétewe. ⁹ Maníkó mimbórá-áánínkómbá ai'marówana marapá'á kumbéna kentáásáfénawe séna puwéna aúí'a úmai maé'mae'o ondasáfénasa puwéna arumbá símakainta póna miyá uráiyé. ¹⁰ Maníkómbá siruntáámó amúndasa ímba óraata ámakaumne. Maníkó arumbá

siménasa wenááninkomba ai'marówana marapá'á kumbéna sáwí-awausaamo únda-meyamba maisiyuwáinana kentááfá'á ímba tínkwae séna pukáiyé. Miyámó uráimba Maníkó

óraa'-arumba símakaiyé. ¹¹ Kesí waásisono. Maníkó miyáumai arumbá símínta póta kentáásí waási miyáumai siruntá tíméno. ¹² Waási Maníkón-ane'á ímba awánaawe. Kentáásí waási siruntá timúndasa Maníkó keséta méraisata érai'a siruntá Maníkómbá amúne.

¹³ Maníkóní ámútanko kentáásirumpimba méraintafeta séta kesáá Maníkóe'a kááisamai méraunansa Maníkó keséta kááisamai méraiyesa sune. ¹⁴ Kentáásifowa ááninkomba ai'marówana sáwí'o úmáimo méraampinkemba faútinkaindasafena marapá'á kumúwata awánaraundasa simátimune. ¹⁵ Ísuntafesamo Maníkón-ááninkon-iyemo sewí Maníkóe'a kááisamai méraawana Maníkó miwísé'a kááisamai méraiye. ¹⁶ Maníkó arumbá símísata mindásafeta érai'esa sune.

Maníkó tirumbó tíméwini áwáuma Maníkó isasá pósa tirumbó tíméwi Maníkóe'a kááisamai méraawana Maníkó miwísé'a méraiye. ¹⁷ Maníkó kentáá imáyáa símakaisata siruntá Maníkómbá améta póta méraundawini áwáumo sísai índa-kanaamo tíndara'a fasi'ámais ménaumne. Ísu Káráísiti wenarumbó símíntenta marapá'ó méraundarata siruntá timúndasa póta sísai índa-kanaamo tíndara'a fasi'ámais ménaumne. ¹⁸ Maníkómbó tirumbó áméwi ímba inkáísówe. Érai'a Maníkómbó tirumbó áméwi miwífínkémbá inkaisí-ímáyáá ímba wéraiye. Sáwí'o uráam-beyantafesamo inkáísówi Maníkómbá ímba érai'a tirumbá áméwe.

¹⁹ Aifa'á Maníkó arumbó símakaintafeta póta

siruntá amúne. ²⁰ Miwítí waásisafesa tirumbó sáwí'o uwátínkááwa'o ombá Maníkómbá sirumbá amúnemo sembá karo'á sewé. Miwítí waási tine'á tuwánésa tirumbá ímba tímakaawi pósa Maníkón-ane'á ímba awánaawi ímba kanaa'á tirumbá áméwe. ²¹ Ísu Káráísiti óraaka séna Maníkómbá tirumbó áméwi miwítí waásiwara'a tirumbá tíméro siyáiyé.

5

Marapá-sáwí-kísáúgómbó íyáákaan-aaí.

¹ Ísuntafesa sésa Maníkó íyáfasinankarawai iyémó sen-ááísáfésa érai'emo sewí Maníkóní iyámpóín-owe. Afowámbá tirumbá áméwi ésa wení iyámpóíwara'a tirumbá áméwe. ² Maníkómbá siruntá améta wenáái taawiyaféta póta miyá úndasafeta séta Maníkóní iyámpóíwara'a siruntá timúne. ³ Maníkón-aaí taawiyafúndasa mindá Maníkómbá siruntá amúnansa wenááigosa ínta umbaisá síyáísata póta taawiyafúne. ⁴ Ísumpa'a fasi'ámai kááisamai méraundasa póta marapá-sáwí-ímáyáágóntá íyáákaumne. Maníkóní iyámpói seyaafá'á kanaa'á marapá-sáwí-ímáyáágómbá íyáákaamba póna Maníkón-aaigoma ímba umbái taiyé. ⁵ Maaránkwáásí marapá-sáwí-ímáyáágómbá íyáákaawe. Ísuntafesa Maníkón-ááninkon-iyé sésa timankúnkúmba owí marapá-sáwí-ímáyáágómbá íyáákaawe.

Maníkó Ísu Káráísitimbo aráátímakain-aaí.

⁶ Ísu Káráísiti marapá'á kumbéna nombá maiyéna puwúwana wení naaemá kunkáiyé. Nombó maíndasafena aantemba ímba kunkáiyé. Nombó maiyéna puwínana wení naaemá kumíndasafena kunkáiyé. Maníkóní ámútanko érai'-aaigoni áwáugo póna séna érai'e Ísu Maníkón-ááninkon-iyé wésiyé. ⁷⁻⁸ Maníkóní ámútanko siyáin-aaísafeta nombó maiyáintafeta puwúwana wení naaemá kunkáintafeta séta Ísu Maníkón-ááninkon-iyé sune. Minkáúmbó-tántáá'á paapé uráintafeta mimbórá-áái séta Ísu Maníkón-ááninkon-iyé sune. ⁹ Waásimo simátímén-aaí sewatá iséta érai'e súndasaanifo Maníkón-aaigo

waási-taai íyáakaraimba póta Maníkó ááninkontafena siyáin-aaisa ísáano. ¹⁰ Maníkón-ááninkontafesa timankúkumbo owí sésa Maníkó siyáintemba érai'e Ísu Maníkón-ááninkon-iyesa sune. Maníkóntáfesa ímbo timankúkumbo owí sésa Maníkó karo'-áái siyáiyewe. Wemá Maníkó ááninkontafena siyáin-aaisafesa ímbo érai'e senkákembá Maníkó karo'-áái siyáiyema wésewe. ¹¹ Maníkón-ááninkoma aúí'a úmai maé'mae'a owíní áwáuman-iyé. Maníkó imáyáasa símísata aúí'a úmai maé'mae'a wéune. Minááisá Maníkó simásímakaiye. ¹² Maníkón-ááninkoe'a kááisamai méraawi aúí'a úmai maé'mae'a ofo Maníkón-ááninkoe'o ímbo kááisamai méraawi ímbo aúí'a úmai maé'mae'a wéowe.

Aúí'a úmai maé'mae'o on-áái.

¹³ Maníkón-ááninkon-awitafe'a timankúkumbo on-kwáásí kembiwí maanáúfái agai-timúne. Aúí'a úmai maé'mae'a on-ááisáfé'a érai'e síwae sé'a maanáúfái agai-timúne. ¹⁴ Maníkómbó arááiimo táinda-i'o étaamo inaifínkémbó áísai úndasa kesááisá wéisaiye. Mindásafeta wenaúranka'a fasi'ámaisá méraumne. ¹⁵ Inaí súndasa ísáín-aaisafeta érai'-aain-iyemo súndasa maarán-ááisáfé'wara'a érai'-aai inaifínkémbá súnda-tantaa'a úwoisa símíyesa sune.

¹⁶ Kentí waásimo sáwí'o íya'o tuwáné'o é'a Maníkómpá'á áísai íyana túwa'nai ínasa Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'a íyampa'a ímbo kónááwe. Tuwímbai-sawí'o owíní anondáá-meyamba Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'a íyampa'a wíyamba mindásafe'a Maníkómpá'á áísai oro ímbo sune. Tuwímbai-sawí'o owíní anondáá-meyamba ímbo Maníkóní némpa'a wíyamba mindásafe'a sé'a Maníkómpá'á áísai oro sune. ¹⁷ Seyaafá-sáwí'ó owíní anondáá-meyamba wéraifo tuwímbai-sawí'o owíní anondáá-meyamba Maníkó maitiyuwáínasa wení némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'o íyampa'a ímbo miyá-sáwí'ó íya'o tuwáné'o é'a Maníkómpá'á áísai íyana túwa'nai ínasa Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'o íyampa'a ímbo kónááwe.

¹⁸ Maníkóní iyámpói ésa ímbo sáwí'a úmaesa íyówe. Maníkón-ááninko káráwiyaisana póna waántáwanko ímbo ta'ótóráísasa pósa ímbo sáwí'a úmae íyówata minááisá wéisaumne.

¹⁹ Waántáwanko marapá'-wáásítí óraakon-ifo

kesáá Maníkóní waási éta minááisá isáúmne.

²⁰ Maníkón-ááninko kuména imáyáa símísata érai-Fasi'aenko-úramba isatá awánáúmne. Maníkón-ááninko Ísu Káráísitiye'a kááisamaisa méraundasafeta érai-Fasi'aenkonka'a kááisamaisa méta isáúmne. Érai-Fasi'aenko-úranko éna waásisa aúí'a úmaisá maé'mae'a úndawin-ááninkon-iyé. ²¹ Kesí iyámpóisono. Karo'-máníkómbá seyaafá'á tínaaemba uwátíméro.

Kemá Yóni kesáái tai'áiyé.

2 Yóni

Ísu wiyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye. Tuwímbai sésa aaresáfé-úfái agaimái ámakaiye sewasá tuwímbai sésa Fasi'aénkóní waási mimbóráfá'á túwaandu úmaimo máépa'a agaimái tímakaiye wésewe.

¹ Kemá Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaundawi é'a maanáúfái agai-timúne. Embá kendé-í'a úne

séna Maníkómó áántarain-ininkoma ómpo ení iyámpóisonte'a awánaaro sé'a maanáúfái agai-timúne. Fasi'aénkóní érai'-aai ísaraundasafe'a sirumbá timúne. Ímba keyáánifo Fasi'aénkóní érai'-aai ísááwiwara'a tirumbá wétimewe. ² Kentááfímbá érai'-aai waé'wae'a éna ímba tai'áíndasafeta kentáásirumba timúne.

³ Maníkó kentáásifowawe ááninko Ísu Káráísitiye'a úwoi súwa'nai esarai tirumbá uwásinkesarai aáno'a uwásinkaayata póta érai'-aaisa séta kentáásirumba timúndasafe'a Maníkómpá'á inái sune.

⁴ Tuwímbai ení iyámpói kentáásifowa simásímakaintemba miyáumai érai'-ampa'o kon-áái isáúnana sirunkó kawé'á wéiye. ⁵ Aaregóo embá simáme'a sune. Fasi'aénkóní waási moórá-mora kentirumbá timé'a méraaro. Mináái ímba aú-amaamba simátimumpo ááéwara káfé'wara'a ísaraan-aai simátimune. ⁶ Maníkón-aaisaamo taawiyafúnda mindá Maníkómbá sirumbá amúndasafeta wenáái wétaawiyafune. Maníkónkwárá waásiwara'a tirumbá timé'a méraaro Maníkó siyáimba ááéwara káfé'wara'a wéisaawe.

⁷ Sáwífa'-waasi karo'ó sen-kwáási marapá'á wénowe. Miwí Ísu Káráísitintafesa sésa ímba waásiyaani'a úmai kunkáiyé wésewe. Miwí Káráísitini namuro-wáási pósa sáwí-ampa'a wíwae sésa minkáró'-áái sefó káráwiyoro. ⁸ Maníkóní kísau mo méém-beyamba ímba máéfonifo kawé'-úmai káráwiye'a seyaafá'-mékámá kawé'-mékámá máiyantafe'a káráwiyoro.

⁹ Ísu Káráísitin-aai ímba ta'ótóráamba mináái tuwésa fí'on-ampa'o kowí ímba Maníkóe'a káásamai méraawe. Ísu Káráísitin-aai ta'ótokaawi kentáásifowawe wenááninkoe'a káásamai méraawe. ¹⁰ Miyáumai kentópa'o tésamo minááímó ímba simátimesamo fí'on-aaimo simátimiya'o é'a ímba tiyáamba timé'a ímba kentí naaúmpa'a mósá tínkáaro. ¹¹ Miyán-kwáási tiyáambo timé'o é'a minkwáásítí sáwí-kísau túwa'nai ónááwe.

¹² Ayáátáái'-aai simátimenae'a maanáúfáifímbá ímba agáúmpo kentópa'a wé'a kentúranka'a komé'a kosimátiménana kentáásirunkosa áfááraumai kawé'á íniye. ¹³ Enanaanontáféna kendé-í'a úne séna Maníkó áántarain-ininkoe wení iyámpóisonte'a kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

Kemá Yóni kesáái tai'áiyé.

3 Yóni

Ísu wiyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áatáiyá'íyo miyáumai-ataai maisuwéna maanáái agaimái moóráwigon-awi'a Káyásimba ámakaiye.

¹ Kemá Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaundawi é'a maanáúfái agai-amúne. Káyásiyo maanáúfái toráumai awánaao. Fasi'aénkóní érai'-aai ísaraundasafe'a sirumbá amúne. ² Kesí waási óna'a sirumbá amúne. Ísu Káráisitini aampa'á kawe'-úmaimo kónnda-aai ísaraumne. Miyáumai kawe'-úmai ménana ímba áí'a índasafe'a Maníkómpá'á inai súné. Ení kísau kawe'á óndasafe'a Maníkómpá'á inai súné. ³ Fasi'aénkóní waási tuwímbai empákémbá kempá'á tésa entáfésa tasésa enarumpimbá érai'-aai ta'ótore méraane sewa'á isáúnana kesirunkó kawe'án-iye. Miyáumai érai'a arupíse-ampa'a wéwe méraane. ⁴ Kesí iyámpói érai'a arupíse-ampa'a kowé-áái isé'a aamoí únda póna mináámóígó tuwímbai-tantaatafe'o aamoimó únda-aamoigomba íyáákaraiye.

⁵ Kesí waásigompo Fasi'aénkóní waási empá'ó kuráamba túwa'nai ema kawe-kísáú maiyáanasa minkwáásífínkémbá fí'om-bapaken-kwaasi empá'ó kuráamba miwíwará'á túwa'nai ema kawe-kísáú maiyáane. ⁶ Miwí maanká'á Fasi'aénkóní waásisa tasimásimesa sésa emá arumbá tímakaandawi tasimásímakaawe. Fí'om-bapa'a Maníkóní kísau komaénae sewí emá aampa'ó wíyan-tantaa'o túwa'nai ónda mindá kawe'á óne. ⁷ Miwí Ísu Káráisitini kísau maimaé nésa Ísu Káráisitimpa'o ímbo tiyáan-kwaasiyakemba méyámbá ímba wémaewe. ⁸ Mindásafeta Ísu Káráisitimpa'o tiyáunda-waasisa miwísá túwa'naisa onó. Miyáumai taankarotámaisa méraundasa pósa érai'-aai isánááwe.

⁹ Ampáán-áúfái agaimái tuwááwánana Fasi'aénkóní waásifa'a kúwana moóráwigon-awi'a Táyóterefisi kentáfésa óraakon-iye síwae séna mináúfáífínkén-áái iséna ímba ísámai kawe'á uráimba pó'a ¹⁰ empá'á wé'a waási túranka'a Táyóterefisimo uráin-aai kosimátimenaumne. Táyóterefisi kentáá sáwí'a uwásinkenasa karo'-ááisá simásínkaraiye. Ímba mináái aantembanifo Fasi'aénkóní waási wempá'ó kuráamba wení naaúmpa'a ímba mósá tínkaraiye. Tuwímbai kentí naaúmpa'a mósá tinkánae suwaná ímba miyán-oro séna Maníkóní waásifinkemba ti'mátukaiye.

¹¹ Kesí waásiyo. Sáwí'o ontembá ímba miyá indá kawe'ó ontembá miyán-uwo. Kawe'ó úmae íyówi Maníkómpá'á tésa wení waásin-oyo sáwí'o úmae íyówi Maníkómpá'á ímba wétewe.

¹² Seyaafá'nánká Témítiriyaasintafesa kawekón-iye wésewe. Wení kísau awánésa sésa érai'a kawe-kísáú wémaiye wésewe. Kesááwará'á miyásá súné. Súnnda-aaisa érai'-aai ísaraawe.

¹³ Ayáátáá'-aai simámenae'a maanáúfáífímbá ímba agáúmpo ¹⁴ ampááká'á empá'á wé'a enaúranka'a komé'a kosimámenaumne. ¹⁵ Aáno úmai méraantafe'a Maníkómpá'á inai súné. Ení waási kesé'o méraawi sésa kawe'-úmai ménaro sewé. Kentáásí waási esé'a méraantafeta séta kawe'-úmai méraarosa sumpo moórá-mora-waasi simátimiyo.

Kemá Yóni kesáái tai'áiyé.

Yúti

Ísu wíyómpa'a iyówana Yúti Ísun-áfáko kae'-wáái-áátáiyá'í kae'-wáái úmai siyáánkai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye.

¹ Kemá Yúti Ísu Káráisitini kísau-waasi Yémísin-áfáko é'a maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo ísáaro. Maníkó kentáásifowa arumbá tiména táántarawai Ísu Káráisitimo kawáán-uráiwai ísáaro. ² Maníkó arumbá uwátinkena imáyáa tiména aáno úmai kawe'-aantemba uwátínkáintafe'a Maníkómpá'á inái sune.

³ Kesí waásisono. Maníkó kembiwíyé kené sáwí'o úmaimo méraundafinkemba faúsínkáintafe'a maanáúfáífimbá agaénae únana Maníkó simásimena séna moóra óraa'-aai simáména agauwó simbá pó'a mináái agaénaumne. Ááéma Maníkó wení waási imáyáa timúwasa Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba on-áái ísare'a mináái fasi'ámai tirumpimbá ta'ótore'o méraamba tuwáúnafo sé'a káráwiyoro. Ísu Káráisitín-aaisafesa sáwí-aaimo sewí tááigon-anonnda Ísu Káráisitini érai'-aai simátíméro. ⁴ Tuwímbai karo'-ámáámbó sen-kwáásí Maníkón-aai ímbo arááiwaéwi kentí imáyáa tafisiyantafesa komésa tirumpin-imáyáá ésa sésa Maníkó úwoi súwa'nai enasa ímba sínkamínifo kentáásí imáyáafinkenita ónaumne sésa sáwísáwí esa Fasi'aénkó Ísu Káráisiti weyáá kentáásí óraakomba tínaaeni'a uwámakaawe. Naaófá'á Maníkó miyá-sáwí-kísáúgóní sáwí-meyamba timénaumne siyáiyé. Miyán-káro'-wáásí kembiwísé'o koméraantafe'a maanáái simátimune.

⁵ Maanáái é'a simátímúmba ísaraambanifo aneka'á simátimenaumpo ísáaro. Naaófá'á Maníkóní waásisomba Ísípi-marafa'a ta'ótokowana Maníkó faútiyuwena tí'mae téna wenáásifesamo ímbo timankúnkúmba uwái Maníkó tínkamuwasa pukáawe. ⁶ Moóra-aai imáyáan-oro. Naaófá'á Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi miwítí kawáá-kísáú tuwésa miwítí kawe'-náópa'a túwówi Maníkó tíyayaanka'a kára'umarena kumeu'ó in-áémpá'á sáwí-mapa'a tiyuwówasa maé'mae'a ésa ánaaembo Maníkó sáwí-meyambo timínda-kanaa amu'marésa méraawe. ⁷ Moóra-aai imáyáan-oro. Naaófá'á Sónómu-naopakewiye Kómóraa-naopakewiye mindáó'-ewaa'-naopakewiye sáwí'a úmae iyésa aare-úméné waai-úméné miyá úmaesa íyúwana Maníkó tínkambai iyamó kaipa'á tínkamuwasa iyamó kámakama'o ipa'á maé'mae'a wéowe. Kentááwára'á miyá ofó sé'a káráwiyoro.

⁸ Naaófá'ó miyámó uráantemba káfé'a karo'-ámáámbó sen-kwáásí kentí imáyáa tafisénae sewí miyá ésa miwítí sáwí-imayaafinkemba maa'u-tántáá'á ésa Maníkómó kawáánimba tínaaemba uwámesa sáwí'a ésa wíyómpaken-kawe'-waasisafesa sáwí-aai simátínkaraawe. ⁹ Énifo Mósesé pukówana wíyómpaken-kawaagon-awi'a Máíkéri séna Mósesen-auma maénae súwana waántáwanko séna kemá maénae súwasarai miyáumai fasi'ámai suyaná Máíkéri waántáwankontafena ímba sáwí-aai súmba kemá ímba aai simánkanaumpo Fasi'aénkó aai simánkainiye siyáiyé. ¹⁰ Énifo karo'-ámáámbó sen-kwáásí kentí imáyáa tafisénae sewí tuwímbai-tantaakoni áwáuma ímba awánaraantafesa sáwí-aai simátinkesa waí-waambo seyaafá-tántáákóní áwáumo ímbo awánésamo ontembá miwí miyá owaná miwítí sáwí-imayaago ta'ótorena miwí sáwí'a uwátínkáiyé. ¹¹ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Kéni sáwí-amba arááíwakaintemba miwíwára'á miyá wéowe. Naaófá'á moóráwígon-awi'a Péramu óntan-aamoimo uráintemba miwíwára'á miyá wéowe. Naaófá'á moóráwígon-awi'a Kóra Maníkón-aai taraiséna kawáá-wáásí táái taraisénamo pukáintemba minkáro'-ámáámbó sen-kwáásí miyá ombá pósa miwí sáwí-meyamba maénaáawe. ¹² Kembiwí Maníkóní waási wen-imáyáá é'a tómbá né'o túwaandu ontembá kesé'a miwí komésa sáwí'a uwátinkesa kesáfé-imáyáá úmai náma'nama'a

ésa ímba tigaén-iyé. Miwí karo'-ámáámbó sen-kwáásí ésa ímba túwa'nai on-kwáásí méraawe. Miwí taaérambo íyáín-kanaamo arambó ímbo íyáín-taeraankaan-kwaasi méraawe. Fiyúndágomo taaimó taawítúwáisanamo aáénkaintenkaan-kwaasi méraawe. ¹³ Piri'-nómbó kúmísanamo non-awiyááimo afora'ó intembá miwítí sáwí-kisau afora'á wéraiye. Miwí kentí imáyáa tafisímai sáwí-ampa'a métinkanae sen-kwáásín-owe. Maníkó miwí kumeu'ó in-áémpá'ó to'mayaa uwátínkaraimba pósa mifá'á komaé'mae'a ónááwe.

¹⁴ Aifaráán-kwáásígón-áwí'a Ándámu ména Sétimba ma'ankówana Sétima Ínósimba ma'ankówana Ínósima Kénaanimba ma'ankówana Kénaanima Má'árareomba ma'ankówana Má'árareoma Yárétimba ma'ankówana Yárétima Ínókimba ma'ankówana Ínóki miyán-káro'-ámáámbó sen-kwáásísáféna imáyáa éna séna ísáaro. Fasi'aénkó wení kawe'-wáásí sáwífa'-waasise'a téna ¹⁵ sáwí'o uráawimo seyaafá'ó sáwí-meyambo timíndasafena téna Maníkóntáfésamo aamoimó ímbo ésamo sáwí'o uráawisafena aafimbá maitinkáíndasafena téna Maníkóntáfésamo aamoimó ímbo ésamo símaimo sáwí'o uwánkaraawisafena aafimbá maitinkáíndasafena tiyé Ínóki siyáiyé. ¹⁶ Kentí imáyáa tafisénae sewí í'ai simátínkáfa'a iyésa seyaafá-tántáá'ó miwífá'ó tiyáimba tirunkó sáwí'a isasá sáwí-imayaa aantemba arááíwaesa túma mósá marésa tirááimo tain-tántáá'á maénae sésa símai tirumbá wéfaiyaraawe.

¹⁷ Kesí waásisono. Miwí miyá-sáwí'á ombánifo kembiwí maarán-oro. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitini aantá-waasi siyáan-aaí imáyáan-oro. ¹⁸ Miwí simátimesa sésa ánaaen-kanaamo tinda Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí-imayaasafesamo tirááísafe-samo ésa aamoí íyan-kwaasi kentuwíyáái ónááwe mináántá-wáásí siyáawe. ¹⁹ Miwí tirumpimbá Maníkóní ámútanko ímba méraisasa miwítí marapá'-ímáyáá arááíwaesa karo'-ámáámbá símai Maníkóní waási wétuwinaawe.

²⁰ Miwí miyá ombánifo kembiwí Maníkóní kawe'-áái aasiyaasí sé'a wempá'á timankúkumba é'a moóra-mora fasi'átinke'a Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkóntáfé'a inaí seró. ²¹ Maníkó arumbá tímakaimba pó'a arupise úmai mé'a Fasi'aénkó Ísu Káráisiti arumbá uwátinkaina'a wíyómpa'a aúí'a úmai maé'mae'a íyantafe'a amu'maráaro. ²² Maníkón-aaísafesa kae'-ímáyáá tokáawi tirumbá uwátinke'a fasi'átínkáaro. ²³ Iyamó kaipa'á kofáínifo Maníkón-aaí simátimiyana Maníkó tafisímai kawe'-ámpá'á métinkainiye. Tuwímbaisafe'a tirumbá uwátinkaiyasa minkwáásí tafisíya'a sáwí'a únafo sé'a miwítí sáwí-awausafena táá'a ína'a kentúma káráwiyoro.

²⁴ Maníkó kanaa'á túwa'nai ína'a ímba tínaaemba uwámiyantafe'a érai'-aai sune. Maníkó tí'maena wení sámó kain-áémpá'á métinkaina'a kentí sáwí-aaí ímba wérainana tirunkó óraa-kawe'a índasafe'a érai'-aai sune. ²⁵ Maníkó fasi'aénkó Ísu Káráisitini kisausafena imáyáa éna sáwí'o úmaisaamo méraundafinkemba faúsínkáíntafe'a érai'-aai sune. Wení fí'onka'ma'mai-awauma wéraisana wenáwí'a óraa'a isaná wení fasi'aénkó íyáákaisana seyaafá-tántááká'á káráwiyaiye. Naaófá'á wíyóne marawé ímbo úmakonka'a wemá ménama káfé'wara'a ména maé'mae'a intáféna érai'-aain-iyé sune.

Kemá Yúti sún-da-aaí tai'áiyé.

Paápé uráin-ai

Ísu wíyómpa'a iyówana Yóni kaumbo-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maarán-áái agaimakáiyé. Agaimarónka'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáfésa karaánáá'a símai sáwí'a uwátinkaraawe. Ísuntafesa isésa fasi'ámai méraiwae séna maanáái agaimakáiyé. Ísu Káráisitini kísausafena Maníkó wení namuro-wáásíyé waántáwankone íyáákéna wení waási wembó ímbo auwésamo wéaraaiwaen-kwaasi kawé'á uwátinkainiyé. Yóni miyán-áái agaimakáiyé.

¹ Maníkó Ísu Káráisitintafena séna káríka'o paápé índá-tantaa'a isáíwae sé'a kesí kísau-waasi simátimuwo súwana Ísu Káráisiti wíyómpaken-kísau-waasi ai'marówana kuména Ísu Káráisitini kísau-waasigon-awi'a Yónimba kusimámakaiye. ² Yóni Maníkóní ásé-aaiwara Ísu Káráisiti minááísáféna siyáin-aaiwara seyaafá-tántáá'ó awánarainkwara'a simátiména maanáúfáífimbá agaimakáiyé. ³ Paápé

índa-tantaa'a káríka'a paápé índá póna Maníkó maanáúfáífínkén-ááímó toráumai awánáíyan-kwaasiye maanááímó isésamo taawiyáíyan-kwaasiye kawé'á uwátinkainana tirunkó kawé'á íníye.

⁴ Kemá Yóni maanáúfáí agáúmpo Ésiyaa-marafa'a afakaeté-naopa'o Fasi'aénkóní waásimo méraawi isáaro. Maníkó ááéma ména kífé'wara'a ména aasiyaasí maé'-mae'o índawi úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. Maníkóní ámútanko afakaeté-fasi'aembo tokáiwai Maníkómó kawáánin-aempa'a ména úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. ⁵ Ísu Káráisiti Maníkón-ai arupíse úmai simátímíwai úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. Wemá aifa'á pukáímpinkembo íyáfasinkaiwai marapá-káwáá-wáásíyá'á káráwiyaiye. Ísu Káráisiti kentáá-ímáyáá

éna kentáásáféna puwéna kentáásí sáwí-imayaa faúsínkaraiye. ⁶ Kawáán-uwásínkáísata Ísu afowámá Maníkóní kísausa wémaumne. Wení fí'oran-awauma waé'wae'a isaná kentáárá'á kawáánúmaena iyíníye. Erai'-aain-iyé.

⁷ Ísáaro. Ísu ainánká'á kumínasa seyaafá'-wáásí tufúkáan-kwaasiwara'a awánáíyana aaifimbó maitinkáíndasafena tirunkó sáwí'a ínana umbaí táíníye. Miyáumai paápé índá mindá érai'-aain-iyé.

⁸ Fasi'aénkó Maníkó séna seyaafá-tántáákóní áwáugo pó'a ánaembo seyaafá-tántáá'ó tai'áíndara'a kemá úwoi méranaumne. Ááéma mé'a káfé'wara'a mé'a maé'mae'a ónaumne. Seyaafá-fásí'áénkwáráwí úne siyáiyé.

Yóni Káráisitimbo awánarain-ai.

⁹ Kemá Yóni kentuwáámá úne. Kembiwíséta Ísumpa'a kááísamai mé'a kembiwísé'a Maníkó kawáánipa kesé'a mé'a kembiwíséta umbai-tántáápímbá fasi'ámai mé'a wéamu'maraumne. Maníkón-ai simátimé'a Ísu siyáin-aaiwara'o simátimundarakemba aaisambá siyésa ta'óto'mai sí'maesa nonafufumpa'-márafá'-áwí'a Pátimosifa'a másínkówa'a méraawanana ¹⁰ sondaará'á Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowa'a Maníkón-ímáyáá aantemba ówánana kesínaaempakemba minúwóiyáámbá aaigó uwíyenkaamba óraaka ¹¹ séna awánenda-tantaa'a aúfáí-wandaifimba agaimaré túwénasa Fasi'aénkóní waási afakaeté-naopa'o méraawi isáaro. Mindá'ó-awi'a Éfésási-naopa'e Séménaa-naopa'e Pégámamu-naopa'e Táyátáiraa-naopa'e Sáándisi-naopa'e Fírándéfiyaa-naopa'e Réóndísiyaa-naopa'e miyáumai-naoken-kwaasi isáaro siyáiyé.

¹² Súwa'a nááwa síyó sé'a waé'mai awánááwánda afakaeté-omba óntankon-awi'a korí-óntámbá úmakaampimba minómbá kúra'makowa'o ts wánááwánda ¹³ minónkóní afufumpímbá moóráwigo waásiyaamba ména ayáátáá'-ampanta uréna áyaafaiya'a uriyon-á'wáánkáu uréna ¹⁴ a'nónkóe ayáárankoe'a waení'a kówana sугáyáagaya úwana ména

aúranko iyaráámbá kówana ¹⁵ aísamaima óntambo agaimakáawanamo énembo intembá aísamaigo miyaráámbá úwana aaigómá noniyasáúrankenkaamba óraaka séna ¹⁶ ayáánúrapa'a afakaeté-o'a toréna óipinkemba paepáé'a séfasefa'-aempa'a áwááima wérowana óikakemba aafáúmó íyáúsenamo intembá uráíye.

¹⁷ Úwa'a awáné'a áfáára sáa'a úwa'a wenaísamaifimba kumbé'a púwóraantamba ówánana ayáánúrapaken-ayaantamba sine'á ta'ótorena séna ímba áá'a íno. Aifa'é ánaaenkoni áwáuma kemá úne. ¹⁸ Pukáundafinkemba íyáfasine'a aasiyaasi maé'mae'o úndawi súnare'a méraundawi úne. Púwón-aemapa'e waási timanka'é káráwiyaundawi úne. ¹⁹ Miyáumai awánáanda-tantaa'a aúfáifimba agauwó. Káfé'o wérain-tantaa'e ánaaembo paápé índawe aúfáifimba agauwó. ²⁰ Siyáánúrapa'a afakaeté-o'a toré'a afakaeté-ombo kúratoraunda awánáanda mintántáákóní áwáu ímbo paápé uráindara'a simáménda isaaó. Mináfákáété-omba Fasi'aénkóní waási mináfákáété-naopa'o méraawi owaná mináfákáété-o'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaawin-owe Ísu simásímakaiye.

2

Mináái Éfésási-naopa'o simátímakain-ai.

¹ Ísu simásimena séna Éfésási-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaundawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Afakaeté-o'a siyáánúrapa'a toré'a afakaeté-onkoni afufumpimbó núndawi maanáái simámumpo Éfésási-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaundawimba simámuwo. ² Miyá úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Ímba ifátúwáamba tiyáántán-kwimáímo méraamba tuwánaraumne. Sáwí'o úmaimo méraan-kwaasiti kísausafenamo ímbo tirááímo taimbá tuwánaraumne. Tuwím-bai karo'á sésa Maníkóní aantá-waasisa únemo sembá kembiwí miwí táái isé'a miwítí kísau awáné'a miwísáfé'a karo'á sewémó sembá tuwánaraumne. ³ Kesí waási onkákémbá umbai-tántáá'ó tímémba kembá ímba siyuwé'a kentáfé'a ísámai fasi'ámai méraamba tuwánaraumne.

⁴ Miyán-kawé'ó ombá tuwánaraumpo moórá-tantaa'o ontáfé'a ímba aamoí uwátinkaumne. Aifa'á kentáfé'a áfááraumai imáyáa uráambanifo tuwé'a káfé'a ímba miyá wéofó ⁵ aifa'ó kawé'ó é'ówini áwáuma imáyáan-oro. Káfé'a ímba miyaráámbá é'a tuwé'a aifa'ó kawé'ó uráantemba miyán-oro. Ímbo miyámó é'o kempá'ó tíya'o é'a kentópa'a wé'a kentí ómbá maisúwána'a úwoi-waasiyaamba ónááwe. ⁶ Énifo Níkórásí-waasiti kísausafe'a tíyámba uwátínkááwa'a kewará'á síyámba uwátinkauna'a mindásafe kawé'á wéowe.

⁷ Ísáan-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-ai ísámai kawé'an-oro. Aai senasá sáwí-tantaakombo íyáákaawi Maníkóní kawé'-áémpá'ó wérain-taeramba nésa maé'mae'a ónááwe. Mináái aúfáifimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Séménaa-naopa'o simátímakain-ai.

⁸ Ísu simásimena séna Séménaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaundawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Aifa'é ánaaene miwání áwáuma é'a pukáundafinkemba íyáfasine'a súnaraundawi maanáái simámumpo simámuwo. ⁹ Umbai-tántáá'á tíméwa'o sáwísan-kwaasiyaambo ombá tuwánaraumne. Sáwísan-kwaasiyaambo ombánifo Maníkómpákémbá sáwífa-tantaa'a maiyáawe. Tuwím-bai karo'á sésa Yúndaa-waasisa úne sembánifo waántáwankon-aráái waésa símai sáwí'o uwátínkáámba tuwánaraumne. ¹⁰ Tí'a índá-i'o uwátinkaiyamba ímba táá'a íno. Maanáái ísáaro. Waántáwanko imáyáa tímínasa kembá tísai úmai isánae sésa tatí'maesa ándáfa'a mátinkesa siyáánkai-i'a sáwí'a uwátinkanaawe. Kentáfé'a fasi'ámai méwasa tuwím-bai tínkamonasasa puwíwae síyambanifo kentáfé'a fasi'ámai méwa'a imáyáa tíména'a wíyómpa'a maé'mae'o íyamba mindá kentí kawé'-mévábániye.

¹¹ Ísáán-kwaasi p'ó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawe'án-oro. Sáwí-tantaakombo íyáákaawi sáwí-marupa'o iyamó kámakama ípa'á ímba ma'e'mae'a ónááwe. Minááí aúfáifimba agaimái simátimiyo

Ísu simásímakaiye.

Minááí Pégámamu-naopa'o simátímakain-aaí.

¹² Ísu simásimena séna Pégámamu-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindaw-imba maanáí agaimái túwénana awánáino. Sóipimba paepáé'a séfasefa'-awaaimo wéráiwai maanáí simámumpo simámuwo. ¹³ Kemó méraapa'a é'a tuwánaraumne. Waántáwanko káráwiyai'pa'a méraafo kentáfé'a imáyáa é'a arupíse úmáimo méraamba tuwánaraumne. Ááema moóráwígon-awi'a Ántípási kentí naaópa'a waántáwanko méraipa'a ména kesáí arupíse úmai simátíma'mae iyúwasa tufúwana puwún-kanaara'a ímba kembó siyúwáamba kesé'a kááísamai méraawe. ¹⁴ Miyán-káwé'ó ombá wé-tuwanaumpo kaumbo-kae-tántáá'ó tokáantafe'a ímba aamoí uwátinkaumne. Naaófá'á moóráwígon-awi'a Péramu sáwí'o uráintemba kempínkémbá tuwímbai miyá wéowe. Péramu moóráwígon-awi'a Pérékumba aráanamuwana wemá Ísareri-waasi sáwí-amba aráátimuwasa karo'-máníkómpá'á p'óí tufúkésa kúfu'uwandesa fí'owa fí'owa awaainínkóe awaai'kóe'a aoisaambá uráawe. Kempínkémbá tuwímbai miyá-sáwí-ámbá wéaraatimewe. ¹⁵ Miyáumai kempínkémbá tuwímbai Níkórasi-waasiti sáwí-amba wéaraatimewe. ¹⁶ Mindásafe'a misáwí-ámpá tuwé'a kempá'á teró. Ímbo miyámó íya'o é'a kárika'a kempá'á kumé'a paepáétambo káráantemba sóipinkem-paepaetamba minkwáásí karánaumne.

¹⁷ Ísáán-kwaasi p'ó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawe'án-oro. Sáwí-tantaakombo íyáákaawi wíyómpaken-tomba timé'a waén-óntámbá minóntánká'á aú-awi'o agaimakáin-ontamba timénaumne. Maíyawí aantemba mináwí'á awánánááwe. Minááímá aúfáifimba agaimái

simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Minááí Táyátáiraa-naopa'o simátímakain-aaí.

¹⁸ Ísu simásimena séna Táyátáiraa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindaw-imba maanáí agaimái túwénana awánáino. Maníkón-ááninko súranko iyaráámbá kaisaná sísamai óntambo agaimakáawanamo kaúfíntemba sísamaigo miyaráámbá uráisa'a maanáí simámumpo simámuwo. ¹⁹ Kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kentáfé'a imáyáa é'o kesé'a kááísamai mé'o fí'owi túwa'nai e'a ímba kembá siyuwé'o fasi'ámai méraamba tuwánaraumne. Káfé'o máén-kisau'go aifa'ó maiyáan-kisau'gombo íyáákaimba tuwánaraumne. ²⁰ Énifo moórá-tantaa'o ontáfé'a ímba aamoí uwátinkaumne. Naaófá'á moórá-ininkon-awi'a Yéséperi sáwí'o uráintemba kempínkémbá moórá-ininko karo'á séna Maníkón-aaímo simátimundawi únemo simbá ímba tínaaemba uwáméwana kesí kísau-waasi sáwí-amba aráátimena tí'maena wisasá karo'-máníkómpá'á p'óí tufúkésa kúfu'uwandesa fí'owa fí'owa awaainínkóe awaai'kóe'a aoisaambá owa'á ímba símai aambá fáikaawe. ²¹ Minínínkómbá simáme'a tuwáiniyai sé'a amu'makáunana ímba túwáimba úwoi tokáíye. ²² Mindásafe sé'a wenkwará wesé'a sáwí'o owíwárá'á óraa-ti'o índá-i'a uwátinkanaumne sune. Sáwí'o ombó ímbo tuwésamo kempá'ó tíya'o é'a súndantemba uwátinkanaumne. ²³ Wenaráá'marimbo tínkamonasamo puwíyasa Fasi'aénkóní waási seyaafá'-áémpá'ó méraawi minááí ísésa kentáfésa sésa waási sirumpiné imáyáafine suwánaraiwaisa póna kawe'ó ondawísá kawe'-méyámbá siménasa sáwí'o iyawi sáwí-meyamba timíníye sénááwe. ²⁴ Kembiwí Táyátáiraa-naopaken-kwaasifinkemba Yéséperin-aaí ímba taawiyafé'a waántáwankoni aúpá'-ááí ímbo taawiyafíyawi ímba moórá-umbai-tantaa'a timénaumne. ²⁵ Maníkóní érai'-aaí tirumpimbá ta'ótoke'a kúmóna simu'maráaro.

²⁶ Sáwí-tantaakomba íyáákesa kúmóndara'o simátímakaundantembo íyawisafe sé'a marapá'-wáásíyá'á kawáánoro. ²⁷ Kesifo kentáféna séna waásiya'a kawáánuwomo siyáintemba marapá'-wáásíyá'á kawáánoro sénaumne. Fasi'aén-tántáátámbó sawemó tufántuwaawanamo sáwífasemo intembá miyámó ésa fasi'ámai kawáán-urésa tínka-monaawe. ²⁸ Minkwáásí sáwí-tantaakombo íyáákaawi moórá-o'a timénaumne. Aafáúmó íyáúsisanamo wérain-o'a timénaumne Ísumo siyáimba mináái wesáféna siyáíye. ²⁹ Ísu simásimena séna ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásí-makaiye.

3

Mináái Sáándisi-naopa'o simátímakain-aaí.

¹ Ísu simásimena séna Sáándisi-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Maníkón-amamba afakaeté-fasi'aen-amamba toré'a afakaeté-o'o tokáundawi maanáái simámumpo simámuwo. Miyámó úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kentáfésa sésa Maníkóní waásin-owe sembánifo méraawini áwáuma tuwánaraumne. Maníkón-aaí tóikaken-aantemba sé'a méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a méraafo ² kentúra'a káráwiyoro. Maníkón-aaí tuwáúnafo sé'a ta'óto'mai kawé'án-oro. Maníkón-aúranka'a kentí kísau ímba arupíse-kisaun-ifo kentúra'a káráwiyoro. ³ Maníkón-aaí ísámai ta'ótokaan-aaí imáyáa é'a kempá'á té'a mináái taawiyafé'a méraaro. Ímbo miyámó íya'o é'a kumé'a sáwí-meyamba timénaumpo umén-kwáásímó kafífimbó tentenkáán-úmai ímbo ísarenka'a kumé'a sáwí-meyamba timénaumne.

⁴ Énifo kembiwí Sáándisi-naopaken-kwaasifinkemba tuwímbai ímba sáwí'a é'o kawé'-úmaimo méraan-kwaasi waén-únánkwátóiyaaamba ombá pó'a kesé'a ménaawe. ⁵ Sáwí-tantaakombo íyáákaraiyawí miyáumai waén-únánkwátóí urésa ménaawe. Maníkón-aúranka'e wíyómpaken-kísau-waasi túranka'e miwí túwí'a sé'a kesí waásiye sé'a miwí túwí'a ímba tuwígáúfaranaumne. Aúí'a úmai maé'mae'o íyan-kwaasi-tuwi'o agaimakáin-aufai-wandaafinkemba

ímba tuwígáúfaranaumne.

⁶ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Fírándéfiyaa-naopa'o simátímakain-aaí.

⁷ Ísu simásimena séna Fírándéfiyaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Ufaen-kwáásí é'a érai'-aaí aantembo súndawi úne. Téfitimo káráwiyainten-úmai káráwiye'a ontarákén-kíyá'á káráwiyaumpo íyáferaaromo senda-wáásímó ésa íyáferanaawe. Ímba íyáferaaromo sendawímó ésa ímba íyáferanaawa'a maanáái simámumpo simámuwo. ⁸ Miyámó úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Ísáaro. Aambá witinkáumpo ímba aambá fáitinkanaawe. Kári-fasi'aemba maiyé'a méraambanifo kesáái ímbo túwáamba taawiyafé'a waási túranka'o Ísuni waási únemo sembá tuwánaraumne. ⁹ Tuwímbai karo'á sésa Yúndaa-waasisa úne sembánifo waántáwankon-arááimo wáéwi imáyáa tíménasa kempá'á tésa kifaesa kentáfésa sésa Ísu arumbó tímakaiwain-owe sénááwe. ¹⁰ Kemá sé'a fasi'ámai mé'a simu'maráaro siyáumpo miyán-owe. Seyaafá'-márafá'ó méraan-kwaasifa'a umbai-tántá'á téna sáwí'o uwátinkainda fasi'ámai mé'o simu'maráántafe'a kemá káráwiyonaumne. ¹¹ Kárika'a kumónaumpo kesí imáyáa tafisímai sáwí'o uwásinkaiyata kawé'-mýámbá ímba máúnafo sé'a kesáái tirumpimbá ta'óto'mai kawé'án-oro.

¹² Naambó ésamo naamayáámbo fáentemba sáwí-tantaakombo íyáákaawi kesifo Maníkóní ámáán-daumpa'a naamayáánkaamba faitínkáánasa aasiyaasí maé'mae'a

ónááwe. Sáwí-tantaakombo íyáákaawi tine'á Maníkón-áwí'a agaé'a kesí aú-suwi'a agaé'a Maníkóní naaó'-awi'a agaé'a ónaumne. Mindáó'a ímba Yérúsaremufakaan-dao'an-ifo aú-nao'a wíyómpakemba Maníkómpákémbá kumínda-nao'-awi'a tine'á agaénaumne. ¹³ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Réóndísiyaa-naopa'o simátímakain-aaí.

¹⁴ Ísu simásimena séna Réóndísiyaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindaw-imba maanáái agaimái túwénana awánáino. Érai'-aaigoni áwáu kemá é'a Maníkón-aaí arupíse úmai simátíme'a Maníkómó úmakain-tantaakoni áwáugo maanáái simámune. ¹⁵ Miyámó úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kesáái ímba síyukaafó tirumpimbá ímba fasi'ámai ta'ótokaawe. Kesááimo tínaaembo uwásiyuwaankakaa miyán-kwáásín-oyo kanaán-íye súsono. Kesááimo tirumpimbó fasi'ámaimo ta'ótokaankakaa miyán-kwáásín-oyo kawé'án-íye súsono. ¹⁶ Kesáái ímba síyuwé'a kárika'a ta'ótokaafó ímba óraaka'a ta'ótokaafó kempákémbá ti'maránaumne. ¹⁷ Kemiwí karo'á sé'a kawé'-úmai mé'a ímba moórá-tantaa'a aafáán-tukáumne sefó kesúranka'a sáwí'a é'a óntaiyain-kwaasiyaamba é'a unáánkwátóí-iyain-kwaasiyaamba é'a túran-kafitan-kwaasiyaamba é'a ímba awánamai kawé'á owaná sirumbá wéiye. ¹⁸ Kawé'-ááímó simátíménda ísáaro. Kempá'á té'a kempákén-tántáá'ó maíyantafe'a moórá-ontankon-awi'a korí agaimáimo kawé'ó úmakaan-ontamba méyámbaranaawe. Unáánkwátóí-iyain-kwaasi tigaeráambá iyé sé'a kempákémbá waén-únánkwátóí méyámbaranaawe. Túramba awánamai kawé'ó íyantafe'a kempákémbá túrankoni masawémba méyámbaranaawe. ¹⁹ Kesirumbó tímúnda-waasi kesáái kawé'-úmai isáíwae sé'a aaisan-tímai arupíse uwátinkanaumne. Mindásafe'a sáwí-imayaa tuwé'a kempá'á teró. ²⁰ Ísáaro. Kemiwísé'a ménae sé'a táánte'a wétimu'maraumne. Kesimóísáúmbe isé'a ontá tisinké'a iyuwómó síyawí kemá kesé'a mé'a tómbá naana'á kesé'a mé'a tómbá nánááwe. ²¹ Sáwí-tantaakombo íyáákaiyawisafe'a sé'a kesé'a waásiya'a kawáánónááwe sénaumne. Sáwí-tantaakomba íyáákare'a kesifo'é'a waásiya'a kawáánúyantemba íyáákaiyawí kesé'a kawáánónááwe. ²² Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo afakaeté-onkoni afufumpimbó mérowi mináái simásímakaiye.

4

Maníkón-áwí'o mósá makáan-aaí.

¹ Ísu simásimuwa'o awánááwánda wíyómpa'a ontá tigurówana aifa'ó uwíyenkaambo óraaka'o súwai simásimena séna kemó méraundafa'a íyína'a ánaaembo paápé índatantaa'a aráánamenaumne. ² Minúwóiyáámbá Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowa'a awánááwánda wíyómpa'o kawáániwaini ayái-afama wérowana minká'á moóráwigo mérowa'a awánááwánda ³ anekembá sama kówana taaéná-wisiyamba úwana naaeráámbá úwana mináfará'á oisámbá taaéná-wisiyamba úkúraa'-úwana kawáániwaimo mérain-aempa'a afufumpimbá wérowasa ⁴ moórá-waai úmai éiyain-kwaasi kawáánuwaiti tiyái-afama úkúrowasa minká'á moórá-waai úmai éiyain-oraal-waasi mésa waén-únánkwátóí urésa mara'-mésa óraa'-waasiti kámo'a óntankon-awi'a korísámbó úmakaan-kamo'a ti'nómpímbá wiyáawe. ⁵ Afufumpimbá kawáániwaini ayái-afarakemba aafáyáuma torówana wíyónaai súwana káúgau súwana mináyái-áfágón-aúrampa'a afakaeté-omba kéna minómbá Maníkóní ámútanko afakaeté-fasi'aenamutankon-íye. ⁶ Kawáániwaini ayái-afagon-aúranka'a waaúmbá sámó kain-dómbá wérowasa éiyain-a'wampa'a éiyaimbo túnarowí mésa tínaaempa'e túrampa'e sáwífaturambo wérowí mésa ⁷ moóráwigo seyaafá-fásí'áémbó íyáákarowí óraa'-iyankaamba úwana moóráwigo purumakaráámbá úwana moóráwigo waási óikaamba úwana moóráwigo óraa'-embontaankaamba éna ayóísántámbá túwana ⁸ minéiyáámbó túnarowí afa'móráe-ayoima wérowana seyaafá-túrá'é ayóí-ándámpá'é túramba wérowasa aasiyaasí aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane

maarán-ímá símae iyésa sésa
 Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áénkwáráwí
 fí'oran-kawe'an-iyé. Aifa'á ména
 káfé'wara'a ména maé'mae'a íníye

sésa minímá símaesa iyáawe. ⁹ Minéiyáimbó túnarowi kawáániwaini ayái-afara'a ména aasiyaasí maé'mae'o índawin-awi'a mósá marésa súwi sésa fí'oran-awaun-iyé sumbá miyá unká'á éniyo ¹⁰ moórá-waai úmai éiyain-oraa'-waasi kawáániwaini ayái-afara'a ména aasiyaasí maé'mae'o índawi aísamaifimba kífaesa áwí'a mósá marésa óraakon-iyé sésa ti'nónkákén-kámó'á faú'mai aísamaifimba marésa ¹¹ maarán-ímá siyáawe.

Kentáásí Fasi'aénkó Maníkó kawekó-úramba éma seyaafá-tántáá'á úmakaane.
 Imáyáa éma seyaafá-tántáá'ó úmakaandasafeta kesáa méraunanasa seyaafá-tántáá'wará'á wéraiye.

Mindásafeta enáwí'a mósá maréta séta waási ení fí'oran-awau awánáiyama
 fasi'aénkwárá'á méinnone súné
 sésa minímá siyáawe.

5

Owepámakaan-kwandaaignon-aaí.

¹ Miyá suwa'ó awánááwánda kawáániwaini ayái-afara'o mérowin-ayáánúrapa'a owepámakaan-kwandaaignon séfasefa'-aempa'a aúfáimo wéron-kwandaai tokéna ímba awánáiwae séna afakaeté-senomba minkwándááiyá'á tásuwena tokówa'a ² wíyómpakenkissau-waasi fasi'aéwímbá awánááwánana óraaka séna náawa kawe'-wáásígówa misénómbá kanaa'á tátuwena fariyámai awánáiniyo súwana ³ wíyómpakewiye marapákéwíyé waántá-marupakewiye seyaafá'nánká misénómbó tátuwesamo awánáiyamba uwófi'a ónááwe. ⁴ Kawe'-úmai ména misénómbá ímba tátuwaiyan-kwaasi mérontafe'a ifi'á wétasuwaawanana ⁵ minóráá'-wáásífinkémbá moóráwigo simásimena séna ifi'á táánafo awánaao. Moóráwigo Yúndaan-andafakewi iyáákaraiwai Téfitin-aísaafitantambo uráiwai sáwí-tantaakomba iyáákaraimba póna kanaa'á misénómbá tátuwena minkwándáái fariyáiniye siyáiyé.

⁶ Súwa'o awánááwánda minéiyáimbó túnarowiye minóráá'-wáásíyé kawáániwaini ayái-afara'a úkúrowana moóráwigo sipisípi-araakaawi kawáániwaini ayái-afara'a ména tufúwana puwéna iyáfasinkaiwaiyaamba ména a'nómpinkémbá afakaeté-taanaimba wérowana afakaeté-auramba wérowana mináúránkóní áwáuma Maníkóní ámútanko afakaeté-fasi'aen-amutamba uráisana Maníkó wembá ai'maráisana seyaafá'-máráfá'á kunkwéniye. ⁷ Misípísípí-aráákaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai téna kawáániwaini ayái-afara'o mérowin-ayáánúrapakemba tafú úmakaan-kwandaai maiyéna ⁸ minéiyáimbó túnarowiye moórá-waai úmai éiyain-oraa'-waasiye sipisípi-araakaawi aísamaifimba kífaesa uwiyemba tokésa óntankon-awi'a korí-óntántámbó úmakaan-taufa'a ta'ótorowana mimpímbá asaa-wiyúmbó ún-kanama wérowana minkánágóní áwáu Maníkóní waási wempá'ó inaimó sembá minásáa-wiyúmbó isáintemba inaimó sembá wéisaiye. ⁹ Aú-ima maarán-ímá siyáawe.

Embá tufúwa puwémo iyáfasinkaanda mindásafe sáwí'o ompinkémbá tí'mai Maníkóndéi'a uwátinkaraane. Seyaafá'-ándáfákémbá tuwímbai wétiye fí'o-fi'on-aaimo sen-kwáásífinkémbá tuwímbai wétiye fí'o-fi'on-tuwara'-waasifinkemba tuwímbai wétiye seyaafá'-máráfákémbá tuwímbai wétiye miyámó óndasafe kawekó-úramba po kanaa'á misénómbá tátuwe wandaimá fariyáinnone. ¹⁰ Kawááí'a uwátinkaraanasa Maníkó kentáásí Fasi'aénkóní kísau maésa marapá'á ména waásiya'a kawáánónááwe. Mindásafe misénómbá tátuwe wandaimá fariyáinnone

sésa minímá siyáawe.

¹¹ Suwa'ó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasi áfááraumai sáwífa uwa'á ímba kanaa'ó toráúsóraan-kwaasi mésa kawáániwaini ayáí-afara'a minéiyáímbó túnarowiye úkúresa ¹² maarán-ímá óraaka siyáawe.

Sipisípi-araakaawimba tufúwana puwéna íyáfasinkaiwai kawekó-úrambilan-iyé.
Mindásafena póna wení fasi'aénkó waé'wae'a isaná kawé-tántáá'á maráísana
wení kawé'-ímáyáágó waé'wae'a isaná waásiya'a kawáánúmae íyísana
wenáwíko óraa'a isaná wení fí'oran-awau waé'wae'a isatá wenáwíta mósá maráúmne
sésa miyán-ímá suwa'á ísaraumne.

¹³ Minkákémbá wíyómpakewiye marapákéwiyé waántá-marupakewiye uwi-nómpínkéwiyé maarán-ímá siyáawe.

Kawáániwaini ayáí-afara'o méraiwaine sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo
maiýáiwaine túwí'a mósá maréta túwí'a óraa'an-iyé súnanasa kentí fí'oran-awau
waé'wae'a ínana kentí fasi'aémbá waé'wae'a ínyé
sésa miyán-ímá suwa'á isááwánasa ¹⁴ minéiyáímbó túnarowi sésa érai'-aain-
iyé suwasá minóráá'-wáásísómbá aísamaifimba kífaesa wen-ímáyáá ésa áwí'a mósá
makáawe.

6

Ísu misénómbó tátukain-aaí.

¹ Wen-ímáyáá mósá márówa'o awánááwánda sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiýáiwai aifa-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo óraaka'a wíyónaaiyaamba séna tiyó súwa'a isé'a ² awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósi waén-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana imá ayáámpimba tokówana moóráwigo íyáákaraiwaini kámo'a ámakowana íyáákaraiwai namuro-wáásí íyáákanae séna kúwa'a awánaraumne.

³ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiýáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isááwánana ⁴ moórá-poigon-awi'a ósi naae-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana paepé'a aména fasi'aémbá amúwana taumó karáíyan-tantaa'a ifátuwowasa tiyésa tínkankaawe.

⁵ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiýáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isé'a awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósi fafután-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana tuwináíyan-tantaa'a tokówana ⁶ minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo aawai táínana káritomba wéraintafena séna moórá-kanaa-kisaugoni méyán-tómbá káritomba maésa moórá-mora maenáawe. Masawémbo fatiyón-taeramba mintáíma ímba sáwí'a ínone. Ándágo arampinkémbá anombó naan-kísáú ímba sáwí'a ínone siyáíye.

⁷ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiýáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isé'a ⁸ awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósi uriyon-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwasa minkwáásígón-áwí'a puwíyé suwaná wenánaembo túwain-awi'a puwí-áémpá'é siyáawe. Seyaafá'-márámá éiyainka'a tuwínkaa'-éna fasi'aémbá timúwasarai moóráfa'a wéwasarai tínkambae kuyasá púwúwana aawai tówana tómbá ímba úwasa púwúwana tí'a úwasa púwúwana afáá-póísónkó waási fówasa púwúmba tuwánaraumne.

⁹ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiýáiwai minkáké-sénómbá tátuwowa'o awánááwánda Maníkóntáfesa ísámai póí tufú'maimo agáún-ontan-taaregoni améndaampa'a waási timankó méraawe. Minkwáásísómbá Maníkón-aaí

simátíma'maesa íyúwasa aaisambá tiyésa tínkamuwasa pukésa ¹⁰ óraaka sésa Fasi'aénkóo fasi'aén-úramba mé fí'oran-kawe'a e érai'-aaigoni áwáugo po marapá'-wáásímó sínkankaawi nóran-kanaawa anondáá aái simátinkewa sáwí-meyamba timínono suwaná ¹¹ moóráwigo waén-únákwátói moórá-mora tiména séna káríka'a timu'máréwasa kembiwímó Maníkóní kísau mo maiyáantemba Maníkóní waási miyámó ombá tínkamiyasa puwíyana tai'áína'a miwítí

sáwí-meyamba timénaumne siyáíye.

¹² Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowa'o awánááwánda óraa'-marima tówana aafáú fafuwéna fafután-ámpántaráámbá úwana wíyómba naaerírí'a úwana ¹³ óraa-fiyunda torówana taaéramba ímbo áfumo karón-taeramba kunténa marapá'ó kúmíntenkaamba o'á káísuwena marapá'á kunkáíye. ¹⁴ Wátóimo usisi fámáráántemba sokón-tawaai usisi fámarena áwiyokuwana seyaafá'-ómá'é nonafufumpa'-máráwé moóráfa'-morafata uráíye. ¹⁵ Marapá'-wáásíyá'ó kawáán-uráawíye óraa'-waasiye i-wáásítí óraa'-waasiye óntawara'-waasiye fasi'aénkwárá'-wáásíyé wayó-kísáúmó máéwíye úwoimo nón-kwaasiye seyaafá'-wáásíyé omápine óntampine óntan-aifine aúpá'á

mésa ¹⁶ omákontafesawe óntankontafesawe sésa kawáániwaini ayái-afara'o mérai-waiye sipisípi-araakaawiye suwánésarai tíyámbo uwásínkááfainifo faiwí'wé káátaaro. ¹⁷ Tíyámbo uwásínkaiyan-kanaa tísatá ínta aseránaumpo faiwí'wé káátaaro sumbá ísaraumne.

7

Ísareri-waasi 144,000 waasimo méraan-aaí.

¹ Isé'a minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasi éiyaimba mésa seyaafá'-márágóní éiyain-aempa'a mésa marará'é taaiya'é uwí-nónká'é fiyúnda toráífo sésa ta'ótokowa'o ² awánááwánda wíyómpakemba moórá-kisau-waasigo aafáúmó iyáúsunkakemba téna agáén-tantaa'a Maníkó fasi'aénkwáráwíndé toréna minéiyáíndárau táántena Maníkómó marawé uwí-nóné sáwí'a íya-fasi'aembo tímakon-eiyaindarau táántena ³ óraaka séna marawé taaiyé uwí-nóné ímbo sáwí'o iyamba amu'makéwata Maníkóní kísau-waasi túwayaanka'a aúfái agaimaráanata kembiwí ánaemba marawé taaiyé uwí-nóné sáwí'an-oro súwa'a isááwánana ⁴ séna Ísarerin-ááninton-tísaifitantambo uráawi túwayaanka'a Maníkóní aúfái agaimakáawi torauséna séna 144,000 waasin-owe. ⁵ Minkwáásí Yúndaan-andafaken-kwaasi 12,000 uwasá Rúpenin-andafakemba 12,000 uwasá Kátin-andafakemba 12,000 uwasá ⁶ Ásan-andafakemba 12,000 uwasá Náfatarain-andafakemba 12,000 uwasá Mánásaan-andafakemba 12,000 uwasá ⁷ Símiyonin-andafakemba 12,000 uwasá Rífáin-andafakemba 12,000 uwasá Ísákaan-andafakemba 12,000 uwasá ⁸ Sépiyuraanin-andafakemba 12,000 uwasá Yósepin-andafakemba 12,000 uwasá Pénisaminin-andafakemba 12,000 uwasá miyáumai-waasi Maníkóní aúfái túwayaanka'a agaimakáawe súwa'a ísaraumne.

Ísu Káráísitini waási-taai.

⁹ Isé'a minkákémbó awánááwánda sáwífa'-waasi ímbo kanaa'ó toráúsóran-kwaasi mésa seyaafá'-máráfakén-kwáásíyé seyaafá'-ándáfakén-kwáásíyé fí'o- fí'on-tuwara'-waasiye fí'o-fí'on-aaimo sun-kwáásíyé mésa kawáániwaini ayái-afagon-aúrampa'a mésa kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwain-aúranka'a mésa waén-únánkwátói urésa aamoí untáfésawe sésa písóí-anama tokésa ¹⁰ óraaka sésa Maníkó kentáásí Fasi'aénkó kawáániwaini ayái-afara'o mérai-waiye kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaiye sáwí'o úndafinkemba kawe'-ámpátá méwésínkaaye suwasá ¹¹ wíyómpaken-kisau-waasi seyaafá'á kawáániwaimo mérain-aempa'e óraa'-waasiye éiyaimbo túnarowiye úkúresa mésa kífesaa Maníkón-ímáyáá ésa áwí'a mósá marésa ¹² sésa érai'-aain-iye séta Maníkón-áwí'a mósá maráúnanasa wení fí'oran-awauma waé'wae'a isaná wení kawe'-ímáyáágó

waé'wae'a isatá wentáféta súwisa súnana wenáwí'a óraa'a isaná wení fasi'aénkó waé'wae'a isaná waásiya'a kawáánúmae íyísata érai'-aaí iyésá sune siyáawe.

¹³ Minkákémbá óraa'-waasifinkemba moóráwigo sísai ena séna waén-únánkwátóimo uráan-kwaasi nááfakena nááwiya'o súwa'a ¹⁴ kemá sé'a óraakoo ken-ímba isáúmpo emá ísaraane séwánana wemá séna miwí óraa'-umbaima tíméwasa Maníkómbá ímba auwésa fasi'ámai méraawe. Unáánkwátóimo non-kwíyówanamo kawé'ó intembá miwí kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai puwúwana naaemó kunkáimba pósa waén-únánkwátóiyaamba úmaresa kawé'-úmai méraawe. ¹⁵ Mindásafesa Maníkó kawááni-waini ayái-afagon-aúrampa'a mésa aafáyáara'e fénáímpinka'e nó'waane wempá'á wení kísau maima'maima'á wéowe. Kawáániwaini ayái-afara'o méraiwai miwí tapáínana ¹⁶ ímba aneka'á tááin-téna nontáfénawara'a ímba tinkáínana miwí tine'á ímba aa'á kéna ímba koko'á ínasa kawé'-úmai méranaawe. ¹⁷ Kentáásí

sáwí-meyambo maiyáiwai kawáániwaini ayái-afagoni afufumpimbá méraimba póna miwíyá'á káráwiyena tí'maena kawé'-nómpá'á mótinkainasa minkáwé'-nómbá nésa maé'mae'a ónááwe. Maníkó miwí ti'nimá uwátíyuwainasa ímba ifi'á táiyana moórá-tantaa'a ímbo aáfáán-tuwáiyamba kawé'-úmai méranaawe óraa'-waasifinkemba moóráwigo simásímakaiye.

8

Ánaae-senombo tátukain-aaí.

¹ Simásimuwana sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai ánaae-senomba tátuwowana wíyómpa ampáánká'á ímba aaí sésa ímba káúgau suwa'á ² awánááwánda Maníkón-aúranka'a wíyómpaken-kisau-waasi afakaeté mérowana moóráwigo afakaeté-uwiyemba tímúwasa maisokówana ³ moóráwigo wíyómpaken-kisau-waasi kawáániwaini ayái-afagoni ewaa'á taména asaa-wiyúmbó ún-kanama agáún-taarerera'a taména óntankon-awi'a korí-óntántámbó úmakon-taufa'a torówana asaa-wiyúmbó ún-kanama agáínkwae séna sáwífa-kanama aména séna Maníkóní waási wempá'ó inaimó sen-ááiwará'á wéisaiye súwana ⁴ ta'ótokon-taufapimba agaimarówana úmúmba iyúwana Maníkó iséna wení waási inaimó sun-ááiwará'á isówana ⁵ minkákémbá mintáúfá'á maiyéna taarerákémbá iyáámba maimái mintáúfápímbá marówana iyamá kówana marapá'á tuwówana wíyónaai súwana káúgau súwana aafáyáuma torówana óraa'-marima taráiyé.

Afakaeté-uwiyenkon-aaí.

⁶ Maríma tówasa minkákémbá mináfakáéte-kisau-waasi wíyómpakewi uwiyembo tufíyanesa to'mayaa uwaná ⁷ aifarááwí uwiyemba tufúwana kaaíyarankwara iyawará naawará'á tuwówana marapá'á kuména moórá-aempa'a marawará taaiwará seyaafá'á owáíwará'á iyamá kagúwana kae'-áémpá'á taaiwará marawará'á kawé'á uráiyé.

⁸ Úwana miwá ánaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana óraa-tantaa'a omákaan-tantaa'a iyamá

kámai kará'maena uwí-nómpímbá kumúwana kae'-áémpá kawé'á úwana moórá-aempa'-nomba naaeráámbá úwana ⁹ mináémpá'ó mérowi seyaafá'á púwúwana nompín-táomba seyaafá'á tawísímai tai'ásukaiye.

¹⁰⁻¹¹ Tai'ásuwowana minkáé'nárai tínaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana ómbó kúraráántemba óraa'-okon-awi'a ikamó fain-ó'án-iye suwaná wíyómpakemba káísú-maena nompá'wára nonaumpinkwára'á kumúwana mindómbá ikamá fówana kae'-áémpá'ó nombá kawé'á úwana moórá-aempa'o nombá ikamá fówasa sáwífa'-waasi nésa pukáawe.

¹² Púwúwana minkáúmbónárau tínaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana aafáúwé wíyóne o'é kae'-áémpá'á kawé'á úwana moórá-aempa'a kumeu'á úwana aafáyáarakemba

sán-karéna aafáúmó taenónka'a kumeu'á éna nó'waan-afufuntamba sán-karéna fénáímpinka'a kumeu'á éna miyá úwa'o ¹³ awánááwánda óraa'-embontaanko sanaan-úramba farafámae wénena óraaka séna kaumbo-sáwí-méyámbá marapá'-wáásí'fá'á kuména wíyómpakemba kaumbonárau úwoi méraamba pósa mindáraumo uwíyembo tufíyana marapá'-wáásí'fá'á sáwí-meyamba kumíníye súwa'a ísaraumne.

9

¹ Isááwánana minéiyáíndárau tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufúwa'o awánááwánda wíyómpakemba moórá-o'a káísúmaena marapá'ó kunkón-okomba moóráwigo kíma aména maipímbá aféúmbá ímbo wérom-baipinken-kíma amúwana maimaéna ² mimbáí'kóní ontá tisuwówana kísaumo ésamo agáéwanamo óraa'-umumbo intembá mimbáí'pínkémbá iyéna aafáúwára wíyónkwara'a mófaituwowana ³ minúmúmpínkémbá fa'nóríntónkó marapá'á kuména taaikáú'ó kafúwówanamo títe'o intembá mifá'nóríntónkó miyá-fásí'áémbá torówana ⁴ mifá'nóríntóntáféna moóráwigo simátiména séna taaiwará owáíwára karaan-tantáá'wára'á ímbo nembá Maníkóní aúfái túwayaanka'a agaimakáan-kwaasi ímbo tíyémba Maníkóní aúfái túwayaanka'a ímbo agaimakáan-kwaasi tíyáaro. ⁵ Ímba puwíwáífo ímba óraaka'a tiyé'a séfataase-wiyonka'a tiyáiyana tí'a íno. Taaikáú'ó kafúwówanamo títe'o intembá miyán-tí'á íno. ⁶ Minkánááfímbá títe ínasa puwónaumne síyambanifo puwíyan-amba saafá uwááesa túnaresa ménaawe siyáíye.

⁷ Súwa'o awánááwánda mifá'nóríntónkó moórá-poigon-awi'a ósiyaa-fa'norintomba mésa tiyáiyanesa to'mayaa ésa waási-toikaan-urésa ti'nómpímpá'á óntankon-awi'a korísámbó úmakon-kamo'a wiyówana ⁸ miwí ti'nóntáu ayáátáá'a aare ti'nóntáuramba úwana miwí túwááyaamba fasi'aémbá óraa'-iyanti túwááyaankaamba úwasa ⁹ tíyaafaiya'a fasi'aén-kwénómbá fafériyesa tiyánaesamo tiyáántámbo taantembá mifá'nóríntónkó tiyóísántámbo tésa ¹⁰ miwí timéraampa'a waifain-áwááyaankaamba ésa waásimo faawanamó títe'o intembá séfataase-wiyonka'a miyá-fásí'áémbá tokáawe. ¹¹ Miwítí óraako aféúnyaim-baika'o káráwiyowin-awi'a Yúndaa-waasi-taafinkemba Ípúru-aaimpinkemba Ápátoni suwasá Kíríki-waasi-taafinkemba Ápóriyoni suwaná mináwí'kóní áwáuma sáwí'o uwásúwáíwain-íye siyáawe.

¹² Kemá Yóni awáné sé'a aifa-sáwí-méyámbá tai'áímba póna kae-sáwí-méyámbá wéraifo paápé

íníye kemá Yóni súne.

¹³ Wíyómpakewi séfataasenarau uwíyemba tufúkówana miwí tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufúwana Maníkón-aúranka'a korí-óntántámbo úmakon-taarera'a séfasefa'-ayaiyakemba aai'gó aantemba súwa'a isááwánana ¹⁴ minkwíyómpákén-kísáú-wáásí uwíyembo tokówintaféna séna óraa'-nonkon-awi'a Yúféré'tísi-nompa'a wíyómpaken-kisau-waasi éiyaimba ándáfakemba faútinkaaó súwasa ¹⁵ amu'ma'maésa íyúwana minkánáá túwana faútinkowasa kae'-áémpá'ó méron-kwaasi tiyuwésa moórá-aempa'o méron-kwaasi tínkamónasasa puwíwae sésa kuwasá ¹⁶ tiyáíyan-kwaasi ósifimbo kun-kwáásímó toráúsúmba sáwífa'a 200,000,000 waasin-owe isé'a ¹⁷ kaainkáámbo awánááwánda sáwífa'-osifimbo méron-kwaasi tíyaafaiya'-wenomba naawé sokóne uriyoné miyán-kwénótómbá fafériyowa'a awánááwánasa ósi-ti'nontomba óraa'-iyan-a'nonkaamba fasi'aén-tí'nóntómbá wérowana tóipinkemba iyamá kéna úmúmba éna sáwí-wiyumba éna miyá úwasa ¹⁸ kae'-áémpá'ó méron-kwaasi tiyuwésa moórá-aempa'o méron-kwaasi tóipinken-tantaatamba tínkamuwasa pukáawe. ¹⁹ Minósísómbá ímba tóipin-aantemba fasi'aémbá tokáafo timéraanka'wara'a iyaankafayaan-á'nónkáámbo fasi'aémbá tokésa waási fowasá pukáawe.

²⁰ Fowasá púwúmbanifo túnaron-kwaasi miwítí

sáwí-awau ímbo túwómbo waántá-waasi-imayaa mósá marésa fí'o-fi'on-ontantane taaisanémó úmakon-tantaatafesa kesí maníkówé sésa ímbo aúramba awánéna ímbo aai iséna ímbo wénin-tantaakontafesa kesí maníkówé sésa imáyáa mósá ma'maé iyésa ²¹ miwítí sáwí-awau ímbo tuwésa tínkamuwasa púwúwasa fintón-kwénesa úwaa'a wéfesa aare-úméné waai-úméné fí'o-fi'on-umene ésa miyá úmae iyáawe.

10

Kári'-wandaigon-aai.

¹ Miyá úmae iyúwa'a minkákémbó awánáawánda wíyómpaken-kisau-waasigo fasi'aéwí wíyómpakemba kuména ainánkó káátarowana a'nónká'á oisámbá tawentóí úwana aafáúmó kúwáferenamo awairááraa'o intembá óikakemba miyá úwana naamayáánkakembo iyamó kaintembá miyán-áísámái úwana ² kári'-aufai-wandaai fariyámai ayáámpimba tokéna ayáánúrapa'-aisamai uwí-nómpímbá taréna ayáánáépa'-aisamai marará taréna ³ waásimo inkáísóraan-kwa'a túwana wíyónaai afakaeté-i'a súwa'a ⁴ afakaeté-i'o wíyónaaimo

sún-aai aúfáifimba agaénae ówánana moóráwigo wíyómpakemba simásimena séna mináái aúpá'á weraifo ímbo aúfáifimba agauwó súwa'a ⁵ minkákémbó awánáawánda wíyómpaken-kisau-waasigo moórá-aisamai marará téna moórá-aisamai táá'mai

uwí-nómpímbá ténamo úwai ayáámbo mósá tuwéna ⁶ Maníkó aasiyaasí maé'mae'o índawin-aúranka'a wíyóne mifá'ó wérain-tantaa'e marawé mifá'ó wérain-tantaa'e uwí-nóné miwán-arumpimbo wérain-tantaa'e úmakowin-aúranka'a óraaka séna ímbo anekató amu'maráananasa paápé índá-kanaa wétiye.

⁷ Naaófá'á Maníkó wení kísau-waasi wenááimo simátímakowisafena séna aúpá'ó tukáunda-aai paápé íníye siyáimba wíyómpakemba afa'móráenarau uwíyemba é'a tufúmba póna tínaemba moóráwigo uwíyemba tufínana mináái paápé íníye siyáíye.

⁸ Minkákémbá wíyómpakewi simásímakowi simásimena séna moórá-aisamai marará téna

moórá-aisamai táá'mai uwí-nómpímbá ténamo iwái ayáámpinkemba kári'-aufai-wandaai fariyásokaimba komauwó súwa'a ⁹ wempá'á wé'a sé'a kári'-aufai-wandaai simiyó séwánana séna maimái naaó. Enóipimba taakáámbá ínana enarumpimbá ikamá fáíníye súwa'a ¹⁰ minkwándáái maimái násuwaawanana sóipinkemba taakáámbá úwana sirumpinkémbá ikamá fówana ¹¹ minkákémbá simásimena séna aneká'á Maníkón-aai simátiminone. Fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye seyaafá'-márafákén-kwáásíyé fí'o-fi'on-aaimo sen-kwáásíyé kawáá-wáásíwará'é Maníkómó índá-aai simátiminone simásí-makaiye.

11

Maníkón-aaimo simátímaayan-aai.

¹ Simásimuwana moóráwigo naambó awaiya'matuwésamo on-ándámá siména séna Maníkóní ámáán-damba koawaiya'maré póimo tufú'maimo agáén-ontan-taare koawaiya'maré Maníkón-ímáyáámó on-kwáásí torausé ² éniyo naamaáífa'a ímbo awaiya'marénda ifátúwénasa úwoi-waasi ímbo Maníkóní waási tésa minkáwé'-náópa'a sáwí'o úmae iyíyamba kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba maisuwésamo tai'áiyamba mindásafe naamaáífa'a ímbo awaiya'maraaó. ³ Kae'nárai fasi'aémbá timé'a ti'maráanasarai wésarai tirumbó óyantafesarai fafután-únánkwátóí urésarai 1,260 kanaara'a kesáái érai'a simátíma'maesarai iyóyáaye simásímakaiye. ⁴ Fasi'aénkó marará'ó káráwiyaiwain-aúranka'a kae-táímá mintáígó arampinkémbá masawémbo fatíyón-taima wéraisana mintáígóní áwáuma minkwáásíyái óye. Fasi'aénkón-aúranka'a kae'-ómbá kúra'maraisana wéraisana minónkóní áwáuma minkwáásíyái óye. ⁵ Minkwáásíyáísáfésa sésamo sáwí'a uwátinkanæe síyanamo éna mindárai tóipinkemba iyoronkó mindáraití namuro-wáásí káwíníye. Minkwáásíyái sáwí'a uwátinkanæe síyawi

miyámó íyamba kawíyasa puwónááwe. ⁶ Maníkó mindárai fasi'aémbá timúwasarai ímba aa'á tíno síyanaraimo éna Maníkón-aaímo simátimiyán-kanaara'a ímba aa'á tíniye. Nonkóntáfésaraimo naae-nómbá uraaómó síyanaraimo éna miyá íniye. Tí'a ínomo sésarai seyaafá'-úmbái-tántáá'á waásifa'a tíno-aaímo síyanaraimo éna miyá íniye.

⁷ Miyá ínsarai mindárai Maníkón-aaí simátímakaiyana aféúmbó ímbo wérain-baipinkewi téna tiyéna íyáákainasarai puwíyana ⁸ óraa'-naopa'-marupa'a mindárai túma wéiniye. Kentí Fasi'aénkó aaraa-táyá'ó pukáipa'a mindáókon-awi'a waé'mai-awi'a Sónómu-naopa'e Ísípifa'e mifá'á mindárai túma wérainasa ⁹ fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye seyaafá'-ándáfákén-kwáásiyé fí'o-fi'on-aaímo sen-kwáásiyé seyaafá'-márafákén-kwáásiyé tóso esa mindárai túma taawánésa sésa ímba utaró síyana kaumbo-kánáá úmai éiyainkomba wáawái íniye. ¹⁰ Maníkón-aaímo simátímakaayandarai marapá'-wáásísáfésarai sáwí'a owé séyááyan-aaigo tirunkó sáwí'a íniye. Mindásafena mindáraimo puwíyantafena tirunkó kawé'á ínsa aamoí ésa seyaafá'-tántáá'á wenáma'-wenama'a ónááwe. ¹¹ Minkáúmbó-kánáá úmai éiyainkomba wáawái Maníkó mindárai táama timínasarai íyáfasinesarai méyasa tuwánésa táátafesa íyana ¹² wíyómpakemba moóráwigo óraaka simátimena séna maafá'á íyókaiyo sínasarai ainánká'á iyíyasa kentí namuro-wáásí tuwánáiyana ¹³ miyá íyan-kanaa óraa'-marimo táínda óraa'-naopa'a afa'éiyain-aempa'a úwoi mérayíyasa moórá-aempa'a naambá tawisínaawisi úmai sáwífa'-waasi 7,000 waasi puwíyasa úwoimo túnaraiyan-kwaasi tata'á ínsa táátafesa ésa Maníkóntáfésa wení áwáuma fí'oran-awaun-iyé sénááwe.

¹⁴ Kemá Yóni miyán-kááínkáámbá awáné sé'a miyá umbá póna kae-sáwí-méyámbá tai'ówana ánaae-sawi-meyamba kárika'a tíniye sune.

Ánaaen-uwiyembo tufúkáin-aaí.

¹⁵ Minkákémbá wíyómpakewi afa'móráenarau uwíyemba tufúkówana miwí tínaemba moóráwigo uwíyemba tufúwa'a isááwánasa wíyómpa'a sáwífa'nanka sésa marapá'-wáásiyá'ó kawáán-uráawi tai'ááwasarai kentáásí Fasi'aénkóe íyáfasinankai-waiye'a aasiyaasi kawáánúmae iyóyááye

¹⁶ suwasá moórá-waai úmai éiyain-ora'-waasi Maníkóní ewaa'á kawáánuwai méron-aempa'a mésa aísamaifimba kífaesa wen-ímáyáá ésa áwí'a mósá marésa ¹⁷ sésa Maníkó Fasi'aénkóo seyaafá'-fásí'áémbó tokáandawi aifa'á mé káfé'wara'o méraandawi e sáwífa-fasi'aemba toké waásiya'a ómbare kawáánónnda póta súwisa sune. ¹⁸ Seyaafá'-márafákén-kwáásí embá aaisambá aééwa káfé'a miwímó aaisambó tíyínda-kanaan-iyé. Pukáan-kwaasi miwí táái tísai úmai isé ení kísau-waasi enááimo simátímakaawiye óraa'-waasiye úwoi-waasiye miwí en-ímáyáá mósá marésa enáwí'o mósá márááwiye kawé'-méyámbá timé marapá'á sáwí-kisaumo maiyáawi sáwí-meyamba timínone siyáawe.

¹⁹ Suwaná minkákémbá wíyómpa'a Maníkóní amáán-dankoni ontá tigúwa'o awánááwánda minámáán-dáúmpá'á tawaá wérowana naaófá'ó Maníkó Mósesembo simámakon-amaambo siyáánkai-amaambo óntan-kwandaaiya'o agaimái mimpímbó makón-tawaama awánááwánana wíyónaai súwana aafáyáu torówana óraa-kaugau súwana óraa'-marima tówana óraa-kaiyaramba kumúwana miyá úwa'a awánaraumne.

Aaregónté arááínkónté-taai.

¹ Awánááwánda wíyómpa'a aiyowái'a éna waásimo aráátímín-aiyowai'a maarán-áiyowái'a uráiyé. Moórá-ininko mérowana aafáyúgó wení unáánkwátóiyaaamba éna áúgomba ánáan-kwiowana mérowana wíyónko aísamai-andampa'a wérowana

a'nómpímbá kámo'a wérowana minkámópímbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-o'a wérowana ²ámúkwá'a mérowana wení kanaamá túwana iyámpóimo ma'ankáíndasafena áí'a úwana wáá'a túwana ³minkákémbá wiyómpa'a moórá-aiyowai'wara'a éna waásimo aráátímín-aiyowai'a maará uráíye. Óraa'-araaimba ména naae-áúwára'á éna afakaeté-a'nomba wérowana a'nómpímbá siyáánkai-taanaimba wérowana iyáákaraiwaini kámo'a afakaeté-kamo'a a'nómpímbá wérowana ⁴kae'-áémpákén-ó'á étuwena moórá-aempaken-o'a améraantamba wiyúsuwuwana marapá'á kumúwana iyámpóimo ma'ankáínda-ininkoni ewaa'á ména ma'ankáína'a tufú'-nasuwánae séna mérowana ⁵wai-iyámpói ma'ankówana óraa'a éna seyaafá'-márafákén-kwáásiyá'ó fasi'ámai kawáánínda-iyampoi ma'ankówana Maníkó káráwindasafena miniyámpói ááéma mósá tafímarena wemá kawáániwaini ayáí-afara'a móankowana ⁶minínínkó inkaiséna máásai-marafa'a wéna Maníkó wentáfé'a to'mayaa uwánkanaumne siyópa'a koména ayáátáaka'a 1,260 kanaa komérowana Maníkó kawáán-uráíye.

⁷Kawáánúwasa wiyómpa'a tiyésa Maníkóní kísau-waasiya'o káráwiyowin-awi'a Máíkéri wení kísau-waasiye arááínkówé wení kísau-waasiye tíyówasa ⁸Máíkériye wení kísau-waasiye iyáákese wiyómpakemba arááínkóné wení kísau-waasiye watuwésa ⁹óraa'-araainkomba famétukaawe. Naaófá'á marapá'á iyaankafayaambá úkéna wenáwí'a waántáwanko póna marapá'-wáásí karo'-áái simátíma'maena iyísasa érai'a siyé sewaná waási símai sáwí'a wéuwatinkaiye. Wenté wení kísau-waasise'a famétuwowasa marapá'á kunkáawe.

¹⁰Kúmúwa'o isááwánda wiyómpa'a moóráwigo óraaka séna Maníkón-aúranka'a ména kentáásí waásisafena sáwí-waasin-owe karo'ó símae iyái-waimba famétúwáísana marapá'á kúmísana póna Maníkó waántáwankomo ta'ó-tokaimpinkemba kentáá méwésiyaiye. Kentáará'á kawáánéna fasi'aén-úranko póna méwésiyaisata awánaraumne. Maníkó ai'marówana marapá'ó kunkáiwaini fasi'aéntá awánaraumne. ¹¹Ísu sipisípi-araakaawi miwítí sáwí-meyambo maiyáiwai puwúwana wení naaemá kunkáimba pósa Maníkón-aaí arupíse úmai simátíma'maesa iyésa sínkamiyata puwúnafo-imayaa ímba umbá fasi'arésa waántáwankomba iyáákaraawe. ¹²Kembiwí wiyómpa'o méraawi minááísáfé'a imáyáa é'a aamoín-oro. Énifo marapá'é uwí-nómpá'émó méraan-kwaasi óraa'-umbai-tantaa'a kempá'á tínífo káráwiyoro. Maníkó waántáwankomba tufuwínda-kanaa ampáámbá isaná póna waántáwanko iséna áyánte'a wéifo káráwiyoro wiyómpakewi siyáíye.

¹³Súwana minarááínkón-áwí'a waántáwanko imáyáa éna wiyómpakemba kembá famétúwáísana marapá'á kumbéraumne séna wai-iyámpóimo ma'ánkaron-ininkomba wa'maéna kúwana ¹⁴arááínkó minínínkómbá tufúwífo séna Maníkó óraa'-embontaanko ayóiyáámbá kae'á amúwana farafámaena máásai-marafa'a wentáfénamo to'mayaa uwánkaropa'a kúwana Maníkó kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba káráwiyaiye. ¹⁵Arááínkó minínínkómbá wa'maéna ói'a káá'maena nombá umpíyankaanana mae'-maéna kóinkwae séna wa'maéna kúwana ¹⁶maragó áwa'nai ena weyááríka'a maramá karaisúwana wenóipinken-donko mimpímbá kumúwana ¹⁷⁻¹⁸arááínkó minínínkómbá áyántafena uwánkena imáyáa éna séna wenaráá'marinte'o é'a tiyánaumne-imayaa uráíye. Wenaráá'marimba miwí Maníkón-aaí isámai kawé'á ésa Ísu siyáin-aimo simátíméwin-owe. Tiyánaumne séna uwí-nónáwáífa'a to'mayaa uréna méraiye.

¹ Mérowana awánááwánda moóra'óraa'-afaa-poigo uwí-nómpínkémbá iyéna afakaeté-a'nomba wérowana taánáimba a'nómpínkémbá siyáánkai iyówana íyáákaraiwaini kámo'a siyáánkai mintáánáimpímbá wérowana Maníkóntáfésa símai sáwí'o uwánkaron-ai a'nómpínká'á agaimái makówana ²⁻³ wemá óraa'-afaa'-iyankaamba ména aísamaima óraa'-iyanko aísamaiyaamba úwana ói'a afáá'-iyán-óikaamba wérowa'a awánááwánana ááema moóráwigo puwínkwae séna tufúkón-afima kawáúgun-afima wérowana tufúwana ímbo puwúmba úwoi mérowana arááínkó wení fasi'aémbá aména simáména séna marará'ó kawáánúndafa'a kawáánuwo súwasa seyaafá'-máráfákén-kwáási awánésa táatáfesa ésa kentáási óraakon-iyé séna wenarááima waésa ⁴ arááínkó óraa'-afaa-poigomba fasi'aémbó ámakontáfesa arááínkón-ímáyááwará'á mósá marésa óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá marésa sésa óraa'-afaa-poigo íyáákaraimba pósa ímba kanaa'á tiyánkanaawe siyáawe.

⁵ Suwaná Maníkó mináfáá-pói é'ankowana ména wenáuma maimaé iyéna Maníkómbá símai sáwí'a uwánkowana kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba Maníkó é'ankowana ména ⁶ Maníkómbá símai sáwí'a uwánkena wenáwí'a símai sáwí'a éna Maníkómó méraipa'a símai sáwí'a éna wiyómpa'o méraawi símai sáwí'o uwátinkomba isááwánana ⁷ Maníkó é'ankowana ména Maníkóni waásise tiyéna miwi íyáákéna seyaafá'-ándáfákén-kwáásíyé fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye fí'o-fi'on-aaimo sun-kwáásíyé seyaafá'-máráfákén-kwáásíyá'é kawáánúwasa ⁸ seyaafá'-máráfá'ó méron-kwaasi óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá makáawe. Maníkó maramá ímbo úmakonka'a sipisípi-araakaawi kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai pukáiwai wení aúfáífimba maé'mae'o íyan-kwaasi-tuwi'a agaimakáifo mináúfáífimbá túwí'a ímbo agaiyáin-kwaasi óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá makáawe.

⁹ Kemá Yóni súnnda isáán-kwaasi pó'a mináái isámai kawé'an-oro. ¹⁰ Ándáfa'o mótkanae sésamo ésa miyá ónááwe. Tínkamonasa puwíwae sésamo ésa miyá ónááwe. Mindásafesa Maníkóni waási ímba Maníkómbá aúwémba wenká'á timankúnkúmba fasi'ámai oro kemá Yóni sune.

¹¹ Minkákémbó awánááwánda moóra'-afaa-poigo marafínkémbá iyéna sipisípi-araakaamba éna a'nómpínkémbá kae-táánáimbá wérowana amóísáúmba arááínkó amóísáúnkaamba éna ¹² aifa'ó iyún-afaa-poigon-aúranka'a ména fasi'aémbá wenkákémbá maéna kisauma wémaena seyaafá'-máráfákén-kwáásísáféna séna óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá maráaro séna ááemo moóráwigomo puwínkwae séna tufúwana úwoimo mérowintaféna aifa'ó iyún-afaa-poigontaféna mináái séna ¹³ fí'o-fi'on-kisau

ímbo awánaron-kisau maéna séna wiyómpakemba iyamá kumuwo súwana waási túranka'a kumúwana ¹⁴ Maníkó é'ankowana ména aifa'ó iyún-afaa-poigon-aúranka'a fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisau maéna marapá'-wáási sáwí-ampa'a tafisímai méwétiyuwéna simátiména séna óraa'-afaa-poigo áúraambo úmaraiyana wenáwí'a óraa'a íno séna ááemo moóráwigomo puwínkwae séna tufúwana úwoimo mérowintaféna mináái súwasa iséna miyá uwaná ¹⁵ Maníkó é'ankowana ména aifa'ó iyún-afaa-poigo áúraambo úmárówimba ááma amúwana aái séna ken-ímáyáá ímbo mósá makáawi tínkamiyasa púwóro súwasa miyá uwaná ¹⁶ marafínkémbó iyáiwai óraaka súwasa óraa'-waasiye úwoi-waasiye óntawara'-waasiye óntaiyain-kwaasiye úwoimo nún-kwaasiye wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miyáumai-waasi óraa'-afaa-poigoni aúfái agaésa tuwím-bai túwayaanka'a agáúwasa tuwím-bai tiyáánúrapa'a agáúwasa ¹⁷ tuwím-bai mináfáá-póigón-áwí'a agáúwasa tuwím-bai nambá agaésa mindámbágóni áwáuma wenáwí'o agaimáron-kwaasi tómbá méyanuwasa ímbo miyán-áúfáímó agaimáron-kwaasi ímba tómbá méyanuraawe.

¹⁸ Kemá Yóni sumpo mináái kawé'-úmai imáyáan-oro. Kawé'-imáyááwará'-wáásí mindámágóni áwáuma isánááwe. Wenáwíkaken-aufaigoni nambamó torausiyamba 666 íníye kemá Yóni sune.

14

Aú-imo siyáan-aaí.

¹ Minkákémbó awánááwánda kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai moórá-omapa'a minómákón-áwí'a Sáiyóni-omapa'a mérowasa wesé'a sáwífa'-waasi mésa wenáwí'e afowán-áwí'e túwayaanka'o agaimakón-kwaasi 144,000 waasi mérowa'a ² isááwánda wíyómpakemba noniyasáúrakembo sintenkáámbá súwana wíyónaai sintenkáámbá súwana sáwífa'-waasimo uwíyembo tufúwówanamo sintenkáámbá súwa'a isááwánasa ³ kawáániwaini ayáí-afagon-aúrampa'a mésa éiyaimbo túnarowi túranka'e óraa'-waasi túranka'e mésa aú-ima sésa marapá'-wáásífínkémbá Maníkó méyámbakain-kwaasi aantemba mi-144,000-wáásí mínímá kanaa'á sésa ⁴ miwí ímba aare-úmémhá ésa arupíse úmai mésa kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai aráái wáúwana wemá waásifinkemba méyámbarena Maníkóntáféna séna miwí kesí waasi ésa ení waásiwara'a ombá pósa ánaaemba fí'o-fí'on-kwaasi miyá ónááwe súwasa ⁵ miwí ímba karo'-áái sésa miwífímbá ímba sáwí-aaí wérowi mináú-ímá suwa'á ísaraumne.

Wíyómpaken-kisau-waasiyau-taai.

⁶ Minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo sanaan-úrampa farafámaena ásé-aaí waé'wae'o índa-aaí marapá'ó méron-kwaasisafena seyaafá'-márafákén-kwáásíyé seyaafá'-ándáfákén-kwáásíyé fí'o-fí'on-aaímo sun-kwáásíyé fí'o-fí'on-tuwara'-waasiye miyáumai-waasisafena simátimindasafena farafámae wénena ⁷ óraaka séna Maníkó aafimbó maitinkáínda-kanaa tifo Maníkón-áároí inkaisé'a wentafé'a wení áwáuma fí'oran-awaun-íye seró. Wíyóne marawé uwí-nóné non-úrane úmakaiwainimayaa é'la áwí'a mósá máráaro wíyómpaken-kisau-waasigo siyáíye.

⁸ Súwana wenánaaembo wíyómpaken-kisau-waasigo túwai séna óraa'-naokon-awí'a Pépíroni-nao'a tawísinaawisi uwáguraiye. Miyá úwasa mindáópaken-kwaasi seyaafá'-márafákén-kwáásí sáwí-ampa'a tafisímai métínkówasa fí'o-fí'on-tantaa'a sáwísáwí'a uráawe minkwíyómpákén-kísáú-wáásígó siyáíye.

⁹⁻¹⁰ Súwana minkáé'nárai tínaaembo wíyómpaken-kisau-waasigo túwai óraaka séna waásimo óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe mósá máráán-kwaasi Maníkó aaisambá tiyíníye. Mináfáá-póígóni aúfái túwayaanka'e tiyáánka'e agaimakáan-kwaasi Maníkó aaisambá tiyéna ímba kári'-aisamba tiyínífo óraa'-aisamba tiyínasa wíyómpakemba kawé-kísáú-wáásí túranka'e kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwain-aúranka'e iyamó wégaipa'a sáwí-wiyumbo ún-ontamba agaimakáipa'a mésa títe'a ínasa ménaawe. ¹¹ Iyafínkémbó úmúmbo iyíntemba aasiyaasí títe'a úmae iyíníye. Óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe mósá márááwi mináfáá-póígóni aúfái tine'ó agaimakáwi ímba saagésa aasiyaasí títe'a úmaena iyíníye.

¹² Kemá Yóni sumpo Maníkóní waasi ísáaro. Maníkón-aaí wétawiyafe'a Ísuwe'o káásísamai méraawi fasi'ámai méraaro kemá Yóni sune.

¹³ Minkákémbó isááwánda moóráwigo wíyómpakemba simásimena séna maanáái aúfái-wandaafimba agauwó. Káfé'wara ánaaenkwará'a Fasi'aénkóe'o káásísamai méraawi puwíyanamo éna Maníkó kawé'á uwátinkainíye. Maníkóni ámútanko simásimena séna mináái érai'-aain-íye. Káfé'a kísau maésa ánaaemba saagésa miwítí kísau finkembo paápé índa-tantaa'a miwífá'á wérainíye simásímakaiye siyáíye.

Waásisafena waé'mai-aimo siyáin-aaí.

¹⁴ Súwa'o awánááwánda moóráwigo waási-úrankoraawi waén-áinánká'á ména a'nóm-pímbá íyáákaraiwaini kámo'a korí-óntántámbó úmakon-kamo'a wérowana ayáámpimba áwááise'o tómba taéfaem-paepae'a tokówana ¹⁵ minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo wíyómpa'-amaan-daumpakemba kúwákárúwena ainánká'ó mérowintafena óraaka séna marapá-tómbá fasi'aráífo tómbó fakárénda-kanaan-ifo taéfaem-paepae'a toké fakaraaó súwana ¹⁶ ainánká'ó mérowi wení taéfaem-paepae'a tokéna mintómbá fákákaiye.

¹⁷ Fakarówana minamáán-dáúmpákémbá ánaaembo kúwákárúwowi wewará'á áwááise'o tóm-paepae'a taéfaem-paepae'a tokówana ¹⁸ moóráwigo wenánaaemba wíyómapaken-kisau-waasigo iyará'ó káráwiyowi póimo tufú'maimo agáén-ontan-taarerakemba kúwákárúwena áwááise'o tómba taéfaem-paepae'a tokówintafena óraaka séna marapá'á ándá-aramba áfun-kaifo ení taéfaem-paepae'a toké minándá-árámbá fakaraaó súwana ¹⁹ iséna minándá-árámbá fáká'makaiye. Tísamaifimbo makésamo mapamíyanamo anombó kumínasamo uwíyan-aempa'a makáiye. Minándá-áránkóní áwáuma sáwí-waasimo

éna Maníkó óraa'-aisamba tiyéna ándá-arambo mapamíyantemba miyá éna ²⁰ ándá-arambo mapamíyan-aempa'a óraa'-naokoni awáífa'á mináémpákáámbá waási tufúkáiye. Ándá-aran-anombo kúmíntemba miwítí naaemá kuména piri'-nónkáámbá kumémena waási maamíntena ayáátááka'a kunkáiye.

15

Afakaeté-sawi-meyankon-aaí.

¹ Kumúwa'o awánááwánda wíyómpa'a aiyowá'á éna waásimo aráátimíyan-i'a úwana sáa'a úwana afakaeté-sawi-tantaa'a wérowasa wíyómpakemba afakaeté-kisau-waasi mésa misáwí-tántá'ó timíyanesa ésa mináfákáéte-sawi-meyamba timíyanamo misáwí-méyámbó tai'áinanamo éna Maníkóní aaisambá tai'áinda awánaraumne.

² Awánááwánda waaúnkáámbá sámó kaimbá wérowana tuwímбай iyaráámbá kówasa mindón-áwáífa'a waási mésa ímba óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmarówin-imayaawe ímbo mósá márááwi wení nambamá tine'á ímbo agaimakáawi óraa'-afaa-poigombo íyáákarowi mérowana Maníkó uwíyemba tímakowasa tokésa ³ imá sésa Maníkóní kísau-waasigon-awi'a Mósesente kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte'a imá simátinkesa maará siyáawe.

Emá Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áémbó tokáandawi ení kísau fí'oran-kisaumo máénda awánéta sáátafeta únasa emá seyaafá'-máráfákén-kwáásíyá'ó kawáán-uráandawi ení kísau arupíse úmai kawé'-úmai wémaene. ⁴ Fasi'aénkóo e aantemba fí'oran-kawé'a úmai fí'onka'o méraandawimba pósa seyaafá'-wáásí enáároi inkaisésa ení áwáu fí'oran-awaun-iye sénááwe. Ení kawé-kísáú aantembo máénda paápé uráísasa awánésa seyaafá'-máráfákén-kwáásí empá'á tésa en-ímáyáá ésa enáwí'a mósá maránááwe nonáwáífa'o mérowi minímá siyáawe.

⁵ Suwa'á minkákémbó awánááwánda wíyómpa'a ámáán-daumpa'a Maníkóní ufaen-úran-daumpa'a ontá tigurówasa ⁶ wíyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-sawi-meyambo timíyawí minamáán-dáúmpákémbá kúwákárúwesa waén-únánkwátói sугáyaagayaamo ún-unankwatoi urésa tíyaafaiya'a uriyon-tú'wáánkáu urówasa ⁷ éiyaimbo túnarowifinkemba moóráwigo afakaeté-taufa'a tímúwasa mintáúfápímbá Maníkó aasiyaasi maé'mae'o índawimo aaisambó sínda-tantaa'a wérowana ⁸ naaúmpa'o úmúnte'o intembá Maníkóní ámáán-daumpa'a wení fasi'aénkóe wení fí'oran-awaugoni

ságoe'a óraa'a úwasa waási ímba kanaa'á mindáúmpá'á iyésa afakaeté-kisau-waasi afakaeté-sawi-meyamba tímatuwe'e sésa mindáúmpá'á ímba iyáawe.

16

Maníkó aaisambó tíkain-aaí.

¹ Minkákémbó isááwánda ámáán-daumpakemba moóráwigo mináfákáétéwisafena óraaka séna afakaeté-taufapinkemba Maníkó aaisambó tiyínda-tantaa'a marapá'á fayáú-su'maraaro súwana ² mináfákáétéwifinkemba aifarááwí wení táúfapinkemba marapá'á fayáúsuwowa óraa'-afaa-poigoni aúfái tine'á agaimakésa wenáúraambo úmárówin-imayaa mósá makáawifa'a óraa'-namontomba túwawaapimpa'a kówana títe'a uráíye.

³ Úwana wenánaembo mérowi wení táúfapinkemba uwí-nómpá'á fayáúsuwowa uwí-nónkó púwón-kwaasiti naaeráambá úwana uwí-nómpínkén-kwámbá putásaraiye.

⁴ Putásowana minkáé'nárai tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba nonaumpimpá'á fayáúsuwowa naae-nómbá úkúwa'a ⁵ minkákémbá isááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo nonká'ó káráwiyowi séna

emá kawe'-úramba úmai méraandawi aifa'á

mé káfé'wara'o méraandawi misáwí-méyámbó tímakaanda kawe'-úmai arupíse uráane.

⁶ Ení waásiye enááimo simátímakaawiye tínkamuwasa pukáantafe naae-nómbá útínkaraane. Mindásafe kawe'á wée miwítí sáwí-kisau-anondáá tímakaane nonká'ó káráwiyowi súwa'o ⁷ isááwánda moóráwigo póimo tufú'maimo agáén-ontan-taarerakemba séna

Maníkó Fasi'aénkó seyaafá-fásí'áémbó tokáandawi misáwí-méyámbó tímakaanda

kawe'-úmai arupíse uráane

siyáíye.

⁸ Súwana minkáúmbónárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba aafáúrá'á fayáúsuwowa Maníkó é'ankowana waási tine'ó iyamó kaintembá aa'á kéna tinepái fí'orau-mai kówana ⁹ títe'a úwasa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkesa Maníkómpákémbá misáwí-méyámbá wétiye sumbánifo miwítí sáwí-kisau ímba tuwésa Maníkómpá'á tésa wení áwáu fí'oran-awaun-íye ímba siyáawe.

¹⁰ Ímba suwaná minéiyáíndárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba óraa'-afaa-poigo waásiya'o kawáán-urópa'a fayáúsuwowa kumeu'á úwasa wemó kawáán-urówi kumeu'-áémpá'á mésa títe'a úwasa wáa'a tésa tinááfí wéunkutesa ¹¹ títe'a úwana námomba kóntafesa Maníkó wíyómpakewimba símai sáwí'a uwánkómbanifo ímba sáwí-kisau tuwésa wempá'á tiyáawe.

¹² Ímba tuwaná miséfátáásénárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba óraa'-nonkon-awi'a Yúférétsi-nompa'a fayáúsuwowa mindómbá kará'náguwasa aafáúmó iyáúsun-aempa'-marafa'a kawáán-urówiti aambá wíyúntafena mindómbá kará'nágu-raiye.

¹³⁻¹⁴ Mindómbá kará'náguwa'o awánaáwánda arááínkón-óipinkemba sawaímá túwana óraa'-afaa-poigon-óipinkemba sawaímá túwana karo'-ááímó simátímakowin-óipinkemba sawaímá túwasa minkáúmbó-sáwáígó tirumpimbá kaumbo-sáwí-ámútámbá mésa fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisau maésa Maníkóe'o tíyénesa seyaafá'-márafá'á wénesa kawáá-wáásí tí'maesa Maníkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwaini óraa-kanaa tíyénesa tiyáawe. ¹⁵ Kemá Yóni simátíme'a sune. Ísu séna umén-kwáásímó kafífímbó tentembá ímba ísarenka'o kúmónnda simu'marésa unáánkwátói úmaresa mérai yawi ímba unáánkwátói-iyaintafesa tigaemá ónááwe Ísu siyáíye kemá Yóni sune.

Awánááwánda ¹⁶ minkákémbá kawáá-wáásí tí'maesa moórá-aempa'a máúpa'a Yúndaa-waasi-taafinkemba Ípúru-aaifinkemba Áámagétoni-marafa'e sésa túwaandu uráawe.

¹⁷ Uwaná mináfá'móráénarau tínaembo mérowi wení táúfapinkemba fiyúndámo torópa'a fayáúsuwswana moóráwigo ámáán-daumpa'o kawáániwaini ayái-afarakemba óraaka séna seyaafá-kísáú tai'áwiye súwana ¹⁸ wíyónaai súwana káúgau súwana aafáyáú torówana óraa'-marima téna marapá'á waási ááémo méronkakene káfé'wara'o méraanka'e miyám-bárimá ímba wétaiye. ¹⁹ Óraa'-naopa kaumborá'á maramá karuména tawákaa'-úwana seyaafá'-márafá'á óraa'-naopimpa'a tawisínaawisi úwana Maníkó Pépíróni-ora'a-naopaken-kwaasi sáwí'o umbá Maníkó imáyáa éna aaisambá tiyéna miwítí sáwí-meyamba óraa'a timúwana ²⁰ nonafufumpa'-máramá seyaafá'á maamíntasuwwana omátomba arúwáisé uwágúwana ²¹ wíyómpakemba óraa'-umbaimo tain-óntánkáán-kááiyaramba kuména waási tínkamuwasa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraawe. Óraa-kaaiyaramba óraa'a sáwí-meyambo timúntafesa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraawe.

17

Pépíróni-waasi waé'mai-aaimo siyáin-ai.

¹ Sáwí'a uwánkówana wíyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-taufa'o tokówifinkemba moóráwigo simásimena séna tina'a aankaró'-ánká'ó nín-ininkemba sáwí-meyambo maínda aráánáméno. Minínínkóní áwáuma óraa'-naopa'a sáwífa'-nonawaifa'-naopa'an-iyé. ² Mindáópaken-kwaasimo fí'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o ombá seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásí miyá uráawe. Uwóí'o on-dómbó nésamo uwóí'o ontembá mindáópaken-kwaasi sáwí'o ombá fí'o-

fí'om-barafaken-kwaasi tuwánésa miyá uráawe simásímakaiye.

³ Simásimuwana Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowana minkwíyómpákéwí sí'maena máasai-marafa'a mósinkowa'o awánááwánda moórá-ora'a-afaa-poigo moórá-inimba ayáátuwena ména áúwawaa'a naae-áúmá úwana Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaron-ai ane'á agaimakówana afakaeté-a'nomba úwana miná'nómpímbá taánáimba siyáánkai iyáúsurowana ⁴ minínínkóní unáánkwátóí tuwímbai naae-únáankwátóí úwana tuwímbai sokón-unankwatoí uréna wení to'wai-tántá'á sáwífa'-ontamba tuwéna maimái uwásokena korí-óntántámbó úmakon-don-anama ayáámpimba tokéna mindón-ánáfímbá sáwí-tantaa'-aantemba ówitena waási sáwísáwí'o uwáíní áwáuma mindón-ánáfímbá wérowana ⁵ aúwayaanka'a agaimaréna séna óraa'-naopa'-awi'a Pépíróni-naopa'a aankaró'-ánká'ó nówi tinówa é'a marapá'ó sáwísáwí'o owí tinówa úne agaimaréna súwana ⁶ Maníkóní waásiye Ísun-ai simátímakowiye tínkamuwasa púwúwana uwóí'o on-dómbó nésamo uwóí'o ontembá minínínkó tínkamena uwóí'a úwa'o awánááwánda sáá'a úwana ⁷ wíyómpakewi simásimena séna ímba áá'a íno. Mináfáá-póigó minínínkómbó ayáákaimba afakaeté-a'nomba iyáísana siyáánkai-taanaimbo wérawaiye minínínkónté miwítí áwáuma simámenamne. ⁸ Awánáánda-afaa-poigoni áwáuma ááéma ména pukáimba póna aféúnyaim-baipinkemba iyáfasinainana Maníkó tai'ásuwainiye. Maníkó maramá ímbo úmakonka'a maé'mae'o íyan-kwaasi-tuwi'a agaimaréna ímbo túwí'o agaiyáin-kwaasi mináfáá-póí iyáfasinainda awánésa táátafesa ónááwe. Ááéma ménamo pukáimba iyáfasinaindasafesa táátafesa ónááwe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

⁹ Simásimena séna kawé'-ímáyááwáráwí minááígóní áwáuma isánááwe. Mináfákáéte-a'nonkoni áwáuma afakaeté-omapa'a minínínkó méraipa'an-iyé. Miná'nónkóní áwáuwara'a afakaeté-kawaa-waasin-owe. ¹⁰ Mináfákáéte-kawaa-waasifinkemba séfataase kawáán-urésa púwúwana moóráwigo méraimba póna moóráwigo ánaemba paápé éna kárika'a méniye. ¹¹ Mináfáá-póigó ááémo ménamo pukáiwaini áwáuma

mináfákáété-kawaa-waasi tínaaemba kawááníndawi éna mináfákáété-kawaaraamba miyá ínana Maníkó tai'ásuwainiye. ¹² Siyáánkai-taanaimbo wérainwaini áwáuma siyáánkai-kawaa-waasi kawáá-kísáú ímba maiyésa ánaaemba óraa'-afaa-poigoni fasi'aémbá maiyésa ampáánk'á kawáánónááwe. ¹³ Miwítí fasi'aémbá waásiya'o kawáán-íyantafesa mimbórá-ímáyáá ésa óraa'-afaa-poigon-imayaa ésa ¹⁴ kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaimba tiyáiyana wemá iyáákéna seyaafá-fásí'áénkwará'-wáásí wení fasi'aénkó iyáákaraiwai póna seyaafá-káwáá-wáásíyá'á kawáán-uráiwai póna iyáákainiye. Táántena kesí waásin-owe siyáísasa wembá ímba auwésa wenarááímo wáéwi iyáákaindara'a wesé'a méranaawe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

¹⁵ Simásimena séna awánáánda-nonkoni áwáuma aankaró'-ánká'ó nín-ininkomo mérain-donkoni áwáuma sáwífa'-waasi seyaafá'-máráfákémbá fí'o-fi'on-tuwara'-waasi fí'o-fi'on-aaimo sen-kwáásín-owe. ¹⁶ Afáá-póígóe siyáánkai-taanainkwara'o awánáándawi aankaró'-ánká'ó nín-ininkomba tíyantafesa uwánkesa sáwí'a uwánkesa unáánkwtóí fau'maéwana unáánkwtóí-iyaimba mérainasa ama'á násuwesa ayáántamba agaisuwánaáwe. ¹⁷ Maníkó misáwí-wáásí imáyáa timúwasa mimbórá-ímáyáá ésa waásiya'o kawáání-fásí'áémbá óraa'-afaa-poigomba amésa pósa Maníkóní imáyáfinkeni'a iyana Maníkómó siyáin-aaí paápé íníye. ¹⁸ Minínímbó awánáánda-ininkoni áwáuma óraa'-naopakewi seyaafá'-máráfákén-káwáá-wáásíyá'ó kawáánowin-owe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

18

Pépiróni-naopa'o tawisínaawisi uráin-aaí.

¹ Simásimuwa'o awánááwánda moórá-kisau-waasigo wíyómapakemba kuména óraa-fasi'aemba tokéna wenanekembá marará'á kusán-kwégowana ² óraaka séna tawisínaawisi uráimba óraa'-naopa'-awi'a Pépirónifa'a tawisínaawisi uwáwisana sáwí-amutantone fí'o-fi'o-sawí-tantaa'e mindáópa'a méraisana sáwí-numawe inkáísón-dumawe mifá'á méraiye. ³ Pépiróni-naopaken-kwaasi fí'o-fi'on-tantaa'o sáwísáwí'o umbá seyaafá'-máráfákén-kwáásí tuwánésa miyá uráawe. Seyaafá'-máráfákén-káwáá-wáásí Pépiróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááiwakaawe. Seyaafá'-máráfákén-kwáásí óntamo tíma'maesa

nún-kwaasi óraa'-ontamba maénae sésa Pépiróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááiwakaawe. Mindásafena Pépiróni-naopa'a tawisínaawisi uwágúwana waási tai'águ-raawe siyáíye.

⁴ Minkákémbó isááwánda wíyómpakemba moóráwigo séna kesí waásisono. Sáwí'o ontembá miyá ofáínifo mindáópa'a túwáaro. Miwítí sáwí-meyamba máéfainifo mindáópa'a túwáaro. ⁵ Pépiróni-naopaken-kwaasi sáwí'o úmae iyáamba Maníkó misáwí-tántáá'á imáyáa éna sáwí-meyamba wé-timifo mindáópa'a túwáaro. ⁶ Maníkó mindáópaken-kwaasi sáwí'o ontáfé sáwí'a uwátinkaa. Sáwífa'-i'a sáwí'o ontáfé kaesá-úmai sáwí-meyamba tíma'mae iyuwó. ⁷ Tirááímo tain-kísáúmó maésamo sésa kawé-kísáúsá wémaumne sentembá títe'o índá-i'a uwátinke tirumbá sáwí'a uwátinkaa. Miwítí túma maimaé iyésa sésa seyaafá'-máráfákén-kwáásíyá'á kawáánúndampo ímba keto'-ínínkáántá éta ifi'á tánaumne siyáawe. ⁸ Maníkó Fasi'aénkó aafimbá maitínkáiwai seyaafá-fásí'áémbó tokáimba póna mimbórá-kánáá sáwí-meyamba tímínasa tuwímbai puwíyasa ifi'á táiyana aawaimá

táínasa puwíyana mindáópa'a iyamá káwíníye siyáíye.

⁹ Simásuwena séna seyaafá'-máráfákén-káwáá-wáásísómbá Pépiróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááíwaesa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwí'o owí mindáópa'a iyamó káínda-umumba awánésa toikafó-i'a urésa ifi'á tánááwe. ¹⁰ Miwítí sáwí-meyamba awánésa tata'á ínasa táatafesa ésa némpa mésa sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépiróni-naopa'o

awánáúndasa siruntá wéiye. Fasi'aén-dáópa'a isaná mimbórá-kánáá sáwí-meyamba tiyáíye sénááwe.

¹¹ Síyasa Pépíróni-naopaken-kwaasi óntama ímbo méyánuronka'a pukáantafesa mindásafesa seyaafá'-máráfá'á óntamo tíma'mae nón-kwaasi ifi'á tánááwe. ¹² Miwítí óntama tíma'mae nón-ontama óraa'-ontamba tuwésa kawé'-óntámbá fí'o-fi'on-ontamba méyánuraan-ontane kawé'-únánkwátóí tuwímbai sokón-unankwatoíye tuwímbai nae-únánkwátóíye taaimá kawé'-wiyúmbó in-tááíyé tuwímbai-tantaa'a póí áwááyaan-tamba ésa taaisambá ésa naae-óntántámbá ésa fasi'aén-óntántámbá ésa aúfáíwara'-ontantambo úmakaan-tantaa'e ¹³ asaa-wiyún-kánámá tómpímbó uwándaan-kanawe asaa-wiyúmbó ún-kanawe asaa-wiyúmbó ún-basawene ándá-aran-done masawéne kanaráán-tóné antiriyáán-tóné póíma tuwímbai purumakawé sipisípiye ósiye póímo maimaé nón-taone wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miyám-baaran-tantaa'a Pépíróni-naopaken-kwaasi ímba méyámbarésa pukáantafesa ifi'á tésa ¹⁴ sésa tirááímo taintántáá'á tai'áímba miwítí óntawe miwítí to'waaíyé tai'áímba póna ímba aneka'á paápé íníye sésa ¹⁵ óntamo tíma'mae nón-kwaasi miyán-tántáá'á tímésa óraa'-ontambo máén-kwaasi Pépíróni-naopa'o sáwí-meyambo máémba awánésa tata'á ínasa táátafesa ésa némpa'a mésa toikafó-í'a urésa ifi'á tésa ¹⁶ sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'o awánáúndasa siruntáán-íye. Miwí kawé'-únánkwátóí nae-únánkwátóíye sokón-unankwatoíye urésa miwítí to'waaí óraa'-ontamba tuwésa maimáí uwásokaawe. ¹⁷⁻¹⁸ Mimbórá-kánáá miwítí óraa'-ontama sáwí'a uwásukaiye sénááwe. Nompín-táónkoni tifoísáíye nompín-táómpimbo kísau máéwiye nompín-táómpimbo úwoimo nówiye nompín-táómpimbo óntamo tíma'mae nówiye miyáumai-waasi mindáópa'a iyamó kain-úmúmbá awánésa némpa mésa sésa mindáókoma seyaafá'-náókomba íyáákarain-daokon-íye sésa ¹⁹ tirunkó sáwí'a ínasa ofaimá káúmai ti'nómpá'á tuwésa toikafó-í'a urésa ifi'á tésa sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'o awánáúndasa siruntáán-íye. Mindáópaken-kwaasi sáwífa'-ontama makáamba pósa nompín-táómpimbo nón-kwaasi seyaafá'nánká sáwífa'-ontamba maiyáawe. Mimbórá-kánáá mindáó'a sáwí'a uwásukaiye sénááwe.

²⁰ Kemá Yóni súná kembíwí wiyómpa'o méraawiye Maníkóní waásiye Ísuni aantá-waasiye Maníkón-aaímo simátímakaawiye tirunkó kawé'á íníye. Pépíróni-naopaken-kwaasi kembíwí sáwí'a uwátínkáámba póna Maníkó anondáá sáwí-meyamba tímínana póna tirunkó kawé'á íníye kemá Yóni súné.

²¹ Minkákémbá wiyómpaken-kisau-waasigo fasi'aéwí óraa'-ontamba umbaisé'o tón-ontamba maimaéna

uwí-nómpá'á mámetuwena séna minúmbái-óntámbó mámetuwáúndamo nompímbó kúwáfe'wintemba minóráá'-náóko Pépíróni-naokomba fasi'ámai sáwí'a uwásuwaanasa ímba aneka'á ónááwe. ²² Mindáópa'a waási ímba aneka'á uwíyemba tufuwésa kámemba tésa tayoíntésá imá sésa ímba miyá síyasa isánááwe. Seyaafá-tántáá'á ímba íyasa awánánááwe. Tómbá ímba agaiyamba awánánááwe. ²³ Ómbá ímba kúra'mae níyamba awánánááwe. Aarewé waaiyé to'waaí ésamo síyamba ímba isánááwe. Mindáópaken-kwaasi óntamo tíma'mae nón-kwaasi seyaafá'-máráfá'ó tíma'mae

nón-kwaasi íyáákaraawe. Fintómó naambá seyaafá'-máráfákén-kwáásí tuwánésa karo'á sésa kawé'án-owe sésa misáwí-ámbá arááíwakaawe. ²⁴ Mindáópaken-kwaasi imáyáa tímúwasa Maníkón-aaímo simátímakaawiye Maníkóní waásiye tínkamuwasa pukáamba póna Maníkó anondáá sáwí-meyamba tímakaiye siyáíye.

Maníkón-áwíta mósá maráúmne. Kentáásí Maníkó seyaafá-tántáá'á íyáákarena wení áwáuma fí'oran-awauma isaná fasi'aénkwáráwí éna ² mindásafena misáwí-méyámbó tímakaimba kawé'-úmai arupíse uráíye. Mindáópaken-kwaasi seyaafá'-márafákén-kwáásí sáwí-ampa'a tafisímai métínkówasa fí'o-fí'on-tantaa'a sáwí'o uráamba póna sáwí-meyamba tímakaiye. Mindáópaken-kwaasi Maníkóní kísau-waasi tínkamuwasa pukáamba isaná anondáá sáwí-meyamba tímakaiye

simásuwesa ³ aneká sésa

Maníkón-áwíta mósá maráúmne. Mindáópa'a iyamá kένα úmúmba úmae iyéna ímba tai'áíníye

suwasá ⁴ moórá-waai úmai éyain-oraa'-waasiye éyaimbo túnarowiye Maníkó kawáániwaini ayáí-afara'o mérowin-aúranka'a kífaesa wen-ímáyáá mósá marésa sésa érai'-aaí isatá Maníkón-áwíta mósá maráúmne siyáawe.

⁵ Suwaná minkákémbá kawáániwaini ayáí-afarakemba aaigó aantemba séna kembiwí óraa'-waasifinkene úwoi-waasifinkene Maníkóní kísau-waasi wenaísamaifimbo méraawi seyaafá'á wenáwí'a mósá máráaro siyáíye.

Ísu wení waásimo tíyáín-aaí.

⁶ Simásuwowasa sáwífa'-waasimo sentembá súwana noniyasáúrakembo sintenkáámbá súwana wíyónaaimo sintenkáámbá súwa'a isááwánasa óraaka sésa kentáásí Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwai kawáánisata póta wenáwíta mósá maráúmne. ⁷ Aú-inimbo tuwaai'waimpá'ó wíwae sésamo to'waai ontembá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai kuntiyáinda-kanaa amu'marésa méraiyan-kanaa tisaná póna sirunkósá aamoisá isatá wení áwáuma fí'oran-awaun-íye súné. ⁸ Maníkó Ísumo kuntiyáinda-kwaasi kawé'-únánkwátói waén-únánkwátói uwátínkáísasa méraawe siyáawe.

minúnánkwátóigoni áwáuma Maníkóní waási

arupíse-kisau wémaewe.

⁹ Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owísáféna imáyáa éna kembá Yónimba simásimena séna maanááímó simáménda aúfáífimba agauwó. Kentí sáwí-meyambo maiyáiwaini aaremó to'waai on-tánómbó náiyantafena Maníkó táántain-kwaasi tirunkó aamoí wéíye simásimena séna Maníkó mináái érai'a siyé wíyómpaken-kisau-waasigo simásimuwa'a ¹⁰ wen-ímáyáá mósá maránae sé'a aísamaifimba kífaewanana simásimena séna ímba miyán-uwo. Emó ení waásise'o Maníkóní kísau-waasimo é'o Ísumo siyáimbo taawiyáfóntemba kewará'á Maníkóní kísau-waasigo úmpo ken-ímáyáá ímbo mósá márénda Maníkón-ímáyáá aantemba mósá maraaó simásimakaiye. Maníkón-aaí simátíméwimo sembá Ísuntafesa wésewe.

Ísuntafena waé'mai-aaímo siyáín-aaí.

¹¹ Minkákémbó awánááwánda wíyómpa'a ontá tigúwana moórá-poigon-awi'a ósí ména moóráwigomba ayáákowin-awi'a éraikoma éna arupíse iwáí póna aaifimbó maitínkáimba arupíse éna tíyáimba arupíse éna ¹² aúranko iyaráámbá kówana a'nóm-pímbá íyáákaraiwaini kámo'a sáwífa'a wiyéna wenane'á moórá-awi'a agaimakówana mináwíkoní áwáuma fí'owi ímba ísááwana we aantemba iséna ¹³ wení unáánkwátói naaefímbá tu'mái uwásokowasa wenáwí'a Maníkón-ímáyáá aráátímíwai Maníkón-aaigon-íye suwasá ¹⁴ wíyómpakewi tiyáiyawi waén-ósíyá'á mésa kawé'-únánkwátói waén-únánkwátói urésa wembá arááíwáúwana ¹⁵ wenóipinkemba áwááiwara-paepae'a wérowana seyaafá'-márafákén-kwáásí karáinda-paepae'a wérowana fasi'aén-táemo'a tokéna fasi'ámai kawáánííye. Maníkó seyaafá-fásí'áénkwáráwí wení namuro-wáásísáféna óraa'-aisamba tiyínana fasi'aén-táemo'o tokáiwai sáwí-meyamba timínana ánda-arambo mapámówanamo anombó kúmíntemba miyá-sáwí-méyámbá timíníye.

¹⁶ Wení unáánkwátóiyá'e amúntánká'é áwí'a agaimaréna séna seyaafá-fásí'áénkwará'-wáásí wení fasi'aénkó íyáákaraiwai éna seyaafá-káwáá-wáásíyá'ó kawáán-uráiwain-iyé séna agaimakáiyé.

¹⁷ Agaimarówa'o awánááwánda moóráwigo wíyómpaken-kisau-waasigo aafáúmó wéronka'a ména sanaan-úrambo farafámaenamo nín-dumagontafena óraaka séna Maníkó óraa-tomba waási timakáán-tómbá timínda pósa túwaandu ónááwe. ¹⁸ Kawáá-wáásí tima'é i-wáásítí óraa'-waasi tima'é fasi'aén-kwáásí tima'é ósison-tima'e tiyáá'-maesamo nón-kwaasi tima'é seyaafá'-wáásí tima'é úwoimo nón-kwaasi tima'é wayó-kísáúmó máén-kwaasi tima'é óraa'-waasi tima'é úwoi-waasi tima'é miyáumai-waasion-tima'e tamandaaró siyáiyé.

¹⁹ Súwa'o awánááwánda óraa'-afaa-poigoe seyaafá'-máráfákén-káwáá-wáásíyé miwítí i-wáásíyé túwaandu ésa ósifimbo mérowiye wení waásiye tiyáíyanesa túwaandu uwasá ²⁰ ósifimbo mérowi óraa'-afaa-poigomba ta'ótoresá karo'-ááímó simátímakowimba ta'ó-tokowana wemá ááéma óraa'-afaa-poigon-aúranka'a fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisaumo maéna óraa'-afaa-poigoni aúfáímo tine'ó agaimakáan-kwaasi wenáúraambo úmárówin-imayaamo mósá makáan-kwaasi sáwí-ampa'a tafisímai métínkarowinte óraa'-afaa-poigonte mindárai ta'ótokesa úwoi mérowasa sáwí-marupa'o iyamá ká-makama éna sáwí-wiyumbo úpa'a túwówana ²¹ ósifimbo mérowi minkáé'náraití waási óipinkem-pae'paetamba

karówasa putowaná numasónkó tima'á fáínaraiye.

20

Ayáátááka'a 1,000 aataimo maiyan-aaí.

¹ Miyá uwa'ó awánááwánda wíyómpakemba moórá-kisau-waasigo kuména aféúnyaim-baipinken-kima tokéna fasi'aén-ándá umbaimó tón-andama tokéna ² arááínkómbá kunta'ótokena naaófá'á marapá'á iyaankafayaambá úkéna marapá'-wáásí karo'-ááí simátíma'maena iyáiwain-awi'a waántáwankomba kunta'óto'mai 1,000 aatai úwoimo méraíndasafena kárá'umarena ³ aféúnyaim-baipimba famétuwena óika'a awááúmai senómbá támakaimba 1,000 aatai mimpímbá ména seyaafá'-máráfákén-kwáásí karo'-ááí simátíminasa érai'a siyé sefáímpóna mimpímbá ména 1,000 aatai tai'áínana faú'ankainana ampáánká'á níníye.

⁴ Minkákémbó awánááwánda kawáánuwaiti tiyáí-afama wérowasa minkáfámbá waási mérowana Maníkón-ímáyáá timúwasa waásiti áwáumo tísai úmai isáyimba awánááwánda waási timambó wérowi Maníkón-aaí Ísumo siyáimba simátímúwasa tinuwarambá kambísówasa pukáawi miwí óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe ímbo mósá makówi óraa'-afaa-poigoni aúfái túwayaanka'e tiyáánka'e ímbo agaimakówi miwí pukáampinkemba íyáfasinesa Ísu Káráísitiye'a kawáánésa 1,000 aatai ménaawe. ⁵ Minkánáá waási pukémpinkemba íyáfasinaiyan-kanáa aifa-kánáá ínasa 1,000 aatai maisuwésa fí'on-kwaasi pukémpinkemba íyáfasinanaawe. ⁶ Pukémpinkembo aifa'ó íyáfasinaiyawí tirunkó kawé'á ínasa aamoí ésa sáwí-marupa'o iyamó kaim-bárúpátáfésa ímba táátafesa ésa Maníkóní kísau Ísu Káráísitini kísau maésa Káráísitiye'a kawáá-kísáú maésa 1,000 aataifimba miyá ónááwe.

Waántáwankombo íyáákain-aaí.

⁷ 1,000 aatai maisuwéna waántáwankomba faú'ankainana ⁸ seyaafá'-máráfá'á wénena seyaafá'-wáásí karo'-ááí simátíma'mae wénena Kóki-waasiye Mékoki-waasiye tiyáíndasafena tí'maena sáwífa'-waasi ímba kanáa'ó torausówánda-waasi mésa ⁹ seyaafá'-áémpá'á waásisomba tésa Maníkóní waási méropa'a Maníkó mindáópa'a imáyáamo in-dáópa'a taúkúrowana wíyómpakemba iyamá kuména minkwáásí kugafútuwówana

¹⁰ Maníkó karo'-ááímó simátímakowimba waántáwankomba ta'óto'mai sáwí-marupa'o iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo

úm-barupa'a famétuwena óraa'-afaa-poiye karo'-ááímó simátímakowine famétukaim-baipimba famétuwowana tí'a úmae iyéna ímba tai'áíniye.

Púwón-kwaasimo tísai índa-aaí.

¹¹ Minkákémbó awánááwánda kawáániwaini ayái-afama óraa'a waé-áfámá wérowana moóráwigo minká'á mérowana wempákémbá marawé wiyóm-baru'e tuwínkaa'-uréna áwiyokuwa'o ¹² awánááwánda pukáan-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye kawáániwaini ayái-afagon-aúranka'a mérowana Maníkó aúfái-wandaaisomba fawaséna moórá-wandaafimba waási aú'í'a úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a wérowana tuwímbai-wandaafimba waási marapá'ó uráan-aaí wérowana Maníkó mináúfái awánéna miwítí áwáu tísai úmai iséna aaifimbá maitínkaraiye. ¹³ Uwí-nómpímbó pukáan-kwaasi iyáfasinowasa marafá'ó pukáan-kwaasi iyáfasinowasa pukáan-aempakemba iyáfasinowana Maníkó moórá-mora-waasi miwítí áwáu tuwánéna aaifimbá maitinkéna ¹⁴⁻¹⁵ waási aú'í'a úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a agaimakón-kwandaafimba awánómbe ímbo túwí'o wérowi Maníkó sáwí-marupa'o iyamá kámakama úm-barupa'a famétuwowana púwón-aempa'a tai'ówasa waási ímba aneka'á púwúwa'a awánaraumne.

21

Aú-marawe aú-wiyom-barukon-aaí.

¹ Minkákémbó awánááwánda marawé wiyóm-baru'e taí'águwana aú-marawe aú-wiyom-baru'e wérowana marará'á uwí-nómbá ímba wérowa'a ² awánááwánda aú-nao'a kawe'-náó'-úramba

wiyómpa'a paápé uréna Maníkómpákémbá kuména Yérúsaremuafakaan-dao'a úmban-ifo aú-nao'a úwana aú-ininko aú-unankwatoí to'waai urénamo awaai'kómpá'ó wintembá mindáo'a to'waaí úmakowana ³ kawáániwaini ayái-afarakemba moóráwigo óraaka séna káfé'a Maníkómó mérainda waásifimba ména miwísé'a mérainasa miwí wení waási-i'a íyana miwísé'a ména ímbo tiyuwáinda ⁴ miwí ti'nimá uwátiyuwainana ááéraan-tantaa'a seyaafá taí'ásuwainasa pósa ímba puwésa ímba toikafó-í'a ésa ímba ifí'á tésa ímba tí'a éna miyá íniye siyáiyé.

⁵ Súwana kawáániwaini ayái-afara'o mérowi séna seyaafá-tántáá'á aúma úne simásuwena séna maanááímó simámunda aúfáifimba agauwó. Mináái érai'-aaí póna paápé íniye simásimena ⁶ séna seyaafá-kísáú taí'áwiye. Aifa'é ánaenkoni áwáuma kemá úne. Ááéma mé'a kífé'wara'a mé'a maé'mae'a ónaumne. Seyaafá-tántáákóní áwáuma kemá úne. Nontáfénamo tinkáíndawi nombá tíménasa ímbo méyáambaraiyamba úwoi tíménasa aú'í'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁷ Sáwí-tantaakombo iyáákaawi kempákémbá kawe-tántáá'á seyaafá'ó tíménda miwítí Fasi'aénkó onasá kesí iyámpói-i'a ónááwe. ⁸ Énifo ímbo fasi'ámaimo kesé'o méraawiye ímbo kesé'o kááísamaimo méraawiye sáwí'o owiyé waásimo tínkamowasamo púwówiye aare-úméné wai-úménémó owiyé fintómó naawiyé úwaa'o owiyé karo'-mánikóné waántá-waasiye-imayaamo mósá máraáwiye karo'-ááímó sewiyé miyámó on-kwáásí sáwí-marupa'a iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo im-bárúpá'á Maníkóní némpa'a mésa maé'mae'a ónááwe siyáiyé.

⁹ Súwana wiyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-taufa'a tokésa afakaeté-sawi-meyambo tímakowifinkemba moóráwigo simásimena séna tina'á Ísun-aaisafesa timankúnkumbo owí kentí sáwí-meyambo maiyáiwaini aú-ininkaambo on-kwáásí aráánáméno súwana ¹⁰ Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowana sí'maena óraa'a ayáátáá'-omapimba mósinkena awánaao súwa'o awánááwánda kawe'-náó'-úramba Yérúsaremuafakaamba wiyómpakemba Maníkómpákémbá kumúwana ¹¹ Maníkóní sámó kaimbá mindáo'pa'a wérontafena mindáo'a sán-kówasa óraa'-ontambo tuwésamo maiyáan-ontambo taaéná-wisiyan-ontambo makáawana sámó

kaintembá mindáó'a miyá éna sán-kwégowasa ¹² sí'á óntantamba sanaan-úramba úmakowana misípímbá ontá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontama wérowasa minóntará'á wíyómpaken-kisau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi káráwiyesa mérowana Ísarerin-ááninton-tuwi'a sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi-tuwi'a minóntará'á agaimakówana ¹³ aafáúmó íyáúsun-aempa'a kaumbo-óntá úwana aafáúmó kúwáferon-aempa'a kaumbo-óntá úwana séfasefa'-aempa'a kaumbo kaumbó úwasa ¹⁴ óntamba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontamba marésa minóntánká'á sí'á úmakowasa minóntánká'á kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aantá-waasi-tuwi'a agaimakówa'a awánaraumne.

¹⁵ Awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigomo simásímakaiwai ayáámpimba moórá-taemo'a korí-óntántámbó úmakon-taemo'a tokéna mindáó'e minóntáwé misí'émó awaiya'maránda-taemo'a tokéna ¹⁶ mindáópa'a wení taemótamba séfasefa'-aempa'a awaiya'maréna toráúfa'a awaiya'marówana seyaafá'-áémpá'á awaiyarí'a éna ayáátáá'a 12,000 úwana ¹⁷ síkóní a'nónká'ó awaiya'marómba 144 úwana waásimo torausúmba miyá úwana ¹⁸ misí'á taaéná-wisiyan-ontantamba úmakesa mindáó'a korí-óntántámbá úmakowana sámó kaintembá úwasa ¹⁹ sí'ó úmakon-ontanka'a to'waaí úmakesa kawé'-óntántámbá to'waaí úmakesa aifa'á taaéná-wisiyan-ontamba makésa miwá afófora'a sokón-ontamba fasi'aén-óntámbá marésa miwá afófora'a waén-óntámbá marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba marésa ²⁰ miwá afófora'a fafután-óntámbá marésa miwá afófora'a naae-óntámbá marésa miwá afófora'a uriyon-óntámbá marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba fasi'aén-óntámbá marésa miwá afófora'a uriyon-óntámbá marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba marésa miwá afófora'a sokón-ontamba marésa miwá afófora'a naae-óntámbá marésa miyáumai-ontamba to'waaí úmaresa ²¹ moórá-ontara'a súwáasuwaakisamba úmakesa sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontara'a sísamaifakemba kae'á kumbaimái-suwaasuwaakisamba minóntaráfámbá úmakesa aambá korí-óntántámbá akwí'makowana sámó kaintembá uráíye.

²² Sámó kaintembá úwana Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fási'áénkwáráwiyé kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaiye méroyana póna ámáán-damba ímba wérowa'a awánááwánana ²³ mindáópa'a Maníkóní sámó káinkó sámá kátinkowana kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai miyá úwana póna aafáúwé wíyóne mindáópa'a ímba wérowa'a awánááwánana ²⁴ mindáópa'o sámó kátínkáíwai seyaafá'-márafákén-kwáásí sámá kátinkainasa seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásí túwí'o wéraindawi mindáópa'a koméraiya ²⁵ mindáópa'a nó'waamba ímba ínasa pósa sí'-óntámá ímba úmaresa úwoi tisúwéwana wérainasa ²⁶ seyaafá'-márafákén-kwáásí túwí'o wéraindawi miwítí kawé-tántáá'á maimaésa mindáópa'a koméraiya ²⁷ mindáópa'a sáwí-tantaa'a ímba wérainasa sáwí'o íyawíye karo'-ááímó síyawíye ímba iméraiya kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aúfái-wandaaifimba aú'á úmai maé'mae'o íyawí-tuwi'a agaimakáinda-waasi aantemba mindáópa'a koménaawe.

22

¹ Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo moórá-nomba aráásimuwana mindómbá sámó kón-domba úwasa waási nésa maé'mae'o íyan-domba Maníkóe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte

tiyái-afarakembo kumúmba ² mindáókoni aampimbá kumúwana séfasefa'-aipa'a taaimá wéna arambá iyówana waási nésa maé'mae'o íyan-taeramba moórá-wiyonka moórá-wiyonka'a arambá wéiyena úwana mintáénáma seyaafá'-wáásí newaná ímba tí'a éna tai'áínana ³ Maníkómó sáwí'a ofo túwáaromo sínda-tantaa'a ímba wérainana Maníkóe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte tiyái-afama wérainasa wení kísau-waasi wen-ímáyáá mósá marésa ⁴ wenó'i'a awánésa wenáwí'a túwayaanka'a agaimaráiyana

⁵ nó'waamba ímba ínana aa'á ímba káínana Fasi'aénkó Maníkó sáma kátinkainasa pósa ómbá ímbo kúrárémba kawáá-kísáú maimaé iyésa ménaawe.

⁶ Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo simásimena séna mináái érai'-aaí póna paápé íníye. Fasi'aénkó Maníkó wenáái simátíméwi wení ámútambo tímíwai wení kísau-waasigomba wíyómpakemba ai'maréna séna kárika'o paápé índá-tantaa'a kesí kísau-waasi aráátimiyo siyáíye súwana ⁷ Ísu séna isaaó. Kárika'a kumónaumne. Mináúfáífímbó wérain-aaimo kárika'o paápé índá-aaimo isésamo taawiyafíyawi tirunkó aamoí íníye Ísu siyáíye.

⁸ Súwa'a kemá Yóni mináái isé'a awáné'a wíyómpakewi aráásímakaiwai aísamaifimba kífae'a wen-ímáyáá mósá maránae sé'a ówánana ⁹ simásimena séna ímba miyán-uwo. Emó ení waásimo Maníkón-aaimo simátímakaandawiyemo maanáúfáífínkén-ááímó taawiyáfón-kwaasiyemo Maníkóní kísau-waasimo ontembá kewará'á Maníkóní kísau-waasi úmpo ken-ímáyáá ímba mósá maré Maníkón-ímáyáá aantemba mósá maraaó siyáíye.

¹⁰ Simásimena séna maanáúfáífínkén-ááímó paápé índá-tantaa'a kárika paápé ínifo ímba aúpá'ó máréndá afora'á maraaó. ¹¹ Minkánáámó tinda sáwí'o iyawi sáwí'a iyasa sáwí'o úmáimo méraiyawi sáwí'a úmai mérewasa kawé'ó iyawi kawé'á iyasa kawé'ó úmáimo méraiyawi kawé'-úmai ménaawe siyáíye.

¹² Súwana Ísu séna isáaro. Kárika'a kumónaumne. Kemó máén-kisaugoni méyámbá maimaé'a kumónaumne. ¹³ Aifa'é ánaenkoni áwáu kemá úne. Ááema mé'a kíféwara'a mé'a maé'mae'a ónaumne Ísu siyáíye.

¹⁴ Súwasa mindáókoni ontará'á iyésa taaéramba nésa maé'mae'o íyantafesa unáánkwtóimo non-kwíyówanamo kawé'ó intembá miwí kawé'-úmai méraawana tirunkó aamoí wéíye. ¹⁵ Sáwí'o owíyé fintómó naawíyé úwaa'o owíyé aare-úméné wai-úménémó owíyé waásimo tínkamowasa púwówiye karo'-máníkóné waántá-waasi-imayaamo mósá márááwiye karo'-ááísáfésa aamoímó owíyé miyámó úmaesamo kowí mindáópa'a ímba iyónááwe.

¹⁶ Ísu séna kemá Ísu wíyómpakemba kesí kísau-waasigomba ai'maráúnana kentópa'a kuména mináái Fasi'aénkóní waási isáíwae séna kusimátímakaiye. Kemá Téffitin-aísaafitantambo uráundawi é'a aafáúmó iyáúsisanamo wérain-o'a kemá úne Ísu siyáíye.

¹⁷ Súwasa Maníkóní ámútankoe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aú-ininkaambo on-kwáásíyé sésa Maníkómpá'á teró síyasa minááímó isááwi Maníkómpá'á teró sénááwe. Nontáfénamo tinkáíndawi Maníkómpá'á teró. Maníkómpá'á kónae síyawi tíyana Maníkó maé'mae'o íyan-domba úwoi timínasa nésa maé'mae'a ónááwe.

¹⁸ Kemá Yóni paápé índá-tantaa'a maanáúfáífímbá agaimaré'a maanáúfáífínkén-ááímó isáíyan-kwaasisafe'a óraaka sé'a maanáífímbó tuwímbaimo kentí imáyáfínkén-aaiwara'o síyanamo éna Maníkó sáwí-meyambo timínda agaimaré'o simátimunda-sawimeyamba timíníye. ¹⁹ Tuwímbaimo maanáífínkémbó paápé índá-tantaa'o tínaaembo uwámiyanamo éna Maníkó minkwáásísáféna séna minkáwé'-náópa'a ímba iyé'a maé'mae'o íyan-taeramba ímba nánááwe. Maanáúfáífímbó simátimunda-aaisafena síníye kemá Yóni sune.

²⁰ Mináái érai'-aain-íye siwáí kárika'a kumónaumne sisa'á érai'-aain-ífo Fasi'aénkó Ísu érai'a úwoi kumuwo sune.

²¹ Fasi'aénkó Ísu Maníkóní waási úwoi túwa'nai ína'a méraaro. Mináái érai'-aain-íye.

Paápe uráin-ai 22:21

419

Paápe uráin-ai 22:21

Mináái taí'áiyé.

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Mátíyu 1:1-2:12
2	Mátíyu 2:13-3:6
3	Mátíyu 3:7-4:11
4	Mátíyu 4:12-25
5	Mátíyu 5:1-26
6	Mátíyu 5:27-48
7	Mátíyu 6:1-24
8	Mátíyu 6:25-7:14
9	Mátíyu 7:15-29
10	Mátíyu 8:1-17
11	Mátíyu 8:18-34
12	Mátíyu 9:1-17
13	Mátíyu 9:18-38
14	Mátíyu 10:1-23
15	Mátíyu 10:24-11:6
16	Mátíyu 11:7-30
17	Mátíyu 12:1-21
18	Mátíyu 12:22-45
19	Mátíyu 12:46-13:23
20	Mátíyu 13:24-46
21	Mátíyu 13:47-14:12
22	Mátíyu 14:13-36
23	Mátíyu 15:1-28
24	Mátíyu 15:29-16:12
25	Mátíyu 16:13-17:9
26	Mátíyu 17:10-27
27	Mátíyu 18:1-22
28	Mátíyu 18:23-19:12
29	Mátíyu 19:13-30
30	Mátíyu 20:1-28
31	Mátíyu 20:29-21:22

February

date	Scripture
1	Mátíyu 21:23-46
2	Mátíyu 22:1-33
3	Mátíyu 22:34-23:12
4	Mátíyu 23:13-39
5	Mátíyu 24:1-28
6	Mátíyu 24:29-51
7	Mátíyu 25:1-30
8	Mátíyu 25:31-26:13
9	Mátíyu 26:14-46
10	Mátíyu 26:47-68
11	Mátíyu 26:69-27:14
12	Mátíyu 27:15-31
13	Mátíyu 27:32-66
14	Mátíyu 28:1-20
15	Mááka 1:1-28
16	Mááka 1:29-2:12
17	Mááka 2:13-3:6
18	Mááka 3:7-30
19	Mááka 3:31-4:25
20	Mááka 4:26-5:20
21	Mááka 5:21-43
22	Mááka 6:1-29
23	Mááka 6:30-56
24	Mááka 7:1-23
25	Mááka 7:24-8:10
26	Mááka 8:11-9:1
27	Mááka 9:2-29
28	Mááka 9:30-10:12

date	Scripture
1	Mááka 10:13-31
2	Mááka 10:32-52
3	Mááka 11:1-26
4	Mááka 11:27-12:17
5	Mááka 12:18-37
6	Mááka 12:38-13:13
7	Mááka 13:14-37
8	Mááka 14:1-21
9	Mááka 14:22-52
10	Mááka 14:53-72
11	Mááka 15:1-47
12	Mááka 16:1-20
13	Rúku 1:1-25
14	Rúku 1:26-56
15	Rúku 1:57-80
16	Rúku 2:1-35
17	Rúku 2:36-52
18	Rúku 3:1-22
19	Rúku 3:23-38
20	Rúku 4:1-30
21	Rúku 4:31-5:11
22	Rúku 5:12-28
23	Rúku 5:29-6:11
24	Rúku 6:12-38
25	Rúku 6:39-7:10
26	Rúku 7:11-35
27	Rúku 7:36-8:3
28	Rúku 8:4-21
29	Rúku 8:22-39
30	Rúku 8:40-9:6
31	Rúku 9:7-27

date	Scripture
1	Rúku 9:28-50
2	Rúku 9:51-10:12
3	Rúku 10:13-37
4	Rúku 10:38-11:13
5	Rúku 11:14-36
6	Rúku 11:37-12:7
7	Rúku 12:8-34
8	Rúku 12:35-59
9	Rúku 13:1-21
10	Rúku 13:22-14:6
11	Rúku 14:7-35
12	Rúku 15:1-32
13	Rúku 16:1-18
14	Rúku 16:19-17:10
15	Rúku 17:11-37
16	Rúku 18:1-17
17	Rúku 18:18-43
18	Rúku 19:1-27
19	Rúku 19:28-48
20	Rúku 20:1-26
21	Rúku 20:27-47
22	Rúku 21:1-28
23	Rúku 21:29-22:13
24	Rúku 22:14-34
25	Rúku 22:35-53
26	Rúku 22:54-23:12
27	Rúku 23:13-43
28	Rúku 23:44-24:12
29	Rúku 24:13-53
30	Yóni 1:1-28

date	Scripture
1	Yóni 1:29-51
2	Yóni 2:1-25
3	Yóni 3:1-21
4	Yóni 3:22-4:3
5	Yóni 4:4-42
6	Yóni 4:43-54
7	Yóni 5:1-23
8	Yóni 5:24-47
9	Yóni 6:1-21
10	Yóni 6:22-40
11	Yóni 6:41-71
12	Yóni 7:1-29
13	Yóni 7:30-52
14	Yóni 7:53-8:20
15	Yóni 8:21-30
16	Yóni 8:31-59
17	Yóni 9:1-41
18	Yóni 10:1-21
19	Yóni 10:22-42
20	Yóni 11:1-53
21	Yóni 11:54-12:19
22	Yóni 12:20-50
23	Yóni 13:1-30
24	Yóni 13:31-14:14
25	Yóni 14:15-31
26	Yóni 15:1-27
27	Yóni 16:1-33
28	Yóni 17:1-26
29	Yóni 18:1-24
30	Yóni 18:25-19:22
31	Yóni 19:23-42

date	Scripture
1	Yóni 20:1-31
2	Yóni 21:1-25
3	Aantá-waasi 1:1-26
4	Aantá-waasi 2:1-47
5	Aantá-waasi 3:1-26
6	Aantá-waasi 4:1-37
7	Aantá-waasi 5:1-42
8	Aantá-waasi 6:1-15
9	Aantá-waasi 7:1-29
10	Aantá-waasi 7:30-50
11	Aantá-waasi 7:51-8:13
12	Aantá-waasi 8:14-40
13	Aantá-waasi 9:1-25
14	Aantá-waasi 9:26-43
15	Aantá-waasi 10:1-33
16	Aantá-waasi 10:34-48
17	Aantá-waasi 11:1-30
18	Aantá-waasi 12:1-23
19	Aantá-waasi 12:24-13:12
20	Aantá-waasi 13:13-41
21	Aantá-waasi 13:42-14:7
22	Aantá-waasi 14:8-28
23	Aantá-waasi 15:1-35
24	Aantá-waasi 15:36-16:15
25	Aantá-waasi 16:16-40
26	Aantá-waasi 17:1-34
27	Aantá-waasi 18:1-21
28	Aantá-waasi 18:22-19:12
29	Aantá-waasi 19:13-41
30	Aantá-waasi 20:1-38

date	Scripture
1	Aantá-waasi 21:1-16
2	Aantá-waasi 21:17-36
3	Aantá-waasi 21:37-22:16
4	Aantá-waasi 22:17-23:10
5	Aantá-waasi 23:11-35
6	Aantá-waasi 24:1-27
7	Aantá-waasi 25:1-27
8	Aantá-waasi 26:1-32
9	Aantá-waasi 27:1-20
10	Aantá-waasi 27:21-44
11	Aantá-waasi 28:1-31
12	Rómu 1:1-17
13	Rómu 1:18-32
14	Rómu 2:1-24
15	Rómu 2:25-3:8
16	Rómu 3:9-31
17	Rómu 4:1-12
18	Rómu 4:13-5:5
19	Rómu 5:6-21
20	Rómu 6:1-23
21	Rómu 7:1-14
22	Rómu 7:15-8:6
23	Rómu 8:7-21
24	Rómu 8:22-39
25	Rómu 9:1-21
26	Rómu 9:22-10:13
27	Rómu 10:14-11:12
28	Rómu 11:13-36
29	Rómu 12:1-21
30	Rómu 13:1-14
31	Rómu 14:1-23

date	Scripture
1	Rómu 15:1-21
2	Rómu 15:22-16:7
3	Rómu 16:8-27
4	1 Kórinti 1:1-17
5	1 Kórinti 1:18-2:5
6	1 Kórinti 2:6-3:4
7	1 Kórinti 3:5-23
8	1 Kórinti 4:1-21
9	1 Kórinti 5:1-13
10	1 Kórinti 6:1-20
11	1 Kórinti 7:1-24
12	1 Kórinti 7:25-40
13	1 Kórinti 8:1-13
14	1 Kórinti 9:1-18
15	1 Kórinti 9:19-10:13
16	1 Kórinti 10:14-11:1
17	1 Kórinti 11:2-16
18	1 Kórinti 11:17-34
19	1 Kórinti 12:1-26
20	1 Kórinti 12:27-13:13
21	1 Kórinti 14:1-17
22	1 Kórinti 14:18-40
23	1 Kórinti 15:1-28
24	1 Kórinti 15:29-58
25	1 Kórinti 16:1-24
26	2 Kórinti 1:1-11
27	2 Kórinti 1:12-2:11
28	2 Kórinti 2:12-17
29	2 Kórinti 3:1-18
30	2 Kórinti 4:1-12
31	2 Kórinti 4:13-5:10

date	Scripture
1	2 Kórinti 5:11-21
2	2 Kórinti 6:1-13
3	2 Kórinti 6:14-7:7
4	2 Kórinti 7:8-16
5	2 Kórinti 8:1-15
6	2 Kórinti 8:16-24
7	2 Kórinti 9:1-15
8	2 Kórinti 10:1-18
9	2 Kórinti 11:1-15
10	2 Kórinti 11:16-33
11	2 Kórinti 12:1-10
12	2 Kórinti 12:11-21
13	2 Kórinti 13:1-14
14	Kárésíya 1:1-24
15	Kárésíya 2:1-16
16	Kárésíya 2:17-3:9
17	Kárésíya 3:10-22
18	Kárésíya 3:23-4:20
19	Kárésíya 4:21-5:12
20	Kárésíya 5:13-26
21	Kárésíya 6:1-18
22	Éfésási 1:1-23
23	Éfésási 2:1-22
24	Éfésási 3:1-21
25	Éfésási 4:1-16
26	Éfésási 4:17-5:2
27	Éfésási 5:3-33
28	Éfésási 6:1-24
29	Fírípái 1:1-26
30	Fírípái 1:27-2:18

date	Scripture
1	Fírípái 2:19-3:6
2	Fírípái 3:7-4:1
3	Fírípái 4:2-23
4	Kórósi 1:1-20
5	Kórósi 1:21-2:7
6	Kórósi 2:8-23
7	Kórósi 3:1-17
8	Kórósi 3:18-4:18
9	1 Tésáróníka 1:1-2:9
10	1 Tésáróníka 2:10-3:13
11	1 Tésáróníka 4:1-5:3
12	1 Tésáróníka 5:4-28
13	2 Tésáróníka 1:1-12
14	2 Tésáróníka 2:1-17
15	2 Tésáróníka 3:1-18
16	1 Tímóti 1:1-20
17	1 Tímóti 2:1-15
18	1 Tímóti 3:1-16
19	1 Tímóti 4:1-16
20	1 Tímóti 5:1-25
21	1 Tímóti 6:1-21
22	2 Tímóti 1:1-18
23	2 Tímóti 2:1-21
24	2 Tímóti 2:22-3:17
25	2 Tímóti 4:1-22
26	Táitási 1:1-16
27	Táitási 2:1-14
28	Táitási 2:15-3:15
29	Fírímóni 1:1-25
30	Ípúru 1:1-14
31	Ípúru 2:1-18

date	Scripture
1	Ípúru 3:1-19
2	Ípúru 4:1-13
3	Ípúru 4:14-5:14
4	Ípúru 6:1-20
5	Ípúru 7:1-19
6	Ípúru 7:20-28
7	Ípúru 8:1-13
8	Ípúru 9:1-10
9	Ípúru 9:11-28
10	Ípúru 10:1-18
11	Ípúru 10:19-39
12	Ípúru 11:1-16
13	Ípúru 11:17-31
14	Ípúru 11:32-12:13
15	Ípúru 12:14-29
16	Ípúru 13:1-25
17	Yémisi 1:1-18
18	Yémisi 1:19-2:17
19	Yémisi 2:18-3:18
20	Yémisi 4:1-17
21	Yémisi 5:1-20
22	1 Pítaa 1:1-12
23	1 Pítaa 1:13-2:10
24	1 Pítaa 2:11-3:7
25	1 Pítaa 3:8-4:6
26	1 Pítaa 4:7-5:14
27	2 Pítaa 1:1-21
28	2 Pítaa 2:1-22
29	2 Pítaa 3:1-18
30	1 Yóni 1:1-10

date	Scripture
1	1 Yóni 2:1-17
2	1 Yóni 2:18-3:2
3	1 Yóni 3:3-24
4	1 Yóni 4:1-21
5	1 Yóni 5:1-21
6	2 Yóni 1:1-13
7	3 Yóni 1:1-14
8	Yúti 1:1-25
9	Paápe uráin-aaí 1:1-20
10	Paápe uráin-aaí 2:1-17
11	Paápe uráin-aaí 2:18-3:6
12	Paápe uráin-aaí 3:7-22
13	Paápe uráin-aaí 4:1-11
14	Paápe uráin-aaí 5:1-14
15	Paápe uráin-aaí 6:1-17
16	Paápe uráin-aaí 7:1-17
17	Paápe uráin-aaí 8:1-13
18	Paápe uráin-aaí 9:1-21
19	Paápe uráin-aaí 10:1-11
20	Paápe uráin-aaí 11:1-19
21	Paápe uráin-aaí 12:1-18
22	Paápe uráin-aaí 13:1-18
23	Paápe uráin-aaí 14:1-20
24	Paápe uráin-aaí 15:1-8
25	Paápe uráin-aaí 16:1-21
26	Paápe uráin-aaí 17:1-18
27	Paápe uráin-aaí 18:1-24
28	Paápe uráin-aaí 19:1-21
29	Paápe uráin-aaí 20:1-15
30	Paápe uráin-aaí 21:1-27
31	Paápe uráin-aaí 22:1-21

Tuwímbai-aaigoni áwáu maarán-iye

Tuwímbai-aaigoni áwáu maarán-iye.

Aantá-waasi

Mátíyu 10:2

Aantá-waasi 14:13

Ísu kesáái simátíma'mae nóro séna simátímakain-kwaasisafesa numa-áimpínkémbá aposeliye wésefo kentáásáifimba aantá-waasiyesa wésune. Íumba Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi aantembanifo tuwímbai-waasi-tuwi'a Pórowe Páánápáasiye Sáírásiye fí'o-fi'on-kwaasisafesawara'a aantá-waasiye wésewe.

Aarakwá tááiyé awá'-wáásí tááiyé iyámpói tááiyé miyán-áái
maampímbá weraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 5:27-32 .. 19:3-9

Mááka 7:10 .. 10:2-12

Rómu 7:2-3

1 Kórinti 6:9-11 .. 7:1-16 .. 7:25-40

2 Kórinti 6:14

Éfásási 5:21-33 .. 6:1-4

Kórósi 3:18-21

1 Tímóti 3:4

Ípúru 12:7-11 .. 13:4

1 Pítaa 3:1-7

Aare ti'nónká'ó káátaraan-aai.

1 Kórinti 11:2-16

Naaófá'á aare táái ti'nómbó ímbo ánáan-kwimaimo kámo'o wíyún-inintafesa sáwí-
imayaawara'-inine siyáawe.

Ámáán-kawaa-waasi

Mátíyu 3:7

Aantá-waasi 4:1 .. 5:17

Yúndaa-waasiti óraa'-waasi kaeká'-unkwima'mai mésa moóra'-unkwimo ombá Móseseni ámááne miwítí ámááne wésimatimewisafesa numa-áimpínkémbá Ferisi-waasiye wésefo kentáásáifimba ámáán-kawaa-waasiyesa wésune. Moóra'-unkwimo ombá sésa púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe sésa púwón-kwaasi timambá ímba weraiyé sésa Maníkóní wíyómpaken-kísau-waasi ímba méraawe sen-kwáásí túwí'a Sátúsi-amaan-aaimo sen-kwáásíyé.

Ámáán-kísau-waasi

Mátíyu 8:4 .. 12:5

Ámáán-kísau-waasi Maníkóní óraa'-amaan-daumpa'a kísau maésa Móseseni ámáamba arááiwaesa waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáinana miwífá'á sáwí-meyamba ímba tínkwae sésa pói tufú'mai óntan-taarera'a agaimái Maníkómbá áma'mae iyáawe. Miyámó uráan-kwaasisontafesa numa-áimpínkémbá pris-waasiye wésefo kentáásáifimba ámáán-kísau-waasiyesa wésune.

Ándá-aran-domba

Numa-áimpínkémbá wain-iye wésefo kentáásáifinkemba ándá-aran-done wésewe.
Maampímbá weraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 9:14-17 .. 21:33-46 .. 26:26-30

Rómu 14:19-23

1 Kórinti 10:14-22 .. 11:23-32

Aráá-tonkon-aa
maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 26:26-30

Mááka 14:22-26

Rúku 22:15-20

1 Kórinti 10:14-22 .. 11:17-34

Ísípi-marafaken-kawaago

Aantá-waasi 7:10

Ísípi-marafaken-kawaagowemo sembá miwí tááifinkene numa-áímpínkéné Ferowe wésewe.

Ísu aúí'a úmai maé'mae'o íyawini áwáun-iyé. Aúí'a úmai maé'mae'o íyawini áwáu-aa maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Yóni 3:16 .. 3:36 .. 5:24 .. 5:39-40 .. 6:47

Yóni 6:66-69 .. 10:27-30 .. 14:6 .. 17:1-5

Rómu 6:22-23

1 Yóni 5:11-15

Ísu Káraísitini waásiye

sésa numa-áímpínkémbá Kristeniye wésewe.

Aantá-waasi 11:26

Ísu marapá'á kumíndasafesa imáyáa ésamo to'mayaa on-áái maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 16:24-28 .. 24:36-44 .. 25:31-46

Mááka 8:34-38 .. 13:32-37

Rúku 12:35-40 .. 19:11-27 .. 21:34-36

Yóni 14:1-3

Aantá-waasi 1:9-11

1 Kórinti 1:4-9 .. 3:10-15 .. 4:5

Fírípai 1:3-6 .. 3:20-21

Kórósi 3:1-4

1 Tésárónika 3:11-13 .. 4:13-18 .. 5:23-24

2 Tésárónika 1:5-12

1 Tímóti 6:11-16

2 Tímóti 4:1-8

Táítási 2:11-14

Ípúru 9:27-28

Yémísi 5:7-9

1 Pítaa 1:13

2 Pítaa 3:1-14

1 Yóni 2:28 - 3:3

Yúti 14-24

Paápé uráin-aa 1:7 .. 16:15 .. 20:11-15 .. 22:20

Ísuni fasi'aénkó seyaafá-fási'aénkómbá íyáákarain-aa

maampímbá wéraifo toráumi ísáaro.

Waántáwankomba íyáákaraiye.

Mátíyu 4:1-11

1 Yóni 3:8

Tí'o ún-kwaasi asófatinkena pukómpinkemba íyáfasintinkaraiye.

Mátíyu 4:24 .. 8:1-4 .. 9:1-8 .. 9:18-26

Mááka 2:1-12 .. 5:24-34 .. 7:31-37

Rúku 7:11-17

Yóni 9:1-41 .. 11:1-44

Aantá-waasi 3:1-16 .. 9:36-42

Yémísi 5:14-16

Sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitíyukaiye.

Mátíyu 8:28-34

Mááka 1:21-28 .. 6:7 .. 7:25-30

Rúku 9:37:43

Kári-tomban-ifo sáwífa-tomba úkákiye.

Mátíyu 14:13-21 .. 15:32-38

Óraa-fiyunda torówana mafaimakákiye.

Mátíyu 8:23-27

Non-afófora'a kurákiye.

Mátíyu 14:22-33

Waántáwanko waásimo puwíya-fasi'aembo tokáimba Ísu taí'ásuwainiye.

Ípúru 2:14-15

Ísu aúí'a úmai maé'mae'o uwátínkáí-fasi'aemba tokáiwain-iyé.

Yóni 17:1-3

Ísu waásiti sáwí-imayaa wémaitiyuwai-fasi'aemba tokáiwain-iyé.

Mátíyu 9:1-8

Rúku 7:47-50

Ísuni kísau-waasi

Mátíyu 10:1

Ísu séna Maníkón-aai simátíména'a kembá súwa'nai e'a kesé'a níwae séna sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi iyáfasintinkain-kwaasisafena numa-áimpinkémbá disaipeliye wésefo kentáásááfimba Ísuni kísau-waasiyesa wésune.

Ísuni waásifimba umbai-tántáá'á tinda-aaiye fasi'átínkáín-aaiye maampímbá weraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 5:10-11 .. 6:25-33 .. 10:16-25

Mátíyu 11:28-30 .. 26:40-41

Rúku 17:1-4 .. 8:13

Yóni 14:1-3

Aantá-waasi 5:40-42 .. 9:15-16

Rómu 5:1-5 .. 8:17-18 .. 8:31-39 .. 12:12-18

1 Kórinti 10:6-13

2 Kórinti 1:3-7 .. 4:16-18 .. 12:7-10 .. 15:56-58

Kárésiya 6:1-2

Éfésási 4:25-32

Fírípai 4:4-7

1 Tésárónika 3:1-5

2 Tésárónika 3:1-5

1 Tímóti 1:7

2 Tímóti 2:14-15

Ípúru 2:18 .. 4:14-16 .. 12:7-11 .. 12:14

Yémísi 1:2-4 .. 1:12-15

1 Pítaa 1:3-9 .. 2:19-21 .. 3:13-18

1 Pítaa 4:12-19 .. 5:6-11

2 Pítaa 2:9

1 Yóni 2:7-11 .. 4:18

Yúti 24

Máána-tomba

Yóni 6:31

Yúndaa-waasi Ísípi-marafa'a ándáfakaamba mérowana Mósese séna Maníkó Émbaramuwara wenaísaafitantambo iyawiwara'a timénaumne siyóm-barafa'a kónae séna tí'maena kúmbe afufumpim-bárámá máásai-marafa'a wéwesa 40 aatai maisukáawe. Maníkó tómbá tuwówasa mi-40-áátáígón-arumpimba námae iyáawe.

Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tinda-aaí 435 Maníkón-aaí

Mintómbá aifa-kánáá awánésa miwí tááifinkemba sésa maanaawemo sumbá nóin-tantaara'iyo sésa siyáawe.

Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tinda-aaí maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 11:20-24 .. 12:36-37 .. 16:27 .. 21:33-44

Yóni 3:18-21 .. 8:24 .. 12:47-48

Rómu 6:22-23 .. 14:12

Ípúru 10:26-31

Maníkó wení waásiya'a wégawaaniye.

Mátíyu 3:2

Ísu marapá'ó méronka'a Yúndaa-waasiti marafá'á Rómu-kamani-waasi kawáánurowasa Yúndaa-waasi sésa Rómu-waasi kóíyanamo éna Maníkó kenkátá kawáánuwasinkena kentáásí Fasi'aénkó-i'a íníye sésa amu'marésa méraawe. Marapá'á méraanka'a waántáwanko tafisisasá wenááisafesa ewémó sewí waántáwanko miwítí fasi'aénkó-i'a wéifo Ísun-aaisafesa ewémó sewí Maníkó miwítí Fasi'aénkó-i'a éna miwiyá'á wégawaaniye. Miyámó wéfo ánaaembo éna Maníkó aantemba Fasi'aéni'a éna waásiya'e marará'é wiyómpa'e weyáá kawááníníye. Maníkó wení waásiya'a wégawaaniye sésa numa-áímpínkémhá kingdomuwe wésefo maampímbá wéraifo ísáaro.

Mátíyu 3:2 .. 6:10 .. 6:30-33 .. 7:21-23

Mátíyu 13:24-52 .. 18:1-4 .. 18:23-35 .. 19:13-15

Mátíyu 20:1-16 .. 22:1-14 .. 25:1-13

Rúku 13:18-21 .. 17:20-21 .. 18:24-30 .. 23:42-43

Yóni 18:36

1 Kórinti 6:9-10

Maníkómó íyáfasinankaiwai

Mátíyu 11:2 .. 16:16

Yóni 6:14-15

Yúndaa-waasi kentáásí óraa'-waasi-i'a ínkwáe sésamo ombá masawémba ti'nóm-pímbá atinké'ómbaniye. Miyámó é'óntafesa Yúndaa-waasi-taaifinkemba Mésiyaawe wésefo Kíríki-waasi-taaifinkemba

Karáísitiyemo sembá minááígóní áwáu Maníkómó íyáfasinankaiwai-iyé wésewe. Maníkó kesááninko kesí kísau máínkwae séna íyáfasinankaundawi paápé íníye súwana Yúndaa-waasiti marafá'á Ísu paápé uráíye. Yúndaa-waasiti marafá'á Rómu-kamani-waasi kawáánuwonka'a Yúndaa-waasi sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai paápé éna Rómu-waasi timátuwena wemá kawááníníye sumbá Ísu ímba miyá úntafesa Maníkómó íyáfasinankaraiwaiye ímba siyáawe.

Maníkómpá'á inaimó sen-áái maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 6:5-15 .. 18:19-20 .. 21:21-22 .. 26:36-46

Mááka 11:24-26

Rúku 6:12 .. 10:2 .. 18:1-8 .. 22:39-46

Yóni 11:21-22 .. 14:12-14 .. 15:7 .. 16:24

Aantá-waasi 7:60 .. 9:40 .. 16:25-26

Rómu 8:26

Éfésási 6:18-19

1 Tésárónika 5:17-18

1 Tímóti 2:1-8

Ípúru 7:23-25

Yémísi 1:5-8 .. 4:3 .. 5:13-16

1 Yóni 3:22-24 .. 5:13-15

Maníkón-aaí maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 13:3-25 .. 24:35
 Rúku 21:33
 Yóni 8:31-32 .. 15:7-11 .. 17:13-19 .. 20:30-31
 Aantá-waasi 17:11
 Rómu 1:16-17 .. 15:4-6
 Éfésási 6:13-20
 Kórósi 3:12-17
 1 Tésárónika 2:13
 2 Tímóti 3:14-17
 Ípúru 4:12-13
 1 Pítaa 1:25
 1 Yóni 5:13

Maníkón-aai simátímakowi

Mátíyu 1:22

Ísu ímba marapá'á kunkónka'a Maníkón-aai isésa simátíma'maesa iyáawi mésa Maníkómó íyáfasinankaiwai paapé íníye-aai aúfáífimba agaimakáanka'a póna Ísu marapá'á kunkáiyé. Miyámó uráan-kwaasisontafesa numa-áímpínkémbá profeti-waasiye wésefo kentáásáífimba Maníkón-aai simátímakaawiyesa wésune.

Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba wéowe.

Mátíyu 9:2

Numa-áímpínkémbó sésamo bilipiyemo sembá kentáásáífimba Ísun-aaisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba oro. Ísu Maníkón-ááninko marapá'á kumbéna Maníkón-aai simátimena tí'o ún-kwaasi túwa'nai ena sáwí'o úmáimo méraampinkemba fautinkánae séna aaraa-táfyá'á pukáintafe'a Ísun-aaisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba oro wésefo maampímbá wéraiifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 9:2 .. 9:22 .. 9:28 .. 15:28

Mátíyu 17:20 .. 21:22 .. 27:42

Rúku 17:5-6

Yóni 3:16 .. 5:24 .. 6:47 .. 6:69 .. 20:31

Aantá-waasi 10:43 .. 11:21 .. 13:48

Rómu 1:17 .. 4:2-3 .. 5:1 .. 10:9

1 Kórinti 1:21 .. 15:2

2 Kórinti 13:5

Kárésíya 2:16 .. 5:5

Éfésási 2:8 .. 3:17

Kórósi 1:23

Ípúru 11:1 .. 11:6

Yémísi 5:15

1 Pítaa 1:7

1 Yóni 3:23 .. 5:1-5 .. 5:10-13

Maníkóní áamáamba

Mátíyu 5:17

Maníkóní áamáamba maarán-iyé. Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba siyáánkai-amaamba óntan-kwandaaiya'a agaimakón-amaane Maníkó fí'o-fi'on-aai siyáin-amaane naaófá'ó Maníkómó Émbaramun tafena séna túma káramai araenáembo úmaraiyan-kwaasi kesí waási-i'a oro siyáin-amaane miyán-ámáámbá Maníkóní áamáamban-iyé. Yúndaa-waasiti óraa'-waasi Maníkóní áamáámpimba tuwímbai-aai áúwimai ayáátááse úmaresa arááiwakaawe. Ámáán-aai maampímba wéraiifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 5:17 .. 7:12 .. 23:23

Aantá-waasi 13:38-39

Rómu 3:28 .. 7:21 - 8:8 .. 10:4-5

Kárésíya 3:2-5 .. 3:23-29

Ípúru 9:18-28

Manínkóní Ufaen-ámútánkó

Mátíyu 1:18

Numa-áimpínkémbá Holi Spiritiye wésefo kentáásáifimba Manínkóní Ufaen-ámútánkón-iyesa wésune. Ísuni waási tirumpimbá Manínkóní Ufaen-ámútánkó méraiye-aai maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 1:18-21 .. 3:11 .. 12:32 .. 28:18-20

Máaka 13:11

Rúku 4:1

Yóni 1:29-34 .. 14:15-19 .. 14:25-26 .. 16:12-15

Aantá-waasi 1:8 .. 2:1-42 .. 10:44-48

Rómu 5:5 .. 8:12-17 .. 8:26-27 .. 15:13

1 Kórinti 3:16-17

Kárésíya 5:16-18

Éfésási 1:11-14

1 Tésárónika 1:5-6

2 Tímóti 1:13-14

2 Pítaa 1:20-21

Manínkóní waásiya'o káráwiyaawi-taai

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

1 Tímóti 3:1-12

Táitási 1:5-9

Yémísi 5:14-16

1 Pítaa 5:1-5

Manínkóní wíyómpaken-kisau-waasi

Mátíyu 1:20

Manínkóní wíyómpaken-kisau-waasisafesa numa-áimpínkémbá enseliman-owe wésewe.

Nombó maitínkáán-aai.

Mátíyu 3:11

Aantá-waasi 2:38

Kórósi 2:12

Waási sáwí-imayaawe aoisaané tuwésa Manínkómpá'á tun-kwáásí Yóni nombá maitínkaraiye. Ánaaemba Ísu

ukáimpinkemba íyáfasinena wíyómpa'a iyónka'a Ísun-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmbo un-kwáásí sésa suwánésa Ísuni aampa'á wégon-kwaasin-owe síwae sésa nombá maiyáawe.

Óntankon-aai maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 6:24 .. 13:22 .. 19:16-30

Máaka 8:34-38 .. 14:3-9

Rúku 12:13-21 .. 12:32-34 .. 16:10-13

Fírípai 4:10-13

Kórósi 3:1-2

2 Tímóti 3:1-5

Ípúru 13:5

Yémísi 1:9-11 .. 4:13-14

1 Yóni 2:15-17

Póímo wénaan-aai.

Naaófá'á Yúndaa-waasi póíma ímbo naráan-aaiye kisaufaken-ton-aantemba nésa póí-ama'wara'a naráan-aaiye maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mááka 7:17-23
 Aantá-waasi 10:9-16 .. 15:19-29
 Rómu 14:1-4 .. 14:13-23
 1 Kórinti 8:1-13 .. 10:14-32
 1 Tímóti 4:1-5

Puwíyampinkembo íyáfasinaiyan-aaí
 maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 22:23-33
 Yóni 5:25-29 .. 6:35-40 .. 11:21-27
 Aantá-waasi 2:29-33 .. 4:32-33
 1 Kórinti 15:3-7 .. 15:12-58
 Fírípai 3:7-11
 1 Tésárónika 4:13-18

Rómu-kamani-aifa-kawaago

Mátíyu 22:21

Rómu-kamani-aifa-kawaagowemo sembá Rómu-waasi-taaifinkene numa-áimpínkéné Sisaawe wésewe.

Sambaatigón-áái

Yúndaa-waasi saagon-kánáá ámáán-aaí ísón-kanaasafesa Yúndaa-waasi-taaifine numa-áimpínkéné sambaatiyé wésefo maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 12:1-14
 Mááka 2:23-3:6
 Rúku 4:16-37 .. 6:2-11 .. 13:10-17 .. 14:1-6
 Yóni 5:2-18 .. 7:14-24 .. 9:1-14

Sáwí'o uwátinkaiya'o ímbo anondáámo íyan-aaí

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 6:7-15 .. 18:15-35
 Mááka 11:25-26
 Rúku 6:27-38 .. 11:4 .. 17:3-4 .. 23:33-34
 Aantá-waasi 7:59-60
 Rómu 12:14-21
 Éfésási 4:31-32
 Kórósi 3:31
 1 Tésárónika 5:15
 1 Pítaa 2:23

Taakisi-óntánkón-áái.

Mátíyu 5:46

Rómu-kamani-waasi Yúndaa-waasisafesa taakisi-óntámbá síméro sésa tuwímbai-Yúndaa-waasi minkísáú tímúwasa taakisi-óntámbá maimaésa nómba kesáfé-óntánkwará'á maimaésa taakisi-óntámbá Rómu-kamani-waasi mátimesa umén-óntámbá kesáfésa maiyésa minóntánkákémbá óntawara'-waasi-i'a uwasá fí'on-Yúndaa-waasi tíyámba uwátínkaraawe.

Waántáwanko Ísuntafena sáwí'a ínkwae séna ma'máímo awánarain-aaí maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 4:1-11
 Mááka 1:12-13
 Rúku 4:1-13

Wayó-kísáúmó máén-kwaasi

1 Kórinti 7:21
 Kórósi 3:22

Póíye iyánémó kesáfésamo méyánontemba naaófá'á waási méyánúmai métínkówasa miwítí wayó-kísáú máúwasa ímba méyámbá tímúwasa ándá-waasiyaamba úwoi-kisau maé'ómbaniye. Mináái numa-áímpínkémbá sleviye wésewe.